1981-01-04--05.

Sönday 4 jan. snöade det, dock ej mer än några cm. Natten till 5 jan. kom det däremot mycket mera snö än prognosen sagt: på morgonen var det minst 12-15 cm snö i Lund. Snön låg mycket jämnt. Ett par minusgrader.

Måndagen 5 jan. hämtade Lena och jag en mängd böcker på mitt gamla arbetsrum på Zoologis. Detta skedde c. kl. 1045 — 1215. Lättande molntäcke, skurdis vol. Omkr. kl. 1100 kom 36+9 sädgäss rakt över Zoologis mot söder. Rimlyen upplöstes på grund av att snötäcket blivit så tjockt att det hindrar gässens näringssök. (Obsar helst beskrivna; men jag säg vid senare, tillfälleles beskrivna undersökningar, några fler gånger).

1981-01-06, tisdag, trettondagen.

Start från Lund 0945. På utvägen 1 ormvråk i träd V om S Sandby. Kråkfågelflockar, det var råka och kaja, vid Revingehed. Översvämningarna V om Vombsjön frusna. Vombsjön mest frusen. Vid Hjälmaröd 85 sångsvanar varav [illegible] c 19 juv, och invid denna flock 1 kanadagås. På c 300 m avstånd från denna flock, likaledes på isen och nära Kävlingeåns utflöde låg 2 ad och 2 juv knölsvanar. Längre ut på isen [illegible] c 350 sädgäss, [illegible] tätt, mycket tätt, de flesta kunde ej kritiskt bestämmas eftersom fåglarna dessutom låg på isen. - Översvämningarna hade lägre vatten (än sist) men var fortfarande 1 kilometer långa; de var frusna och hyste inte ett fågelliv. Vombsjön frusen i västra delen. Spridda kråkor på den icke översvämmade marken V om Vombsjön. Domherre överflygande, snöskata likaså, koltrast 6 stycken sågs i Vombs by. Kaja, gulsparv. [illegible] 1 havsörn på Vombsjöns is, och c 500 gräsänder. Vombs fure: kungsfågel, svartmes, tofsmes, 1 större hackspett hanne på nära håll i trädtopp vid utsiktsplatsen i SO hörnet av Vombsjön, där vi brukar stanna. 1 sparvhök flög förbi. Klockan nu 1120. Kungsfågel också i Furet. Vi fortsatte via Vombsjöns Ö sida och förbi Övedskloster till skogsbrynet nära Hembygdsgården, där vi också brukar [illegible] stanna. Här sågs en halvstor grå fågel i hög trädtopp i tät skog, svår att klara först, men det befanns vara 1 sparvhök som satt stilla i solen. Nötväcka hördes flitigt här. I den starkt solexponerade branta sluttningen vid sjön, där järnvägen gått, sågs en väl samlad flock på 15 talgoxar, de rotade i boklöven på sluttningen och hade gjort stora mörka fläckar i snötäcket, som låg även här, om det också var mera angripet av dagsmeja än på andra ställen. [illegible] Blåmes [illegible] sedd, och 2 synnerligen orädda entitor fanns här också. 2 domherr-honor i örterna på f d banvallen, och 1 rödhake i denna högst vinterpräglade omgivning. Gulsparv igen. Start härifrån 1205. Kråkfågel. 3 ringduvor. 1 ljus och 1 normal ormvråk, den sistnämnda på Vombs ängar. Vi for till stugan. Här 1 blåhök juv över vassen, den skrämde upp 1 fasanhöna där, och blåhöken slog blixtsnabbt ner i vassen efter en småfågel som dock hann undan. Blåmes över vassen. Vi drack medfört kaffe i stugan c kl 1220-1235. Jag stod sedan i tornet 1250 - 1310, såg 2 blåhökar varav den ena nog var samma ex som nyss. Vidare [illegible] 3 hägrar samt 2 normalfärgade ormvråkar samtidigt, med c 300 meters inbördes avstånd. Från stugan for vi hem, ankom Lund 1340.

Väder: i Lund kl 0900 var det minus 14° C, jätteklart, molnfritt, stilla; tjock rimfrost. Vädret stod sig hela dagen, men det skyade sakta och blev delvis matt solsken på middagen, dock lättade det snart igen. Eftermiddag och kväll underbart väder.

- - - - - - - - - -

Inga och Thomas hade också varit vid stugan och Vombsjön och gått en lång runda. De hade sett: vid Vombsjöns V sida c 30 kanadagäss och c 45 sångsvanar samt litet sädgäss. På Vombs ängar 1 havsörn adad och 1 fjällvråk samt vid Fiskar Bergströms ännu 1 fjällvråk (just på den plats där Lena och jag hade fjällvråk sista exk). De hade farit hem via [illegible] Flyinge. De hade haft summa 5-6 ormvråkar. Mellan Flyinge och S Sandby hade de en flock på c 200 sädgäss liggande på ett snöigt fält.

1981-01-10, lördag.

Morgonen lugn, dimmig, temp. + 1° C. Dimman lättade sakta ungefär kl. 0900-0945, men det var fortfarande mulet, och sikten var måttlig, ett par km. ungefär.

Efter frukost gick Lena och jag en promenad, först till posten och sedan en runda till östra kanten av villabebyggelsen och tillbaka längs gamla Hagaberga-gården (här rättare kallas - järnvägsbanken, eftersom rälsen varit borta i sitt 20 år). Tid för promenaden 1040-1215. Det lättade, men till att börja med mycket sakta.

kl 1115 kom precis 15 sädgärs mot Ö
kl 1124 kom " 16 " mot NÖ, svängde mot Ö.
kl 1203 kom " 12 sädgärs mot Ö.

Omkring kl 1150-1200 lättade det snabbare en klar rand vid horisonten i V-N blev snabbt bredare, men det var fortfarande slutgrått. Kl 1210 hade hela norra himmelshalvan (approx.) blivit klar, och precis kl 1215, när vi avslutade promenaden, blev det intensivt solsken. Några få minuter senare var det praktiskt taget molnfritt och strålande sol, dock dis; sikt c. 5 km (approx).

forts.

1981-01-10 forts.

Förutom gässen sägs rep. hörden följande:
I sparvhök kretsade två högt kl 1155
spridda skrattmåsar flög över villakvarteren,
spridda fiskmåsar ad likaså, fler än
skrattmåsarna. Några tiotal fiskmåsar (ad)
och några gråtrutar (ad + juv) flög
över åt olika håll. Kråka, råka, kaja
och skata sedda i mina antal. Kol-
trast sedd i flera ex. Sparvar och pilfink
sedda och hörda. Talgoxe flera ex sedda,
sjung också. Gulsparv hörd överflygande
en gång.

OBS gässens flygriktning, och jämför
väderförhållandena!

1981-01-11, söndag.

Start från Lund 1032. Sol, jättefint väder, lugnt; men, som prognosen sagt, sakta mulnande från V eller NV. Temp. nära 0° C. Öster om S Sandby 1 ormvråk sittande på staket, f ö my. få fåglar. Kaja, skata. Nära Skatteberga ännu 1 sittande ormvråk. På utvägen fanns det frusna översvämningar mångenstädes på åkrarna; här var barn ute på skridsko. Vägbanan var torr och bra, ej hal. Vid Revingehed koltrast flygande förbi, och en ensam ringduva sågs. Harlösa 1104. Översvämningarna V om Vombsjön stora, frusna; där stod svan och kanske annat, men vi stannade inte nu. Kajor flög parvis. Kort stopp vid Hjälmaröd (=Vombsjöns NV hörn). Sjön frusen. På isen en död svan, och långt ute stod c 800 gräsänder i smal flock. Där fanns ingen vak. 1 ormvråk i trädtopp. Jag letade förgäves efter örn i träden längs Vombsjöns N strand. Ungefär 22 gäss flög högt mot V.

Kl 1110 mattas solskenet, men det är fortfarande lugnt. Vi for via Öved - Sjöbo (men ej inom samhället utan på nya vägen). 1 ormvråk vid vägkorset nära Gunnar Nordqvists gamla hem. Den var mörk, satt stilla. Ån var öppen, men vi stannade ej. 9 gäss flög söderut, säkerligen sädgäss. Många små översvämningar på åkrar etc i Klingavälsåns dalgång. Rundspaning 1130 - 1140 från breda vägen nära Sövdeborgs f d station, men jag såg bara 1 normalfärgad ormvråk sittande på telefonstolpe. Det var stilla väder, och fint; sakta mulnande, men ännu ljus himmel speciellt i SO. Några snöskator på håll. Snogeholmssjön vid P-platsen i NO (Bellevue, eller "skräddarns", som det kallades i gamla tider, eftersom det närmaste huset, som ännu finns bevarat och är det enda inom synhåll, då lär ha bebotts av en skräddare).Här obsade vi 1145-1152. Gulsparv överflygande, talgoxe, koltrast. Sjön isbelagd, skridskoåkare på isen.

Norr om Assmåsa var ängsmarken rätt kraftigt översvämmad vid vägen. Här stod 60-70 kråkor och 10 råkor. S om Assmåsa 1 ormvråk nära håll. Vi tar in till höger på den lilla, ej allmänna vägen som går mot Ellestad. Trevligt att åka denna lilla krokiga väg i fint landskap. Frusen snö, halt men ej svårt. Stopp c 1208 vid NV änden av Ellestasjön. Väder: det lättade nu, var svagt solsken, frost, och alldeles lugnt. 1 halvljus ormvråk lyfte i skogsbrynet, fällde i träd igen. Ellestasjöns is delvis synlig, tom på fågel och folk. Vi gick inte ner till sjön och såg alltså inte hela sjön, men en god del. Flera överflygande och fällande gulsparvar, domherre hörd, nötväcka hörd, ensam kråka flyger, eljes noll. Även grönsiska hördes strax därefter. (2 småfågelflockar,som tidigare i dag setts på långt håll flyga ungefär västerut, kan ha varit grönsiska). Här sågs säkert inalles 25 gulsparvar.

Vi for till kvarnruinen. 1 nötskrika. Vi rastade vid ruinen i härligt väder, sol, frost, lugnt; förtärde medfört kaffe med tilltugg. Vistades här c 1240-1315 och obsade noga hela tiden. Men oerhört stilla på fågelfronten, bara flög förbi / 1 skata; dessutom hördes dock korp 2 ggr. Och i vak i Sövdesjöns SO del låg 19 sångsvanor varav 10 ad och 9 juv. Vaken var rätt liten, f ö var allt fruset. Grönsiska hörd. Ej en enda kretsare, ej en kråka!!! Is på sjön, men folk på isen bara långt uppe i norr. Vattenstånd i sjön oerhört högt. I snön spår av kanin och rådjur. Vi fortsatte genom täta granskogen men gjorde uppehåll vid Sövdesjöns SV hörn (Frihult, Navröd) och obsade ut över sjön. 2 korpar hördes först, kom sedan flygande förbi. På långt håll i NV uppskrämdes c 100 kråkor, över 100 kajor och c 25 obestämda kråkfåglar av flygplan. På mycket långt håll i norr, rimligen i Klingavälsåns dalgång NV om Sövde by, blev det stort uppflog av gäss, både sädgås och bläsgås, de fördelade sig som vanligt i smärre flockar, och en del av dessa kom rätt nära förbi. En blåhök uppenbar hona ad flög lågt vid sjöstranden och vidare söderut. Underbart väder, sol, stilla, tydligt under noll grader, men mycket få fåglar flög utom de uppskrämda (ty det föreföll tydligt att gässen var uppskrämda).

Vi fortsatte på enskilda vägen fram till stora vägen Ystad-Blentarp-Lund. Här kom 3 korpar förbi!! 1 ormvråk sittande mycket nära, lyfte ej. Normal i dräkten som alla, om ej annat sagts. 1 ny ormvråk, dito.

1981-01-11 forts.

Vi tar till höger in mot Everlöv och Ilstorp, stannar 1420 vid bron över Klingavälsån. Här kaja 200, kråka 75, råkasedd, detta i den trevliga skogen V om vägen och S om ån, den skog som jag tror är en kvarleva av den gamla "surskogen". Vid ån stora översvämningar, de var delvis frusna, men fåran och en del vatten därinvid var [illegible] öppna. Här fanns: 6 knipor, en flock på 20 ad och 3 juv sångsvanar och en annan flock på 3 ad och 7 juv sångsvanar, på längre håll några sångsvanar till. Gäss (sädgäss allra mest) flera hundra. Översvämningarna var störst väster om bron,. Väder:svag vind har blåst upp, men det känns kallt i alla fall. Vi fortsatte 1442 via Ilstorp till Björka, här sågs blåmes. Stopp på den vanliga platsen vid Vombsjöns SO hörn, obsade här 1500-1515. Obrutet istäcke på sjön. Långt ute stod ett mycket långt och smalt men tätt band av c 1200 - 1300 gräsänder. När jag efter ett par minuter beskådade det på nytt, hade bandet förkortats från c 1000 meter till c 500 meter, men änderna hade inte minskat i antal utan [illegible] koncentrerats, tydligen skrämts upp. Inga människor fanns på kilometerhåll på isen, men minsann hade inte en havsörn juv fällt långt ute, dock ej nära änderna. Den fanns där inte nyss. Den satt länge, gick eller snarare [illegible] halvsprang också en gång på isen, det såg rätt lustigt ut. Spillkråka flög förbi i branten bland träden, det "svischade" om den; kort därpå hördes den ropa. Vi fortsatte.

Vombs ängar: 1 fjällvråk, c 100 kråkor och 20 råkor på översvämmad och frusen ängsmark. Silvåkrakärret 1 ormvråk, Stensoffa 1 ormvråk, Tvedöra 1 ormvråk. Väder: himmel mest täckt av hög slöja, rätt ljus. Öster om S Sandby 300 kråkfåglar på åker. 1 flygande ormvråk.

S Sandby 1545. Väster om samhället 1 sittande ormvråk. Landskapet vitspräckligt. Stora ytor mest vita, stora ytor mörka. Mycket stora flockar kaja och kråka/råka flyger mot OSO - O, säkerligen mot nattkvarteret, som jag misstänker är beläget neråt Skryllegården.

Ankomst hem c 1605.

Kommentar till dagen: det var en skön tur, och härligt väder, men det är lätt att se att fågelaktiviteten var låg. Nästan alla rovfåglar satt, praktiskt taget ingen rovfågel var uppe och seglade. Orsak väl snarast att det var så lugnt och kallt: ingen termik, och ingen dynamisk uppvind heller. Jag har [illegible] upplevt detta flera gånger förut; sådana här strålande klara och kalla och nära nog helt lugna vinterdagar är inte bra när man vill se kretsande rovfåglar.

03

(7)

1981-01-17, lördag.

Morgon lugn, temp. - 6° C, mycket snö, sikt först god. Delvis molnigt. Enligt prognosen skulle det sakta mulna under ökande vind omkring V.

Lena och jag startade en biltur 1030, for mot Staffanstorp. På lyktstolpe vid Staffanstorpskarusellen satt 1 ormvråk. Vidare råkor, 2 ex hackade på sockerbeta i vägkanten. Mulet men ljust; dis på avstånd. 3 fasaner flög över vägen. Kråkor flerstädes. Vid Klågerup c 10 kajor i trädtopp. Hyby 75 kajor. 1 fjällvråk, stor och tjock, satt i trädtopp på hög kulle. Skata och kråka. En kråka satt nära fjällvråken.

Yddingen frusen och fågeltom. Ej stopp. Bökeberg intet. Fjällfotasjön frusen. Kort stopp här men intet sett utom 1 koltrast!

Börringekloster, stopp vid Klosterviken. Det blir sol men samtidigt tätt snöfall!! Fortfarande nästan stiltje. Intet att se eller höra utom några skator och 2 kråkor. Snöfallet upphör tämligen snart; vi fortsätter 1135. Vi stannade och obsade över Börringesjön (stora sjön alltså); från obs-platsen kunde en god del av sjön ses, men ej hela sjön. Sjön frusen. Intet utom kråkor sett, och några obestämda småfåglar. 2 dovhjortar utan horn. Väder: stilla, disigt, delvis blå himmel, men ej bra observationsväder. Bilens avgassystem krånglade, men vi kom sakta vidare. Stannade 1205 - 1220 vid Lemmeströ (kejsarörnslokalen) för kaffe och spaning. 1 ormvråk flög iväg mycket lågt. Havgård 2 rådjur. Havgårdssjön helt frusen, intet att se utom 1 talgoxe!! Därefter fortsatte vi, såg [illegible] 1 obestämd vråk, for så via Slätteröd - Igelsjö. 1 flygande ormvråk. Nu betydligt bättre sikt, lugnt. Men föga aktivitet på fågel! Ur diket som är häradsgräns vid Rockarp lyfter 1 häger. Här fanns litet öppet vatten. Alltifrån Slätteröd mycket mer snö än förut; tjockt täcke, alldeles vitt, skidlöpare ute och åker. Plöjda drivor i vägkanten 1 - 2 meter höga. Flock 15 kråkor vid Slätteröd i trädtopp. Norr om Rockarp kråkor flerstädes men glest. Häckeberga passerades i långsam fart i fint väder. 1 ormvråk i topp. Åter i Lund 1435.

Vissa arter nedskrivna under färden enligt ovan. Andra - jämte de direkt nedskrivna arterna - följer i denna lista:

häger 1 sedd, sädgås 12 + drygt 140 sedda, gräsand c 62, ormvråk, fjällvråk, fasan 3, fiskmås bara sedd i Lund, strömstare 2 i avloppet från Häckebergasjön, gärdsmyg 1, koltrast c 3 ex, snöskata 1 ex, talgoxe flerstädes, nötväcka 2 vid Häckeberga, domherre några ex, gråsparv få ex sedda, pilfink minst 1 ex sett, troligen några till, skata flerstädes, kaja flerstädes, råka flerstädes, kråka tämligen allmän.
Summa 20 arter, vilket är ovanligt litet.

Färdvägen var: Lund-Staffanstorp-Klågerup-Hyby (stopp) - förbi Yddingen - genom Bökeberg - Fjällfotasjön (stopp) - Klosterviken vid Börringekloster (stopp) - Börringe samhälle - avtagsvägen mot Havgård (stopp) - förbi Havgårdssjön - Lemmeströ (stopp) - Slätteröd - Igelsjö - Rockarp - Häckebergasjön (tämligen långt stopp) - Genarp-Kyrkheddinge-Bjällerup (stopp nära Lilla Bjällerup) - Stora Råby - Lund. Start 1030, återkomst 1435.

1981-01-25, söndag.

Dimman, som legat tät ett par tre dagar, var idag äntligen borta. Dock var det fortfarande grått och milt, sikten var tämligen dålig eller i bästa fall måttlig, och vinden var svag omkring V. Lena och jag startade kl 0955 för en runda med särskild avsikt att se efter örn; jag hade önskat detta länge och hoppades att fåglarna skulle vara relativt pigga på att flyga och jaga nu efter perioden med tät dimma.

Vi for stora vägen mot Svedala. Invid Staffanstorp 1 ormvråk på hög lyktstolpe vid vägen. Utefter vägkanten mångenstädes kråkor och råkor och kajor, dock i mycket måttligt antal, ej några tiotal ex inalles kanske. Norr om Klågerup kom 2 unga trutar (uppenbart gårtrutar) mot V rätt högt. Vid Klågerup kaja i ett par småflockar, även flera kråkor och några skator nära vägen. Vid Hyby 1 obestämd vråk i trädtopp på i hög kulle; och strax före Holmeja 1 ormvråk lågt flygande över fälten mot vinden. Landskapet brokigt av snö och barmark (vilket innebär att stora mängder snö smält bort de sista blida dagarna, då det även regnat en del) Yddingen helt täckt av våt is: inget folk, ingen fågel. Vi for via stora vägkorset N om Svedala in på E 14 och fortsatte mot Ystad utan att stanna Väder oförändrat, grått, milt, sikt ej märkbart bättrad, men dimma var det ej. Hela sträckan på E 14 ända tills vi tog av till vänster mot Skårby sågs ej en enda rovfågel och bara helt litet kråkfågel, skata, kråka, kaja. Ingen mås heller. En flock småfågel korsade vägen mot S nära Börringe, det var c 35 ex och uppenbart gulsparv, jag såg stjärtlängden bra, dock kunde jag inte granska alla ex. Ej stopp!

Kl 1100 kom vi till Krageholmssjöns södra sida, vanliga platsen. Väder oförändrat ifråga om sikt etc, men vi fann att det blåste mer än vi känt förut, och blåsten tycktes tilltaga. Mycket litet fågel. Fälten med ekar S om sjön: bara några få kråkor, och överflygande gulsparv. Utsikt över sjön gav också i början bara ett par kråkor på långt håll. Sjön helt islagd, våt is, utan folk, sikt så dålig att ön Lybeck bara syntes mycket matt och knappast alls kontrasterande mot bakgrunden om man inte visste om den. Flock 7 ringduvor flög förbi, svängde mot V över sjön. Nötväcka hörd länge. Väldigt fågelfattigt. Men efter en stund fann jag 1 havsörn juv, den satt på isen i NO nära Lybeck, hade inte suttit där länge. Lyfte efter några få minuter, samtidigt fann jag 2 havsörnar i torr trädkrona på Lybeck, ålder tyvärr ej säkerställd, inga färger syntes. Summa 3 havsörnar bergsäkert i alla fall. För att se på havsörnarna for vi upp mot Vitesten, men nu hade vi otur, sikten blev sämre p g av regnby som övergick i snöblandat regn, detta varade 1200 - 1210. Skata, kråka. Återvände samma väg via sjöns S ände - Skårby - norrut mot Bellinga. Ensam gås flög över Skårby. Från vägen ett par km norrut lyfte en stenknäck!! Detta alldeles vid långa hagtorns(?)-häcken.

Bellinga, precis i skogsbrynet med ej sikt över Ellestasjön stannade vi och drack medfört kaffe. I skogen 1 koltrast och flera talgoxar, och jag hörde grönfink och troligen någon annan fink. Kl 1230-1250 obsade vi noga över Ellestasjön från höga utsiktspunkten, men jag såg alldeles ovanligt litet, ej en rovfågel, ej en gås, ej en and, bara några kråkfåglar. Sjön helt islagd, is våt, intet folk på isen. Sikt något bättrad kanske, men ny regnby kom, dock föga intensiv. Enda utbyte blev 1 domherre hona samt i en annan trädtopp 1 varfågel.

Vi forts. via Bellinga lagård upp till Knickarp för att se efter örn m m från vägen, där man har fin sikt över Sövdesjön och markerna söder därom. Obsade här noga 1300 - 1310, såg intet, sikten bättrades visserligen men det förblev grått och det kom ny by av snöblandat regn. Vi återvände till Bellinga lagård, på vägen tog Lena färgbilder av den mycket grova döda bokstam som står i sluttningen vid vägen. Här såg jag ännu 1 varfågel (avstånd c 3 km från förra obsen, men rimligen ett nytt ex). Domherre ånyo ett par ggr, men ensamma ex bara! Bellinga lagård på nytt kl 1325. Här flock 40 kråkor, tätt samlad, kanske flera ex.

Snogeholmssjön: obsade över sjön från punkt c 300-400 m N slottet, bra utsikt, sjöns vattenstånd my högt, sjön helt frusen, 3 ungdomar med fiskeutrustning på isen. Ingen fågel utom nötväcka! Vid bilen hördes också gulsparv. Vi forts. via Sövdeborgs slott genom skogen till Sövdeborgs f d station, stopp här och noggran granskning av skogsbryn och Orans bok-kronor. Ingenting att se, ej en vråk! (Vi avstod alltså från att granska Sövdesjön idag). Vi forts. förbi Tågra gård och sedan

kl. 1332 - 1345

1981-01-25 forts.
västerut. Kort efter Tågra lyfte c 70 småfåglar från stubbåker, alla fällde i ekkrona rätt nära. Det var gulsparv varenda en, flera mycket grant färgade ex däri. Samtidigt lyfte ytterl. c 35 gulsparvar från samma fält och fällde ännu närmare i busktoppar!! Synnerligen ovanlig obs, säkert den största mängd gulsparvar jag sett på ett par decennier. 1 häger lyfte från öppet dike här. 1 ormvråk sittande i träd nära Spjälla. Vi forts. förbi Ilstorps gård till Ilstorps by, gick ner där i sluttningen och tittade ut över Klingavälsåns dalgång. Högt vatten, vid åfåran avsevärda översvämningar som åtm. mest var frusna, men själva fåran öppen. Där låg 2 sångsvanar ad och ovanligt mycket gräsand, minst 500 ex tätt samlade på den sträcka som kunde överskådas, kanske 500 m lång. 1 ormvråk kretsade lågt på långt håll i V. Gulsparv flög över. Sädgäss gick på vattendränkt jordig åker på täml kort y avstånd och i bra ljus, rätt glest men säkert 250 ex, troligen flera, och jag såg synnerligen tydligt att den stora majoriteten (av kanske 100 noga granskade) hade näbbar vars färg starkt dominerades av apelsinfärg, kraftig gulröd färg alltså. Några ex m 1 m tydligt mörknäbbade eller åtm. m.my. mindre yta gulröd. Pilfinkar vid gård. - När vi stannade här, stod 2 bilar bredvid med en herre och en dam, de hjälptes åt [illegible] att laga något motorkrångel. Damen befanns vara en som för c 10 år sedan arbetat på Zootis, för Sören Svensson, jag kände igen henne men kan inte [illegible] minnas hennes namn. Mannen var hennes bror. Vi pratade en stund, jag fick hälsningar till Sören.

Vi forts. Vid byn 1 lågt flygande fjällvråk och c 100 kråkfåglar på håll, [illegible] åtm. mest kråka. Vi korsade väg 12 och forts uppåt Björka kl 1444. Det hade nu blivit utmärkt sikt och några små och kortvariga blå fläckar på himlen. Vid Björka intet, trots obsande hela tiden. Stopp Ö om Vombsjön, såg på hela isytan, obruten, inga fåglar där, inga människor heller. Tittade mot Frualid och stenbrottet: inga fåglar.

Övedskloster intet att se. Vombsjöns N sida vid Svansjö: kråkor flög västerut längs stranden. En ensam ungsvan låg ute på isen, halsen indragen, kråkor flög över, då lyfte den halsen ett slag. Inga fåglar i ekarna vid stranden. Vombsjöns V sida: över sjön, långt ute, flög 1 [illegible] havsörn juv norrut, isen tom så när som på 1 kråka. Översvämningarna V om vägen stora, frusna, 2 personer gick långt borta och hade just skrämt upp [illegible] minst 1000 gräsänder som fällde på frusna översv. (hade de legat i själva åfåran förut??). Vidare 2 eller 3 flygande hägrar därborta och några få gäss. Bysjön vid Vombs by: islagd, folk på isen.

Vombs ängar: rätt gott om kråkor, spridda överallt, även kajflockar på ett par ställen, några tiotal ex sedda. Inga gäss. Frusna översvämningar. Jättehögt vatten i Klingavälsån, denna helt öppen. Silvåkrakärret högt vatten men fruset, 1 ormvråk i trädtopp ute i kärret. Över Krankesjön flög 5 sädgäss mot V. Vi for ej ner till [illegible] stugan idag.

Vid avtagsvägen till Stensoffastationen ännu 1 ormvråk i trädtopp. Fortsatte hemåt. Nära Abusa kom flera stora flockar sädgäss mot öster, alltså y flygande ner mot Krankesjön, det var säkert 300 ex, kanske mer, (men kritisk bestämning kunde bara ske i ringa grad). Klockan var nu 1550. Det hade alltsedan passagen över Vombs ängar klarnat starkt och snabbt, nu nästan molfritt, blå himmel, underbar kvällssol, grant ljus på trädstammarna. Men kallt i blåsten, trots att blåsten ej var särskilt hård; och dessutom var det ju mildväder. Vi for hem utan ytterligare uppehåll, ankomst Tenorgränd kl 1609.

1 ln

Ett par smärre tillägg:
(a) över Östra Torn (bostaden) på morgonen före avresan 1 skrattmås ad och 1 fiskmås ad samtidigt, men senare inga måsar sedda utom de 2 nämnda ungtrutarna.
(b) skata sedd flerstädes, ibland i flockar på 5 - 7 ex. Nära Björka såg jag 1 skata sitta precis intill ett skatbo i ett högt träd.
(c) en ensam storskrak flög västerut när vi korsade Klingavälsån vid den plats där Öbackens gård låg förr i världen. Skraken flög högt men laxfärgen syntes bra i solskenet (och formen syntes förstås också).

Smånotiser om fåglar observerade i Lund januari 1981.

ormvråk 1 ex flög över Östra Torn c 12 januari. Den flög långsamt norrifrån. En kråka lyfte ur gamla bybebyggelsen, när vråken var minst 300 m bort; kråkan flög vråken tillmötes och förföljde den sedan ungefär 200 m, vråken verkade dock föga störd. Vråken flög därvid nära den plats där kråkan uppenbarligen suttit, dock ej rakt över. Efter c 200 m (kanske mera) släppte kråkan plötsligt vråken och återgick, vråken fortsatte ungefär söderut.

sparvhök 1 ex utanför Ekologihuset 13 jan. och 1 ex över staden 19 jan.

tornfalk 1 ex vid Zootis 16 jan., ytterligare en obs gjord tidigare i januari, och den sågs [illegible] även i december -80 vid något tillfälle. Jag har nu inte på länge besökt Klostergården, där den säkerligen förekommer (nästan?) varje vinter.

fiskmås ses praktiskt taget dagligen över Östra Torn, oftast ensamma och utfärgade ex, ibland 2 - 3 ex samtidigt.

skrattmås uppträder mycket likt föregående, både i antal och beteende.

gärdsmyg 1 ex i trädgården vid Tenorgränd 8, det var omkring 8 januari. Vidare 1 ex i trädgård nära Zootis 12 januari.

rödhake sedd vid minst ett tillfälle i trädgården vid Tenorgränd 8. Dessutom 1 ex nära Zootis 12 januari,och på en tomt på Professorsgatan 1 ex 16 januari och på precis samma ställe 1 ex 21 januari. Många nätter under tiden c 5 - 21 januari har det varit omkring minus 10° C i Lund.

koltrast allmän, både gulnäbbade ♂♂ och andra ex, men inte närmare studerad.

talgoxe ses dagligen i trädgårdarna

blåmes sedd och hörd flera gånger

gulsparv hörd överflygande vid ett eller två tillfällen vid Östra Torn.

domherre sedd och hörd rätt ofta, en gång en flock på minst 12 ex, annars nästan bara i helt små sällskap (2 - 3 ex) eller ensamma ex, vilket är anmärkningsvärt.

skata rätt allmän fågel, ses dagligen i Östra Torn, vid Zootis etc.

kaja ses i ringa antal (men jag vet att stora flockar övernattar vid S:t Lars)

råka finns alltid vid Östra Torn [illegible] , säkert finns där några tiotal ex. Även [illegible] i övrigt ofta sedd över staden, vid Zootis etc.

kråka ses dagligen i de delar av Lund där jag rör mig (Östra Torn - Ekologihuset, ofta även i stadens centrala delar), men vanligen enstaka eller helt få samtidigt.

Ovanstående skrivet 1981-01-21.

1981-01-04--05.

Sönday 4 jan. snöade det, dock ej mer än några cm. Natten till 5 jan. kom det däremot mycket mera snö än prognosen sagt: på morgonen var det minst 12-15 cm snö i Lund. Snön låg mycket jämnt. Ett par minusgrader.

Måndagen 5 jan. hämtade Lena och jag en mängd böcker på mitt gamla arbetsrum på Zoologis. Detta skedde c. kl. 1045 — 1215. Lättande molntäcke, skurdis vol. Omkr. kl. 1100 kom 36+9 sädgäss rakt över Zoologis mot söder. Rimlyen upplöstes på grund av att snötäcket blivit så tjockt att det hindrar gässens näringssök. (Obsar helst beskrivna; men jag säg vid senare, tillfälleles beskrivna undersökningar, några fler gånger).

1981-01-06, tisdag, trettondagen.

Start från Lund 0945. På utvägen 1 ormvråk i träd V om S Sandby. Kråkfågelflockar, det var råka och kaja, vid Revingehed. Översvämningarna V om Vombsjön frusna. Vombsjön mest frusen. Vid Hjälmaröd 85 sångsvanar varav [illegible] c 19 juv, och invid denna flock 1 kanadagås. På c 300 m avstånd från denna flock, likaledes på isen och nära Kävlingeåns utflöde låg 2 ad och 2 juv knölsvanar. Längre ut på isen [illegible] c 350 sädgäss, [illegible] tätt, mycket tätt, de flesta kunde ej kritiskt bestämmas eftersom fåglarna dessutom låg på isen. - Översvämningarna hade lägre vatten (än sist) men var fortfarande 1 kilometer långa; de var frusna och hyste inte ett fågelliv. Vombsjön frusen i västra delen. Spridda kråkor på den icke översvämmade marken V om Vombsjön. Domherre överflygande, snöskata likaså, koltrast 6 stycken sågs i Vombs by. Kaja, gulsparv. [illegible] 1 havsörn på Vombsjöns is, och c 500 gräsänder. Vombs fure: kungsfågel, svartmes, tofsmes, 1 större hackspett hanne på nära håll i trädtopp vid utsiktsplatsen i SO hörnet av Vombsjön, där vi brukar stanna. 1 sparvhök flög förbi. Klockan nu 1120. Kungsfågel också i Furet. Vi fortsatte via Vombsjöns Ö sida och förbi Övedskloster till skogsbrynet nära Hembygdsgården, där vi också brukar [illegible] stanna. Här sågs en halvstor grå fågel i hög trädtopp i tät skog, svår att klara först, men det befanns vara 1 sparvhök som satt stilla i solen. Nötväcka hördes flitigt här. I den starkt solexponerade branta sluttningen vid sjön, där järnvägen gått, sågs en väl samlad flock på 15 talgoxar, de rotade i boklöven på sluttningen och hade gjort stora mörka fläckar i snötäcket, som låg även här, om det också var mera angripet av dagsmeja än på andra ställen. [illegible] Blåmes [illegible] sedd, och 2 synnerligen orädda entitor fanns här också. 2 domherr-honor i örterna på f d banvallen, och 1 rödhake i denna högst vinterpräglade omgivning. Gulsparv igen. Start härifrån 1205. Kråkfågel. 3 ringduvor. 1 ljus och 1 normal ormvråk, den sistnämnda på Vombs ängar. Vi for till stugan. Här 1 blåhök juv över vassen, den skrämde upp 1 fasanhöna där, och blåhöken slog blixtsnabbt ner i vassen efter en småfågel som dock hann undan. Blåmes över vassen. Vi drack medfört kaffe i stugan c kl 1220-1235. Jag stod sedan i tornet 1250 - 1310, såg 2 blåhökar varav den ena nog var samma ex som nyss. Vidare [illegible] 3 hägrar samt 2 normalfärgade ormvråkar samtidigt, med c 300 meters inbördes avstånd. Från stugan for vi hem, ankom Lund 1340.

Väder: i Lund kl 0900 var det minus 14° C, jätteklart, molnfritt, stilla; tjock rimfrost. Vädret stod sig hela dagen, men det skyade sakta och blev delvis matt solsken på middagen, dock lättade det snart igen. Eftermiddag och kväll underbart väder.

- - - - - - - - - -

Inga och Thomas hade också varit vid stugan och Vombsjön och gått en lång runda. De hade sett: vid Vombsjöns V sida c 30 kanadagäss och c 45 sångsvanar samt litet sädgäss. På Vombs ängar 1 havsörn adad och 1 fjällvråk samt vid Fiskar Bergströms ännu 1 fjällvråk (just på den plats där Lena och jag hade fjällvråk sista exk). De hade farit hem via [illegible] Flyinge. De hade haft summa 5-6 ormvråkar. Mellan Flyinge och S Sandby hade de en flock på c 200 sädgäss liggande på ett snöigt fält.

1981-01-10, lördag.

Morgonen lugn, dimmig, temp. + 1° C. Dimman lättade sakta ungefär kl. 0900-0945, men det var fortfarande mulet, och sikten var måttlig, ett par km. ungefär.

Efter frukost gick Lena och jag en promenad, först till posten och sedan en runda till östra kanten av villabebyggelsen och tillbaka längs gamla Hagaberga-gården (här rättare kallas - järnvägsbanken, eftersom rälsen varit borta i sitt 20 år). Tid för promenaden 1040-1215. Det lättade, men till att börja med mycket sakta.

kl 1115 kom precis 15 sädgärs mot Ö
kl 1124 kom " 16 " mot NÖ, svängde mot Ö.
kl 1203 kom " 12 sädgärs mot Ö.

Omkring kl 1150-1200 lättade det snabbare en klar rand vid horisonten i V-N blev snabbt bredare, men det var fortfarande slutgrått. Kl 1210 hade hela norra himmelshalvan (approx.) blivit klar, och precis kl 1215, när vi avslutade promenaden, blev det intensivt solsken. Några få minuter senare var det praktiskt taget molnfritt och strålande sol, dock dis; sikt c. 5 km (approx).

forts.

1981-01-10 forts.

Förutom gässen sägs rep. hörden följande:
I sparvhök kretsade två högt kl 1155
spridda skrattmåsar flög över villakvarteren,
spridda fiskmåsar ad likaså, fler än
skrattmåsarna. Några tiotal fiskmåsar (ad)
och några gråtrutar (ad + juv) flög
över åt olika håll. Kråka, råka, kaja
och skata sedda i mina antal. Kol-
trast sedd i flera ex. Sparvar och pilfink
sedda och hörda. Talgoxe flera ex sedda,
sjung också. Gulsparv hörd överflygande
en gång.

OBS gässens flygriktning, och jämför
väderförhållandena!

1981-01-11, söndag.

Start från Lund 1032. Sol, jättefint väder, lugnt; men, som prognosen sagt, sakta mulnande från V eller NV. Temp. nära 0° C. Öster om S Sandby 1 ormvråk sittande på staket, f ö my. få fåglar. Kaja, skata. Nära Skatteberga ännu 1 sittande ormvråk. På utvägen fanns det frusna översvämningar mångenstädes på åkrarna; här var barn ute på skridsko. Vägbanan var torr och bra, ej hal. Vid Revingehed koltrast flygande förbi, och en ensam ringduva sågs. Harlösa 1104. Översvämningarna V om Vombsjön stora, frusna; där stod svan och kanske annat, men vi stannade inte nu. Kajor flög parvis. Kort stopp vid Hjälmaröd (=Vombsjöns NV hörn). Sjön frusen. På isen en död svan, och långt ute stod c 800 gräsänder i smal flock. Där fanns ingen vak. 1 ormvråk i trädtopp. Jag letade förgäves efter örn i träden längs Vombsjöns N strand. Ungefär 22 gäss flög högt mot V.

Kl 1110 mattas solskenet, men det är fortfarande lugnt. Vi for via Öved - Sjöbo (men ej inom samhället utan på nya vägen). 1 ormvråk vid vägkorset nära Gunnar Nordqvists gamla hem. Den var mörk, satt stilla. Ån var öppen, men vi stannade ej. 9 gäss flög söderut, säkerligen sädgäss. Många små översvämningar på åkrar etc i Klingavälsåns dalgång. Rundspaning 1130 - 1140 från breda vägen nära Sövdeborgs f d station, men jag såg bara 1 normalfärgad ormvråk sittande på telefonstolpe. Det var stilla väder, och fint; sakta mulnande, men ännu ljus himmel speciellt i SO. Några snöskator på håll. Snogeholmssjön vid P-platsen i NO (Bellevue, eller "skräddarns", som det kallades i gamla tider, eftersom det närmaste huset, som ännu finns bevarat och är det enda inom synhåll, då lär ha bebotts av en skräddare).Här obsade vi 1145-1152. Gulsparv överflygande, talgoxe, koltrast. Sjön isbelagd, skridskoåkare på isen.

Norr om Assmåsa var ängsmarken rätt kraftigt översvämmad vid vägen. Här stod 60-70 kråkor och 10 råkor. S om Assmåsa 1 ormvråk nära håll. Vi tar in till höger på den lilla, ej allmänna vägen som går mot Ellestad. Trevligt att åka denna lilla krokiga väg i fint landskap. Frusen snö, halt men ej svårt. Stopp c 1208 vid NV änden av Ellestasjön. Väder: det lättade nu, var svagt solsken, frost, och alldeles lugnt. 1 halvljus ormvråk lyfte i skogsbrynet, fällde i träd igen. Ellestasjöns is delvis synlig, tom på fågel och folk. Vi gick inte ner till sjön och såg alltså inte hela sjön, men en god del. Flera överflygande och fällande gulsparvar, domherre hörd, nötväcka hörd, ensam kråka flyger, eljes noll. Även grönsiska hördes strax därefter. (2 småfågelflockar,som tidigare i dag setts på långt håll flyga ungefär västerut, kan ha varit grönsiska). Här sågs säkert inalles 25 gulsparvar.

Vi for till kvarnruinen. 1 nötskrika. Vi rastade vid ruinen i härligt väder, sol, frost, lugnt; förtärde medfört kaffe med tilltugg. Vistades här c 1240-1315 och obsade noga hela tiden. Men oerhört stilla på fågelfronten, bara flög förbi / 1 skata; dessutom hördes dock korp 2 ggr. Och i vak i Sövdesjöns SO del låg 19 sångsvanor varav 10 ad och 9 juv. Vaken var rätt liten, f ö var allt fruset. Grönsiska hörd. Ej en enda kretsare, ej en kråka!!! Is på sjön, men folk på isen bara långt uppe i norr. Vattenstånd i sjön oerhört högt. I snön spår av kanin och rådjur. Vi fortsatte genom täta granskogen men gjorde uppehåll vid Sövdesjöns SV hörn (Frihult, Navröd) och obsade ut över sjön. 2 korpar hördes först, kom sedan flygande förbi. På långt håll i NV uppskrämdes c 100 kråkor, över 100 kajor och c 25 obestämda kråkfåglar av flygplan. På mycket långt håll i norr, rimligen i Klingavälsåns dalgång NV om Sövde by, blev det stort uppflog av gäss, både sädgås och bläsgås, de fördelade sig som vanligt i smärre flockar, och en del av dessa kom rätt nära förbi. En blåhök uppenbar hona ad flög lågt vid sjöstranden och vidare söderut. Underbart väder, sol, stilla, tydligt under noll grader, men mycket få fåglar flög utom de uppskrämda (ty det föreföll tydligt att gässen var uppskrämda).

Vi fortsatte på enskilda vägen fram till stora vägen Ystad-Blentarp-Lund. Här kom 3 korpar förbi!! 1 ormvråk sittande mycket nära, lyfte ej. Normal i dräkten som alla, om ej annat sagts. 1 ny ormvråk, dito.

1981-01-11 forts.

Vi tar till höger in mot Everlöv och Ilstorp, stannar 1420 vid bron över Klingavälsån. Här kaja 200, kråka 75, råkasedd, detta i den trevliga skogen V om vägen och S om ån, den skog som jag tror är en kvarleva av den gamla "surskogen". Vid ån stora översvämningar, de var delvis frusna, men fåran och en del vatten därinvid var [illegible] öppna. Här fanns: 6 knipor, en flock på 20 ad och 3 juv sångsvanar och en annan flock på 3 ad och 7 juv sångsvanar, på längre håll några sångsvanar till. Gäss (sädgäss allra mest) flera hundra. Översvämningarna var störst väster om bron,. Väder:svag vind har blåst upp, men det känns kallt i alla fall. Vi fortsatte 1442 via Ilstorp till Björka, här sågs blåmes. Stopp på den vanliga platsen vid Vombsjöns SO hörn, obsade här 1500-1515. Obrutet istäcke på sjön. Långt ute stod ett mycket långt och smalt men tätt band av c 1200 - 1300 gräsänder. När jag efter ett par minuter beskådade det på nytt, hade bandet förkortats från c 1000 meter till c 500 meter, men änderna hade inte minskat i antal utan [illegible] koncentrerats, tydligen skrämts upp. Inga människor fanns på kilometerhåll på isen, men minsann hade inte en havsörn juv fällt långt ute, dock ej nära änderna. Den fanns där inte nyss. Den satt länge, gick eller snarare [illegible] halvsprang också en gång på isen, det såg rätt lustigt ut. Spillkråka flög förbi i branten bland träden, det "svischade" om den; kort därpå hördes den ropa. Vi fortsatte.

Vombs ängar: 1 fjällvråk, c 100 kråkor och 20 råkor på översvämmad och frusen ängsmark. Silvåkrakärret 1 ormvråk, Stensoffa 1 ormvråk, Tvedöra 1 ormvråk. Väder: himmel mest täckt av hög slöja, rätt ljus. Öster om S Sandby 300 kråkfåglar på åker. 1 flygande ormvråk.

S Sandby 1545. Väster om samhället 1 sittande ormvråk. Landskapet vitspräckligt. Stora ytor mest vita, stora ytor mörka. Mycket stora flockar kaja och kråka/råka flyger mot OSO - O, säkerligen mot nattkvarteret, som jag misstänker är beläget neråt Skryllegården.

Ankomst hem c 1605.

Kommentar till dagen: det var en skön tur, och härligt väder, men det är lätt att se att fågelaktiviteten var låg. Nästan alla rovfåglar satt, praktiskt taget ingen rovfågel var uppe och seglade. Orsak väl snarast att det var så lugnt och kallt: ingen termik, och ingen dynamisk uppvind heller. Jag har [illegible] upplevt detta flera gånger förut; sådana här strålande klara och kalla och nära nog helt lugna vinterdagar är inte bra när man vill se kretsande rovfåglar.

03

(7)

1981-01-17, lördag.

Morgon lugn, temp. - 6° C, mycket snö, sikt först god. Delvis molnigt. Enligt prognosen skulle det sakta mulna under ökande vind omkring V.

Lena och jag startade en biltur 1030, for mot Staffanstorp. På lyktstolpe vid Staffanstorpskarusellen satt 1 ormvråk. Vidare råkor, 2 ex hackade på sockerbeta i vägkanten. Mulet men ljust; dis på avstånd. 3 fasaner flög över vägen. Kråkor flerstädes. Vid Klågerup c 10 kajor i trädtopp. Hyby 75 kajor. 1 fjällvråk, stor och tjock, satt i trädtopp på hög kulle. Skata och kråka. En kråka satt nära fjällvråken.

Yddingen frusen och fågeltom. Ej stopp. Bökeberg intet. Fjällfotasjön frusen. Kort stopp här men intet sett utom 1 koltrast!

Börringekloster, stopp vid Klosterviken. Det blir sol men samtidigt tätt snöfall!! Fortfarande nästan stiltje. Intet att se eller höra utom några skator och 2 kråkor. Snöfallet upphör tämligen snart; vi fortsätter 1135. Vi stannade och obsade över Börringesjön (stora sjön alltså); från obs-platsen kunde en god del av sjön ses, men ej hela sjön. Sjön frusen. Intet utom kråkor sett, och några obestämda småfåglar. 2 dovhjortar utan horn. Väder: stilla, disigt, delvis blå himmel, men ej bra observationsväder. Bilens avgassystem krånglade, men vi kom sakta vidare. Stannade 1205 - 1220 vid Lemmeströ (kejsarörnslokalen) för kaffe och spaning. 1 ormvråk flög iväg mycket lågt. Havgård 2 rådjur. Havgårdssjön helt frusen, intet att se utom 1 talgoxe!! Därefter fortsatte vi, såg [illegible] 1 obestämd vråk, for så via Slätteröd - Igelsjö. 1 flygande ormvråk. Nu betydligt bättre sikt, lugnt. Men föga aktivitet på fågel! Ur diket som är häradsgräns vid Rockarp lyfter 1 häger. Här fanns litet öppet vatten. Alltifrån Slätteröd mycket mer snö än förut; tjockt täcke, alldeles vitt, skidlöpare ute och åker. Plöjda drivor i vägkanten 1 - 2 meter höga. Flock 15 kråkor vid Slätteröd i trädtopp. Norr om Rockarp kråkor flerstädes men glest. Häckeberga passerades i långsam fart i fint väder. 1 ormvråk i topp. Åter i Lund 1435.

Vissa arter nedskrivna under färden enligt ovan. Andra - jämte de direkt nedskrivna arterna - följer i denna lista:

häger 1 sedd, sädgås 12 + drygt 140 sedda, gräsand c 62, ormvråk, fjällvråk, fasan 3, fiskmås bara sedd i Lund, strömstare 2 i avloppet från Häckebergasjön, gärdsmyg 1, koltrast c 3 ex, snöskata 1 ex, talgoxe flerstädes, nötväcka 2 vid Häckeberga, domherre några ex, gråsparv få ex sedda, pilfink minst 1 ex sett, troligen några till, skata flerstädes, kaja flerstädes, råka flerstädes, kråka tämligen allmän.
Summa 20 arter, vilket är ovanligt litet.

Färdvägen var: Lund-Staffanstorp-Klågerup-Hyby (stopp) - förbi Yddingen - genom Bökeberg - Fjällfotasjön (stopp) - Klosterviken vid Börringekloster (stopp) - Börringe samhälle - avtagsvägen mot Havgård (stopp) - förbi Havgårdssjön - Lemmeströ (stopp) - Slätteröd - Igelsjö - Rockarp - Häckebergasjön (tämligen långt stopp) - Genarp-Kyrkheddinge-Bjällerup (stopp nära Lilla Bjällerup) - Stora Råby - Lund. Start 1030, återkomst 1435.

1981-01-25, söndag.

Dimman, som legat tät ett par tre dagar, var idag äntligen borta. Dock var det fortfarande grått och milt, sikten var tämligen dålig eller i bästa fall måttlig, och vinden var svag omkring V. Lena och jag startade kl 0955 för en runda med särskild avsikt att se efter örn; jag hade önskat detta länge och hoppades att fåglarna skulle vara relativt pigga på att flyga och jaga nu efter perioden med tät dimma.

Vi for stora vägen mot Svedala. Invid Staffanstorp 1 ormvråk på hög lyktstolpe vid vägen. Utefter vägkanten mångenstädes kråkor och råkor och kajor, dock i mycket måttligt antal, ej några tiotal ex inalles kanske. Norr om Klågerup kom 2 unga trutar (uppenbart gårtrutar) mot V rätt högt. Vid Klågerup kaja i ett par småflockar, även flera kråkor och några skator nära vägen. Vid Hyby 1 obestämd vråk i trädtopp på i hög kulle; och strax före Holmeja 1 ormvråk lågt flygande över fälten mot vinden. Landskapet brokigt av snö och barmark (vilket innebär att stora mängder snö smält bort de sista blida dagarna, då det även regnat en del) Yddingen helt täckt av våt is: inget folk, ingen fågel. Vi for via stora vägkorset N om Svedala in på E 14 och fortsatte mot Ystad utan att stanna Väder oförändrat, grått, milt, sikt ej märkbart bättrad, men dimma var det ej. Hela sträckan på E 14 ända tills vi tog av till vänster mot Skårby sågs ej en enda rovfågel och bara helt litet kråkfågel, skata, kråka, kaja. Ingen mås heller. En flock småfågel korsade vägen mot S nära Börringe, det var c 35 ex och uppenbart gulsparv, jag såg stjärtlängden bra, dock kunde jag inte granska alla ex. Ej stopp!

Kl 1100 kom vi till Krageholmssjöns södra sida, vanliga platsen. Väder oförändrat ifråga om sikt etc, men vi fann att det blåste mer än vi känt förut, och blåsten tycktes tilltaga. Mycket litet fågel. Fälten med ekar S om sjön: bara några få kråkor, och överflygande gulsparv. Utsikt över sjön gav också i början bara ett par kråkor på långt håll. Sjön helt islagd, våt is, utan folk, sikt så dålig att ön Lybeck bara syntes mycket matt och knappast alls kontrasterande mot bakgrunden om man inte visste om den. Flock 7 ringduvor flög förbi, svängde mot V över sjön. Nötväcka hörd länge. Väldigt fågelfattigt. Men efter en stund fann jag 1 havsörn juv, den satt på isen i NO nära Lybeck, hade inte suttit där länge. Lyfte efter några få minuter, samtidigt fann jag 2 havsörnar i torr trädkrona på Lybeck, ålder tyvärr ej säkerställd, inga färger syntes. Summa 3 havsörnar bergsäkert i alla fall. För att se på havsörnarna for vi upp mot Vitesten, men nu hade vi otur, sikten blev sämre p g av regnby som övergick i snöblandat regn, detta varade 1200 - 1210. Skata, kråka. Återvände samma väg via sjöns S ände - Skårby - norrut mot Bellinga. Ensam gås flög över Skårby. Från vägen ett par km norrut lyfte en stenknäck!! Detta alldeles vid långa hagtorns(?)-häcken.

Bellinga, precis i skogsbrynet med ej sikt över Ellestasjön stannade vi och drack medfört kaffe. I skogen 1 koltrast och flera talgoxar, och jag hörde grönfink och troligen någon annan fink. Kl 1230-1250 obsade vi noga över Ellestasjön från höga utsiktspunkten, men jag såg alldeles ovanligt litet, ej en rovfågel, ej en gås, ej en and, bara några kråkfåglar. Sjön helt islagd, is våt, intet folk på isen. Sikt något bättrad kanske, men ny regnby kom, dock föga intensiv. Enda utbyte blev 1 domherre hona samt i en annan trädtopp 1 varfågel.

Vi forts. via Bellinga lagård upp till Knickarp för att se efter örn m m från vägen, där man har fin sikt över Sövdesjön och markerna söder därom. Obsade här noga 1300 - 1310, såg intet, sikten bättrades visserligen men det förblev grått och det kom ny by av snöblandat regn. Vi återvände till Bellinga lagård, på vägen tog Lena färgbilder av den mycket grova döda bokstam som står i sluttningen vid vägen. Här såg jag ännu 1 varfågel (avstånd c 3 km från förra obsen, men rimligen ett nytt ex). Domherre ånyo ett par ggr, men ensamma ex bara! Bellinga lagård på nytt kl 1325. Här flock 40 kråkor, tätt samlad, kanske flera ex.

Snogeholmssjön: obsade över sjön från punkt c 300-400 m N slottet, bra utsikt, sjöns vattenstånd my högt, sjön helt frusen, 3 ungdomar med fiskeutrustning på isen. Ingen fågel utom nötväcka! Vid bilen hördes också gulsparv. Vi forts. via Sövdeborgs slott genom skogen till Sövdeborgs f d station, stopp här och noggran granskning av skogsbryn och Orans bok-kronor. Ingenting att se, ej en vråk! (Vi avstod alltså från att granska Sövdesjön idag). Vi forts. förbi Tågra gård och sedan

kl. 1332 - 1345

1981-01-25 forts.
västerut. Kort efter Tågra lyfte c 70 småfåglar från stubbåker, alla fällde i ekkrona rätt nära. Det var gulsparv varenda en, flera mycket grant färgade ex däri. Samtidigt lyfte ytterl. c 35 gulsparvar från samma fält och fällde ännu närmare i busktoppar!! Synnerligen ovanlig obs, säkert den största mängd gulsparvar jag sett på ett par decennier. 1 häger lyfte från öppet dike här. 1 ormvråk sittande i träd nära Spjälla. Vi forts. förbi Ilstorps gård till Ilstorps by, gick ner där i sluttningen och tittade ut över Klingavälsåns dalgång. Högt vatten, vid åfåran avsevärda översvämningar som åtm. mest var frusna, men själva fåran öppen. Där låg 2 sångsvanar ad och ovanligt mycket gräsand, minst 500 ex tätt samlade på den sträcka som kunde överskådas, kanske 500 m lång. 1 ormvråk kretsade lågt på långt håll i V. Gulsparv flög över. Sädgäss gick på vattendränkt jordig åker på täml kort y avstånd och i bra ljus, rätt glest men säkert 250 ex, troligen flera, och jag såg synnerligen tydligt att den stora majoriteten (av kanske 100 noga granskade) hade näbbar vars färg starkt dominerades av apelsinfärg, kraftig gulröd färg alltså. Några ex m 1 m tydligt mörknäbbade eller åtm. m.my. mindre yta gulröd. Pilfinkar vid gård. - När vi stannade här, stod 2 bilar bredvid med en herre och en dam, de hjälptes åt [illegible] att laga något motorkrångel. Damen befanns vara en som för c 10 år sedan arbetat på Zootis, för Sören Svensson, jag kände igen henne men kan inte [illegible] minnas hennes namn. Mannen var hennes bror. Vi pratade en stund, jag fick hälsningar till Sören.

Vi forts. Vid byn 1 lågt flygande fjällvråk och c 100 kråkfåglar på håll, [illegible] åtm. mest kråka. Vi korsade väg 12 och forts uppåt Björka kl 1444. Det hade nu blivit utmärkt sikt och några små och kortvariga blå fläckar på himlen. Vid Björka intet, trots obsande hela tiden. Stopp Ö om Vombsjön, såg på hela isytan, obruten, inga fåglar där, inga människor heller. Tittade mot Frualid och stenbrottet: inga fåglar.

Övedskloster intet att se. Vombsjöns N sida vid Svansjö: kråkor flög västerut längs stranden. En ensam ungsvan låg ute på isen, halsen indragen, kråkor flög över, då lyfte den halsen ett slag. Inga fåglar i ekarna vid stranden. Vombsjöns V sida: över sjön, långt ute, flög 1 [illegible] havsörn juv norrut, isen tom så när som på 1 kråka. Översvämningarna V om vägen stora, frusna, 2 personer gick långt borta och hade just skrämt upp [illegible] minst 1000 gräsänder som fällde på frusna översv. (hade de legat i själva åfåran förut??). Vidare 2 eller 3 flygande hägrar därborta och några få gäss. Bysjön vid Vombs by: islagd, folk på isen.

Vombs ängar: rätt gott om kråkor, spridda överallt, även kajflockar på ett par ställen, några tiotal ex sedda. Inga gäss. Frusna översvämningar. Jättehögt vatten i Klingavälsån, denna helt öppen. Silvåkrakärret högt vatten men fruset, 1 ormvråk i trädtopp ute i kärret. Över Krankesjön flög 5 sädgäss mot V. Vi for ej ner till [illegible] stugan idag.

Vid avtagsvägen till Stensoffastationen ännu 1 ormvråk i trädtopp. Fortsatte hemåt. Nära Abusa kom flera stora flockar sädgäss mot öster, alltså y flygande ner mot Krankesjön, det var säkert 300 ex, kanske mer, (men kritisk bestämning kunde bara ske i ringa grad). Klockan var nu 1550. Det hade alltsedan passagen över Vombs ängar klarnat starkt och snabbt, nu nästan molfritt, blå himmel, underbar kvällssol, grant ljus på trädstammarna. Men kallt i blåsten, trots att blåsten ej var särskilt hård; och dessutom var det ju mildväder. Vi for hem utan ytterligare uppehåll, ankomst Tenorgränd kl 1609.

1 ln

Ett par smärre tillägg:
(a) över Östra Torn (bostaden) på morgonen före avresan 1 skrattmås ad och 1 fiskmås ad samtidigt, men senare inga måsar sedda utom de 2 nämnda ungtrutarna.
(b) skata sedd flerstädes, ibland i flockar på 5 - 7 ex. Nära Björka såg jag 1 skata sitta precis intill ett skatbo i ett högt träd.
(c) en ensam storskrak flög västerut när vi korsade Klingavälsån vid den plats där Öbackens gård låg förr i världen. Skraken flög högt men laxfärgen syntes bra i solskenet (och formen syntes förstås också).

Smånotiser om fåglar observerade i Lund januari 1981.

ormvråk 1 ex flög över Östra Torn c 12 januari. Den flög långsamt norrifrån. En kråka lyfte ur gamla bybebyggelsen, när vråken var minst 300 m bort; kråkan flög vråken tillmötes och förföljde den sedan ungefär 200 m, vråken verkade dock föga störd. Vråken flög därvid nära den plats där kråkan uppenbarligen suttit, dock ej rakt över. Efter c 200 m (kanske mera) släppte kråkan plötsligt vråken och återgick, vråken fortsatte ungefär söderut.

sparvhök 1 ex utanför Ekologihuset 13 jan. och 1 ex över staden 19 jan.

tornfalk 1 ex vid Zootis 16 jan., ytterligare en obs gjord tidigare i januari, och den sågs [illegible] även i december -80 vid något tillfälle. Jag har nu inte på länge besökt Klostergården, där den säkerligen förekommer (nästan?) varje vinter.

fiskmås ses praktiskt taget dagligen över Östra Torn, oftast ensamma och utfärgade ex, ibland 2 - 3 ex samtidigt.

skrattmås uppträder mycket likt föregående, både i antal och beteende.

gärdsmyg 1 ex i trädgården vid Tenorgränd 8, det var omkring 8 januari. Vidare 1 ex i trädgård nära Zootis 12 januari.

rödhake sedd vid minst ett tillfälle i trädgården vid Tenorgränd 8. Dessutom 1 ex nära Zootis 12 januari,och på en tomt på Professorsgatan 1 ex 16 januari och på precis samma ställe 1 ex 21 januari. Många nätter under tiden c 5 - 21 januari har det varit omkring minus 10° C i Lund.

koltrast allmän, både gulnäbbade ♂♂ och andra ex, men inte närmare studerad.

talgoxe ses dagligen i trädgårdarna

blåmes sedd och hörd flera gånger

gulsparv hörd överflygande vid ett eller två tillfällen vid Östra Torn.

domherre sedd och hörd rätt ofta, en gång en flock på minst 12 ex, annars nästan bara i helt små sällskap (2 - 3 ex) eller ensamma ex, vilket är anmärkningsvärt.

skata rätt allmän fågel, ses dagligen i Östra Torn, vid Zootis etc.

kaja ses i ringa antal (men jag vet att stora flockar övernattar vid S:t Lars)

råka finns alltid vid Östra Torn [illegible] , säkert finns där några tiotal ex. Även [illegible] i övrigt ofta sedd över staden, vid Zootis etc.

kråka ses dagligen i de delar av Lund där jag rör mig (Östra Torn - Ekologihuset, ofta även i stadens centrala delar), men vanligen enstaka eller helt få samtidigt.

Ovanstående skrivet 1981-01-21.

1981-03-14 forts.
del just på iskanten, sågs: c 300 gräsänder, c 40 storskrakar, c 8 knipor och 2 viggar, dessa var hanne och hona.

Landskapet var här snötäckt och helt vinterlikt. I snön på sluttningen från landsvägen söderut upp mot fältet S om skogen gick ett mycket fint grävlingspår, det var stort och väl intryckt i den våta snön och följdes väl 100 meter. På nyssnämnda fält, där det fortfarande står kvar en del granna ekar (trots att många avverkades för något år sedan), sågs på avstånd 2 + 4 + 5 rådjur. Kråkor sågs, och överflygande gulsparvar hördes ett par tre gånger, men inte en enda rovfågel kom till synes. Koltrast sedd här och på ett par platser tidigare. Rödvingetrast skall tilläggas, några få ex tillsammans med 2-3 koltrastar på en gräsmatta vid gård nära Lilla Isie. Ytterligare ett par små flockar skogsduvor sågs, de lyfte, liksom föregående flockar, helt nära vid vägkanten. OBS koncentrationen längs S kusten av skogsduva och fink, uppenbart nyanlända.

Vi for sedan vidare via Krageholm - Eneborg - Ållskog - Nyvångsskogen - Fylan - Lyckås. Vid Fylan 2 rådjur, och över den branta dalsluttninge nära Lyckås en stor och mycket grann duvhök, den stod stilla ett kort slag mot vinden (det blåste just då upp en frisk vind-il); sedan dök den rätt brant ner i skogen.

Vi fortsatte via Övraby. Här lyfte 1 ormvråk alldeles vid vägen, flög upp och fällde på ladtak också bara c 15 m från vägen. Därefter for vi via Toarp - Bollerup - Hannas - Hammenhög, ankomst dit 1745. Åt god mål tid: skånsk äggakaka med fläsk och lingon, och därefter glass med chokladsås.

Tillägg: sista biten vid havet, innan vi svängde upp mot Marsvinsholm, gav en del trevliga obsar. Stor ansamling av måsar, mest sittande på stenar etc, innehöll: skrattmås några få, fiskmås väl 25 ad, gråtrut allmän, hundratal; havstrut flera ad. Gräsand i havet flock c 35 ex.

På en plats, alldeles nära vägen där denna går vid havet, sågs en tät flock på minst 20-25 råkor sitta och plocka i en tjock, uppenbart nyuppkastad tångbank!!! Kan ej minnas jag sett detta förut. Kråka, kaja, skata också sedda flerstädes men i måttligt eller ringa antal.

Artlista för dagen, med ytterligare ett par tillägg markerade här: häger, sädgås, gravand, gräsand, vigg, knipa, alfågel, storskrak, glada, ormvråk, duvhök, tornfalk, fasan (förutom de nämnda sågs 1 + 1 hannar på olika platser vid S kusten samt 3 hönor vid gästgivargården i Hammenhög), vidare sothöna 4 ex i hamnbassängen vid Smygehamn, vipa mycket få sedda, skrattmås, fiskmås, gråtrut, havstrut, skogsduva, ~~gråkråka~~ sånglärka, koltrast, rödvingetrast, talgoxe sedd vid Krageholm, gulsparv, bofink, bergfink, stare, skata, kaja, råka, kråka.

OBSERVERA det ringa antalet sedda ex av ormvråk m m. Men sikten var dålig, i början dimma- dis, senare dis, stundvis dimma. Antal sedda fågelarter = 32.

En gräsandflock på c 25 ex låg även i en damm vid Marsvinsholm.

1981-03-15, söndag.

Vi sov mycket dåligt på natten, dels på grund av dansen och musiken på bottenvåningen, dels också - skam till sägandes - som en följd av att vi ätit alltför mycket av Gästgivargårdens härliga skånska äggakaka med rökt fläsk och lingon. Men allting har en ände, så även natten till 15 mars. Kort efter kl 0900 gick vi ner, fick vår kaffecomplet, tackade, betalade och gav oss iväg. Det var mulet och lätt till måttligt snöfall hela morgonen, men inte dimma. Något under noll var det nog till att börja med; och vinden var svag omkring NO eller O. Vi for Hammenhög - Hannas - Glemminge - Nybrostrand - vek av norrut till Köpingebro - västerut via Fredriksberg - Stora Herrestad - Borrie - mot Bromma men tog norra vägen - Sövestad - Krageholmssjöns S ände. Rast här. Fortsatte via Skårby - Amalielund - Bellinga; nytt stopp på den höga utsiktspunkten vid vägen S om Bellinga lagård. Fortsatte via Snogeholm, men stannade inte här och granskade alltså inte Snogeholmssjön närmare, stannade däremot vid Sövde by och tittade ut över sjön; man ser dock bara en del av sjön därifrån. Sedan körde vi via Blentarp - Everlöv; stannade för att se om Everlövs kyrka var öppen nu på söndagsmiddagen, men den var låst, och inte ett enda människospår var att se i nysnön på kyrkogården. Därför for vi ner via Kumlatofta by till bron över Klingavälsån väster om Ilstorps by. Stannade vid bron. Avsevärda översvämningar längs ån men inte mycket fågel underligt nog. Se nedan. Körde sedan via Ilstorp - Björka upp till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn, obsade härifrån över sjön (och man ser härifrån en mycket stor del av sjön, men på grund av avståndet är det omöjligt att avgöra vad som ligger långt uppe i N och NV; jämför nedan). For tillbaka så att vi kom via Vombsjöns Ö strand - Övedskloster - Öveds kyrka - upp till Frualid. Fin utsikt, sikt nu snarast god om ock disigt på större avstånd. Körde ner igen och via väg 104, alltså N om Vombsjön, till sjöns NV hörn vid Hjälmaröd. Här var det gott om fågel. Ner längs V sidan till Vombs by och så över Vombs ängar och upp norrut V om Klingavälsån för att se på 2 örnar (se nedan) och så ner till lilla stugan vid Krankesjön. Jag gick upp i tornet en kort stund. Inga och Thomas hade just varit här, det framgick dels av fotspår, dels av anteckningar som låg på bordet på verandan; dessutom hade vi faktiskt mött dem just när vi skulle korsa väg 12 mellan Ilstorp och Björka. Jag kände igen bilnumret GDM 585 och hann se Inga i framsätet just i den sekund vi möttes, men jag tror inte att de kände igen oss, i varje fall stannade de inte.

Lena och jag kände oss nu frusna, vi hade förresten känt oss så ända sedan vi stod vid Vombsjöns SO hörn. Kanske en följd av att vi sovit så dåligt. I varje fall körde vi iväg snart, for till Harlösa där Lena skulle köpa frimärken, och därefter hem genaste vägen via Hunneberga - Revingeby - S Sandby. Ankomst Lund 1520.

Landskapet på Österlen var vitt och helt vinterpräglat. Rester av äldre, frusen snö fanns mångenstädes på vägen under nysnön, och betydande rester av drivor på läplatser fanns också. Även i övrigt var landskapet helt övervägande vintrigt, men sjöarna var tilldels öppna Krageholmssjön allra mest öppen, bara S viken frusen c 300-400 m ut. Ellestasjön praktiskt taget helt öppen.
Snogeholmssjön hade en del is kvar i S, f ö osäkert.
Sövdesjön: viken vid byn helt frusen, (d v s viken S om byn), och vattnet V om kyrkogårdsudden var fruset ett par tre hundra meter ut.
Vombsjön praktiskt taget helt öppen.
Bysjön vid Vombs by frusen, liten bit var isen dock landlös.
Krankesjön öppen så när som helt liten yta innerst i "tarmen".
Heljesjön vid Vombs by föreföll frusen men detta osäkert.

Sträckan Hammenhög - Nybrostrand - Köpingebro - St Herrestad - Sövestad var alldeles påfallande fågelfattig. Det är visserligen sant att jag ej noterade kråkfågel närmare, men antalet sedda av alla arter på den vägbiten var ringa; inga nämnvärda flockar. Glest spridda kråkor på fält och vid gårdar, råka och kaja bara ett par tre tiotal vardera (uppskattningsvis). Se nästa sida f ö.

1981-03-15 forts.

Artlista:

1 häger: 2 ex lyfte vid stranden vid Hjälmaröd

2 kanadagås c 60-65 ex låg på samma ställe, nära stranden. Svanarna (se nedan) låg intill dem; gräsänderna låg längre ute, men likväl bara c 100-200 m ut.

3 sädgås: vid bron över Klingavälsån, där vi stod en god stund och spanade noga, kom 15 + 2 + 2 ex flygande förbi, och på ängsmark SO om bron betade en flock på c 50 ex, kanske något mer, ty djuren var bara delvis synliga bakom vallar etc. På långt håll neråt Ilstorp sågs någon liten flygande flock dessutom. Men antalet var dock förvånande ringa, och inga andra sädgäss sågs denna dag, om man undantar 4 ex som flög österut nära S Sandby. Märkvärdigt!!

4 bläsgås: på Vombs ängar S om vägen på nära håll en flock på 19 ex, de lyfte och flög förbi, varvid jag såg att alla utom ett ex hade rikligt med svart undertill, det sistnämnda ex var helt ljust undertill och mattare i färgerna och saknade nästan säkert bläs. Fjolårsfågel, men jag vet ej närmare om ruggningen. - Norr om vägen på ängarna betade annan flock på c 60 bläsgäss; flocken på 19 ex flög dit.

5 grågås: på fält väster om Ellestasjöns N del, i kanten mot strandskogen betade 32 ex, jag granskade dem noga och fann att alla var grågäss med helt ljusa näbbnaglar; f ö såg de inte extra ljusa ut i det rätt dåliga ljuset. Men de lät höra sig då och då, ja, jag hörde dem en god stund innan jag fann dem. Trevligt med dessa tidiga vårflockar!

6 sångsvan vid Hjälmaröd 6 ad och 3 juv.

- obestämd svan: några ex på långt håll i Ellestasjön, högst sannolikt var det sångsvan.

7 gravand: bland änderna vid Hjälmaröd låg 4 gravänder, det var i varje fall ett par (hanne och hona), antagligen var de 2 andra ex också av olika kön.

8 gräsand: Krageholmssjön utanför iskanten högst 150 ex (jämför gårdagen) Ellestasjön hyste nästan inga fåglar på fria vattenytan, men vid stranden i N stod gräsänder, över 50 ex sågs och mycket flera kan ha funnits. Vombsjön: långt ute på öppna sjön låg dels en flock på c 35, dels en flock på ytterligarec 30 ex som dock var något osäkra eftersom de var my. långt yute. I Hjälmarödshörnet låg en fin flock på c 525 ex. Däri var ett rostfärgat ex: huvudet rostbrun och föreföll snarast rätt mörkt, med visst inslag av rödbrunt, kroppen f ö betydligt ljusare och blev allt ljusare bakåt, så att handpennorna, som syntes mycket tydligt, föreföll praktiskt taget vita. Detta ex låg intill en gräsandhanne i stora flocken. Dessutom låg här, för sig själv helt intill stranden, en helvit gräsand med enfärgad, livligt gul eller snarare orangegul näbb. Krankesjön summa c 500 gräsänder, de allra flesta låg invid eller inuti vassruggarna utanför närmsta klarvattnet. På detta klarvatten inga fåglar. Litet is var oftast kvar i eller invid ruggarna, men f ö var sjön öppen såsom ovan sagts.

9 vigg: flock 21 ex Krageholmssjön, minst 1 hanne sedd Krankesjön.

10 brunand: 3 hannar sedda Krankesjön

11 knipa: Krageholmssjön: hanne och hona. Sövdesjön flock minst 10 ex rätt långt yute (OBS: bara ytliga undersökningar). Vombsjön: inte ett enda ex sett från SO-platsen, men uppe vid Hjälmaröd låg minst 3-4 par bland gräsänderna. Utefter sjöns V sida ej en enda fågel. Krankesjön: dels minst 2 par, dels 2 hannar i sällskap.

12 storskrak: idag ej sedd Krageholmssjön, ej heller Ellestasjön. Men i Snogeholmssjön nära slottet låg en flock på minst 8 ex, och kort därefter sågs c 15 ex flyga västerut från sjön, mot Sövdesjön. Vombsjön ej sedd. Krankesjöns östligaste del c 45 - 50 ex ovanligt glest spridda, därtill 1 hanne ad långt ute, och 1 eller 2 ex i "tarmen".

1981-03-15, forts.

13 salskrak: en enda fågel, honfärgad, låg i Krankesjön, ej intill andra fåglar. Oväntat sparsam, inga andra ex sedda trots flitigt letande.

14 glada: 1 ex över Ellestasjön/Bellinga slott, delvis nära 1 havsörn ad och 1 ormvråk. Därefter 2 ex praktfullt kretsande alldeles nära invid Öveds kyrka. Och slutligen sågs 1 ex kretsa lågt vid Harlösa, över backen mellan samhället och kyrkan.

15 kungsörn: 1 ex syntes kortvarigt över skogen N om Krageholmssjön, det var långt håll, och jag är inte fullt säker på om jag såg ungfågelteckning på exemplaret, men jag såg flygbild och beteende och är säker på arten, efter att noga ha tänkt över fallet.

16 havsörn: 1 praktfull ad dök upp när vi stod och såg ut över Ellestasjön, se glada ovan. Örnen kom rätt nära, försvann mot Bellinga slott. Därefter inga örnar sedda förrän på Vombs ängar, där jag fann 2 ex i sällskap. 1 mörk havsörn, dock kanske med m l m gul näbb, satt på kort stolpe, och alldeles intill den, på marken, satt en havsörn med helgul näbb. Jag bedömer dem som 1 ad och 1 ej utfärgad.

17 ormvråk: Inte ett enda ex sett förrän vid Ellestasjön, där 2 ex kom nära och 3 andra sågs kretsa längre borta, i sällskap. Kort [illegible] därefter ännu minst 1 + 1 ex till, [illegible] flygande, sedan 1 ex sittande nära Björka by, och sedan, från Övedskloster till Krankesjön, ytterligare 6 ex på kort stund. Slutligen 1 ex nära Kvinnevad och 1 ex, dagens sista, strax V om Revingeby. Detta sista sågs just i den sekund då det nådde mark i brant och rätt snabb, rak glidflykt, jag tror det siktade på ett byte. Alla ex idag m l m normalfärgade, många som sågs nära hade my. välavsatta bröstband.

18 fjällvråk 1 ex ryttlade över tallskogen V om Klingavälsån vid Vombs ängar.

19 tornfalk 1 ex satt i torr trädtopp helt intill Sövde by.

20 fasan: många ex i Hammenhög, intill Gästgivargården, i trädgården. Därutöver ficke sedd, vilket förvisso är märkligt, om man jämför med gamla tider.

21 vipa: fåtalig. 1 ensam sedd nära Nybrostrand. Vid [illegible] Skårby flög en flock på 4 ex österut. Vid bron över Klingavälsån gick på översvämningarnas kant några få ex, my. glest fördelade, och plockade. Intet av dansflykt etc sett idag! På frusen översvämning nära Hjälmaröd stod en tät flock på 18 ex.

22 skrattmås: summa ett ex ad flög vid Klingavälsån, bron V Ilstorp!

23 gråtrut: summa ett ex ad flög österut över Krageholmssjön!

24 skogsduva: flock 3 ex nära Glemminge, eljes ej sedd!

25 sånglärka: en stor och mycket tät flock lyfte nära Ilstorp, vid vägkanten. Säkert 150 ex. Därutöver ej sedd. Och ej hörd.

26 varfågel: 1 ex i topp i den långa buskraden vid Frualid.

[illegible]

27 koltrast: sedd flerstädes, oftast ensamma ex. Men vid Sövde by steg 2-3 ex tillväders i brant flykt tillsammans med ett par dubbeltrastar; det föreföll som tydlig sträckoro, och ytterligare något ex såg jag som betedde sig ungefär likadant.

28 dubbeltrast: vid Sövde by först 2 ex, se föregående art; kort därefter kom 4 dubbeltrastar förbi på nära håll, flygande mot öster på låg höjd. Kan ha varit samma som sågs först.

29 talgoxe sedd bl a i Sövde by

30 blåmes likaså

31 entita sedd vid Frualid, 1 ex flitigt lockande i slånsnår nära högsta punkten.

32 pilfink flock Sövde by

33 gråsparv flerstädes, bl a Björka by, men slarvigt noterad

F O R T S

1981-03-15 forts.

34 stare: flock på c 25 ex flög över vid Hannas på f m; därefter sågs några få ex gå och plocka i översvämningarnas kant vid bron över Klingavälsån; slutligen kom en flock på c 8 ex förbi mellan Kungsmarken och Lund. Alltså mycket sparsam ännu!

35 skata sedd flerstädes

36 kaja likaså, men i mycket stort antal bara på en plats, nämligen vid Krageholms slott, där säkert ett par hundra ex flög söderut, blandade med kråkor och antagligen en del råkor också.

37 råka sedd flerstädes men idag i ringa antal. Vi kom förbi den stora kolonin på kullen mellan Sövde och Blentarp, men här såg jag underligt nog inga råkor! Vid S Sandby i antal. Och jag såg häromdagen i Lund, att råkor satt parvis på sina bom vid UB.

38 kråka sedd ofta under dagen, och på middagen och e m väl snarast allmän. Men bara en stor flock, nämligen vid Krageholms slott där säkert 200 ex flög söderut i glesa förband tillsammans med kajor (och antagligen råkor, fast detta ej sågs säkert idag).

OBSERVERA: trevlig dag, många upplysningar om läget, etc, men vissa negativa drag tydliga: lärkor och vipor ännu alls ej allmänt anlända eller spridda på sina häckplatser. Ej en ringduva sedd. Inga skrattmåsar anlända till Krankesjön eller andra platser. Sädgås alldeles märkvärdigt få.

Slutligen skall tilläggas, att det fortfarande fanns många och stora översvämningar på fält och ängar, flerstädes stod vatten upp till vägkanten, och i kulligt landskap var sänkorna ofta fyllda med vatten. Vattenståndet i alla obsade sjöar mycket högt, likaså i åarna, ej minst Klingavälsån. Översvämningarna V om Vombsjön och söder om Kävlingeån var däremot praktiskt taget borta nu.

1981-03-15, söndag. Obsar gjorda av Inga och Thomas, vid stugan.
Ankomst kl 1230. Krankesjön öppen. Temp - 2° C.
Flock 30 tofsvipor på sträck åt öster. - Nära tornet 1 rödvingetrast, 1 dubbeltrast och 1 häger.
I sjön: c 500 gräsänder, 1 kricka hanne, 7 brunänder, 2 viggar, c 70 storskrakar och c 30 knipor.
Det ovanstående hade antecknats. När jag mötte Inga dagen efteråt, meddelade hon att de också haft ett grågåspar just när de lämnade stugan.
För egna obsar denna dag se särskilt protokoll.

OBS: Inga och Thomas hade besökt området vid Tågra gård och den sedan länge nedlagda Sövdeborgs station, alltså just det avsnitt, som vi idag inte genomreste. Och här hade de haft mycket stora sädgåsflockar, minst 2000 ex. Ännu ett bevis, om det nu behövs, på den gamla sanningen att man mycket lätt undgår eller förbiser fågelflockar, även om både fåglarna och flockarna är stora. Det räcker med att man kommer några hundra meter på sidan om!

H ka

1981-03-18, onsdag

Denna dag var Inga vid stugan vid Krankesjön kl 1200-1600 och antecknade följande:

3 gravänder, minst 4 men troligen 5 par grågäss, 15-20 storskrakar. Gott om gräsand, de stod överallt i vassruggarna. Bläsand, kricka, vigg, knipa, brunand i mindre antal. Stjärtmes, 1 större hackspett. Ett gladpar hängde över Ivans backe. I sjön c 10 sångsvanar, de hördes hela tiden.

1981-03-21, lördag

Även denna dag var Inga vid stugan, ankomst kl 1300, stannade åtminstone ett par timmar. Hon antecknade:

8 knipor, 5 storskrakar. Gott om gräsand överallt i vassruggarna och ute på vattnet. Grågässen hördes då och då, och paren är uppe och flyger ibland. Skrattmåsarna har kommit, antal c 250 stycken; se även nedan.

1 brun kärrhök hanne skrämde upp skrattmåsarna, så att jag kunde uppskatta antalet. Även änderna lyfte delvis; de fanns i massor. En lyftande flock bestod säkert av över 300 ex.

1 häger flög förbi utanför fönstret.

Väder: temp +6° C, och mycket disigt.

På utvägen över heden också 1 glada.

Inga berättade mig dessutom följande: "Jag tror jag såg när huvudmassan av skrattmåsar anlände. Först såg jag bara 2 exemplar; en god stund senare, kanske efter c en timme, såg jag c 250 skrattmåsar komma på mycket stor höjd; de störtade sig sedan ner till sjön."

× Beträffande Lenas och min exkursion 21 mars se särskilt protokoll,

→ Vi gjorde ingen exkursion 21 mars. Se sid. 31, nedt. Däremot exkursion 22 mars; se sid. 28-31.

1981-03-22, söndag.

Vid Krankesjön vid stugan och tornet c 1030-1430, därefter runda via Harlösa - Hjälmaröd (=Vombsjöns NV hörn) - Vombsjöns V sida - Vombs by - över Vombs ängar - Silvåkra by - hem till Lund via Stensoffa - Tvedöra - S Sandby. Ankomst Lund 1550. Härligt och varmt vårväder, se vidare nedan, även för förkortningar och tillägg m m.

art	Krankesjön enl. ovan	området V Vombsjön	Vombs ängar	övriga platser + kommentarer
skäggdopping	minst 4	-	-	
smådopping	1 NK	-	-	
häger	8 i tät flock i "tarmen"		-	
grågås	flera par	-	-	
sädgås	-	c 200 vid Norregård		
bläsgås	-	-	c 80 i norr	
obest gäss	-	-	minst 250 i norr, riml. sädg.	
sångsvan	först 2 ad 4 juv, senare kom 5 ex till			
gravand	1 eller 2	minst 20	-	
gräsand	1500 - 2500	någon enstaka	-	
kricka	c 50	-	-	
brunand	2 hannar 1 hona	-	-	
vigg	minst 27 ex	-	-	
knipa	nog c 15 sedda	-	-	
storskrak	nog c 20 sedda	-	-	
salskrak	1 hanne ad	-	-	
glada	-	1 kretsade vid "Furets hörna"		
duvhök	1 hona nära	-	-	
ormvråk	summa c 10-13 ex, dansande och krets. och sträckande			
havsörn	-	-	1 juv seglande S Öbacken	
brun kärrhök	2 hannar	-	-	
trana	10 + 1 + 5	-	-	
sothöna	2 NK	-	-	
strandskata	-	1 + 2 ex	-	
vipa	några överflyg.	c 200	många	
storspov	-	hörd spela	minst 6 sedda + spel	
enkelbeckasin	-	-	1 sedd flygande	
skrattmås	summa c 250	över 100	-	
fiskmås	summa c 5 ad	2 ad	-	
havstrut	4 ad och 1 med	-	-	
obest trut	1 + 1 (grå?)	-	-	
ringduva	enst. + småflockar	-	-	
sånglärka	många	-	allmän	
järnsparv	hörd sjunga	-	-	
stjärtmes	flera ex, flera ggr	-	-	
entita	hörd	-	-	
talgoxe	ofta sedd	-	-	
blåmes	flera ggr sedd	-	-	
sävsparv	flera hannar sedda, de sjöng ehuru ej livligt			
bofink	rätt många, se kommentar		-	
stare	småflr överflyg.	350 ex i flock	sedd på blötmarken på ängarna	
skata	sedd	-	-	
kaja	sedd	-	-	sedd, fåtalig
råka	3 + 1 överflygand	-	-	
kråka	mycket få överflyg.	sedd	flera sedda	

Vi for ut med start 1005, körde relativt fort till Krankesjön; på vägen bara vanliga och oviktiga ting; dock skall sägas att på den sista, täml. korta biten från Kvinnevad till stugan såg vi många lärkor, sjungande och/eller flygande lågt över fälten och hedet det föreföll klart att de tagit revir i besittning. Inga flockar av lärkor sedda vid detta tillfälle.

FORTS

1981-03-22 forts.

Det var en ljuvlig vårdag, temp. kl c 0930 var 9° C i Lund; det var mild sol och svag vind och på f m så god sikt att vi såg Malmö (Kockums etc) från vår bostad vid Tenorgränd i Lund. Svagt dis var det visserligen, men bara my. svagt. Vid stugan var temp. i skuggan upp till mellan 13 och 14 grader C, i solen omkring kl 1400 var det drygt 18° C. Framåt kl 1300 började det blåsa allt friskare från SO, och luften blev betydligt disigare, men solskenet bestod. När vi for via Vombsjön var det så kraftig vind att bilen skakade när den stod stilla, men varmt och soligt var det fortf. och det förblev så ända till kvällen. Kl 1830 var det 11° C i Lund. Inte att undra på att våren "exploderade" och att allsköns vårfåglar och andra djur visade sig.

Beträffande artlistan föreg. sida skall bl a sägas:

a) förkortningen NK betyder "på närmsta klarvatten i Krankesjön"
b) platsangivelserna kräver föga förklaring, men obs att Krankesjöns V del knappast var överskådlig från tornet, det blåste för mycket, avståndet var drygt, och diset tätnade. Därtill kommer att det var mycket folk vid tornet; ett slag stod det 12 bilar på P-platsen, och vi måste vänta länge innan vi kunde gå upp i tornet.
c) "området V VOmbsjön" innebär de numera odlade markerna V om sjön och vägen, dels N om Kävlingeån, där det idag var mycket översvämmat fortfarande, dels S om ån, där de stora jordiga åkerfälten nyligen varit my. starkt översvämmade men där nu många grunda medelstora översv. återstod.
d) Vombsjön finnes ej med som fågellokal helt enkelt därför att vi inte såg en enda fågel i sjön. Det var my. högt vatten, men varken i NV hörnet eller längre ner längs V stranden sågs fågel.
e) Vombs ängar var våta och trevliga, med många vattensamlingar och blötområden, och Klingavälsån hade my. högt vattenstånd; även V om ån S om Öbacken var det rätt mycket översvämmat.
f) vi träffade mycket folk vid tornet och stugan. Anders och Karin Dahm med barnen Hjalmar och Gabriella jämte ytterligare en flicka i deras sällskap, vidare Stefan Lithner och många andra, som jag kände, om ock ej alltid till namnet. Stefan Lithner, men även andra, gav besked om andra arter som de sett; se tillägg nedan. Johnny Karlsson m fam också!!

+ Inge

Kommentarer till vissa arter:

skäggdopping minst 4 ex, glest spridda i Ö delen av sjön. Minimisiffra!

smådopping 1 ex precis intill de 2 sothönsen på närmsta klarvatten!

häger: en ovanligt tät flock på 8 ex på vassudde i "tarmen", de stod precis intill varandra

gäss: nog såg jag c 4 par grågäss i Krankesjön. - Bläsgåsflocken stod på långt håll på N ängarna, siffror ungefärliga, men i det goda ljuset sågs både bläsar och svarta tvärteckningar på undersidan my. bra. - Sädgås: säkerligen utgjordes de obest gässen mest av sädgäss.

I 9

gravand: c 10 ex på översv. N om ån och 10 S om ån., trol. flera. På förstnämnda stället pågick ivrigt frieri med läten och förföljelser och ev parning, men det sågs i svårt motljus och därför avstår jag från närmare redogörelse.

gräsand: ovanligt stora siffror i Krankesjön. Jag skattade först antalet till c 800 - 1000 men såg att flockarna, när de uppskrämdes, alltid blev större än jag trott. Tippade därför 1200-1400 som totalsiffra, med reservation för V änden av sjön, som ej kunde överskådas. Men Johnny Karlsson, som kom med barn och blomma, sade att antalet var "flera tusen", och jag är böjd att tro att det var åtminstone över 2500 ex. Jfr även nedan om Ingas obsar.

vigg: en flock på 8 hannar och 5 honor låg i NK, senare kom ytterl. minst 14 ex dit och anslöt; då blev könskvoten nära 1:1,

havsörn: en jättelik ungfågel stod mot den SO vinden när vi passerat

1981-03-22 forts.

Öbacken; den gled ungefär mot S men gjorde ett par svängar. Föreföll fullständigt jättelik, där den hängde lågt över träden och ängarna.

duvhöken sågs först på håll, senare kom den precis lågt över vattnet och rätt nära, skrämde upp mycket änder och skrattmås. Var en hona helt klart.

brun kärrhök: först 1 hanne sedd, någon timme senare 2 hannar nära varandra.

trana: vi talade om möjligheterna att de skulle stimuleras av värmen att bryta upp från Rügen. Och, min själ, efter c 20 minuter, d v s kl 1155, kom en flock på precis 10 ex rakt mot N över sjön, läten hördes också. 1 ensam kom strax efter. Omkr kl 1230 sågs en liten flock på 5 ex kretsa långt i V och sedan resa ungefär mot N.

sothöna: obs att bara dessa 2 ex sågs. Ej en sothöna på klarvattnet!

storspov: de 6 gick på ängarna en bit S om vägen, på våt mark nära vattensamlingar.

havstrut: en samlad flock på 6 stora måsar kom från N-NO, i glidflykt. Jag trodde det var silltrut först (trots det tidiga datum!), men det befanns att flocken bestod av 4 svartmantlade ex, 1 ej fullt utfärgat ex samt 1 nästan utfärgad och nästan säker gråtrut, och denna var ej alls större än de andra ex. Dessutom sågs att vingarna inte var så spetsiga som jag tyckte först.

sävsparv: hannar ofta sedda i vassen nedanför tornet, ibland förföljde de varandra. Ibland sång, men ej mycket och ej vidare fulltonigt. Jag såg ingen hona med säkerhet.

sånglärka och bofink: vid Krankesjön från vår ankomst till c 1200, men ej längre, sågs åtskilliga små flockar av sånglärka och dito dito av bofink (c 3 - 8 exemplar per flock) flyga ungefär mot S eller SV. Alla iakttagna flockar flög så. Varför? Återgång i "höstriktningen" efter det att dagens pensum i "vår-riktningen" fullbordats?

kråkfågel: inga stora siffror, tvärtom fåtaliga

OBSERVERA: det var synnerligen påfallande att gräsänderna i stort sett låg ovanligt glest och jämnt fördelat på sjöns klarvatten. Flockar låg invid, eller på, vassbankarna som i år är rätt små, och visst fanns det gräsänder inne i vassarna också, men de flesta låg fritt och rätt jämnfördelat, ibland parvis och ibland i småförband. En hanne hade jättestor vit bröstsköld.

Inga kom ut vid 13-tiden, vi samtalade länge, det finns mycket att tala om betr. stugans vård, framtiden etc. Inga stannade kvar ett par timmar efter det att vi farit bort. Inga ringde på kvällen och berättade att havsörnen kommit till Krankesjön omkring kl 1500, den hade jagat över sjön my. länge, ibland hade den kretsat högt, och den hade kört upp oerhörda mängder änder. Inga hade studerat den c 15 minuter, sedan hade den dragit sig mot O-SO.

havsörn:

Många fågelarter rapporterades sedda i trakten av folk som kom till tornet. Följande minns jag: bläsand några, stjärtand 1, skedand 1 eller 2, salskrake säkerligen flera ex, kungsörn minst 1 ex på f m och 1 ex samtidigt med atttranflocken på 10 ex passerade, trana bl a flock 22 ex vid Vombs ängar (plats osäker), ängspiplärka flera ex, "fem trastarter" (rimligen koltrast, rödvinge, snöskata, dubbeltrast, och ?taltrast), vidare hämpling m m. Mycket av detta meddelades av Stefan Lithner, som enligt min bestämda mening är högst otillförlitlig, och jag hörde att Hjalmar Dahm hade samma åsikt. Men jag sade intet kritiskt till herr Lithner, eftersom han tidigare sagt mig att hans syn försämras alltmer, och det måste ju vara något fruktansvärt för en fältbiolog.

forts

1981-03-22 forts.

Det var inte bara fågelfaunan som fått vårprägel. Vi såg flera bin flyga vid stugan, och borta vid "bi-mannens" lilla stuga stod en bikupa utanför vilken många bin flög omkring. Årets första nässelfjäril kom förbi här, någon minut senare flög en citronfjäril framför oss, och ett påfågelöga (Vanessa io) satt på sopsäcken vid tornet och flög iväg i solen. Senare ytterl. en nässelfjäril och några obestämda medelstora fjärilar, de liknade mest mätare tyckte jag.

På några minuter fann Hjalmar Dahm 5 grodor, alla var Rana temporaria, nedanför vår stuga, och alla var på väg ner till sjön.

Minst 5 gånger såg jag stora skalbaggar flyga, alltid ut mot sjön (vilket visserligen kan ha berott på medvinden!). Men jag tyckte mig se att alla var Dytiscider, uppenbart större arter som Acilius eller Colymbetes, kanske rentav en Dytiscus också, ehuru osäkert.

Tillägg om gårdagen 21 mars: (21 mars)

Den ljumma luften kom redan igår, det var flera plusgrader. Men det var disigt på gränsen till dimma hela dagen, och vi beslöt därför att inte fara ut.

Inga var vid stugan även denna dag; se renskrift av hennes anteckningar, på särskilt blad.

Denna kväll, efter mörkrets inbrott, sjöng en koltrast vid Tenorgränd 8 i Lund. Det var milt, och därtill regn i ett par omgångar. Det var första gången i år jag hörde koltrast sjunga.

1981-03-28, lördag.

Biltur med Leif Tage Jansson till Krankesjön, Vombs ängar, Heljesjön, Vombsjön och områdena väster därom samt till Frualid, därifrån åter till Krankesjön. I Vombsjön sågs inga fåglar, lokalen därför ej medtagen i nedanstående lista. Se vidare nedan. Artlista:

art	Krankesjön f m	Vombs ängar	Helje-sjön	väster om Vombsjön	Krankesj. e m	övr +komm.
skäggdopping	några	–	10–20	–	några	ja
häger	1	1	2	–	3	
grågås	1+1+1+2	–	–	–	sedd	
sädgås	–	c 250	–	c 75	–	ja
bläsgås	–	c 300+25	–	–	–	ja
knölsvan	2 ad	3 juv	2 ad	–	–	ja
gräsand	över 1000	–	800	300	allmän	ja
kricka	över 25	–	150	–	sedd	ja
bläsand	–	–	30	–	2	ja
stjärtand	–	–	–	–	1	
gravand	2	c 4	2	c 30	–	
brunand	20+5	–	–	–	30	ja
vigg	c 5	–	2	–	–	
knipa	c 10	–	35	–	sedd	
storskrak	c 45	–	50	–	ofta sedd	ja
salskrak	4♂♂ 1♀	–	2(♂♀)	–	–	
glada	ofta sedd	–	–	1	ofta sedd	ja
ormvråk	flera ex	–	–	sedd	sedd	ja
brun kärrhök	2 (♂♀)	–	1♂	–	♀ nära	ja
sparvhök	–	–	–	–	1	
sothöna	22+1	–	1	–	–	ja
strandskata	–	–	–	minst 12	–	
större strandpip.	–	–	–	2	–	
ljungpipare	–	–	–	minst 40	–	ja
vipa	någon	c 75	–	c 300	–	ja
rödspov	–	–	–	6	–	ja
storspov	–	2 + spel	–	c 5	–	
skrattmås	högst 50	enst. flyg.	–	nog 150	c 100	
fiskmås	1 juv+1 ad	–	–	–	sedd	ja
gråtrut	c 3 ad+5 juv	–	–	sedd	som förut	ja
havstrut	3 ad c 3 juv	–	–	–	sedd	
ringduva	enst.flyg.	–	–	–	sedd	ja
större hacksp	1	–	–	–	–	
sånglärka	sedd	flera ex	–	sedd	–	ja
sädesärla				1 Hjälmaröd	–	ja
snöskata	flock 35 ex	–	–	–	–	ja
taltrast	–	–	–	–	–	ja
koltrast	–	–	–	–	–	ja
talgoxe	2 sedda	–	–	–	–	ja
sävsparv	2–3 sedda	–	–	–	–	
bofink	sedd	–	–	–	–	ja
hämpling	1 ex	–	–	–	–	
stare	jätteflock.	50	–	c 500	–	ja
skata	2 sedda	–	–	–	–	
kaja	–	–	–	liten flock	–	ja
råka	1 överflyg.	–	–	–	–	ja
kråka	c 6–8	några ex	–	flera ex	sedd	ja
korp	–	–	–	1 ex	–	ja

FORTS

Tillägg, kommentarer och rättelser till artlistan:

skäggdopping: antalet sedda ex i Heljesjön var nog nära 20 ex; jag skulle trott på en lägre siffra men Leif Tage ansåg sig ha sett 20 ex.

sådgås: flocken på c 250 stod vid vatten på ängarna S om vägen i motljuset. Flera ex badade sig [illegible] så att skyar av vattendroppar stod runt om dem. I samma flock fanns bläsgäss; man hörde mycket mer bläsgäss än sädgäss från flocken. Sammanlagda antalet ex i flocken var c 275 eller något mera; jag har satt antalet ♂bläsgäss däri till c 25, vilket [illegible] är åtminstone ungefär riktigt. - Sädgässen V om Vombsjön kom norrifrån, synliga på my. långt håll, och fällde utanför Norregården.

bläsgås: se först föreg. art. Därtill fanns en flock på c 300 ex (OBS antalet!) rätt långt norrut på ängarna, de var svåra att se när de gick och betade, men plötsligt lyfte de under ivrigt kackel, flög en runda och fällde åter.

knölsvan: de 3 unga, brunbrokiga fåglarna låg på översvämningen precis väster om Klingavälsån, söder om den plats där Öbackens gård låg förr i världen.

gräsand: Krankesjön hyste mycket gräsand i östra delen, dock nog ej över 500 sedda där. Men i västra delen, som ej kunde fingranskas p g av den rätt friska vinden, var det länge stor oro på gräsänder, och många hundra var där uppe och flög. Totalantalet i sjön måste varit betydligt över 1000, kanske 2000. Se även nedan, allmänna kommentarer.

kricka: antalet i Krankesjön var säkert [illegible] över 50 ex

brunand: antagligen minimisiffror

storskrak: både i Krankesjön och Heljesjön låg de i små och m 1 m glesa flockar, ofta 5 - 10 ex/flock. Även när de var uppe och flög, sågs de bara i helt små förband, oftast 4-5 ex, ibland parvis.

glada: kretsande över Silvåkraskogen på f m, 1 ex över Vombs Norregård, och på e m vid Krankesjön kom glador helt nära över vassen i SO-hörnet

ormvråk: över Ivans backe och Silvåkraskogen ideligen, över "stora heden" minst 2 ex varav ett ryttlande mycket lågt och inte särskilt uthålligt. Av kanske 10 väl sedda ex var inget extremljust och bara ett "halvljust".

brun kärrhök: över Krankesjön på f m lekte hannen och honan i luften ett slag, men riktigt spel syntes inte, troligen eftersom det var så kyligt. På e m vistades honan flera gånger över vassen alldeles utanför stugan

sothöna: 1 ensamt ex i närmsta klarvatten. Dessutom en tät flock på ♂ 22 ex ute på [illegible] klarvattnet. - I Heljesjön ett ensamt ex i vasskanten.

ljungpipare: på de jordiga markerna V om Vombsjön, marker som varit starkt översvämmade men där vattennivån nu sjunkit så att många grunda vattensamlingar kvarstod, och marken var vattendränkt, där gick mycket vipor, en del skrattmås, flera strandskator, rätt mycket stare m m. Bland viporna fann jag efter letande några ljungpipare, inalles 8 ex varav 3 med svart buk (mycket tydligt!!, men inte lika mycket på alla tre). De 5 andra var ljusbukade, till vår förvåning. Vi körde ut på en liten (och förbjuden!) väg för att se närmare på dem; då lyfte både ljungpipare och vipor m m, och antalet ljungpipare ♂♀ befanns vara minst 40; [illegible] detaljstudium av varje ex var otänkbart, men majoriteten bestod av ljusbukade ex jag såg bl a en ansamling av c 10 ex där alla var ljusbukade. Tidigt datum, och stort antal särskilt i betraktande av årstiden.

vipa: genomgående minimisiffror; bl a skall säkert antalet sedda på Vombs ängar anges till 100 ex eller däröver.

F O R T S

1981-03-28 forts.

rödspov: mycket långt ute väster om Vombsjön, på ett översvämmat stråk där det stod mycket gravänder (och i närheten även långa rader av gräsänder) anträffades 6 vadare, stora, spovliknande. Alla stod vända rakt mot oss, och alla petade mycket ivrigt i vattnet eller rättare sagt i botten. Fåglarna stod på grund vatten, det var översvämmad jordig mark. Ljuset var inte bra, och avståndet var mycket långt. Fåglarna höll praktiskt taget oavbrutet näbbarna nere i vattnet ända till näbbfästet, och det föreföll som om de körde näbbarna upp och ner, raskt. Jag trodde först att det var storspov men beteendet föreföll främmande, och det var helt omöjligt att se näbbformen, naturligtvis. Efter en stund, när vi (denna gången på en icke förbjuden markväg) slingrat oss närmare men fortfarande hade djuren på flera hundra meters ∅ håll, rörde de sig litet i sidled - och se, alla hade [illegible] spikraka näbbar, de hade långa ben och smäcker kroppsform, och på åtminstone 2-3 ex sågs att det fanns brunrött på huvud och hals! Mycket trevligt datum, och mäkta trevlig obs överhuvudtaget.

fiskmås och skrattmås: när vi obsade från höga punkten vid ∅ Frualid, sågs tyvärr inte mycket, men i söder i motljuset kretsade måsar i flockar på stor höjd och gick sedan österut. En del kunde bestämmas till fiskmås, men skrattmås fanns ∅ uppenbart också. Se även nästa!

obestämda måsar: redan på Vombs ängar sågs att en del översvämningar mycket långt uppe i norr hyste stora vita sjok av måsar, säkert c 500 - [illegible] 1000 ex inalles. Dessa måsar återsågs delvis när vi obsade V om Vombsjön. Den stora majoriteten var nästan säkert skrattmås, men fiskmås kan ha ingått, i osäkert antal.

ringduva sedd i synnerligen ringa antal idag

sånglärka sedd i antal även på utvägen via S Sandby - Revingehed etc

sädesärla: 1 ex flög invid bilen nära Hjälmaröd. Årets första för oss!

snöskata: utöver flocken vid Krankesjön sågs på återvägen, just S om vägskälet vid Stensoffa, en stor flock på betesmarken, nog 200 ex.

taltrast: 1 ex flög förbi vid Vombs södergård.

koltrast: 1 ex Frualid, en hanne

talgoxe: 2 ex, enligt Leif Tage hanne och hona, vid stugan, de inspekterade holken på norra tallen (där det alltid brukar bo stare) och holken på södra tallen (där svartvit flugsnappare häckat åtminstone de flesta år).

bofink mycket sparsam, bara ett par ex sedda, och ingen sång hörd

stare sedd på många ställen i betydande antal. Men störst flock [illegible] sågs från stugan på f m kort efter ankomsten. Då fann vi ett formligt moln långt bortom V ändan, det var en starflock på skattningsvis 2000-3000 ex som konstrade i luften. En rovfågel syntes svagt i närheten men kunde inte bestämmas. Samtidigt gick också en mängd måsar till väders därborta.

kaja sedd i ringa antal, dock parvis vid flera gårdar etc, och vid Frualid sågs dels ett par småflockar på 5-8 ex, dels en flock på 10 ex som i flykten fördelade sig synnerligen tydligt i 2+2+2+2+2.

råka: 1 ex flög mycket högt över Krankesjön mot NV. Sedd även på utvägen och hemvägen. [illegible] Vi for hem över Dalby, det fanns en råkekoloni i de höga träden vid Kyrkan

kråka: sedd på utvägen och hemvägen samt flerstädes vid Krankesjön och Vombsjön, men mest enstaka och (ofta!) parvis, och ej i stort antal

korp: 1 ex på fält nära "fiskar Bergströms". Den plockade länge på marken och flög slutligen bort i riktning mot skogen norr om Vombsjön; då hade [illegible] den ett stort ljust föremål i näbben, det såg snarast ut som något animaliskt material.

F O R T S

1981-03-28 forts.

Leif Tage Jansson har inte tidigare figurerat i mina [illegible] anteckningar. Vi hade träffats för c 20 år sedan i Stockholm, där han läste zoologi. Sedan dess har han färdats mycket omkring i Sverige för fågelinventeringar m m, och han har särskilt arbetat med salskraken och dess förekomst i Sverige. Han är mycket hemma på naturvårdsproblem, ej minst i Norrland. Nu hade han kommit ner till Lund, dels för att träffa Anders Larsson, med vilken han samarbetar om en lärobok i biologi, dels för att [illegible] närvara vid SkOF:s bokauktion i samband med föreningens årsmöte torsdagen den 26 mars. Där träffades vi. Han köpte förresten mycket böcker, tycks vara en boksamlare av betydande mått. Han berättade därvid också att han sedan ett par tre år är anställd på Natur och Kultur på en bra och självständig befattning.

Ja, vi beslöt att exkurrera. Fredagen bjöd på så dåligt väder att vi väntade. Men idag blev det alltså av. Vi lämnade Lund 0945, for via S Sandby ⊄ och Revingehed - Kvinnevad - ner till stugan. ⊄ Här gick vi upp i tornet och stod där drygt [illegible] minuter men obsade även från marken Lena hade gjort i ordning läcker matsäck, den ställde vi i stugan. Så for vi enligt hans önskan över Vombs ängar, och lyckligtvis vek vi ner till Heljesjön, som idag var synnerligen rik på fågel, något som lätt ses av artlistan. Jag har inte på 15 år sett så mycket fågel i den sjön (Kanske nästan aldrig sett så mycket?). - Så körde vi upp längs Vombsjöns V sida och hade fina obsar V om sjön, men på och över själva sjön syntes ingenting; det blåste rätt hårt från SO.

Från Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd for vi genom den (definitivt??) dödsdömda allén och förbi Svansjö ⊄ och Övedskloster - Öveds kyrka upp till höga utsiktspunkten vid Frualid, där dock utbytet blev minimalt. Tillbaka via Harlösa till stugan, där vi avnjöt kaffet med smörgås och fastlagsbulle, sittande på verandan med fin sikt över sjön och i behaglig värme från [illegible] el-ramperna över fönstren. Enligt Leifs önskan for vi tillbaka via Silvåkra allé - Stensoffa vägskäl - Torna Hällestad - Dalby. Åter i Lund c 1645, efter mycket skön tur.

1981-04-03, fredag.

Jag tog buss till Revingehed, gick därifrån till stugan. Inga var där, mycket överraskande. Ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1215, ankomst stugan 1305. Jag fick lift tillbaka med Inga, start 1605, ankomst Lund 1629. Se vidare efter artlistan.

art	vägen Rev.-stugan	stugan och tornet	övrigt + kommentarer
skäggdopping	-	c 15	låg "bröst mot bröst", sågs flera ggr
häger	-	3 sedda	
grågås	-	c 8 ex sedda	delvis i par
knölsvan	-	2 + 2 + c 10	ja
sångsvan	-	1 eller 2	ja
gräsand	-	säkert 500 sedda	ja
kricka	-	" 50 "	
årta	-	1 hanne i krickflock	
bläsand	-	minst c 8 sedda, varav c 5 hannar ad	
brunand	-	2 flockar: c 30 + c 13 ex	
vigg	-	9 + 4 + enstaka ex eller par	
knipa	-	1 hanne + hanne och hona + flock c 12	
storskrak	-	my. få och glesa ex, högst c 15 sedda	
salskrak	-	1 ex sett vid 3 tillfällen, troligen ej hanne ad, fanns mer än ett.	
fiskgjuse	-	1 ex över V sjön, delvis med 1 glada	
glada	1 krets. Kvinnevad	ofta sedd, flera ex	ja
ormvråk	4 varav 1 "vit"	ofta sedd	ja
brun kärrhök	-	2 eller 3 hannar, 1 hona	ja
tornfalk	-	-	1 ryttl. Revingeby hemvägen
fasan	-	-	hanne + hona flög över vägen vid Skatteberga/Mossavägen
trana	-	2 + 2 kom över mot N, 20 min. mellanrum	
sothöna	-	summa c 15 ex SO-hörnet	
strandskata	-	-	2 ex vid översv. Mossavägen
vipa	-	bara 1 ex flygande mot Ö över sjön	
rödbena	-	1 ex lockade vid SO-hörnet	
storspov	hördes spela ett par ggr	-	
skrattmås	bl a flock 10 mot Ö.	Sjön: max c 150-200, spridda, tysta	
fiskmås	2 överflyg.	flera ggr överflyg + skrattmås	ja
gråtrut	-	2 juv + 1 vix ad mot Ö; ev flera	
ringduva	sedd, även spel	sedd och hörd, men inga flockar	
gröngöling	-	först hörd många ggr, sedan förbiflyg.	
större hackspett	hörd Saltkråkan.	hörd Ivans backe. Sedd Revingehed.	
mindre hackspett	hörd "	. flög förbi tornet 2 ggr	
sånglärka	sjöng allmänt	sedd och hörd	
trädlärka	1 sjöng härligt S om Kvinnevad, sågs, avlyssnades!		
ängspiplärka	1 flög förbi.	förbiflygande hörda 2-3 ggr	
sädesärla	-	1 grann hanne vid kanalmynningen	
järnsparv	1 nära Saltkråkan, sedd.	-	
kungsfågel	-	gles flock hörd och sedd	ja
rödhake	1 hörd sjunga, och "knäppte" också.	-	
talgoxe	sedd många ggr	ofta sedd, sjöng också	
blåmes	sedd och hörd	sedd och hörd	
svartmes	-	1 sjöng i lövträd vid tornet	ja
entita	kanske hörd	1 sedd i al vid kanalmynningen	
nötväcka	-	1 ex flög förbi stugan	
sävsparv	1 hanne i kärr; därefter ej sedd eller hörd		
bofink	minst 6 ex sjöng	sedd och hörd, flera ex, bara hannar	
hämpling	-	hörd just vid ankomsten, flög förbi.	
stare	några få överflyg.	ej sedd, inga ex i "tuberna" i tornet.	
nötskrika	-	-	1 ex hemvägen vid Revingehed
skata	sedd	2 ex i vassen ihop med kråkor	ja
kaja	-	några ex och/eller par sedda	
råka	-	-	sedd + kolonier Rev.-by
kråka	sedd i ringa antal.	rätt många	flock ja

S. 54 ff

1981-04-03 forts.

Kommentarer till vissa arter:

knölsvan: ett par i SO utanför närmsta klarvatten, och ett ♂ par längst upp i NO. Sammanhållning ännu ej extra stark. Därtill vid min ankomst flock 7 ad vid norra stranden, de flyttade sig senare till V änden, och när de ännu låg kvar där, kom en flock på 4 svanar mot Ö över sjön och fortsatte mot Ö. Alla synbarligen ad, men 2 eller 3 var knölsvan och 1 eller kanske 2 var sångsvan. Mycket sällsynt fall!

sångsvan: se föregående art. Intet rastande ex, dock är det möjligt att någon obestämbar svan låg längst i V.

gräsand: allmän i sjön, de allra flesta låg på eller (i mindre grad) invid de relativt smala och låga vassbankarna i Ö delen. Dessa bankars utseende beror åtm,. delvis på det mycket höga vattenståndet. - Säkert 500 ex synliga, vilket sågs när majoriteten en gång lyfte av okänd orsak. Kanske 700 eller 800 ex. Ett ex sågs, som var blekgulbrunt på ovansidan, ljusnande utåt så att handpennorna var praktiskt taget vita. Undersidan ej sedd, men annars sågs fågeln bra, när den flög ihop med andra gräsänder, uppskrämd.

glada: ofta sedd på ♂ håll över Silvåkraskogen och Silvåkra allé etc, kom även ett par ggr över sjön, och en gång alldeles bakom stugan, helt lågt kretsande. ♂ När vi for hem, sågs 2 ex mycket lågt över skogen nära skjutbanorna, alltså V om vägen och järnvägen, en knapp km S Kvinnevad. Inga sade sig ofta se 2 ex där, och hon tror de häckar där trots att Magnus Sylvén aldrig funnit bo där.

ormvråk: på nervägen 4 eller kanske 5 ex kretsande lågt, varav en utpräglad börringevråk med stora vita övre täckare. Från tornet ideligen sedd men oftast på rätt långt håll, bara 2 - 3 ex nära; dessa var normalfärgade.

brun kärrhök: minst 2, troligen 3 hannar ad varav alla(?) mycket grant utfärgade, ehuru därför inte nödvändigtvis lika granna. 1 hona sedd nära, kanske fanns 2. Hanne förföljande hona sedd nära, och spel hört men ej sett en gång.

fiskgjuse: årets första för mig och Inga, det kom långt bortåt f d Almen, följdes först av en glada, for ut över sjön sakta, började ryttla rätt högt mot den då måttliga vinden, som var omkring SO.

skrattmås: på nedvandringen såg jag en flock på exakt 10 ex som kom i plogform i rak flykt mot Ö, högst 50 m högt. Dessutom en del högkretsare etc. Vid sjön och (mest) på sjön högst 200 ex, glest spridda på klarvattnet och i viss grad om vassbankar etc, de flög omkring bara i ringa grad, var ♂ praktiskt taget tysta. Alls ingen ansamling över visst område!

fiskmås: flera ggr i krets och/eller gles flock med skrattmåsar, inalles kanske 20-25 ex sedda, ofta tveksamt om de rastade vid sjön eller var på passage. Ett par flockar (skratt- och fiskmås) flög rätt högt, ungefär mot NNO.

kungsfågel: fint läte hördes precis vid stugan, jag letade - och fann en kungsfågel som fällde i talltopp. Strax därpå fler ex, jag såg minst 5 ex, ett par av dem även i toppkvistarna av björk och al. Intressant att konstatera att jag fortfarande hör lätet (jag har sedan länge varit försiktig med att bestämma kungsfågel på lätet, eftersom jag för många år sedan fann att även svartmesen har ett synnerligen fint läte, åtminstone rätt likt kungsfågelns).

svartmes: 1 ex i lövträd (nästan säkert al) vid tornet; fågeln sjöng sin typiska låt, men jag var angelägen att se den, dels eftersom det fanns flera talgoxar i närheten, dels eftersom svartmesen sällan visar sig i olövade lövträdskronor.

F O R T S

1981-04-03 forts.

skata: 2 ex i vassen i SO hörnet, ofta i närheten av 6-8-10 kråkor. En synnerligen grann brun kärrhökhanne höll till här och blev ofta mobbad av kråkorna, dock såg jag att [illegible] rollerna ibland blev omvända. Skatorna mobbade inte, såvitt jag såg.

kråka: se även föregående art. Kråkorna var säkert c 10 till antalet, satt i videbuskar i vassen när de inte gav sig på kärrhöken. - Vid ett tillfälle såg jag att en flock på minst 25-28 kråkor [illegible] flög förbi över vassen här. Dessutom både på ut- och invägen en ren flock kråkor på minst [illegible] 50-60 ex på nyharvat fält nära gamla storklokalen V om Revingeby.

råka: inte sedd vid Krankesjön, men vid Revingeby många sedda, och i höga träd i norra delen av samhället sågs 2 kolonier; uppskattningsvis 20-25 [illegible] bon i vardera kolonin.

- - - - - - - -

Väder: det var måttlig vind omkring SSO. Det var högt molntäcke, nästan sammanhängande men ljust i närheten av solen. Bara korta stunder var det svagt solsken. Temp i skuggan kl c [illegible] 1330 var mellan 10 och 11 grader C. Framåt e m ökade vinden och var åtminstone approx. S eller SO, inte SV. Sikt måttlig, det var ett svagt mjölkigt dis på [illegible] stora avstånd. Krankesjöns V sida syntes bra men rätt matt, och vad fågel som låg där i V kunde ej bestämmas från stugan eller [illegible] tornet (men mycket litet fågel sågs längst i V).

Jag satt inne hos Inga på verandan från ankomsten 1305 till c 1340 och förtärde medhavd matsäck. Var sedan i tornet 1345-1445 och 1530-1550. Gick kort ner till kanalmynningen etc. Skönt väder, skön tur. Mycket oväntat att träffa Inga vid stugan idag.

1981-04-05, söndag.
Rundtur med Lena till Krankesjön, Vombs ängar, Heljesjön, Vombsjöns västsida, och Frualid. Se närmare efter artlistan. Utbyte:

art	Kranke-sjön	Vombs ängar	Vombsj. + V sidan	Frualid	övrigt, samt kommentarer
skäggdopping	ej över 10	-	-	-	3 i Heljesjön.
häger	1 ad + 1 ex	1 ex	-	1 sedd	
grågås	minst 6-8	-	-	-	-
sädgås	-	5	c 250	18 + ng	ja
bläsgås	-	-	c 300	-	ja
obest gås	-	c 300	-	5 + 7	ja
knölsvan	2 par	-	6 ad	1 par	3 juv, ja
gravand	1 ex	-	-	-	Revinge 2 ja
gräsand	c 500	-	2 flyg.	hörd	ja
kricka	minst 30-40	-	-	-	
bläsand	c 40	-	-	-	ja
stjärtand	minst 10	-	-	-	ja
årta	hanne+hona	-	-	-	
brunand	minst 25	-	-	-	
vigg	högst 10	-	-	13+5	ja
knipa	-	-	-	hanne+hona	ja
storskrak	högst 10	-	-	1 hona	ja
obest. and	minst 50	-	-	-	ja
glada	-	1	-	1	1 nära Harlösa
ormvråk	2	-	1	3 + 1	enstaka till, j
duvhök	1	-	-	-	ja
sparvhök	-	-	-	1, krets.	ja
brun kärrhök	minst 2	-	-	-	1 Silv-kärret.j
tornfalk	-	-	1 Hjälmaröd	-	
fasan	-	-	-	hörd	
sothöna	24+2 ex	-	-	1 ex	ja
strandskata	1 på vassbank	-	-	-	
vipa	-	flera par	sedd	sedd	ja
storspov	1 från V	minst 3	-	-	ja
skrattmås	c 120 ex	-	2 + c 15	c 80	ja
fiskmås	-	-	-	c 15 + 9	ja
ringduva	några	-	-	c 40 sedda	ja
skogsduva	-	-	-	2 ex i sällskap	flög förbi
större hackspett	-	-	-	1 trummade	
gröngöling	-	-	-	1 ropade	
sånglärka	sedd	sedd	sedd	sedd	allmänt sprid
sädesärla	1 sedd	-	sedd	hörd	flera ex idag
järnsparv	-	-	-	1 sjöng	
rödhake	sedd	-	-	allmän	ja
björktrast =snöskata	40 + 1 ex	-	-	-	ja
taltrast	-	-	-	flera sjöng	
koltrast	-	-	-	hörd	
entita	sedd; sjöng	-	-	c 3 sjungande	
talgoxe	flera ex	-	-	allmän	ja
gulsparv	-	-	-	hörd överflygande	
sävsparv	1 hanne sedd	-	-	-	ja
bofink	några sjöng	-	-	några få sedda	ja
hämpling	1 hörd överflyg.	-	-	-	
stare	fåtaligt sedd	c 15	sedd	sedd	ja
nötskrika	-	-	-	-	ja
kaja	-	-	-	sedd + hörd	ja
råka	-?	-	-	-	ja
kråka	minst 17 ex	sedd	flera	flera	ja

summa 51 bestämda arter.

FORTS

1981-04-05 forts.

Kommentarer:

sädgås: Vombs ängar N om vägen en liten flock på 5 ex. På den våta marken nära Norregården gick en flock på minst 550 gäss, som vid granskning befanns bestå av ungefär 250 sädgäss och ungefär 300 bläsgäss! - Över Frualid kom först [illegible] 5 + 7 obestämbara gäss och sedan 18 sädgäss, alla mot VSV.

bläsgås: se föreg.

obest.gås: långt S om vägen över Vombs ängar gick en flock på c 300 gäss i svårt motljus, jag hörde en gång sädgås därifrån men i övrigt måste de klassificeras som obest. Anser-gäss.

knölsvan: i Krankesjön ett par i SO och ett par längst i NV, inte mer att se. I Vombsjön, långt ute, låg 6 ad. I sjön vid Frualid låg 2 ad, honan låg på tjock vegetation och drog oavbrutet upp dryp-våt vegetation ur vattnet och placerade på sidorna om sig; där låg en stor rund yta av sådan våt (och därför mörk) vegetation runt om henne. Hon höll på länge, låg stilla med kroppen men plockade hela tiden upp mer och placerade på sidorna om sig. - Dessutom sågs 3 juv knölsvanar i stora översvämningen på betesmarken N om vägen en kort bit V om Revingeby. Dessa ex sågs både på ut- och hemvägen. Även de 2 gravänderna bredvid dem låg där vid båda tillfällena

gräsand: i Krankesjön i mindre grad än sist ansamlad på vassbankarna. Men istället låg [illegible] merparten (av de synliga änderna) på öppet vatten, glest spridda i regel, och en stor del rätt långt bortåt Almen eller vid sydstranden.

bläsand: trevlig och relativt stor flock i sjön! Hög procent hannar ad.

stjärtand: allra minst 10 ex = 5 par, troligen flera. Låg parvis, glest.

vigg: i Krankesjön några få ihop med brunänder + några till. I sjön vid Frualid en flock på 13 ex varav 7 hannar ad, och en flock på 5 ex varav 3 hannar ad.

knipa: hanne och hona i sjön vid Frualid, f ö ej sedd.

storskrak: my. glesa och fåtaliga par och/eller ex i Krankesjön. I sjön vid Frualid lyfte en ensam hona och flög västerut.

obest. and: mycket långt bort i NV i sjön låg en del, gräsand kunde ses, men säkert fanns 50 ex eller fler som ej kunde bestämmas

ormvråk: summa 4 ex sedda bra, alla ungefär normalfärgade. Därtill 3 + 1 ex kretsande mycket yhögt i motljus. Det var klart och fint, men ingen cumulusbildning och inte mycket kretsande rovfågel uppe.

duvhök: 1 stort ex [illegible] kom från S ut över Krankesjön, kråkor skrek och samlades över den, där var 9 kråkor, på något håll ytterligare 8. Höken svängde mot S igen efter att ha flugit c 1 km frit synlig.

sparvhök: dagens enda sågs vid Frualid, kom lågt över skogen på "kanten" ovanför den branta sluttningen. Höken började kretsa och steg alldeles märkvärdigt snabbt, på c 85 sekunder steg den från c 20 meter över trädtopparna till minst 250 meter[illegible] högre!

brun kärrhök: vid Krankesjön 1 hona och 1 eller 2 fina hannar. Över Silvåkrakärret 1 fin hanne mycket lågt, fällde säkerligen där. Där är mycket vatten i år, och lokalen borde duga bra för häckning.

sothöna: i Krankesjön på närmsta klarvatten dels en flock på 24 ex, väl samlad, dels 2 ex på litet [illegible] från denna flock. - I sjön vid Frualid 1 ensam sothöna i vattnet alldeles nära den byggande svanhonan och faktiskt mitt framför henne.

vipa: idag på Vombs ängar flera "dansande" par, nog såg jag c 4 sådana par. Sedd flerstädes f ö, bl a en flock på c 12 ex över Frualid.

storspov: 1 ex över Krankesjön, fån V, flög runt men fällde ej. - På Vombs ängar minst 3 ex stående rätt nära varandra. Men intet spel sett eller hört.

skrattmås: Krankesjön c 120 ex, glest spridda över ruggarna där de förr häckat; några få skrek, men det var inte mycket. Flera tiotal låg i vattnet. - Vid Vombsjöns V sida 1 + 1 strövande ex, vid

1981-04-05 forts.

Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd låg c 15 ex glest fördelade. När vi rastade på höga vanliga rastplatsen vid Frualid, kom på stor höjd en långsträckt flock på c 95 måsar mot öster, däri var c 80 skrattmås och c 15 fiskmås. En stund senare kom en flock på exakt 10 måsar likaledes högt [illegible] med kurs mot NO, däri var 9 fiskmåsar (varav ett par ej utfärgade) och en skrattmås!

fiskmås: se föregående.

ringduva: vid Krankesjön fåtalig. Vid Frualid ofta sedd, bl a en gles flock på c 40 ex. [illegible] DEssutom på hemvägen, alldeles Ö om Östra Torn, en flock på minst 80 ex på öppet fält, jag såg ej vad sorts gröda där fanns.

rödhake: avgjort allmän vid Frualid, både i den långa häcken längs markvägen upp till utsiktsplatsen, [illegible] och i skogen vid sjön, och i buskmarker överhuvudtaget. Säkert ett par tiotal sedda. Sång hörd men bara av 1 - 2 ex.

snöskata: [illegible] förbi tornet vid stugan kom en flock på c 40 ex mot NO, många ex häri lät höra det höga vissellätet. Senare satt ett ensamt ex kvar i en björk vid tornet och "skvattrade".

talgoxe var mycket framträdande idag, seddø och hörd på många platser, och jag hörde den sjunga mycket ofta, flera av låtarna var alls inte typiska.

sävsparv: bara 1 hanne sedd vid stugan, och ingen sång hörd!

bofink: inte många sjungande ex sedda eller hörda. Hona sedd

stare: sedd flerstädes men alltid i ringa antal, ingen flock större än c 10 eller högst 15 ex.

nötskrika: vid Skatteberga, i skogen, fällde 1 ex på landsvägen framför bilen. Där låg ett litet föremål. Skrikan måste fly undan när vi passerade; jag hann se att det som låg på vägen var en liten fågel, död, i storlek högst som en entita.

kaja: en stor flock på c 75-85 ex vid den översvämning där de unga knölsvanarna låg. Kajorna vistades på betesmarken, inte vid vattnet.

råka: med säkerhet sedd på vägen, som vanligt, och naturligtvis i Revingeby, där två kolonier finns.

kråka var snarast allmän, men inga flockar sedda utöver det glesa förbandet på 8 + 9 ex som reagerade för duvhöken.

gravand/ skall tilläggas här, obs att bara 1 ex sågs i Krankesjön och att ett par låg i översv. med unga knölsvanar. se denna art.

Allmänt: vi for från Lund 1150 i fint vårväder, skuggtemp. c 9° C, vid stugan blev det c 11° C. Mötte Anders och Karin Dahm vid stugan, kortvarigt. Lena och jag i tornet 1225-1255, stannade kvar vid stugan till c 1325. Fick en glimt av Silvåkrakärret, for så över Vombs ängar, beslöt att se på Heljesjön som var så fågelrik för en vecka sedan. Men här var två fiskebåtar ute, och summa 3 skäggdoppingar sågs!! For upp längs Vombsjöns V sida, studerade den fina gåsflocken, for genom Övedskogen till Frualids utsiktsplats. Härligt, soligt, molnfritt (liksom hela dagen), sikt inte dålig men bara måttlig p g av dis, som dock var föga besvärande. Efter en stunds obsar på höjden for vi ner och gick hela vägen fram och åter längs den långsträckta sjön nedanför branten. Här, vid sjöns V ände, en vitsippa fullt utslagen, alla andra var my. mindre utvecklade. Svalört och vårlök blommade, och [illegible] Petasites ovatus''blomställningar hade nått 10-15 cm över markytan, men inga blommor ännu utslagna. Vi lämnade denna fina plats 1555 och for hem direkt via Harlösa + S Sandby, ankom Lund 1635. Fin tur, ljuvligt vårväder.

B

1981-04-14, tisdag.

Bilexkursion med Lena och hennes dotter Kristina. Hela dagen utmärkt vackert väder, sol och mycket klar sikt, men vinden var frisk till hård omkring NO-NNO. Skuggtemperatur vid stugan kl c 1215 var c 13° C.

Vi for från Lund 1100, via S Sandby ✗ och Revinge - Kvinnevad till stugan, ankomst dit 1130. På utvägen intet utom en ormvråk seglande nära Kvinnevad. Jag checkade att allt var lugnt vid stugan. Inga hade gjort mycket fint i ordning inomhus.

Jag var i tornet 1140-1205. OBS att det var svårt eller omöjligt att se och bestämma fågel på vattnet på långt håll, detta p g av vinden. Arter sedda från tornet och vid stugan: hämpling 1 överflygande, rödbena 3 i sällskap flygande över sjön, ormvråk 1 ex alldeles lågt över vassen i sjöns SO del, nära, "stod" mot vinden innan den gled bort. glada 1 ex över Silvåkraskogen. Skrattmås 13 ex, glest fördelade över eller nära de vassruggar vid norra delen av närmsta klarvatten, där de brukat häcka (fast häckningen misslyckats sista åren). OBS: detta är en ytterligt liten siffra! Grågås 1 sedd, gravand 6 i tät flock vilade på vassbank, storskrak 1 hanne därintill. Knölsvan 2 + 1 ex sedda, det var gamla fåglar, men ingen av dem låg i SO-O delen av sjön. Gräsand bara några få hannar sedda på vattnet (men se nedan). Skäggdopping sedd i ringa antal. Sädesärla livligt kvittrande, på stugans tak!! Månne samma ex som förra året? Det var en hanne.

Väder: sol, klart, molnfritt, utmärkt sikt, men hård NV vind. Fåglar på vattnet ej möjliga att bestämma långt ute. Vattenytan föreföll mycket tom. - Fågel, forts:

Brun kärrhök 2 hannar ad sedda, bläsand hanne och hona, glada 1 ex flög mot NO över sjön, hårt mobbad av en fiskmås ad. - De "yttre ruggarna", där vassen i år är lägre än någonsin, hyste tätt med änder, [illegible] gräsand och kricka, säkert [illegible] 200 ex inalles kunde ses men individuell bestämning var bara begränsat möjlig. Jag såg nog 50 + 10 krickor, och gräsanden var uppenbart m 1 m allmän; närmare detaljer ej möjliga att avgöra. 2 bofinkar, honor, flög mot NO.

Flera grågäss och 2 knölsvanar utöver de nämnda låg vid sjöns S sida, i vasskanten NV om godsets båtlega. Så småningom blev också allt flera knölsvanar synliga, summa 8 ex fördelade enligt bifogade skiss (approx.!):

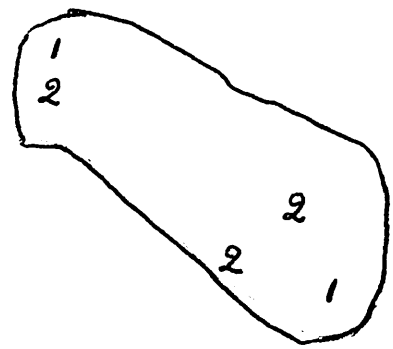

Brun kärrhök även hona sedd över sjöns SO hörn, lågt över vassen. Ängspiplärka 2 + 4 ex, alla ungefär mot NO, ofta lockande. Grönsiska 3 ex mot NO, talgoxe 1 sedd, stare flock på [illegible] c 25 ex sedd. Brun kärrhök: en annan hona med mycket olika utformning av det ljusa på framvingar etc sågs över sjöns NO del. En nionde knölsvan befinnes ligga inne i den stora vassrugge som avgränsar närmsta klarvatten norrut. Dess hanne är aggressiv mot andra svanar. Storskrak: 1 hanne + 1 hona ligger i [illegible] sällskap vid Ö kanten nära vassen. 1 ringduva förbiflygande. Ensam kråka fäller i vassrugge långt ute. OBS: inga sävsparvar sedda eller hörda, säkerligen (?) p g av att vassen är så klen. (Gäller förstås fjolårsvassen, den blommade knappt alls och var synnerligen låg, kanske också glesare än förut). Skedand hanne och hona förbiflygande över närmsta klarvatten. 3 svanar juv upptäcks långt uppe i NV delen, art oklar. 2 bläsandpar ses nu på närmsta klarv. Brun kärrhök hanne jagade honan. 25 krickor och i den flocken även 2 ärtor och 2 par skedänder, hela flocken lyfter, trol p g av att kärrhökarna kom nära över vassen, men änderna fäller strax igen.

1230 start från stugan. Storspov spelade över sandtaget och stora heden, sågs och hördes, minst 2 ex + 1 till! Vi for via Harlösa - Hjälmaröd till Vombsjöns N sida precis nedanför Färs härads hembygdsgård och gick ner och etablerade oss på den gamla järnvägsbanken, satt här länge i stekande solsken och helt i lä och stortrivdes, tittade på djur och växter, avnjöt medhavd matsäck, gick flera svängar på [illegible] banvallen [illegible] Citronfjäril flög, vitsippa och gulsippa och vårlök och Adoxa och

1981-04-14 forts.
svalört blommADe. En skogsödla kröp upp på en liggande trädstam alldeles intill oss, den försvann småningom men återsågs två gånger till, det var ett rätt stort ex. Och en snok prasslade i lövet och upptäcktes av Kristina, den slingrade förbi, fullt synlig minst 10 meters sträcka, jag skattar dess längd till c 65-70 cm. Fågel: rödhake sjöng, sågs också, gröngöling ropade på avstånd, nötväcka lät höra sig i skilda tonarter.

På färden mellan stugan och denna rastplats hade vi sett 1 glada över stora heden S om Kvinnevad, 2 andra glador nära Hjälmaröd, vidare ytterl. 2 glador samtidigt sedda vid rastplatsen och över skogen strax öster därom. Ormvråk 2 ex kretsade vid rastplatsen, gjorde spel; och på måttligt håll sågs ytterl. 2 ex, ej i sällskap, de kom mot N över Vombsjön, säkerligen sträckflykt. 1 sparvhök kom också mot N över sjön, men alldeles lågt (i motsats mot vråkarna), senare sågs 2 sädesärlor också komma med rak kurs mot N över sjön. Ännu 1 sparvhök krets. i öster.

Vegetationen härlig här: grov bokskog med många torrträd. Mycket högt vatten i sjön, ingen vegetation vid stranden, eller rättare sagt ingen örtvegetation, däremot träd som fått barken m 1 m avskavd av isen. Ute i vattnet 3 knölsvanar ad, ena ex startade med kraftiga vingläten och jagade bort ett annat ex. Skäggdopping 2 + 2 + 1 enstaka sedda, åtminstone ett par ägnade sig flitigt åt parningsspel bröst mot bröst. Ensam gräsanddrake fäller. 1 gråtrut ad och 1 gråtrut ej utfärgad. 2 skogsduvor flög iväg i sällskap. Kajor parvis, kråka sedd. Mycket långt nere i motljuset vid sjöns Ö sida låg 5 svanar, i tub lättbestämbara till knölsvan ad. Bofink sjöng, enstaka skrattmåsar ad och fiskmåsar i motljuset, nog mest fiskmås, ännu måsar ad. På håll åtskilliga längre bort ytterl. måsar sedda.

En intensivt blå blåvinge flög bredvid oss, 1 ex. På min hand fann jag plötsligt 1 ex av Orchestes fagi, den lilla viveln som kan hoppa och som lever på bokblad. Humlor flög.

1345-1430 nästan inga rovfåglar. Men sjungande taltrast och dito talgoxe. Kl 1435 kom 3 ormvråkar, med drygt 150 m inbördes avstånd, över sjön med kurs ungefär N eller snarare NNV, höjd 100 - 150 m. 1 Coccinella septempunctata flög. Kl 1443 sågs 1 + 3 + 1 andra ormvråkar kretsa mycket långt bort i motljus i SO-SSO. 1 glada kretsar alldeles nära, och 1 brun kärrhök, troligen hanne, kommer rakt över med nordlig kurs och försvinner över skogen. Skogsduva kuttrar.

1501: 1 fiskgjuse kretsar över sjön, ett par 100 m borta, går sedan norrut lågt och försvinner, några obestämbara vråkar kretsar mycket långt bort i O-SO. Strax därefter, kl 1506, kommer ny fiskgjuse förbi med nordlig kurs, bara lågt över trädtoppshöjd. Blåmes hörd.

1510: vi lämnar denna härliga plats och far utan att stanna via Öved - Björka - Ilstorp - Sövdeborg - Snogeholm - backen vid Bellinga med utsikt över Ellestasjön. Stopp här. sikt fortf. härlig. 2 glador kretsar mycket nära, 1 ormvråk ses, och dagens tredje fiskgjuse ses, den ryttlar uthålligt över sjöns NV ände, försvinner sedan ner under trädhöjd. Gulsparv och hämpling flyger över. Vi fortsätter via Skårby till Krageholmssjöns sydspets, men här låg vinden på hårt och uppehållet blev kort. Sjön hyste täml. mycket skrattmås och fiskmås, och 3 viggar sågs, men intet annat. Vi fortsatte via Sövestad - Baldringe - Ållskog - Nyvångsskogen - Fyledalen, stannade här vid vägskälet där (den privata) Hejderidarevägen går upp, och beskådade det rika beståndet av Petasites albus. Här kom ett yngre par och meddelade att vid Lyckås, precis mitt emot huset, växte en underlig Petasites, tydligen lik albus men med mycket stora högblad och mera "hopknuten" samling blomkorgar. Vi for ditåt, såg på vägen ytterl. 2 glador och nära dem 1 kretsande sparvhök och 1 ormvråk.

Vid Lyckås (hemskt fult hus, men så är det ju också tillbyggt av den svåra vandalen Jonte Hultcrantz, osalig i åminnelse) fann vi den egendomliga Petasites-formen, såg underlig ut förvisso men månne det inte är en odlad albus?? Vi tog en stängel och ett jordblad. Nära här sågs 1 fasantupp, dagens andra, den första sågs vid Skårby, var också en tupp och tillägges härmed.

FORTS

1981-04-14 forts.

Från Lyckås fortsatte vi, korsade ån och lämnade därmed Fyledalen, satte kurs mot Övraby, såg därinvid ännu 1 glada och sedan, när vi nalkades Tosterup, ytterligare 1 glada och 1 ormvråk. Besåg Tosterups slott utifrån och fann sedan att kyrkan var olåst, varför vi studerade den både utan och innan. Alltihop mycket sevärt, vi hade god tid, och det var fin aftonsol och inte kallt.

Fortsatte förbi Bollerup, där en verkligt stor råkkoloni fanns i parken. Inget stopp, men en försiktig skattning gav 200 bon (mycket approx.!). Bland råkorna som flög häröver var också en massa kajor.

Det skall tilläggas, att jag idag sett kråka, råka, kaja och bofink utan att anföra obsarna. Dock inga stora mängder. Vid Ilstorp sågs också 2 skator.

Ankomst Hammenhögs gästis 1742 efter en härlig dag. Tog in här, där vi beställt rum i förväg. Vid gästgivargården fasaner: 1 hanne och 7 hönor. Råkkoloni också i träden utanför.

Ytterligare skall tilläggas: koltrast [redacted] sjöng vid Tosterups slott, och 1 järnsparv sjöng vid Lyckås.

Vi avnjöt äggakaka med fläsk och lingon samt därefter glace med chokladsås. Kojade tidigt, efter att ha planlagt morgondagens färd. Vi avser att färdas ner till sydkusten, antingen Sandhammaren eller Backåkra eller bådadera.

OBSERVERA det stora antalet iakttagna glador idag!

1981-04-15, onsdag.

Frukost på Hammenhögs gästgivargård 0900, start därifrån 0940. Vi for via Borrby och Löderups kyrka till Backåkra. Långvarigt stopp där 1015-1220. For sedan till Ales stenar vid Kåseberga, [illegible] stannade där 1235-1335, for till Ystad, där vi fikade, forts. sedan via Sövestad-Assmåsa-Tågra-Spjälla till Ilstorp, stopp där, for så via Björka och Vombs fure - Vombs by - Vombs ängar (stopp där) till Stugan/tornet [illegible] Krankesjön, stannade där 1535-1555, jag var i tornet nästan 20 minuter. Artlista för dagen följer här. Förkortningar: B = Backåkra. A = Ales stenar. K = Krankesjön. Fortsatte till Lund 1558-1623. Se nedan.

art	B	A	K	övrigt + kommentar
storlom	1 mot Ö	1 mot Ö		båda över havet
skäggdopping	-	-	c 10 sedda	ja
häger	-	-	-	ej sedd, men bona vid Assmåsa sedda
grågås	1 mot Ö	-	minst 5 sedda	
sädgås	-	-	-	Vombs ängar c 15
vitkindad gås	145 mot Ö	85 mot SÖ-Ö	-	ja
obestämd gås	flock 14 mot Ö	-	-	S Ilstorp c 40
knölsvan	-	-	5 par + 1 ex	ja
gravand	-	-	2 ex	2 Borrby, ja
gräsand	-	-	sedd	ja
kricka	-	-	sedd	ja
bläsand	-	-	2 par sedda	
brunand	-	-	sedd	ja
obestämda änder	ja	-	c 100 ex eller mer	ja
ejder	flera tusen	flock 35	-	ja
[illegible]				
alfågel	5 mot Ö	hörd länge	-	ja
ormvråk	2 dansade flitigt	-	-	Assmåsa + Ilstorp: ja
?fjällvråk	1 kretsande jättehöjd	-	-	ej bergsäker?
glada	-	-	-	2 krets. Assmåsa
sparvhök	5 kom in	1 kom in	-	ja
blå kärrhök	1 hona ad in	-	-	ja
brun kärrhök	-	-	[illegible] 2 hannar sedda	ja
tornfalk	1 länge sedd	-	-	1 Ilstorp, sitt.
fasan	-	-	-	1 tupp nära Kabusa
trana	-	flock 11 in	-	ja: färg!!
rörhöna	-	1 i damm i Kåseberga samhälle		
vipa	-	-	-	sedd flerstädes:ja
storspov	-	-	-	några sedda Vombs ängar, även spel.
skrattmås	-	flock hamnen	c 75	även annorstädes:ja
fiskmås	sedd	sedd	-	" " ja
gråtrut	många	allmän	1 ungtrut sedd	ja
ringduva	ofta sedd+hörd	-	-	ofta sedd
sånglärka	allmän	allmän	flera	allmän
trädlärka	2 sjöng fint, sågs också	-	-	
ängspiplärka	mycket ofta	sedd	-	ja
sädesärla	mycket ofta	ofta sedd	sedd	ofta sedd ja
järnsparv	-	-	-	sjöng Hammenhög
kungsfågel	1 sedd	-	-	
stenskvätta	1 hanne sedd!	-	-	årets första!
rödhake	-	1 sedd	-	
dubbeltrast	flera sedda, sjöng också	-	-	ja
koltrast	-	-	-	1 hanne Vombs fure
talgoxe	-	-	sjöng vid stugan	

1981-04-15 forts.

art	B	A	K	övrigt + kommentar
blåmes	-	-	sedd vid tornet	
sävsparv	-	-	1 ex i vassen, fällde, sjöng ej.	
bofink	ja, ofta	-	sedd + sjöng	ofta , ja
hämpling	några överflyg.	1 överflyg.	-	
grönsiska	nästan säkert några smärre flockar			ja
obest småfågel	ja	-	-	ja
stare	sedd, få ex.	-	-	allmän Vombs ängar, även sedd f ö
skata	-	-	-	sedd
kaja	sedd	sedd	sedd	sedd, ja
råka	-?	-	-	sedd flerstädes, ställvis allmän
svartkråka	-	1 ex flög förbi	-	ja
kråka	sedd	rätt allmän	sedd	ofta sedd, ja
gråsparv	-	-	- ♂	många i Ilstorps by

+ + + + + + + + +

KOmmentarer:
Allmänt gäller först och främst, att vid Backåkra sågs mycket stora flockar av på havet liggande fåglar. Men trots den då svaga vinden och det nästan stilla havet och den goda siktn var det omöjligt att bestämma dessa flockar. Jag tror det mest var ejder, men andra arter och andra ♂ grupper (mås???) är tänkbara. Även många förbisträckande flockar, av större fåglar (nästan bara sådana som flög m l m parallellt med kusten österut) var ofta omöjliga att bestämma; det var obestämbara gäss (en flock på 14, säkert Anser sp., och troligen andra flockar), vidare oklara änder (inte ejder, kanske ejder etc etc), sannolikt även någon flock strandskata och ett par flockar skarv och även annat, som ofta gick på jätteavstånd ute över havet, nästan alltid österut. Någon gång någon liten andflock som flög västerut. Och obestämbara måsar ofta sedda, men praktiskt taget alla bestämbara måsar var gråtrut, ad och juv. Ingen enda havstrut sedd vid Backåkra, och ingen skrattmås heller!

Vid Ales stenar och Kåseberga obsade jag lika noggrant, men antalet obestämbara fåglar över havet och på havet var nästan lika med noll av det enkla skälet att ♂ nästan inga havsfåglar sträckte. I stort sett sågs vid Ales stenar bara en vitkindad flock (just när vi kom) och en liten ejderflock (just när vi for). Dessutom hördes alfågel länge men inte ett enda ex sågs. Vidare var gråtrut allmän, kanske viss rörelse mot Ö. Ingen havstrut sedd, ingen silltrut heller. Några fiskmåsar sedda, alla ad; och vid Kåseberga hamn vistades c 20 skrattmåsar varav de flesta utfärgade men 2-3 ex ej helt utfärgade, hade svarta huvuden men svart ändband på stjärten och ej helt ren dräkt. Och så kom flocken på 11 tranor in c 700-800 m väster om oss, de kom på c 50-70 m höjd över havet, steg något över land utan att kretsa, svängde så ett par varv men steg ej märkbart, svängde österut rätt tvärt men snart mot norr igen, ungefär. En av fåglarna i flocken hade mycket blekare mantel än de andra; skillnaden var så stor att den syntes med blotta ögat på flera hundra m håll. Jag såg på den i tuben: det var vanlig trana.

Vid Backåkra var det paradisiskt: det ljuvligaste väder, svag vind, sol, fin sikt även om hav och himmel "gick i ett" långt ute. Massor med intressanta fåglar. Bornholm syntes. Noggranna obsar här 1015-1215. OBS-plats nära meditationsplatsen, med stenen som har inskriften PAX. Alltså ej nere vid havet, men med härlig utsikt.

Precis som jag hoppats, fick vi ett utmärkt sträck av ejder. Första 20 minuterna sträckte säkert ett par tusen ex, ibland kom en flock bokstavligen talat i svansen på föregående, så att det blev sammanhängande ♂ band på 500 - 700 m längd. Även senare mycket fint sträck, alla ejdrar över havet lågt, ♂ ej mycket nära stranden men lätta att bestämma

1981-04-15 forts.
på färgen, liksom på flockarnas form m fl karaktärer. Sträcket fortsatte, livligt och fint, så länge vi var kvar här. Men som sagt, när vi en kvart senare kommit till Kåseberga och genast började obsa när vi vandrade upp till Ales stenar, då var intet ejdersträck igång så när som på en enda liten flock just när vi for därifrån.

Från Kåseberga for vi direkt till Ystad för att dricka choklad och äta wienerbröd på fiket vid torget nästan mitt emot stationen. Därifrån for vi c 1420 norrut på väg 13 förbi Sövestad-Eneborg-Assmåsa (kort stopp) - Tågra - Ilstorp (stopp och granskning av Klingavälsåns dalgång, men här sågs alldeles ovanligt litet gäss, bara c 40 ex på långt håll neråt Karups mosse, rimligen sädgäss men de var i svårt motljus och bör anföras som obestämbara Anser-gäss. Minst 1 ormvråk på håll här, färg ej synlig. (Den föregående ormvråken, som sågs segla nära 2 glaor vid Assmåsa, var normalfärgad).

For via Björka - norra Vombvägen genom furet (ej stopp) - Vombs by - Vombs ängar; här ∅ noggrann granskning av terrängen, här spelade spov och sågs 3-4-5 storspovar och sågs flera vipor, men av gäss upptäcktes efter letande bara en flock på (kanske drygt) 15 sädgäss långt upp i norr, dock i bra ljus.

For ner till stugan/tornet vid Krankesjön, jag gick genast upp i tornet och spanade. Vinden, som tidigare varit svag eller (på middagen) måttlig, hade nu blivit frisk, och trots sol och grann sikt var det svårt att bestämma vad som låg långt ute; därtill kom att änder och andra vattenfåglar i ovanligt hög grad låg i de små "yttre ruggarna". Säkert ett par hundra änder, se artlista, men inbördes individantal mycket oklart även om gräsand och kricka säkert var vanligast. Knölsvanen var av intresse, sjön hyste 5 par varav ett i närmsta klarvatten, ett nära NO "hörnet" av sjön, ett rätt nära utanför närmsta klarvatten, ett långt ute på klarvattnet och ett långt i NV, därtill en elfte svan ensam my. långt bort. På närmsta klarvatten låg förutom ett svan-par bara 2 gravänder!! Skäggdoppingar sedda rätt många , men ej en enda säker sothöna! OBS att skratt-måsarna, c 75 ex, vistades spritt och glest vid ruggarna N om närmsta klarvatten och därutanför.

Från stugan for vi hem södra vägen.

KOmmentarer om enskilda arter (se även allmännA kommentarer härovan!):
vitkindad gås: flocken vid B kom c 1110 förbi mot Ö över havet. Grann!
Flocken vid A kom rakt över Kåseberga, kom ∅ faktiskt nästan norrifrån, d v s inifrån land, kacklade livligt, kom nära, svängde tvärt mot Ö.
Fjällvråken kretsade på jättehöjd, jag är frestad att anse den som helt säker men jag tappade den innan absolut klarhet vunnits.
OBS insträcket av sparvhökar och 1 blåhök!
OBS det my. intressanta sträcket vid B av allehanda småfåglar, delvis obestämda, delvis bestämbara. Kom åtm. ofta ∅ in från havet m l m från S. Sågs inte så lätt, detta därför att de alltid kom glest eller m l m tydligt ensamma eller i mycket små sällskap, 2-3-4 ex, sällan upp till 7-8 (ett par m l m säkra gränsiskeflockar). Alltså en helt annan sträckbild än på hösten. Flygriktning över land ej alltid lätt att avgöra men ungefär mot N eller NO vanligast. Sädesärla sågs dock i ett par fall flyga ungefär NV eller VNV, så var fallet med de enda ex som sågs sträcka vid Ales stenar (där annars intet småf-sträck förekom).
Vipa: redan igår märkte jag att den sågs i bara 2-3 ex. Idag ungefär lika dock sågs summa c 10 innanför landsvägen på sträckan Ales stenar-västerut kanske 5 km sträcka. Och på Vombs ängar kanske i hyggligt antal. Bör bevakas. Dubbeltrastarna vid B + deras hetsiga sång där var en fin upplevelse. Svartfågel allmän flerstädes, vid B sågs bl s en flock på 14 kajor flyga snabbt ↗ österut. Kråka flerstädes allmän, och råka sedd på många ställen på Österlen i avsevärt antal, men ej my. vid kusten.
Svartkråkan flög förbi, glänsande svart, ropade flitigt, jag såg färg och näbbprofil klart innan den började ropa. Den flög västerut, följdes minst en kilometer i kikare.

Forts.

1981-04-15 forts.

Det var en helt ljuvlig dag. Solen sken, på morgonen och f m var det mycket svag vind, sikten härlig, Bornholm syntes (och från Ales stenar sågs även Christiansöe!). Blå himmel med lätta vackert-väders-cirrus såvitt jag kunde bedöma; senare blev det lätt cumulusbildning över inlandet, detta började inte förrän vi var vid Ales stenar. Ett slag omkring kl 15, när vi var ungefär vid Ilstorp, doldes solen en stund av tämligen stora cumuli, men de upplöstes snabbt så att himlen var nästan molnfri från kl 1530. Jag letade kretsande fågel mot cumulusmolnen flera ggr men utan nämnvärt resultat.

Vid Backåkra hade Pulsatilla (backsippan) just börjat blomma, dock var de flesta bestånden ännu i knopp. Förutom normalfärgade ex, som jag räknar bland de grannaste blommor jag vet, fanns här flera ställes små bestånd eller ensamma blommor av blekviolett färg, kronbladens insida var synnerligen blek, i två fall nästan vit med violett anflog. Aldrig sett den färgvarianten förut, såvitt jag kan minnas.

Lena och Kristina tycktes trivas utmärkt hela dagen, och säkert är att jag inte på länge känt mig så lätt om hjärtat som jag gjorde vid Backåkra och Ales stenar.

1981-04-22, onsdag.

Inga fågelobsar. Men det skall sägas, att en mycket kall luftmassa har strömmat ner över landet. Idag var marken vit av snö, när jag drog upp min gardin kl 0715. Snön smälte, eller kanske snarare dunstade bort, först kl 1030. Det var mest sol, hård nordlig eller nordvästlig vind, och temperaturen var bara omkring +2° C. Ubmärkt sikt. Under dagen en del bymoln, ofta vackra, men fåga nederbörd.

1981-04-23, torsdag.

Väder ungefär som igår, mycket kallt. Temperaturen kl 0800 var ±0° C. Jag stannade hemma på f.m., men for med buss kl 1340 från Lund, anlände Revinge kl 1415, gick ner till stugan. Det hade varit mest sol, dock några lätta snöbyar. När jag startade cyckeln från Revinge, var det mycket vackert med mörka bymoln, skuggiga och kalla, dock var vinden svagare än igår. Det blev lätt snöfall i c 15 minuter. Praktiskt taget inga fåglar hördes (-n) sjunga på vägen, endast enstaka

1981-04-23 forts.

var en kopiuk som sjöng en gång, och en stund senare, när det blivit mörkt, sjöng en järnsparv en gång och en lövsångare två gånger. Men första lövsångare för året, men jag har hört att den kom redan vid påsk eller kanske redan vid jul. –

Fåglar sedda [på nervandringen] eller hörda: skrattmås 1 överflyg., större hackspett hörd grönpöling ropade mycket ivrigt nära Saltkråkan; trädgårdsläbba: 2 kyrkte från marken och satte sig högst uppe i en stor björk, ena ex. sjöng bra men lät ej höra sig. Järnsparv sedd och hörd (se ovan), lövsångare sjöng ovl. ovan, rödvingetrast flock på 10 eller fler i fuktig skog nära Saltkråkan, talgoxe hörda särskilt 2 ex kyrkte från stor sandmark nära hus och fälldes i träd, kopiuk x) hörd (se ovan), kaja sedd, några råkar sedda.

Ornitologin: a) från bryggan nära Saltkråkan: skrattdoppingar > 7 sedda, knipor 1, grågäss ≧ 2, knölsvan 3+1+1, blåsand c 6 sedda, dödfågel, vigg c 8 sedda, gladan 2 och brun kärrhök 1 ♂, alla 3

x Tillägg: ovanligt hörd vid busksnår. Kvinnorna, helt nära

(51) (3)

1981-04-23 forts.

Iakttagande: näre vrunda och mycket höjt över sjöns N sida. Rätt mycket storskrattmås och fiskmås längst ute (se nedan).

kl obser över Kvarkensjön med angrimmar från skogen och Vanet från min anlöpsort ända till 1500. OBS: militärmanöver pågick, rätt mycket skjutande och flygande, och många stridsvagnar etc. i farten på fältleden.

Jag observerade först från verandan. Temp. i solen + 14°C, men en kort stund senare, när det blivit molntäckt igen, var Temp. + 4°C.

En stund under kl. 1600-1620 var det extra stor ~~[illegible]~~ militär aktivitet, helikoptrar i närheten, mycket skjutande etc.

Kl 1635 gick jag upp i Vanet, stannade till 1705. Nu skuggigt, mycket kallt, men bra sikt och först nästan vindstilla, efter en stund blåste det upp från OSO, ~~[illegible]~~ ungefär motsatt mot vindriktningen tidigare på dagen.

Efter 1705 satt jag mest på verandan, väntande ~~[illegible]~~ kranfåglar etc men observerade en stor del av tiden. - Inga kom in, mycket överraskande, för att titta till skogen.

1981-04-23 forts.

Hon var mycket förkyld och i dålig form och for hem igen efter en kort stund.

Artlista:

→ a) före 1630: skäggdopping, häger 1+1+ trolig(en) några därtill, gräsänder bl.a. en lyftande flock på 8 ex, gräsand c 100 ö° inalles, några ∓, knipa en stor och flera mindre flockar, sångare c 170 ex sedda, blåsand c 10, fiskgjuse 1 på håll, brun kärrhök 1 ♀, glada 1, vipa 1, större spov och småspov en av vardera flock i sällskap mot S över sjön, mycket god observation, avstånd c 150-200 m; skrattmås myc. approximativt 100 ex sedda, fiskmås c 70 ex varav minst c 10 juv; tretåig juv 1 ex, sannolikt gråtrut; ladusvala 1 ex från S ut över sjön: min första för året. Sädesärla, sävsparv 1, knipa sedd kort 1 ex över sjön, blev mycket starkt mobbad av en kråka.

→ b) från Tomt c 1635-1705: skäggdopping ej många sedda men minst 2 ex låg på 60; gräsänder minst 2+2+6 = 10 ex, gravand 2, knöl-

1981-04-23 forts.

svan först fördelad 1+3+1+5 om ock delvis obygdlig, senare fördelad 1+2+2+2 + 2 ex i olika delar av sjön, men rörde sig en del. Grävand, bergicka, blåsand, stjärtand 1 ♂, eventuellt med ♀ men ej säkert, ej tillräckligt på nära; brunand 2 ♂♂, vigg 18 ex, dessa 20 ex låg i tät flock utanför närmsta klevavatten; knipa 3 ex i flock vätt nära, ingen var uppfärgad ♂ men minst 1 ex var ♂ på god väg att bli uppfärgad, undersida och bröst alldeles övervägande vita. Storskrak flock 5 ex utanför S vassen därav ingen ♂ad. Fiskgjuse 1 ex flög mot N över sjön skrämde upp mycket änder, särskilt knipflockar; gräsänder 1, ormvråk 1 storspov hörd spela på avstånd, vipa 1 ex sittande på en låg vassrygge ihop med måsar; skrattmås sedd, fiskmås sedd, ladusvala 4 ex i glest sällskap kom från S över sjön. Bofink hörd, hämplig hörd överflygande, kaja 2 ex flög mot NNO över sjön, och

(6)

1981-04-23 forts.

flera kråkor sägs sitta i vassen.

→ c) Efter 1705 men före c 2000:
Domfalle å nyttjade över ängen Vabens huseb, ringdrivo 2 flög förbi, flockarna av kråkor var mycket oroliga, fiskgjuse sägs i flera ee, först 1 ex som strax tog mycket stor fisk och försvann, kort därpå 2 ex samtidigt varav det ena tog byte, en stund senare 1 ex [illegible] som länge förföljdes av kråka. Brun kärrhök å ad Kolbrast sägs kortvarigt en ensam stare kvintilerade i björkkopp åtta 1 å sedd först i kricksflock, senare ensam; Brun kärrhök senare sedd i flera ee, däribland å f vära, häger 1, enkelbeckasin 1 uppskrämd från vassrugge av brun kärrhök, steg brant upp åb, flög länge, gjorde sm "ansydningar" till stötflykt eller spelflykt eb par tre gånger; skrattmåsar kom till sjön i flera förband från omkr kl 1820, åtminstone mest från SO-O. Klockan 1840 kom 2 nötskrikor över sjön SO

1981-04-23 forts.

Del mot SV. Kolbrast rörlig. En brun kärrhök ♂ ad var mycket närgången mot en stöggdoppingpar på 60 m. dopparen gick i vattnet och spände upp klorna men lyfte inte och dök inte heller; kärrhöken gjorde nytt angreppsförsök men det lyckades inte. Fiskgjuse sedd 7-8 minuter i sträck över Ö-SÖ delen av rörlig, flög runt, nyttjade etc men fick inget. Detta var kl 1920-1928, obs sommartid. - Kl 1959 kom en flock på [redacted] 4 svanar (!) mot SV. Kl. 2005 kom en ovanligt blek blå kärrhök ♀ ad och flög mycket nära förbi alldeles intill stugan över vassen flera gånger; Vingspann och utbredningen av det vita vid stjärtroten röjde synnerligen tydligt vilken art det var, men den var onekligen särdeles blek (jag tänkte på ett liknande fall för några år sedan, då SOF:s ranitetskommitté sag ett sådant exemplar på Vombs ängar). - Kl. 2007

1981-04-23 forts.

Kom 5.+72 stora nästan rakt över med buss mot VNV ungefär.

Ej sista observa efter c. 2000:

Jag granskade sjön V ända i bilens fönsterflockar. Och det blev napp! Kl. c 2020-2030 flög där, mycket långt borta men väl synlig mot den klara kvällshimlen, en stor flock på c 5000 ex; den fick påspädning speciellt från norr (och baraste från andra håll, men alls inte från NO-O-SO, inte en enda stare utöver de nämnda kom över skogen/Tornet). Flocken ökade snabbt till minst 10000 ex. Den gjorde många och långa svängar in över fjällbjörkskogen, stingrade sig i bland mycket, men i bland var den smal och rak men tät och absolut 1000 meter lång. Svår att hålla i sikte p.g.a. avstånd, och i bland var den m.h.t. fullständigt dold bakom skogen. Stora flockar kom fortfarande från N däribland en flock på åtminst 3000 ex.

1981-04-23 forts.

Vid ett tillfälle, när flocken ännu var på kanske 5000 - 6000 ex, blev den anfallen av en rovfågel; jag såg rovfågeln, men den var som en liten prick och jag kunde inte bestämma den brittiska även om jag tror på sparvhök.

Överhuvudtaget en trivsam dag och åtskilligt av intresse att se. Observera bl.a. det relativt stora antalet bruchor, och totala siffran sedda fjällgässar var nog också avsevärt hög. Obs. vidare den totala frånvaron av sädgäss.

SLUT

1981-04-24, fredag.

For på morgonen ut till stugan vid Krankesjön i sällskap med journalisten Tord Wallström, som ville ha en intervju med mig, dels om vad jag arbetat med, dels om vad naturen och fåglarna betytt för min trivsel i livet. Intervjun, som skall publiceras i Hemmets Journal, ingår i en serie "Livets goda", där personer med olika intressen får komma till tals.

Vi kom ut till stugam 0930. Strålande väder, sol, klart, härlig sikt, lätta cumuli som ökade i storlek men förblev begränsade. Ganska svag vind. Men fortfarande mycket kallt, vid stugan kl 1000 vad det +3° C. Vi satt på verandan och pratade och tittade, gick sedan upp i tornet en stund, och så bjöd jag på kaffe och kakor innan vi for tillbaka till Lund, ankomst dit 1255. Originell man, Wallström, men intressant och berest,och jag fick ett mycket gott intryck av honom.

Fågelliv i sjön och dess omgivningar synnerligen magert, men det hade tydligen akuta orsaker. Just när vi kom ut, flög ett lätt militärplan runt över sjön, det återkom många gånger och flög kors och tvärs. Nästan inga änder var kvar i sjön, jag såg bara några få gräsänder, bläsand ♂♀, en flock c 12 viggar långt ute, och på en vassbank 2 eller (troligen) 4 gravänder. Några par knölsvan och några grågäss sedda, häger (1 ad och 1 juv) flög förbi, och sothöns hördes ett par ggr. Skäggdopping sedd men inte mycket, dock var det tydligt att de som hade börjat med bobygge låg kvar. Måsar synnerligen fåtaliga, ett par tiotal skrattmås sågs , och någon enda fiskmås. Jag förmodar att krickor och andra m l m lättrörliga änder skrämts bort av flyget.

I den dåliga vassen nedanför stugan ett par tre sävsparvar sedda. Lövsångare sedd nära, och ett ex sjöng. Gröngöling flög förbi. Bofink en oerhört grann ♂ sedd, även ♀ sedd. Talgoxe, blåmes. Fasan hörd på håll ett par ggr. Sädesärlor.

Intressantast och mest oväntat var en svartvit flugsnapp, mycket grann ♂, som satt i al nära stugan, klippte med vingarna, lät höra sitt läte, granskade marken under sig och en gång flög ner och tog byte. Första för året.

Brun kärrhök ♂ ad och ♀ på närhåll, längre ute en annan ♂ ad, och långt bort i västra änden på sjön sågs andra exemplar kretsa, kön osäkert.

1981-05-02, lördag.

Lena och jag for ut till Krankesjön, start 0920, ankomst stugan 0945. Återresa 1215, ankomst Lund 1245. Jag ville mycket gärna studera fågellivet, inte särskilt långvarigt men tillräckligt för att få en uppfattning om läget. Det har nämligen varit alldeles ovanligt kallt sista 10-14 dagarna, och de allra sista dagarna har det varit exceptionellt dåligt vårväder: bara ett par plusgrader mitt på dagen, därtill hård vind omkring N med många byar av regn och hagel och trindsnö och vid ett par tillfällen lätt snöfall även här i Lund.

Dagens väder var förvisso bistert. Vid ankomsten till stugan visade termometern utomhus +2,5 grader C. Det var molnigt och mycket frisk eller snarast hård NV vind, relativt stora vågor på Krankesjön, och strängar av vitt skum. Torrväder. Kortvarig sol ett slag omkring kl 11, varvid skuggtemp. steg till +4° C; när det sedan blev skugga på nytt sjönk tempen till +3° C.

Jag stod i tornet en stund c kl 1000-1025; det var kallare än många skånska vinterdagar, säkert en av de bistraste majdagar jag upplevt. I fortsättningen obsade jag från verandan, det gick faktiskt bättre, eftersom man satt skyddad och eftersom fönsterglasen - tack och lov - är plana och av utmärkt kvalitet.

Artlistan blev mager, annat var ju ej att vänta. Fåglar på stort avstånd på vattnet kunde inte bestämmas - och jag fann faktiskt nästan inga sådana ex idag. Och vad som fanns låg rimligen oftast i skydd i vassar etc. Och landfåglarnas aktivitet var också mycket låg. Arter:

1 skäggdopping låg på bo på 2 eller 3 ställen på närmsta klarvatten.
2 häger: inalles sågs enstaka ex flyga vid fyra tillfällen, med långa mellanrum.
3 grågås: på närmsta klarvatten låg ett slag 2 ex, i "tarmen" 3 ex, och långt bort i NV lyfte en gång 6 + 2 ex samtidigt. Inga ungar sedda!
4 knölsvan: ett par i närheten, och ett par längre ute, fler sågs ej.
5 gräsand: bara 3 + 1 ex sedda, och alla flygande. En ensam hanne flera ggr flygande utanför stugan, nästan säkert samma ex hela tiden.
6 brunand: en hanne sågs flyga en gång.
7 vigg: flock på 4 hannar och 3 honor rundflygande ett par ggr.
8 storskrak: 4 ex, varav ingen hanne ad, blev grovt ofredade av en ungtrut i utkanten av närmsta klarvatten. Skrakarna simmade först undan, men när truten förblev aggressiv, lyfte de och flög bort. OBS: att jag såg så mycket som 4 arter änder beror helt på att observationerna sträckte sig över drygt 2 timmar utan avbrott. Arterna sågs med långa mellanrum, 20-30 minuter mellan varje i stort sett.
9 glada: 1 ex nära bakom huset över ängen, en stund senare över sjön, och ännu senare kom en glada över sjön mot V, flygande precis längs vattnet i den hårda sneda motvinden.
10 brun kärrhök: en my. grann hanne sedd nära flera ggr; en annan hanne, mindre grant utfärgad, sågs längre bort i V, och på långt håll sågs bruna kärrhökar åtskilliga gånger, vanl. lågt kretsande.
11 fasan ej vid sjön, men 1 hanne + 1 höna vid Revingehed.
12 vipa 1 ensamt ex ute över sjön, och några ex över betesmarken norr om Silvåkra allé.
13 skrattmås: högst c 80 ex sedda, varav de flesta stod på låga vassbankar nära fjolårets häckplats, men ett par tiotal var ofta på vingarna, lågt flygande över sjön, ofta flög de iväg m 1 m mot V eller SV. Bland ex sedda nära var ett som var långtifrån utfärgat och hade ljust huvud, och minst ett som hade svart ändband på stjärten och mycket tydliga mörka band på vingarna, men detta i kombination med klart "svart" (egentligen: mörkbrunt) huvud.
14 fiskmås: några enstaka ad och minst 2 ej utfärgade ex sedda
15 trut, ungdräkt, nästan säkert havstrut: 1 ex höll till vid sjön, se storskrak härovan.
16 ringduva: bara 1 + 1 ex överflygande vid olika tillfällen.
17 lövsångare: ett ex satt ett slag i sälgbuske vid stranden nedanför stugan.

FORTS

1981-05-02 forts.

18 talgoxe sedd i buskarna utanför stugan.
19 sävsparv: enstaka ex, både hannar och (minst en) hona, sedda över vassen och i buskarna i vasskanten.
20 bofink: vid ankomsten hördes ett ex locka, och minsann om inte ett ex också sjöng några goda sångstrofer just när solen kom fram!
21 stare: bara helt enstaka ex överflygande ett par ggr. Observera att ingen stare visade sig vid holkarna utanför stugan eller vid tornet, i vars metallcylindrar c 2-3-4 par brukat häcka årligen.
22 kaja ensamma ex förbiflygande flera gånger, även en gång 3 ex svängande i luften tillsammans med en kråka.
23 kråka: ensamma ex över vassen och stranden många ggr; vid ett tillfälle 2 ex i sällskap. Men inga flockar.

På utvägen och återvägen intet sett utöver det allra elementäraste: kråka, kaja, råkor flerstädes, några starar etc.

Det är givet att denna dags observationer inte visar mycket av det fågelliv som faktiskt fanns vid sjön. Men likafullt är jag högst belåten med att ha fått dessa iakttagelser.

1981-05-03, söndag.

Lena och jag gjorde en eftermiddagstur till Lomma, besökte några av de kvarvarande dammarna samt havsstranden utanför den stora, norra dammen, den som djup och har tvära (branta) stränder och ligger väster om kustlandsvägen. Avresa från Lund 1430, åter 1710. Artlista:

1 skäggdopping: i ovannämnda stora damm minst 14 ex, mest parvis; f ö fåtalig. 1 ex sett i havet
2 knölsvan: i olika dammar 3 ex på bo, därtill c 10 ad och 2 juv i havet inom den sträcka som kunde överskådas
3 gravand: flock 3 ex flygande över, varav 1 hanne och 2 honor
4 gräsand: några få hannar i dammarna
5 skedand: hanne och hona i mycket grund men rätt stor vattensamling på avstjälpningsområdet (som är mycket stort och räligt och naturligtvis på tillväxt)
6 vigg: i stora dammen flock på 16 viggar, 2 bergänder och 2 knipor. Viggarna ungefär lika många hannar som honor. Berganden: en mycket grann hanne med väldigt vitt på sidorna och ljusgrå rygg. Även honan mycket fin, massor med vitt vid näbbroten, fågel större och ljusare än vigghonorna, intet spår av tofs. Trevlig att se. Knipa: en icke utfärgad hanne och en hona. Överhuvudtaget en rolig flock, den låg länge välsamlad, lyfte aldrig så länge vi såg den
7 bergand: se föregående art
8 knipa: se viggen
9 ejder: flock c 15 ex i havet, ungefär lika många honor som hannar. Därtill kl c 1625 en flock på c 105 ex, också ungefär lika många honor som hannar, upptäcktes när den flög norrut längs stranden, höjd 50-75 å meter, men den vände, drygt hälften av den flög österut in över land, andra delen fortsatte rundflygningen tills vi for därifrån. Månne ejdrar som flytta så sent skrida till häckning? (Ty jag tror verkligen att det var en flyttande flock, beteendet tydde bestämt därpå)
10 småskrak: hanne och hona nära sammanhållande, i stora dammen
11 fasan: ej i Lomma men tuppar sedda på 3 ställen mellan Lund & Lomma.
12 sothöna sedd i ringa antal i ett par dammar, men ej i den stora
13 strandskata: ett eller två par sedda, flög skrikande förbi också.
14 större strandpipare sedd i enstaka ex på ett par tre platser, både vid havet och de flackare dammarna
15 vipa: helt enstaka ex sedda, exempelvis vid dammen med skedänderna
16 rödbena: ett par tre ex, ropande och överflygande och även stående på den med pölar och kort vegetation försedda utfyllnadsmark där bl a skedandparet vistades, jämte en större strandpipare och ett par tre vipor m m
17 skrattmås: helt få i och ovanför dammarna, även över havet etc. Mest utfärgade ad, men ett ex i helt adult dräkt men vitt huvud!
18 gråtrut: på stranden och sandrevlarna i havet, fåtalig, inalles kanske något tiotal sedda, ad och juv
19 småtärna: flygande längs kusten, sedd ofta, minst 2 + 2 + 1 ex
20 fisk/silvertärna 1 ex ute över havet
21 ringduva mycket ofta överflygande, ensamma eller parvis; ej flockar
22 sånglärka sedd och hörd
23 ladusvala 1 ex över stora dammen, ej flera
24 fältpiplärka: vid stranden kom 1 ex utspringande ur gräset och rörde sig sedan många minuter intill oss, delvis 5-6 m avstånd, rörde sig mycket livligt, letade föda. Mycket smäcker och vacker i sin ljusa dräkt, kroppssidorna var ljust men kraftigt färgade snarast i sandigt orange. Sällan sett så elegant.
25 sädesärla sedd
26 lövsångare några hörda vid den damm som är omgiven av höga träd
27 stare helt fåtaligt sedd
28 kaja
29 råka } sedda men ej studerade
30 kråka

FORTS.

1981-05-03 forts.

Det var en mycket skön tur. Dagen hade varit solig och stilla, vilket var annorlunda än prognosen. Just när vi startade hade det skyat, och på utvägen kom litet regn. Senare kom flera regnbyar på avstånd. Det var först nästan lugnt, men en frisk vind från havet blåste upp ett slag.

Flera dammar i det fina området väster om Lomma kyrka har blivit helt igenfyllda sedan jag såg dem sist, och i den bästa av de kvarvarande letade jag förgäves efter gråhakedopping. Jag avstår från en närmare redogörelse för de/ enskilda dammarnas utseende.

1981-05-04, måndag.

Hämplingar, ensamma eller i par, har på sista veckorna ofta setts vid Tenorgränd och kringliggande villakvarter, men först på sista 3-4 dagarna har ett par börjat visa sig regelbundet vid Tenorgränd 8. Idag såg Lena hur de flög med bomaterial ø på tomten, men vi vet ännu inte var de bygger.

B

1981-05-09, lördag.

Lena och jag for till Kvarnbergsjön, avresa Lund 1330, ankomst stugan 1400. Mycket varmt väder, +20°C i skuggan. Mättlig vind omkring O. Molnfritt men rätt hårt dis, sikt 4-5 km men kontraster svaga på håll. Vi etablerade oss i stugan. Någon representant för den västerländska civilisationen hade slagit in en ruta i mitt rum och uppenbart varit inomhus men ej åstadkommit något.

Lena och jag gjorde rätt mellanmål på verandan. I sjön mycket lite att se: en knölsvan nära en längre ute, 2 skäggdoppingar på 60 m några andra i närheten. I gammal brun lövdräkt är över vattnet, delvis ansatta av en svepa. Tre svepor avbildades på vepebaciansbunkar i sjön i sydvästkanten på närmaste klarvattnen. Några få skräddsnäsor sedda, men aldrig mer än 10 ex samtidigt. Alla av typ 1. En fiskgärma (eller silvergärma) nära över sjön, och en svartbärna som rätt nära, flög över vattnet med mjuka hastiga vingslag. Sång av bofink, svartsångare, lövsångare, stare, trädgårdsträdkrypare. Förstörd flugsnappare och sedd i en holken på södra gaveln. Stare bor i holken på norra gaveln och dyddjen åtar. 2 par i metallcylindrarna i granen. Kråka sedd över sjön i enstaka ex. I rödbenen flög fort. 2 skärbmesar alldeles nära flera ggr. Talgoxe. Annu kl 1530 hade jag inte sett en enda and. Jag observerade

1981-05-09 forts.

från maken, ej från Torneå till att börja med, men åt 1535–1610 var sjö i Torneå. Väder oförändrat. Rätt artrika fjällfjunna. I nedanstående lista, som omfattar åren 1530–1630, finnas följande förkortningar: h = hörd, s = sedd, sj = = hörd sjungande, NK = närmsta klasvatten.

skäggdopping: bland nyfunna norr om NK häj minst 10 ex på en yta av c 250 × 50 m, därav minst 3 på b.
häger: 1+1 s
knölsvan: första par i NK, där 2 ligger på b, två ja 4 ex nära sjönidd.
grässand: 1 ♂ häj första åt 1610! Ej fler och obs att inga skedänder eller brunänder eller ärtor synes, trots att de borde hittas regelbundet.
blåsand 1 ♂ ad på västnet nära NK
knipa flygande flock 7 ex
vitf: flock 11 ex längst ute.
gräsand: 1 ex över sjön, attackerad av en skrattmås.
svanar hördes spela ett par gånger bortåt Silvträsk by.
skrattmås: på yttre nyfunna utanför NK häj c 10 ex och några till i västnet, och några i luften. Summa högst 25 ex, 6 nyss.
gråtrut: 2 icke utfärgade ex över sjön
fiskgjuse: minst 3 ex s (Sannolikt kan några ex ha varit silvertärna)
svartbäcka: 7 ex länge över sjön, ibland glest, ibland nära varandra.

1981-05-09 forts.

mindre hackspett hörde man ofta ett par ggr.
husvalla / ej flög förbi, sågs.
backsvala alltid / ej " " " hördes, sågs.
trädgårdssångare sedd
trädkrypare sjöng i blandning
järnsparv sj. ett par ggr
törnsångare sj. sparsamt
taltrast sj. på avstånd
nötkråka sj. några skrapor på nära håll
gärdsmyg ofta sedd, sjöng
koltrast sjöng, ofta sedd
skata kom ideligen till boplatserna, sjöng flitigt och slog
kråka sedd bl.a. / ej som förr och gjorde eller nästan inte sågs ute i en mygga och flög in till land med den. En skatmås observerade kortvarigt.
korp: 2 muttrande ex i sällskap över fiskvråkshorsten blev också angripna av 2 kråkor. Båda korparna hade symmetriska 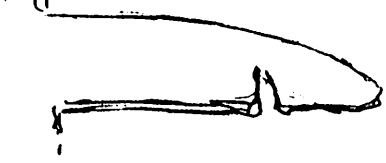 ruggningsluckor i vingarna, mycket enligt skiss:

Flygelsången var livlig när vi kom men blev sedan mattare men aldrig helt tyst.

Andra personer sade mig att de sett en grågrönaktig med 5 ungar från Vomb och både törnskata, törnsångare och göktyta hade de sett eller (göken) hört idag.

1981-05-09 forts.

Tiden c 1615-2000 till sker del obser från verandan. Väder oförändrat, varmt, dämpt, vind frisk men sakta avtagande. Mycket lärkt att se, alltsinvärtes var lif. Jag såg resp. hörde:

grönpr 1+3 sedd.
fiskmås 2-3 ej utfärgade ex.
svartbärna 7 ex sågs samtidigt, många gger
fiskbärna sedd nära
Grönsvala: 2 ex kom med full fart mot NO-eller NNO kl 1945, ovy för mig för i år.
ladusvala: några få ex (c. 2+1+2) sedd över vassen
koltrast: 2 ♂♂ sedd förbiflygande efter varandra, senare hördes den sjunga.

Kl 2010-2050 var Lena och jag i Grönet. Där var två pojkar som jag kände eljest ej till namnet. Nyheter att anteckna:
grönpr ♂+♀+2 små ungar, därtill c 2+2 unga.
grisand: 4 flygande ex. av nästan säkert av denna art, därutöver icke sedd.
kricka: hängde ute 4 ex, varav åtminstone ett ex var en icke utfärgad hane. Ingen utfärgad ♂ fanns i flocken
fasan: en tjuvg hörd i närheten, en annan längre bort.
rödbena 1 sedd
skrattpr spelade på avstånd
fiskmås: kl 2040 kom ut till 10 ex tillsammans med några skrattmåsar.

skrattmås: ankal ex ej större på kvällen än finka.
gråhäng: i ad fällde på liten vegetationsö i sjön
ladusvala: viss ansamling skedde över sjön; bara några fåtal sedd men detta kan vara felaktigt p.g.a. av den dåliga siktén.
sädesärla: ett ex, ej flera, sjöng en stund nedanför tornet.
svartvit flugsnappare sjöng några gpr; honfärgad ♂ sedd, annan ♂ hörd sjunga.
törn: ringa ansamling. I björkoppsen fällde några fåtal och några flockar på 5-15 ex sågs. Ellen om större ansamling skedde i väster, var detta osynligt i kvällen.

Efter kl 2100 på verandan: nattergal började sjunga. Nu [illegible] pirr, mot- [illegible] pirr men dämpt, temp. kl. 2130 var precis +10°C. Vinden hade avtagit mycket, men lugnt blev det ej. Sånglärka sjöng fortfarande kl 2145, och det skall tilläggas att sånglärkan [illegible] hördes även omkr. kl. 18-20, den sjöng över ängen bakom stugan.

sid. 69.

Tillägg: se [illegible]

1981-05-10, söndag.

Lena och jag bodde i stugan natten till söndagen. Jag var uppe i tornet [redacted] 0345-0500 och fick många trevliga obsar. Sedan sov jag till c 0815, och därefter blev det nästan sammanhängande obsar 0830-1200, incl. en vandring på järnvägsbanken till närheten av Silvåkraskogen och åter c 1120-1200. Efter ett lätt lunchmål på verandan for vi hem 1230-1300. Hela tiden härligt sommarväder, dagen mycket varm, och morgonen var drygt 10° C när jag gick upp i tornet.

I nedanstående artlista är M = sedd på morgonpasset, och S = sedd senare på dagen. X betyder: se kommentar efter artlistan.

skäggdopping MSX; allmän!
häger MS, summa c 3-4-5 ex sedda
grågås MSX flera kullar m m
knölsvan MS 2 par sedda + 1 ex långt ut
gravand M ♂♀ anlände, fällde
gräsand M ♂♀ + c 5 ♂♂ sedda
årta ♂♀ flög över SO viken på f m
knipa 3 ex fällde f m; därav ingen ♂ ad
glada sedd ett par tre ggr f m
brun kärrhök ♂ ad, ♀ ad sedda nära, och på långt håll i V andra ex. Ej M, och ingen "dans" sedd
fasan M hörd
vipa MS 3 ex hålla tydligt till på bank utanför närmsta klarvatten, attackera kråkor, kärrhökar etc.
rödbena 1 ex över sjön
storspov hörd spela på håll; och 1 ex flög mot NV över sjön omkr kl 1200
dvärgmås 2 icke utfärgade ex, med det svarta bandet på vingarna, flög över sjön på f m, men ej M
skrattmås MS: inalles c 25 ex över sjön [redacted] incl några som låg på vattnet och/eller satt på bank långt ute. De var tysta. Ett icke utfärgat ex med "oren" dräkt och svart stjärtband sett
gråtrut MS: minst c 3 icke-utfärgade ex och senare på dagen 1 ad
havstrut 1 juv/med över sjön, fällde på vattnet och blev då attackerat av flera skrattmåsar
fisktärna MS högst 4-5 ex sedda, enstaka ex kom nära; dessa var säkra fiskt.
svarttärna flock minst 80 ex MX
småtärna ej M men senare sågs 4 ex över sjön flera ggr. Andra observatörer rapporterade 7 ex i flock, säkert OK.

ringduva S
gök hörd M, redan före 0345 när jag gick ut. Därefter hörd MS, flera ggr
mindre hackspett 1 ex fällde i aldungen precis vid tornet framåt middagstid.
ladusvala S sedd i ringa antal, högst c 5-6 ex på hela dagen

trädpiplärka ej M men senare spelade 1 ex nära, och andra sjöng och gjorde sångflykt [redacted] V om kanalen
sädesärla sedd flera ggr
järnsparv M flera sjungande, även S ofta hörd och sedd, satt fritt i hög altopp bl a
sävsångare M: när jag kom ut, var det verklig fart på sävsångarna i den låga vassen utanför stugan, många ♂♂ sjöng! Roligt. Hörd S
lövsångare MS sjöng allmänt
svartvit flugsnappare MS: 1 ♂ sedd och hörd M, senare sågs bl a 1 ♂ vid holken på södra tallen, och en ♀ samlade bomaterial och flög med det bort till andra sidan huset
buskskvätta 1 ♂ fällde i buske i vassen. På hemvägen till Lund minst 2 ex sedda.
näktergal MS allmän, flera ex sjöng. och västerut mot Silvåkraskogen sjöng ytterl. flera ex på kort sträcka f m.
koltrast: underligt nog såg jag 2 ♂♂ flera ggr flyga tätt efter varandra!
talgoxe MS
blåmes MS
stjärtmes MS, sedd helt inpå flera ggr, flög bl a med bomaterial över kanalen. Det ex jag såg närmast hade snövitt huvud
sävsparv M: sjöng men var inte helt lätt att dissekera fram bland alla sävsångarna. S: sedd upprepade ggr, ♂,♀.
bofink MS ♂ sjöng, sågs my. ofta. Senare bl a 1 ♀ på marken i trädgården, letande bomaterial

hämpling S: bara 1 ♂ överflygande på f m
stare MSX

kaja MS: på morgonen 2 + 1 ex förbiflygande; även senare bara få ex sedda
råka M: 1 ex förbiflygande, senare också bara ett ensamt ex sett
kråka MS: ofta sedd över sjön men alltid (eller nästan alltid) ensamma ex.
Beteende m m: X

korp: MS: 1 ex många ggr sett över sjöns södra strand och Silvåkraskogen. Ofta attackerat av kråkor.

FORTS.

1981-05-10 forts.

Kommentarer till några arter, markerade med X i artlistan:

skäggdopping: ovanligt många ex sedda på ett begränsat område, det var ute bland vassruggarna strax N om närmsta klarvatten. Här på en yta av kanske 150 x 150 m minst 22 ex sedda, varav 4 nära varandra, de övriga ensamma eller parvis; flera som låg på vattnet hade en ruvande partner mer eller mindre tydligt synlig på vegetationsbank intill. Jag såg minst 5 ruvande fåglar. Antalet sedda fåglar var ungefär lika stort både på tidiga morgonen och senare på dagen

grågås: flera kullar med ungar sedda. I sådana fall alltid både ♂♀ med. Jag såg en kull med 2, en med 3 och en med 5 ungar samt en kull som just försvann bakom vegetation, där jag ej hann se antalet ungar (men att det fanns ungar hann/ jag se). Ungarna alltid små men inte nykläckte, uppskattningsvis som krickor eller mindre. Dessutom minst 2 + 2 par simmande och/eller flygande, utan ¼ ungar. Alla de 4 kullarna sågs på närmsta klarvatten eller strax utanför; ingen långt bort, ingen heller inne vid kanalmynningen eller i "tarmen"

svarttärna: i grådagern såg jag en underlig fågelflock över en mycket liten och smal vegetationsbank norr om närmsta klarvatten. En del ex satt på banken eller fladdrade däröver, men ibland frigjorde sig 20-30-40 ex och flög ut, snabbt och lågt och väl sammanhållande, nästan (men inte riktigt) så att det [illegible] liknade en flock småvadare. Dessa flockar flög omkring, återkom till banken, etc. En gång såg jag hur 8-10 andra ex störtade sig ned brant uppifrån skyn och anslöt till de andra. Tuben röjde vad jag från början misstänkte: fåglarna var svarttärnor allihopa! Totala antalet var minst 80, jag såg flera ggr tydligt att drygt 60 ex var på vingarna samtidigt som minst 20 stod kvar. Efterhand spred de sig något mera men återsamlades partiellt, och framåt 0430 såg jag en stor [illegible] flock, säkert minst 50 ex, flyga österut rätt tätt samlade. Senare på morgonen och f m sågs svarttärnor ofta över sjön [illegible] men aldrig mera än c 8-10 ex samtidigt. Märklig observation! Men när jag berättade därom vid kaffet på Ekologihuset på [illegible] måndagen, sade Sören Svenssom att Hans Källander haft c 200 svarttärnor vid Torsjö, och detta på söndagens eftermiddag!!!

stare: kl 0441 flög 20 ex över tornet [illegible] mot Ö ungefär, och 0443 kom 15 till med samma riktning. Sedan ¼ sågs en flock på minst 100 ex komma över, rätt gles, också mot Ö.
Min förmodan att starar inte ockuperat holken på norra tallen och boplatserna i tornet var felaktig. Där bor [illegible] säkert 2 par i tornet, och både de fåglarna och "holk-paret" sågs ideligen, bl a samlade de bomaterial.

kråka: det skall tilläggas, att antalet sedda ex var lågt. Inga flockar

Tillägg (a) till lördagen 9 maj: när vi nalkades stugan, det var S om Kvinnevad men norr om Ivans backe, kretsade en ormvråk väster om vägen, den mobbades av en kråkfågel, en kaja tror jag.

(b) till söndagen 10 maj: en gång på f m lyfte helt oförmodat en sädgås ur sjön och flög österut, i bra solljus, norr om tornet. Jag såg tydligt både färg på vingarna och på näbben. Fågeln var mycket trasig i vingarna, den ena vingen hade lucka, och den andra föreföll ha onormalt spretande handpennor, åtminstone fanns där något fel i spetsen. Men fågeln flög tillsynes obehindrat.

S L U T

1981-05-11.
Över Lund på förmiddagen 2 tornsvalor, på middagen 1, och på eftermiddagen ånyo 2 sedda.

1981-05-12: ingen tornsvala sedd över Lund.
1981-05-13: 2 tornsvalor sedda " " .
1981-05-14: på förmiddagen 2 + 6 tornsvalor sedda över Lund.

(71)

Ölandsresan 16-18 maj 1981 för deltagande i radio-programmet "Gökotta" från Ottenby kl 0400-0800 den 17 maj. Bilfärd upp tillsammans med Anders Larsson; återresa Färjestaden - Växjö med Anders Börjesson och Janne Lundvall. Tåg Växjö - Lund.

(71) (71)

Artlista:

a) Öland:

lom (storlom)
svarthakedopping
storskarv
häger
gråhäger
knölsvan
grågås
grågås
ärta
10 skedand
vigg
ejder
svärta
småskrake
bivråk
ormvråk
ängshök
brun kärrhök
stenfalk
20 lärkfalk
aftonfalk
trana
sothöna
rörhöna
strandskata
större strandpip.
vipa
brushane

30 grönbena
rödspov
storspov
enkelbeckasin
skärfläcka
skrattmås
fiskmås
silltrut
gråtrut
havstrut
40 svartterna
silvertärna
småtärna
ringduva
skogsduva
turkduva
gök
nattskärra
tornsvala
större hackp.
50 sånglärka
ladusvala
hussvala
backsvala
ängspiplärka
trädpiplärka
gulärla
sädesärla

tornskata
gärdsmyg
60 gräshoppsångare
rörsångare
trädgårdssnp.
törnsångare
ärtsångare
lövsångare
gransångare
grönsångare
svartvit flugsn.
grå flugsn.
70 mindre flugsn.
stenskvätta
bergskvätta
rödstjärt
rödhake
nålsvepal
kolmes
talgoxe
80 blåmes
trädkrypare
gulsparv
ortolansparv
säv sparv
bofink
gulhämpling

grönfink
hämpling
rosenfinka
90 grönsparv
pilfink
stare
skata
kaja
95 lavskrika

b) på uppresan även
svarthätta
bergfink
nötskrika
råka
100 korp

c) på nerresan även
skäggdopping
102 grönpling

1981-05-19, Tisdag.

(72) Lena och jag for ut till skyan pr e.m., ankomst 1710. Jag var i Torneå 1725-1815. Härligt varmt väder: sol, svag vind, blå himmel, några ny. små cumuli. Temp. vid ankomsten dygn +18°C.-

Roddbåt med 2 fiskare på närmsta klarvatten (NK), därför inga fåglar att se där. Men roddbåten begav sig snart längre bort. 2 gravänder där på NK. Knölsvan ♀ ligger på bon. Närmast utanför NK mest norrut: 1+1 knölsvanar, 6+2 vuxna, alla är ♂♂; Σ 30 skäggdoppingar från väl samlade, därav några på bo. 1+1 blåsänder ♂♂, men ena ej utan (tydlig) blås. En osäker grågås flygande. Flera rörsångare sjöng, men inga sävsångare. 2 entiter i Salskog när. Trasan hörd på håll. Rördrum spelar långt bort. 2 gladar leker med varandra i luften borta över V änden. Gök gal, 1 fiskmås ad sedd. Ingen skrattmås sedd först, men hörd på småningom, och snart kom ett stort förband på 15 skrattmåsar och en icke utfärgad fiskmås, alla mot O.-

Bofink sjunger; gök ♀ hörs. Stare vill in i bon i cylindrarna på Torneå. 2 knölar ses i sjön. Nu (c 1745) inte en fågel på NK. Ännu 1 knölsvan funnen längst ute i NV. 2 tranpar bakom björkarna för ett helt otroligt väsen och länge; de gjorde varandra, slåss, sitter precis mot varandra med vingarna utåt-nedåt; i rätt "heraldisk" position. Ena ej är mycket väl utfärgad ♂ ad, andra är ♀ - färgad. Inga som helst parningsförsök eller andra sexuella beteenden kunde jag se; mitt utbyte var hela tiden: en kramp mellan 2 ex, vinkligen 2 ♂♂. Rätt?-

1981-05-19 forts.

Snöskatan hörs länge. Enstaka lärkor över sjön; 1 vipa står på bank 4 vipor överflygande. 1 grässand ♂ på vattnet, men forts. inte en fjäpel på NK. 1 skedand ♂ på vattnet utanför NK. Ännu 1 grässand ♂ där. Alltså hittills summa 2 gräsänddrakar sedda!! 3 vipor ansätter en lärka över vegetationsbank, samma ställe där 3-4 vipor syns ofta. Skälmen de häcker därute ??! — Sångtrastar sjunger.

1755: nu 2 skäggdoppingar på NK, ej flera. Rörsångare sjunger hela tiden, i flera ex. Sädesärla hörd. På längst håll flyger 3+1 gräsänder.

Prästkragen täcker ängen fjäl ses längst ute på sjön, bara 2+1+1 knölsvanar som forresten flyttar sig en hel del. Nålsvalor sjunger längst bort. Rödbena ropar. Storspov spelar 1758. Lövsångare sjunger nu men inte här tidigare. Ingen fjäpel i "farmen" eller utanför kanalmynningen (allt sedd från Tornet, förstås). Kolkrast ♂ förbiflygande. Gärdsm. 2 simmande grässand-♂♂. 1 icke uppflugen skrattmås. Jag tror mig höra trädgårdssångare sjunga.

1808: 1 ladusvala flyger över, Lövsångare sj. Rörsångare (minst c 3 ex) sjunger hela tiden. Törnsparv sjunger en gång, Några enstaka stare flyger förbi.

Väder: lika fint hela tiden.

Rödbena spelar på håll, 1 ladusvala överflygande. Lövsångare sjunger igen. 1 knölsvan som kommit till NK flyger med stora bullar, flyger 250 m, faller, fortfarande på NK.

1981-05-19 forts.

Gökar gala på olika håll, "vitelris".
I gladen saknas över [redacted] sjön, höjd 10 m, några viggar och skedänder sträcker sträcker svagt eller knappt synlig men 2+3 knölar lyfter och flyger bort. I skogsmiss anfaller gladen. Rörsångare sjunger ej fullt så livligt som nyss, men säkert 3-4 ex. Ingen sävsångare hörd.

1815 ner. Kort därefter hörs grönsiskor från sjön, och en trädgårdssångare sjunger men inga andra sylvior och ingen svartvit flugsnappare. Jag sitter i timmen skriver, svettas. Talgoxe hörs ett slag, gök och koltrast och lövsångare tillbaka men f.ö. intet. Sparv spelar en pöp. Allyckes rikligt med chiromider på vägarna, även en del flygande.

1915 I ödemark, smäcker till habitus precis som Agrion (= flickslända; jag har hört att de byter släktnamn numera).

1918-1950 gick jag saknta ett par sträckor neron kanalen och åt motsatt håll. Den häftigaste virvelvind, [redacted] och rätt många fågelarter att se och höra, men alls ingen mäktig konsert. Jag såg (s) och/eller hörde (h) resp. hörde sjunga (sj): fasan h, rödbena livligt kackl och spel nära kanalen, vipa spel på ängen norr lövskära allé, skrattmås enstaka över flygande, några mycket högt, gök ofta hörd, mindre hackspett tydligen hörd, svartvita sj, ladusvala 1 ex s, sädesärla s, järnsparv sj kortvarigt, trädgårdslärka 1 ex sj flera ggr, koltrast sj, lövsångare sj spelsamt,

(75) (4)

1981-05-19 forts.

(75) Törnsångare 1 ex sj i relativt hög örtvegetationen vid kanalen 150 m uppströms från sjön. Grådrosseångare sj ett par ggr, Buskskvätta 1 jätteexemplar över ängen, höjde sig i extatiska sångflykter, flög omkring och sjöng väldigt brokig och "utsprickig" ut, fälde på vinterståndare av hög ört. Bofink sj ett par tre ggr, stare sedd, bl.a. en glest flock på 25 ex över ängen. Koja 2 ex i sällskap överflygande, räka 1 ex dito, lärkor sedd ett par ggr.

Elena kom 1950 efter att ha rekognoscerat i Silverskogen inför de två kommande dagarnas skolexkursioner där. Vi startade hemfärden 2005, för S om sjön, såg ringdrror, gök, skatta etc, kom till Lund 2030.

Skön tur, bra att få uppgifter från Kranksjön även denna säsong, men inte något individrikt fjäll i sjön. Obs. att sothöna, häger och trut kvittrade ej sägs i kväll. Och obs. hur sparsamma ändorna är!

1981-05-23, lördag.

Lena och jag for ut till skyan, ankom kl 1220. Vi tog en kopp kaffe på verandan; sedan återvände Lena till Lund, men jag ämnar stanna till måndag morgon eller f.m. Väder: mulet, dimgt, men sikt flera km. Temp. 17° - 18° C på middagen. Måttlig vind omkring V-SV. Torrväder. Framåt e.m. blev det soligt solsken stundvis. himmel gråblå-grå med ovanligt svaga kontraster mellan lekamt och molnigt. Jag satt på verandan till 1545, var i Torneå 1545-1615 sedan åter på verandan efter lunch mustur till kanalen etc.

Fågelliv gjorde ett mattt intryck.

art	före 1545	från Torneå 1545-1615	kommentar
skäggdoppingg	1-2 NK	högst c 12 sedd 2 stående	ja
knipa	ensamma flygande	—	
gräsand	—	♂♀ 4 par, och 1 ♂ med 1 par och 1 ♂ ensam	ja
knölsvan	2+1+1 ad sedd	2+1+1+1 ad sedd	ja
gravand	♂♀	2 par	
grågås	1 ♂ flyg	ej sedd	
sädgås	2 ♂♂ i sällskap. flygande flera ggr	—	
ärta	—	2 ♂♂ i sällskap, flygande NK	
vigg	2 ♂♂ 1 ♀ NK	2 ♂♂ 1 ♀ NK	
glada	—	1+1 ad sedd	
brun kärrhök	1 ♂ ad med byte flög mot V ijän	♂ ad + ♀ i SO-hörnet	
vipa	minst 2 på vegetationsbrunn i ijän	likaså 2 el. 3 på samma sätt	ja

art	före 1545	från Torneå 1545 – 1615	kommentar
skrattmås	enstaka, högst c 5-7 ex sedd vid alles	likaså	
fiskmås	—	1 ej uttryckad	
gök	ofta hörd	ofta hörd, och ett rödstrupigt ex sedd	
forssvala	oftast några i luften	likaså ens. ex och högt uppe	
ladusvala	—	1 sedd	
sädesärla	1 sedd	—	
sävsångare	1 sjung livligt	knappt hörd	
rörsångare	—	hörd	
trädsångare	1 sjung ibland hörd	likaså	
svarthätta		—	
lövsångare	sjung då och då	sjung sparsamt	
svartvit flug	ofta sjung ny. flitigt	likaså, och 2 sedd	
mal[illegible]gal	sjung vid flitigt på avstånd	knappt hörd	
kolmård	ofta sedd	—	
talgoxe	—	hörd	
stjärtmes	—	hörd	
lappmes	hörd sjunga	hörd och sedd	
stare	matar i holken på tallen, därtill ensamm överflygande	likaså; även sägs par i Torneå	
kråka	vårt många över sjön eller i buskar i vassen	likaså	
korp	1 över sjön	1 över sjön, mobbad av kråka	

Dessa anteckningar färdigjordes kl 17.10.

1981-05-23 forts.

Kommentarer: obs NK = närmste klassen.

skäggdoppig m/f.: obs att vegetationen vuxit starkt på sista veckan, vilket gör att fåglar, som ej ligger fritt, blir svårare att se, eller kan bli svårare att se.

grönfink: parad med unge och ensamfågeln med en unge låg mycket nära varandra. Ungarna var åtminstone så stora som grönfinkar.

lövsångare: på olika ställen i utkanten av NK låg samma 3 ad, ej i sällskap. En av dem ibland inne på NK. Hörde inte i NNV helt fritt låg 2 ad nära varandra. Fåglar på bo kunde ej ses nu.

vipa: underligt att det alltid i vår finns ett par tre vipor på vegetationsbrunar utanför NK. Viporna angriper kråkor med stor frenesi.

Allmänt: bortsett från de 2 nyssnämnda svanarna och en ensam grönfink i "farmen" sågs nästan alla fåglar på NK eller strax utanför de vegetationsbälten som avgränsar NK. De flesta doppingarna större N om NK, där många "ör" av vegetation finns. Inte en and eller dopping sedd längre ute på fritt vatten.

Rätt mycket insekter flög. Allen vind säkert för stark för stor svärmning av dipterer. Rikligt med dipterer (icke stickande myggor, chironomider och kanske andra familjer) satt på husväggar etc.

1981-05-23 forts.

Jag gjorde osammanhängande iakttagelser från 1615 till c 1720 men såg ingen nytta, dock skall sägas att 2 svanar vistades även längst bort i väster i sjön. Att oklar; man kan numera inte utesluta sångsvan.

Mått på svanen 1730-1755. Precis efterår kom en herre utanför och frågade om en förbiflygande gåsflock. Jag sa: det var c 130 pinnfåglar, de kom (som vanligt) ungefär enligt skissen:

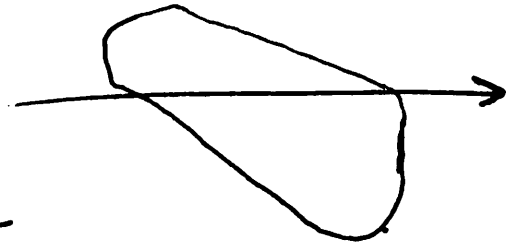

Mycket fint. Möjligen något mera mot ONO, men ej sannolikt. Jag försökte att observ. observationer 1755-2005 och fick:

1830: c 210 pinnfåglar
1832: 28 —"—
1859: c 110 —"—

} alla nästan precis samma kurs, men den sista flocken gjorde ett par mycket markerade kast ungefär vid Kvarnbergets NO hörn:

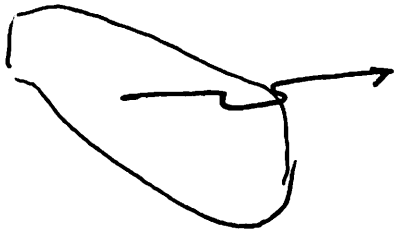

Skiss mycket approximativ förstår. Varför för flockarna sådana svängar men kortvarigt beast, för att strax återta den ursprungliga kursen? Någon orienteringsmekanism? —

Förutom dessa flockar sågs: 2 svanar även spel hördes; vidare 1+1 enkelbeckasin, 1 korp flygande norrut och en god stund senare 2 korpar söderut över sjön, 1 en inbördes avstånd, det sista ev. fällde kort på avstånd. Och

1981-05-23 forts.

ett tu fyra dök en lärkfalk upp alldeles över alcungen vid Tornet och satte fart ut över vassen! Dessutom sånsparv o sedd och hörd sånglärkor likaså, och rörsångare hörd. Men av de fyra sista arterna inte mer än ett ex av vardera. Glada brun kärrhök o ♀, lärka, några skatt-måsar, 1 fiskgärma, 1 mindre ormvråk sedd.

Det blev knappast mer motspritt på kvällen, men sikten blev betydligt bättre. Tornsvalor gles fördelade över sjön, även svalor sågos flera ggr men ej nära och artbestämning därför ökler. Tidigare sedda arter återsågos delvis men inget nytt i fråga om antal eller beteende.

Rätt mycket folk vid Tornet, delvis m l:m bekanta. Samma unge man som visade mig första pungpåsflocken hade haft en jättestor flock av samma art tidigare, omkring kl. 1400, antal ej skattat till c. 500. Beteende tydligen samma som senare flockar. —

Kl 2030 fälldes 3 kanjor längst ute i sjön. Dugen o ad, men troligen var det 1 fjolårshane och 2 honor.

Fasan skrek samtidigt, och en stararflock på (my. approx.) 250-300 ex sågs ett slag mycket långt bort i väster. Kort därefter ett par tåta stararflockar över de höga träden vid Björtorps gård. Flockarna medelstora, kanske 100+300 ex; de verkade mycket skrämda.

Omkr. kl. 2045-2105 kom ett par mycket små stararflockar (c 25+12+3 ex)

1981-05-23 forts.

och några ensamma ex till sjöns SO-hörn; dock kunde jag inte se exakt var de fälldes;

Kl 2112 kom 135 prutgäss enligt skiss:

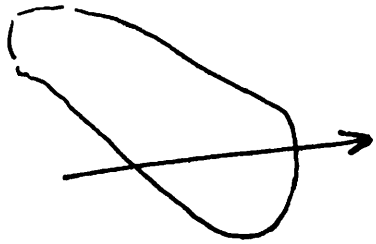

Närmare än förut, särskilt när de vallades i väster.

Nu var det en nåpot ökad aktivitet på ändena i sjön, men antalet är obegripligt ringa: 4+2 gräsänder uppe och flög, och någon oberoend and på håll.

På sista stunden har 4 gravänder visats på NK; de får stort liv, och det tycks vara de 2 hanarna som förföljer varandra. Nu, ankr. 2125 landar gyttjerägare 3 gravänder på NK. Forbsatta förföljelser och ovåsen. Jag obsade till 2200; hörde sång av näktergal, sävsångare, rörsångare, lövsångare, svartvit flugsnappe, och gök.

1981-05-24, söndag.

Bodde i sängen. Upp 0315, det var alldeles stilla och <u>gått dimma</u>. Vilade mig därför en timme till: väder nästan oförändrat. Nålberget, pärk, sävsångare, rörsångare, törnsångare, trädgårdssångare, trädgårdslärka och järnsparv sjöng. Och svanarna matade, och svartvita flugsnappare o ♂ var sysselsatta vid sin holk. Gök flög förbi flera ggr, ibland 2 i sällskap, den röda ♀ sedd, och förmodligen samma ♀ hörd. Jag var ej ute mycket. Först 0730 började det lätta så pass att närmsta bladverken syntes. Men där låg av fjäl bara 2 skuggdoppingar. Temp. kl 0730 var 10° C.

Efter 0745 var jag ute mycket; det kom flera grupper med folk (friluftsfrämjandet; en mycket trevlig skolklass från Löddeköpinge som var här även igår e.m. etc), och jag talade med dem, visade fjäl, svarade på frågor etc. Emellertid satt jag däreftet på verandan; och c 0945-1020 läste jag och gjorde fotoförsök, men f.ö. blev det nästan oavbrutna iakttagelser. Framåt f.m. mindre folk, och 1045-1115 var jag ensam uppe i Tornet. <u>Väder</u> då: grått, men rätt ljus himmel, stilla, god sikt, + 15° C. Därefter förbi satte observ från marken och verandan. Här följer en <u>artlista på allt jag såg 0745-1200</u>:

1 skuggdoppingar sällsk 18-20 sedda, alla NK eller nära.
2 hägrar mycket ofta, ibland 3 samtidigt, Σ max >6. 1 ad fiskade 1 gång (ett tag) länge över NK
3 gräsänder 1 sedd
4 knölsvan ungefär som igår
5 grågås 2 par, ev. flera
6 grågås 1 ♂ + 2 ♂♂ + 2 ♂♂ jagade 1 ♀
7 skedand 1 ♂

1981-05-24 forts.

8 gladan ett par ggr över sjön
9 brun kärrhök o ♀ nära, andra ex längs Ostv
10 fasan hörd morgonen
11 rothöna 1 ex NK från Gomeb!
12 vipa som vanligt 2-3 över vassbank. Anspänd luriken.
13 rödbena hörd gnela på avstånd ett par ggr
14 skogsp — " — " — " — " — en gång
15 skrattmås oftast inom synhåll, 1-5 ex
16 svartterna 1 ex NK kl 1130, ej tidigare
17 fisktärna 3 ex samtidigt
18 ringduva enstaka ex
19 gamduva 1 ex förbiflygande mot S-SV morgonen
20 gök helt försvunnen allmän och mycket aktiv, hörd ofta o ♀, sågs flyga förbi tjorvtals ggr. Den röda ♀ sedd observerad, den har en synnerligen kraftig och varmt rödbrun färg, observerad på bakryggen
21 ladusvala glest spridd över sjön, oftast högt, några ggr 3 ex lågt, förföljande varandra.
22 sångtärna sjöng över bebesmarken S om kanalen
23 ladusvala enstaka sedd
24 bofink några ex några ggr högt över vassbankarna, flog mot flygande smärisnabbar
25 trädgårdssångare hörd ett tjugotal ggr, även sedd
26 stenskvätta 1 ex på Gamben
27 rörsångare mycket ofta sedd; och hörd naturligtvis. Klara ggr ej minst när jag var i Gomeb, var det en verklig skarande kör av rörsångare från vassen runtom; på en sträcka av 100-200 m måste säkert 5-7 ex ha sjungit; detta ej i överkant.
28 sävsångare sedd och hörd, men bara på morgonen, och högst 2 sjungande ex.

1981-05-24 forts.

29 Grädpärlssångare hörd runt ofta
30 Törnsångare 1 ex nära Vidbis. Sägs orkera
31 Lövsångare ofta sedd och hörd
32 svartvit flugsnappare: fjäret i nya hallen vid Tomb-hörnet består av 2 ex av (nästan) samma färg. Dessutom sägs finnas en väl utfärgad svart-och-vit o en gång där i närheten
33 nåkbergsal sjöng livligt nästan hela f.m och ännu kl 1230 när detta skrives
34 kolbrant sedd förbiflygande
35 stjärtmes 1 ex hörd nära kl 1150
36 Talgoxe hörd flera ggr
37 entita hörd och sedd
38 sävsparv o ♀ sedda ofta; även sång, men jag tror bara att 1-2 o är vistas här
39 bofink o sedd och hörd ♀ sedd
40 stare matar flitigt. Flera par bor uppenbart alldeles i närheten, förutom i 2 holkar på Tomten och i metallcylindrarna i Tornet
41 skatta sedd på morgonen, bop rester efter måltiderna
42 kaja 1 ex flög förbi
43 lärkor ofta sedd, bl.a. över sjön. Fäller ofta däruppe i buskar eller på banken där den då i regel blir osynlig i vegetationen
44 korp sedd minst 3 ggr morgon och förmiddag, ensam ex över sjön, blir ofta angripen gemensamt av andra lärkpipare (lärkor, troligen även kaja).

Tillägg:
45 bläsänder bor i hål i en av de grova alarna nedanför Tornet.

1981-05-24 forts.

Insektlivet rikl. Mycket lätt med chironomider på husets ytbeklädnader, jag räknade 50 ex/m². Skalbaggar, fjärilar, tvåvingar och trollsländor flög. Cantharis-arter sedda men ännu i måttligt antal. Aurora-fjäril sedd. Smådjuren flög rikligt, och Bibio likaså. En stor trollslända, sannolikt Aeshna, sedd i några antal, några flicksländor (Agrion) också, men den enda talrika odonaten var en grå-vingad Calopteryx, alltså en sådan slända som flyger med fladdrande vingslag. En smal och mörk plecoptera också fabrik, kröp på stolpar och väggar, sågs ofta in copula.

Kl 1300 och senare flög några skräddare nära Gorneå, tydligen på insektfångst; högst 10 ex, därav 3 ej helt utfärgade, med "orena" fleckningar på vingarna.
Kl 1312 kom 5 tranor in i synfältet när jag granskade en sådan skräddare. De flög i rad eller snedrad, mycket högt, och höll kurs NV-SO.
Kl 1315-1630: nästan oavbrutna obsar, mest från verandan, stundvis ostrukturerade. Nästan inget nytt. Vädret klarnade inte upp och blev ej heller så varmt som det förutsagts; max c. 17°C. Grått solglimtar, tämligen god sikt. Vind från O blåste upp, dock måttlig. Kl 1630-1815 obsar från verandan med smärre avbrott. Just när jag nämde min middagsmat, anlände Bo Wolfgang Svensson med fru och son, och Bo Wolfgang

1981-05-24 forts.

började samtala ivrigt om många ämnen. Just när han och hans anhörige [redacted] dök upp på bildytan stod jag på grusplanen med en stackars svartbalte ♂ i handen. Jag hörde en duns mot jordreb och där låg den med vingarna halvt utbredda, kroppen framsträckt och stjärten i vädret. En mycket liten blodfläck på strupen, kanske ej färsk. Jag tog upp den, höll den länge i handen, den stod på sina ben men hade en lätt lutad ställning, som bibehölls länge sedan jag placerat den på en skyddad gren i en liten buk. Där satt den minst 20 minuter, orörlig såvitt jag såg. Försvann sedan. Familjen Svensson försvann också efter en stund, och jag åt min middag, klar 1830.

Över sjön glesa fornsvalor, rätt många, flög mycket snabbt omkring. Stararna matade, svartvita flugsnappares ♂♂ (en svartvit och en honfärgad) attackerade varandra; en gladgick mer till vattenytan på sjön och tog troligen någon matbit; en lärkfalk kretsade rätt högt men försvann snart; 4 grävlingar var länge aktiva, flög runt, försvann vistades åberget, etc etc. Jag övar det var 3 ♂♂ 1♀. 2 ex attackerade varandra ofta.

1955-2025 i Tornet. Nästan vindstilla. Aftn: hörde flera, sluggdeppig c 2+2+2+5+ensamma grönsås: ♂+2 pull större som knickor och ♂+6 pull ungefär [redacted] större som knickor eller något större. Sistnämnda kull simmade rätt mot en ensam grönsås i en rasskant, denna flaxade knäckte några meter undan,

1981-05-24 forts.

när föräldrarna med högburet huvud kommit nära (några meter). Knölsvan ungefär som förut. Gravand minst 2 på liken ö. 2 andra (♂♀) kom från NO, fällde mitt på NK. Grågås 1 ♂ + + 2 ♂, ej fler. Årta 1 ♂ flygande Brun kärrhök ♂ ad, lärkfalk 1 över Jonstorpsbacke, sothöna hörd 2 ggr, fiskgjuse ett ex flög mot SO över sjön, hörd 10-15 m. skrattmås 2+3, fiskgjuse 1, fasan hörd gök flera ex, en sjöng 4 samtidigt, forssvala några, ladusvala 1, backsvala c 4 i flock, rörsångare 1-2 sjöng diskret, lövsångare hörd, svartvit flugsnappare sjöng, började sedan vissna, nattergal sjöng, kolkrasse 1 ♂ flög förbi över vassen, koltrast sjöng ett par ggr, en grönsiska flög över, och ringduva matade.

OBS här på midvinter man ser av änder och sothöns. Fiskmåsarna att ej sedd på länge förrän idag. i ägg ex.

Kl 2050 kom en flock på c 250 ringar mot NV över sjön, svängde, verkade "villrådig". Gyckeln fortsätta mot NV änden av sjön, men en del ex "bröts ut"; Koltrast sjöng nu omväxlande och mycket nära.

Kl 2102 började en gräshoppsångare sjunga alldeles nedanför stugan. Först några avbrutna bitar, sedan mera ihållande. Kl 2120 började det regna, delvis starkt; då hördes den ej. Regnet slutade 2145; då sjöng nattergalar men inte annars.

1981-05-25, måndag.

Upp 0530, obsade från verandan från 0545. Fin morgon, men ytterst litet att se på sjön: skäggdopping, svan, häger. Rödbena hördes ett par gånger, även spel en gång. En skata helt nära i kanten av trädgården men hoppade sedan upp i buske i aldungen; genast kom svartvit flugsnapp och en stjärtmes dit och varnade ivrigt, och jag gick ut och skrämde skatan även om jag vet att det hjälper föga.

Tornet 0610-0640. Jag hör järnsparv, rörsångare, sävsångare, lövsångare, trädgårdssångare, näktergal sjunga; ser och hör gök (allmän!) och stare, hör fasan. I sjön: skäggdopping som vanligt d v s c 10-15 ex på vattnet, de flesta bland ruggarna i norra utkanten av närmsta klarvatten; därtill flera ex på bo, men de börjar delvis bli svårare att se nu när växterna drar i höjden. Häger flera ex, ideligen ses de på vångarna, ensamma eller 2 tillsammans, ofta flyger ensamma ex på olika ställen mlm samtidigt. Flera ex ses stå i vasskanter etc. Säkert minst 8-10 ex vid sjön. Knölsvan ungefär som vanligt, 3-4-5 spridda ex, därtill ses obestämbar svan i V änden på sjön. Gravand nu 3 par på närmsta klarvatten samt (minst) 1 ex i "tarmen". En ensam gräsanddrake i vasskant, den har börjat rugga på bröstet. På bank utanför kanalmynningen, fritt synligt från tornet, står ett grågåspar, jag ser att det har ungar, men de är bara delvis synliga bland m 1 m höga och täta örter. Gök ideligen, hannar och honor, sedda och hörda. Sädesärla på tomten och tydligen ofta på hustaket. Den röda gökhonan flyger förbi, i utmärkt ljus: den är tvärbandad i rödbrunt och svartaktigt, men den röda färgen är varmast kastanjeröd på bakrygg och övergump, och där är också de mörka tvärbanden (nästan ?) helt reducerade. Mycket varm och grann färg! Ännu en gråsand hanne sedd. Kråka, vipa, svartvit flugsnapp hanne, talgoxe, bofink, en ensam skrattmås, en ensam förbiflygande vigghanne, 1 fisktärna; en årta, fin hanne, flög också förbi.

0625: en utsökt flock prutgäss på c 250 ex passerar, höjd c 250-300 m, men avståndet i horisontalled är ringa, se skissen som ritats efter noggrann konsultation av topografiska kartan. Flocken "skar" alltså bara över sjöns södra vik. OBS detta, och obs att gårdagens flockar gick lägre, skattat 100-150 m. Orsak till skillnaderna i höjd och detaljväg: kanske vindriktningen, som idag är omkring SV-SSV.

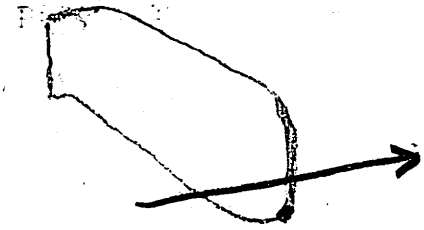

Nu 2 skrattmåsar ad synliga! Sångsvan hörd på långt håll många ggr, och jag ser en svan flyga runt mycket långt borta över V änden och försvinna ungefär västerut. 1 gräsanddrake och i dess närhet hanne och hona av skedand uppe och flyger.

0640 ner från tornet, fortsätter obsarna från verandan. Och kl 0652 kommer en helt underbar flock av prutgäss emot mig, dess höjd och flygväg är praktiskt taget precis densamma som nyss, men jag ser att det blinkar vitt från en del fåglar i den främsta "armen". Det befinnes att denna arm består av ejdrar, minst 25 ex, och jag hinner också se att den bakersta lilla snedraden består helt av ejdrar, 8 ex., alla mörka. Men bland de 25 är åtminstone 8 hannar. Flocken var på inalles drygt 500 fåglar, jag hinner inte granska alla men finner ytterligare ett "band" av ejder på c 30 ex. Summa i runda tal 450 prutgäss och 60 ejdrar. Oerhört vackert mot morgonhimlen, sköna siluetter, härlig fart, inom mindre än en minut var flocken förbi och drunknade i solljuset. Kurs måste varit ONO. Höjd säkert 300 m.

0704 brun kärrhök hanne dansar långt bort i VNV-NV. F ö ses och/eller hörs nu sävsparv, ringduva, ladusvala 1, den röda gökhonan, 2 rödbenor flygande förbi 2-3 ggr, glada över sjön, en icke utfärgad skrattmås kretsar, den har svart huvud men har på vingarna mycket kvar av mörka band och fläckar. Häger etc som förut.

0727 i sista ögonblicket finner jag, mest av en slump, en jättelik prutgåsflock mycket långt i norr, mycket

1981-05-25 forts.

högt, mycket långsträckt flock bestående av flera ungefär parallella band. Det gick med full fart mot Ö eller ONO, och flocken kom bakom de lätta, ungefär från SV uppdrivande vita eller rödvita molntrasorna. En snabbräkning gav c 550 exemplar, en ny räkning när flocken dök fram efter att ha försvunnit bakom ett moln gav också c 530-550 ex. OBS den nordligare banan, kanske p g av avdrift med den ungefär SV eller SSV vinden. Skattad höjd ej under 300 m. Utomordentligt grann flock. Skissen visar dess ungefärliga flygväg.

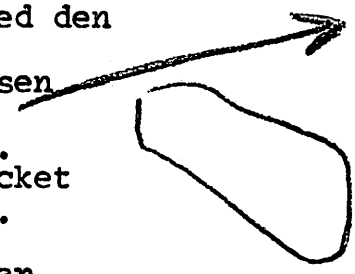

2 kajor över sjön. Flera hägrar (som vanligt).

0742 2 hägrar ad i sällskap, de flyger mycket nära varandra. 1 brunand hanne flyger förbi. 5 tornsvalor. 1 hussvala.

Väder: fortfarande sol och fint, men nu drar rikligare med vita moln upp från SV. Temp. 10° C.

Koltrast hanne flyger förbi. Bruna kärrhökhannen från SO hörnet kommer alldeles förbi över vassen, stannar upp i flykten, flyger my. sakta men går ej ner.

0755 2 brushanar, hannar, i sällskap, de flyger runt högt uppe över sjön, flera m l m eleganta cirklar, men slutligen far de mot NO.

Väder: de vita-grå molnen ser ut som små, m l m illa avgränsade cumuli; de blir rikligare, driver upp från SV eller SSV, täcker nu 75 procent av himlen. Svårare att hitta fågelflockar som flyger över eller inne i molnen. -

Tornsvalor. 1 brun kärrhök hanne ses i V. Där har setts bruna kärrhökar flera ggr förut idag.

0800 obsarna avbrytas, jag diskar och ordnar i rummet.

0830 obsar börjar igen. Några backsvalor sedda, och säkert 25-30 tornsvalor. Molnigheten har minskat raskt, och molnen går tydligen också högre än förut. Några hussvalor. 1 + 1 krickor, båda är hannar, lyfta för en kärrhök hanne ad som kommer lågt över vassen. Krickorna var ej i sällskap. 2 korpar flyger söderut över sjön, jag tycker mig se att båda ex ruggar i handpennorna. Det klarnar alltmer, nu 80-85 procent blå himmel. Backsvalor, tornsvalor, den röda gökhonan flyger förbi, ropar efter sin näbb.

0851 1 lärkfalk upptäckes på långt håll i NV, nalkas över sjön, övergår till jaktflykt mycket elegant men avbryter plötsligt och stannar upp. Jag granskar himlen runtomkring: inte en enda svala eller tornsvala är inom synhåll, fast där fanns summa 25-30 några sekunder tidigare! Entita hörd, ses också. 3 par gravand på närmsta klarvatten nära varandra, ligger parvis men då och då blir det förföljelser och "gaggagagagagagagaga..." -läten. 1 brun kärrhök dansar på jättelik höjd långt borta, detta har setts även tidigare idag. Kärrhöken går neråt "stegvis", kastar sig slutligen ner till marken, det blir bortom den lövskogsridå som ses t h om platsen för Almen.

0908 plötsligt börjar en härmsångare alldeles nära. Mycket "påträngande" och aggressiv klangfärg, men det blir bara korta kadenser.

0910 nu snarast små-medelstora, välutbildade cumuli på himlen, som åtminstone i sektorn SV-NV är klar till 90 procent. Temp. 12° C. Glada kretsar, brun kärrhök hanne dansar, 3 gräsanddrakar flyger, svartvit flugsnapp sjunger, bofink också. Vinden har avtagit, var aldrig stark idag men är nu my. svagare än kl 0600-0700. Järnsparv sjunger.

0925 gök, stare, tornsvalor, glada, bofink, svartvit flug, sävsparv hanne och hona ses, talgoxe också.

0930 obsar avbrytas men jag gör ideliga "snabbtittar". Törnsångare sjunger, likaså svartvit flug och - kortvarigt - härmsångare. Vipa och tornsvala och bruna kärrhökar ses. 0950-1030 föga obsar, sitter dock på verandan c 1005-1020 med en kopp kaffe och några skorpor med marmelad. Packar så ihopa alla ägodelar.

1030 startar till fots mot Kvinnevad vid Revingehed men går inte längs järnvägen utan upp på Ivans backe, där man nyligen kalhuggit sydligaste biten av tallskogen. Virket ligger kvar i travar. Men jag finner tyvärr inga cerambycider eller andra skalbaggar alls. Fortsätter

1981-05-25 forts.
längs landsvägen norrut. Men redan vid starten hemifrån stugan hörde jag törnskata och fick se hannen, den satt i tall precis vid järnvägsövergången. Redan igår tyckte jag mig höra den där men blev inte helt säker. På samma ställe trädpiplärka. Fortsätter så. Efter Ivans backe blev det sånglärka flera hörda och sedda, en buskskvätta sjunger, råkor och kajor är allmänna på sandmarken, glada kretsar. Men ännu ingen ormvråk. 1 stenskvätta hanne. 9 skrattmåsar kretsande på mycket stor höjd, därefter ytterligare c 5-6 skrattmåsar dito + en annan mås som praktiskt taget säkert var en icke utfärgad fiskmås. Mycket stor höjd!

Jag sätter mig för en rast på den markerade branta sand-ryggen belägen där järnväg och landsväg löper precis intill varandra. (Den måste ha uppkommit genom sandtäkt på ömse sidor!). Stannar här 1105. Och kl 1113 kommer en ny prutgåsflock, summa 420 exemplar, de passerar något söder om mig, höjd c 350 m, kurs c ONO; nu flög flocken under ett par välutbildade cumuli (Obsar på måsar och glada visar tydligt att molnbasen nu måste ligga flera hundra meter uppe, kanske mer). Utmärkt grann flock, full fart mot ishavet. Läten från flocken hördes svagt, har hörts otydligt även tidigare idag. En mindre hackspett hanne trummar på torr gren, flyttar sig ut närmare spetsen och trummar på nytt, varvid klangfärgen ändras. Fågeln ropar också ett par serier. I rikblommande syrenhäck under hackspetten sjunger en annan härmsångare, mycket "tjatande", men korta strofer. Nykommen?

Jag stannar en stund för att se efter fler prutgåsflockar men får inte fler. Får istället en kretsande ormvråk, den första hittills, jag såg ingen igår och ingen i lördags. Den ~~♂/♀/?~~ har tappat mellersta stjärtpennorna, se skiss: Den stiger på ungefär 1½ minut från 20 till 200 m höjd, det går mycket fint och lätt, den kretsar uppåt men faller samtidigt för vinden; sedan glider den sakta neråt i motvind. Plötsligt är där 4 ormvråkar! Rop och dansflykt.

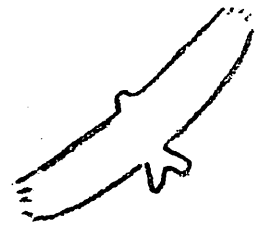

Jag fortsätter 1155, går på järnvägen. Ännu en härmsångare, nr 3 idag! Vidare en femte ormvråk, på avstånd spelar en fältpiplärka, flera sånglärkor ses, och väl 80 svartfåglar skräms upp ur skogen, det är allra mest råka och kaja. Kretsande glador flera ggr, både lågt och mycket högt. Framme vid Kvinnevad 1222, där sjunger en fjärde härmsångare. Och där kretsar en sjätte ormvråk, och plötsligt kommer flera snöskator och för ett stort liv, det verkar som om de koncentrerar sig kring ett par träd invid ett hus. En mindre koloni häckande?? Tornsvalor ofta sedda på vandringen.

Bussen kom 1235, och 1310 var jag i Lund.

1981-05-30 lördag.

Kl 1615 startade Elena och jag med kurs mot stugan, ankomst dit 1645. Mycket svag vind, temp. drygt +18°C. "vit" himmel, diffust ljus, påpressande för mina ögon. Svårast god sikt.

Jag gick ej upp i Tornet omedelbart. Vid ankomsten sjöng näktergal och härmsångare livligt, men den förre tystnade snart. Starar sjöng, när jag kom för nära holken på tallen: ungarna hördes gny därinne. På närmaste klarstycken sågs till att börja med en grässtrå och untes annat; så småningom simmade en lerölsvan fram, samt 2 skäggdoppingar. Löpte ute 3-4 obestämda änder. En glada kretsade över sjön, den nyttade uppenbarligen i gräsen mellan hand- och armpennor. Den blev attackerad av en kråka. En lom kärrhök sågs i motljuset. Härmsångaren sjöng alldeles ubomardentligt omväxlande och ljudligt, med många klara toner och många tjatande och påträngande ljud. Jag fick syn på sångaren i en al. Det var ett mycket grönaktigt ex med flammande gulröd gap. I snåriga kom och skvätterade. En sädesärla visade oerhört uppfinnelserikedom, sjöng underliga flygturer under sin inbetvivlat kvitter. Och se, några sekunder senare blev den inbetvivlat lesbanjerörda gökhonan bortjagad av en sädesärla.

Rörsångare sjöng livligt, 3-4 revirpar sågs och 2 sjöng; bofinka hörd. Över SO-hörnet först en, sedan 4 skrattmåsar (11). Några tornseglare och i hussvala däröver. Ett par vipor ute över vegetationsbrukarna i sjön. Gräsand hörd flera ggr. Jag lekade fågelsång efter pronosjöfåglar. Allt detta på 1800.

1981-05-30 forts.

Vi gick åter före 1800 en liten sväng neråt kanalmynningen. Rik simning av fjärilar över vattnet i kanalen, bl.a. sådana som flyger med benen stående i vattnet. Gott om jungfrusländor; Aeshna sedd; en smal mörk plecopter sedd, harkranhar, enbakas Anthaxia, och rätt gott om stickmyggor.

Lövsångare skall tilläggas, trädgårdssångare likaså och för gräshoppsångare se nedan.

1800-1815 vid stugan: Törnsångare sjunger, ses också; lärkor sjunger neråt kanalen (min första för i år, men Göran Högstedt har hört flera än vanligt vidare i år, för c 10-12 dagar sedan, tror jag), Gräshoppsångare, som jag fick syn på nu hörs redan före 1800, sjunger nu nedom för gamla P-platsen, hörs mycket tydligt, även Lena hörde den. Den "kör" med avbrott då och då. Stenpipor spelar på håll, och rödbena hörs locka.

1815-1845 i Torneå, ensam. Tjurligt kvitt, varvat så att man kan stå därnere i bara skjortan. Nästan vindstilla. Jag ser: Jaktande brun kärrhök längs bort i V, (NV). Summa hittills 7 st sädgåspar, 1+1+1 knölsvanar, 1 sovande skedand o, 2-3-4 gravänder, 1 häger mot flyttande och stående allt högre; vigg, fiskgjuse, ladusvala, 3 simmande gravandshonor.

1818 började gräshoppsångaren igen, samma plats som förut; sjöng ofta men med avbrott. Stora mattor i hällar etc. Vipa svänger omkring över den vegetationsbevuxna där

1981-05-30 forts.

Skrattmåsarnas huvudkolonì låg för i världen (fram till 1978 var det så). Bron kantkök är ad fäller i vissen i SO-hörnet. Knölsvanpar ute på sidnet när norra stranden, inga ungar. Knölsvanen (♂) på närmsta klarvatten lyfter, fäller efter 100 m, det blir väldigt vinande av vingarna och hörda ljud när den flaxar och fäller. Den skrattmåsar upp 7 grisänder, alla ♂♂, samt 1 årta, ♂ alla i flock.

1832 ♂♂ och 7 pull av gräsgås i "Tarmen". De simmar ut från innersta viken längst till vänster alltså sett från tornet. ⟵

Plötsligt blir det skrapp.

De 2 ad lägger sig ⟵

orörliga mitt emot var-

andra, håller hundena högt, inbördes avstånd c 10 meter, därenellan ungarna ännu tätare än skissen visar. Alla låg länge orörliga, ungarna då orienterade åt olika håll. Slutligen, kl 1836, blir det vredre igen, nyckes sakta först, ⟵ därefter farbar alla forbsäller i ursprungliga riktningen

1841, när denna kull simmar minst 150 m åt höger och forbfarande är vinn synhåll simmar 2 ad 6 pull gräsgås ut från västra sidan: ⟵

50 meter!

De simmar vidare och ses snart nära den nyssnämnda 7-kullen.

1845 var från tornet

1981-05-30 forts.

Vi åt middag på verandan, gick sedan en tur längs kanalen - upp över stora heden - tillbaka via Jons backe; c 2020 - 2200. Klart, kvällen, lagom varm, halvklar, stilla; en del uppdrivande mörka moln från V. Aster:

häger enst. överflygande
gräsänder: kullen med 7 unga hade simmat flera 100 m ut utanför närmsta klapperstenen
dompfalk 1 från Jons backe ut över heden
fasan hörd en gång
vipa sedd
storspov hörd
skrattmås ensamma ex överflygande, dessa en icke utfärgad
gök allmän; många hörda. Den visade sig förföljd av 2 grå råd
kornsnärla några ex
sångtrastar många, och ovanligt mäktig kör över stora heden c 2115 - 2140
gulärla 1 överflygande
trädgårdsärla 1 spelande
järnsparv sjöng på Jons backe
rörsångare hörd
lövsångare flera ex sjöng fortfarande i det stora Anthriscus-beståndet vid kanalen. Såhär 5-6-7 ex
härmsångare sjöng livligt
törnsångare sjöng
lövsångare sjöng
nötkråpal flera ex sjöng nära skogen c 2145 och senare
koltrast sjöng
sävsparv sedd
bofink 3 överflygande
stare sedd i ringa antal; ingen närmare ansamling sedd.
skata sedd och hörd
björka några sedda.

Tillägg: svartvit flugsnappare sedd.
En mink sedd nära.
God svärmning av många arter dagfjärilar över kanalen, över trädtopparna etc.

FORTS.

1981-05-30 forts.

(På kvällen kl 2245 (sommartid, liksom överallt nu) hördes en sothöna både nära och länge. "kör" "kör".... Nu hördes också många rörsångare ur vassen nedanför stugan / Vomet, däremot ingen säker sävsångare. Nålsvargalarna var tysta 2245 men startade före 2300.

1981-05-31 söndag.

Jag gick ut 0300-0305. Lätt dimma, men himlen, som till stor del är klar med lätta moln, syns rätt bra. Stilla, fint, +8°C. Stark fjällkör, se nedan. - Lena och jag gick 0310, stod och lyssnade, gick så småningom en kort sväng ner till kanalen. Det var en mycket stark kör av sävsångare och nålsvalgal, och gök hördes gala på flera håll. Sävsångarna var så talrika och högljudda att det lät som ett mäktigt brus, där de enskilda individernas stämmor blev svåra eller omöjliga att urskilja. Jag hörde ingen säker rörsångare. Och grässångsångaren lät inte höra sig nu. Sävsparv däremot hördes, om och i regel med svårighet. Gråsiska hörd ett par tre gånger. Sävsångarkören var den starkaste jag hört på många år, den var ~~[illegible]~~ verkligen överväldigande, och det är naturligtvis inte alls omöjligt att någon rörsångare sjöng utan att jag kunde uppfatta det.

Dimman lättade 0330-0340 så att man knappast ens kunde se närmsta lekarstolpen. Gökar talrika, även 2 hörd nu. Enstaka skrattmåsar hörs ett par ggr.

1981-05-31 forts.

0337 svartvit flugsnappare börjar sjunga
0339 Gärdsångare börjar
0348 härmsångare börjar. - Vi går mer mot kanalen. Kärrsångare hörs bra, men den kan ha börjat tidigare förstås. Var på grund av rävsångarkören ohörbar om man inte kom nära.
0355 vi går in, laga kaffe, sitter på verandan, lyssnar på fågellåten, spanar över sjön.
c 0400 - 0420 rävsångarkören avtar mycket. Istället hörs flera rörsångare; men det är fullt möjligt att dessa sjungit även tidigare.
~~0420~~ Gök 4 hörs, och flera ofö förstås
0420 Dimman lättar något, sikten blir c 500 m. Temp +7° C. Trädgårdssångare sjunger
0426 björkpipa sjunger
0445 jag intar sängen, sover gott till 0730, vilar till 0815.

Därefter delvis obsar från verandan och tomten till 0955. Då gick jag att möta en ornitologgrupp från Dalarna. Vi hade kommit överens om att jag skulle redogöra för Kvismaren, fågelfauna, även lite historik och att jag skulle vara på fågar - om jag kunde. Det var fint väder, sol, svag SO bris, +17° C. Vi stod på marken med sikte över sjön. Artlista för tiden 0815 - 1130:
sädgåsflyttning 61 ex + 1 ex med 2 rätt små ungar på närmaste blanketten.
häger ofta sedd. Se även fiskgjuse.
kentsvan sedd
grågås flock c 14 ex säges fälla.
skedand ofta flygande
(0835: ingen dykand!)

1981-05-31 forts.

grasand tre par medflygande, ibland i sällskap.
När fiskgjusen kom, följ 5 grasänder
(3 ♂♂ 2 ♀♀) efter den och försökte m.fl.
tydligt att förfölja den; dock kortvarigt
och lyckades inte lyckas.
fiskgjuse 1 ex kom över sjön (just när jag
sagt till folket att den ej satts här på
sistone!). Rytstack, föll snabbt ner i
vattnet, fick ingenting men skrämde upp
en häger som lyfte med utsträckt hals!
gladan i deltan sedd över sjön, ibland 2 ex
i sällskap, en par 2+1 ex.
(obs: ingen kärrhök sedd!)
vipa sedd
skrattmås sedd, högst c 4-5 ex
ringduva 1 ex
tornsvala ett par tre ex
gök ofta sedd och hörd även röstad ♀
backsvala några sedda.
trädgårdssångare hörd
rödstjärt sedd
järnsparv sjungande
sångare indet nyss
kattuggla 1 ♂ sedd, och 1 hördes sjunga ovanligt
melodiskt
stjärtmes förbiflygande
blåmes sedd, flög in i nisthåll
entita sedd
svarta matar. Några arter till: lövsångare,
flugsnappare etc, nästan alla kända arter
men inget nytt. Därefter meddelade flera
i ornitologgruppen att de denna morgon
hade besökt Tornet vid Stensoffa och

1981-05-31 forts.
~~dä~~ därvid hade bl.a. 2 flugsnappare,
Svarta rödstj, svartvita.

Jag gjorde fältalija och osammanhängande obsar från 1130 till 1600, och vad jag såg och hörde gav föga nytt. Dock nämnas: Inom bärhåll av sedd från SO-hörnet sedd några ggr, bl.a. jagande över vassen alldeles nedanför skyen. Även en ♀ sedd över sjön, delvis rätt nära, ett par fre ggr. Och på en låg länge en flock på 6 vigg (4 ♂♂ 2 ♀♀) på närmaste klarvatten. Och, ej minst glädjande, jag såg 2 flugsnappare samtidigt; ingendera hade synl identisk med den tidigare sedda ex. som hade en liten orepelbundenhet i V vingspets. De två sågs slog samtidigt efter bytte i närmaste klarvatten, högst c 100 m från varandra, men båda missade.

Kl 1600 skulle enligt överenskommelse Elsa Gerell komma med en skolklass, och jag förväntades tala om de fåglar som syntes. Men ingen kom! Lena och jag var precis färdiga att köra hem kl 1625 då Lennart Cederholm kom med högsta fart i bil och meddelade att klassen, med föräldrar, kommit Till Stensoffa och inte orkade längre!! En del av dem hade cyklat från S Sandby, och då kan man ju förstå att de var totalt utmattade, avstånden är ju drygt 10 km. Men de flesta hade kommit per bil, och för dess del är törstheten mindre självklar. Jag sade åt Lennart en del av vad jag tyckte om sådana

1981-05-31 forts.

bekvämt. Min kritik riktade sig inte mot Lennart, som av flera skäl ej kunnat komma till mig tidigare. Allen gick följde med honom till Stensoffa, träffade där Elsa Gerell med hennes klass, ett 20-tal trettonåringar rara och trevliga, medbadets med föräldrar, också mycket sköna. Vi gick mycket sakta ner genom skogen till Stensoffatorpet. Där blev det korvgrillning på stranden, demonstration av fågel, samtal etc tills vi vandrade tillbaka omkring kl 1930. Lennart gav mig skjuts till Lund.

Utbytte vid Stensoffa:

skäggdopping: bara 2 ex
häger
knölsvan, ett par, o♂♀
gräsand 2 o♂♂
gravand 7 ex nämligen 3 par och 1 o♂
glada ofta överflygande
skrattmås 1+1+ några enstaka därtill
fiskgärna 2 ad
svartgärna minst 2+1 ex, nära håll,
    låt även höra sig.
vipa sedd
rödstjärt
gök
bofink
större hackspett
sångtrast
svartvit flugsnappare
järnsparv sjöng

FORTS.

1981-05-31 forts.

sävsångare: ett ex sjöng
rörsångare: också ett ex som sjöng
svarthätta: flera ex sjöng i skogen
ärtsångare: ett par ex. sjöng
lövsångare sjöng
svartvit flugsnappare sjöng
buskskvätta sågs
talltrast sjöng
sävsparv sågs; hörde även sjunga
bofink likaså
stare: enstaka överflygande
nötskrika: 1 ex sågs
skata sedd
kråka: enstaka ex sedda.

Ingen märkvärdig lista, men bland de triviala arterna några som inte brukar ses eller höras vid fältskärsstugan/skogen.

På hemvägen, strax väster om Stensjöfja, såg jag en flock på 27 gäss som flög mot öster.

SLUT

(101)

Notiser från Lund, maj 1981

tornfalk sedd över Lund en gång omkring 5 maj, och därtill 15 maj, vardera ett ex.

Jordlöparen Carabus nemoralis: ett dött (ihjältrampat) ex anträffades på vägen mellan Zootis och Östra Torn , nära Teknis-byggnaderna, 6 maj. Och på ungefär samma ställe fann jag två ex, också döda, den 14 maj. - I gamla dagar minns jag att arten var allmän i Lund; döda ex sågs ofta på gatorna t ex i Tuna-området, och när man var ute och gick i mörkret var det lätt att finna levande ex också. Nu har jag inte tänkt över läget på många år, men det är väl rimligt att tro att arten minskat på grund av ökad trafik och kanske gifter m m.

1981-06-01 for jag till Stockholm, besökte Riksmuseet de följande dagarna, och
1981-06-03 bevistade jag herrar **Ryttmans** och Tegelströms disputation i Uppsala; den gick av stapeln på Genetiska Institutionen och diskuterade evolution och släktskap inom gruppen fåglar på basis av kromosomala och biokemiska karaktären. Intressant och innehållsrikt och ett mycket flitigt jobb, men författarnas kunskap om [redacted] modern taxonomi var avgjort klen, och de föReföll knappt att intressera sig får den saken i högre grad. Men det skall erkännas att de tillförde området mycket nytt och alls inte likgiltigt kunskapsstoff.

1981-06-04 åkte jag med Carin Ehrenberg bil från Stockholm till Kärrnäs, via Linköping-Kisa-Vimmerby-Växjö; och den kvällen och fram till -06-06 gick jag igenom gamla brevsamlingar på Kärrnäs.

1981-06-06 på middagen fortsatte jag till Lund. Pingstafton.

1981-06-08 for Lena och jag ut till stugan och hälsade på Inga. Jag gjorde en del obsar; se särskild sida.

1981-06-08.
Fåglar sedda vid stugan och tornet vid Krankesjön kl 1040-1315:

1 skäggdopping några mycket få
2 häger 1 ad + 1 ex till, flygande
3 knölsvan: i NK hanne + hona + 3 små pulli, vidare i sjön 1 + 1 + 1 + 1 + 2 ad; de sistnämnda 4 låg i V änden. 1 ad anföll gravand, jagade bort den
4 gravand 2 + 2 + 1 + 1, de sistnämnda några på "vass-balar"
5 gräsand summa c 2 + 3 + 2 hannar
6 brunand 6 hannar och 1 hona samt en ensam hanne
7 glada my. ofta över V hälften
8 brun kärrhök: dansande hanne samt ex på långt håll
9 lärkfalk 1 ex nära, över sjön
10 vipa några över ruggarna i sjön
11 skrattmås: länge ej alls sedd, sedan sågs 1 ad + enst. ad
12 gråtrut 1 ex, ej utfärgat
13 fisktärna 2 ad
14 ringduva sedd
15 tornsvala fåtalig
16 gök: flera ex, hannar, honor, sedda, hörda
17 sånglärka sjöng vid Silvåkra by och över heden etc
18 hussvala enstaka ex sedda
19 backsvala enstaka sedda, därtill fann vi ett bo i en minimal, av människor grävd grop i sanden på heden!! Den ungefär lodräta väggen i sanden var 6 decimeter hög!! Se enkel skiss:
20 trädpiplärka sedd och hörd
21 sädesärla har bo på uthuset enl. Inga.
22 sävsångare: minst 1 ex sjöng livligt
23 rörsångare sedd
24 härmsångare lockade ofta
25 trädgårdssångare
26 lövsångare
27 svartvit flugsnapp: en hanne, som är hon-färgad, samt en hona bor i holk i tallen vid tornet. En väl utfärgad hanne bor bakom huset
28 stenskvätta sedd på heden
29 näktergal sjöng när vi kom
30 talgoxe sedd
31 entita också sedd
32 stjärtmes: 2 förbiflygande
33 sävsparv: flera ex i vassen
34 bofink sjöng
35 stare: ofta förbiflygande. Inga meddelade att ungarna i boet i holken på "norra tallen" flög ut igår. 3 par bor i tornet. Jag såg förbiflygande ex med mat i näbbet. Johnny Karlsson säger att det i år är ett maximi-år för stare.
36 råka: vid vår ankomst sågs på heden c 10 + 20 ex, koncentrerade till små ytor
37 kråka ofta sedd över sjön eller fällande på bankar ute i vattnet.

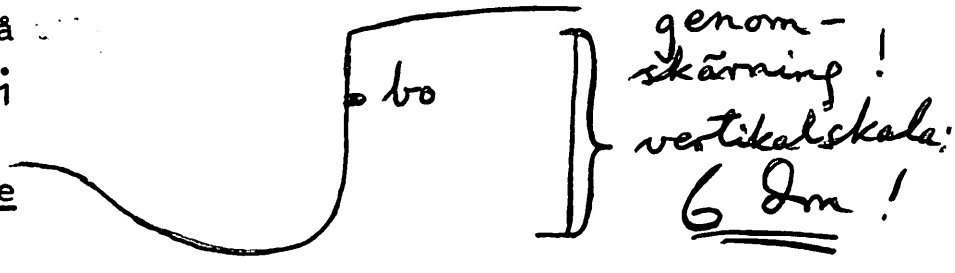

Insekter, dels krypande på heden, dels flygande: Calopteryx, Cantharis, Phyllobius, Melanimon tibiale, viveln Cneorrhinus geminatus (som är ett så viktigt födoämne för skator. Jag vet att den numera har bytt vetenskapligt namn men kommer inte ihåg det nu gällande namnet).

Väder: fint. Temp +18° C. Måttlig SO vind, slöjigt; mycket sakta mulnande men fint hela tiden. Sikt rätt god.

Härnedan följer renskrift av Ingas anteckningar över obsar som hon gjort vid stugan dagarna 6-8 juni 1981.

1981-06-06.

Knölsvanparet i närmaste klaret har 3 ungar. Ett skäggdoppingpar med 3 ungar också sett där. Starungarna i holken utanför fönstret hänger halvvägs ur hålet och skriker. En glada flyger över kl 1430. Brun kärrhök ♀ jagar utanför vassen då och då. Ett gravandpar uppe och flyger.

Hörd sång under dagen: trädgårdssångare, lövsångare, törnsångare, härmsångare, bofink, svartvit flugsnappare, entita, näktergal, koltrast, sävsparv, rörsångare, gök och järnsparv. Dessutom kärrsångare minst 3 ex sjungande vid kanalen öster om järnvägsbron (i det mycket stora och rika beståndet av Anthriscus silvestris).

Ytterligare under dagen: kl 1630 en glada över sjön igen. En korp flyger mot S över sjön. Rörhöna hörd. Mycket tornsvalor över sjön hela dagen.

Nedanför Saltkråkan ett grågåspar med 6 ungar samt 4 gamla gäss.

Holkarna: i tallen under tornet häckar svartvit flugsnappare. I ena holken vid dasset häckar också svartvit flugsnapp, i den andra häckar talgoxe. Holken i södra tallen och holken vid uthuset är tomma. Stärar bor i de två holkarna mellan Anderssons och vårt uthus, och i holken utanför fönstret (=norra tallen).

Se även 1981-06-08 för uppgifter om starens häckning.

1981-06-07, pingstdagen.

Kl 1000 en glada och en brun kärrhök ♂. Kl 1035 en flock prutgäss på c 45 ex kom mot NO ganska lågt över sjön; fåglarna steg sedan över Ivans backe och försvann.

1100 en glada

1300 en korp flög runt över huset på låg höjd och skrek

1400 engelsmannen, som jobbar hos Weibulls i Landskrona, kom och talade om att det stod en silkeshäger (E garzetta) i en rugge utanför närmaste klaret. Följde med upp i tornet och beskådade den. Helsvart näbb. Engelsmannen hade sett den flyga och kunnat konstatera att den hade gula fötter.

1401 åter en glada

1410 bruna kärrhök ♂ uppe och dansar så smått i den hårda vinden.
Även idag gott om tornsvalor jagande över sjön. De 2 gravänderna syntes flera gånger under dagen.
OBS: den svartvita flugsnapparen ♂ som hör till holken i lilla tallen vid tornet är honfärgad.

1435 1 brun kärrhök ♀ vid Silvåkragårdens båtplats.

1500 glada hänger över sjön, jämte 1 brun kärrhök ♀

1540 2 bruna kärrhökar ♂♂ över sjön, tillsammans med 1 glada.

1900 1 glada och 2 bruna kärrhökar, ♂♀.

1981-06-08.

0915 glada över sjön

0945 gravandparet uppe och flyger runt. En skedand ♂ och några få gräsand ♂♂ är synliga på vattnet.

Mellan 0600 och 0700 hördes sommargylling vid flera tillfällen.

- - - -

Denna dag på f m kom Lena och jag ut till stugan. Inga berättade då, bland annat, att minst 3 par stare bor i de horisontella metallcylindrarna som ingår i den bärande konstruktionen i fågeltornet. Vidare: hon hade, exempelvis igår, suttit mycket på verandan, läst en stor del av tiden, men praktiskt taget varje gång hon tittat ut över sjön hade hon sett glada.

När vi satt på verandan, kom en av stararna med mat till holken på norra tallen. Inga sade då, att alla ungarna flugit ut föregående dag. Staren satt och såg vilsen ut ett slag, flög sedan bort. Vad den gjorde med maten såg jag tyvärr inte.

Iakttagelser vid stugan juni 1981, utförda och antecknade av Inga Rudebeck

1981-06-11: kl 1730 sågs svanparet med de tre ungarna i närmaste klaret. 1 brun kärrhök ♀ jagar. Kl 1745 sågs 2 glador över sjön. Kl 1930: massor av tornsvalor jagar lågt över sjön. Stor svärmning av en chirre (=chironomid). 6 svanar i V ändan av sjön. En brun kärrhök ♀ över sjön. En häger. Gravandparet uppe och flyger.

1981-06-12: ut på kvällen. Mycket stark blåst. Tornsvalorna jagar lågt över sjön.

1981-06-13: kl 1845: en gjuse tog en stor fisk i närmaste klaret. Svanparet har fortfarande tre ungar.

1981-06-14: glador och kärrhökar har setts vid upprepade tillfällen hela dagen. Småregn och tjocka hela dagen. Nu lugnt efter de sista dagarnas stormande. Skönt. Svanparet med 3 ungar har setts vid flera tillfällen.

1981-06-16: kom ut på kvällen. Svanparet har fortfarande 3 ungar. En grågåsfamilj bestående av 1 vuxen och 6 ungar. Gjusen fiskade på kvällen.

1981-06-17: svanarna har fortfarande 3 ungar. Gjusen fiskar kl 0730.

1981-06-19: här är faktiskt 2 svankullar, en med 3 ungar och en med 2 större ungar. Kul. De sågs flera gånger. Brun kärrhök ♀ jagar över närmaste "vassen". (Detta antecknat under kl. 1330). Kl 1350 ses 2 kärrhökar mycket högt öve sjön, ej synliga med blotta ögat. En glada lägre. Sångsvanarna trumpetar flitigt.

Ovanstående renskrivet av mig 1981-07-07. GR

B

(106)

1981-06-27, lördag.

Lena och jag startade 1215 från Lund, ankomst Ljungbyholm 1243. Det var svag vind och 20° C varmt, förhållandena goda sikt. Himlen mycket ljus men föga blå, snarast grårik med det blå endast svagt synligt eller nästan osynligt. Alldeles jämnfärgad himmel, ingen konturer på molnen. Ljuset alltså starkt men diffust, rätt ansträngande för mina ögon.

Vi gick sakta omkring vid stugan, plockade fläderblomklasar till saft, såg på fjärilar och växter, samtalade också en stund med den unge och mycket trevlige Ulf Sandnäs som bl.a. hjälper Magnus Sylvén att märka ungar av glada i bona.

Fågel fram till kl. 1400:

skäggdopping: på närmsta klarsträcka 1 ad med 1 färsk unge, samt 2 ad. OBS att jag hittills ej observerat från Torneå.

höger 1+1 redda flygande över hjön

knölsvan 0+4 med 3 ungar, som förefall föga större än [redacted] ungarna i den kull på 5 som jag sett från utkandsbroarn. Förklaring härtill, se nedan. - Dessutom 1+0 ad på närmsta klarsträcka, som en lång stund låg i angreppsställning mot den andre hanen, [redacted] precis mot varandra, och ett slag låg de m.l.m. Egentligt med bredsidorna mot varandra men huvudena åt motsatt håll och "böjde" mot varandra med vingar och kroppar.

obestämd and: flock på 5 på håll nästan säkert så det gräsand, med ögat.

(107)

1981-06-27 forts.

obestämd sven: 2 ex längst bort i västra änden på sjön, ej säkert bestämbara,

fiskgjuse 1 ex med ojämna vingar armpennor säges många gånger över sjön, oftast nära, blev förföljd av fiskarna, säges slutligen komma upp med svanlös röv på, blev då attackerad av en skrattmås men släppte ej byten utan undvek angreppen rätt bra genom svängar bort oftast nedåt men lyckades dock några mellan attackerna. Orsak okänt den följ. — Mer än en gjuse kan ha funnits.

glada: 1 ex nära Svans backe vid ankomsten; senare 1 ex över sjön, käpp österut, höll båda fötterna stadigt nedåtbakåt, bar sannolikt på byte.

ormvråk: 1 ex vid Renlycke på utvägen, och 1 ex över skogen senare, detta ex hade börjat ruggа i stjärten, som visade smala men fyndiga fjädrar — ungefär enligt skissen:

brun kärrhök: 1 ♂ sedd nära och ett ex på långt håll.

stenfalk 1 ex vid Svans backe på utvägen.

vipa: betande och flygande, likaså många gånger tidigare i år, kan vipor bytte från ena myrarna, som avgränsar närmaste klarvatten norr om, och attackerade [kråkor] [överflygande]. Måste vara ett eller två par vipor i alla fall häckar därute!?

1981-06-27 forts.

Skogsnäva: 1 ex hördes länge vara på håll.

Skrattmås: 1-4 ex i regel sedda alla år; men bättre uppfattning om antalet får man först från Torneå.

Havstrut: ett ex med svart rygg men mycket markerade vitbrokiga vingar sågs över sjön, delvis nära, delvis avpasserad av en skrattmås. Jag fick uppfattningen att fjäderdräkten var utfärgad och att de mörka vingbanden på vingarna berodde på att stora övre vingtäckarna var i ruggning. Detaljmönstret på vingarna kan jag ej återge korrekt, men jag vig bland annat att vita band ungefär enligt skissen, som givetvis avbildar vingens översida

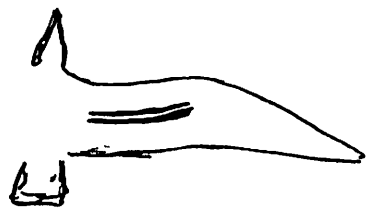

fjärdarna 2 ex sedda, satt stundvis på minialgr-ö på västra klarsbrun.

ringduva 2 överflygande
törnskata flera överflygande
ängspiplärka sedd över stora heden på utvägen.
backsvala enstaka sedda
ladusvala hörd och sedd vid stugan.
sävsångare sedd nedanför stugan
rörsångare hörd kortsångare dåsbäcken
törnsångare sjöng på två ställen stugan
svartvit flugsnappare 1 ex ad, ♀ eller
honfärgad ♂, sedd.
nötkråka hördes sjunga på avstånd, senare
sammade 1 ex vårt nära när vi plockade
fjäderblommor.

1981-06-27 forts.

sävsparv: 2 ♂♂ sedda ute i vassen.
bofink sjöng
grönfink 2 ex pilade i träd på Anderssons tomt.
lärka ofta sedd över sjön men bara enstaka ex.

På ängen syns en del lärka samt betydande flockar kaja på de stora fält, där höet nyligen skördats; och sådana fält fanns flerstädes på stråken Skattebergs — Reringe.

Ovanstående nedskrevs kl 1400-1450, medan jag satt på verandan. Tillade ofta ut över sjön, sig föga utöver det nämnda. Ny svarthätta dock sedd 1445, se nedan.

Kl 1510-1545 var jag i tornet. Väder oförändrat, dock blåste det upp något från SO. Rätt varmt. Nyheter sedda från tornet:
skäggdopping: på närmaste klarstycken 1 ad med 2 stora ungar. Därtill minst 1 + 1 ad; längre bort i V-NV 1 ensam unge eller ungfågel, svår att i närheten. På andra håll 1 ad med 1 halvstor unge, ett par som "låg mot varandra", samt länge ute 4 ad. Vad som fanns mycket länge borta kunde ej ses på av vind och "matt" sikt.
gräsänder: 1 simmande ex sedd, ej fler.
knölsvan: hanen med 3 ungar återsedd den 26/6 samt utanför kanalmynningen. En tidigare ej sedd hane på ♂♀ och flera avgjort små ungar sågs utanför

nämsta klarsträcka. Den upptäcktes strax innan jag gick upp i Torneå. Ungarna inte större än grässänder, alltså naturligtvis ej nyblomstrade men nyligen mindre än ungarna i 3-kullen.
Femkullen syntes länge, nämnde sabeln och ofta pipet, strax ovanför nyssnämnda avgränsar nämsta klarsträcka. Troligtv.
gräsand: flock 5 ex kom från Ö i rasande fart i medvinden, fälde rätt länge ute. Senare sågs där en liggande flock på 9 ex, åtminstone 6-7 dök, kunde ej klar. På andra sidan på rimligt håll minst 4+3+1 +1 gräsänder till; åtminstone några av de tillsammans ex var ♀. Ytterligare några ander på håll var ± klara gräsänder.
brunand: på rätt nära håll 1 ♂+3 ex varav minst 1 ♂. Länge bord i V-NV (nästan: NV) låg på gående sidan en flock på 27 ander vilka åtminstone delvis var brunänder.
obestämda änder: se gräsand och brunand.
morkulle: inget nytt. De bruna kärrhökarna i sjön 50 kom synnes inget.
skrattmås: knappast över 5 ex sedda
fiskgjuse: 2 ad sedda,
gök: hörd på 2 håll även sedd förbiflyg.
sävsångare sjöng ett slag
kärrsångare började sjunga strax och avbröt, lika som en blygd början. Först var jag helt obekant över de vackra men svaga tonerna, men när jag kom ner från Torneå började den sjunga mera samman-

1981-06-27 forts.

hörande och var de lät att komma igen. Ungefär nio repetitioner. Detta ett sätt i högarterna på ängen bakom huset nära pansarvägen.

svartvit flugsnappare: även unga hörde

Rödspårbarnpare sjöng från klockringning

Lövsångare sjöng ett pärl gav.

Trevligt med den nya svenkullen som är nummer 3, inte nummer 2. Förklaring se nedan. —

Från 1545 var jag åter ute, gick sakta omkring vid stugan och rotade redan alla rabatter och blomsterlådor utomhus. Kall upplevde över sjön och himmelen men sol eller hörde nästan inte nytt. Stargrov hörd ett par gav men ej sedd.

Vassen växer även i år symmetrisk dåligt; vasstället vid stranden alltså exempelvis stampar stugan, är mycket lösjord, upptorkningsvis bara c 1 m höjd över vattenytan, några blomvippor ser ut att utvecklas, och många plantor står redan med gula blad och ser ut att dö. Dock ser man mycket tydligt att vassen precis i kanten mot det öppna vattnet är mycket kraftigare och mörkare grön. Orsaker till allt detta??

—

Jag satt utomhus och gick igenom fiskeriskor etc. på e.m. och en del av kvällen. Men några trevliga observ blev det:

gravand: 3 eller ev. 4 ex landade på närmaste delarsviken omkr. kl. 18

kricka: 1 ex kom mot N eller NO över sjön omkr kl 19. Jag var först ej

1981-06-27 forts.

helt säker på arten, men till slut sa jag att fågeln låg åtminstone skrattlutad i flykten, dvs längsaxeln i vinkel mot riktningen, uppåt så: ——→ Jag sa också att stjärten i sido-vy var lång, varför jag ansåg arten utan reservation.

skrattmåsarna: en ungdom att följa mot över närmsta klarsikten kl 1738-1752, var därefter försvunnen men återsåg ett par ggr kl 2015-2017. Följ mot, stöp handlöst i vattnet 2 ggr så att vattnet sprutade, fick första gången en liten fisk, missade andra gången. Mycket roligt att återse arten; den var en pigg av med lysande röd näbb och - i den mycket matta solbelysningen - svagt sidenskimmer på mantlen.

skrattmåsar hörd en gång från sjön, ank. kl. 1930

järnsparv sjöng flera minuter ank kl 1745 just när skrattmåsarna observerades.

ladusvala hörd sjunga, och ett sedd

sånglärka: hörd ett par små stycken (högst 50 ex) och en flock på c 400 ex, alla långt i V, där visserligen noggranna observ ej kunde göras. När solen kom var c. 8+10 ex. Mycket osäkert om nattlevnader av något omfång togs i V alden, och bergsäkert att den inte togs i "min" hörna av sjön.

1981-06-27 forts.

Kl 2100 – 2115 var jag i Tomteb. Därefter nyss; flertal 12 grisänder sedd. En grisand ♂ flög österut, 2 grisänder (♂♀) kom österifrån. 2 knipor sedda. Den som sågs bäst var en bläsand.
2115 – 2135 gick jag en runda norrut kanalen. Från älgtorn, mätbergsl varade helt nära, dompfalk nyttjade över ängen, kärrsångare hördes ganska flitigt sjunga, rörsångare ditto, sävsångare sjöng rätt flitigt, men någon kär att fotografera var det förvisso inte.

Kvällen mulen, en rätt svag sydlig vind. Temperatur och vinden som legat på NO eller N avtog betydligt. Behaglig temperatur, + 13° C kl 2200.

Min själ, om inte en lärkfalk kom sakta utanför skogen kl 2210, svängde, for ambaglijen en insekt på c 15 m höjd, och försvann!

OBS: Inga sade nyss, att han onsd 23.6 sett en kull knölsvanar med 3 mäktiga storungar och en kull med 2 betydligt större ungar. Vi drog slutsatsen att sistnämnda kull högst sannolikt var den som innehöll 3 ungar när vi först såg dem i början av juni.

Tillägg: fasan ♂ hörd några ggr.

1981-06-28, söndag.

Ute från stugan 0345. Det var dimma över marken och delvis över sjön. Sikt delvis c 400 m, delvis c 1 km, men över land i den låglig gande dimman bara 100-150 m. Absolut stilla, torrt, +10° C. Stark konsert av sävsångare, sävsparv, bofink, trädgårdslärka, gök, koltrast. Fasan hördes, rörsångare hördes men inte på längre när så mycket som sävsångare. Nätkorgal sjöng på håll. [redacted] På närmsta klarstycken (förkortat NK) sågs i dimman bara svarta svanhullen med 3 ungar. Alltså synnerligen aktiva i det lugna vädret. Jag gick in i stugan igen och tog en morgonkaffe.

0445 ut igen, upp i Tornet. Tätt stående marken-dimma, i bankar, och över sjön var det dimfritt och begränsad sikt till högst 2 km, men ej dimma. Uppe i Tornet sägs att dimman var låglig gande. I zenith var det klart, med svagt markerade altocumulus mot blekblå himmel, kontraster mycket svaga. Båda svanhullarna sågs en med 3 ungar, en med 5. Järnsparv sjöng livligt satt ibland i alltopp alldeles i höjd med Tornet. Grågås hörd men ej sedd, större hackspett hörd men ej heller sedd. Vitt ljudande rop av sångsvan hördes från längre håll uppåt NV. Gök ofta hörd, fasan likaså hörd. — I sjön några gräsänder synliga samt c 15 glest liggande obestämda änder. På NK 1 skäggdoppling av med 2 stora ungar. Törnsångare sjunger, större spelar och ropar. En skarfkorl ses i buskarna i SO-hörnet nära "Tarmen" högst ett par tre hundra m. Kråka sedd,

sävsångare sedd och hörd, den gör spelflykt;
rörsångare hörd, En ensam ruggande råka
flyger över; strax därpå en till.
0505: stark kör av grågås men de syns ej;
1 tornsvala överflyg., gök o° försöker 1♀
nära; det är inte den röda ♀. ♀ låter hör
rätt vanliga läte o° ger ifrån sig "amorfa"
varianten: cha cha cha..... eller gra gra gra.....
(kort vokal, [redacted] rösläge djupt ner, gutturalt).

Härlig morgon! Absolut stilla. Milda färger
både på grönskan och himlen.
Vipa sedd över sjön, 1 ex; och hörd över
ängen. Svankullen med 5 ungar ligger utanför
NK, minst 1+1+1 ensamma knölsvanar sedd
på olika ställen, längst åtskilda, 1 nära,
1 uppe i NNV på klarvattnet, 1 nära vassen
vid norra stranden. Gräsand några spridda
ex samt på NK flock ♂ ex som kanske ut-
gjorde en ungfågelkull men ej klarat.
Obestämda änder en glest samling på c 15 ex
långt ute i disets antagligen gräsand,
fick fortfarande mycket dålig på avstånd
över 1 km.
0518: över 200 skarvar kom
raka över fornet, högt, kurs
ungefär SV enligt skiss;
snabbt; starka vitande läte,
vinkligen strömflykt.
Ett svagt skrockande hörs länge
innan ängen, jag tror det är fasan ♂
0520 c 25 skarvar kom mycket glest
och c 100 m högt mot NNO-ONO
ungefär som skissen visar.

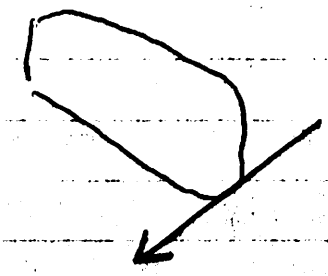

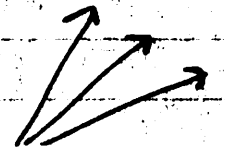

1981-06-28 forts.

Tågfarna flyr påfallande ofta parvis, men det var 50-200 m mellan varje par.

0523 I skogssnåren uppstår det slump, kommer tyst, fäller på ett tjockt av gula näckrosblad i NK utanför kanalmynningen. Efter högst 1/2 minut lyfter den och flyger bort ungefär mot S-SO, tvärt hörd på långt håll. Rörgömmare hörs. Bofink och rörsångare och sävsparv sjunger.

0527 silkeln över sjön bärnas sakta. Jag räknar alla "pricker" på vattenytan utanför NK, får 51 stycken, det är mest gräsand men några är m l m lokala kvinnänder. I ubsolut, nära flockig bivråk flyger mot SV över sjön, avstånd c 200 m när den är som närmast. Spov varnar långt borta. Sävsparv sjunger. Gökar ses i fasan o hörs nära. Ungefär 100-150 svärar flyger myg. lägt mot NO-ONO, försvinner, försvinner över Ivars backe.

0535. I hussvala sedd. 2 gräsänder svimmar på NK, är säkerligen ad. 2 grönsnäppor mot O, den ena är ad, den andra är ej på långt när utfärgad. 2-3 fiskgrämor ses över sjön, har setts länge. Trädpiplärka sjunger, näktergal sjunger bortavarigt, sävsångare sjunger mycket närigt. En familjen med 5 ungar ger sig sakta bortåt, familjen med 3 ungar klipper på NK. Därifrån ses 1+1+1 ensamma knölsvanar på olika håll men intet spår av den kull på 2 stora ungar som vi trott måste finnas. Allen den kan på håll ryg dold, eller ha förolyckats.

1981-06-28 forts.

0545 på "Tärnen", som hittills varit helt fri från fågel, ses nu en gråand o. 1 brun kärrhök o. två ses över vassen där, den stiger med hävande vingslag mot O-SO, försvinner bakom träden

0547 1 häger lägger över NK. Ägnas första. 1 skrattmås passerar mot SO. Bland ändorna ligger ute ses bl.a. en flock på 7 vigg. 4 fiskgjusar. Tärnorna sjunger. Flyttar sig upp i alléoppet i fältkant med Tornet. Ringdues hörs kuttra. Några sädesärlor ute bland näckrosbladen, 2 skator nära, de skrattar mycket högljutt.

0557 6 skrattmås kommer enligt skiss, höjd högst 75-100 m; de flyger sakta och i rad, skramar upp och nyttar med hängande ben först bara antydningsvis men sedan alla 6 samtidigt intill varandra ehuru ej på alldeles samma höjd. Det såg ytterst egendomligt ut. Svängde sedan i normal flykt mot N, försvann mot N eller O.

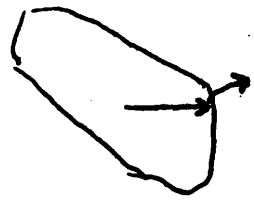

0603 skrattmåran ad över NK 1 m högt, den flyger över "miniatyr-ön" och kör där upp 2 fiskgjusar (som ofta sitter där). De blir nu uppretade och slår mångtalet efter skrattmåran. Denna svänder huvudet skarpt uppåt och gapar och "hugger" efter sina förföljare. Därvid hörs ett för mig helt nytt ljud ett snabbt "gagagagagagarr" eller "kakakakakakakach", sex- eller sjustavigt, mycket snabbt och långt varat i taget men ej vrålande eller skrattande. Upprepas flera gånger.

1981-06-28 forts.

slutligen flyger skrattmåsen bort.
8 + 14 gravänder kommer från Ö de fäller länge bort i V änden, delvis synliga. Brun kärrhök flyger mot Ö. I högen ad fäller i "Tarmen". Tasan är här. Grönfink är fäller i aldungen nedanför Tornet och börjar genast frambringa sitt långa levande låtsom skall föreställa sång.
0613 plötsligt c 25 fiskmåsar över NK och angränsande vassar. Storspov vrålar. Sävsångare sjunger. I ringdiva sedd. Törnsångare sjungen rörsångare tillsammans. Väder oförändrat
0615 jag ner från Tornet.
0619 I högen har fällts vid "minnesbyn-ön". Skrattmåsen ses däröver, flyger rakt över högen mycket lågt, det ser ut som om den ville jaga bort högern för att sitta där själv. Men högern reser varje päls hundra starkt upprätt (och öppnar näbben kortvarigt, tror jag). Skrattmåsen bort, men den är tillbaka över NK efter ett par minuter och flyger jämte en skrattmås ad över högen, som dock ej flyttar sig utan riktar näbben upprätt och gapar. - Kort därefter flyttar sig högern men varken skrattmåsen eller skrattmåsarna (eller fiskmåsarna) fäller på den ledigblivna platsen.
Lövsångare sedd
0655 högern, som är en praktfull ad har fällts i toppen på stora dubbelbuskan; den anfalles av 2 skrattmåsar ad, men högern stiger upp hundra och gapar med näbben

1981-06-28 forts.

Efter en tärnas på verandan gick jag ut igen, började med att plocka upp papper, plastmuggar och tomburkar (det mesta av danskt ursprung) vid rastplatsen och placerade [redacted] allt detta avfall i soptunnan vid toaletten. Gick sedan runt, sakta, vid huset och i omgivningarna. Det var lika kav lugnt som förut, men siktet hade förbättrats åtskilligt, [redacted] himlen hade ljusnat och solen syntes, om också matt. I norr grå molnslöja, annars delvis blå himmel. Mycket behagligt väder. Sävsångare sjöng, rörsångare likaså, lövsångare hörd, i sävsparvhamnar sågs rumbidjé. Jag upptäckte ej alla arter som redan nämnts idag men använde alla för dagen nya arter plus ett par andra obsar. (NK = närmaste klarsikten)

skäggdopping: på [redacted] NK 1 ad + 2 mycket stora ungar. Den gamla fäjelen kom upp med fisk. F. ö. mycket få doppingar sedda.

knölsvan: hanen med 5 ungar höger sig allt längre bort mot väster i sjön, är nu nog inte längre [redacted] hittom älmentomten (= stensoffatomten). Detta bör observeras!

gräsänd 2 ex sedda i sällskap, nästan säkert ad. Inga andra sedda.

ärla: på stenen ungefär som förut, de flesta längst bort på klarsikten. Flera vitsippor sågs nu igen, men ingen säker brunand.

fiskgjuse: 1 ex längre över SO delen av sjön, men sågs ej ta byte. Flög bort utan byte, ansatsen mot NV.

kärrhök: plötsligt 1 ex högt över vassen som utåt avgränsar NK. Sågs här

1981-06-28 forts.

gröa ela bricka kasta alldeles intill en vårbrudis i dressen kom till synes åpen efter två sekunder och hade då byte i klorna! Satte kurs rakt på oss (en okänd men välkänd man hade just kommit ner från Tornet). Falken blev förföljd av en fiskgärma. Bytet var en fågel, nästan säkert en svala. Falken bröt iväg mot Jonas backe (och antagligen längre).

kom kärrhök 1 o alldeles nära över vassen, annan o ad flög mot Alnen (ungepar) med målmedvetet flykt och återkom snart med kurs österut över vassarna norr om NK. Anföllas av 2 vipor och 1 fiskgärma.

större hackspett hamrade ela par gånger (ej i samband med ovanstående rovfåglar)

fiskgärma: 2 ad flög österut.

gök: den varmrösta o och 2 grå o alldeles nära, o och ena o satte sig på telefontråd intill vandra men vände åt motsatta håll. Både galande, förföljelser, flygsnärjor etc. Denna rödbrösta o är verkligen ute och far i fågen, det syntes särskilt fint idag när den satt fritt i solskenet. Fjäderdräkten dominerar, är alltså varmast och minst fläckig på buken och stjärtroten.

Gransångare: ela 6 sjöng redan,

svartvit flugsnappare 1 ex ad (hon-färgad) sågs och hördes

snöskata 1 ex flög först alldeles lågt över ängen (kalkon kunde det också vara) i år dominerar av Anthriscus (vilken nu är överblommad)

nästkarpal sjöng kortvingad.
plungmes: en praktfull ört flög ständig över
vassen. Jag stod där vid f.d. P-platsen
(numera: rastplatsen) och hade på nära håll en
lång stricka över vassen. Sågs på längre
håll, svartvitbrokig buxnd, mycket grann
rödbrun rygg, ljus (= vitaktig) undersida.
Följdes i likare 150 meter. - Jag lärmer
till att arten hackar regelbundet vid sjöns
andra ända, men här vid stugan ses
den ytterst sällan. Jättebrevlig.
Denna mundersökning slut 0745; observera
däremot (men ej tidigare observ i dag) ren-
skrivna 0820.

—

Observade nu kort från verandan och sjö
1 skärbmes flyga förbi in i närmsta snår, och
2 rothöns ad på närmsta klarvatten; observera
vera hur sällan arten ses numera i sjön!
0830 upp i tornet igen. Uppe i norr, strax utan-
för vassen låg 2 sångsvanar nära varandra
och strax utanför dem, i host-ställning, låg
en knölsvan ad! Något oppet slagsmål
[redacted] pågick emellertid ej så länge jag såg dem.
Räknade sedan ändor och alla andra fåglar
på vattnet utom svanar. Resultatet blev:
[redacted] på NK 15 ex varav 2 rothöns, 6-7
skäggdoppingar och 6-7 gräsänder. På hela
sjön i övrigt (i medvetande om att västli-
gaste biten ej kan överskådas från detta
torn) räknades 105 ex, de flesta
låg glest och spritt och långt ute, dock
ej vidare långt bortom de yttersta vass-
ruggarna. Några små men flydliga

1981-06-28 forts.

flockar [redacted] se nedan. Dessa 105 ex var fördelade sålunda:

vigg c 40 ex, varav en flock på 7 och ett (glest och obetydligt) förband på c 15 ex, f.ö. par/s eller mest glest lysande.

knipa: minst 10 ex sågs men totala antalet var nog större

tofsvipa flock på 5 ex samt ensam ♂ i parbildning. Alla 5 var i hon-liknande dräkt och verkade små

grågås knappt mer än 15 eller högst 20 alldeles säkert berörda, men se följande!

oberörda änder c 15-20 nästan säkert dels grågås, dels knipa.

skäggdopping högst 8-10 synliga.

[redacted] Detta antal synliga änder måste anses högst för klumberjön numera; och faktiskt gav de en bild av "fågeltjo", något som på sjön inte alltid ger uttryck av, alla minst på somrarna (fast sedan är det en annan sak att sjön just nu är [redacted] högst intressant). –

Vidare sågs i backarna

0835 knn 50 strax mot SV, höjd ≧ 100 m
0845 " 40 " " " " "
0848 " 38 " " " " c 100 m

Samtliga stack upp, se dock nedan

I snöskatan flög 4 över sjön, helt högt. 10 strax till som ovan; men

c 0850-0855 knn 18+20 strax åt motsatt håll, alltså mot NO.

0900 mer från Tornet.

1981-06-28 forts.

Efter 0900 öppnade jag dels ventilen, dels fönstret mot verandan, med [redacted] avbröts som dock var rätt kortvarig. Vädret blev behagligt varmare än jag väntade över 22° C framåt förmiddagen. Lugnt, delvis soligt, delvis mulet, men mycket behagligt för mig. Följande saker må nämnas:

häger sedd några ggr, en gång 2 i sällskap
ormvråk: ett dansande par över Silverskärsleden
gladan: sedd 3-4 ggr, över sjön och över skogen, delvis högt kretsande
svartvingad trut i riktning av Lom och över sjön, lockade ett par ggr
skrattmåsar av återstående över NV kl 1208, "plöjde" då ett slag med näbben i vattnet, flög sedan rakt över vattnet
skrattmås: enstaka ex vid ett par tillfällen överflygande mot V eller SV, oftast högt. - Vid sjön visades synbart ej ex, knappt mer än 3-4 sedda samtidigt
obestämda måsar flög också över mot V eller SV ett par ggr
skogsduva: 2 ex i sällskap sedda flygande
sädesärla sedd vid skogen men bara 1 ex, inga åtsungar
kornsparv: 1 ex på vägen bakom skogen gjorde sångflykt och [redacted] hörde en mycket lång och rik sångstrof, hade jag inte sett fågeln skulle jag nog knappt kunnat tro annat än att det var en av sångarna.

1981-06-28 forts.

svarthätta sjöng ett par gger
lövsångare liksom
svartvit flugsnappare o i verkligh svart-
vit dräkt sedd flera gger på Ronden.
Galgoxe: utflugen kull på Anderssons Rond.
entita: först hörd sjunga, därefter sedd.

—

Jag diskade och städade och band upp
tomatplantorna och gjorde i ordning i
växten. Lena kom enligt överenskommelse
kl 1300, och efter en stund körde vi
hem men stannade strax vid det ned-
lagda sandtaget för att plocka en
buske Echium och en buske Anthyllis.
Därvid flög kärrpipa över sångtärna
sågs och hördes, och 2 kajor flög
förbi.
Vi for söder om sjön. Ladusvala nära
Ebensorp. Därefter inga märkliga.
Det mulnade men förblev varmt. An-
komst till Lund 1415, efter en mycket
upplysande undersökning av läget vid
Kvarnbesjön.

Tillägg till 27 juni: även denna efter-
middag kom vid flera tillfällen skrattmåsar,
oftast ensamma, samt några obestämda
måsar, på mätlig eller nära nära
höjd med rak kurs mot V eller SV.
Antagligen strömflygare.

1981-07-05, söndag.

Lena och jag kom till stugan c 1530 i mycket vackert sommarväder. Gräset på tomten, som hade fått växa alltför länge, hade nyss slagits med maskin (av den alltid lika snälle Johnny, fick jag veta efteråt). Jag granskade sjön med tub och kikare men gick inte upp i tornet genast. Lena och jag gick en runda bort till Saltkråkan, upp genom skogen, ut på stora heden och tillbaka via f d sandtaget, som nu hade en rik och ljuvlig sandvegetation med Echium, Anchusa, Anthyllis, Iasione, harklöver, ett par just utslagna småbestånd av Helichrysum arenarium etc etc. Från sandtaget gick vi till stugan. Fågel m m på denna rundvandring, som skedde i långsam takt och tog c 50 minuter: skäggdopping sedd; häger 3 sedda i sjön; obestämda svanar långt ute i sjön = 5 + 1 ex; knölsvan hanne och hona med 3 ungar på närmsta klarvatten (förkortat NK i fortsättningen). Gräsand minst 5 NK. Obestämda änder 2 flygande. Fiskgjuse 1 ex sågs flera ggr, och kl 1805, efter vår återkomst till stugan, såg jag den flyga med fisk. Glada 1 + 1 ex, båda i ruggning i vingarna, sågs kretsa på långt håll, det ena ex gick brant ned till sjöytan och tog antagligen upp något litet föremål. Fisktärna 1, skogsduva 2 + 1, alla lyfte från stora heden (där jag tidigare år många ggr sett skogsduvor fälla eller vistas). Backsvala 10-15 ex, trädpiplärka sjöng när vi kom, en fältpiplärka började plötsligt sjunga ljudligt "zirtlii zirtlii zirtlii....." över f d sandtaget. Sädesärla sedd; törnskata hanne och hona, den senare med grön insekt i näbben, varnade hårt halvvägs mellan stugan och Saltkråkan. Rörsångare sjöng, trädgårdssångare dito, lövsångare hörd, stenskvätta hanne ad sedd vid vedtrave, buskskvätta 2 hannar på ängen bakom stugan, snöskata 1 ex på gräsmatta vid Saltkråkan, nötväcka 1 ex länge på södra tallen på tomten, bofink sedd och hörd. Allt detta c kl 1630-1730. Lena for till Lund c 1800.

1815 jag upp i tornet. Ser knölsvan hanne hona 3 pulli som ovan, 1 skäggdopping ad + 1 ad + 1 ad med stor unge. Några få gräsänder, 2 flygande skrattmåsar. I västra änden 7 sångsvanar, varav 5 skilde ut sig och flög ett stycke. Knölsvan med 5 pulli på klarvattnet utanför NK. När de 5 sångsvanarna flög och fällde, reagerade honan hos de tre ungarna med hotställning (hannen var ej bredvid kullen då); och tre knölsvanar på olika ställen som låg ensamma i sjön intog hotställning där de låg! (Jag tror att dessa tre var hannar). På långt håll ses 1 knölsvan hanne anfalla en sångsvan, men denna flyttar sig ett stycke, och det blev inga "handgripligheter". 9 + 12 + några gräsänder ses, därtill långt i NV flock (gles, oskarp) på 43 obestämda änder. Ett par stående hägrar. 1 vipa kortvarigt skrikande över en viss vassrugge (som vanligt i vår). Steglits hörs vid tornet, sitter i träd nära.

→ nå NK alltså

Johnny med sina två barn är ute med sin uppblåsbara båt med motor och inventerar sjön, särskilt dess undervattensvegetation. Han kommer just nu in på NK, vi vinkar, han fortsätter sedan ut mot N-NV, kör upp 4 hägrar; en femte står kvar. - I närheten av de 5 sångsvanarna ligger 1 + 1 knölsvanar i utpräglad hotställning, de anfaller flygande, men ej samtidigt. Sångsvanarna bara flyttar på sig flygledes en rätt kort sträcka, kanske 350-400 m. Den obestämda andflocken skräms upp, jag ser att minst 30 är gräsand; resten ev helt eller delvis en dykand?? - Brun kärrhök hona ad kommer från Ö ut över sjön, anfalles av en vipa, uppenbart samma ex som nämnts nyss.

Johnnys båt kör upp flocken på 5 sångsvanar, de flyttar sig ett stycke men bekymrar sig inte om knölsvankullen, som nu består av hona och 5 ungar och ligger alldeles fritt på sjön, långt ute, troligen ungefär NO om f d Almen. Rödbena hörd. 15 starar flyger mot S. Utflugen blåmeskull ses. - Väder: härlig sommarkväll, sol, varmt, svag till måttlig vind omkring SV. Jag ner från tornet 1855.

Tillägg: på vandringen sågs fina grävlingspår på f d sandtaget, och här uppskrämdes även 2 kaniner. Numera sparsam art här!! - På järnvägsbanken rikligt med spår av rådjur, delvis mycket mycket tätt och stående i olika riktningar. Brunst och kanske parning?
OBS: anteckningarna från resten av kvällen renskrivna med bläck och kopierade därifrån.

FORTS

1981-07-05 forts.

Från 1855 till 1905 stod jag vid Vorneå och talade med en okänd men mycket sympatisk man angående förändringar i sjöns fågelliv. Därefter satt jag på verandan nästan oavbrutet till 2030. Det var en ljuvlig sommarkväll stilla, varm, klar. Såg vidsträckt fjällandskap över NK en gång när den var högst uppe blev den - naturligtvis - mobbad av vipan! Två par gjorde sällskap en annan gjässe längre i väster. Tornseglor flög förbi gjässarna, men bara ensbaka.

På den för kvällssolen exponerade stubmuren i gamla f.d. sandtagets gavel en råtta följd av c. 45 råttor trotjänar med någon ensbaka unge i flocken. Backsvalor.

Jag gick ut en kort sträcka i det härliga höjsommarvädret. Lövsångare sjöng en gång, Gärdsmyg sjöng oftare än eller ev. två gånger, Törnsångare sjöng kortvarigt, likaså svårsångare. Rörsångare och sävsångare hördes något mera, men i stort sett var det mycket tyst. En skogsduva kuttrade ett slag. Några svalor fällde i stor mängd över NK. Två par skrattmåsar och 2 fiskmåsar att säga, och en flock på 5 fisk- eller silvertärnor drog mot V eller VNV över sjön. Svanar med ungar, andra svanar, samt gräsänder i några få antal också sedda.

Röd mycket djupa strimmor i små, vertikala svärmar. Syntes utmärkt i motsolen men detta upphörde kl 2048 då solen försvann bakom en molnbank i V - NV. Praktiskt taget inga svalor sedda hittills, men 2053 en stor flock (skattad 500 ex) mycket långt bort över västra änden på sjön.

1981-07-05 forts.

kl 2105 flög en flock på c 500 svanar över sjön mot Ö, rätt nära kom den, och på låg höjd, men därefter syns inga svanar alls utom en flock på 15 ex som fälldes i en buske i vassen i utkanten av närmaste klarsträcken.

Måsbanken i V-NV löstes upp, och kl 2115 kom solen fram igen, spegelblank sjö. Jag ser bydligt att åtminstone 5 sångsvanar är kvar längst bort i V änden. Sedan de tre börjar de ropa vilt, de lyfter - men lägger sig igen innan de kommit upp ordentligt. När de ropar, intar knölsvan-♂ på närmaste klarsträcken genast utpräglad hotställning med lyfta vingar och starkt bukkpressad hals. Knölsvanhonan med 5 ungar jämte både ♂ och ♀ ses längst ute på sjön, bortom sångsvanarna. Flera andra svanar ses på längre håll. Måsar, enstaka eller i smärre sällskap på upp till 5 ex, flyger typ mot V-VNV. Både skrattmås och fiskmås ses. Rörflockarna är kvar på sandslutsmynningen, längre ner. Bofink sjunger flera ggr, sävsparv kvitrar. Rungande kattugg.

Oförbarmd vacker kväll, en sådan som man blir både glad och vemodig av.

kl 2140 upp i tornet igen, stannade till 2200, gick därefter ner till kanalen för att höra efter kärrsångare. Ingen sådan hördes, egendomliga nog, men f.ö. blev utbytet bra:

sånglärka: ungarnas tiggeri-läte hörd på håll men ej ut. bara från ett ex

lärka: av 3 väl sedda ex var 1 ad 2 juv

sångsvan och knölsvan: 2 sångsvanar både fälld strax utanför närmaste klarsträcken. En knölsvan o. simmade mot dem i sakta fart men i full hotställning. När den kommit

1981-07-05 forts.

på några ställen mellan håll, lyssna både sångsvanarna under musik, flög en svit, fälldes högst 300 m bort.

gräsand: på närhåll (närmaste lekarstället + omgivningar) sågs c 23 ex, men borta i andra änden på sjön,

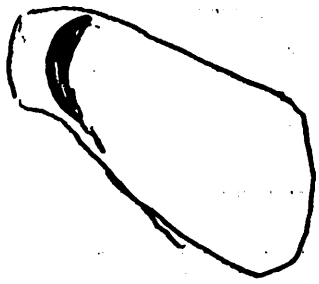

ungefär enligt skiss räknade jag minst 133 par/kullar på ställen och det var åtminstone mest gräsand.

skedand: 3 ♂ i sällskap på nära håll

grågås: hördes på längre håll från sjön och kort därefter en mäktig klunsetts från Sävikslärken! Antagligen åter. Delvis från flygande ex men vilos oyster.

storspov: kl 2153 kom 9 ex över Tornet mot V, de var synnerligen typiskt fördelade 2+2+2+3:

Obs riktningsmönster:

V ←

Glesa mässar pågående mot V. Kl. c. kom en flock på 6 skrattmåsar ad.

Gök gol på längre håll 2155, och på nära håll efter min hemkomst till stugan (klockan 2218).

Tornsvalor: några snabba mot V, därtill 1 ex som svängde i vild fart i fram och tillbaka över det ensamma björkträdet vid sandgropen. Trolig insektsfångst!

1981-07-05 forts.

rörsångare sjöng rätt flitigt, dock troligen bara ett ex. Sävsångare och härsångare ej hörda. Trädgårdssångare sjöng ett slag, koltrast sjöng mycket flitigt kl 2145 och ~~ett slag~~ fram till c 2150, sedan hördes det sunkiga kvällsläget.
En snöskata kom i full fart precis över Tornet, 2 meter från mig.

Kl 2232, när jag skrev ovanstående, kom en kärrhök över vassen utanför stugan högt först c 10 m sedan c 3-4 m, den kop inscitter i flykten två ggr, försvann sedan söderut bakom träden!
OBS: SOMMARTID FÖRSTÅS!

Kl 2246 hördes storspov ett par ggr och kort därefter lät grågås (2 st?) här ej från närmsta klarsiken; minst 2 rörsångare sjöng livligt, och en skäggdopping ad skorrade. Kvällen blev märkvärdigt ljus, och på närmsta klarsiken såg jag en gråsiå simma med högresa hållning när förbi kvällsvinden drog. Detta var kl 2301. Gråand hördes senare.

B

1981-07-06, måndag. (130)

Upp och ut 0333. Det var mulet, men gott sikt och ingen markdimma. Alldeles stilla. Temp. 10½ grader C. Stark kör av sävsångare!

Ut igen 0340. Sävsångarna fortfarande nu. alltiva, rörsångare hörde, kolbrasa sjöng från invid huset, och en gök gol kort avstånd. Det var samma väder som nyss, men det föll ett mycket lätt regn! Molntäcket grått och mycket lågt liggande, ojämnt i strukturen. Det gnistrar snabbt när jag skriver detta.

0405 upp i boret. Absolut stilla, mulet, men inget regn. Molntäcke ojämnt, delvis gnistrar i N och vid horisonten i NO-O. Mycket aktiva.

Härnedan: NK = närmsta klarvattnen

På NK: 1 sothöna, några grävänder spridda, 1 svan med 3 rätt stora ungar; svan ofta ligger ett stycke bort. Skatta skrattar. Gök gal på två håll på avstånd, gök & kärr hörs nu precis vid boret. Sävsångare i full fart, kolbrasa likaså men den tystnar snart. - På första vattnet ligger svankullen ofta och 5 ungar, mycket tydligt mindre än de 3 ungarna ovan. Vidare ligger där en del spridda vattenpölar (i realiteten nästan bara ändar och mest grävänder, men svåra att detaljbestämma ännu). De ligger glest och är ej talrika men ligger upp i alla fall

0416 häger skriker. - På NK och närmast därintill räknar jag c 22 grävänder, på längre håll i sjön (mest uppe i NV) ses >60 ändar till, därtill några spridda knölsvanar och 2 flygande sångsvanar samt ett par obestämda svanar. Svankullarna ses ± hela tiden.

1981-07-06 forts.

Gökar livliga, 2 initialt Domes ropar intensivt. Säv-
0422 ~~sångarna sj~~ sångarna sjunger fortfarande mycket livligt.
0424 Bofink sjunger flitigt. Törnsångare sjunger en gång
Gräsänderna på NK "halvdyker" ofta, kanske
indikerar detta att undervattensvegetationen ger
dem gott om mat. OBS också att inga gräs-
änder sågs flyga bort från sjön mot öster i-
går kväll, vilket man annars brukar se!
0426 45 storm vadare passerar i snabb flykt mot
VNV över sjön, höjd ≦ 100 m. De flyger ungefär
"på linje", alltså bredvid
varandra, med något undan-
drag, som skissen visar.
Ett par korta och obydliga
läten hördes. I första
sekunden, innan de hunnit
så långt förbi att jag
såg dem ~~hunnit~~ huvudrak-
ligen bakifrån, tyckte jag mig tydligt se
att näbbarna var långa och smala, och
mycket talade för att det var spovar men
flockbilden och de hastiga vingslagen (och
kanske lätena) talade emot detta.
Inte bara vingslagen var snabba, flykten
var också snabb och lätt. Mycket under-
ligt fall! —
Vipa hörs från sjön. Gök 2 precis inVill mig,
låtet mycket högljutt och hade en egendomlig
hård klang; "kockockockockockock", som jag
aldrig hunnit förut. 2 gökar susar förbi
Domes, alldeles under mig.
0433 Sävsångare sjunger fortfarande livligt, 2 ex hörs
bra; ev. är det flera. - Som jag flera ggr förut

noterar, är vassen i år i hela området utanför sångan mycket högvuxen. I vassen växer en mycket av Cicuta virosa, som just nu blommar som bäst.

0436 sävsparv har hittills varken hörts eller setts idag, men nu flyger 1 ex från sjön mot öster. (Sådant sker regelbundet, det verkar som om sävsparvarna ledsnat på uppe i ängen med högt gräs och massor av Anthriscus bakom sångan), flyger högljudd här av gräsgärdsmes, kommer från SO, fäller på NK men lyfter genast igen, kacklar hela tiden, flyttar sedan. 1 snösparv ↓

0440 2 ökla gräsänder fäller i sjön, ett par andra, mindre änder ses flyga över vassen. Bara en sävsångare sjunger nu, och med avbrott. Även en rörsångare sjunger. 1 kricka ut över sjön från öster. Svanar och änder på sjön längst borta i västra delen. Mycket och lenast besvärliga. Ensam svare flyger över, andra ej sedda idag !! Några lärkor hörs, kricka också. Ensam skrattmås mot S vägg högt. Över sjön ej en skrattmås att se. Ensam gräsand simmar i "farmen", där det hittills idag inte setts en enda fågel.

Jag räknar vadarfågel utom svan och får på NK och närmast därbanför c 20 gräsänder och helt på skuggdoppingar; samt på längst håll i sjön alltså minst 110 änder, alltså mest gräsänder, men alla ex ej möjliga att bestämma kortiskåd. OBS: ej en kärrhök eller annan rovfågel sedd ännu idag!

0451 gök gal på två ställen, löpsk sjunger också på två ställen; 1 rör- och 1 sävsångare sjunger. Större hackspett hörd i björkarna, my. nära.

1981-07-06 forts.

2 skäggdoppingar ad med en stor unge sägs på NK, [redacted] därefter knappt alls sedd. – Ett par regnstänk! – I nyligande kväll flyger ut över sjön; I skymningen ad ses där ofta. Talgoxe filar!

0457 Lätt regn sätter in! Gök hörs.

0459 I grytorna mot V. Regn slutar snart.

0502 22 storsparvar kom vält högt, ungefär enl. skiss; de rörar, seglar först i 2 plogar sedan alla lätt tillsammans.

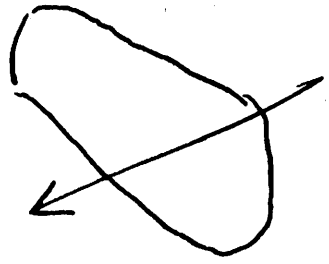

0505 Lätt regn fortsätter. Det är helt mulet och grått, ojämnt ljusare himmel i N samt röd rand precis vid horisonten i NO. – En kaja springer förbi nedanför Tornet. I sävsångare och I rörsångare sjunger livligt.

0508 regnet över

0510 I fiskgjuse från Ö valt över, börjar nytta över NK, fortsätter mot sjön. Storsparv hörs flöjta i V men ses ej: 5 grågäss flyger, 3 andra grågäss rimma i NK, norra "gallen"; därav är uppenbart 2 ad I juv. – Gjusen nyttar bokstavligen talat valt över 3 gräsänder på NK och längre; men änderna reagerar ej alls. I grytorna ad mot V.

0517 1500 + 300 + 500 storar kommer mycket högt, och bara 300–500 m mellan flockarna. Se skiss. Största flocken "slingrar" och blir som en orm.

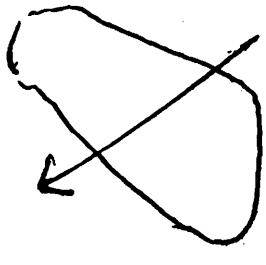

1981-07-06 forts.

1 (pisk-) tärna sedd. Regnet slutar.
1 säv- och 1 rörsångare försöker att sjunga.
Gök hörs, 1 ringdues flyger förbi 3 kajor
flyger norrut. 2 brunänder på NK,
åtminstone den ena är ♂. 1 enkelbeckasin
flyger runt runt, höjer över vass och NK.
Vipan sedd därute. 1 fiskmås ♀.
1 knipa flyger över NK. Sävsparvar, säv-
sångare och rörsångare sjunger.

0529 2 svärtor flyger österut från sjön.
Råka hörs, lövsångare sjunger entita lorbar.
Regnet försvårar nu, är tämligen svagt
till måttligt.

0535 jag ner från tornet; ordnar till morgon-
måltid. Regn försvårar. Ej obsar 0535-0545.

0545 obsar jag från verandan. 20 ändor i
rätt tät flock rundflygande, nästan säkert
dykand (= brunand och/eller vigg, troligast
brunand).

0600 Regn försvårar, Temp. 11½ grader C,
alldeles stilla gråtid; tjut. Gök gal,
Backsvala över sjön, och flera tornsvalor
sedda.

Härefter mindre noggranna obsar fram till
0640: Sedan vare ren tur gick jag ut och
obsade österut. Då kom en flock på
26 skärfläckor i full fart mot V eller
X rätare VNV. De flög
på linje enligt skiss,
X lät höra några obydliga
och klagmålta (och knuppna
typiska) läten. Höjd
c 25-30 m. Flockens
beteende och utseende och

de svaga underliga lätena stående precis med den flock som kom 0426. Då var det för mörkt för att se fåglar, och det skall förvisso erkännas att jag inte kom att tänka på skärpiplärka när jag såg en sådan flock, på 45 meters avstånd, storma fram över ängarnas inland!

Väder: Det klarnar nu starkt.

20 obestämda större vadare flyger mot SV på långt håll och högt. Antagligen några storspovar, men helt omöjliga att bestämma.

Det klarnar mycket starkt. Molnen är upplösta före 0715 utom i öster, där de kvarstår under solen. Blå himmel f.ö., sol och svag Ö vind. — Räkor på slåttermyren på f.d. sandtaget; många av dem är i rörelse. Sävsångare sjunger mycket livligt och för ideligen sångflykter upp till ovanligt stor höjd. Lövsångare sjunger, bl.a. hörs dålig och opåfallständig och långt ifrån fulltonig sång (många av årsungarna fjolår?).

Observerar nu protokollets layout [illegible] avbrotna, men jag går sakta runt i angränsningarna ner till kanalen, ut på ängen etc. Vid kanalen sjunger härmsångare för en svartvit katt, ej densamma som nämnts ovan. Mot förmodan hördes ingenting av kärrsångare i den högvuxna örtvegetationen vid kanalen. En mycket stor yta på denna äng domineras i år av *Anthriscus silvestris* som bildar ett sammanhängande och tätt bestånd med c 100 cm diameter.

1981-07-06 forts.

Buskschvällen sägs på ängen 2 ör den ene sjöng också. En enkelbeckasin över vassarna i SO-hörnet. Rörsångare sävsångare och sävsparvar sjöng. En brun kärrhöke ör ad med rätt lätt svartaktiga bytte i de tillbakahållna klorna (ormunge?) flyger mot en plats i vassen vid sydsidan av sjön, liksom Almen. Där flyger då 2 andra bruna kärrhökar den ena förföljande, men den andra var helt och hållet mörkbrun med orangefärgad hjässa! En ärsungfågel!! Järnsparv sjunger nedanför f.d. P-platsen. 4 glesa skratmåsar ad flyger mot SV. 2 andra skratmåsar, också ad, sitter på "miniatyr-ön" i NK. 2 fiskgrämor ses över sjön, ibland rätt nära över NK. Båda är ad. 4 svartsnäppor ad flyger mot V eller VNV rätt högt, full fart.

Skäggdopping: 1 ej fick mätt ordentligt grepp på antalet ex idag. På NK sägs vid olika tillfällen 2 ad med 1 stor unge, 1 ad med 2 stora ungar, 2 m l m utvuxna ungfåglar utan ad i sällskap, 3 ad i närheten av 1 stor unge etc. Ofta svårt att se vilka som "hörde ihop". Även utanför NK sägs skäggdoppingar mest ad, men fåtaliga. Grågås: 2 ad med 1 fullvuxen ungfågel ängen sedda på NK, därtill enstaka ex simmande och/eller flygande. Ringduvor sedda ofta, ibland parvis eller i sällskap på 3-4 ex. En flock på 5 skogsduvor flög upp mot "stora heden". Råkor sedda. Flocken 5 sångsvanar kvar i väster.

1981-07-06 forts.

Kl 0810 kom en fiskgjuse ut över sjön. Jag är nu ute nästan hela tiden i det fina sommarvädret. Blå himmel med lätta moln, delvis höga och m l m lätt utsmetade alto-cumulus. Brunakärrhök o kom på precis samma sätt som sist med lätt svart-aktig byte — men flög ej fram till sina avspänder utan måste ha fällt på en vassruggе eller, eventuellt vilat av över åt annat håll. På den plats, där jag väntade att den skulle komma, kretsade en brunakärrhök ♀ ad med ljusa, gulvita övre vingtäckare.

Kl 0825 kom 4 hägrar flyt i sällskap från N eller NO och höll just på att fälla i en vassruggе, när 8 skärfläckor kom med full fart österifrån, alldeles tätt i solskenet, och passerade rakt över hägrarna! Även dessa skärfläckor flög "på linje". Kort därefter kom 2 fiskmåsar ad +/ skrattmås ad mot SV, ej över sjön utan öster om Tornet, och snart därpå 9 +/ fiskmåsar ad på samma sätt. Törnsångare sjunger, sitter ofta på telefontråden bakom huset. Sav-sångaren fortfarande livlig, sjunger, får upp i sångflykt. Sävsparvar res idelig bl.a. ♀♀ med mat i näbben. Det pågår livlig trafik av sävsparvar från vassen över stråken och Tornet ut på ängen bakom huset; jag har intrycket att de hämtar mycket av sin (och ungarnas) mat där på ängen.

1981-07-06 forts.

Kl 0915 hörs sjon, och en alldeles utrökt flock på 23 storspovar och 1 småspov passerar strax norr om mig i jämn fart. De flyger i plog, något oregelbunden visserligen, och håller kurs mot SV över sjön.
En sångtärna flyger ut över sjön rätt högt men vänder. En kort stund senare hörs sångtärna sjunga. Klämpling överflygande. Över sjön ses ideligen bredstrålar, det är aldrig många, högst 6-8 samtidigt, ofta bara 1-2 ex. inga andra arter trots mycket letande. Enstaka fiskmåsar redda flera ggr. Ett par hörs fåglar på sångens tak, det är en skata och en ungtärna; de blev tyvärr skrämda. Kl 0930: det är nästan lugnt, soldis, stilla väder Temp. +18° C.
Rätt mycket småfågel flyger nu och vid-gare mellan buskar och träd, ofta är de obestämbara men jag ser lövsångare, träd-gårdssångare, törnsk, entita, och en talgoxe juv. Nästan säkert är det mycket löv-sångare, och trolig även svartvit flugsnappare.
3 rödbenor kom högt

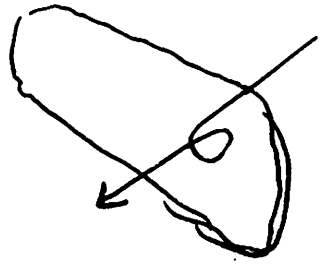

ungefär enligt skiss:
De återkom dock inom kort, flög nu runt rätt lågt över NV samtidigt som 2 svartsnäppor. De kom alldeles lågt däröver, ännu (i solen på 100 m håll i kikare) tillsynes i full parbildningsdräkt. Fortsatt livlig trafik av småspov. Röd-sångare ofta redda i vassen, bland 2 ex

1981-07-06 forts.

jagande varandra. Ett par helt små svarfloskar (c 20+25 ex) flög över sjön mot SSV eller SV.

Solsken blir mått, luften dirig men inte så skarp att sikten kan kallas dålig.

Från c 1130 blir mina obsar osammanhängande och mättligt effektiva. Jag dåsar och gör i ordning i stugan, städar och beställer i hopen tillvarvande gräs (Inga har fått gräset slaget uppenbarligen av motorklippare).

Ljudligare obsar i näktergal hörde vara, men bara 2 ggr, alldeles vid stugan. Svartsparvar ff med mat i näbben. Brunakärrhöken redde ett par ggr mycket långt bort i V-NV; inga detaljstudier möjliga. Trädpiparna flera ggr ute efter byte i höga örter och buskar nära stugan.

Skäggdoppingar: flock minst 6 ad låg länge ute i dess sällskap 1 eller 2 ungar.

Jag' obsade från Tornet c 1230-1250, sag i V 2 svanar och rätt nära dem en flock på 5 svanar som efter attacker från kenölsvanar samman flög och lade sig strax utanför NK. Alla vita. 4 vitbenor i flock flög mot S eller SO. 3 knölar svar minst 2 ungfjäll satta på nätvall. En kadmala över sjön en gång, annars bara back. Annu en svartsärla ad redd. OBS: brun kenölsvan-svanen sågs flera ggr på långt håll. OBS: inga kärrhökar alls redde i SO-hörnet. Och inga gladar alls idag. Lena kom 1300; hämtade mig.

SLUT

1981-07-13, måndag.

Lena och jag ankom till stugan c 1320. Just när vi kom, hördes högljudda rop av sångsvan, och 4 ex sågs flyga över sjön och fälla. 1 brun kärrhök och 1 fiskgjuse sågs också på håll. På närmsta klarvatten (förkortat: NK) låg 5 viggar, 1 knipa, 1 gräsand, och 1 knölsvan hanne gick med buller och bång till anfall mot en flock grågäss; det var c 6-7 ex, som skrämdes bort.

Lena återvände snart till Lund men sade att hon skulle återvända tisdag eftermiddag.

Väder: frisk bris från SV; ej särskilt varmt, men det var solsken och delvis klar himmel ehuru tjocka moln i sektorn V - NV - N.

Omkring 33 grågäss kom i samlad flock från Ö, upptäcktes på långt håll; i det fina ljuset sågs färger m m utmärkt, och när flocken kom rakt emot en tycktes vingframkanterna vara riktigt grant vita.

Sävsångare sjöng, eljest var det tyst.

1910 jag upp i tornet. Ett par tiotal tornsvalor i luften. Och 3 bruna kärrhökar juv sågs alldeles nära varandra på låg höjd över vassen vid sjöns S sida, V om godsets båtlega. Se skissen: Det är uppenbart att en kull kläckts och fötts upp där; jag har flera ggr sett ad flyga dit med mat ungefär från Ö. - I "tarmen" ses 6 + 10 + c 10 grågäss. Rörsångare sjunger. En brun kärrhök hanne ad kommer enligt den prickade linjen på skissen.

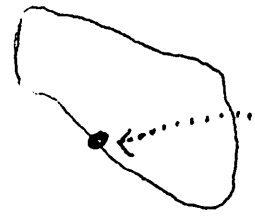

Skäggdopping juv 1 ex. Skrattmås 2-3 ex över NK samt enstaka ex mot V över sjön. Knölsvankullen med hanne + hona + 5 pulli sedd V om NK (som vanligt). 2 gräsänder på NK. F ö mycket få änder synliga på sjön. 1 fiskmås ad. Den vanliga Vipan (med stort V) ses över sin vanliga vegetationsbank (den där skrattmåskolonin hade sin huvudstyrka under gångna år, låt vara att bankens vegetation och allmänna prägel och troligen även dess hållfasthet ändrat sig en del sedan dess. Mest är det en vassbank, som är en helt otänkbar biotop för vipor, men där finns ett mycket litet område, klart synligt från tornet, där växtligheten mera ter sig som en sumpig och tuvig ängsmark, och det är där vipan mest håller till). 1 skogssnäppa flygande. 2 hägrar. Nu ligger 2 + 2 sångsvanar ad långt ute, och på andra ställen långt bort synas 1 + 1 andra svanar, ej säkert bestämbara. Och så den nyssnämnda kullen förstås. Vipan med stort V slår efter en häger. På NK ses nu också knölsvankullen med 3 stora ungar; de har bara sin hona hos sig; hannen ligger ofta på avstånd och är tydligen högst aggressiv. Men nu visar sig hannen helt nära kullen. Och strax därpå flyger 4 sångsvanar rakt över denna knölsvanfamilj och fäller i "tarmen". - I hygglig belysning i östra delen av sjön ses (f ö) nästan intet av fågel. I motljus långt bort i västra änden ses en del obestämbar vattenfågel, det är c 25-30 ex av storlek som änder samt därtill några gäss. Knölsvanhannen från NK anfaller nu de 4 sångsvanarna där de ligger i "tarmen"; de lyfter och ger sig bort tillika med c 20 grågäss som låg just i knölsvanens anfallsväg. 2 fisktärnor ad ses, den ena har fisk i näbben, den förföljes mycket länge och närgånget av 1 skrattmås ad, säkert en sträcka på 800 meter eller ännu mera. Tärnan ofta hårt trängd men släpper inte fisken, och äntligen ger måsen upp. Svarthätta sjunger. Plötsligt ses 2 skräntärnor ad över NK, den ena blir anfallen av 2 fisktärnor ad, då vänder skräntärnan näbben uppåt och intar en underlig position i flykten och skriker hest och väsande; detta upprepas flera ggr.

1940 fiskgjuse ses långt bort i V över sjön. Antalet synliga änder på NK ökar sakta. 1 skäggdopping ad ses. 1 grönbena ses flyga, den stiger rätt brant uppåt och försvinner ungefär med sydlig kurs. De 2 skräntärnorna flyger runt, nästan hela tiden över NK, lågt. 2 årsunga skrattmåsar kommer från Ö.

1945 jag ner från tornet. 2 fiskgjusar ses nu rätt långt bort i V, den ena bär på en fisk.

1981-07-13 forts.

2000 de 2 skräntärnorna kvar över NK, flyga runt lågt men ej i sällskap. Ena ex störtdyker så att vattnet sprutar högt men får intet byte; detta upprepas en eller ett par ggr. De 2 fiskgjusarna ses (om det inte är nya ex helt eller delvis). Svarthättan nu tyst, men en koltrast sjunger. F ö är det mycket tyst. Det mulnar, vinden avtar, rätt tjockt molntäcke, dock ojämnt. Ena gjusen har tagit en väldigt stor fisk, den flyger sakta och tungt in över Silvåkraskogen. 1 storspov flyger mot S över sjön.

2013 starflock på högst 300 ex (grov skattning!!) ses långt bort i V. En fiskgjuse också synlig långt därborta. En trädgårdssångare visar sig fritt i en buske nedanför tomten. 1 sädesärla sedd. Nu är en skräntärna kvar över NK, den störtdyker flera ggr men får intet byte som jag ser.

2040-2100 föga obsar.

2100 svalor ses glest och till stor del rätt högt över sjön; antal c 40-50, kanske fler på avstånd. Troligen är det backsvalor. Tornsvala sedd. Mer änder kommer fram, särskilt långt bort i V delen av sjön. Det är alldeles tyst. Det har blivit lugnt, det är mest molntäckt men ljust, och sikten god. Temp. 14° C.

2115 jag upp i tornet igen. Ljuvlig kväll. Diptera svärmar. Rörsångare sjunger, koltrast likaså. På NK 10 + 3 viggar samt 1 obestämd dykand. Grönbena hörs många ggr. På NK vidare minst 15 spridda gräsänder samt 2 skäggdoppingar ad med 1 vuxen juv. 1 knipa flyger mot Ö. 1 brun kärrhök hanne ses nära.
På västra delen av sjön, ungefär enligt skiss, ses nu över 90 vattenfåglar exclusive svanarna. På närmare håll, men utanför NK, låg 10 gräsänder och 15 obestämda änder.

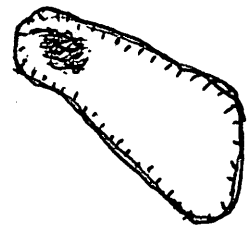

2125 kråka hörs. Gök gal 5 ggr och sedan 12 + 11 + 2 + 4 + 4 + 4 gånger till.
2 skedänder på NK. 2 skrattmåsar ses.
Svanar ungefär som förut. Antalet vattenfåglar på V sjön nu över 100 ex samt på NK c 30 ex,och närmast utanför de vassruggar som avgränsar NK ses ytterligare c 30 ex. GrönbenA hörd, glutt hörd många ggr men bara 1 ex. Ytterligare några skäggdoppingar. Stilla och fint. 2 eller 3 hägrar skriker, glutt ropar, gräsand hörs, sångsvan hörs, koltrast hörs, grönbena hörs många ggr. Glutten flyger lågt mot S, stiger. 1 tornfalk ryttlar relativt högt hitanför Ivans backe. 1 häger ad sedd. Nu inga skräntärnor att se. OBS att summan vattenfågel härovan, excl svan, blir över 160 ex; det ger liv åt stora vattenytan, något som ofta saknats under de sista säsongerna!

2138 rörsångare hörs: flera ex sätter plötsligt igång att sjunga. Förklaringen var kanske att en brun kärrhök hanne ad flög norrut över vassen, närmare bestämt just över vassens gräns mot klarvattnet. Där är vassen markerat kraftigare än längre inåt land, varför det är troligt att rörsångarna bör trivas bäst därute. Vattenfåglarna i V ligger mycket spridda, enstaka eller i små och ofta m 1 m otydligt avgränsade flockar. Ensamma Vipan flyger över NK.

2143 jag ner från tornet.

2145 1 brun kärrhök, mycket blek men troligen en hona ad, ses över vassen i sydosthörnet, kommer mot N-NO. Jag har sett mycket litet av kärrhökarna där i hörnet i sommar och tror inte att någon kull växt upp där.

2200-2220 rundvandring till kanalen. Häger hörd, rörsångare sjunger, gök hörd en gång långt bort; eljest dödstyst. OBS att ingen kärrsångare hörs och ej har hörts på länge här i högörterna, fast flera ex sjöng ivrigt här när de var m 1 m nykomna. Ingen betning har skett här. - Stilla, men jag hör surr av svärmande diptera över trädtopparna, ser också insekterna i kikare men bara i måttligt antal.

S L U T

1981-07-14, tisdag.

Jag steg upp 0310 (sommartid!) och gick genast ut. Det var grått och stilla och vått ljumt: drygt 13° C. En del ljusare fläckar i molntäcket. Myggsymfonierna aktiva. Till min överraskning var det en mycket livlig kör av rörsångare nedanför stugan. Inte alldeles i strandkanten, vilket ej heller var att vänta på grund av vassens dåliga beskaffenhet. Men icke desto mindre en verklig stark kör av många sjungande rörsångare, så att de enskilda stämmorna ej (eller knappt) kunde urskiljas. En stämma kunde dock urskiljas – men det var en sävsångare, som satt mera norr- eller nordost ut, ungefär nedanför samla P-platsen, och sjöng snabbt och intensivt. Jag lyssnade nära 10 minuter men hörde inga andra fågelstämmor. Gick därefter ut igen 0330 och fann läget oförändrat, 0340 likaså, men 0345 sjöng även en koltrast.

0350: Det ljusnar snabbt. Ett par svaga vindilar.

0355: skäggdopping hörd, höger hörd; rörsångarna och en sävsångare (densamma som förut) sjunger fortfarande ivrigt.

0400 jag börjar obsa från Tornet. Gräsänder ligger på avstånd i N, ses och hörs. Spridda änder och kanske andra vattenfåglar ligger på vattnet. 2 eller ev. 3 bysta skrattmåsar ad flyger över sjön. Änder ses både på NK (= närmsta klarvattnen) och på "Tarmen" och ute på öppna sjön, ligger nästan alltid spridda. Skäggdopping sedd i unga antal. 16+4 gräsänder ligger i vasskant norr om NK. Gök gal men bara 2 ggr. Fint och stilla väder.

1981-07-14 forts.

0407: rörsångarna och den enda sävsångaren fortsätter med full fart! Gök gal flera ggr långt borta. 2 viggar och ett par 5re skäggdoppingar ses på NK, så ock minst 10-12 gräsänder. Alarna framför Gorneå, som härom året toppades av Johnny, har nu vuxit så mycket att de ängo i viss mån hindrar sikten, särskilt över NK. Vipa hörs; det är vipan på vegetabilisbanken! Knölsvan ses, i fjäktärna liksom; näktergal levererar och låter höra sitt djupa vackra [redacted] varningslåte. Dessutom hörs ett par underliga låten som antagligen utstöts av unga näktergalar. Gök hörs på långt håll. Ålöjtjen här jap ett slag en kärrsångare bakom skogen, men svår att isolera och ej säker. Större fågelsångare flöjtar en gång på avstånd

0415 sångtrastarna sjunger, också på avstånd. Svanar ses på sjön. Från NK hyssler 5 gräsgäss under svarta kackel, [redacted] och samtidigt ses 20 gräsgäss på sjön norr om NK, nära östra stranden, (där det, inom parentes sagt, brukar vara påfallande fornt på fågel!). - Dikterna svärmar nära Gorneå, en storvuxen chironomid ser det ut som. Gök gal ivrigt, det blir: "... kuckoo, kuckoo, kuckuck OCK ÖCK ÖCK - oo"; dessutom gal 2 andra gökar i olika riktningar. På NK ses knölsvankullen o 3 stora ungar. På olika håll ses sammanlagt 5+5+19 simmande gräsgäss

0423 på NK ses nu c 20 vattenfåglar (allra mest är det änder, + ensk. skäggdoppingar), och på öppna sjön c 100 vattenfåglar (= också allra mest änder, huvudsak. gräsand). Dessa siffror är minimisiffror och omfattar ej gäss och svanar. Obs att sikten ej är helt fri.

1981-07-14 forts.

Ringduva kuttrar, gökar gal, näbbergal knarrar.
6 brunänder på NK, därav 3 ♂♂ som ser ut att bära en "mask" prakt-drake. Tornsångare sjunger ett par ggr; sävsångaren (samma som förut) sjunger också, ~~[illegible]~~ rörsångarna hörs men mycket mera dämpade än förut.

0425 kommer 8 forhusar i gles svärm med ursinnig fart över Tornet mot SV, höjd bara c 5-15 m över mj. Grågåsen samt några grässänder ligger kvar norr om NK, nära östra stranden. 2 gökar gal livligt.

0434: 3 tornsvalor passerar mot SV, mycket snabbt. "Vipan på branten" ses och hörs.
Väder: himmel till stor del klar, dock en del höga grå moln, samt i NO-O en molnbank. God sikt, och praktiskt taget lugnt; NK spegelblank. 2 skogsduvor kommer över mot V.

0437 8 grågäss lyfter från avsnämnda rastplats, får en kort sväng mot V men fortsätter sedan österut. En ensam stare mot SO, dagens ende hittills !!

0438 14 grågäss, beteende precis som de 8 nyss; kackande, flyg enligt skiss. En sädesärla hörd.

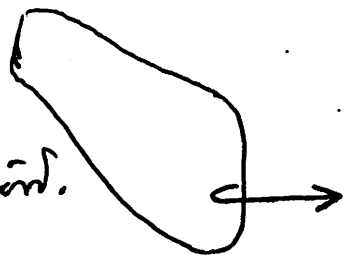

En tornsvala kom också över mot SV, med rasande fart.
En del grågäss hörs från sjön, men i östra kanten ligger inga kvar.

0441 ensam skogsduva mot S-SSV. Längst ute på öppna sjön ligger 4 sångsvanar. 2 grässänder kommer flygande från NO. 1 ringduva flyger förbi. 1+1 knipor ses stå i vasskanten. Änder spridda över sjön, över 100 ex att se inalles, de flesta i västra halvan.

1981-07-14 forts.

Ett stort högflygande trafikplan kommer över med kurs ungefär VNV. Det lämnar efter sig en ovanligt lång och rak och sammanhängande kondensations-strimma, som fabriken utvecklar sig över hela himlen. - Större hackspett hörd på nära håll. Av 2 väl sedda högrar är en klar gul och en mycket utfärgad ad.

0450 svarthätta sjunger ett par ggr. Fasankuppa hörs. Flygplanets kondens-strimma driver nordvart men förblir nästan rak ehuru den naturligtvis blir bredare på sträckan. 2 andra högrar ses flyga, pärlfågel vrålar ett slag under arga läten, både är (nästan säkra) gul. Svanhullen med 5 ungar ses längst ute på klarvattnet. Den ligger inte extra långt från de 4 sångsvanarna, men ingen hot eller oredande ses för närvarande. Nu, sedan gässen blivit få, ser jag att nästan all vattenfågel är grårand. 6 knipänder ses flyga. Mycket få skäggdoppingar ses: på NK 2 ad med 1 unge/ungfågel samt 1 ad med ditto; längre ut ses helt enstaka doppingar (men ännu för tidigt att dra vittgående slutsatser!)

0500: nu sjunger bara 1 eller 2 rörsångare, och bara svagt. Sävsångaren (på samma plats som förut, och alldeles säkert samma individ) sjunger fortf. ivrigt. Mycket långt ute över sjön ses en hel del svalor alldeles lägre; att döma av betecknet är det backsvalor. Talgoxe hörd. En skrattmås ses flyga över NK och vidare över sjön, det är en ad. Inga fler mätar att se! - Nu ses solskivan över Trans backe.

1981-07-14 forts.

0515 en brun kärrhök nalkas från V den blir kortvarigt oroad av en icke utspänd sherdmes, som dock inte heller är någon årsunge. Kärrhöken är nästan gulvit på huvudet och de små och medelstora över vingtäckarna, vingarna f.ö. har antydan till blekare fält och stjärten är rätt blek. Grundfärg mellanbrun. Jag blev ej klar över könet. Det var ingen typisk dräkt för ♂ ad eller ♀ ad. Härmsångare hörs: "Dederöd" eller snarast bara "Dedröd". 3 tornsvalor. Härmsångare hörd på nytt.

0520 I princip all flygaktivitet upphörd. Jag ner från tornet.

Jag lagar morgonkaffe och avnjuter det på verandan. Sitter sedan kvar där, renskriver ovanstående protokoll (utom tiden 0310-0350 som renskrevs direkt) och tittar ut över sjön; går också ett par korta rundor. Vädret blir lugnt men mulet. Till min förvåning fann jag att temperaturen kl 0525 var jämnt +13°C, alltså ej högre än kl 0310 i morse!

Ett antal obsar, delvis rätt kuriösa, gjordes från verandan:

en ryggande lärka över NV. Den hade på undersidan vingen ett ljust (vitt) band, placerat ungefär enligt skissen. Antagligen ingen felfärgning utan en effekt av att övre stora vingtäckarna hade fallit ut vid ryggningen. Åtminstone tror jag det.

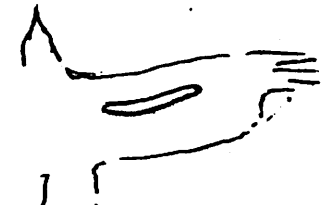

1981-07-14 forts.

En grötmås flög över sjön. Den var i ruggning i vingarna. Den var långsiktigt utfärgad men alls inte heller nejon årsunge.

Ett tu tre simmade 3 fullvuxna men unga sothöns ut på NK. Ingen synlig pamplett, men tydlig vitaktig strupe och undersida. Säkert häckningsbevis.

Backsvalor över sjön, delvis rätt nära över NK, högst c 30 samtidigt, oftast färre. Allt den några Ladusvalor.

Trädgårdssångaren hördes inte, men den visade sig flitigt i buskarna utanför stugan, liksom igår.

Sävsparv, som inte hördes eller sågs vid gare idag, flög förbi stugan ett par gånger med kurs mot ängen, där den tydligen gärna häntar föda). - Detta före 0600.

Sedan kom en liten mörk årsung brun kärrhök över strax alldeles utanför stugan. Kort därpå visade sig en sädesärla på ytterverandan. Det var en av med inscheler i näbben. Häckar här i år också, men jag vet inte säkert om boet ligger på själva stugan.

Ladusvalor i ringa antal över sjön.

Gluttsnäppa, 1 ex ropar många gånger omkring kl 0715. Backsvalor ses, de finns nog över sjön + hela tiden

Kl 0740 satt plötsligt en näbbergal juv på marken under rosenbusken; den hade rätt svarta kjusfläckiga huvud, grå mantel med fläckar även på bröstet, samt ordentligt rosbrun stjärt. Rörde sig nästan som en trast på marken. I rosenbusken ovanför satt en lövsångare. Flera blåmesar i trädgården, bl.a. i Gallerna. Och kl 0755

1981-07-14 forts.

hörde jag plötsligt några kraxande toner och sedan ett omisskänneligt flöjtande. Ut kvicke! Och minsann gyttingen försatte flöjtandet från trädtopparna, andyliken med på grantoppen, säkert 10-15 ggr till. Det var roligt att höra bl.a. därför att jag haft otur med den fiolgare i år. Och så är det ju ett så vackert låta!

Iakttagelserna 0520-0755 meddelade i kronologisk ordning. Det skall tilläggas,

(a) att jag hörde råka en gång i morse

(b) att den flitiga sävsångaren forts. att sjunga nedanför gamla P-platsen. Den får rätt höga sångflykter och landar då ibland flera meter upp i en al och sjunger vidare därifrån.

(c) att nu några skeppsmåsar, incl. en årsung, ses över NK.

0830: nästan mulet, stilla, torrväder, sikt rätt god men lätt dis åtminstone ses på längre avstånd.

0843: en mycket blek glad sol, ryggande i ringarna, kommer sakta över sjön. - Valgaxar gör sedd på fotbollen. Kolkrets o flyger förbi.

0900-1030 gick jag en runda i maklig takt till fiskeråskogen, så långt som till fiskeråkra f.d. järnvägsstation och till godsets båtlega. Det var svalt och stille, alldeles mulet, och efterhand drog låga grå moln upp från V-SV. Mycket lätt regn ett skp c 0945 och sedan från 1020. Efter återkomsten till stugan forts. att regna, först mycket svagt, men 1045-1100 var det ösregn. Därvid mycket nedsatt sikt;

men efter 1100, när regnet nästan upphörde, blev siktet snabbt bättre. Fortfarande stilla och mulet, men betydligt ljusare. – Jag gick delvis på den gamla järnvägslinjen både ut och hem. Kantade bl.a. den planterade skog av gran och tall som växt på ett f.d. sandtag strax norr om järnvägen. Skogen är nu delvis mycket tät och flera meter hög, men på vissa platser, där sanden är ljusgul och mjöl-arbad, är tillväxten synnerligen liten.

Arter på denna vandring (men självfjäll som bara sågs i sjön utan att på något nytt här ej' med-tagits):

häger: flera ggr överflygande

fiskgjuse: 1 ex över sjön, ryggade vitt tydligt i vingarna

glada: 1 ex sett många ggr, det var uppenbart samma ex som ovan

brun kärrhök: hullen som finns vid sydstranden väster om båtlegan består av 4 eller 5 juv. Jag såg ♂ att komma med byte (sork), ungfåglarna stod upp, ♂ kastade bytet, en juv flog det elegant på låg höjd, precis intill denna juv kom 4 ex tillsynes; bergsäkert såg jag att 3 av dem var juv, nästan säkert var även den fjärde en juv. Alltså en mycket ju kull. Den gamle ♂ var i luften när allt detta hände; jag hade alltså 6 brun kärrhökar helt nära varandra

Gransångare 1 ex över betesmarken N om fältvägen allé och sedan över ängen mellan kanalen och vägen ner till Tornet. Ryktade, satte sig på ledningstråd, följde också efter gladan ett kort stycke.

vipa: 2 ad varade, dock endast med måttlig intensitet, vid den lilla blöta sänkan på betesmarkens NV hörn, alldeles vid järnvägen. Här står vatten kvar ännu i år (vilket ej är fallet alla år). Och här såg jag faktiskt en mycket stor vipunge; den kippade inte, men den försökte att vara flygg eller nästan flygg.

svartsnäppa: vid hemkomsten 2 ad över NK, de sågs där minst 30 minuter. Båda var ad med svarta kroppar, incl. undersidan; den ene hade också huvudet helt mörkt, men den andre hade ett påfallande skarpt avsatt vitt fält på huvudet, det såg ut som en [redacted] snövit "mask"!

vigg-sp sedd några ggr, och hördes kuttra mångenstädes.

gök hörd ett par ggr, bl.a. i björkarna vid kanalmynningen

grönpöling först hörd i silverärrskogen och sedan skrämde jag upp 1 ex i en glänta.

spillkråka: också först hörd, både "prrrta prrrta..." och "kliää". Sedan sedd upprepade ggr, och märkligt nog var det hela tiden 2 ex som följde varandra nära ibland bara några meters inbördes avstånd

(se Tillägg)

gröngöling ej hörd sjunga men varningslätet hördes.

-järnsparv hördes sjunga på tre platser, flera hundra meter mellan varderas.

härmsångare (= gulsångare): flera ex varade mycket upprört i de höga träden vid kanalen, både när jag var på väg ut och hem. Nästan säkert för mig (och inte för en gök, som hördes kort här på vägen).

1981-07-14 forts.

trädpärlsångare sjöng likaledes på tre ställen
svarthätta hördes sjunga kort nära stugan
törnsångare hördes varna på en plats, men
sjöng inte.
ärtsångare sjöng flera ggr i ett fält grane,
och i ett ungt och någorlunda glest fält-
bestånd vanade 1 ex mycket tidigt när jag
kom nära. [redacted] Fågeln höll sig mest
dold men visade sig flitigt ett par gånger
på mycket kort håll (4-5 meter)
lövsångare hördes sjunga några få gånger, delvis
fulltonigt, delvis mycket "slarvigare" och
sämre. Även sedd; men många småsångare
sågs i träd och snår utan att kunna be-
stämmas
rödhake 1 ex sågs och "knäppte" nära Silo-
åkra station (före detta!)
näktergal vanade nära stugan
kaltrast sågs flerstädes och hördes ofta sjunga
taltrast 1 ex sjöng i östra bryncb av Silo-
åkraskogen
snösparv 1 ex sågs och hördes både på ut-
och hemvägen
talgoxe sedd och hörd
stjärtmes hörd vid kanalen på återvägen
gulsparv sjöng mycket allmänt i det fälte
planterade barrträdsbeståndet och i skogen i
dess närhet. Med visshet hörde jag minst
8-10 sjungande ex, och flera ex sågs, därav
ett ex med alldeles exceptionellt starkt
gul framkropp incl. huvudet. Fågeln satt
alldeles fritt på ett "jakt-torn" på en
stor gläntа. Sällan sedd gulare gulsparv.
bofink sedd ett par ggr och hördes sjunga sparsamt.

1981-07-14 forts.

hämpling överflygande, först 2, sedan 5 ex.

sbare: minst 150 ex kanske flera, typ
glest från det bestånd av kråkslåtråd, som finns
vid järnvägen. Här satt kvar en del helt
omogna bär (inte mycket), men jag såg att
majoriteten av bär hade ätits utan att
fågel loss: kärnorna satt kvar på
skaften, och skaften satt kvar på
grenarna! Jag undrar vem som äter kråsbär
på detta sätt! Knappast sbarorna?

nötskrika 1 ex skrek

skata 2 ex sedda vid kråsbärsträden,
(och arten hade hörts dessförinnan på
annan plats)

lärka: inalles c 6 ex i träden vid kanalen,
därav åtminstone ett par ungfåglar.
Flera ex var uppenbart ad. i ruggning i
vingarna

Tillägg: det viktigaste glömt:

Tornsvala: jämnt över Silverkärrsbergen och
fram till c 1010. Då kom ett mycket
glest förband på minst 60 ex med
riktning mot SV eller VSV, höjd c 30-
-50 meter.

backsvala: några ex bland tornsvalorna, men
troligtvis om de rörde sig åt samma håll.
När regnet ännu var svagt, c 1030, sågs minst
50 backsvalor över sjön, därefter några enstaka
tornsvalor. När regnet blev intensivt, för-
svann svalorna, men när det lugnade efter-
åt, var de snart tillbaka.

Förutom fågel såg jag två vilda däggdjur:

dels en ensam kanin i den västra barrskogen, dels två rävar som lekte med varandra på järnvägsspåret. Det har i år inte alls rensats, och örtvegetationen är tät där, dock glest i mitten. Där stod två rävar, de var-kade halvvuxna och något mera blågrå i pälsen än vuxna djur. De [redacted] snoddes om varandra, delvis dolda av vegetationen, svansarna svängde och slingrade. Jag gick sakta fram och fann, dels att det luktade räv där (bevis på rätt fältbestämning!?), dels att platsen bydjen synts flitigt använd, örter starkt nedtrampade även i diken på vissa sidor om järnvägsbanken.

Efter hemkomsten 1030 satt jag och skrev rent detta på verandan och åt sedan en sen middag. Detta blev klart 1225. Då gick jag upp i tornet. Det hade nu blivit mycket ljust och soluppgången rosa och mest mulnadsfri. Alldeles stilla och +14° C, som dock steg till dygns +16° C kl 1325.

Obsar från tornet 1225-1255 samt från stugan och dess närmaste omgivningar 1255-1330 (OBS: [redacted] ej upprepningar av redan sedda arter!):

ändor: mycket färre synliga på vattnet nu än tidigare. Grågås: kl 1305 kom en samlad flock på exakt 35 ex österifrån, de uppträdes på stort avstånd. Alla fällde i klunsjön sattnos 3 ju på NK. 4 sädgäss blev upp-märksamma av en överflygande glada. 2 knipor kom från NO, fällde. 1 påfallande ljus trivärk snarast ljust gulbrun på undersidan kretsade över sjövikskroken. 1 mycket ljus brun kärrhök åt dem över närmaste vass och vidare mot NO.

Vipan ute på vegetationstaket flög i fast kärrhöken; den verkar på längre håll men det halkar inte: vipan kom i fast den och puckade på den ett par gånger! Återvände sedan, för att kort därefter stiga upp mot gladan, som också fick sig ett par omgångar. Det slutade med att gladan nära nog i rakt flyght flydde mot NO! Effektiv vipa!

Hanstrut: I ett sub-ad Trolipan, i mycket brokig dräkt. Mantelns var svart men med stora ljusa sprickliga områden dels på framsidorna, i stort sett där övre vingtäckarna fordt rätta, dels vid vingarnas bakkanter. Dessa voro brett vita, och det vita avgränsades framåt av ett ljust, mellan sprickligt område (som ovan). Schematisk skiss här. Man kunde tro att det ljusa berodde på ruggning, men en faktor visade att fågeln ej var en helt utfärgad ad, och det var näbben, som var gul med svart eller svartaktig spets. Skiss här:

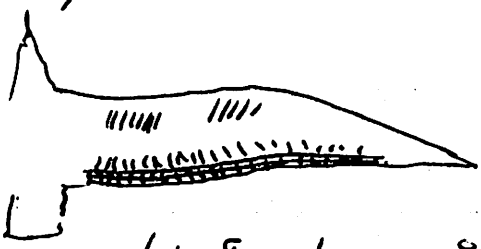

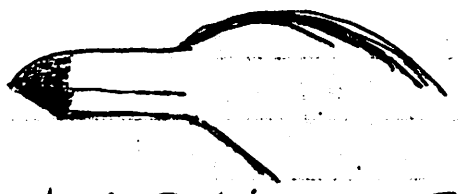

aldrig sett en sådan näbbfärg förut på hanstrut. (Eventuellt var övernäbbens spets ej fullt lika mörk som undernäbbens). Fågeln kom från Ö, fälldes på trädgården i NK och satte länge, klagade vi med bleka svartgrå fläckar på halsen, etc.

1981-07-14 forts.

Denna havsbuke visades i sjön minst en timme. Senare kom en helt utfärgad hanbuke ad, följ såg den komma från NO, den fällde i sjön och blev bl.a svårt attackerad av ett par fiskgärnor ute på en vrake. Turen försvann här och var länge osynlig, tämma kvar.

skrattmås mycket på ett fiskgärna minst 3 ad sedd, se hanbuke.
svartgärna: både ex kvar över NK.
enkelbeckasin: flera på 4 ex mindflygande.
drillsnäppa 1 ex flög högt över NK. typ.
skogsduva 2+3 överflygande
ringduva sedd
tornsvala mycket få, backsvala nu tämligen försvunna över sjön, ladusvala i enda ex flög förbi över vassen, härmsångare sedd och hörd sävsångare sjöng flertalet snedmer till höger från tornet, gjorde höga sångflykter; det är troligt att där nu satt 2 exemplar. [Rörsångare nu inte hörd]. Sävsparv flög över från vassen till ängen och omvänd, ofta nära tornet.

—

Inga observationer 1330–1410. Därefter satt jag på verandan och observerade rätt mycket men alls inte utan avbrott. Såg då (bara viktigare saker): kl 1415 en fiskgjuse som flög över och kvitade upp 9 sjöorrar; och därmed steg också de 2 svartgärnorna till väders och försvann västerut. I omvänd kretsbana längst bort mot Renvikshed. Sjöorrar, änder. Skäggdopping på NK i sol med 2 svarta ungar: plötsligt vände sig ad om och hackade hårt emot sina ungen!

(156) (15)

1981-07-14 forts.

Omkring 1420 : upplelarnande, solsken; ökande vind, temp. dryga 17° C men sjunker snart till 15 1/2 ° C, samtidigt mulnar det och blir lugnare. På NK inv 2 skäggdoppingar ad utan juv. Kl 1505 - 1515 starka vindby, men ej regn. I fiskgjuse res länge i väster; just när vindbyn slutar reser den mot S med ovanligt stor och lång fisk! De 4 sångsvanorna är uppe, fäller på nytt, ropar. I brun kärrhök gör är länge ute över sjön men vänder och återgår till sydsidan. Tornseglar över sjön i ringa antal, högst 8 sedda. Backsvalor: ett par flockar inom synhåll över sjön, mest lägre.

Kl 1530 en svartsina åter sedd över NK, orsäkt om ev. ett nytt ex. 8 gräsänder flyger, fäller NK. Nu ett par byar med kärv vind och en del regn, därefter upplelarnande och lugnt. I omrörk vätt starka ryggande i vingarna, kretsade över sjön. Vid ett par tillfällen sågs mer c 80-100 backsvalor över sjön delvis högt.

Lena kom på e.m vid 16-tiden.

Vi satt länge på verandan och tittade. Den blekta brunа kärrhöken ad återsedd, kanske är den lyckats i SO-hörnets russ i alla fall.

På kvällen ett skap stod solen i liten lucka i stor mörk molnbank i V; då sågs att det svärmade mycket dyjkor över sjön och vassarna, små svärmar men stort antal, ett olika storlekar. ORS att det var fritt vind och en mycket vacker kväll. Detta sågs alldeles utmärkt kl 2100-2105; sedan försvann solen.

SLUT

1981-07-15, onsdag.

Lena och jag hade kommit överens om att stiga upp mycket tidigt och stå i tornet minst en timme, ungefär mellan 0330 och 0430. Men därav vart intet. När min väckare ringde kort efter 0300, vaknade jag med ordentlig huvudvärk och kände en intensiv motvilja mot att stiga upp. Ställde väckaren på 0530, studerade sjön och väderleksläget från verandan. Det såg olustigt ut; litet grågäss i farten men eljest föga fågel, och vädret var mulet och kallt. Väckte Lena, och vi blev rörande överens om att sova vidare. Så skedde också, mycket grundligt till och med. Först omkring 1030 gick jag upp och väckte Lena med kaffe på sängen.

Huvudvärken hängde i; det var kallt och mulet och starkt ökande vind omkring väst. Sikt god, men mycket litet fågel sågs på sjöns yta; detta var dock antagligen en följd av vinden, inte bara så att fåglarna hellre söker skydd utan också därför att de som ligger fritt blir mycket mera svårobserverade på måttliga och långa håll.

Jag diskade och gjorde i ordning i stugan. Upp i tornet 1245-1300 i blåsigt väder, men en del blå himmel syntes mellan de drivande molnen. På närmsta klarvatten sågs några gräsänder, viggar, skäggdoppingar och 2-3 unga sothöns; längre ute låg knölsvankullen med 3 ungar och ännu litet längre ute den med 5 ungar. Ett fåtal hägrar. Inte en rovfågel! 2 skogsduvor flög över mot O eller ONO (de tycks växla rätt regelbundet från Silvåkraskogen till stora heden och åter). I luften på helt låg höjd summa 3 fisktärnor på olika håll, alla ad. Helt enstaka skrattmåsar ad, högst 4-5 inalles. Några backsvalor lågt; och på stor höjd - trots den starka vinden - fann jag 4-5-6 svalor, det var absolut inte ladusvalor men ovisst om back eller hus. Tornsvalor, som redan tidigare flera ggr setts i ringa antal över sjön, var relativt talrika: först kom ett glest förband på c 15-18 ex ungefär mot V eller SV, och efter några minuters uppehåll kom en ny "stöt", gles liksom förut men större, minst 35-40 ex, beteende som ovan.

Vi for från stugan 1305 men stannade i f d sandtaget för att plocka en bukett Echium och ett fång harklöver; båda dessa växer i massor här. Det var nu sol och vänligt väder. En fältpiplärka juv lyfte framför mig, den hade ett något hesare läte än ad och föreföll något mer kortstjärtad men var helt vuxen f ö. Kort därefter lyfte en fältpiplärka ad och började spela, melodin avvek något från den vanliga, eftersom tonläget var högre och sista stavelsen obetonad eller åtminstone mindre betonad än den första. Spelet här kan härmas:

ssrrii-srĭ ssrrii-srĭ ssrrii-srĭ.....

Fågeln flög i bågar i takt med spelet, och avslutningsvis föll den brant ner till marken med stjärten uppåtriktad: hållningen var avgjort lik trädpiplärkans när den fäller efter sångflykt. Detta ex spelade i två omgångar. - På högörterna neremot kanalen satt en buskskvättehanne och lät höra sig. Hämplingar över torrmarken.

Lena tog färgfotos av växter på ängen, och vi återvände till tornet och tog bilder av årets låga vass med markant inslag av sprängört, Cicuta virosa, som just nu blommar för fullt. En brun kärrhök juv långt bort.

For sedan hem via Silvåkra allé. Jag tittade ut över Silvåkrakärret och fann fem hägrar sitta nära varandra på ett stort och grenigt, omkullfallet torrträd i kärrkanten.

På hemvägen fann vi att man just höll på att skörda det fält av ärtväxter, som ligger i vinkeln mellan vägen Lund - S Sandby och avtagsvägen därifrån upp mot Östra Torn, (den väg som tar av vid gamla stadsgränsen, utmärkt av en minnessten). Fältet var väl ungefär 500 x 500 m, kanske något större. Men likväl var det häpnadsväckande: på fältet 21 stora motorredskap (skördemaskiner, traktorer, någon lastbil m m). Tjugoen stora lantbruksmaskiner på ett fält! Det föreföll som om grönskan ensilerades direkt, i varje fall blev den mosad. Oväntat mycket fågel där: på de skördade avsnitten flera tusen starar, jag tror på över 3000 i varje fall. Studerades noga. Säkert granskade jag 500 ex, och därav var en ad, annars bara juv. Orädda. Därtill rätt mycket skrattmås ad och juv, skattningsvis minst 40-50, samt en icke utfärgad gråtrut.

SLUT

Avskrift av anteckning, gjord av Inga.

1981-07-18.

Kl 0900 kom 15 gräsänder och landade i sjön

0915 kom gåsedjuren 9 st. – En gjuse flyger förbi. Storleken jämförd med de 3 stora ungarna ligger på närmaste klarets

1330 6 kopar lekte i luften över gamla sandtaget. Kom sedan ner över huset och flög mot fiskeälvsgärden. De hade en massa ljud för sig. Och akrobatkonster i luften.

En gjuse flyger över närmaste klaret, där svanfamiljen (med 3 ungar) fortfarande ligger. Rörsångare sjunger för fullt och har så gjort hela förmiddagen. En kall härmsångare visnas i björkarna vid landsvägens stolpar.

1345 svankullen med 6 ungar ligger utanför vassmyggarna [skall vara: 5 ungar. G Ch]

1545 2 unga och 1 gammal o' brun kärrhök i luften vid badplatsen nedanför fiskeälvsgärden. Sångsvanarna ropar. De har hörts då och då under dagen.

Rörsångarna, det är minst tre, sjunger hela tiden. En fiskgjuse över klaret.

2 ormvråkar över huset.

—

R

1981-07-21, Onsdag.

Inga och jag for ut till stugan. Det var första gången på länge. Inga har varit mycket dålig efter operationen i maj, men nu börjar det äntligen bättra sig, tack och lov!

Vi kom till stugan c 1650. Molnigt, men ljus himmel med många blåa fläckar. Mycket god sikt. Ganska frisk vind omkring VSV. Vi åt middag på verandan c 1715-1810, hade en hel del att samtala om och observera. Fågellivet är mindre än förr. Högst 2 unga bruna kärrhökar, förliden 3. På närmaste klarvatten knölsvan ♀ med 3 mycket stora ungar, o ♂ på avstånd därifrån men också på närmaste klarvatten. NV därom låg knölsvan o ♀ + 5 betydligt mindre ungar. Skrattmåsar ad och juv (årsungar!), enstaka eller i glesa förband på upp till 10 ex drog över mot SV-V hela tiden. Fiskgärna sedd. Nästan inga änder och sorgligt att se på vattnet. Obetydliga svalor över sjön nästan säkert backsvalor.

Omkring 1830 såg jag att en del spridda vattenfåglar (i praktiken säkert änder) låg på sjön långt bort i väster. 1840 kom c 20 skrattmåsar (åtm. mestad) mot SV och kort därefter 5 ökentr- och 1 fiskmås åt likaså. Högt.

Förbättringen renskriven på maskin.

1981-07-21 forts.

Inga for tillbaka till Lund, start 1855. Från stugan med närmaste omgivningar såg jag först 1, sedan 2 obestämda vadare flyga mot V-VNV över sjön, lågt och med hög fart. Kort därefter hördes kärrsnäppa tydligt. Vipa sedd, 3 bruna kärrhökar ad likaså, vidare fiskgjuse. Rörsångare sjöng svagt, 1 snöskata flög förbi. Ett fåtal tornsvalor i luften och borta emot Silvåkra by några hussvalor. En ensam ladusvala. Buskskvätta på ängen. Det är mycket tyst. Plötsligt kommer 3 kärrsnäppor ad förbi mot V, full fart. Vipan med stort V ses över vegetationsbanken! På telefontråd halvvägs till Saltkråkan sitter en törnskata ♀ ad och varnar intensivt. Järnsparv sjunger kortvarigt.

1955 upp i tornet. Fint väder, my. bra sikt, halvklart, avtagande vind, nästan spegelblankt på närmsta klarvatten (=NK). Men övriga sjön är ej spegelblank. 2 fisktärnor ad i sällskap, skriker, 1 ex bär fisk. Sävsparv flyger förbi. På NK 2 gräsänder, ej mer!! Långt ute 2 skäggdoppingar, och my. långt i andra änden, framför vassen, ligger summa 40 obestämda vattenfåglar glest. Kärrsnäppa hörs på nytt! Grönbena hörs ivrigt, 1 ex ses rundflyga i full fart ihop med 3 enkelbeckasiner. Skator skrattar vilt i buskarna i SO. 2 fiskmåsar ad + 10 andra måsar, säkert skratt, flyger glest mot SV, höjd under 30 m. Bofink lockar. 1 + 1 hägrar vid NK, båda är juv. På NK ligger 1 ad och 3 juv sothöns. Nu ses 2 + 2 + 4 gräsänder på NK. 1 obestämd småfågel flyger över, läte hört men okänt för mig.

2010 svankullen med 3 stora pulli på NK. 2 fiskmåsar + 21 skrattmåsar, varav minst 10 årsungar, passera lågt mot SV. Rörsångare sjunger svagt, skator skrattar, ringduva kuttrar på håll, 1 sädesärla flyger över till sjön. 4 andra hägrar står i tätt sällskap på vassbank med torrgrenar: det är 1 ad och 1 juv och 2 av osäker ålder. 2 snöskator flyger förbi, de låter höra sitt visslande läte, det är tråkigt och pressat. På "vanliga banken" ses nu 2 vipor (Vipor), de gnäller sakta (eller åtm. en av dem). Jag kan inte avgöra åldern på dem, tyvärr. Rörsångare kvintilerar i ett kör, men dämpat. Nu ses i "tarmen" 3 gräsänder och 2 knipor, ingen är ♂ ad.

2025 nu summa 55 obest. vattenfåglar uppe i V-NV. 2 tyvärr osäkra kärrsnäppor mot V med full fart, kastar starkt. 1 + 1 + 1 + 1 skrattmåsar ad, ej i sällskap, flyger mot V eller SV på olika höjd. Därefter 4 skratt ad + 1 fisk ad mot SV. 4 gräsänder kommer från Ö, fäller i NK i rasande fart. Rörsångare hörs hela tiden, ett par backsvalor + 1 tornsvala ses

2028 vind nästan slocknad, det blir nästan klart men en del höga moln. Grann kvällssol. Stor svärmning av diptera, särskilt småväxta arter, detta ses bra i motljuset. Härlig kväll. 7 skedänder ses nu på NK. Och över "vanliga banken" nu tre Vipor i sällskap, sakta tjoande. Verkligen högst sannolikt att häckning skett där!

2036 11 obestämda måsar mot V-VNV. 2 skratt ad dito. Diptersvärmning mycket fin, men det är småväxta arter.

2039 ett skott smäller från Silvåkrasidan, antagligen naturvårdare modell Schmitz som inser sin plikt mot fosterlandet och villebrådet i nu nämnd ordning

2043 90 vattenfåglar på sjön, NK ej inräknad, svanar ej heller. Det är gräsand, dykänder (vigg, men få ex sedda), obestämda änder samt skäggdopping. 1 hämpling flyger mot NO

2045 5 starar högt mot NO-ONO, månne till nattplats vid Vombsjön?? Ringduva kuttrar på håll. 2 enkelbeckasiner flyger, fäller på Vip-platsen men ger sig strax upp igen. 1 ringduva flyger förbi.

2051 5 gravänder kommer från Ö, rätt högt, störtar ner i brant och slingrande flykt över sjön men fäller ej utan samlar sig och fortsätter mot V eller snarare VNV. Antalet änder, som blir synliga på vattnet, ökar fortfarande, men inom det på skissen streckade området ligger ingen and och ingen fågel alls utom 2 skäggdoppingar! Det är nu stilla och nästan klart.

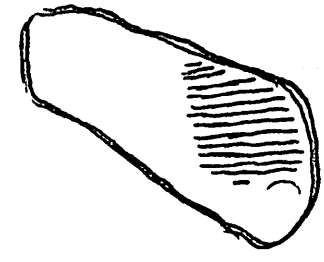

2 skrattmåsar ad i ruggning enligt nedre skissen flyga mot NO rätt högt. (Många skratt ad befinner sig nu i detta ruggningsstadium). Ett par ladusvalor juv flyger över. Sångsvan hörs långt bort i V änden, men svagt och kanske ej säkert. 1 tornsvala överflygande.

1981-07-21 forts.

2057 c 15 obestämda måsar på långt håll, flyga mot V
2101 3 sädesärlor från Ö, fälla brant. Häger skriker
2108 ringduva kuttrar. Kärrsnäppa hörs nära men ses ej. 1 + 1 tornsvalor över tornet. [illegible] 5 svalor, troligen ladu. Änder etc ligger mycket spritt, glest, nästan inga tydliga flockar. Diptera svärmar bra men ej tätt som "rökar". Grönbena hörd, 1 ex, flyger högt, nästan säkert mot O ellee SO. Vipa slår efter brun kärrhök ♂ över vassen i SO hörnet. Sädesärla hörd, kråka likaså
2115 jag ner från tornet. Ljuvlig kväll. Koltrast hörs, men ej sång utan skvattrande. Obsar avbrytas, men
2215 såg jag 15 grågäss komma från SO till sjön.

Tillägg: när vi körde "prästavägen" på hitvägen, gick en mink, halvvuxen unge om ens så stor, sakta över vägen framför oss. "Prästavägen" är den allmänna väg som går från Revingeby via Lottagården ner till vägskälet nära Ivans backe. Minken kom där denna väg går genom tät och fuktig skog, jag tror området i gamla dagar kallades Bökebjärsmossen.

1981-07-22, onsdag.

Jag bodde i stugan på natten. Sov föga, låg länge och läste, steg upp 0330, ut 0340. Stilla eller nästan stilla, +10° C, nästan klart, en del låga moln drar upp, månen som är drygt halv men i minskning, ses först klart men blir snart bara synlig då och då p g av förbifarande moln, som visar att vindstyrkan däruppe måste vara betydligt större än vid marken. Flera rörsångare sjunger livligt, i kör, så att det är [illegible] svårt eller omöjligt att urskilja de enskilda stämmorna.
0400 upp i tornet. Grågås h (h = hörd; s = sedd). Taltrast troligen h.
0401 jag tycker mig höra en sävsångare 0401 men ej senare, däremot fortsatte rörsångarna livligt, [illegible] många ex. Grågåsflock ligger i NK norra utkant, här ses c 15 ex. På NK några glesa änder, f ö för mörkt ännu. OBS: SOMMARTID! Rödhake knäpper nära, men kortvarigt. Ej ett spår av sång utom rörsångarna. Vind knappt märkbar för känseln. Men de tunna molnen framför månen driver inte så sakta, och jag tror de driver ungefär mot NO.
0415 häger skriker. Gräsand h, [illegible] grågås kacklar dämpat. Rörsångare kör hela tiden för fullt
0420 6 grågäss simmar ut på NK; det är icke de ex som hörts. De 6 består av 1 ad 5 juv vilket syns tydligt när de simmar i rad, den främsta är kraftigare och framför allt längre och grövre i halsen, de efterföljande visserligen vuxna i kroppen men mindre kraftiga och med tydligt kortare halsar. Juv följer den gamla fågeln noga, i enkelrad. Rödhake knäpper flitigt, nära, 2 ex är det ett slag mycket tydligt. 12 skrattmåsar komma rakt över, kurs mot VNV eller NV. Annan ensam skratt flyger lågt över NK. Nu mer än 2 rödhakar.

Det blir låga vita dimbankar över sjöns V ände och angränsande land i V och N, men f ö är sikten fortfarande utmärkt. Det ljusnar rätt bra. Det är glest prickigt av fågel på öppna sjön utanför NK men mest är det långt uppe i NV. I ungefär östra hälften av sjöns norra del ligger ingen fågel alls. Fåglarna på NK: inte mycket, men NK är nu i besvärande grad dolt av de framförvarande altopparna, som blivit både höga och breda på sista året. (De kapades för några år sedan av Johnny).
Nu ligger minst 34 grågäss vid krysset på skissen.
Och svankullen med 3 ungar ligger på NK

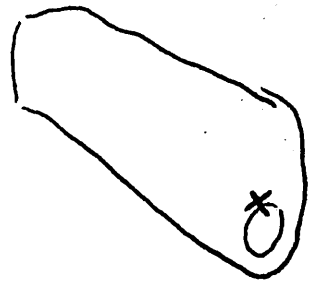

0433 det har ljusnat mycket bra. Spegelblankt, men speglingen bruten här och där av svall från simmande fågel. grågäss h, 5 ex lyfta men fälla åter. 1 knölsvan ♂ anfaller 1 gås som ligger ensam. 300 m från den ligger minst 30 + 5 grågäss. Uppe i NO i sjön ingen fågel (se det streckade området på ~~samma skiss~~). Men f ö ligger vattenfågel i N och V i sjön och någorlunda i antal även i resten av sjön, alltså väster om närmsta klarvatten. - Rörsångare fortsätter rätt livligt och oavbrutet, men färre ex än förut. Sävsångare troligen kortvarigt hörd. Kort därefter hörs en sävsångare tydligt men ej nära. 2 hägrar skriker, fäller i kanten av NK. Andra hägrar hörs. Näktergal: det torra lätet hörs, ovanligt högljutt, övergår halvt i det klangfulla varningslätet. - Mycket litet stickmygg i rörelse, men icke-stickande diptera svärmar glest.

skissen föreg. sida).

1981-07-22 forts.

0445 gräsand, vigg, skäggdopping på NK, men bara få ex inalles. Därutanför väl 100 ex på vattnet excl. svanar och gäss, men en stor del av fåglarna ligger mot mörk bakgrund, d v s där sjön speglar bakomliggande skog i NV-NNV, och dessa fåglar är omöjliga att bestämma, delvis syns de knappt alls om man inte har ledning av svallvågorna när de simmar. Det är alldeles stilla. En ringduva kuttrar långt bort. Svankullen med 3 ungar på NK, den med 5 ungar utanför NK, oftast på öppet vatten någorlunda nära f d Almen eller därbortåt. Dessutom ses 2 + 1 + 1 + 1 svanar på långt håll. 7 grågäss lyfter, flyger mot S men svänger mot SO.
Det är faktiskt rätt mycket änder på vattnet, glest fördelade. 1 fisktärna ad. Entita hörd, eljes ej en småfågel utom rörsångarna

0501 1 hämpling överflygande. 5 gräsänder från Ö, fäller. Änderna ute på öppna sjön är mest gräsand. De ligger glest. Därtill ett par smärre dykandflockar (praktiskt taget säkert vigg och några få brunänder), och dessutom långt uppe i NV en del obestämbara vattenfåglar.

0509 1 stor trut flyger österut. Det är märkvärdigt stilla i luften, men

0511 lyfter 6 grågäss under stort kackel, de kommer rakt mot mig, varnar, svänger skarpt, reser mot SO. 6 + 5 + 10 + 2 grågäss ligger kvar fritt synliga, kacklar. Strax lyfter 7 ex därav (eller åtminstone delvis därav), kommer nära förbi mig mot SO; det är 2 ad och 5 juv. Kanske ligger gässen familjevis, fast m l m tydligt?
Det har blivit mycket mera moln, men fortfarande mycket fint väder.

0515 11 grågäss lyfta på samma sätt som ovan, flyga mot SO; däri är 2 eller 3 ad eller kanske 4 ad. Minst 20 + 7 ex ses ligga kvar på NK. 1 sädesärla flyger över. 2 krickor komma från O eller NO, fälla på NK. 29 grågäss lyfta och fara iväg!!

0520 kråka hörd. 5 svartsnäppor ad i tät flock kommer över sjön ungefär enligt skiss, de flyger lågt och tyst men stiger avsevärt när de nalkas S stranden:

Några måsar mot Ö.
Uppdragande grått molntäcke, tämligen lågt liggande; med luckor, därovan solbelysta cirri.

0523 minst 135 änder räknar jag nu på vattnet, de ligger mycket spridda.

0525 jag ner från tornet.

Anteckningarna hädanefter renskrivna direkt, med svart bläck.

1981-07-22 forts.

0530, just när jag kommit ner från Gorneb, flög en ensam Gransvala förbi. Därefter avbröts i iakttagelserna till 0542 för att tillägga morgonmåleb. Satte mig på verandan

0545 Brun kärrhök o'as flög över, och ett par tre backsvalor sågs över sjön. Enstaka sedd

0555 2 brunа kärrhökar jiw kommer högt uti från sjön, kretsar över närmsta oss. Samtidigt kommer 1 fiskgjuse ungefär från S över Silvsökraskogen och börjar rytta över sjön, flyger runt, försvinner. Högrar jiw ses.

0600 Det är alldeles stilla, halvklart, mycket god sikt, Temp. knappt +11° C.

0607 En ung brun kärrhök har fällt i toppen på en stor pilbuske c 4-5 m höjd; blir attackerad av fiskgjusa ad. En annan brun kärrhök jiw sitter samtidigt i en lägre buskstopp ute i vassen. - Nu sjunger en rörsångare i närheten, men inte flera. Allmorgonsol över sjön; det är lätt att se att de flesta ändorna är grässand; 3 skedänder ses; men längst bort i andra änden av sjön är ändorna ej bestämbara.

0622 Ett par tidtal skrattmåsar ad + juv och 3-4 fiskmåsar ad nalkas alldeles lågt över heden. 3 fältpiplärkor flyger förbi bakom

1981-07-22 forts.

sångare. Fiskgjusen, den är en ad, flyger ängo runt över NK på c 10 m höjd, rycklar ofta. I höger gir står där, följer gjusens rörelser, vänder på huvudet, riktar näbben snett uppåt flera ggr. Gjusen slår i vattnet 2 ggr men missar. Längst bort i V ses dels en annan gjuse, dels 1 brun kärrhök gir och en dito ad tumla om i luften med varandra. Nu ses också backsvalor glest över sjön, minst ett par tiotal, kanske fler längst ute.

0636 just när ovanstående skrivits, kommer gjusen tillsynes över NK, alldeles lågt med en liten fisk (relativt, alltså!) i klorna; den bär fisken ungefär på tvären. Nu ökar antalet backsvalor över sjön, säkert ses 60-70 ex livligt kringflygande, oftast helt lågt.

0650 Jag går ut, vandrar nära stugan. Sångsvan hörs på långt håll i V. Vid ett par tillfällen flyger ensamma smärre mot V alldeles lågt bland backsvalorna och mycket snabbt. Trolsjen kärrsnäppor

0708 plötsligt 6 tärnor (fisk/silver!) långt ute över sjön, kanske var ett par ungfåglar däribland. Oro på backsvalorna,

1981-07-22 forts.

de är nog c 100 ex. nu. Såsparrar flyger från vassen till ängen och åter, passerar ofta c 1 meter över strandkanten.
2 enkelbeckasiner lägre över vassen.

0725 1 fiskgjuse åter över NK, mycket, flyger runt, slår i vattnet, rätt smeck, lyfter utan byte. - 1 svartvit flugsnappare, ej jun, på tomten, flyger strax bort. Annars idag alldeles påfallande lätt småfågel i buskar och träd. - Jag granskar med tub en del av ändorna längst bort i V. Det är grässand, samt en välsamlad flock på 8 vigg; därtill en del oberbänbara.

0745 Kärrhök ♂ kommer mycket lägre över sjön med lätet byte, kurs rakt på den plats vid S sidan där en kull är utflugen. 2 ungfåglar möter honom över vassen, den ena får bytet eller rättare tar det i luften, ♂ flyger genast bort. 1 fiskgjuse res samtidigt längst bort över V änden på sjön, den nalkas, är alldeles jämn i handpennorna i motsats mot det närmast föregående ex.

0755 nu kommer även den gjuse som [redacted] (saknar) en eller ev. två av de längsta handpennorna, åtm. i vänster vinge. Slår lodrätt i vattnet, kommer

1981-07-22 forts.

upp utan byte, anfalles av fiskbärna så
/ höger så ses; övriga se idag har vänt
juv, om alls äldesbesvärande.
/ större hackspett flyger förbi, fäller, ropar
0803: S skratt mäser så och juv mot SV i gles
flock. / fiskgjuse kvar
0804: gjusen på huvudet i NV, upp med vit
fisk, skallad längd 25 cm, ej höjd i kroppen;
flyger genast bort mot S (ungefär).
Ja, gjusen försvann mot S men kom tillbaka
igen, när den är 3 kråkor kärrhökar juv
och en av dessa börjar förfölja gjusen med
stor envishet, såhär en stycka på
1500-2000 m alltmedan gjusen skiftar mot
V - NV - NNV - NV. Äntligen ger kråk-
höken upp, svänger tillbaka, gjusen sam-
lar sig, börjar kretsa, är mycket
långt borta, knappas ur sikte.
Enstaka kornsvalor ses. - Efter en skurs
skuggor blir det nu sol och klarare väder;
det blåser upp från SV. Temp. 13°C.
Brun kärrhök f ad över närmaste ängs.
Bofink ♂ ses; näbbergal varnar.
0820 Jag går kort runda. Hämplingsfamilj; Grädpip-
lärka; varnande härmsångare. Ett tjogtal
kornsvalor rätt högt, därav en med

1981-07-22 forts.

ojämnheter i <u>ena</u> vingen:

En bygatell kanske, men
jag har aldrig sett något
sådant hos tornseglar förut. –
Det mulnar av lätt molen och blåser
upp från S–SV.

0841: 6 småvadare med rasande fart mot V
eller VNV; nästan säkert kärrsnäppor
men svåra att klara eftersom de bara
sågs bakifrån.

0855 1 enkom vadare mot VNV över sjön; det
är en brushane, praktiskt taget säker.
1 grönbena kretsar över sjön, den verkar
helt och fint utfärgad, inkl "orenb"
på manteln, men stjärten är något ur-
vinjad och dess <u>bakkant svarta:</u>

Sista rest av ungfjäl-
dräkt måste det väl ha
varit. Aldrig sett något
sådant tidigare

0905 obsarna avbrytbar. Mattläggning, städning,
vattning. Korta utblickar över sjön gav ännu
en gång fiskgjuse nära, och

0955 en glada rätt högt kretsande mot [redacted] det
grå molntäcket.

B

(168)

1981-07-25, lördag.

Inga hade rest till Tenhult för att träffa sin syster Nanna och hennes familj. Jag hade lovat att tälta till skogen, hade egentligen tänkt att stanna länte över natten till söndagen, men vädret ändrade sig snabbt till det sämre, och beslöt blev därför kort. Kl 1110 for Lena och jag från Lund i <u>öregn</u>, stundvis snarast störtregn. Jämngrått och dyblött och kylig; vid ankomsten till skogen bara 12° C. Sikten dålig, man ser praktiskt taget inget utanför närmaste klarstycken. Nästan hela tiden från 1200 till 1245 såg jag en fiskgjuse flyga omkring över närmaste klarstycken, ofta nyttjande. Oavbrutet öregn. Jag såg aldrig gjusen slå i vattnet. <u>Precis</u> över vattenytan flög hela tiden flera tjärtar svalor, jag tror att det var <u>backsvalor</u>; nästan säkert ingen annan art där. Lätet grässand hörs där; även ev c 8-10 gräsänder uppe och flyger ett par ggr. Knölsvan sedd 2 ad nära varandra och nästan säkert 2 ungar (av de 3 som bör finnas). 3 fiskgärmor.

Vi gick ner till kanalmynningen för att samla ett prov på den insekt som i massor infekterade en stor gräs-art. Insekten lyckes vara ungdomsstadiet av en <u>stritt</u>; och gräset

1981-07-25 forts.

blomställningar som snarast är grävita och täta, ser Bokskogbyn skalet svarta av dessa insekter. Jag fog ett antal blomställningar i sprit. - En ensam ladusvala jagade i regnet mellan alarna vid kanalen, eljes ej en fjäl sedd, däremot tror jag att jag hörde rörsångare. Men jag kämer ej till vanningsplatsen hos kärrsångare, åtminstone inte med säkerhet.

Vi åt en lätt måltid i stugan och satte sedan på verandan och tittade ut över sjön. Regnet fortsatte oavbrutet, mättligt till starkt. Kl 1415 såg jag svankullen på 3 ungar tillsammans med en förälder. Backsvalor fortfarande över närmsta klarsikten, i hårt regn, frisk vind och en temperatur på knappt 12° C. Och detta en dag i slutet av juli!

Endast ett nytt antal änder ses på närmsta klarsikten, ofta under 10 ex. Kl 1430 ser jag bland dem minst 3 skedänder.

Startade hemresan 1455. Väster om Revinge-by gick c 50 kossor på betesmark. Alldeles intill bland dem flög flera ladusvalor.

Hemkomst 1525. regn nu svagare, men det var jämngrått och blött och rätt frisk vind, troligen omkring V eller NV. SLUT

B 1981-07-31, fredag. (170)

(170)

Inga kom enl. överenskommelse kl 1615 och hämtade mig. Vi for ut till stugan; ank. 1645. Efter en mulen och grå och kylig dag blev det nu delvis sol och likaså vänligare väder. Rätt god sikt. NV vind, temp. droppa 17°C. Jag gick ej upp i fönsret men observerade en kort stund från verandan och såg:

kentösvan: kullen med 5 stora ungar på närmaste klar-
stenen och kullen med 5 stora ungar på sjön
NV därom. Längre ute 2 obest. svanar ad.
gräsand några få på närmaste klarstenen (=NK)
skedand 1 ek " " "
skäggdopping 1 ad med 1 unge som dykades
brun kärrhök 1 juv sedd flera ggr, delvis nära,
troligen >1 ex.
fiskgjuse 2 ex rytdade över NK, både ovan-
lig låg höjd delvis nära varandra.
skrattmås några få. 1 ad på nära håll med
helt svartbrun kund hade
alldeles ovanligt starka
markerade ryggningsfurchor
symmetriskt i båda vingarna enligt skiss
fiskgärna flera ex över sjön 5-6 skrällande
ggr. De som kom nära [redacted] var ad.

Det var alldeles tyst vid stugan, och ingen människa syns på fastlandet.
Jag plockade en god portion hallon till oss båda, när Inga lagade middagen.
Inga återvände till Lund, med start 1845.
Jag försökte en sväng att obs från verandan och såg bl.a. en fiskgärna juv ihop med 2 ad.
Vidare sågs en del glesa flockar av fågel på västra delen upp i NV, obestämbara, men likväl roligt att se. Det är molnigt, [redacted] +15½°C, och vinden avtar betydligt.

1981-07-31 forts.

Jag satt på verandan och läste. Lyfte blicken då mot sjön - då kommer en rovfågel precis mot verandan, försvinner in över taket på 1/2 meters höjd, och jag hör ett svagt ljud som nästan säkert innebär att fågeln fällde på taket. Jag kan se att fågeln är ung och om en vråk men att den saknade stjärt m.t.m. fullständig. Jag ställer mig vid dörren, står omkring 10 sekunder, slår så upp dörren och rusar ut. Och där sitter en ung ormvråk med normal färg och mycket välmarkerat brösttecken på takrocken, norra takrocken, 4 meter från mig! Den har en aluminiumring på vänstra fotens. Och fågeln flyger inte bort! Den sitter kvar, ser sig om något men fixerar inte mig. Vrider huvudet på sig så att den vänder nacken mot mig. Jag går c. 1 1/2 meter närmare. Fågeln vänder sig så att jag ser den från sidan. Jag finner att den saknar stjärtpennor. Den sitter nu på mycket ått nära håll men fixerar mig inte nu heller. Sitter ytterligare 5-10 sekunder, lyfter så och flyger bort över taket och försvinner. En högst egendomlig upplevelse. Detta hände kl 1915 i mild och fin kvällssol.

Kort därefter i Tärna (= praktiskt taget säker fjälltärna) kommande om med en lärkfalk över sjön väst när. Det var tärnan som mobbade falken, flera ggr, och effektivt, men så per ggr fasade falken humör och slog mycket kraftfullt och nästan vertikalt efter tärnan som vilt kastade sig undan för att störta åter på till attack! Upprepades flera gånger

1981-07-31 forts.

1940 off upp i Connek. Sluts h. Grisänder: i "Farmen" minst 5, kanalmynningen 4 (men till stor del dold av träd etc), på NK c 15. Därstädes även 3 sothöns, svankullen med 3 ungar som nu är myc. stora, samt 1 häger. — Längre ute: mycket knöl bort i andra änden minst 70 vatten-fåglar (bebyder: änder + sothöns + doppingar, men ej svan eller gäss, ej heller måsar). De är till bebyddande del oberörambara f.n., men följ ser grisand, knipa, och nästan säkert vigg vigg och några sothöns. Nästan alla ligger glest fördelade, ibland några liken m.l.m. Tydlig flock, men mellan många ex är av-ståndet 100-200 m eller mer, särskilt i N delen av sjön. — Vidare ligger där 2 flockar med mås (skratt- och/eller fiskmås), c 20 + 35. Måsar brukar inte fälla där utan knöl ute på öppna sjön ungefär mitt på sjön, dock närmare N stranden. —

Rall skriker 2-3 ggr. I ungskog ligger på vattnet, trol. grötmås. Sädesärla flyger över, 1 ex sedan 1 + c 3 ex till. Måsar kommer österifrån, c 15 ex knöl uppe i norr. 1 skrattmås ad höjde mot S-SSV. Sävsparv hörd. 8 skrattmåsar, varav 6 ad 2 årsungar. Flyg enligt skiss:

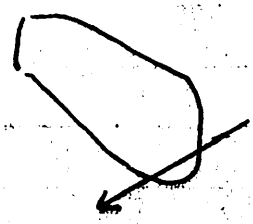

1 blåhake flyger över.
1 ad skrattmås och } mot VSV.
1 ad 2 juv skrattmåsar }
Måsar tjatar i buskarna. Skäggdopping juv hörd.
Väder: svag vind, NK delvis spegelblank.

1981-07-31 forts.

2000 flock 11 enkelbeckasiner kommer ungefär från S-SO ut över sjön, höjd c 100 m. Antalet grävänder i "Tamen" är nu c. 12, men nästan säkert fler.

2005 5 silvertärnor kommer med rak kurs österifrån ut över sjön, på kort avstånd norr om Tomek, och bort i Trädtoppshöjd. 1 fomvuxen. Några på sädesåkern. 3-4 skäggdoppingar ute på öppna sjön; fler ses ej med säkerhet. 10 obest. änder flyger på långt håll.

2009 1 grönbena h. 1 ladusvala fam.

2010 nu > 120 måsar på vanligt långt i V. En svankull med 6 relativt små ungar ses också långt i V, ungefär utanför f.d. Almen såvitt jag kan döma. De simmar sakta in bakom ett par vassruggar. - 2+1 fiskmåsar ad flyger mot V eller VNV. - Jag kan nu se att vadarspejarna långt ute till största delen består av grävand; det hörs förresten också. Men en del är obestämbara.

2019 2 ståndare flyger mot NO (!!). 5 ex! Rall hörd på nytt.

Väder: Det är nu ett egendomligt "mjukt" solsken, aning dimgt, men solen bländar rätt starkt. - Mycket svagt kvittrande av rörsångare. Grönsångare hörd. Nattergal sjunger med sitt djupa vackra drill. 3 brakvadar kommer över. - Svankullen med 5 ungar syns nu också utanför NK som vanligt (och ett gott skytte utanför!). Ungarna är nu mycket stora, verkar på håll som om de också ikapp ungarna i 3-kullen.

1981-07-31 forts.

2024 I småspov hörs, uppsändes, flyger enligt skiss myc. fint: svalor glest och högt över sjön [upp se] [längst] i N-NV. Småspoven hörs forthastande i VSV. Plötslig konsert av flera vadare samtidigt: minst 1 gluttsnäppa, knölsnäppa minst 2, ev. 3 svartsnäppor, och skattningsvis 5-8 grönbenor. I motljuset ser jag minst 7 ex, däri svartsnäppa och (på nästa avstånd därifrån) minst 4 grönbenor, de flyger ungefär mot S bortom SV. Snöskatan hörs mycket bubblande, högrar skränar alldeles hemskt. 1 fiskmås rundflygande i rasande fart. 4 grönbenor kommer mot N (!) på stor höjd.

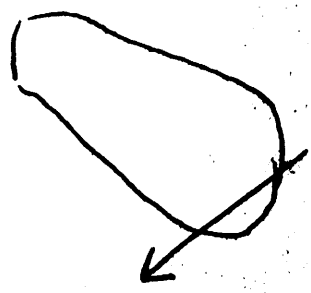

2030 nu ≧ 22 grönbenor synliga i "Tarmen". Även på öppna sjön ses nu betydligt fler fåglar än förut; mest grönbenor men ett fåtal knipor kan återigen bestämmas. Nu har minst 200 måsar samlats i en flock på västnet mycket långt i V eller västsydväst NV, enstaka måsar flyger däröver.

Svankullen långt bort i V (ungefär vänster Alnen) återses, nu i bättre ljus. Jag ser att de [redacted] gamla fåglarna är knölsvanar. Ungarna är 6, de är mycket mindre än ungarna i de andra 2 kullarna. Svanarna är nu fördelade enligt skiss:

2 stora fiutar mot VSV i stör motsol.

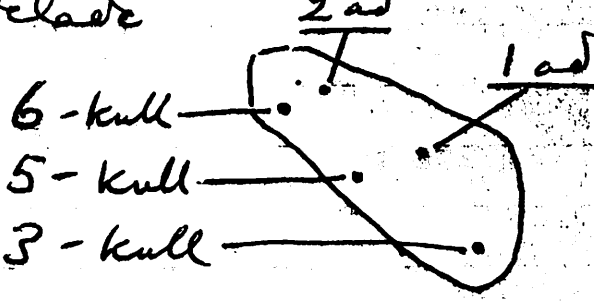

1981-07-31 forts.

Antalet grävänder i "Tarmen" och utanför kanalmynningen växer ytterligare. Efter som proteinrikt fågel vigen ända ansedd flyga (och allra minst dit!), måste ändarna tydligen simma ut ur vassen och ut på klarvattnet.

2040 i NO i sjön ligger 6 grävänder och 3 alfänder (orkesså grär?), alla gleste. Här brukar vara mycket Tomb på fågel. 7 skrattmåsar kommer från O.-

Väder: mycket fin och stille kväll, molnfri; molnen, som nyss täckte en stor del av himlen, har snabbt upplösts. Ett mjukt och rätt svagt dis. - Lätet dämpas sommar vid Tornet. Ringduva kuttrar; rörsångare hörs sjunga. Ladusvala h. Svalor ses gleste över N och NV delen av sjön, längst bort, c 50 eller 100 ex kan ses, betecknet påminner om bredsvala, men 12 svalor som kommer nära är enbart ladusvala, ad och juv, de kvittrar livligt.

2050 nu räknar jag >20 änder i "Tarmen" + 20 dito på NK + 115 vattenfåglar på öppna sjön. I buon kärrhök juv; 2054 den skrämmer upp en drillsnäppa i en vasskant (ungefär där vipan höll till). Sothöna h. I häger juv s. Mycket livlig kör av grönbenor, men bara 3 ex ses. Måsar kommer mot sjöns V del, där den stora flocken ligger.

2059 en svalflock, blandning av ladu- och bredsvalor, kommer över Tornet.

2101 några skedänder ligger utanför kanalmynningen.

ett par obestämda fjällärken hörar. Röd-
bena hörs på långt håll 2 ggr.
50 ladusvalor kommer nära. – Jag finner
plötsligt att mycket svalor flyger
över vissa delar av öppna sjön alldeles
högt över den spegelblanka ytan. Jag
räknar c 800 ex, att flyttar också
(men jag tror att både bäck och lada-
finns där). 8 småsvalor flyger med
full fart högt över sjön mot V, det
är sannolikt kärrsnäppor.
1 skogssnäppa kommer snabbt, medelhögt,
störtar ner bland svalorna, lockar
livligt och länge. – Svärmningen av
flyttsvalor ökar avsevärt, de flyger mest
vid brädhoppen eller större däröver.
2 tornsvalor kommer, far runt, tar
tydligen för sig av överflödet; större
kommer 9 tornsvalor till, beteende
som de andra.

2113 svalor och måsar strömmar
mot öster enligt skiss:

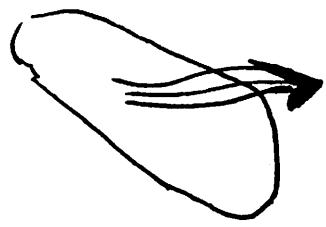

Skissen visar svalornas
beteende, approximativt.
Livlig konsert av grönbena
igen, men bara 2 ex ses.
c 10 tornsvalor far runt i svärmning
fort, tar svärmande chirpmonider och/eller
liknande; några ladusvalor också men
de flyger fort och långsamt jämfört med
tornsvalorna. Grönbena hörs nu i mäktig
kör och 1 ex spelar. 1 svartsnäppa
sedd och hörd.

1981-07-31 forts.

2120 Å Tornsvalor i fullständig rasande dans, men nu ej vid Torneå utan en liten bit ute över sjön. Dipterna svärmar nu i massor.

2121 Jag ser från Torneå. Stor konsert av sångsvan mycket vittljudande, bryter lös i V änden av sjön. Grönbena h. snöskatta h, skogssnäppa h.
Det låter som om det vore 2 sångsvanar och delvis "växelsång". - Tornsvalor leser över sjön, jag ser å ett, de får omkring sex insinningar. Nu jättestor Diptera-svärmning, svärmar 2-5 m höga, täta, tusentals ex/svärm, kanske 10000 ex i en stor svärm. Surrets hörs, bra från Torneå, svagt från marken. Förutom de tydligt avgränsade svärmarna ses även glest flygande dipterar; de liknar åtminstone chironomider, bebeende åtm. delvis mycket olikt dem som bildar svärmar. -
Det märkes sakta. Obser slutar omkring 2130
(2130) nu högljudda låten av gräsänder
2205 vid tillfälliga lyssnande hör jag
2300 ännu sångsvan.

(178)

Iakttagelser vid stugan juli 1981, utförda och antecknade av Inga Rudebeck

1981-07-04: kl 1600: svanpar med 5 ungar. 1 gjuse som fiskat den senaste timman fick en stor fisk, som den flög söderut med. 2 fisktärnor. 1 glada över sjön.

1981-07-05: kl 1215 sågs svanparet med 3 stora ungar i närmaste klaret.

Några smärre egna iakttagelser i Lund i juli 1981

1981-07-06: på kvällen en lärkfalk kretsande över Tenorgränd, sedd mycket bra, även de "röda byxorna". Försvann mot NO. Ses my. sällan över Lund!

07-20: flock c 100 starar på gatan och gräset på Tenorgränd, ej inne på tomten utan på trottoarerna. Jag granskade 53 av dem med kikare och fann att samtliga var årsungar.

07-22: i en rätt liten flock stare hade jag 7 ex på närhåll: enbart årsungar.

07-24: i en mycket liten flock nära Zootis kom 7 ex mycket nära, gick på gräsmatta: av dessa var 3 ad och 4 juv.

07-26: 1 tornfalk kom på f m över Tenorgränd, flög rätt högt och rätt sakta, avlägsnade sig mot NO eller O.

07-27: en starflock på gräsmattan utanför Teknis bestod av 19 ex. Till min förvåning fann jag att samtliga var ad!

B

1981-08-01 lördag.

Jag bodde i stugan på natten. Upp 0500: det var alldeles stilla, c 9° C, och fått dimma. Upp nästa gång 0720: fortfarande lätt dimma. Med möda kunde man urskilja några ändor på närmsta klarvatten. Morgonmål på verandan. Fiskten förblev länge dålig, bättrade sig sakta sakta. Ett par backsvalor susade över huset, en skata gick på grusmattan, ett par nötskrikor var mycket högljudda i närheten, 2 kråkor flög över vaskanten, en grönsångare rapade i närheten många gånger.

Kl 1000 upp i Tornet. Nu ser man hela sjön även fåglar på vattnet borta i andra änden; men det är grått och rätt mörkt. Stilla, + 12° C.

1 fiskträna. 1 ensam skrattmås ad. Mycket livligt fågelliv att se. I "Tarmen" c 15 gräsänder, på närmsta klarvatten (=NK) några spridda gräsänder och ett par 1cr storhuvade. 7 skedänder fäller där. 2 kråkor ligger där. Grönsångare flyger myc. nära förbi; skriker högt; annan grönsångare hörs på långt håll. Lövsångare sedd och hörd (förkortas: s resp. h). Kustpipare hörs 2 ggr på långt håll. 2 kråkor flyger. Gräsänderna ligger oftast med 50-100 m mellanrum, i något fall 2 ex nära varandra, i något fall (i "Tarmen") i liten flock. Svan: bara ett par ex sedda, 1 på NK, 1 längre ute; därtill något par myc. långt i väster. Plötsligt hörs egendomliga, jämnade och skärande läten, rätt högljudda: en havstrut ad har fällts på NK och blir angripen attackerad av en fiskträna, som dock blir mer snarkt. Grönsångare flyger igen förbi helt nära

x) aldrig hört sådana läten från havstrut förut! Också

1981-08-01 forts.

ropar därvid högt och fortsätter länge att ropa sedan den flugit vidare. [redacted] Enkelbeckasin hörd i ett ca flygar mot V högt uppe, lätet hördes i alla fall svagt i det mulna och stilla vädret.

1011: 1011: 3 fiskmåsar nära 2 fiskar varandra kortvarigt, sittar därefter kvar. 15-20 bachstelzor förbi. Korp i längd mot SV-S. De 7 skedänderna lyfter. På NK i skäggdoppig att med i fullvuxen dräkt, denna fågel, för visso något likt att äta, ses bra i tuben. På öppna sjön många filmåsar gott blåhakedykare ses 3 sothöns. I fiskgjusen över NK och vassen därunkning. Den är i rörelse i vingarna (ehuru lindrigt). Rytdar flera gånger men slår aldrig i vattnet. I höger gjuv lyfter ur vassen under gjusen, flyger runt under mycket hesa och långvariga skrän. Vipa hörd söderifrån säkert över bebesmarken.

I svartmantad tärna flyger högt och rakt mot VNV, den ruggar

snart och symmetriskt i vingarna! enligt skiss. Var antagligen en silltärna ad. Ovanför den upptäckes en fiskmås, ej eller knappt synlig för blotta ögat. Snöskata skvalrar på avstånd.

1020 ringduva kuttrar på håll. Nu 6 sothöns på ovan angiven plats. Fiskgjusen flyger över NO hämtar av sjön, snart borta.

I fiskärna jun ses bra.

I motorbåt går enligt skiss:

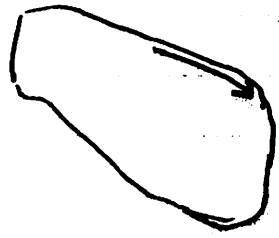

Den går strax utanför strandvassen, som är smal dämpar (i regel). Inga fåglar blir uppskrämda. Enkelbeckasin hörd, ses ej.

1981-08-01 forts.

1026 ny 10 rothuvs i flock på angiven plats. Och kort därefter ses 5 rothuvs på NK. Särsyn sedd 1 ex. Motorbåten går till Oxhalsleden N stranden. Svarbröst flugsnappare hörd. 2 strandskator ad flyga tyst och rakt över sjön. –

Ett dansk par kommer upp i Tornet; vi samtalar litet.

1038 1 fiskmås ad ses över sjön. Fiskgårmar observeras inom synhåll. 1-2-3 ex varav någon juv; men totala antalet är nog c 6. Rörsångare ses då och då flyga korta sträckor över den låga vassen. Flock 15 skedänder och en liten and, säkert kricka, flyger över sjön åt NV, där är mycket tyst. 1+1 häger ses; 4 enhällbeckasiner på rundflygning, gjorde bl.a. en ny. brants störtning. 2 tärnor (fisk/silver) kommer från Ö i ny. läge och elegant och flack glidflykt. Jag räknar antalet änder + doppingar + rothuvs på vattnet (= "vattenspegel"). Det blir bara 45 ex, varav (just nu) c 8 i "Tarmen" några få på NK, resten på öppna sjön, de flesta längst bort i V-NV mycket glest. Simmar 3-knull sedd dessa 5-knull liksom därtill 1+2 ad på längst håll. 1 trädgårdssångare i alen nära ende Tornet. Regn, som började ny. strax c 1040, blir starkare kl 1055.

1100 går ner från Tornet.

OBS: rörsångarna nästan helt tysta. Ett ex sjöng kort just när de 2 gräsgölingarna hörts. En ensam ladusvala sågs vid ett tillfälle.

*

1981-08-01 forts.

Efter 1100: sädet förblev nästan oförändrat: jämngrått, men inte helt dåligt siktj alldeles stilla, och med ett mycket svagt silande regn, som stundvis upphörde, stundvis blev något litet starkare. Temp. gick knappt upp till +15° C. Klockan 1700 var den +14° C. Jag satt på verandan, läste, tittade ut, gick en runda och tillbaka, gick en ny runda och plockade hallon i snåren nedåt kanalmynningen. Där var rätt bra med hallon men också synnerligen gott om myggj! Fågel (endast för dagen nya arter samt några m.m. anmärkningsvärda observ.):

gråsiska: kortvarigt hörd en gång, rätt nära

kråka: 1 grupp tagnad att vid kanalmynningen. Sågs 3 ggr, flög nära, försvann i skogen. Snöskaborna mycket uppskärrade, 1 ex föll plötsligt vräken i ryggen!

brun kärrhök: en enda gång 2 juv nära varandra över vassen 300-400 m ute.

vigg: hörde sedd förbiflygande några ggr

skogsduva: 1 ex flög över stora heden

hussvala: flera ex över bebyggelsen och [redacted] området innanför kanalmynningen c. kl. 1430 när jag plockade [redacted] hallon. Flög fram. högt. rödhake: knappt

snösketa: först 2 (se bilden), sedan 4 på telefonbråt nära kanalmynningen, sedan 1 ex var nästan säkert en ungfågel juv.

koltrast: ett dussintal, 2 flög med mat.

talgoxe: ett par juv sedda kanalmynningen entida flera ex därutöver, nästan säkert en utflugen kull.

lärka: 2 över sjön, därtill hörd.

Fortsättningen renskriven på maskin!

Kl 1700-1915 satt jag på verandan och renskrev med bläck obsarna från igår och hittills idag. Väder oförändrat. Mycket litet att se och höra. Kl 1750 flög 1 bivråk sakta mot N över sjön, höjd c 40-50 m. Därutöver bara triviala saker: gräng̈öling ropar, 1 fiskmås ad ses, 5 skrattmåsar ses. Bara ett par ggr sågs ensamma änder flyga över sjön. Småfåglarna som några ggr ses flyga lågt över vassen är rörsångare. Ingen sävsparv sedd. - Efter kvällsmat obsar jag från tornet:

1955 upp i tornet. Väder: molntäcket har sakta lättat, mest på sista halvtimmen. Ej lika jämngrått; i sektorn SV-NV ljusare himmel med [illegible] höga moln (altocumulus ser det ut som) på mattblå grund, oftast oskarpt avsatt mot det grå. Och sikten i horisontal-led blir inte bättre, tvärtom försämras den så att man knappt kan se V änden av sjön. Ytterst matt och dunkelt; att se fågel därborta är m l m [illegible] omöjligt. - 1 trut juv ligger långt ute i NV-NNV. [illegible] En båt har skrämt änderna, de ligger relativt koncentrerade i en flock på ungefär 50 ex långt ute; det mesta verkar vara dykand. Därtill 75 måsar, skratt- och/eller fisk som vanligt. På "tarmen" och NK mycket få änder synliga. Större hackspett hörd. 11 skrattmåsar tämligen högt mot V.

2004 23 skrattmåsar ad och juv samt 1 gråtrut juv flyger bort från sjön ungefär enligt skiss:

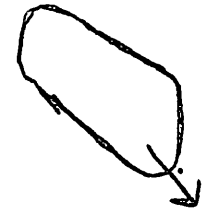

Ovanligt beteende!
4 rätt högflygande skrattmåsar mot SV.

2013 6 fiskmåsar ad mot SV. Trädpiplärkans höstläte hört för första gången denna säsong. Bofink flyger över. Hämpling h. - De grå molnen ligger lågt, det syns när stora trafikplan passerar för att landa på Sturup. Skattad molnbas-höjd 300 m.

2016 grågås h. 1 + 9 skrattmåsar ad högt mot SV. Några tornsvalor rundflygande nära tornet.

2024 Flock på 30 skrattmåsar juv + 1 dito ad + 1 fiskmås juv gör en sväng utifrån sjön in över NK men ut igen. OBS flockens sammansättning. Svankullen med 3 ungar sedd på NK. Hannen är oftast synlig i närheten men ej intill kullen; avstånd nog mestadels 150-250 m eller mer; och ibland är hannen förstås [illegible] osynlig, vilket nog brukar innebära att den är dold av vassen. Svankullen med 5 ungar ligger ett stycke bortom NK, som vanligt. Ungarna är stora men mindre än i 3-kullen. Hannen är allra oftast ihop med honan och kullen. - Några /2/ backsvalor flyger över. Diptera svärmar. - En ensam stare flyger över tornet!

c 2030 Nu helgrått igen. Flock på 13 skrattmåsar juv, 2 dito ad samt 1 fiskmås ad flyger mot Ö. Hägrar ses och hörs, f n ser jag 1 ad och 1 juv, ej i sällskap. Rall skriker. Fisktärna h. Grågåsfamilj på 2 ad 2 juv simmar sakta och varsamt norrut från NK i den lucka som finns där mellan vassruggarna. De [illegible] simmade i enkelrad, med 1 ad först och 1 ad sist. Ungfåglarna är nästan lika stora som ad i kroppen men har hals och huvud mindre, ser därför tydligt mindre ut. Dessutom är näbben gråaktigt röd eller eventuellt m l m spräcklig i grått på rödaktig eller orangeröd botten, i varje fall inte alls så klar i färgen som hos ad. - Nu ser jag 2 andra hägrar på olika ställen, båda är klara ad.

2039 plötsligt c 60-70 svalor, de kommer nära förbi, fort och rätt tätt, jag ser och hör ladusvalor ad och juv, men jag tror att det fanns mer back än ladu i flocken. - Grågåsfamiljen simmar norrut utanför Ö stranden, se heldragen pil på skissen:

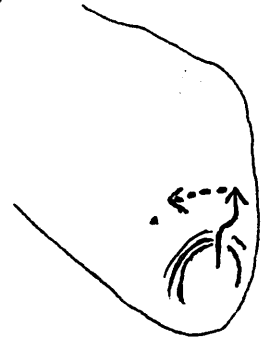

Drillsnäppor höras.

2042 c 20 skrattmåsar och 15 fiskmåsar mot OSO. Det är dödsstilla i luften; grått och relativt mörkt. Rall skriker. Ringduva kuttrar på håll. Svankullen med 3 ungar simmar ut ur NK mot NV. - Grågåskullen har svängt vinkelrätt ut mot sjön, se streckad pil på skissen:

1981-08-01 forts.

11 måsar flyger rätt högt mot NV, sågs bara bakifrån. 6 tornsvalor kommer snabbt ungefär mot NO

2045 minst 12 tornsvalor kommer mot SV i rasande fart, börjar flyga runt ovanför tornet, om varandra, manövrerar i sanning häpnadsväckande. Några få sädesärlor hörs.

2051 näktergal varnar. (Den svarta katten med vita tassar gick nyss förbi nedanför tornet). Nu är minst 15 tornsvalor på rundflygning nära tornet, från trädtoppshöjd och kanske 30-40 m uppåt. De far runt ytterst snabbt, fångar nästan säkert svärmande diptera, trol. chironomider eller liknande. - Sothöns hörs från NK

2056 nu ligger svanarnas 5-kull incl båda föräldrarna alldeles intill en annan knölsvan ad, bara en kort bit väster om NK. på fritt vatten. Den "udda" svanen reagerar inte med hotställning eller på annat synbart sätt. 3 fisktärnor kommer från Ö, en juv skriker (artbestämning praktiskt taget säker). Ett par tre skedänder ses vid näckrosbladen (det är gul näckros!) utanför [illegible] kanal mynningen; men största delen - c 80 procent - av det avsnittet är numera dold av höga tjocka Salix-buskar. Gröngöling hörd. - Flock på 17 snöskator flyger förbi utanför tornet mot NO, de skvattrar och gnisslar mycket. Oväntat stor flock för mig! 2 snöskator till nalkas på ungefär samma sätt men vända söderut.

2100 sothöns hörs på NK. Fisktärnor hörs ø ivrigt. Familjen på 4 grågäss har simmat ytterligare en bit, nu ungefär mot SV (markerat med en punkt på skissen föregående sida).

2104 det är blick stilla. Sikten mot V ej sämre än förut, men det mörknar märkbart; molntäcket måste vara tjockt.

2106 rall skriker. Det är omöjligt att ge goda siffror på antalet vattenfåglar [illegible] på öppna sjön i stort, men jag skattar antalet synliga ex till minst 75. Artbestämning på långt håll helt utesluten, men jag tror att gräsand är allmännaste art. Rall skriker på nytt. Rörsångare låter höra "trr" eller "trett". Näktergal varnar en gång. 1 fisk/silvertärna mot Ö rätt högt. - Jättelik svärmning av diptera över tornet och över alla höga trädtoppar i närheten. Tydligt surr hörs. Förtätningar ses på några ställen, men jag ser inga välavgränsade svärmar; det finns massor av diptera överallt, särskilt i skiktet från [illegible] trädtopparna och c 5-10 meter upp[illegible]. Varierande täthet. Flera arter ingår, bl a en stor som bildar små och glesa och mycket individfattiga svärmar. - Enstaka gräsänder hörs[illegible] från NK. Skäggdopping hörs långt ute

2117 kråka hörs utifrån sjön

2119 3 gräsänder flyger österut

2120 jag ner från tornet. Obsar slut, men

2155 hörs mycket stark konsert av grågås, jag rusar ut: flock på minst 40 ex kommer över stugan ut mot sjön, [illegible] de kacklar högljutt, och jag tycker mig höra ännu en flock längre uppåt norr.

1981-08-02, söndag.

Jag var uppe kortvarigt 0300-0310. Lyssnade men hörde praktiskt taget ingenting. Det var inte dimma.

Upp nästa gång 0645: strålande morgon (sol, vårmärke nära), alldeles lugnt, temp 10° C. Jag skyndade upp i Tornet. Här fullständig avlöst, men kommentarer bara för vissa arter:

skäggdopping: myc. få

häger: rätt många, sköt och solade sig i vasskanterna, delvis med häigande vingar. Nog c. 10 ex grågås: 2 ex kom fr. Ö, fortsatte NV.

knölsvan: hanen med 6 små ungar i V änden sågs! Ungarna myc. fina, svårt att säga, men ej mycket större än gräsänder, och alltså fortf. rel. kortbalsade. Både 3-kullen och 5-kullen samlade redan den nästan. Låg ovanligt nära.

gräsand: myc. uppåt 10 i "Tarmen, c 10 på NV, och på öppna vatten på rimligt håll på ca som låg ensamma, ofta 100 m - 250 m mellan varje. Längst i V myc. mer fågel, Σ c 70 ex redan, men detta kan bara vara en del av vad som fanns, och i stiftan ingår även brunand och kanske andra arter.

brunand: minst 6-8 redan på längre håll

fiskgjuse: 1 ex, lätt mygande i handpennorna kom nära.

(186)

Kvissle 1 ex flög förbi mot N. Se även snösiska.
Gransala 1 par på telefontråd på västra hållet vid gamla P-platsen.
(OBS: ingen kom kärrhök sedd, Brots noggrann spaning)
sothöna: 3-4 på NK
gluttsnäppa 1 ex sprede och flög västa förbi
skogssnäppa ätte d'Vo.
skrattmås bara 2-3 ex
fiskmås 1 ad
grågås: 2 juv + 1 juv + + 1 juv flög mot V; och minst 1 ex vistades vid sjön, ehuru knappt ej länge.
havstrut 1 ad låg länge bort i V änden, sågs bra i det utmärkta ljuset, kom om en stund till NK och flög mot

pilfinkarna hela tiden 2-3 synliga men idag i regel längre bort. Totalt nog c. 5.
ringduva sedd
skogsduva hördes kuttra flera ggr.
Gransala: några få i luften nästan hela tiden
grönsångare flög förbi, skrek
ladusvala enstaka sedda
backsvala i ringa antal över sjön etc. kanske 15-20 sedda.
lövsångare sjöng flera ggr, m.l.m. fulltonigt. Säkert mer än 1 ex.
snösiska: när jag kom ut 0645 hörde snösiskor och vilt kvitter i strandskogen. Nästan säkert samma kvissen där. Det ex som sedan flög förbi mot N eller NO.

1981-08-02 forts.

blåmes hård
entita hård
sbare: flock på 6 ex flög över. Ej fler.
nötskrika 1 ex alldeles vid Tornet i de höga björkarna lät hörs sitt lätta á la ormvråk många ggr, och jag trodde först det var ormvråk, men till slut andrade den lätt, flög i väg och blev sedd.

Jag var i Tornet 0646-0730. Därefter morgonkaffe, och 0800-0840 plockade jag hallon vid järnvägsbanken med god sikt över Tervägen. Det för blev soligt och grant men rätt rikligt med cumulusmoln drog upp, och vinden, som var omkring V, ökade snabbt och blev frisk.

Tiden 0800-0840 hallonplockning och därefter dels arbete inomhus, dels obsar från verandan. Några få saker av intresse: kenölsen o° i NK började uppföra hotfullt mot de 2 grågäss som fällde där. Gässen backade högljudt när svanen simmade fram mot dem men flyttade sig, om ock bara några tiotal meter. Svanen lem efter, flaxande men lyfte aldrig. Gässen flyttade sig kanske 100 meter, under protester. Då gjorde svanen nytt anfall, högt flax längs vattnet. Först då flög grågässen bort från NK.

1981-08-02 forts.

Vidare: 1 glada med mycket grunt lekvan stjärt sågs kretsa lägre bort mot Alnen. Senare 1 glada med djupt kluven stjärt (och nästan säkert i ryggning i vingarna) sedd mycket nära över sjön i ett par omgångar.

Brun kärrhök o ad, mycket grann utfärgad men ojämn i vingarna, flög lågt över ängen mellan [redacted] Gomer och Silvsätra by. ORS att ej en enda brun kärrhök fått sällskap hittills idag!

Fiskgjuse: 2 ex samtidigt över sjön omkr. kl 0830 och delvis även senare.

Gluttsnäppa hörd 0820

Skogssnäppa hörd 0835

-

Förmiddagen för övrigt från c. 0900 till 1200: dels städning och disk etc. inomhus, dels obsar från verandan, dels också efter samtal med tre tyska turister från Bielefeld, en herre med två halvvuxna flickor. De var mycket naturintresserade och kunniga och en av flickorna var särdeles livlig och dynamisk och också glad för fågel. De blev saliga när jag pekade ut för dem en brun kärrhök o ad och en rätt ljus omogen som kretsade

1981-08-02 forts. (5)

tillsammans över oss; och deras häpnadsrop blev än större när en flygplansjuse — som de just förhört sig om — kom och började rycka 150 meter från Tornet. — Det skall tilläggas att nästnämnda kvinna kärlekar ej är samma ek som säljs Gildhare dag, OBS att fotfarande vigen kvinna kärlekar just har sedda idag.

Omkring kl 1115 när jag var ute på Tornen, flög en sommargyllinge ett förbi ute över viken omkring 60-70 meter. Fint solsken!

Ett slag syntes på NK en flocka på 12 sothöns, vilket är en stor siffra numera!!

Tiden fram till 1230 säges flyga mycket. Obser ej avbrutna. En flocka på 14 eller 15 skedänder nalkades och flög runt över närmsta klarvatten.

Lena kom och hämtade mig strax efter 1230 enligt överenskommelse.

B

1981-08-04, tisdag.

(190)

(190)

Högrommar: varmt, klart och nästan lugnt. Över Tenorgrund omkr kl. 1000 c 100 skrattmåsar rundflygande om varandra, rätt glest; uppenbart på insektsfångst; de gjorde ofta små kast uppåt eller neråt för att gripa något (lät vara att detta något var osynligt). Höjd 25-75 m.

Vid Ekologihuset, från mitt mot N vetande fönster: oavbrutet stor aktivitet på fiskarlar, och mycket talrika var de också: c 90-100 ex i bland flygande om varandra, ibland bildade de täta flockar på upp till 35-40 ex och susade runt högt över fridhoppar och hustak. Detta c. kl. 11-12.

Kl 1330 var fiskarlarna fortfarande mycket aktiva, men därtill kom c. 400-450 måsar som flög såsom ovan sagts. Det var skrattmåsar och gråtrut. En fjärdedel av och en fjärdedel just också sedda där. Det var tydligt att de tog insekter. Jag misstänkte starkt att den lilla svarta fridfiskarmyran x) svärmade, dels p.g.a. vädret och dels eftersom jag redan igår sag att den var aktiv och sprang i stort antal utanför sina bon.

När jag gick hem från Ekologihuset kl c 1715-1740 fick jag vissheten: jag såg minst 25 stora ex av denna myra springa på trottoarer och gångbanor. Därefter såg jag ingen svärmning eller flockar på sådan nu på e.m.

x)

1981-08-05 onsdag.

Utanför elevlogishusen, huvudsakligen mellan dessa och västra vallen, var tomtarna exceptionellt talrika idag, jag säg c 125-135 samtidigt, och totala antalet var högre. Ofta symetrisk tält flockar sig som de brukar göra, men aldrig mer än c 70 ex i en sådan flock, däremot kunde två flockar på varsin c 40-50 ex flyga nära varandra.

På hemvägen kl c 1630 sågs idag 4-5 ex av den svarta myran; det var alltså fråga om ensamma vakter på marken, jag förmodar beslutade sig som skall grunda nya samhällen.

En svarflock gick på trottoarerna (som är delvis utlagda till gräsmattor) på Tenorgränd samt i villakvällpärdarna. Totalantal nog ej över 100 ex. Jag granskade 55 ex mycket noga; alla var fin.

1981-08-06 torsdag.

Fortsatt värmebölja. Svag vind, dis, mattblå himmel, ringa cumulusbildning skedde först vid middagstiden. I trädgården på Tenorgränd på morgonen flera törnsångare.

Kl. 1240 tog jag buss ut till Rensjöheds (Kvismaråd), anlände dit 1310. Gick på järnvägsspåret ner till stugan, åt fiskina hallon på vägen. Flera grönsång och härmsångare (flera, kanske en familj: "Teroid" "teroid", blev ibland tvåstavigt "terid" eller rentav "terjd" etc). Såg 1 Vanessa io, många Aethusa-skalder

1981-08-06 forts.

etc. Sågs också en fullbildad f av den vitbitare som är svartfläckig på grön botten. Och på en stjärt på järnmärjen (som är nedlagd sedan länge) kröps två honor av Elgbusa rubra.

Ankom till stugan 1400. Skuggtemp. 26° C, klart och stilla. Jag var rätt trött efter vandringen i hettan med relativt stor packning. Satte mig på verandan och såg ut över sjön. Fågelaktiviteten var inte hög, men före c. kl 1700 hände följande, med långa mellanrum: en glada flög högt över vassarna långt bort i V. En brun kärrhök gjorde var en gång ute och kretsade högt över sjön. En havsörn ad som först låg långt bort, kom och fällde på fisk i NV. Stod länge här eller låg i vattnet, men lyfte genast när en höger gjorde kom och fällde där. Några andra högre redde. Grågölingar hörd. 1+1 kråkor ute över sjön. En skrattmås och några få obestämda måsar sedda över sjön. Småfjäll inte mycket, och nästan helt tysta. Svanhonen med 3 ungar sedd på NV, och svanhonen med 6 små och 1 liten unge sedd långt borta, på öppet vatten.
En fiskgjuse sågs omkr. kl. 1745 flyga bort mot S med stor och hög fisk i klorna.

Kort därefter hördes människoröster, och Christina Hjöblom och en konservator på Malmö Museum steg in på stranden. Jag gick in dem mötte och offererade dem läsk eller kaffe i hettan. Vi satte

1981-08-06 forts.

oss på verandan med var sin läsk öl. De var ute för att hämta smörgås, närmast björk och bok, till en blivande monter som skall arrangeras av Jägarförbundet på Fäboden mot slutet av innevarande månad. Vi hade mycket att tala om; jag har inte sett Christina på många månader.

När vi skulle gå hem, kom Lena enligt överenskommelse; hon har varit i Rättvik i två dagar och hälsade på sin gode vän Ingvid Björkman. Vi förlängde samtalet en stund innan Christina och konservatorn åkte till Malung (jag kände konservatorn [redacted] något men har glömt hans namn).

Lena och jag planerade hållen i närmaste snår. Där fanns mycket mer än jag väntat [illegible]. Därefter så småningom tillredning av middag. En rolig sak hände när vi åt: en flugsnappare flög runt över NK flera varv. Det var mörkt ute, och även om jag inte avporträ, men det var kul att se den. Trots noggranna obsar hade jag ej sett den tidigare idag, och den var snart försvunnen; säkert ej från Tornet (se nedan).

1945: Temp. är + 22° C.

1950 jag uppe i Tornet.

1981-08-06 forts.

(Rödmyror svärmar!)

1950 upp i tornet. Temp. 22° C drygt. Spegelblankt vatten. Dis på stora avstånd, men ej besvärande vid obsar över sjön. Svalor flyger över NÖ delen av sjön, antal c 500 ex. Ladu och back, men troligen mest ladu. 5 grågäss ute på sjön. Svalorna ökar i antal, är snart 1000. Nu ser och hör jag bara ladusvalor. Ytterst få änder ligger på sjöns Ö halva. Bort i V halvan ligger över 50 fåglar på vattnet, de ligger glest som vanligt. Siffran includerar ej svan eller gäss. OBS att alarna framför tornet nu blivit så höga att de hindrar sikten, inte mycket ännu på öppna sjön men ganska mycket på närmsta klarvatten. - 1 häger flyger. 1 tornsvala sedd. Svanparet med sin 6-kull sedd långt bort som alltid. Dessa ungar är små och ljusa. Svanparet med sin 3-kull sedd rel. nära som alltid; de 3 ungarna är mycket stora.

2000 nu c 1500 svalor, de allra flesta lågt över sjön. Både back och ladu sedda och hörda. Svanparet med sin 5-kull sedd, som vanligt utanför (=bortom) 3-kullen. Dessa 5 ungar också mycket stora men mindre än 3-kullens. - Flock c 30 starar flyger ungefär österut, rätt långt uppe i norr. En Sylvia varnar, jag tror det är ärtsångare. - Rödmyror svärmar hela tiden och har (ända sedan jag kom hitupp) fällt på tornets skyddsvärn.
Där springer de omkring, man ser parning , parningsförsök etc. Massor av ex! Många fäller också, ideligen, på mina armar, i håret, på kläderna etc.
Bifogade skiss visar ungefär hur svankullarna ligger, samt en ensam svan i NO-hörnet. Prickade linjen visar hur en liten flock på 18 starar flyger:
Bofink hörd. 3 + 2 sothöns ligger på NK. Praktiskt taget inga änder på närhåll!!

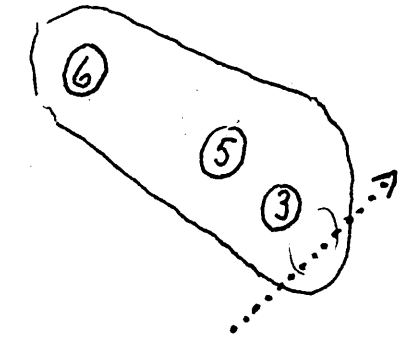

2009 flock 14 skedänder och 1 gräsand ses flyga över sjön. Av svalor hörs nu enbart ladu!

2011 I svankullen med 3 ungar ses nu bara 1 ad och 2 av ungarna. Där i närheten ligger 2 andra ad; 1 ex (eller båda??) intar hotställning och gör anflog men kullen flyttar sig ej (se nedan!). -
De 5 grågässen flyger österut.

2015 nu räknar jag minst 70 änder långt bort i V änden. De är ej bestämbara, dock ser jag att en del är gräsand (och troligen är det mest gräsand)

2018 nu har den (tillfälligt) defekta svankullen på 1 ad och 2 juv anslutit sig till den ene av de nyss omnämnda ad. - Rall skriker.
Bland ladusvalorna över mig ses och hörs en backsvala. 1 tornsvala ses. Talgoxe hörd. Aeshna-sländor flyger. Diptera bildar måttligt stora svärmar över eller invid björktopparna.
Nu svärmar svalor nästan bara över V delen av sjön; de är nästan osynliga, och my. svåra att skatta till antalet, även i kikare.
1 enkelbeckasin flyger mot SO. Glutt hörd på långt håll.
2 knipor flyger mot NK; där ses f ö inga änder.
Nu ligger svanarnas 5-kull och deras (tillfälliga) 2-kull nära varandra utanför NK men ingen aggression ses. Häger. Men inga svalor.

2035 3 skogsduvor kommer tämligen högt mot SV

2040 225 + 75 starar kommer ungefär från N, svänger över vassar och buskar i SO-hörnet och gör flera rundflygningar men fäller ej utan försvinner mot NO: skiss:
Ringduva kuttrar. Några sädesärlor ses och hörs.

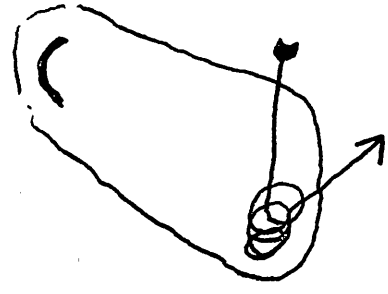

2050 nu räknar jag i väster drygt 115 vattenfåglar (markerat med tjockt streck på skissen här. Mycket approx. markering!)
Vad som ligger allra längst in mot V vassen kan ej ses p g av mörk bakgrund,.
Sothöna hörs, sädesärla hörs, ringduva kuttrar.

1981-08-06 forts.

2051 hannen i 5-kullen går till attack mot (den tillfälliga) 2-kullen men fullföljer ej utan fäller på 75-100 m avstånd. - Utanför kanalmynningen ses 2 skedänder i vattnet (stor del av detta avsnitt dolt bakom höga buskar). " Tarmen " HELT UTAN SYNLIG FÅGEL. Ensam gräsand flyger bort mot OSO. Långt uppe i norr flyger 2 + 7 + 3 + 7 måsar österut, det är nästan säkert enbart skrattmås

2055 nu har "den förlorade sonen" återkommit; alla 3 ungarna i 3-kullen är nu intill varandra och sin hona. Hannen ligger 150 m därifrån, och rätt nära - högst 250 m bort - ligger 5-kullen med sin hona; dess hanne ligger ytterligare ett stycke bort; se skiss:

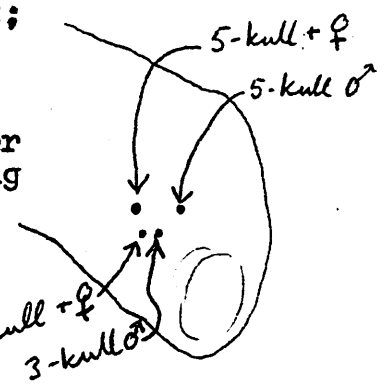

Ladusvala hörd. Rödmyror fortfarande aktiva, besvärar mig hela tiden. - 3 gräsänder mot Ö.

2110 en mjölbagge, Tenebrio molitor, flyger, fäller på tornets topplattform. Jag insamlar den; jag tycker den verkar stor. ✗ 2 hägrar ses.

2111 jag ner från tornet

2115 det är stilla och mycket fint, temp. 18° C. Svärmning av chirrar (och/eller liknande) är

2125 stark, hörs tydligt från 2125. ✗ Obsar nu slut. Men

2152 hörs plötsligt väldig kör av grågäss, flockar kommer rakt över, jag ser inte alla ex men minst 50 kom från SO, fäller i sjön tämligen nära, ropar länge efter det att de fällt.

2205-2215: grågås hörs då och då. Gräsand hörs men bara ett fåtal. Sångsvan ropar flera gånger starkt, fast långt borta. Häger hörs flera ggr, delvis rätt nära.

Tillägg: (a) underlig obs idag från bussen när den c 1305 var på väg in i Revingeby. På kortsnaggad gräsmatta i samhällets utkant stod en välsamlad råkflock på c 55-60 ex, alla skattningsvis inom ett område på 50 x 75 meter. Praktiskt taget alla fåglarna stod alldeles stilla och orienterade precis åt samma håll, nämligen vända rakt mot solen. När bussen nalkades, såg jag dem alla i profil, hela flocken på precis samma sätt, som en samling svarta trianglar! OBS att det var mycket hett, skuggtemp c 27° C och i den stekande solen naturligtvis mycket mera. När vi kom nära förbi, såg jag att 2 ex längst bak i flocken gick sakta på marken och inte höll ovannämnda riktning; båda hade näbben öppen. Månne en bra metod att vända så liten svart yta som möjligt mot solen? Aldrig sett detta förut.

(b) 2 flockar vipor på 35+35 ex flög över sjön idag på middagen; de slöt sig samman, försvann, ovisst vart.

(c) en tornfalk sedd idag

(d) från tornet kl 2045 såg jag solen skarp men matt bakom horisontdis. Kikade efter solfläckar och fann två my. distinkta samt en tät rad av fläckar. Approx. skiss här:

B

196

1981-08-07, fredag.

Upp 0430: ganska tät dimma över sjön och av-gjort tät dimma över land.

Upp 0615 ijen: mycket tät mjölkvit dimma.

Upp 0730: Dimman börjar lätta, det blir snart god sikt. Stilla och mollnfritt. Temperaturen, som i morse kl 0430 var +10°C, är nu nära +15°C. I motljuset ses den enorma rikedomen av spindel-nät på ängen mellan stugan och Svens backe. Lena har tusentals hår. (Ja, skall det vara riktigt noga så var det jag som "knäppte" det sista. Hoppas bilderna blir instruktiva).

Det var en viss rörelse på småfågel nu (c 0745) Trädgårdärla låg hela tiden flygfärdig. Kråsångare sjöng. En domherre skrändes upp från det telefonstolpe där den ofta brukar sitta. En kvarn flög över mot öster, den var i stark muggning både i vingar och stjärt. En törnskata satt i en buske ute i vassen den vände sig mot morgonsolen. Stövre hackspetts hörder. Ett Tre hörder enkelbeckasin, och flock på 8 ex flög förbi över vassen; samtidigt kom 1 kärrsnäppa visslande, lätet hörder också. Ute över sjön simmade c 15-20 bläs-svalor och bland dem 3 ladusvalor. - Mycket lätet fågel sågs i sjön. Ensam skrattmås flög över.

0815-0840 frukost på verandan.

0845 går upp i Tornet. Det är mollnfritt, god sikt, Temp +16°C, och spegelblank sjö. I "Tarmen" ses ≧ 15 gräsänder och 1 häger. På NK bara c 5 spridda gräsänder samt 2 småänder som jag inte lyckades av; de var ljusa med fläck. Sydligt "prickiga" sädesg kanske unga årtor??

En del småfågel i buskar och trädtoppar.

Utanför NK ses 5-bullen kanalsvan och 2 skäggdoppingar ad (obs så få doppingar som

sells på sistone). En ensam knölsvan ses ligga uppe i NO. Två par sovande skrymtar i vassen på närmare håll det är nästan säkert 3-knölen eller snarare några dess föräldrar.

En skrattmås ad och en fiskmås ad står på Gunnar på NK. I knipa ♀ uppträcktes där i närheten, f.ö. lika lätt ände som förut.

Alle på öppna sjön ligger grävänder mycket glest och knappt mer än 15 ex redan. Längst bort i V änden ses (som senast i sommar) lätt mer fjäl: knölsvanpar med sin 6-knull samt nop 20-30 måsar som tycks stå på fiskeredskap eller skolpar. Därtill en del skrattmåsar (se nedan). En ensam gråand ligger rel. nära.

12+2 ladusvalor passerar snabbt mot SV. Maine strömflykt?
Entita ses, grönsångare hörs, rörsångare småkvitterar och skvalp. Lövsångare sjunger några gånger. Sommargyllne flöjtar uppifrån Ivarsvik!!

En rörhöna sim simmar och plockar i fältet med gula näckrosblad på NK. Knipbonan lyfter, flyger österut men återkommer genast och fälles. Bofinkar flyger över, hörs och syns. Gyllingen flöjtar ljudligt flera gånger!

Nu ses av hägrar: i vasskanten vid NK 2 ad (ej i sällskap), i "Tarmen" 1 ad, längre bort 2 ex i sällskap (den enc började på kontrastrikare fjädring på kvarnen), därtill ännu 1 ex samt 2 ex av okänd ålder = summa 6 ex varav 3 ad 3 juv 2 okända.

1981-08-07 Arts.

0907 nu fäller flock 8 grävänder rätt långt ute, nära några andra grävänder, vilka ligger glesb. Ljuset är nu mycket bra, och jag kan se att den flock på c 27 fåglar som ligger my. längst i väster, består av brunänder jämte en eller ett fåtal viggar. På skissen visar prickarna hur grävänderna ligger, kryssen anger dykandflockens ungefärliga plats, nä gott det kan avgöras från tornet.

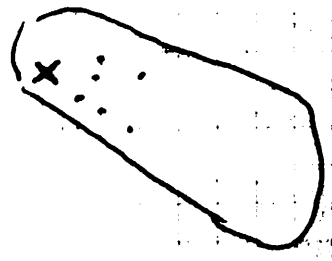

0915 ner från tornet x)

0935-1020 jag skriver rent detta på verandan. En fiskgjuse rytter i solen, dä "blinkar" de vitaktiga fälten på vingarnas undersidor mot mig. Ringduva kuttrar. Ljes vitsb nyste. Jo, 2 fisk/silvertärnor flög ett slag över sjön, ehuru ej i sällskap.

Observera att inte en enda brun kärrhök setts på hela morgonen.

En lätt bris blåser upp. En skrattmås ad, som flyger förbi, är starkt vitbrokig på huvudet; pannan och uppi i paunen är nästan helt vita. - Jag obsar från verandan men får en bra tur och studerar den ensamma fiskmåsen med fub. Den har stått i snart 4 timmar på samma flock i NK. Kanske sjuk, men ser helt normal ut. När en fiskgjuse flyger över [redacted] enligt oss,

---

x) tillägg: (a) enkellbeckasinerna på morgonen sågs flyga över sjön rätt länge, i sällskap på 2-5 ex.
(b) 2-3 rothöns låg ett slag på NK.

lyssar fiskmåsen inte inte heller lk c 1100 när en ungkorp får ett par svar över NK (Grotlyen åsens grävmo). Trutten får heller inga ansatser att sätta sig. Men kort därefter rimmar knot som ett fram, då lyssar fiskmåsen och fiskmåsar. Knäka ropar här några gånger men syns ej. Fiskgjusen återkommer 1125, flyger runt, ses ej. Ta byte. Rätt mycket kalfjärilar och stora Aeshna-slandor flyger.

1145: ovannämnda knölsvan o familjen med sin ♀ och de 3 ungarna som nu är mycket stora och snarare bör kallas ungfåglar.

1155 flyger en relativt blek brun kärrhök ♂ ad över vassen; den ruppar i handpennorna.

En brushane sitter i buske ute i vassen och forncheatan som Grytlyen är en ♀ (och ingen gul) sitter i samma buske i vassen som i morse.

1230 skogsparv hörs på nära håll.

1300 vi tar en kopp och ett par smörgåsar på verandan. Vädret blir fint, men det blåser en lätt bris omkring SO—O; dock knappast tillräcklig för att dämpa svetten.

Efter måltiden ut på [redacted] hallenplockning; vi finner nytt och bra ställe mycket nära, där absolut ingen plockat förut i år. Det är under rätt fälla träd nära stranden.

1420 - 1515 gick vi på järnvägsspåret mot Fiskeby hållplats och åter. I ljus omväxling lackrade och glest rätt högt uppe; den hade gaucha fjällvitaktig teckning. Ekjes inte mycket, men flera gulsparvar uppemot Fiskebyskogen. Vidare fann vi en död räv på järnvägsbanken

(200)

(5)

nära den plats där jag sig helvstora rävungar leka
vid mynningen. Hanne rävens död var en naturvårds-
insats modell Schmitz 2 – Räven var uppsvälld
och stank förfärligt. Massor av aspfluger på
den. Jag petade ner den i diket i förhoppningen
att den skulle få ligga ifred där. När den
blev välluktande, låg massor av Necrophores sig
med ~~[illegible]~~ svart-röda fäckningar därunder,
och jag såg ett par ex av Silpha litoralis
men inga helsvarta Necrophores (=humator).
Vi var nere vid kanalmynningen och fann att
de stritar i ungdomsstadium som vi påträffade
vipporna av ett grönt mycket skarpt, förfärande
var fauska små. Stritarna är svarta till
färgen. Grässets namn vet jag inte än, men
kanske det är Phalaris arundinacea.
Efter återkomsten till stugan (c 1530):
glada snäppa hörd, och en Tornsvala anträffa-
des på mycket stor höjd. Vanessa io
och mycket Aeshna sågs. Dygns
Temperatur i skuggan kl 1515: 27° C.
Jag skådade flitigt ut över sjön. Nästan intet
i rörelse förutom 2 hägrar som flygande nära.
Åt motsatt håll, dvs mot Silvråkarbyn,
fann jag i glada flitigt abborrande en något
mindre rovfågel, kanske en Örnvråk. Både för-
svann tyvärr snart men istället vände sig
4 ormvråkar i sällskap, mycket högt seglande
över Tallskogen Ö och ONO om byn.
Trolig sjön, ingen var synbart i rörelse.

Härifrån renskrivet på maskin.

1981-08-07 forts.

Kl 1610-1800 satt jag på verandan och läste. Det drev upp moln allt rikligare, det blev skugga och nästan vindstilla. Underligt nog blev det inte märkbart svalare. Kl 1800 var yttertemp. 26° C, och inne i stugan var det 25°. - Få obsar gjordes dessa timmar. En hel del svalor syntes över sjön, och en gång förföljde väl 25-30 svalor en sparvhök som flög norrut över sjön. Både ladu- och backsvala sågs. En gång tyckte jag mig - innanför stängda dörrar - höra skräntärna. Jag skyndade ut men fick ej höra lätet på nytt.- Fiskmås juv 1 ex sett över sjön.

Kl 1800-1945: det blev åter molnfritt, men dis. Alldeles stilla, och mycket varmt. 1915 flög 4 svartsnäppor söderut, de hördes först, upptäcktes, flög högt, och tätt ihopa. 1920 hördes drillsnäppa från sjön. Ø Svalor aktiva, och hägrar flyger ofta över sjön.

1945 upp i tornet. Mycket svalor, säkert 500 ex, lågt över den spegelblanka vattenytan. Mest ladu. Trädpiplärkans flyttläte h. En del ladusvalor flyger högt också

1953 c 25 tornsvalor kommer från NO, flyger runt mycket snabbt, fortsätter ungefär mot SV, hela tiden oerhört fort. Rödbena hörs flera ggr på avstånd. Ø Rödmyror svärmar även ikväll och fäller på tornets skyddsräcke och på mig etc, men i mindre antal än igår. Grönbenor hörs ytterst livligt, det låter som många ex, men jag ser bara 3 som flyger snabbt och kastande bland lågflygande svalor. Avstånd först c 300 m eller mer, då var grönbenorna faktiskt svåra att hålla isär från svalorna som flög ytätt. Grönbenorna steg och kom närmare men följdes ej, ty detta hände:

1958 vid spaning uppåt finner jag tornsvalor glest och mycket högt; det befinnes att de är spridda, glest eller mycket glest, över ett stort område, jag finner c 160 ex. De flyger i krokig kurs men i stort sett mot SV, plötsligt svänger dock många Ø tvärt mot SO (ungefär; men ovisst hur länge de höll den kursen). 7 + 1 skrattmåsar mot Ö. 2 ljungpipare mot VSV, sågs och hördes.

2002 nu ses nog c 1500 svalor. - Vattenfågel ligger enligt skiss: (=fåglar som ligger på vattnet excl. svan och excl. måsar; dock syns inga måsar ~~sådana~~ f.n. på vattnet). OBS att praktiskt taget inga fåglar ligger på vattnet i sjöns Ö och NO delar (vanligen med undantag av ett ringa antal i närmsta klarvatten etc). OBS också, dels att antalet vattenfågel är ringa om ock något större än sista åren; Ø dels att fåglarna till stor del ligger så glest. Detta gäller inte minst gräsanden, som dock brukar vara sällskaplig när det inte är häckningstid. - Antalet vattenfågel nu: c 100 ex. - Drillsnäppa hörd, svankullen på 6 ungar sedd, kullen på 5 också sedd nära 6-kullen. 1 gröngöling flyger förbi tornet mot SV. Rall skriker. Flera hägrar ses. Sädesärla hörd. Ensam tornsvala flyger mot SSV

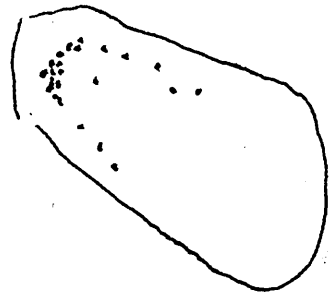

2007 flock c 250 starar rundflyger över SO delen av sjön, fäller i en av de höga stora buskarna Ø utanför kanalmynningen, se skiss:
2 skedänder ligger på NK

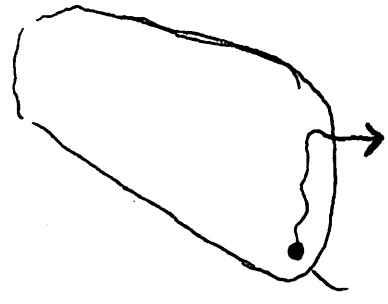

2008 Starflocken på c 250 ex lyfter, flyger i litet krokig kurs norrut över sjön (se skiss) men svänger slutligen rätt tvärt mot Ö. (Man kan undra om dessa starar åtminstone delvis var sådana som under tidigare år brukat övernatta just här i vassarna i SO-hörnet! GR).
15 tornsvalor kommer snabbt mot NNO-NO!! - Enstaka högflygande tornsvalor ses. 1 kretsande fiskmås ad. Rörsångare sjunger men bara kortvarigt.

2017 1 ad och 13 juv skrattmåsar passerar över tornet mot OSO.
Ny snabbräkning ger c 1300 svalor över sjön,
de flyger [redacted] mycket lågt
och inom det område som skissen visar:
Dessutom ses och hörs en del m 1 m hög-
flygande och kvittrande ladusvalor; även
ett antal rätt högflygande tornsvalor.

2022 2 sommargyllingar flyger alldeles förbi
tornet mot NO, avstånd c [redacted] 25 meter,
men i motljus, och upptäcktes något sent.
Jag tyckte mig se att det var ett ljust
ex (d v s hanne ad) och ett med mörkare
färg, men högst osäkert. (Se nedan!)
Nu flyger 3 + 3 + 5 + 1 + 16 + 22 måsar
mot Ö eller snarare mot OSO-SO, se pilen på ovanstående skiss.
Det är absolut mest skrattmås, kanske m 1 m renkultur av skratt.
1 ensam fiskmås ad kommer närmare, ungefär samma kurs.
2027 drillsnäppa hörs, flera ex, mycket livlig kör. Tornsvalor ses
högt uppe, men ej många
2029 de 2 sommargyllingarna kommer tillbaka mot SV, passerar på 15 m
avstånd och nästan i ögonhöjd. Det är 1 hanne ad och 1 en anspråks-
lösare färgad fågel, hona eller juv. - Kricka hörd från NK.
Svalor nu massvis precis över den spegelblanka vattenytan och över
"de yttre vassruggarna" (=de yttersta av de ruggar som avgränsar
närmsta klarvatten (NK), närmare bestämt de som ligger m 1 m mot
NV från tornet räknat. Jag har tidigare år sett att bl a backsva-
lor nattat just ✗ där. GR). Man ser på svalornas beteende att de
tar insekter. Jag kan med tubens hjälp se att det är ladusvalor,
dock naturligtvis omöjligt att granska varje individ. Jag tror att
någon inblandning av backsvalor finnes, men ser ingen säker f n.
2030 10 starar mot NO över tornet. Ladusvalor kommer från SO, rätt högt,
och de kvittrar livligt. 8 skrattmåsar flyger
högt mot S, se skiss:
OBS helt annat beteende än det vanliga här.

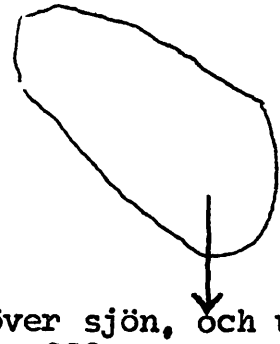

2033-2034 drygt 75 ladusvalor passerar från SO,
ivrigt kvittrande. -
Av svankullen med 3 ungar ses nu bara 2 av
ungarna, de ligger intill varandra, och
den ena föräldrafågeln ligger c 100 m bort,
den andra likaså, men åt annat håll.
2 gräsänder flyger mot Ö. Hägrar skriker.
Gräsand hörs också
2037 flock c 450 starar kommer högt från öster ut över sjön, och unge-
fär samtidigt kommer c 150 starar från SO eller SSO, passerar
nästan rakt över tornet. - Gräsänder hörs ofta.
2040 3 starar (tre starar!) fäller i den stora busken som omnämnes
kl 2007-2008 hörovan. Flock c 400 starar kommer från SO och flyger
ut över sjön, kurs ungefär NV men krokigt delvis, och flocken
delar sig något.
2041 Massor av svalor fortfarande mycket lågt över vattnet. I tub ses
att svalor är talrika ø även långt västerut över vattnet. Dessa
svalor ses bara i tub. - [redacted] Flock 12 sothöns på NK
2044 svaga vadar-rop ur fjärran, drillsnäppa hörs dock tydligt, grön-
bena sannolikt men ej klart. Jag finner att en del svalor flyger
även på större höjd över sjön, dock rätt glest och i måttligt antal
Nu hörs skogssnäppa tydligt, tornsvalor hörs också, likaså häger,
Kanske hörs sävsparv (OBS att den varit m 1 m osynlig på slutet,
och inte har den hörts heller!)
2050 svalor preparerar för att fälla i yttersta ruggarna, förtätas där-
över, far omkring tätt i närheten etc. Flera smärre starflockar
ses också flyga lågt över vassen därute, och jag upptäcker en
starflock på c 1500 ex, långsträckt men välsamlad, flygande unge-
fär över sjöns N strand [redacted] uppåt Ålabäcks utlopp. Kricka hörd.
80 starar rundflygande över SO hörnet och vassarna, det är uppen-

1981-08-07 forts.

bart att de vill fälla där, de störtar ner flera gånger och är på vippen att fälla men stiger upp igen! - Skogssnäppa hörs nu mycket livligt. Några få spridda tornsvalor passerar mot SV. Svalorna samlas [illegible] tätt över och intill de yttersta ruggarna uppe i NV.

2057 en stöt av ladusvalor passerar över tornet mot NNV, högt. Ringduva hörs. Nu syns 8-10 gräsänder även i "tarmen". [illegible] Hägrar flyger och skriker. Skogssnäppa hörs, glutt hörs

2101 4 gluttar ses, de flyger lågt ute över sjön med kurs ungefär [illegible] mot S eller SSV. Nu inga svalor att se!
Det är en mycket varm, stilla och molnfri kväll, men horisontdis i V-N.

2102 skogssnäppa hörs livligt omigen. 3 enkelbeckasiner rundflygande, dock kanske ej bergsäkra. Grönbena hörs mycket livligt, men jag finner bara 2 ex som flyger lågt. - Ny räkning av vattenfågel (excl. svan) långt bort i V ger över 100 ex. - Nu har alla 3 ungarna i svanarnas 3-kull återförenats. . Vårtbitare spelar, flera ex hörs. Litet stare flyger österut. 1 häger gör likaså. 3 andra hägrar uppe och rundflyger över sjön i sällskap. [illegible] Rödmyrorna besvärliga

2106 13 skedänder kommer rätt högt österifrån, de glider i flackbana ner mot sjön i fullständigt vansinnig fart men vill tydligen komma ner fortare, och flocken gör en störtning, varvid fåglarna kastar litet isär ungefär som man ser gäss göra; sedan kommer flocken mot mörk bakgrund och kan inte följas längre. Skogssnäppa hörs. Grönbena hörs. Diptersvärmning över björktopparna stark, den både hörs och syns [illegible] mycket tydligt. (Om man ställer in kikaren skarpt på de björktoppar, [illegible] invid vilka myggorna svärmar, så ser man även de enskilda myggorna skarpt i kikaren trots att ljuset börjar bli svagt. GR).

2111 4 brushanar flyger mot SO, det är 3 hannar 1 hona.
Nu räknar jag drygt 20 gräsänder synligt liggande på "tarmen", trots att (nästan säkert) ingen enda setts flyga dit. (De ger sig ut på friare vatten på kvällarna efter att ha legat inne i vassen tidigare. Månne stor andel ruggande? GR)
Antalet synliga vattenfåglar borta i V delen av sjön har dock inte ökat nu, jag ser c 100 ex, men ljuset börjar bli svagt. Fåglarna ligger fortfarande glest; någon m l m tydlig flockbildning kan ses. - Surret av diptersvärmarna nu starkt.

2115 koltrast hörd. Större strandpipare hörd

2118 jag tycker mig höra sjöorre. Tittar upp - och där kommer en flock på c 70 ex mycket högt med kurs ungefär V, flockform sedd rakt underifrån är enligt skiss:
En gång gjorde flocken en rätt plötslig sväng i S-form men samlade sig strax igen. Lätena hörs bra i den stilla kvällen. Flocken flög fort.

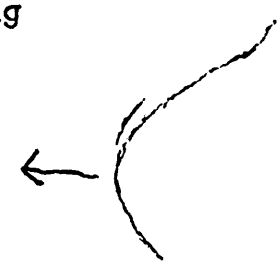

2125 jag ner från tornet. Obsar slut.

1981-08-08 Lördag

0330 och 0615: jag tittade ut och fann att det var dimma, vid senare tillfället både dimma.

0740 upp i Tornet. Dimman nästan borta, spegelblank sjö, svagt dis, + 15° C, molnfri himmel. En fiskgjuse kom och började rysta över NK, störtdök också ett par 5:e gånger m.m. Grund men fick intet byte. Några grisänder och rothöns låg inte stora sej. Två hägrar, som stod på sandiga grunda platsen nära varandra, försvann inte heller besvärade. Ett 5:e Dm Dump gjusen i vattnet ungefär mitt på klarstråket — och blev liggande med vingarna lätt lyfande men ungefär i vattenytan, och huvudet [redacted] upprätt. Den låg (nästan 3) stilla i nog 1/4 - 1/2 minut, rörde sedan på sej men kom inte upp. Då lyfte en av hägrarna och flög fram mot gjusen, där den låg platt i vattenytan! Hägern gick inte till angrepp men flög nära förbi; gjusen rörde sig litet men kom inte upp! Hägern vände men attackerade inte utan flög bort. Då äntligen kom gjusen upp, bungade och mödosamt, med en stor fisk hängande nästan vertikalt, med nosen uppåt. Gjusen blev ej anfallen [redacted] utan fick bättre grepp om fisken, flög en stor båge över sjön och steg därvid långsamt, försvann mot NO eller O men inte åt S.

Jag fann att det låg relativt mycket grisänder både i "Tarmen" (c 20) och på NK (≥ 15). Ute på öppna sjön, alltså mest långt bort i V änden, räknade jag ytterligare c 90 vattenfåglar förutom svanarna. En hel del svalor över sjön, delvis långt borta och endast med svårighet

1981-08-08 forts.

skönjbara. Backarna hördes och sägs. — På avstånd uppstår tillsvidare ljus hördes knappt tjattra livligt, och därefter blev det ett slag ett stort avsteg från en rälskocka (osynlig, men nästan säkert vistades den på "stora heden" eller där i närheten). Ringdrua kontrar på avstånd. 2 kricker flyger över NK. Ensamma fältmåsen att ses där också. Ladusångare sjunger då och då, och flera ex ses. Rör-sångare hörs. Trädgårdslärka flyger högt över hörs också. I fornfälle, nästan säkert jun, sitter på telefonstolpe och åter på ett byske.

c 0800 ner från Tornet. Lena och jag åt frukost på verandan. Detta gick långsammare än vanligt, ty Lena hade fått ett obetydligt ryggskott och kunde knappast röra sig utan hjälp.

0955 upp i Tornet. Klämfrön renskrivet på maskin.

1981-08-08 forts.

0955 upp i tornet. Härligt ljus, molnfritt, spegelblankt. Utmärkt tillfälle att granska fåglarna på vattnet långt i väster. Där ligger 8 - 10 sothöns och c 12 viggar, alla rätt nära tillsammans. Ute på öppna sjön ett antal obestämda simänder. Trädpiplärka hörd. Gott om småfågel i träd och buskar, ärtsångare ses, lövsångare ses rätt många, sjunger då och då. I vassen och strandens Salixbuskar ses rörsångare. Kanske hördes sävsångare. Jag hör också subsong eller m 1 m svag och otypisk sång av ett par småfågelarter, som jag inte klarar. - På olika ställen i vasskanter ses 7 hägrar. Kråka skränar.
Det är mycket stilla i fågelvärlden. På en lång stund sågs ej en enda mås, men så småningom sågs 1 ex flyga långt bort, art oklar.

1017 1 + 1 kråkor ut över sjön

1018 4 storskarvar upptäcks i NO: de flyger runt många varv, hos varje individ växlar vingslagsserier med korta glid; fåglarna ut över sjön men börjar kretsa runt igen, se skiss:

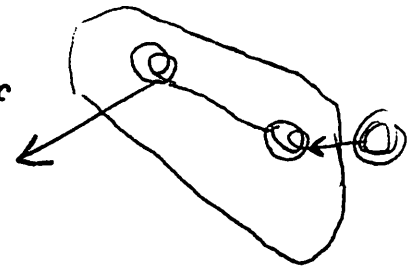

Alla 4 ex är mörka, intet ljust på undersidan, men 1 ex var matt och snarast svartbrunt, de andra my. djupare svarta, vilket syntes bara i viss belysning. Skarvarnas flyghöjd c 250 m; därovanför upptäcktes några svalor, kanske hussvala.

1023 korsnäbb hörs, upptäcks strax, 8 ex passerar enligt prickad linje på samma skiss. Jag hann se att något ex) eller kanske ett par stycken var m 1 m röda. Trevligt, det var länge sedan sist. Lätet klingande och vackert fast skarpt accentuerat som alltid, nästan säkert var det mindre korsnäbb. - 1 bivråk kretsar långt borta över Silvåkraskogen.
Bortåt Silvåkra by hörs kaja och råka, det förefaller som om de mobbade någon rovfågel. Men jag kan inte se åt det hållet eftersom träden är ivägen.
Skarvarna fortsatte ut över sjön, flög runt på nytt ungefär enligt skissen men satte sedan kurs ungefär VSV (detta om skarvarna sågs samtidigt med att korsnäbbarna passerade!)
Blåmes i trädtopparna, några ex. Hämpling överflygande.
De tre svankullarna ses samtidigt, de ligger ungefär enligt skiss:

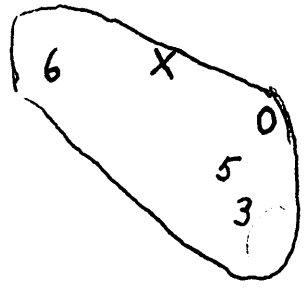

1 ladusvala juv överflygande, kort därpå kommer också 1 ad + flera ladu därtill, samt 1 backsvala. -
Mycket humlor flyger, likaså mycket blomflugor (Syrphider), även rätt mycket kålfjärilar samt stora rödbruna sländor av släktet Aeshna. Även har jag flera ggr sett stora Aeshna-ex som är blå med mörk bandning. - 1 skäggdopping på NK

1037 jag granskar på nytt vattenfågeln långt bort i V. Då befinnes att de 4 skarvarna har fällt därborta, nära den kl 0955 nämnda ansamlingen av sothöns och vigg. - 1 brun kärrhök hanne ad kretsar över SO-hörnets vass. Men ingen juv att se! Småfågel: lövsångare etc som förut. Nu hörs även svartvit flugsnapp. 1 ringduva kommer i parningsflykt förbi. Nu ett slag rätt livligt av rundflygande och varnande ladusvalor.
I sjön ses förutom de 3 svankullarna ett barnlöst par vid X på ovanstående skiss, samt en ensam ad vid O. Paret har ofta setts ungefär där det nu ligger, och den ensamma fågeln har varit mycket konstant uppe i NO hörnet på sista tiden. Jag har alltid kontrollerat att det rör sig om knölsvan. (Sångsvan ses mycket sällan från detta torn, ligger nästan aldrig i Ö hälften av sjön överhuvudtaget detta gäller sommartiden!!)

1981-08-08 forts.

Ungefär 12-15 skrattmåsar sitter på pålar etc långt bort i V änden av sjön; detta har setts åtminstone ett par ggr på sista dagarna. De är uppe och flyger, fäller igen. Alla ex ej kritiskt bestämda. 1 tornfalk kretsar över tornet. I "tarmen" nu 4 hägrar juv, de flyger lågt om varandra, fäller där.

1047 4 krickor på vattnet strax utanför NK. Skarvarna är kvar, 3 ses på vattnet, [illegible] 1 ex rundflyger där många varv, fäller slutligen nära de ⁄ andra. - Lätt bris blåser upp. Vattnet på NK krusas därvid, men bara på begränsade ytor eftersom vegetationen ofta når upp till ytan eller rentav något över ytan. På södra hälften av NK är [illegible] skattningsvis 80 % av ytan täckt av vegetation så att den inte ens krusas av vinden, på norra hälften av NK är motsvarande siffra c 25 %. - Sädesärla juv sedd. Glutt hörd. Utanför kanalmynningen, nära 3-4 gräsänder, ses 1 häger. Det ser ut som om den låg på vattnet, den ligger så ett slag, flyttar sig några meter, och nu ses det att kroppen höjes och att den står på sina ben

1059 en skarv ånyo uppe och flyger runt runt, de andra 3 ligger kvar. Täml. my. småfågel, särskilt lövsångare. Talgoxe hörd. 2 hämplingar flyger över mot NO

1103 kråka skränar över sjön: 1 ex. Bivråken åter över Silvåkraskogen

1110 härmsångare knattrar; lätetär snabbt och kan härmas "ktktktktkt" eller"kekekekeke..." Detta läte påminner rätt mycket om ett av pilfinkens vanligaste läyen, och jag trodde för c en timme sedan att jag hörde pilfink från tornet, men jag blev tveksam eftersom de fåglar som pilade mellan trädkronorna inte liknade någon fink eller sparv. Nu hör jag hur det nämnda lätet övergår i ett [illegible] snabbt "ketjääk" eller ketjiik" eller liknande. Och jag ser 1 eller 2 härmsångare flyga förbi.
Ännu en gång är en av de 4 skarvarna uppe på rundflygning men fäller hos de övriga. 4 gräsänder kommer med full fart från Ö, tappas ur sikte men de fällde nästan säkert.

1115 jag ner från tornet. Därefter ej oavbrutna obsar. Men

1132 av en ren slump ⁄ finner jag de 4 skarvarna rundflygande högt uppe, [illegible] c 250 m, och mycket långt bort i V eller snarare NV. Efter rundflygningar sätter de kurs mot V och försvinner.

1150 3 vipor över sjön

1156 1 mycket ljus bivråk flyger mot S över sjön, rätt långt ute; den gör [illegible] upprepade spelflykter eller antydningar därtill: stiger högre (men inte brant[illegible] och inte många meter högre), och när den är högst slår den snabba och djupa slag med vingarna, sänker sig sedan under oavbruten flykt, stiger på nytt etc etc.

1215 svartvit flugsnappare sedd i trädgården; den hade ingenting av den fläckiga ungdräkten utan såg ut som en hona.

Därefter fram till avresan c 1430 föga obsar. Lena hade svårt ryggskott[illegible] men var vid gott mod. Jag ordnade i stugan[illegible]. Vid korta obsar över sjön såg jag dels 1 ormvråk kretsa, den var normalfärgad och ej i ruggning, dels 1 bivråk flyga norrut över sjön, mycket ilsket attackerad av en fisktärna. När tärnan kom som närmast, svängde bivråken kvickt, [illegible] gjorde också ett par ggr branta kast nedåt men fortsatte sin väg. Brun kärrhök hanne ad sågs också, men inte heller nu någon juv.

Tillägg: igår 7 aug. sågs blåmes vid stugan, och Lena såg - också igår - en trädkrypare på de stora och delvis torra björkstammarna vid huset.

1981-08-19, onsdag.

Buss från Lund 1140, till Revingehed (Kvinnevad) 1210. Gick längs järnvägslinjen ner till stugan 1210-1250, avnjöt en del björnbär på vägen. Fruktsättningen på björnbär mycket ojämn, vissa snår praktiskt taget utan bär, och detta gällde flera stora kraftiga snår; andra har klen bärtillgång, men några visar rik tillgång. Bara en ringa del av bären ännu mogna.

Morgonen hade varit mulen och regntung; nu var det sakta lättande molntäcke och blev delvis klar himmel och skönt väder. På nervägen hördes och sågs trädpiplärka rätt många ggr, tofsmes hördes från Ivans backe, och större hackspett hördes på två ställen.

Första utblicken över KRankesjön gav 1 brun kärrhök hona ad och 1 brun kärrhök juv, 1 havstrut ad, 2-3 skrattmåsar samt svankullen med 3 stora ungar på NK.

Inga kom med bil till [redacted] stugan minuten innan jag själv kom fram. Hon hade varit i Lund för apoteksbesök m m. Hon verkade mycket glad och i god kondition, berättade om [redacted] resan i Sydnorge med Thomas och visade fotos hon tagit av flugsnapparungarna på Stensoffa (se nedan).

1400 jag upp i tornet. Bra sikt, halvklart, men tyvärr ökande vind vilket medförde svårighet att bestämma fågel på vattnet på långt håll. Icke desto mindre my. upplysande obsar. I "tarmen" sågs över 25 gräs-Änder, på NK över 15 dylika (trots att en del av NK år dolt av höga alkronor). Svankullen enligt ovan. Flock på 8 + 9 brunänder flög förbi, de 9 försvann men de 8 gjorde ett varv och jag såg att det var 7 hannar och 1 hona. Dessa 8 fällde i kanten av NK. Utanför NK 2 skedänder i norra kanten, svankullen med 5 ungar ute på öppna sjön samt inalles vidare strax utanför vassen c 45 fåglar liggande på vattnet ungefär på det markerade området på skissen:

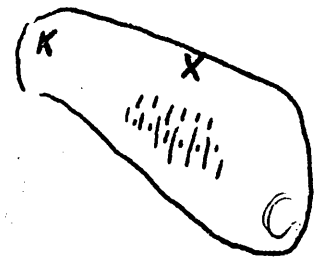

Av dessa 45 var c 15 sothöns och 8 brunänder och resten mest gräsänder, dock några änder som ej kunde avklaras med säkerhet. Jag fann kort därefter [redacted] ytterligare c 10 sothöns och ett antal obestämda änder.

I sjöns NO del, ej längst upp men rätt nära norr om NK, låg 1 skäggdopping ad [redacted] med 1 juv i sällskap, därutöver inga doppingar sedda!

Några tiotal backsvalor över sjön.

Vinden friskar starkt, men jag finner att det ligger ett par flockar obestämd vattenfågel även mycket långt bort i V änden, de är obestämbara i stort sett, men både form och flockform och beteende visade så småningom att även därborta sothönsen var väl representerade, något som är av intresse eftersom arten länge varit så påfallande fåtalig i sjön. Antalet sedda vattenfåglar incl. sothöns därborta i V var väl högst c 30-35 ex. Efter långt sökande fann jag även den tredje svankullen! Den låg långt bort i V framför en vasskant, ungarna är mycket mindre än hos de andra kullarna. Jag kunde inte se om det var 5 eller 6 ungar i kullen (hittills har det varit 6. Osäkerhet endat p g av vinden). 2 svanar låg av vid sjöns N strand vid x på ovanstående skiss. De var ibland fritt synliga utanför vassen, ibland delvis eller helt osynliga. Inga ungar att se där (och inte heller tidigare i år).

Vid k på ovanstående skiss = ungefärlig plats för kullen med 5-6 ungar.

På NK upptäckes 2 skäggdoppingar ad. Trots flitigt sökande inga fler doppingar sedda: påfallande få alltså!

Fågellivet är mycket stilla, men observera att tillgången på vattenfågel, närmare bestämt änder och sothöns, inte var helt i botten idag heller. Också bör ihågkommas att antalet fåglar synliga på fritt vatten brukar öka avsevärt framåt kvällen.

Skata hörd. Av häger sågs 1 ad och 1 juv, därutöver på en lång stund inga flera, men slutligen upptäcktes ett tredje ex, en ad, i "tarmen". Trädpiplärka hörd överflygande en gång.

Kl 1445 var jag just på väg ner. Men då kom en ung man vid namn [redacted] Larsson upp i tornet. Han läste kemi på teknis men sade sig alltid ha varit intresserad även av djur och växter. Han meddelade också att hans

1981-08-19 forts.
farfar hade varit rektor (eller lärare?) vid Kolleberga skogsskola. Ø Han (den unge mannen alltså) var en trevlig prick, och vi samtalade en stund under fortsatt obsande. Mycket nytt hände inte, men litet nytt blir det alltid om man fortsätter obsandet längre än man från början tänkt. 1 sparvhök juv kom söderut över sjön, svängde tvärt rätt långt ute över sjön och passerade nära tornet. 2 ormvråkar kom i sällskap söderifrån ut över sjön, började kretsa, steg bra; båda var nästan säkert juv. När de ännu var lågt, skrämde de upp några gräsänder och en flock på c 30 krickor; alla dessa änder hade förut legat osynligt. 1 högkretsande brun kärrhök hona sedd, nästan säkert inte samma hona som ovan nämnts. 1 lågflygande brun kärrhök juv sågs, kanske samma som förut. Några obestämbara måsar (men i realiteten skrattmås eller fiskmås) hade fällt mycket långt ute i NV.

1510 jag ner från tornet. - Mycket litet småfågel i snår och träd; alldeles tyst. Trollsländor sågs: Aeshna i flertal, även medelstora och mindre odonater av andra släkten.

Inga och jag intog förfriskningar på verandan efter min ankomst, och innan jag gjorde avreste fick jag middag. Såg därvid fiskgjuse över sjön flera ggr. Inga berättade en hel del om resan i Sydnorge, som tydligen varit mäkta lyckad. Och vidare talade hon om de experiment på flugsnappares orientering, som Thomas A. och Göran Högstedt håller på med. Där hjälper hon till, mycket verksamt, och de har varit synnerligen framgångsrika med uppfödandet av ungar (ty det har varit en förutsättning för jobbet): av 21 ungar tagna ur holk har 17 nått vuxen ålder, vilket är ett utmärkt resultat och mot alla tips.

Inga hade plockat björnbär. Hon gav mig en liter finfin vara, och sedan skjutsade hon mig upp till närheten av Kvinnevad, till en bra plats, där jag plockade ännu en liter innan bussen kom kl 1815 och - efter bussbyte i S Sandby - fraktade mig till Lund.

När jag plockade bär här hördes större hackspett från olika håll, uppenbart mer än ett ex, och 1 större hackspett hona sågs på närhåll.

Tillägg: Inga hade inte sett några skräntärnor trots att hon bott härute i stugan i många dagar och ofta följt vad som hände över sjön. Däremot hade hon haft fiskgjusar dagligen, ofta mer än ett ex., och de hade tydligen lätt för att ta byten.

(210)

Notiser från augusti 1981:

(210)

Fredag 14 aug. arbetade jag på Ekologihuset c 1130-1630. Till min förvåning sågs från mitt fönster tornsvalor i betydande antal, ofta 30-35 ex, och maximiantalet som jag kunde räkna samman var 52 ex. De flög mellan Ekologihuset och vattentornet, naturligtvis även litet mera omkring, över gamla Zootis, eller österut, så att de ~~y~~ vissa moment var m 1 m försvunna. Men de flög hela tiden runt, om varandra, sällan eller aldrig i ~~t~~ tätt sammanhållna, skriande flockar; dock gav de alltigenom intrycket att "höra till platsen", jag tror alls inte det var genomflyttare.

Söndag 16 aug. på kvällen, när ett mycket kraftigt bymoln drog förbi söder om Lund och tydligen gav starkt regn förutom åska och avkylning, kom c kl 1845 en flock på minst 15 glesa hussvalor + 2 tornsvalor tillsynes, hussvalorna lockade och kvittrade, och alla höll sig mot vinden~~å~~ som var omkring V. Kl 1925 kom på samma sätt ett tiotal hussvalor. OBSar ej oavbrutna. Men det var ändå intressant att se just hussvalornas ökade aktivitet denna kväll, när det var utpräglat labil väder-situation med byar och mycket rik och snabbt växlande molnighet, "hotande [illegible] himmel" etc.

Måndag 17 aug. Efter regn och hård vind och kallfrontsväder blev måndagen [illegible] solig och fin, dock kylig och med ett par starka regnbyar på f m. Synnerligen rik och snabbt växlande molnhimmel. Jag var på Ekologihuset c 1030 - [illegible] 1630. Oväntat mycket tornsvalor var kvar, jag räknade ofta till~~y~~ 25 ex och ett par ggr till drygt 30. Beteende mycket erinrande om fredagens; [illegible] några ggr bildade de små snabbflygande flockar, dock kortvariga och med max c 7-8 ex.

Tisdag 18 aug. Morgonen grå och mycket kylig, och det föll regn i skurar [illegible] ett par tre ggr på dagen och förblev grått och kyligt. Utanför Ekologihuset bara 3-5 tornsvalor, oftast ännu färre. Men detta är förstås intet bevis för att de sträckt bort, de kan ju också vara m 1 m inaktiva p g av vädret.

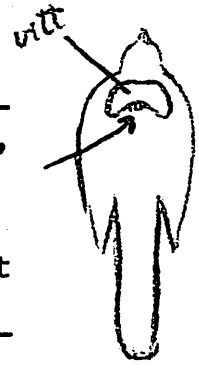

Onsdag 19 aug. på f m såg jag en missfärgad sädesärla vid Tenorgränd. Den hade framryggen övervägande vit, se skiss. Den sågs my. noga, och jag såg ~~y~~ tydligt att de flesta men inte alla fjädrar inom det markerade området var vita. På avstånd, även så nära som c 20 meter, såg det markerade området vitt ut. Fågeln var en juv som börjat få svart fält på framhalsen. Den var i sällskap med en normal juv i samma dräktstadium samt en klar ad. Sprang och gick på gatan utanför fönstret.

Missfärgningen var mycket iögonfallande, men gränsen mellan vitt och normalfärg (=grått) var ej överallt knivskarp, eftersom det bland de vita fjädrarna [illegible] fanns några med normal färg. Detta särskilt märkbart i mitten, vid pilen.

1981-08-25, tisdag.

På e m körde Lena och jag ut till stugan. Jag avsåg att stanna till torsdag 27 aug. på f m för att studera läget i Krankesjön. Det var en fin eftermiddag. Lena stannade bara kortvarigt.

1730 jag upp i tornet. Räknar änder m m: på NK bara c 25 änder (men obs att sikten är kringskuren av alkronorna!), vidare sågs där 6 grågäss och 1 knölsvan ad. I "tarmen" över 70 änder synliga. I mynningsområdet utanför kanalen sågs några skedänder, men den biten av öppet vatten är bara till ringa del överskådlig p g av vass och höga buskar etc. Utanför NK räknade jag jämnt 100 vattenfåglar incl. sothöns (några ex) samt en ensam skäggdopping. OBS att dessa 100 låg alldeles utanför de vassruggar som avgränsar NK utåt V. Även 10 grågäss där. Längre ute på öppna sjön sågs ytterst få fåglar, bara c 5 änder, 2 knölsvanar ad samt 1 gråtrut ad. Borta i väständen fann jag av en [illegible] slump knölsvankullen med 6 ungar! Därtill drygt 35 vattenfåglar, trots långt avstånd och sikt-hinder. 1 häger ad sedd.
Väder: fint, men vinden frisk, den hindrar bestämning och i viss mån upptäckande av fågel på långt håll. [illegible]
På NK vid förnyad granskning även svankullen med 3 ungar/ungfågl, och jag tyckte mig se en gås som måste varit en sädgås, jag såg vingarnas ovansida i gott ljus,och de visade inte spår av det silvergrå som grågåsen alltid har. Blev dock knappast bergsäker eftersom en sädgås i augusti skulle vara något högst märkligt - om ock gärna kuriosa-betonat! - 5 skrattmåsar, mest juv. Några obest. måsar på håll ø över sjön och ännu flera långt bort i V änden, dock knappt över 15-18 inalles sedda. 1 + 1 hussvalor.

1743 3 stjärtänder och 2 gräsänder kommer ø från Ö, fäller på NK

1745 nu räknar jag på det på skissen med en rad prickar markerade området minst 128 vattenfåglar, excl. mås Mest torde det vara sothöns. De ligger huvudsakl. alldeles utanför vassen, och siffran kan vara mycket för låg.

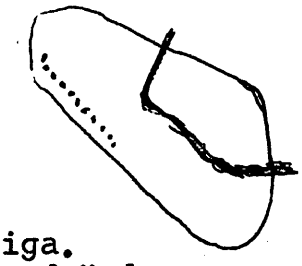

1747 grågässen utanför NK: nu är 20 ex synliga
1748 " " " " " 34 " "
1750 " " " " " över 40 ex synliga.

2 brunänder flygande. Gräsänder dominerar bland änderna. 1 häger ad står i vasskant i "tarmen". 2 stjärtänder flyger mot öster. 3 ormvråkar i sällskap står mot vinden. Inom det område av sjön, som på skissen ovan omgärdats av en tjock heldragen linje, ses ingen fågel alls. Detta är ungefär vad jag brukar kalla NO-delen eller nordöstra sjön, och den är vanligen utpräglat fågelfattig. - Gluttsnäppa hörd flera ggr. - Snöskata hörd. Ännu fler grågäss synliga. 1 brun kärrhök ses, den är mörk men inte årsung. - [illegible] Vårtbitare musicerar, flera ex. - I en krets ses drygt 10 skrattmåsar juv, 1 dito ad samt 2 fiskmåsar juv.

1800 nu ses 130 änder i "tarmen"; detta är en hög siffra, och det skall observeras att "tarmen" är mycket lång och smal, så att vassen döljer största delen av vattenytan; det är nästan bara innersta änden som är bredare och bättre överskådlig. Det är där den vita näckrosen har sitt fina bestånd. - Nu ses summa 60 - 70 grågäss, vidare 3 + 3 + flera brunänder.

1805 jag ner från tornet.

1810-1925 björnbärsplockning med klent resultat. Rödbena h, trädpiplärka s h, några ärlor sedda, större hackspett hördes i minst 2 ex.

1840 13 gräsänder mot Ö

1905-1910 2 + 13 + 36 grågäss mot Ö. Starar samlas. Vårtbitare h.

1925 åter i tornet efter kort avbrott i obsarna (fast de naturligtvis var föga effektiva under björnbärsplockandet). Nu ses färre änder än förut i "tarmen" men fler änder på NK. Entita h.

FORTS.

1981-08-25 forts.

1925-1930 flera starflockar kommer, summa 1500 - 2000 ex. (Dessa flockar kommer från SO.) Litet stare går ner i vassen utanför stugan men torde snart ha givit sig av. Svankullen med 5 ungar ses. Litet svalor ses också, på håll. Vind svagare. Långt ute på öppna sjön ses 80 - 100 måsar, det är mest skrattmås juv, c 10 fiskmåsar juv, några obestämda; de
1933 flyger österut undan för undan med början 1933. Svankullen med 5 ungar ligger kort bit utanför NK i NV. Brunänder flyger över NK. En del diptera svärmar. Grågäss hörs från sjön. 1 tornfalk
1938 flyger mot SV rätt nära över sjön. Rall hörd. En ljungpipare hörs länge. Några få starar kommer från S-SSO, därtill en flock på 25 ex som passerar 2 meter över tornet, sedan kom 3 + 6 starar till. Enstaka ärlor, gulärla och sädesärla. Större hackspett hörd. Några ladusvalor högt uppe, ses och hörs.
1940 8 starar passerar över mot NV. Vinden blir svag. Plötsligt visar sig c 150 - 180 ärlor, de rundflyger över NK, allra mest är det gulärlor, de ger sig mot SO men snart är de, eller eventuellt andra flockar, åter på rundflygning på samma ställe. Strax därefter ses de rundflyga över sjön längre uppe i norr, nu är antalet c 200-250. 20 starar kommer mot NV,.

Jag ser inte fler vattenfåglar nu än förut. Sothöns: flera flockar närmast utanför NK, nog 30-35 ex synliga, men flockarna är delvis dolda bakom vass. 1 bofink mot NO. Nu hörs gräsänder men ej gäss. Kråka hörd, skata hörd. 5 starar mot NV. Större hackspett hörd mycket nära. 2 krickor flyger över NK. 1 knipa ligger där, det är hona eller hanne juv. 5 + 1 sädesärlor överflygande.

1954 12 sädesärlor från SO
1955 20 " " SO samt 600 starar också från SO
1956 16 " " SO, däri ingår dock någon gulärla
2 hägrar s h
1958 1 stare mot NV. 1 ladusvala ad och 1 backsvala s. Rall hörd på nytt.
2000 5 medelstora vadare flyger mot V eller VSV över sjön, tätt och lågt. Det är lugnt och fint väder, men jag letar förgäves efter svalor. Just där detta skrives kommer summa 4 svalor från Ö!!
2004 12 svalor till på samma sätt. Det är ladu. Nu ses minst 20 brunänder på NK, trots att sikten delvis är dold. 2 + 2 hägrar flyger mot V över sjön, alla lågt. Ännu 1 häger ses. Enkelbeckasin hörd. Några få svalor kommer förbi.
2010 c 50 - 60 glesa ladusvalor flyger österut, bort från sjön, under livligt kvitter; höjd c 75 m. Strax borta. Enstaka ~~gräsänder~~ gräsänder och brunänder flyger. Grågås kacklar, någon enstaka ~~gäss~~ gås ses. Gulärla h, 1 sädesärla flyger över. Diptera, som ser ut att vara ljusa (vitaktiga) till färgen, ~~svärmar~~ svärmar vid trädtoppar etc; svärmarna är medelstora till stora men ej jättelika, och individerna rör sig rätt snabbt.
2015 jag ner från tornet. Svärmningen av diptera synes öka, svärmarna blir stora, men på intet vis något rekord.

S L U T

1981-08-26, onsdag.

Upp 0450, vilket var onödigt tidigt. Det var helt mörkt. Jag lagade kaffe och satt på verandan och såg på gryningen. Temp. +12° C.

0538 upp i tornet. Nästan mulet av rätt låga grå moln, bara i O-NO en del klara fläckar nära horisonten. Frisk vind omkring V-SV, vilket var tvärtemot gårdagens prognos. - På NK rätt mycket änder, och därutanför ses 10 grågäss. De hörs också. Däremot hörs inte en småfågel. Jag räknar 73 synliga änder på NK, detta är minimisiffra eftersom sikten skyms till ej obetydlig del av de höga altopparna. I "tarmen" bara få synliga änder. Utanför NK , mot V, ses c 65 änder och 20 grågäss. Norrut från NK intet att se av fågel (liksom det brukar vara), den bit av sjön som jag kallar NO-hörnet har varit utpräglat fågelfattig länge). Vad som ligger långt i V ej lätt att se p g av vinden. Tuben visar att på NK ligger c 50 brunänder och en del gräs. Ett par skrattmåsar ses.

0553 livlig kör av gulärla hörd men de ses ej. Sothöns ses, och en skäggdopping ses! Kråka h

0554-0555 gulärlor hörs livligt, stor kör av läten men på håll, och jag lyckas inte se dem. Bläsand h. Det barnlösa knölsvanparet ligger utanför norra stranden. Långt bort mot Almen (f d Almen) ses flera tiotal vattenfåglar, men där och längre mot NV är artbestämningar omöjliga p g av vinden

0557 gulärla hörs livligt, grågås s h. Viss oro på brunänderna på NK, enstaka ex och/eller småsällskap flyger korta sträckor. Knölsvanarnas 5-kull ligger på öppna sjön ett stycke N om godsets båtlega

0559 rall h flera ggr

0600 gulärla återigen hörd livligt, många stämmor, men det är omöjligt att få syn på dem. Brun kärrhök juv ses över NK, den skrämmer upp över 20 krickor. Där ses nu inalles över 100 änder

0601 kärrhöken reser mot Ö. Långt bort i NV ses en rundflygande svalflock, mycket gles och hög, och på högst 50-100 ex; den är nästan osynlig i kikaren

0604 10 obest. änder kommer från Ö, sågs för sent. Efter dem kommer 3 stjärtänder. 2 simmande skedänder s. Trädpiplärka h. 5 grågäss i sällskap med en sädgås lyfter och flyger mot N, svänger mot Ö men ett ex, troligen sädgåsen, viker av mot V istället. (OBS min misstanke från igårkväll bekräftad). Kråka h. 1 + 1 kajor kommer mot S högt uppe. 1 större hackspett hörs, den syns också delvis men inte bra eftersom den är partiellt dold av lövverk, men jag ser tydligt att den har röd hjässa: juv. En annan större hackspett hörs uppåt N. Lövsångare sjunger flera ggr, ganska bra om ock ej helt fulltonigt. Knölsvanarna med sin 3-kull på NK. Några spridda svalor mot S

0615 trädpiplärka fäller i tät alm, uppe i kronan, mycket nära tornet. 68 grågäss simmar fram enligt skiss:

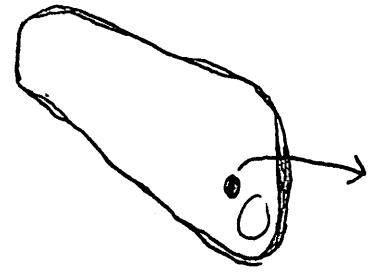

11 av dem flyger bort som skissen visar:
8 skrattmåsar ses, strax därpå minst
25 skrattmåsar juv + några fiskmåsar
+ 2 något ♀♀ osäkra trutar juv. -
Flera gäss och änder simmar fram bakom vassruggar, och 8 grågäss flyger mot Ö, vänder mot V, vänder ånyo mot Ö.
6 andra grågäss flyger direkt mot Ö.
Gulärla h. 30 högflygande glesa ladusvalor flyger ungefär mot OSO. Kråka h. - Vinden är frisk.

0622 nu ses c 50 skrattmåsar och ett par fiskmåsar samlade ute över sjöns V del. Allt eller nästan allt är juv. Ungefär 60 simmande grågäss ses; flocken delvis dold, kan vara på 50 men troligare på c 70 ex. Nu lyfter 4 + 60 ex och flyger bort enligt skiss:

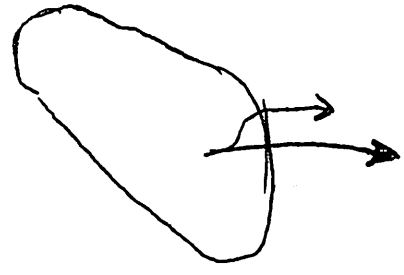

7 grågäss ses ligga kvar. 1 skrattmås ad ses också

0625 sädesärla s och h

1981-08-26 forts.

1 brun kärrhök, gråstjärtad och med föga framträdande grått på vingarna, ses över "tarmen". Det är naturligtvis ingen juv; jag tror det är en föga utfärgad hanne. 10 gräsänder som ligger i "tarmen" lyfter ej för kärrhöken. (Jfr kricka, som alltid lyfter). 1 lärkfalk kommer från SO, far ut över sjön, stiger, faller, stiger på nytt. 1 havstrut ad ses. Flera skedänder ses

0634 en starflock kommer my. plötsligt och helt lågt som skissen visar, en del ex passerar precis över tornet. Antal individer oklart, knappast mer än 600-700.

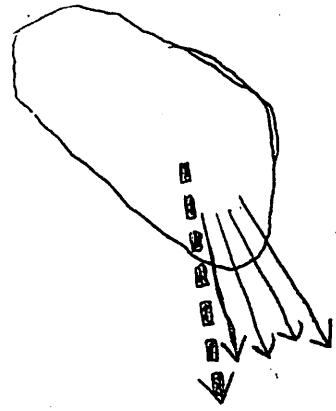

0636 kommer en mycket större starmängd på ungefär samma sätt, antal ex c 5000 - 6000; de flesta gick som den tjocka streckade pilen visar, men totala spridningen var nästan precis som hos föregående flock. - Vinden har ökat påtagligt, är nu mycket frisk eller hård, och grå skyar med små luckor täcker himlen.

0640 ff antalet synliga änder på NK är nu färre än förut, men utanför NK i väster (och ej i norr) ligger c 120-140 brunänder, c 20 bläsänder, 10 stjärtänder och en del gräs

0648 4 småfåglar passerar tyst och snabbt och lågt över björktopparna mot SV, de såg kraftiga ut, och jag misstänkte korsnäbb, men säker bestämning kunde jag inte klara. 1 fiskmås juv flyger mot V på nära håll. Långvarigt tjatter hörs, nästan säkert av gråsparv, i träden nära tornet, men absolut övertygad blev jag ej. 1 bofink sedd

0650 ff nu räknar jag 230 änder vid x på skissen och över 120 vid y (exakt räkning vid y är omöjlig, och det är praktiskt taget givet att en del ex däruppe ligger osynliga bakom vassruggar etc). Kråka h

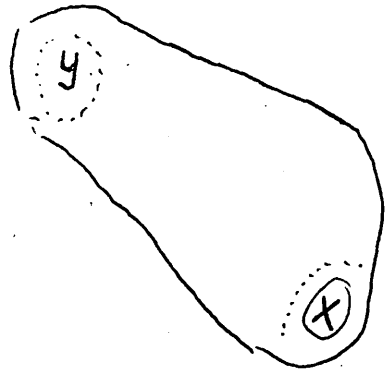

0655 9 ljungpipaRE flyger snabbt mot V eller VNV ungefär i sjöns längsriktning. Alla, eller nästan alla, är ad. - 1 häger ses flyga. De 10 stjärtänderna, som legat en god stund V om NK i en mycket välsamlad flock, är uppe på rundflygning. 1 obestämd vadare flyger mot V.

0703 jag ner från tornet.

Fortsättningen renskriven för hand.

1981-08-26 forts.

Genast efter morgonpasset i tornet gick jag ut för att plocka björnbär. Ytterst lider att hämta på snåren närmast stugan. Gick till snåret på slutsträngen på Ivans backe. Det var måttligt med bär, men det var inte lika hårdplockat av folk som de övriga snår vi besökte i år e.m. Å andra sidan var en ovanligt stor del av de mogna bären redan övermogna, våta och mjuka och onjutbara, och en del bär var sjuka. mögliga (rissekten inte många). Jag fick ihop en liter fina bär här 0720-0805. Vädret oförändrat torrt men grått och blåsigt. Temp. kl. 0810 var nära och jämnt +14°C.

Fågel när jag plockade björnbär: inte mycket, nästan ingen enda överflygande småfågel, däremot ett par lysande trädgårdsfärgar och åtskl. sångare. 2 unga fasaner på pansarvägen; 3 kungsfiskare åt österbrickande mot V-VNV, alldeles tysta. och ett tu tre hördes korp: 2 ex hängde på närhåll över Ivans backe, försvann snart. I anmärk. nästan säkert en fjol, satt ett styg på en Telefontråd, inte på en stolpe.

Från 0815 satt jag på verandan. En del svalor över sjön, mycket måttligt antal, några tiotal sedda på rimligt håll; många var backsvala men andra arter fanns troligen med. Åtskilligt ändar på NK försvann mycket lägre när man observerade från marken. Klockan tu tre kom hussvalorna åt, fälldes på "mitt-aftyr-ön" (och körde då bort en skrattmås som lade sig på vattnet 10 m bort). Ivan kom och lyfte hussvalorna och flög lägre över NK och då blev det plötsligt liv; mycket andra

1981-08-26 forts.

lyfte närmare bestämt c 30-35 meter, c 8 skedänder, c 10 stjärtänder och tillsammans med dem 2 blåvingar och ytterligare c 15 grågäss och ihop med dem i snabbsamt och fint utspritad, åtminstone ovanlig grund formation i vingarna. Därefter lyfte vingbrunänder, de hade redan flyttats sig utanför NK (se dom-protokollet). Havstruten, som hade symmetriska vingmönster i vingarna enligt skissen här, försvann snart och ändarna återkom åtminstone delvis. Kort därefter kom en fiskgjuse helt nära och orsakade oro åtminstone på ett dussintal gräsänder. I formation över sjön bland svalorna.

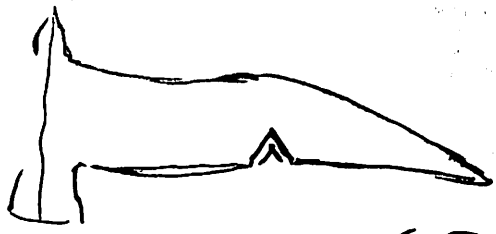

0905 kom en ensam trivsäk rätt högt mot S eller SSV över sjön. Några glesa svalor sågs också högt uppe, jag misstänker huvudsakligen de högflygande svalorna över NK och vassen är backsvalor. 8 skedänder rundflygande, fäller NK, 10 knipor också på rundflygning, 3 knipor i buskar ute i vassen. En brun kärrhök ♂ (förf. samma som fiskgjuse ovan) är ett slag uppe och kretsar högt men kommer ner igen.

0924 kommer havstruten västerifrån över sjön och fäller på samma ställe som sist. Skedandflocken + några gräsänder ligger fortfarande i närheten men lyfter ej. 0925 stor kackel: minst 50-60 gräsgäss kommer från Ö, fäller strax norrom NK. 10-12 skedänder flyger, fäller på NK. I skäggdoppning ses ligga där. Havstruten

1981-08-26 forts.

lyfter, flyger över flera grävmaskiner, som ej lyfter. Hanstrasten fäller stråk på vattnet. Ett par skrattmåsar ses på långt håll

0935 Det ljusnar påtagligt men blir ej soligt. Vinden mycket frisk. 2 enkelbeckasiner flyger över NK. Bland backsvalorna, av vilka nu bara c 10 ex ses, finner jag 1 ladusvala ad. Backsvalorna far runt med vildig fart, skjuter myg. Brant, faller, virvlar formligen i luften, allt i den friska till hårda vinden. 1 blåsand flyger högt över sjön, och 2 brunänder likaså. I ljus rovfågel ses myg. långt bort i NV tillsammans med 2 andra rovfåglar, som nästan säkert är brunakärrhökar. Inom ett par minuter kommer den ljusa rovfågeln rätt nära, det är en brun kärrhök ad, ovanligt ljus allt igenom, bl.a. på stjärten men alldeles särskilt ljus på huvudet och halsen (och över vingtäckarna ??), däremot ej så klart kontrast-tecknad på vingarna som många välutfärgade ♂♂. Allmänna en extremt blek ♀? Hanstrasten lyfter, flyger i väg mot N försvinner men ses strax därefter långt borta i närkning f.d. "Almen" (ungefär). Grågåsen simmar fram och blir ålm. Delvis synliga, de är minst 65-70. Några backsvalor högt uppe, en bomsvala är med dem. Andra backsvalor lägre, nog ses c 25 ex. i alles. 1 häger ad står i vasskanten, 1 häger flyger bort från NK, en annan häger just ses stå längre bort i NK i vasskanten. Just nu flyger också den gamla hägern bort.

1015: åskar ej ovanbrunna fr.o.m. nu. Jag lägger täp

1981-08-26 forts.

sitter sedan på verandan från 1030 ijen. Vinden ökar mycket avsevärt, det blir hård vind så att stora träd böjer sig. Vind omkring V. - Flock på 6 obest. svanar svänger över sjön. Mycket långt bort över västra änden, där jag vid åsen idag då och då sett m.fl.m. oberörda svepflyttar segla omkring (säkerligen offrade brun kärrhök, kanske någon svärk) ses nu 5 ex samtidigt, varav åtminstone 2 är bruna kärrhökar, kanske fler, m.fl.m. säkra. Smärre andflockar uppe då och då, oftast på långt håll. (Obser bara skumdis)

1135 en gråsk står på "miniatyr-ön" på NK. Den putsar sig. Den ser rakt inte ut som en gråsk. Tuben fram: det är en sädgås med näbben apelsingul men med svart "sadel" från fjäderfästet och framåt till framför näsborrarna. Vingar utan syns till det ljusa fältet, vilket syntes bra när den delvis vik vingarna. Benfärg orange men särskilt jag kunde se något mera åt "skärt" än vad man brukar se. Nu har jag alltså sett detta ex 3 ggr sedan igår e.m. -

I enkelbeckasin över NK. Några gråsk är synliga längre ute, ett par av dem baskar sig och slår med vingarna.

1230 en gjuse flyger mot V över sjön; flera andflockar uppe, bl.a. en på drygt 25 bläränder, varav c 6 ♂♂ ad. Sädgåsen står ännu på "miniatyr-ön"; det blir solsken, jag ser att benfärgen är röd-orange. På 150 m avstånd från sädgåsen simmar 6-7 gråsk. Solskenet snart bort; det blir lätt

1981-08-26 forts.

regn och väta mörkt. Mycket hård vind, skatt-
ningsvis 15-18 m/sek. - Regnet snart slut.
Det gjusar. 2 svanar så på öppna sjön, kan-
ske 500-800 m bortom NK. Får underlig syn,
jag tar in dem i tuben: sångsvanar!!! De
ligger med raka halsar. Flera hundra meter från
dem, men utan hinder emellan, ligger kanot-
sunkullen med 5 stora ungar. I gräsrot får
kommer nära (ej nära svanarna utan nära
mig). En gjuse står mot vinden över NK,
relativt högt, svävar i vädret med stor kraft
men kommer upp "framåt". I bron kärrhök
gör flyger förbi. Ett par smärre flockar blås-
änder och kricker m.m. uppe och flyger. Ny
regnby kommer 1303. Sångsvanparet har lyft,
flyger långt bort över och bortom väständans
vävmarker, svänger sedan mot S, försvinner
bakom Silvåkersskogen. Det gjusar strax;
jag ser att väta flockar
av vadarsnäppa ligger ny. långt bort i väst-
änden. En ensam knölsvan ar har simmat
[illegible] ut till den plats där sång-
svanarna nyss låg! Helt plötsligt, när jag
granskar sjön, kommer snatterand-hanen
in i samma synfält men mycket närmare,
följer nära "miniatyr-ön" på NK. Bara
en and, och det är en grågrand, ligger här
i närheten. En gjuse åker hängande över
NK (men inte just över "miniatyr-ön").
1330 det mörknar snabbt och grundligt,
och det blir öskregn och dåligt siktb. Temp.
är precis +13° C. Samtidigt finner

1981-08-26 forts.

Sjö, att antalet ändor på NK ökat mycket; sjön ser djupt 120 cm där, och åtminstone de allra flesta är gräsänder. Detaljobser nästan omöjliga i regnet. Just när detta skrives (1341), kommer dock djupt 10 brunänder och fäller där. Mycket svalor över sjöarna i regnet.

Ny regnskur nalkas i V men sjön rosar upp i Tornet 1344 och för räkning av antalet synliga ändor:

NK: 204 var alla mest grå, kanske 30 brun
"Tarmen" ingentin längst inne, men i den smala "kanalen" mot viken "Tarmen" har kontakt med övriga sjöenheter res minst 15 gräsänder
nämast utanför NK i väster: 120 ändor fällande därutte c. 10 brunänder
nämast utanför NK i norr: c 12 brunänder.
Inga svanar sågs, och endast en skäggdopping.
Läget i västra sjön osynligt, där är också regn. Men ute på öppna sjön, ungefär där sångsvanarna låg, ligger nu knölsvankullen med 6 ungar.
1 fiske/silvertärna sedd.

Efter några minuter (1351) är regnet framme och sjön skymder mer från Tornet. Enstaka högre ses flyga i regnet, så också ett par tre mindre andfåglar.

1420: regnet avtar, slutar snart helt. Siktet blir mycket bättre och vinden avtar snabbt. Temp. kl 1430 är nått och jämnt +13° C. Antalet synliga ändor på NK har minskat mycket avsevärt.

1981-08-26 forts.

Underlig väderleksutveckling. Efter en mycket kort stund ökade vinden igen och blev hård till mycket hård omkring V-VSV; sikten blev god eller rentav utmärkt, solen kom fram och det blev övervägande klart, dock med en del drivande molntrasor och på avstånd cumuli och bymoln. Temp. kl 1530 hade stigit till +15°C. En ormvrik i buskage vid kanalen, och kort därefter 3 kompisar i sällskap, 2 sittande på vägen ner mot stugan och en rytande cykande löpte därför. Snart alla på vingarna, verkade vara fler, nämligen ur en och samma kull - över hjärtat förstås och på ändar; små höjdpunkter flockar redan här och där, och en flock på väl 20 blåvingar ortera uppe. Klassuppdelad aldrig observerad. Sädgåsen sedd simma på NK, den gick upp på ekaleb samma plats som tidigare, Spridda backsvalor virvlar runt över NK, lägre. Inga svalor flyger i lä av träden.

1605: nu rasar det in en stor flock grågäss från Ö, de fäller på NK. Jag räj säkert 50 ex, men det är nära nog självklart att jag inte räj hela flocken. Bland gässen kom en kustpipare ad med full fart, den försvann mot V eller VNV. Enstaka skärfläckar och brunänder också på vingarna. - Strax därpå i gjuse över NK, fullt med grågäss under den, men de lyfte inte ens när den stötade i vattnet nära dem. Den kom upp utan lyfte.

1981-08-26 forts.

Vinden slår om till NV (ungefär). Det blir mörkt i NV-N och en ny regnby kommer c 1640, håller på 20 minuter med växlande intensitet. I fjärran ser jag säkert sig över sjön, kort därefter i skratten att, och den gamla havsfruten ses ånyo.

1710 överväxande klart, och gott sikt. Skatta ses, 1 ex. I fjärran att över sjön. Himmelen blir nästan molnfri. Temp. dryga 14°C.

1730 grågässen börjar kackla och 95 ex lyfter, flyger bort, nästan säkert mot Ö. Samtidigt går minst 200-250 änder till väders, d.v.s nästan alla på NK (och Trolöjen en del dambörer). Även i höjd uppe. Orsak till skrämseln ses ej. - En del änder återkom strax. - Flera gånger ser jag en gåse rytta över NK.

1825 upp i Torneå.

forts.

1981-08-26 forts.

1825 upp i tornet. På NK räknar jag över 100 änder. 3-kullen av knölsvan ligger i N utkanten, 5-kullen ligger nordväst om NK, bortom yttre ruggarna. Det är skarp sol, mycket klart, och stark vind omkring NV eller NNV. - I "tarmen" ses c 50 änder, men ljuset är delvis omöjligt, eftersom solen speglar sig där. Långt bort i V änden, men ej uppåt NV hörnet, ser jag minst 170 vattenfåglar, varav en del troligen är sothöns (men majoriteten uppenbart änder).

1838 8 skrattmåsar varav 6 juv kommer från Ö. 1 gjuse ryttlar högt över NO hörnet. En stor flock grågäss ligger strax utanför NV delen av NK, delvis dolda är de av vassen men antalet är nästan säkert mellan 50 och 70. Backsvalor flyger f glest men kvickt omkring. Sistnämnda gjuse kommer efterhand ner mot SO hörnet, ryttlar ideligen under vägen. 1 brun kärrhök juv på nära håll, 1 dito hanne ad längre bort.

1846 gjusen slår i NK men missar, återgår till NO hörnet och börjar ryttla där. Flock 12 sothöns ses däruppåt i vasskant. Gjusen slår på nytt, vertikalt ner i NK men missar åter.

1851 precis 70 grågäss är nu synliga. Gjusen går mot V-NV över sjön, rätt nära dess S sida, ryttlar på nytt rätt långt borta. 3 överflygande gulärlor. Ett par obestämda småvadare flyger lågt mot V. 1 hussvala över tornet. Uppe i norr, men hitom norra stranden, flyger 15-20 skrattmåsar och 2-3 fiskmåsar juv österut, eller troligen rättare mot OSO-SO, se skiss: (Heldrag.linje): Det går med hög fart i medvinden.

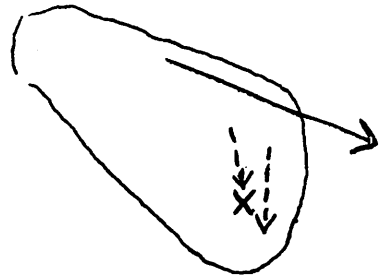

1858 35 + 25 gulärlor ses flyga utanför tornet, se streckade linjer på skissen:

1908 några backsvalor ses hela tiden; men ev. svalor på långa håll är omöjliga att se p g av vinden. 1 tornsvala nära.

1911 2 fisk/silvertärnor över NO hörnet. Några ärlor på långt håll. - OBS: ytterst starkt ljus, klar sikt, färger syns ovanligt bra även på långa håll - i medljus nota bene! De drygt 70 grågässen ligger hela tiden kvar ungefär vid X på ovanstående skiss. Ensam stare förbiflygande! 1 häger ad i vasskant.

1921 15 gulärlor mot S över NK. 1 storspov kommer mot V uppe i norr. När den är ungefär över sjöstranden, störtar den plötsligt brant ner under vilda kast, se skissen som alltså visar sjöytan och stranden som "bas" i bilden. Efter ytterl. några tvära kast stiger spoven men fortsätter oavbrutet mot V eller VNV över sjön. - Massor av gulärlor kommer nu mot S över sjön, mest över NK, rätt nära utanför tornet. En ny gjuse ses nu över NO-hörnet. Denna är hel i vingarna; den föregående hade en liten lucka i armpennorna i vänster vinge. Ytterligare 25 ärlor såsom de föreg. - Den nya gjusen kommer ner mot SO hörnet, beteende synnerligen likt föregående ex:s. Men den kommer aldrig till SO hörnet, ty efter att ha ryttlat ett par ggr störtar den i vattnet, tar en ovanligt liten fisk och flyger genast bort med bytet mot Ö.

1927 stort uppbrott bland grågässen, 72 ex flyger upp och försvinner ungefär mot Ö, men hela 38 ex ses ligga kvar. Summa alltså 110 ex! 1 brushane kommer norrifrån, svänger österut och försvinner. Flock 150 gulärlor över sjön mot S, därefter nya flockar och sedan ännu flera!!! 3 starar ses. Alla ärlor konvergerar mot SO hörnet, låt vara att de ibland flyger i krokar m 1 m. Några starar kommer också ner mot SO hörnet. Ärlorna fäller inte, eller åtminstone bara delvis; c 300-400 ex nu rundflygande. Och fler ärlor kommer, det är bara gulärlor!!! Nu räknar jag över 80

änder i "tarmen" men bara knappt 70 på NK (där dock sikten delvis är hindrad av trädtopparna framför tornet). Nu lyfter de 38 ovannämnda grågässen och flyger mot Ö, men 22 nya grågäss simmar fram bakom vasskant. Summa ex alltså 132.

1938 nu är 700 - 900 gulärlor på rundflygning, de är mest koncentrerade över SO hörnet, men flockar ses rätt långt bort över sjön.

1939 en lärkfalk kommer över sjön, stiger, slår i flackbana efter ärlor med helt vansinnig hastighet, men den missar nästan säkert.

1940 jag ner från tornet - trodde jag, men det blev inte så, ty innan jag hunnit mer än ett par steg, kom en flock på c 2500 starar

1942 rakt över tornet (och på ömse sidor, ty flocken var rätt utbredd i sidled). Fåglarna kom mycket lågt, se heldragna linjer på skissen:

Kort därefter kom 1000 starar till ungefär enligt prickade pilar: Men jag följde ej förloppet utan gick ner; obsade dock från verandan och marken en stund framåt.

1955-2010 fortfarande stort hirrande av gulärlor, jag tror absolut på en totalsiffra på 900 - 1000 sådana.

2005 befanns svalor flyga på håll ute över sjön, ungefär över det streckade området på skissen. Antal oklart men nog några hundra ex. Nu viss oro på änder: gräsand, bläsand, brunand. - Vinden avtar snabbt nu.

2008 lärkfalk efter ärleflock, men fåglarna försvinner bakom träd, resultat okänt.

2015 svalor: åtminstone en del är ladusvalor. De flyger mycket glest men över en stor del av sjön, säkert är 400 - 500 inom synhåll.

2019 svalorna stiger uppåt, förtätas i expresstakt. Orsak: en lärkfalk under dem, den stiger, jagar. Antalet svalor säkert 2500 till 3000, de flyger tätt men inte i en flock utan 2 eller flera täta svärmar. Jag ut till öppna strandpartiet nedanför Anderssons

2022 hus. Svindlande fart på lärkfalken; svalorna hade begivit sig långt mot V men falken efter, slår nästan horisontellt men så långt borta, och så lågt, att jag inte kan se resultatet. 20 brunänder flygande. - Enstaka Aeshna-sländor flyger, trots att temp. är knappt 12° C. (Tidigare idag har jag också sett Aeshna sp flyga, men bara få ex).

2029 gräsänder på NK lyfter och flyger bort. Obsar nu ej oavbrutna;

2040-2043 ser jag ånyo hur gräsänder lyfter och reser bort mot Ö, och detta gäller hundratals ex!

2050 fortsatt bortflygande av gräsänder. (OBS att antalet nu sedda är mycket större än för en stund sedan. Betydande mängder ligger osynliga eller simmar ut på klarvatten först när de ämnar flyga bort).

2115 Det är en mycket ljus kväll, och ännu 2115 kan jag se att svankullen med 3 ungar samt många änder ligger kvar på närmsta klarvatten (förkortat: NK).

S L U T

1981-08-27, Gorsdy.

Jag gick upp 0630. Härlig stilla morgon, dimmorna över sjön höll på att lyfta men dolde ännu bl.a. västra delen. Över land också låg dimma, men solen började delvis igenom och röjde den overkliga vitheten på spindelnät i örtvegetationen på ängarna på ömse sidor om vägen upp mot allmänna landsvägen. Dessa ängar har icke betats och hyser en rik flora av rätt höga våta örter.

Ute över sjön började svalor vara mycket talrika, de lyfte och/eller steg brant uppåt och kom delvis nära, flög också delvis bort mot SO i morgonsolen. Av c 50 säkert bestämda var 47 ladu- och 3 backsvalor, men proportionerna kan ha varit annorlunda ute över sjön. Svalorna flög i fäml. låga svärmar, bl.a. emedan de blev skrämda av en passerande sparvhök. Många svärmar steg brant och kom upp fäml. högt och ovanför dem anade jag andra svalor som jag knappt kunde se i kikare.

Över eller närmare nejden bortom, sjöns V, ände flög ett tiotal vita flygplan mycket lågt fram och åter. Det flög bakom skogsdungarna vid Sjövång etc, men ljudet förmedlar att det likväl oftast ändå var m.o.m. därborta. (Tvåtjen ej korrekt, se nedan).

OBS: Temp. kl. 0700 var + 8°C.

Lövsångare hörd ett par ggr, ofullständigt strofer. Grävlingar hörd från sjön, c 15 ex även redda ute bland dimbankarna.

Fortsättningen maskinskriven.

0725 upp i tornet. Räknar vattenfågel: på NK mycket litet, bara c 10 brunänder, c 35 gräsänder och några få sothöns synliga. 6 skrattmåsar juv fladdrar över vattnet. I "tarmen" c 15 gräsänder; där står också 1 häger ad. I sjöns NO del ligger svankullen med 5 ungar men intet annat. I vattnet närmast utanför NK ligger oväntat litet fågel, bara c 35 änder (gräs- och bläsand syns) samt svankullen med 3 ungar. Ute på öppna sjön ligger bara c 25 änder, mycket glest fördelade. Borta i väständan ses relativt mycket vattenfågel, minst 100 ex, kanske fler. - Kråka hörd.

0735 järnsparvens silverklocka hörd flera ggr, 1 ex flyger över mot SV. 7 skrattmåsar stiger från sjöns SO del och försvinner mot S över skogen. En enda skäggdopping sedd, och mycket litet sothöns, dock misstänker jag att sothönsen är talrikare långt bort i V. Trädpiplärka hörd 4 ggr, säkert olika ex. 1 ex sett. Rall skrek först i N eller NV, därefter i SO-hörnet. Större hackspett hörs från Ivans backe. Sädesärla överflygande, bara ett par ex.

0740 2 sävsparvar hörs, lyfter, flyger bort mot NO-O. Tiggande ung skäggdopping hörs: "bili bili bili...."

0744 ensam knipa ligger och dyker i avsnittet utanför kanalmynningen; dräkt som hona. 3 enkelbeckasiner flyger högt och nästan rakt mot SV. 2 ladusvalor också mot SV. Sävsparv hörd. Jag ser att åtminstone en del av änderna borta i väster är brunand. 2 viggar rundflygande, fäller långt ute på öppna sjön. OBS: ej ens sedd föregående dagar!! Sångsvan hörs vittljudande men på långt håll. 1 snatterand hanne fäller på NK invid en ensam gräsand, men denna flyttar på sig, och snatteranden flyger bort efter några sekunder.

Jag hör ett hårt och högljutt motorknatter och finner småningom förklaringen: en mycket underligt byggd grön farkost går väldigt sakta mot S långt borta i V änden. Den har framskjutande föremål i stäven, en eka på släp, och i båten ses 3 man varav 2 i orangefärgade kläder. De förefaller använda kikare. En del brunänder skämda och flyger ut på sjön, men mycket fågel därborta ligger kvar, bl a gäller detta åtminstone en stor sothönsflock. Flera hägrar och en del småänder (som legat osynligt) lyfter dock. Några måsar, kanske 10-15 inalles, ses därborta. Skratt?

0805 nu har 45 brunänder samlats på öppna sjön, och antalet gräs- och bläsänder på vattnet N om godsets båtlega har ökat avsevärt. Oro på brunänder. 2 obestämda vadare mot V över sjön. Lärkfalk flyger över sjön. Nära tornet 1 + 1 hussvalor. Grönfink h, hämpling h, trädpiplärka h. Spridda ladusvalor sedda, bl a fina ad. Råka h. Även antalet brunänder ute på sjön har ökat betydligt. Men sothönsflocken (som låg vid "spetsen") har aldrig lyft utan bara simmat ut. Den underliga båten går bakom den flocken, ofta bakom vassruggar. Den sothönsflock som simmat ut består av c 100 ex vari dock ingår några änder och troligen ett par skäggdoppingar. Kråka hörd. 2 bruna kärrhökar kommer samtidigt nära, ehuru ej i sällskap: 1 klar juv, smäckert byggd, och 1 som absolut ej är årsung utan ser ut som en föga utfärgad hanne.

0816 trädpiplärka h. OBS, totala antalet sedda hägrar nog c 10 ex. Kråka h igen. 3 silvertärnor rakt över tornet mycket nära, jag fick in i kikaren en finfin ad med tunn helröd näbb. De forts. ut mot VNV över sjön.

0819 plötsligt c 25 ladusvalor rundflygande över tornet, ivrigt kvittrande. Den ovannämnda båten har gått ner i SV bakom vass men jag ser de orangeklädda ombord. 1 fiskmås ad passerar, kurs ungefär sydlig. Några krickor ses flyga. Sävsparv ånyo sedd. Högflygande trädpiplärka hörd ett par ggr

0825 jag ner från tornet. Fr o m nu ej sammanhängande obsar; jag städar i mitt rum och diskar och packar. Bara korta utblickar från verandan före 0930, och de gav intet märkligt.

- - - -

0930 hördes mycket starkt kackel av grågäss; jag rusade ut och såg c 100 gäss komma i ett par tre flockar intill varandra, alla

från SO, och de störtade ner i sjön på ett sätt som mycket erinrade om sädgäss. Mycket brant och vild störtning, det ven om dem när de föll ned. De lade sig strax utanför NK (där de gärna ligger). - Fr o m nu sitter jag nästan oavbrutet på verandan.

0940 2 bruna kärrhökar juv över sjön, den nyssnämnda smäckra på ~~mitt~~ nära håll, och en mycket grövre och tyngre juv längre ute

0955 1 fiskgjuse över SO delen, rätt nära. - Det är sol och fint och temp. är +13° C. Ett fåtal Aeshna-sländor ses flyga, bl a ett par in copula.

1010 jag går runda ut på järnvägsspåret etc. 1 tornfalk juv kommer nära, ropar ~~gällt~~ livligt "kikikikiki...." (15 gånger), kanske därför att en skata just setts under den.

1020 en stor duvhök, nästan säkert juv, flyger snabbt och lågt mot S, alldeles över vassvipporna. Några gräsänder går upp, och 2 kråkor blir högst upprörda.

1021 2 vipor kommer mot NV över sjön

1023 1 sparvhök över sjön, flyger snarast mot V eller VSV, rak kurs.

1024 flock på 9 vipor över sjön, flyger bortåt, d v s ungefär mot NV. Ses bara bakifrån, och då är de fördelade ungefär som på ~~sl~~ skissen, d v s 4 par och en uddafågel!

1030 ~~Lena~~ nötväcka lockar livligt från träden i närheten. Lena kommer enligt överenskommelse för att hämta mig. Härligt väder, vi går några minuter för att se ut över sjön. Ser

1045 2 bruna kärrhökar med 400-500 m inbördes avstånd. Ingen är juv; den ene är troligen den ovan omtalade "föga utfärgade hannen", den andre är inte heller väl utfärgad, ~~men~~ de ljusa partierna på vingarna är rätt tydliga men stjärten är rätt ljust rödbrun, ej m l m gråaktig.

1050 start mot Lund. For som vanligt via Silvåkra by - vägskälet vid Stensoffa - S Sandby. Väster om Stensoffa 1 brun kärrhök, ej juv, och på telefontråd Ö Måryd en mycket ljus men rätt starkt fläckig ormvråk, "börringevråk".

1115 på stora fältet omedelbart Ö om Östra Torn, norr om landsvägen, ses ett par hundra skrattmåsar, allra mest juv, samt ett par tiotal kajor. Däremot inga ljungpipare. Fältet har skördats och harvats nyligen. Detta fält brukar ofta hysa rastande ljungpipare på höstarna, ibland upp till flera hundra ex.

- - - - -

Slutomdöme om änder m m i Krankesjön idag: antalet sedda ex blev rätt högt, skattningsvis c 100 gräsänder och c 130 brunänder samt c 20 bläsänder förutom andra arter i ringa kvantiteter enligt ovan. Sothöns summa c 100. Obestämda änder och vattenfåglar enligt vanlig omfattning: högst 100 sedda. Därtill gässen och svanarna.

S L U T

Notiser från Lund augusti 1981

sönd. 23 aug: på e m kl 1700 efter störtskur snabbt uppklarnande. Över Tenorgränd minst 20 - 30 svalor, därav många hussvalor och dessa i regel högt uppe, en hel del ladusvalor juv (flera) och ad (några få) åtminstone i huvudsak betydligt lägre; därtill 1 backsvala sedd.

månd. 24 aug: på f m på gräsmattan vid Teknis (där jag har min vanliga väg till Zootis) en flock på 84 starar. Granskades noga: samtliga ex var juv i ruggning, kroppsfjädrar svarta med framträdande vitaktiga fläckar, övrig fjäderdräkt ännu tillhörande ungdräkten.
Utanför Ekologihuset, över området upp mot gamla vattentornet (d v s det område jag kan överskåda från mitt arbetsrum) flög idag 6 tornsvalor flitigt omkring, sågs många ggr, formerade sig ett par ggr m 1 m tydligt i flock, som dock aldrig blev större än 4 ex. Allt i beteendet tydde på att det var hemmafåglar. Dessutom en gång 5 ex mycket högt uppe, återsågs ej - rimligen förbiflyttare. På kvällen kl 2000 vid Tenorgränd en renkultur av hussvalor rundflygande länge, minst 30 ex, höjd: från lågt till högt. Inga andra svalor däri.

fred. 28 aug: en tornsvala rundflygande mellan Ekologihuset och vattentornet. Sågs många ggr under dagen, alltid bara en. Sista hemmafågeln tror jag, men det kan förstås inte bevisas.

söndag 30 aug: mycket fint väder, på dagen cumuli i växlande omfattning men i regel måttlig. Jag tittade flera ggr efter kretsande vråk, såg dock bara en gång på middagen 2 ex på oerhört avstånd, obestämbara, de var i sällskap och kretsade och steg högt, då plötsligt det ena ex störtade brant ner säkert 200 m vertikalt räknat, sedan hejdade det sig. Det andra ex kretsade och steg till mycket stor höjd.
Obsar 1610-1645 gav ej en vråk trots härligaste väder med cumuli av växlande storlek, dock [illegible] alltid allra mest klar himmel. Men kl 1640 sågs 5 tranor glida söderut, my. högt och my. långt bort i [illegible] öster. De följdes, nere i SO började de kretsa under ett tämligen välutvecklat cumulusmoln, steg mycket högt och försvann i molnet. -
Ladusvalor över Tenorgränd, ett par hussvalor också. Och en ensam tornsvala kom förbi (sådana har jag sett några ggr sista veckan utan att anteckna dem. Men alla sedda vid Zootis har antecknats). Därtill 1 gulärla överflygande.

Iakttagelser vid Krankesjön augusti 1981, utförda och antecknade av Inga. Alla dessa obsar har uppenbarligen gjorts från stugan och/eller tornet.

aug. 10: 2 gjusar fiskar vid 19-tiden på kvällen. Stor starflock över V sjön.

aug. 11: vid 17-tiden kom 60 grågäss och landade i sjön under högt kacklande. De kom från Ö.

aug. 12: tornet kl 1500: 30 gräsänder, 11 krickor, 7 brunänder, 2 hägrar, svankullen med 5 ungar. En gjuse fiskar över närmaste klaret.

aug. 13: vid 10-tiden 17 grågäss på hög höjd mot V. Vinglade till över sjön, men fortsatte sedan. Gjusen fiskar. Svanfamiljen med de tre ungarna i närmaste klaret.

aug. 14: kl 1015: gjusen fick stor fisk som den flög med mot V. Har tidigare ett par gånger sett gjuse med byte flyga i den riktningen. Sitter kanske på Sandby mosse och äter. Svanfamiljen med de tre ungarna i (närmaste) klaret. Ett tiotal gräsänder också där. Utanför vassarna c 50 änder. Går ej att bestämma till art. Mycket disigt. Kl c 1900: 19 grågäss flög mot SO. 1 ung brun kärrhök jagade över vassen.

aug. 16: kl 1030: gjusen tar en fisk i närmaste klaret. En ung brun kärrhök över vassruggarna. En lärkfalk jagar över sjön.

allmänt: sångsvanarna hörs varje kväll vid 11-12-tiden.

aug. 21: kl 1115: 3 skarvar kom från SV och försvann i NO.

1981-09-04, fredag.

Lena och jag for ut till Krankesjön på e m. Ankom till stugan 1555; jag var i tornet 1600-1620 för en första överblick. Både Inga och Sören hade meddelat att antalet änder i sjön ökat avsevärt på slutet. Jag såg följande: (a) i "tarmen" minst 110 gräsänder; (b) på NK 80 gräsänder, enstaka brunänder, därtill kricka hörd; (c) utanför NK: 30 gräsänder, 60 brunänder, 50 grågäss; (d) längre ute på öppna sjön glest med gräs- och brunand, därtill 2 + 1 skäggdoppingar, och slutligen (e) borta i andra änden på sjön c minst 50 sothöns och minst 100 obestämda änder, men det var så gott som klart att majoriteten även där utgjordes av gräs- och brunänder. Vidare 5 skrattmåsar flygande, häger c 1 + 2 [illegible] + 1 sedda. Knölsvan: bortersta kullen sedd, men jag såg bara 1 ad och 4 ungar, dessa var nu stora men tydligt mindre än ungarna i övriga kullar, och avståndet var långt, ungarna kan ha varit mera än 4. 1 nötskrika flög mot NO. Kråka hh, och 2 ex sågs. Ej småfågel, dock hördes trädkrypare när vi kom, och senare från tornet. Bofink h, ladusvala s, 1 bläsand upptäcktes på NK, gulärla hörd, backsvala sedd.

Kl 1620 hade antalet synliga gräsänder i "tarmen" minskar avsevärt, till omkring 35-40, och detta utan att de hade flugit bort.

Det skall tilläggas att vi på utvägen, mellan Kvinnevad och stugan, såg 1 ormvråk samt nära stugan på f d sandtaget 2 tornfalkar intill varandra, uppenbart 2 juv.

Vi plockade björnbär med måttligt resultat men var bara i närheten av stugan och upp mot Saltkråkan. Lena återvände till Lund omkring kl 1740. Inga kom en stund efteråt men stannade bara kort, hon skulle till Stensoffa för att fortsätta experimenten med de svartvita flugsnapparna. Medan jag var nere från tornet såg jag att det rådde oro på änderna, vidare kom c 150 grågäss till sjön, och jag såg en flock på 8 enkelbeckasiner på rundflygning. 1 blåhök hona eller juv lågt över ängen

1855 åter upp i tornet. Nu i "tarmen" bara 25 gräsänder synliga, dessutom 1 + 1 hägrar. På NK nu minst 350 änder, allra mest gräs. 1 skogssnäppa ropar flera ggr, c 30-50 sädesärlor på rundflygning, och 1 brun kärrhök juv kom från SO ut över sjön. Bläsand hörd. I nordöstra "hörnet" av sjön inte en fågel att se, men i norra halvan, utanför de s k yttersta ruggarna, låg minst 130 brunänder, minst 50 gräsänder och c 20 obestämda änder, dock hördes bläsand därifrån. (Minimisiffror, ty en liten del av änderna bör ha legat även bakom ett par vassruggar; men siffrorna anger givetvis vad jag direkt kunde se).

Långt bort i V sjön, delvis - men inte helt - oroade av motorbåt, låg minst 100 brunänder, troligen c 50 sothöns samt c 150 obestämda vattenfåglar (säkerligen allra mest änder). - 5 överflygande starar. Gulärla hörd i flock på c 20 sädesärlor.

1902 några ladusvalor

1904 200 ladusvalor flyger över NK, försvinner sedan mot Ö. Grönging hörd, större hackspett också h, backsvala h; 1 ensam knölsvan juv ses på NK, 1 skäggdopping juv likaså där.

1909 30 starar rundflygande över NK. En del ladu- och backsvalor ses my. högt. 2 snöskator ut över NK, den ena förföljs av en ärla, snöskatorna återkommer in över land. 2 kajor mot N eller NNO. [illegible] Entita h

1913 c 300 starar fäller i vassen nedanför stugan. 1 enkelbeckasin flyger, [illegible] rall skriker. 3 knölsvanar ad ligger tills. ute i N

1916 ytterl. c 20 + 55 starar kommer från SO, rundflyger, vill fälla nedanför stugan i vassen. Jag hör subsong av rörsångare. Granskar NK: alla änder som ses där är gräs. Gulärla h, litet ladusvala på rundflygning. - Motorbåten far långt in i V änden, skrämmer upp minst 50 sothöns och troligen c 150 brunänder, därtill en del obestämda änder. Dessutom såg jag att där låg en hel del vattenfågel (säkert änder) som simmade undan för motorbåten utan att lyfta. - 1 större hackspett nära, den ropar i ett kör. [illegible]

1922 nu inga svalor att se

1924 men nu kommer 100-tals ladu från NV. Ärlor helt få, och nästan bara sädesärla. Starflockar kommer, dock högst 100 ex/flock, och fäller eller vill fälla nedanför stugan

1925 nu ses ladusvalor lågt över sjön.

1981-09-04 forts.

Väder: nästan vindstilla, spegelblankt eller krusningar. Nästan helt molnigt av cumulus-artat täcke, ej högt liggande, med smala m 1 m klara fläckar mellan "bullarna". -

Fler starar kommer, det sirrar och sjuder i vassen nedanför stugan; stararna sitter i vassen just vid gränsen mot öppna vattnet på NK (och OBS att vassen är kraftigast just där i en smal bård, [illegible] därinnanför är den mycket klen och lågvuxen!). 1 fiskmås juv. 2 skrattmåsar juv. 1 häger ad sedd i "tarmen". Nästan inga änder uppe och flyger

1930 15 sädesärlor från SO. 150 starar från N. Ännu 1 häger ad ses, den står i norra kanten av NK

1935 nu räknar jag 255 änder enligt skissen: Det är c 60-70 gräsänder och resten brunand, dock ej varenda ex kritiskt bestämt. - Kärrsnäppa hörd flera ggr

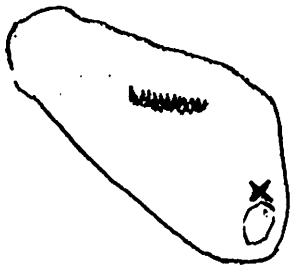

1938 250 svalor högt, och c 250 andra svalor kommer från SO och O. Det är enbart eller nästan enbart ladu. De kommer lågt, i full fart.

1940 rall skriker nära. Gräsänderna på NK och utanför kanalmynningen "halvdyker" flitigt. 1 större hackspett flyger mot NO nära. Rall skriker omigen.

1942 en liten starflock kommer. De sittande stararna rasslar och risslar oavbrutet, det hörs starkt eftersom de är så nära; men många tusen kan det inte vara. - 1 knipa ligger på NK, ej ♂ hanne ad, den dyker, baskar sig. Kärrsnäppa hörd

[illegible] 1945 just nu c 50 ladusvalor kommer över. Knölsvan ad ses på NK, är ensam, inga juv i närheten eller alls sedda utöver det [illegible] ex som nämnts ovan (men som inte syns nu). Rödhake knäpper. En annan knölsvan ad ligger ungefär vid krysset på skissen härovan; också ensam.

1948 c 1500 - 2000 svalor ungefär vid skuggat område på skissen här: De flyger precis lågt, tätt, välsamlat, de svärmar om varandra. Det skulle ha varit [illegible] omöjligt att se dem om det inte varit vindstilla. En del glesa svalor kommer rätt högt från Ö/OSO, se pilarna: (de heldragna)

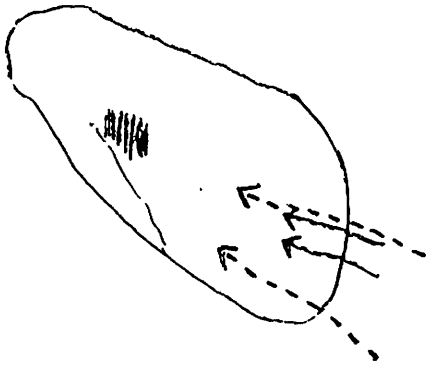

En storvuxen chironomid svärmar, den bildar individfattiga svärmar. - Nu kommer massor av svalor enligt de streckade pilarna: Backsvala hörs

1952 nu nog 4000-5000 svalor över det skuggade området på denna skiss: Kanske över 5000. De flyger ytterst lågt över det stilla vattnet, snabbt och tätt rör de sig om varandra.

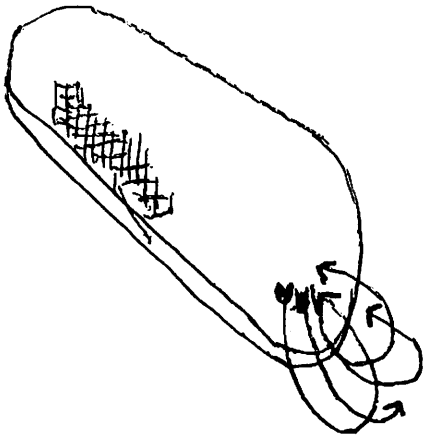

1955 plötsligt kommer c 800 - 1000 svalor enligt heldragna ~~linjer~~ pilar på denna skiss: Ivrigt kvitter hörs av ladusvala. De gå på [illegible] 50 - 150 m höjd, svänga utåt sjön igen som pilarna visar. Därvid letar jag särskilt efter ev lågflygande svalor över sjön samtidigt som dessa kommer över mig och över [illegible] tornet etc., men jag finner inga lågflygare.

1957-1958-1959 stararna, som suttit i vassen enligt ovan, bryter nu upp och flyger norrut (egentligen blir det snarast mot NO) i hitre kanten av NK; de flyger lågt ~~och~~ rakt och fäller efter c 150-300 m på nytt i vassen. Men en del flyger på annat sätt: i vilda svängar över NK (ovisst var dessa fällde, troligen for de längre bort). De flesta eller alla de starar, som suttit i vassen nedanför stugan, lämnade denna plats. Där blir ♂tyst. Inalles bröt rätt många tusen ex upp, och de flesta av dem fällde några hundra meter längre uppåt N, i den relativt frodiga vassen just vid norra ändan av NK.

1981-09-04 forts.

2000-2002 stararna "strömmar" iväg som förut, se skiss: De flesta eller alla fäller säkert några hundra m norrut.

2003 3 gräsänder flyger upp. Starar fortsätter att "strömma" iväg. 30-40 änder lyfter från NK och flyger österut, det är gräsand men 1 stjärtAND medföljer. Ytterl. 5 gräs starar på samma sätt,. Stararna "strömmar" fortfarande (med andra ord: det var fler starar än jag trodde; jfr ovan!). Gräsänderna på NK snattrar

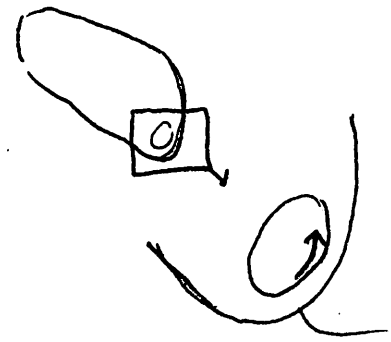

2005 starar fortsätter!

2006 75 gräsänder mot Ö, därefter 20 + 5 + 3 + flera till, alla mot Ö. 1 lärkfalk ses kortvarigt men nära, flyger rätt sakta och tycks "stegra sig" i flykten ett par tre ggr, antagligen fångar den insekter, t ex trichopterer eller flyn

2007 ytterligare 200 änder lyfter, till stor del (eller kanske helt och hållet) från platser där de ej varit synliga från tornet. Alla reser mot Ö, alla är gräsand. En hanne har högst originell missfärgning: huvud, hals och kropp normalt färgade, men vingar och bakrygg [illegible] är snövita, kanske är även stjärten vit. Ytterligare 100 änder iväg.

2010 stararna flyttar sig från vassruggarna vid NK:s nordspets till ny vassrugge, som dock bara ligger c 150 m bort. Antal starar här: högst 1500 ex. 3 gräsänder flyger bort mot Ö. Ännu ses minst 75 gräsänder ligga på NK (OBS att sikten till ej obetydlig del är hindrad av de höga altopparna alldeles framför tornet. Enkelbeckasin hörd.

2011 över 100 gräs mot Ö. 2 rödhakar knäpper. 5 + 4 + 15 + 1 + 3 gräsänder iväg mot Ö. En del gräs fortfarande kvar. Nu reser 9 + 10 ex iväg på samma sätt, allt är gräs. De kommer nu ofta rakt över tornet eller nära förbi detta. Änder fortfarande kvar i NK. Inga starar är kvar på ursprungliga platsen nedanför vår stuga.

2021 2 krickor mot Ö. Hägrar skriker. 2 gräsänder. Spegelblankt, stilla, grått, rätt milt

2025 [illegible] jag ner från tornet

2026 nu kommer c 100 grågäss till sjön från Ö (ungefär). De ropar mycket när de nalkas. Jag ser en del av flocken nära: dessa fåglar störtar ner mot vattnet mycket brant och kastande och snabbt, starkt påminnande om sädgässens beteende. Nu ej oavbrutna obsar. Men

2050 tycker jag mig höra ett karakteristiskt "knirrande", jag öppnar dörren och lyssnar. Jo, det hörs ett "kn'jirr" eller "knäirr" (diftong; lätet rätt klart enstavigt tycker jag). Det upprepas många gånger, hörs rätt starkt, kan ej vara långt borta. Det är knölsvanens läte (som man inte hör ofta, åtminstone inte här).

2100 temp är 12° C, det är mulet och vindstilla.

Tillägg: idag hela tiden mellan ankomsten c 1600 och c 1830 sågs tämligen många sländor av släktet Aeshna flyga. De verkade storvuxna och kraftiga, en del bruna, en del blå (jag har för mig att det är hanne och hona av samma art, men härav kan man inte dra den slutsatsen att bara en art flög ikväll).

1981-09-05.

Bodde i stugan på natten. Upp 0440, och upp i tornet 0555. Vindstilla. Dis över land och sjö, men ej mycket tätt; sikt över 1000 m. Mulet och huvudsakligen jämngrått, men delvis ljus himmel i öster. Först tyst, sedan hördes rödhake, och gräsänder hörs snattra på NK. Även grågäss h. Närmast utanför NK uppe i NV ses minst 40-50 grågäss, ibland hörs de litet. Svan etc ses också där. Vattenrall h! Sångsvan h i fjärran. En stor och en liten chironomid-art svärmar över tornet; det är ej många tio- (täml.) tal ex, men surret hörs. De flyger 2-3-4 m över mitt huvud. Men över björktopparna och mellan tornet och dessa björkar ses enormt med chironomider, och av flera storlekar. En rätt stor insekt svärmar snabbt runt björktopparna, den ser ut som en nattfjäril men är troligen en trichopter. -

Häger ropar. Rall skriker. Nu är 105 grågäss synliga strax utanför NK, enligt enkel skiss: Däruppe ses också knölsvanar, 2 ad med 3 juv! Kul. Och utanför godsets båtlega ligger hanne och hona och 5 juv av knölsvan! Ett fåtal änder ses på NK och i tarmen. Nu ses ytterligare 10 grågäss, dessa ligger norr om NK.

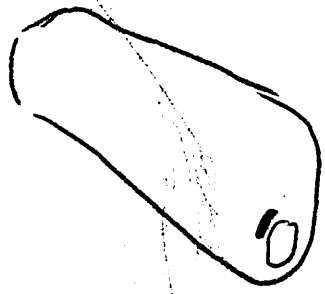

Rätt mycket änder ligger på öppna sjön, men de är omöjliga att räkna.

Jag hör en egendomlig subsong, misstänker att den kommer från sävsångare, men mycket osäkert.

0609 jag tycker mig höra sval-kvitter. Oklart.

0611 16 grågäss lyfter och flyger mot Ö. En tät starflock ses där gässen lyfter, men stararna går genast ner igen. OBS: gässen lyfte precis intill de ruggar där stararna kom till ro igårkväll.

0614-0615 mycket mäktigt kvitter av ladusvalor fyller rymden, men ingenting ses!! Himlen är visserligen grå men med blå oskarpa fläckar. Med ansträngning finner jag några svalor mycket högt i diset!!

0616 kören av svalor slut. 95 + 20 = 115 grågäss lyfter kacklande, flyger österut. Gulärla hörd.

0619 7 grågäss till, de lyfter och flyger mot Ö. Sävsångare lockar "zätt". Gröngöling h, sädesärlor h. Ännu intet uppbrott av stare.

0620 sädesärlor hh, och c 20 ex ses flyga högt mot Ö. Mycket fin morgon, men V halvan av sjön ännu ej ordentligt synlig.

0621 fler sädesärlor hh. Några gulärlor h också. Ringduva kuttrar. 50 starar flyger lågt mot S

0622 1500 starar upp, de bildar två kulformade flockar, flyger enligt skiss:

De jagas av brun kärrhök hanne ad., de försvinner i diset i N.
1500 andra starar flyger söderut alldeles lågt i kanten av NK. En tät flock enkelbeckasin på över 20 ex fäller däruppe. Gulärla h, trädpiplärka också h.

0625 järnsparvens flyttläte h

0626 stort staruppbrott enligt denna skiss:

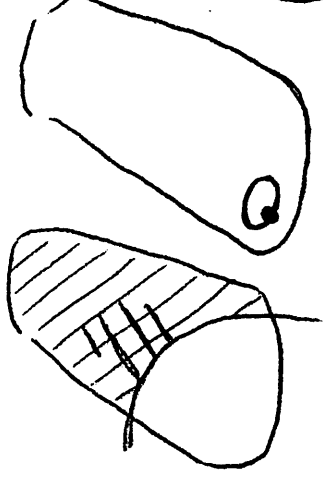

Men stararna fäller igen!! Den brune kärrhöken hanne ad jagar, fäller i vasskanten.

0630 dödsskrik av fågel hörs, kanske av stare??
Det är ljust och fint, och det klarnar. Gräsänder och någon skedand ses på NK, men dis ligger över bortre delen av sjön enligt nedersta skissen (streckat omr.) På det rutade området ligger änder, täml. mycket, men kan ej räknas.

1981-09-05 forts.

Starar måste finnas kvar i vassen precis nedanför stugan. - Järnsparv hh, bofink h. 1 enkelbeckasin kommer från Ö, den ser stor ut, flyger runt, fäller på den plats där flocken på 20 ex syntes. Snöskatans visslande läte hörs flera ggr. Flera ärlor flyger högt mot O och SO. Icke ens "tarmen" och dess fågelliv kan studeras noga: det är för disigt! Kaja h. - Mycket änder ligger spridda på öppna sjön utanför de vassar som avgränsar NK (=närmsta klarvatten) utåt.

0635 mycket fin morgon

0639 1 + 1 + 1 kajor flyger mot S. 2 bofinkar mot SV, därefter 2 dito till på samma sätt. - Intet skott hittills i närheten denna morgon. Och på långt håll bara 1 eller 2 skott, mer eller mindre säkra. - Järnsparv hh.

0643 1 and kommer från Ö med fruktansvärd fart, "150 km/tim". Den fäller. Flock 10 krickor sedd. - Det är alldeles stilla, diset lättar ej [illegible] märkbart över sjön, och över land har det snarast tätnat. - Starar sisslar fortfarande, de sitter tydligen i vassen bakom aldungen, som står mellan tornet och sjön. Blåmes sedd. Trädkrypare sannolikt hörd. Kajor hörs neråt byn. 1 ladusvala från Ö, därefter ytterl. några dito på samma sätt.

0650 stararna upp, men bara 50-100 ex flyger bort, resten fäller igen! Märkligt! - Markdimman har tätnat starkt över ängen hitom Ivans backe

0653 ännu 1 beckasin från Ö, fäller nära där de föreg. ha fällt. Talgoxe h, järnsparv h, ringduva kuttrar, brunänder ses. Himlen är mattblå i zenit, färgen övergår i grått vid ungefär 45°.

0657 1 lärkfalk kommer från Ö, ökar farten ut över sjön, slår därute efter småfågel men missar troligen. Stararna fortfarande kvar! 1 lövsångare sedd!

0658 30 glesa starar kommer från N(!!), de fäller hos de starar som fortfarande är kvar i vassen. Ty här är starar kvar, deras sisslande hörs hela tiden. - [illegible] 1 hussvala och några ladusvalor ses.

0700 ljudlöst en sekund - sedan går stararna upp!! Det blir 700 som går (ungefär) norrut och 500 åt ungefär motsatt håll; se skiss: Litet stare torde vara kvar, men ej säkert. Sikten över sjön icke bättrad. Spridda svalor ses. Insektsvärmning slut.

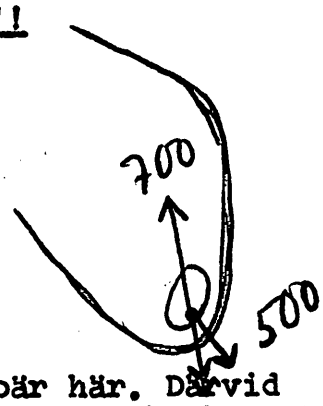

0705 jag ner från tornet. Entita hörd. x)

x) - - - - -

0803 efter frukost bryter jag upp och går till bästa björnbärsstället, det ligger nära järnvägen c 1½ km norrut, mellan järnvägen och "Prästavägen". Plockade björnbär här. Därvid hörs tofsmes. 1 sparvhök kommer lågt mot S. Större hackspett h, gröngöling h, spillkråka h. Trädpiplärka och järnsparv h i början.

1000-1019 gick jag tillbaka till stugan. Större hackspett h, spillkråka h mycket nära från Ivans backe. Tofsmes hörs också från Ivans[illegible] backe. 1 bivråk lyfte från träden nära sjön. Blåmes.

1005 en flock på 100 grågäss kommer till sjön från O eller SO.

1025 vädret är nu silkeslent, temp +15° C.

1030 jag åter upp i tornet. Det är sol och spegelblankt, +15° C. Dis på långt håll. Små oskarpa cumuli. - Rundtitt: i "tarmen" ses ingen fågel alls. PÅ NK ses 50 brunänder och 20 gräsänder. Utanför NK mot NV ligger grågäss. Större hackspett ropar i ett kör. På öppna sjön ses intet i N-NO och intet heller i S vid godsets båtlega, men en hel del fågel ligger utanför ytterSta ruggarna samt i sjöns V del.

x) Tillägg: från 0715 och framåt var det mycket disigare än förut; över land låg det tät markdimma.

1981-09-05 forts.

Dessa vattenfåglar kan nu bestämmas till största delen. Resultat
gräsand c 150, mycket approximativ siffra
brunand 150 - 200,
skedand få
bläsand nog 25 - 35 ex
knipa 8
sothöns c 50
grågås hörd ofta, men få ex sedda. 2 skrattmåsar ses på vattnet. Dessutom, långt bort i V, högst c 100 obestämbara vattenfåglar. Sävsparv h ett par ggr. 2 svartmesar lockar, de flyger på nära håll förbi mot NO. Entita h. 1 kråka i en buske i vassen. Korp hörd. Häger flera sedda stående . Rall hördes skrika. - Sländor av släktet Aeshna i flera ex, jag såg både bruna och blå, de var mycket stora och kraftiga.

1046 c 30 brunänder , några gräsänder, 1 knipa och 4 krickor lyfter för brun kärrhök hanne ad, som flyger lågt över vattnet. Korp hörs, låter höra allehanda lustiga läten. Inga överflygande svalor, järnsparvar eller trädpiplärkor eller dylikt. En bålgeting flyger förbi.

1049 mycket svag vindstör från V eller SV. - Svankullen [illegible] utanför (f d) Almen ses, det är 1 ad och 6 juv/pull, dessa har vuxit mycket (sedan jag såg dem sist), de är gråbruna i dräkten men är vita på det på skissen markerade området: (Tveksamt om jag tidigare sett detta så väl markerat. GR).

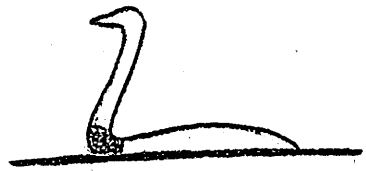

1051 överflygande ladusvala, några ex., de kvittrar. Bofink hörd. -
På NK (=närmsta klarvatten) ses att växttäcket i ytan är [illegible] fullt av små vita fjädrar, de lyser vita i solskenet. Säkerligen ruggningsdun av änder. 1 + 1 trädpiplärkor h. 1 ormvråk kommer i trädhöjd från N, den stoppar, ryttlar elegant på c 100 m avstånd från tornet, fortsätter sedan. 35 krickor, en del brunänder och några [illegible] gräsänder - som alla legat osynligt! - lyfter, eventuellt för ormvråken, ger sig ut på klarvattnet. Däri en flavistisk and (art ej angiven, kanske ej säkert bestämbar, fast det så gott som säkert bör ha varit gräsand). - Svankullen på NK studeras: ungarna ligga 100 resp. 50 meter från ena ad.

1102 1 högkretsande lärkfalk. 1 sparvhök och 1 fiskmås juv ses, de ses i SO eller flyger mot SO, ej klart angivet.

1105 jag ner från tornet. Härifrån uppenbart obsar med stora luckor.

c 1130 åter upp i tornet. Efter 1130 ser jag därifrån en flock på 52 vipor och 1 smalvingad liten vadare, alla i flock, rundflygande över sjön. Vadaren var brun, hade ljus undersida, storleken var ungefär som en grönbena, mycket smäcker, mycket lång- och smalvingad, troligen en för mig okänd art.
Johnny Karlsson kom på besök.

1230 20 skrattmåsar + 1 fisk/silvertärna kom till sjön. - Kort därpå kom Lena enl. överenskommelse. Hon hade blivit påkörd bakifrån när hon igår stannat vid infarten på stora vägen vid [illegible] Tvedöra vägskäl. Det gick lyckligt, men hon var lätt chockad, vilket jag inte insåg meddetsamma. Vi for till Stensoffa och gick ner till tornet där , ankomst dit 1325. På vägen, invid Silvåkra by, såg vi 2 + 1 tornfalkar. Från Stensoffatornet sågs: sothöns högst 50, brunand minst 40, gräsand c 50, skäggdopping bara [illegible] 3 ex, bläsand 25 ex, vidare några hägrar och 10 skrattmåsar. Och en rödstrupig piplärka flög över, my. trevligt! - Väder: det var nu mycket sämre sikt än jag trodde, speciellt mot V.

Tillägg: (a) temp i morse kl [illegible] 0555 var +10° C, i natt 11-12° C (OBS!)
(b) vad var orsaken till det (åtm. delvis) mycket fördröjda uppbrottet av stare? Månne diset bidrog? Kanske, men knappast den enda faktorn, eller ens den viktigaste?

S L U T

1981-09-10, torsdag.

Ankom Revingehed med buss 1555. Gick sakta ner till stugan, plockade c 1 kg björnbär på vägen. Mycket varmt och "klibbigt" väder, men visst är det skönt med sommar i september. På nedvandringen såg jag tornfalk på 2 ställen, den sista helt nära stugan; dessutom hördes större hackspett 2 ggr varav den sista också nära stugan, vidare hördes svartmes, kungsfågel och kaja ♂ flera ggr. Ankom stugan 1745.

Temp nu 19° C, det är alldeles stilla. Och det är tätt värmedis: västra delen av sjön bara svagt synlig, ev. fågel därborta ej alls synlig. (Jag avsåg från början att fara från Lund redan 1240, men då var det, liksom tidigare, faktiskt dimma, bara några få hundra m sikt. Sikten bättrade sig först efter kl 1300).

1805 upp i tornet. Granskar sjön och finner: i "tarmen" inte en fågel att se, på NK c 35 krickor, c 25 gräsänder (men verkliga antalet säkert högre, skattningsvis kanske 20-25 änder därtill synliga, om inte alarna hindrat sikten. En annan fråga är hur mycket som ligger dolt inom vassruggar eller bakom sådana). Vidare flock minst 18 enkelbeckasiner, de for ner med jättefart och fällde i kärrig vasskant. 1 brun kärrhök juv. En hel del svalor däröver, några sädesärlor. Krickflocken uppskrämd av kärrhöken. - I NO delen av sjön inte en fågel (som vanligt!). På öppna sjön sågs c 350 vattenfåglar, åtminstone mest änder: gräsand och i osäker mängd även brunand. OBS att fåglar långt bort i V ej är inkluderade, de syntes inte, dock anades ett par tiotal i diset. Rödhake knäpper. Kärrhöken slår våldsamt och mycket brant efter duvhök som fäller i stora dubbelbusken utanför kanalmynningen. Duvhöken lyfter snart; därvid slår kärrhöken återigen mycket hårt och brant efter den. Jag såg tydligt att duvhöken hade längsfläckar på u.s., alltså juv. Och av storleken att döma alldeles säkert en hanne. - Mycket ladusvala på rundflygning. Ett par tiotal sädesärlor ses, och gulärla troligen både hörd och sedd. Aeshna-sländor flyger, och litet diptera svärmar. Utöver de nämnda krickorna blev c 10 + 60 ♂ krickor uppskrämda av duvhöken, de låg osynligt förut men ligger nu synligt. Även några skedänder flög upp. - När jag kom upp i tornet sågs c 10 skrattmåsar på avstånd, me

1830 ses bara 2 skrattmåsar! Mycket svalor högt uppe mot den silkesblågrå himlen. Allt som ses och hörs är ladu.
Solen syns som en skarp men ej bländande skiva bakom molnen, jag ser på den i kikare och finner 3 stora solfläckar intill varandra och nära solens mittpunkt. Fläckarna mycket lätta att se, något som förvånade ett par andra personer i tornet.

1835 mycket skrattmås kommer från Ö, c 30 - 40 ex, ev fler, mycket juv är däri. Alla flyger sakta och mycket glest och "stannar upp" då och då för ett ögonblick, m l m tydligt; de tar uppenbart insekter i flykten. (Detsamma såg jag starar och skrattmåsar göra över Lund, Östra Torn, idag, innan jag for hemifrån c 1400).
Svalor: troligen stora siffror, men någon koncentration ses ännu ej. OBS att eventuella ansamlingar över V halvan av sjön absolut inte kan ses från tornet idag, ej ens med tub. - 1 tornfalk kommer med rak kurs mot SV eller VSV över sjön, rätt nära. Skrattmåsarna, som nämnts ovan, ger sig vidare mot V eller VNV över sjön. 2 Nyctalus flyger rätt högt över N sjön, 50-100 m från varandra!

1840 jag kan nu se att det är mycket brunand bland de änder som ligger utanför NK

1842 5 + 10 + 60 + c 10 enkelbeckasiner uppe och flyger runt över NK och strax norr därom; ett slag är faktiskt drygt 75 ex tillsammans i en flock: ytterst ovanligt!!! De flyger mycket fort, stiger, flocken delar sig, störtar ner till vattnet men stiger på nytt. Totala antalet minst 85-90 ex. Delar upp sig m l m tydligt i 3-4 flockar, fäller åtm. delvis i (eller i kanten av) vassruggar vid NK norra gräns, liksom härovan.

1845 flock 19 enkelbeckasiner flyger mot Ö. Strax därefter 2 till dito Lärkfalken kommer nära, flyger mot NO över sjön, vänder, kommer tillbaka, jagar insekter. Det syns my. tydligt att det är en gammal fågel. - En kollega i tornet - jag känner honom men vet inte hans namn - säger sig ♂se några bläsänder: säkert OK!

1981-09-10 forts.

Själv ser jag nu ett antal brunänder även på NK. - Hägrar ses ofta, dock högst 3 samtidigt. Ännu ingen stor ansamling av svalor

1856 knölsvankullen med (nu) 1 ad och 5 vuxna ungar sedd. Inga andra svanar ses f n. Sädesärla flyger bort mot SO, c 15 + 10 ex.

1903 1 blåhök hona eller juv över sjön, omsvärmad av några 100 ladusvalor. 1 tornfalk mot SV. 1 större hackspett nära, skriker, flyger också mot SV. Ladusvalor över sjön; antalet kan vara mycket stort men detta går ej att se p g av dålig sikt.

1905 högst 100 ladu kommer från SO; kort därefter c 100-200 till, de flyger m l m norrut över NK. Hussvala hörd för första gången idag Ladu dominerar. Backsvala inte hörd!

1908 20 starar [illegible] rundflygande, nära

1911 1 stenfalk kommer med oerhörd fart och i "svalflykt" nära förbi tornet, sänker sig mot sjöns NO del, vingarna vibrerar formligen. Se skiss av flygvägen och av fågelns flygbild:

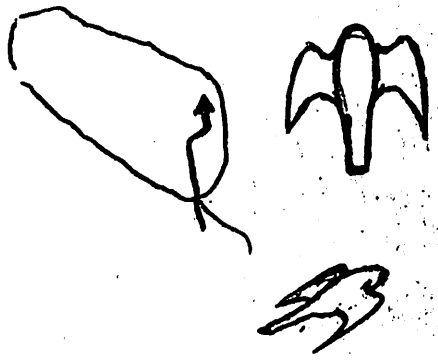

När den kommer ner lågt över sjön, blir det ett väldigt och tätt hirr av svalor, minst 2000 ex men kanske 5000 (bortre gräns för ansamlingen svår att se). Omkring 100-200 starar också uppskrämda. Nu kommer svalor, bara ladu, närmare i stort antal, nog c 2000 inom bra synhåll från tornet. Enkelbeckasiner ses igen: 5 + 1 + några ex. Stare högst 150. Väder: sikt etc. oförändrade, mycket skönt nu, lagom varmt. Liten flock c 30 starar rundflyger

1915 svalor borta, inga alls ses. Hussvala hörs dock på nytt. Gulärla flyger över, ses och hörs. Inalles ses nu c 500 starar, men de är svåra att följa i diset; beteende därför ej behandlat här

1917 oerhört med svalor kommer nu tillsynes, de är mycket luckert fördelade. Ladusvala hörs i mängd, inga andra arter ses eller hörs. Totalantal synliga ex nu c 3000 - 5000. Också stor svärmning av diptera i mycket individrika svärmar, men detta sker precis invid eller över björktopparna, och så lågt flyger inga svalor.

1922 nu svalor i massor, de flyger högt och kvittrar mycket ivrigt; bara ladu hörs. Starar kommer i små flockar från SO, O och NO; antal ex/flock c [illegible] 20 eller 30. Nu ett vilt svärmande av svalor, bara ladu, över stort område, även bort till gränsen för det synliga mot NV och N etc; totalantal nu nog över 5000 ex.

1925 massor av stare från N och NNV, samt oro på dem som fällt, det är nu flera 1000 ex. Svalor har delvis gått ner till vattenytan, ej minst i NO över sjön, de flyger mycket tätt och över stort område jag skattar nu antalet till högst 10000. - 1 lärkfalk kommer från sjöns NO hörn och flyger i stor båge ner mot sydsidan, jättefart, jaktflykt. - Aeshna flyger; småinsekter likaså. Starflockar fortsätter att komma lågt från N

1933 svalor "sköljer" över från SO (OBS!). Rall skriker dels långt bort dels nära. [illegible]

1935 massor massor av ladusvalor rundflygande

1939 svalorna, som föreföll att vara borta en minut, ø kommer igen nu, det är massor massor. säkert 10000 nu, luften är formligen fylld av kvitter, men fåglarna ses ej om man inte letar. Bara ladu. De ses (ungefär!) över det markerade området på skissen:

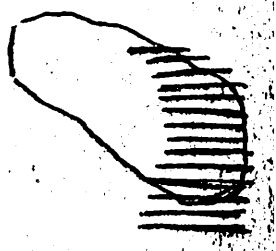

Änder på NK: ingen ändring.

1943 svalor nu: jag skattar 15000, de är enormt exalterade (som de brukar bli [illegible] strax före nedstörtandet), de susar norrut

1944 svalor störtar mot SO vassen men (åtm. delvis) går de upp igen. Fortfarande c [illegible] 15000.

1948 svalorna börjar störta över vissa yttre ruggar (och kanske annorstädes). Alla svalor strax försvunna

2000 110 grågäss kommer från Ö, störtar ner i sjön

2005 jag ner från tornet.

SLUT

03 1981-09-11, fredag.

Jag bodde i stugan på natten. Sov dåligt. Var uppe många ggr mellan kl 0040 och 0530. Termometern stod på dryga 12° C; det var dåligt, och framåt eftermatten blev det svag vind omkring O-SO. Jag lyssnade ett par ggr men hörde inget. 0540-0600 kaffe på verandan; det har börjat ljusna så smått. Gräsmatten runt stugan är överströdd med nyavfallna blekgula björklöv.

0625 just när jag skall upp i Torneå, flyger en brun kärrhök över vassen nedanför stugan och bär upp c 400-500 svåror; de flyger myg, fått samlade men tydlig släpper ej den. Ett par grågåsflockar (c 10+20 ses) kommer över NK, några ex slår ner där.

0630 upp i Torneå. Några skrikor, gulärla h, ladusvalor tror. hörde sångs. Det är dimma, NK syns, även vassen därbortom, samt "Tarmen"; men alltför långt bort än 250-300 m syns dåligt. Mycket mörkt och färglöst. Svag duggregn faller. Grågås h, ladusvala h [redacted] tydligt men bara en gång. På NK ses c 30 grågäss och dryga 50 änder, de senare ligger alla i S hälften. Det är grått och kvicka och blanka annars. Fåglar syns knappast alls.

0635-0637 sädesärla h, gulärla h; ladusvala h sångs men från många ex. 1 ex flyger nära förbi, f ö. ses ingenting i luften. Frisk bris nu från O ungefär. Temp. när jag gick upp i Torneå var +12° C.

0640 24 grågäss lyfter, flyger mot NO. Samtidigt kommer c 350 svåror mot S längs hela kanten av [redacted] NK, i vasskanten. Mycket lågt. Förstår inte vilken art (där nästan säkert andra svåror sitter).

1981-09-11 forts.

0642 svartlork rundflygar på angiven plats men ger sig ej bort utan fäller Ogbjörn sjun. Ärlor h sorgb, ladusvala h också sorgb.

0643 sädesärla h nära, stor kör av låben blir deb ebb slag. Bofink också h. Ladusvalor ses i dimman över mig, alla gå mot vinden, Väml. höjb och glesb.

0644 nu massor av ladusvalor mot SO, en del ex. vänder dock tillbaka ut över sjön. 150 skarv kommer högb precis som florken 0640, försvinner bakom alarna, men strax ses en stor svartflock flyga högb över vassen just där bakom alarna, som nu skymmer mycket av den bakomvarande vassen och av NK.

0646 SB + 8 grågäss kommer högb utifrån sjön, stöjer, passerar mot O eller SO precis rakb över Tornet. Alesar h. Silken blir nöjdb bättre; jag ser tydligb med ändet på vattnet närmast bortom NK (mot NV, ej mot N). 2 + 2 vita svanar ses där också, men ungsvanar syns ej, vilkeb dock kan bero på deb mycket svaga ljusеb; de syns ej mot mörk bakgrund.

0651 ärlor hörs: 28 + 10 sädesärlor mot SO. De stiger Väml. brantb. I brun kärrhök över NK. 20 sädesärlor till. Omkring 50 ladusvalor rundflygande rätt högt uppe, svagt synliga i dischb. Massor av brunand ses utanför NK. Ladusvalor svärmar över mot SO. En lärkfalk kommer med rak kurs mot SV, lägre än svalorna vilka är synliga samtidigb.

0658 ängo livligb med ladusvalor över Tornet; flera 100 ex ses där och över sjön SO del. Hörs också. 5 brunänder flyger över NK; landa ett par flygande svärlor ses längre bort.

1981-09-11 forts.

Skator hörs nu men ses ej; de sitter fortfarande i vassen nedanför stigen (i vassens gräns mot öppna vattnet, just där vassen är dold av alarna). - Trädkrypare hörs på helt nära håll i björkarna, Talgoxe hörd. Några sädesärlor mot SO

0702 en lärka och vacker sångstrof hörs, den är nio-stavig med rytmen: – – – – . . . . ' Relativt lätt att härma: ___
sii sii sii sii siririri siii

sii sii sii sii siririri siii

Strofen okänd för mig; den hördes helt nära c 15-20 ggr, därefter en paus litet längre bort, därefter ej mer. Mycket lärka och behaglig ton, inget raspande, inget spår av r-ljud. Till att börja med tänkte jag inte alls på trädkrypare, sedan tänkte jag att det hellre, både på Certhia familiaris och C. brachydactyla, men fann att det stämde mycket dåligt. —

300 skator bryter upp, flyger långt mot N eller NO längs vasskanten. Sädesärlor hörs många ggr.

0704 skatorna för uppbrott, de "exploderar" upp och far åt olika håll ca. 8 kvar: Antal dock knappast över 2500 ex. Gulärla h.

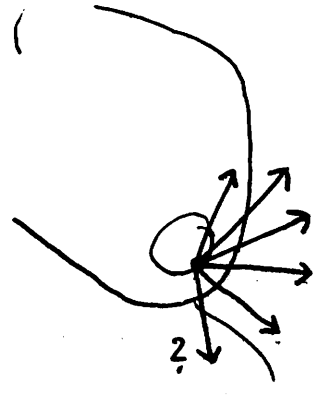

Jag granskar "svarmen" (liksom flera ggr förut) men ser ingen fågel där.

0706 sädesärla h länge, spridd ex. ses flyga över. 2 sångsvanar ad simmar värdigt ut på NK !! Sädesärla hörd.

1981-09-11 forts.

0709 ett par tiotal ladusvalor ses och hörs, de flyger över NK. Enstaka flyger förbi. Ladusvalor ses högt i dieb (men inte mycket högt, by så långt upp ser man inte). Minst 150 sothöns simmar fram mellan 2 vassrygger utanför NK.

0713 silten i vertikalled bättras starkt. Mycket ladusvalor flyger mot SO–O högt uppe. De rör sig alltså mot vinden. Några sädesärlor passerar nära, också mot SO ungefär. Sävsparv hörd. Silten över sjön ej bättre än förut.

0718 star-uppflygs. Tyvärr knappt fälligt observerat eftersom jag just då måste gå ner på ett par minuter. Starama spreddes tydligt åt olika håll. Antal mycket osäkert, men det var nästan säkert inte mer än c 3000 ex. Uppflygets kan ha påskyndats av en brun kärrhök, som just då passerade lägt över vassen. – Silten i horisontalled blir bättre, c 1000 m men färger syns fortfarande mycket dåligt. Grönsiska hörd ladusvala hörd, sädesärla hörd. De 2 sävsparvarna ligger och putsar sig vid "lilla ön". Ungefär 100 änder ses på NK, det är gräsand, knipa, bramand i blandning. Bofink och grönsiska h.

0729 1+2+1 bofinkar passerar mot SV. Ärtyp ses ett par tre dussin ladusvalor flyga över mot Ö. (OBS: när ladusvalor ej antecknats, har de inte heller setts eller hörts). Entelbeckasin hörd.

0734 4 grönsiskor mot SV. Ett par hundra ladusvalor flyger över sjön ungefär mot NO. 2 hämplingar mot SV. – Det är stundom, t. ex. just nu, mycket svagt duggregn. Tröskpipl. h.

1981-09-11 forts.

10 blåänder, varav 4 ♂♂, lyfter från NK och flyger i sydlig utlös sjön.

0740 några ladusvalor högt uppe, de ses men hörs inte.

0742 flock 17 bofinkar mot SV. (Flyttning har startat! Geh). I enkelbeckasin mot-flyger. 15 ladusvalor högt mot S. Några grönsiskor mot S eller SV. Större hackspett hörs från Ivans backe. 3 skator mot NV.

0748 c 30-40 ladusvalor högt mot SO. Sikt förb. c. 1000 m men möjligheten att se fåglar är dålig redan på 300-400 m. Grått väder, nu nästan stilla. I sidesäla mot SO. Sothönsflocken har simmat mot NO utanför NK. 12 grönsiskor mot SV (även högt).

0750 I skedand sedd bland brunänder och sothöns. Även mycket änder, varav mycket gräänder, ligger på öppna sjön så långt man kan se (men man kan inte se sjöns V ände). I sjöns NO del ses dock ej heller idag någon vadarsjöjel däremot flyger en del svalor högt över vattnet därnere. Trädpiplärka h. Lätet brunand flyger. Grönsöling ropar på håll, flera ggr. 2 bofinkar mot SV. Skogsharv hörd. Oro på brunänder på sjön. Ladusvala fortfarande över sjön i måttligt antal. Kaja hörd. och 1 ex flyger mot SO. Några grönsiskor mot SV

0800 grönsöling skriker något alldeles overkligt, nära är det och ännu [redacted] närmare kommer lätet, det är vilda skrik-tjut. Och så kommer grönsölingen förbi som en blixt, härlig förebild av en duvhök; båda svänger

1981-09-11 forts.

runt alarna precis vid Torneå, men precis därefter ger höken upp, vänder, kommer förbi på 8-10 m håll för andra gången, medan grönfinken försvinner mot SV, högt över vassen med högsta fart!

0805 Jag ner från Torneå. Temp. nu +13° C.

Jag pysslade inomhus ett slag, gick sedan ut och plockade lite björnbär alldeles vid stugan. Satte därefter på verandan från c 0900 och renskrev ovanstående anteckningar från Torneå. Tilläde ut bara några ggr och sej: I grå-Torneå just förbiflygande, en flock på c 18 blåvingar flygande en sparvhök passerade i utpräglad jaktflykt. Dessutom på NK dels I sädgärdsångare som försöll vara ad i från dråkö, dels I kungsfågel, ej så ad i från dråkö. Ankalets änder (gräs, knipa, brun) på NK försöll att ha ökat, I knölsvan ad sägs där men inga säkra uppgifter nu.

Det grå visade förbaste, sikten bättras kanske något men mycket långsamt.

Kl 1015-1130 plockade jag björnbär i snåret på Ivans backe, nära det ensamma kvistbjörkträdet. Fick c 1,1 kg. Vädret förblev oförändrat, sikten bättrades inte, det var grått och disigt, och temp. blev stående på +13° C. Viss rörelse på småfågel var lätt att konstatera i följande arter sågs resp hördes: sånglärka (hörd en gång), ängspiplärka (sedd och hörd upprepade ggr), trädpiplärka (ett par ex ej sedda och hörda), järnsparv (hörd ett fåtal ggr),

1981-09-11 forts.

bofink (sedd och hörd några ggr), bergfink (till min förvåning hörd överflygande vid tre olika tillfällen, vardera gången hörd minst 2-3 tillfällen; mycket vidjo!); grönfink (sedd och hörd), grönsiska (dito), steglits (flock 10 ex sedd och hörd). Alla utom steglitsorna flög mot/om sydväst mot SV; steglitsflocken landade och flög mot N.

Något oväntat att småfåglarna skulle vara så aktiva i detta väder. Men kanske de brutit upp under andra förhållanden?

1130-1205 satt jag på verandan. I sparrlök flög myc. tätt mot S över vassen. I pilbuskarna nystlade en törnskata ute över sjön, precis så långt ut att den endast syns som en svag dimfjäder. Någon skvätt/mer sedd, likaså en brun kärrhök, trots att observanserna ej var ovanbrutna. På NK en del änder, några vidbal knappt kunde ses från verandan. Men strax efter kl 1200 blev det annat av: massor av gräsänder och en del andra änder (bläsand, kricka) fälldes på NK, säkert c 300 ex; därtill kom över 100 grågäss, också varifrån, fälldes i utkanten av NK.

Jag upp i Tornet. Då syntes c 300 änder på NK (mest gräs, några vidbal knipor, likaså bläsand, brunand, i kanjen), och vid de nyare som avgränsar NK låg mycket dyngande 100 grågäss och säkert 200 änder och c 100 vattenhöns. Brunand och gräsand allmänna. Även knölsvanarna med sin 3-kull och sin 5-kull. Med visshet var en hel del gäss dolda bakom vass-

1981-09-11 forts.

ruggar. Ligger över vattnet flock c 50-70 svalor, det var ladu men med inblandning av några mycket backsvalor. Jämför imorse!

Roligt att se en sådan ansamling av fågel på sjön. Oklart varför så många samlades just här. Kanske jakt på andra ställen (här vid sjön intet skott från jaktvarpen hörd idag).

1320: ändr och pär lever. Svalorna över NK nu bara eller nästan bara backsvalor!

Obsar fram till 1630 några flugsn., och utbytet blev också magert. En näbb stor flock talgoxe, säkert 15 ex, ev. därtill inblandning av andra arter sedd i alarna ute på sjön. Trots [redacted] den försvagade dålig sikten såg jag att en motorbåt länge låg länge ute på sjön, bortåt västra änden; detta borde vara orsaken till att så mycket svärmfågel samlades åt "mitt håll".

Kl 1600 gick jag ut för att plocka mer björnbär nedåt kanalen. Vädret förbryllande lika dystert. Björnbärsskörd måttlig. Men kl 1630-1700 ändrade sig vädret ändlösen: det blev mycket bättre sikt, mycket ljusare, stundvis sol, himmel delvis blå men mest molnfritt och molnen var oskarpa och låga och ändrade form snabbt trots svag vind. Jag såg ett par större skrattmåsflockar c. 25+50 ex, kommande från [redacted] öster, men jag såg inte att de stannade vid sjön.

Temp. steg till drygt 14°C.

Förbrukningen reuskriven på maskin.

1981-09-11 forts.

Kl c 1630-1700 klarnade det äntligen upp, rätt hastigt, molnen lättade, solen kom fram korta stunder, sikten bättrades betydligt även om ett dis kvarstod.

1710 jag upp i tornet. Granskar de olika delarna av sjön och finner:

a) i "tarmen" inte en enda and, men 1 häger ad stod i kanten;

b) på NK c 250 gräsänder, c 50 krickor, litet brunänder, litet bläsänder, 1 knipa (ej hanne ad) samt c 100 grågäss

c) på sjön närmast väster om de vassruggar som begränsar NK c 200 brunänder och c 100 gräsänder; de flesta av dessa änder ligger kort utanför nyssnämnda ruggar

d) mera NV om NK och uppåt de s k yttre ruggarna: här ses 150 bläsänder och 200 sothöns; dessa siffror är rätt grovt approximativa men fullt dugliga, jag såg tydligt att dessa båda arter dominerade starkt och att summan synliga fåglar här, [illegible] med undantag av gräsänderna, var c 350 ex. Antalet gräsänder här var c 150. Kricka sågs i ringa antal, och jag är nästan säker på att jag såg några skedänder.

e) i sjön relativt nära S stranden resp. nära den vasskant som går mot NV från båtlegan räknat: här noll och intet att se

f) långt bort i västra änden: noll, vilket rimligen berodde på att en motorbåt nyss setts ligga därborta en lång stund

g) utanför norra stranden: noll.

Detta om änder och sothöns. Det skall tilläggas, att jag såg knölsvankullarna med 3 ungar och med 5 ungar, därtill enstaka barnlösa svanpar på långt håll. Skäggdopping påfallande sparsam, bara 3 ex sedda. (Men fler kan ha funnits mycket långt ute i NV, där låg glesa obestämbara vattenfåglar i ringa antal. OBS också att doppingarna gärna ligger långt ute på hösten och vintern.) Vidare sågs 1 skrattmås (!!) samt 1 havstrut som var praktiskt taget helt utfärgad ad; (se vidare nedan).

1 lärkfalk kom förbi ett par ggr, delvis nära, på insektjakt. Och samtidigt sågs nere över Silvåkraskogen, eller rättare sagt i den riktningen, 2 lärkfalkar "leka" i luften. 1 brun kärrhök juv satt mycket länge på torrgren i vassen rätt långt ute. Gulärla hörd. [illegible] 2 större hackspettar skrek och kom mycket nära förbi tornet, jagande varandra. Några hägrar sedda.

Havstruten flög över sjön men fällde slutligen på NK helt nära täta skaror av gräsand etc. Då sågs det att näbben var gul men med mycket skarpt avsatt svart spets, se skiss:

När fågeln låg på vattnet sågs [illegible] fjäderdräkten alldeles "ren", alldeles utfärgad ut. Men i flykten syntes att manteln hade ett par små ljusa partier.

1745 jag ner från tornet. Dessförinnan gjorde jag en ny genomgång av änder, sothöns etc men fann inga nämnvärda ändringar i räkningar och skattningar av antalen. En fjärde skäggdopping sågs dock.

Redan före sista besöket i tornet kände jag mig rätt trött och beslöt därför att inte stå i tornet en lång stund senare på kvällen. Obsade därför istället från verandan. Litet svalor kom c 1840, och 1850 kom starflockar till vassen nedanför stugan. Dessa flockar var små, oftast bara 30-50 ex/flock, men ett par flockar var större, och redan 1905 sågs flera hundra starar utanför stugan, över vassen. De blev skrämda av lågflygande sparvhök. Sädesärlor sedda. Hägrar sedda. Starorna samlades inte undan för undan till denna plats. De visade sig där, slog sig samman m l m, flög runt ett slag, men försvann sedan för att ånyo visa sig i större antal. Kl 1911 kom en mycket stor duvhök mot S alldeles över vasstopparna. Jag kan se att änderna har spritt sig mera utåt sjön. Stora sädesärleflockar ses.

De starflockar jag ser från verandan kommer ungefär norrifrån. Ibland bara 7 ex i flock, ibland 150 ex.

Svalor: mycket få hela kvällen ända till kl 1950 då jag ånyo gått upp i tornet; se nedan!

1981-09-11 forts.

Jag gick ut c 1920 och obsade från marken. Träffade också John Andersson och hans maka, de har grannstugan till sommarnöje men har varit där mycket litet denna sommar. Väldigt trevliga människor, särskilt John. Paret bor i Ystad, där han är kommunalt verksam. Jag tror mig veta att han varit officer (kapten??) på Revinge.

Jag såg nu, att mycket stora starflockar flög fram och åter ungefär över sjöns N strand. En flock var på minst 5000 ex, och oftast sågs två eller flera flockar samtidigt däruppe, de såg ut som rökar eller som moln. De flög lågt, ofta just så att de syntes över skogen. Totalantal ex. högst ovisst, man kan gissa på storleksordningen 10000 - 20000. OBS att om stararna hade betett sig likadant och vistats på samma ställe igårkväll, så hade det varit omöjligt att se dem från tornet. En del flockar över sjön också, med invecklade rörelser, totalt kanske 2000 ex, men jag trot inte det skulle löna sig att redogöra för detaljer.

Summa 2 skrattmåsar kom till sjön nu från Ö. Sädesärlor sedda; svalor fåtaligt sedda. Lärkfalk sedd flera ggr, först 1 ex jagande, sedan 2 ex förföljande varandra på närhåll, kort därefter 1 ex förbi med kurs mot Silvåkraskogen, den flög nära mig och bar en ladusvala i klorna! Kort därefter kom en annan lärkfalk förbi, föreföll jaga insekter. Vårtbitare spelade.

1945 upp i tornet igen. Såg:

1950 efter noggrann letning fann jag verkligen en koncentration av svalor på mycket långt håll i V-NV över sjön, nätt och jämnt synlig i kikare, antal ex säkert över 1000 men inte mer än en bråkdel av gårdagens maximisiffra. OBS hur svårt det är att avgöra om skillnaden mot gårdagen är reell eller skenbar! Ansamlingen ikväll kan ha varit större, fåglar kan ha funnits längre bort och då varit osynliga. Vidare: ansamlingen upptäcktes så sent att det just bort vara dags att fälla för natten! Lärkfalk sedd ännu en gång, jagade i skymningen. Mörkret faller snabbt nu.

1952 kom en flock på 17 gäss och fällde en bit ut, de kom från NO. Jag vet inte riktigt varför, men jaG fick en känsla av att det var sädgäss; detta så mycket underligare som de var alldeles tysta, åtminstone när de flög sista biten och störtade ner; möjligen kan de ha låtit höra sig vid annalkandet. Inga färger kunde ses.

1955 1 brun kärrhök juv flög förbi mot S-SV

1958 flög c 50 gräsänder mot SO

2000 kom 110 grågäss från SO, fällde i sjön i störtflykt

2001 flög över 250 gräsänder mot O-SO. De bröt upp, åtminstone allra mest, från NK, gav sig iväg i flera stora sällskap intill varandra. - Jättefin kväll.

2003 jag ner från tornet. Det mörknar synnerligen snabbt under tiden 1955-2010.

Några tillägg: (a) på middagen en bläsandflock på c 35 ex my. länge rundflygande över sjön; minst 16 ex därav var hannar ad!!

(b) ungefär kl 1515 gav sig c 100 grågäss iväg från sjön, mot O-SO som vanligt

(c) sångsvanparet sågs och hördes flera ggr än som ovan noterats bl a låg det ute på fritt vatten bland gräsänder etc på middagen

(d) rall hördes skrika på kvällen

(e) Aeshna-sländor flög på f dagen även flera timmar innan det klarnade upp, något som jag såg upprepade ggr. Bl a flög de rakt nedanför stugan, över vassen, mellan alarna

(f) temp kl 2015 var 12° C. 1330

Ett tillägg gällande 10 sept.: omkring kl , när det rådde dimma och sikten vid marken i varje fall var högst c 400-500 m, hörde jag

OBS: storspov mycket länge ropa över Östra Torn vid Lund. Inte nära, men hörd länge och tydligt. Vilse i dimman?? I varje fall mycket sällan spovar hörs över Lund på dagtid, såvitt jag kan minnas. GR 1981-09-12

1981-09-12, lördag.

Upp 0540. Från 0550 hördes sångsvan nära. Starkt klatschande ljud av lyftande och kort därefter fällande svan hördes också i mörkret, däremot intet vingläte! Jag tycker mig höra sädgäss, och jag hör grågäss mycket tydligt.

0622 upp i tornet. Starflock flyger lågt och tätt över NK, fäller igen; antal nog 500-800, men ej klart eftersom alarna dolde flocken till en del. På NK högst 75 änder synliga, och ute på öppna sjön ses mycket fågel, ungefär 500 ex. En stor del av dessa ligger (som vanligt) strax utanför NK

0623 väldigt vinande hörs: c 100 + 120 + 70 gräsänder kommer från Ö med rasande fart, fäller i NK

0625 70 gräsänder till kommer på samma sätt. Grönsiska h, rödhake knäpper, järnsparv h ("silverklockan"), sädesärla h. Intet stort uppbrott av någon fågel ses eller hörs. Väder: det är helt och likformigt grått, svag vind omkring O eller kanske NO. 200 + 400 starar ses flyga vid yttersta ruggarna mycket lågt; eventuellt hade de just lyft där? De skyggar för 1 brun kärrhök juv. - Jag granskar "tarmen": noll. Sjöns NO del också noll, som vanligt. - Gulärla h, 1 ex s också. Sädesärla h. Grönsiska h helt nära. 100 starar flyger ungefär söderut över NK. 1 blåhök juv (att döma av dräkten) flyger lågt över vassen N om tornet. Över 1000 starar lyfter mycket tätt ur buskar vid kanalmynningen, flock tät "som en kula"; men fåglarna fäller igen. Sädesärla hörd många ggr

0635 ännu 1 blåhök, hona eller juv, kommer från V över sjön helt lågt. Kustpipare hörs, den ropar länge, ses tyvärr ej men det är helt klart att den flög mot V över sjön. Hördes minst 8-9 ggr. Gäss och änder och några svanar ses på sjön men jag har ännu inte fått tid att räkna dem

0637 c 2500 starar lyfter från ovan angiven plats; de flesta flyger ungefär norrut, lågt.
Sikt: disigt; man ser sjöns V ände men bara matt.
Enkelbeckasin h, kort därefter 1 + 8 enkelbeckasiner sedda

0640 stararna som suttit i vassen nedanför stugan går upp. Det är knappast så mycket som 2000 ex. I den siffran ingår också ett (rätt?) ringa antal av de ovannämnda c 2500 stararna som ej flugit norrut utan fällt nedanför stugan, hos de andra. Alla dessa starar (= högst 2000 alltså) flyga nu ungefär mot Ö. Jag räknar de änder som syns på NK (OBS partiellt är NK dolt av alarna framför tornet). Jag får drygt 400 ex. Allt som ses är gräsand. Ladusvala hörs svagt. Häger skriker

0643 25 ladusvalor tämligen högt, de flyger österut. De hörs. Det är oro på bläsandflockar ute över sjön. En tredje blåhök hona eller juv kommer lågt över sjön från V.

0645 sädesärla hörs i kör: säkert ses minst 25-30 ex, de flyger mot SO, högt och glest. 1 häger ses vid NK (alla obsar av häger ej noterade, men många ex har det inte varit). Mycket bläsand ses ute på sjön. Enstaka små starflockar flyga mot S - SSO. OBS: eventuellt uppbrott av stora starflockar i V änden eller vid västra delen av nordstranden har ej kunnat ses på grund av diset. Enstaka starar flyger m l m mot S. Obsarna av stare tyder onekligen på att större uppbrott skett utom synhåll för mig. - Sädesärlor hörs på nytt livligt, de flyger uppenbart ungefär mot SO, men jag ser dem inte. Kaja hörd. Änderna längre ute på sjön: jag ser gräsand, bläsand och brunand, men alla ex kan ej bestämmas. Ett jamande läte hörs bakom björkarna, nära håll, det låter som ormvråk, men bergsäker är jag inte: kanske nötskrika! 1 brun kärrhök juv flyger norrut nära; jag tror inte att det är samma som setts förut idag. Mesar hörda. Jag granskar sjöns V ände noga med tub: sikten är inte bra, det blir grått i grått, men jag ser ingen fågel. Och faktiskt skulle jag ha sett andflockar på vattnet, om de funnits där. En annan sak är vad som kan dölja sig bakom vassar etc.

FORTS

OBS Tillägg nedanst.

0650 sädesärlor flyger mot Ö, 10 ex ses, glest och rätt högt; och flera hörs. 7 + 2 grågäss lyfter, flyger i stor sväng men troligen bort mot Ö ungefär. Jag räknar vattenfågeln som nu är synlig utanför NK, det är knappast mer än 300 ex. Ligger mest i ett par relativt glesa sällskap mot NV på fritt vatten. (Jämför med gårdagens ovanligt höga siffror! Men naturligtvis kan mycket ligga dolt).

0653 36 gäss syns på sjön strax utanför NK. Just när jag börjar granska dem lyfter allihopa och flyger mot O, svänger mot NO: alla är sädgäss, de ropar flitigt, och det syns utmärkt att vingarna ovantill är helt mörka, jämfört med grågässens.

0656 nu lyfter 42 grågäss, som hittills legat på NK. De flyger mot SO. 2 enkelbeckasiner [illegible] mot Ö. Glesa ladusvalor också mot Ö, jag ser bara c 50 ex. Ytterligare 36 grågäss lyfter från utkanten av NK och flyger mot SO. Järnsparv: det fina ringande lätet hörs många ggr (från överflygande ex; såvitt jag minns har jag bara hört det från flygande ex). 50 krickor uppe och flyger. Sädesärlor flyger ånyo mot SO, liksom 6 stärar.

0658 från "min" plats (d v s i vassens ytterkant, nedanför stugan) snurrar starar upp tätt, men de glesnar mycket kvickt, och de eller åtm. de flesta flyger bort mot sektorn O-SO-S. Summa c 1500 ex. - Ytterl. 22 grågäss lyfter, flyger ¢ mot OSO. Ensam gräsand kommer från Ö, fäller i NK.

0700 30 glesa ladusvalor mot SSO. 1 backsvala troligen hörd. Mer svalor flyger mot O eller OSO norr om tornet, ej nära. Jag ser högst 50 ex; fler kan ha funnits, men alls inga massor. Sävsparv h, ladu h, 6 + 5 glesa ladu mot SO

0702 3 ladu till på samma sätt. Entita h, sädesärla h överflygande. 1 brun kärrhök juv flyger norrut. Helt klart att här finns 2 juv. 2 bofinkar s, sävsparv h. 15 glesa ladu mot OSO. 3 hämplingar mot NO. Svankullen 1 ad med 3 juv sedd, därtill svanpar långt ute. Grönbena hörd 3-4 ggr. Granskning av vassruggar visar att sothöns i antal ligger diskret i vasskanterna

0706 10 glesa småfåglar högt mot SV, säkert en fink (trol. bofink)

0709 8 bofinkar högt mot SV, gles flock, läte hört. Även sittande bofinkar lockar i björkarna

0711 6 + 2 + 1 bofinkar på samma sätt mot SV. Kråka h. Några brunänder ses nu även på NK. 1 + 1 + 2 bofinkar mot SV mycket glest.

0714 42 stjärtänder i grann flock på stor höjd, c 400 m, mot V i rasande fart, splittras delvis och c 13 ex störtar nedåt men alla (eller nästan alla?) sluter sig samman och torde fortsatt (se nedan). Järnsparv h. 1 brun kärrhök hanne ad över vassen. Sångsvanparet ligger långt ute på öppna sjön bland gräsänder. Bläsand h, sothöns h. Även knölsvankullen med 5 (nu vuxna!) ungar sedd. 2 kajor flyger mot SO. Bofink h. 1 skata vid kanalmynningen, flyger till alarna vid tornet. Ringduva kuttrar.

0720 [illegible] järnsparv h. Flock drygt 25 [illegible] bofinkar mot SV, mycket glest, så att avståndet från främsta till bakersta ex är c 200 m. 2 bruna kärrhökar juv syns nu. Överflygande bofinkar [illegible] hörs svagt. Större hackspett ropar [illegible] länge från Ivans backe.

0728 en ensam sädgås lyfter, flyger i sväng mot NO-S-SO.

0730 jag ner från tornet.

0730-0900 mycket få obsar, ¢ jag gör i ordning i stugan.

0900-0910 obsar från verandan: minst 1 skedand sedd, och flock 5 stjärtänder (jfr ovan) rundflygande.

0910-1050 jag går till Kvinnevad på järnvägen, plockar mycket björnbär! Ser på vägen spillkråka (fällde Ivans backe, skrek), 2 råkor överflygande, 1 ormvråk lyfter nära (första ex!!), ser 1 större hackspett; hör gröngöling, taltrast (1), korp (1) samt nära Kvinnevad flera nötskrikor. Småfågel viss aktivitet men nästan bara hörda, och intet nytt. - Från bussen V om Revingeby 1 kretsande ormvråk, f ö noll.

Tillägg till 11 sept: på kvällen i mörkningen skrek [illegible] koltrast vid stugan. -

Idag 12 sept: mycket upplysande morgon, liksom föregående dagar. Roligt med så mycket andfågel, begynnande bofinksträck, första sädgässen m m.

SLUT

onsdag.
1981-09-16, [redacted].

Johnny Karlsson, alltid vänlig och hjälpsam och effektiv, gav mig lift ut till stugan, ankomst dit 1707. Johnny körde genast hem; jag gick upp i tornet 1725.

1725 rundspaning: i "tarmen" inga änder men där står 2 hägrar juv
På NK (=närmsta klarvatten) ligger drygt 60 gräsänder synliga, därtill 1 knipa samt m 1 m dolda bakom alkronorna litet änder till, skattningsvis ett par tiotal. I närheten av de vassruggar som avgränsar NK åt norr, samt vid ett par vassruggar litet längre ute ligger mycket fågel. Allt kan inte bestämmas kritiskt, men jag ser drygt 500 ex där, och de fördelar sig ungefär så: gräsand 200, bläsand 50, brunand 200, vigg 2, sothöns 100, skäggdopping 3. Felmarginaler rätt avsevärda, men jag hann inte granska alla ex, och ett vänligt par i tornet förde lång låda och underlättade inte studierna.
Inte norr utan ungefär nordväst om NK, delvis rätt långt ute på öppna sjön, räknade jag också c 500 vattenfåglar, däri fanns mycket gräsand och mycket sothöns samt rätt mycket obestämda änder.
Mycket långt bort i sjöns andra ände låg också fågel, jag räknade drygt 200 ex, men där måste man antaga att majoriteten ligger dold bakom vassar eller svår att se i kanten av vegetationen, även om de"teoretiskt" borde vara synliga.
Knölsvankullen med 5 ungar, nu praktiskt taget vuxna juv, sedd utanför NK. Båda ad därintill. [redacted] 10 grönsiskor flyger över. Litet svalor ses. 10 tranor kommer från SO, hörs först, passerar över [redacted] tornet upp mot Revingeby. Långt borta i NV nalkas annan tranflock på 9 ex, de flyger mot S eller SSO men kommer aldrig [redacted] nära. Flocken på 10 ex vänder och kommer över sjön mot SO, mycket fint, man hör dels de gamla fåglarna, dels årsungarnas [redacted] m 1 m sirrande ton, helt olik de gamlas.
1 fiskgjuse sitter på påle långt ute i NV, sitter my. länge.
1 brun kärrhök juv. Litet svalor. Diptera ⌀svärmar. 3 snöskator flyger över, låter höra sin råa vissling. - Långt ute bland änderna finner jag 2 kanadagäss och precis bredvid dem ligger 2 sångsvanar ad. 4 enkelbeckasiner flygande. Minst 3 skedänder ses på vattnet. Knölsvanparet med 3 vuxna ungar också sedd.
På vattnet rätt nära utanför NK ligger 38 + 11 + 10 [redacted] grågäss, säkert döljer sig flera bakom vassen. 2 + 1 lärkfalkar nära, ett ex hade vibrerande läte på i-vokal, var nästan säkert en juv. - På ett ställe ligger 1 sånsvan ad och 1 knölsvan ad nära varandra, den senare håller vingarna högt och burrar upp sig. Trädpiplärka h

1755 sistnämnda knölsvan förföljer 1 sångsvan simmande, denna viker undan. Andra sångsvanen ad ligger nära intill men reagerar inte. Sädesärla h, järnsparvens långa vissling h, trädpipl h. 6 skogsduvor flyger mot SV. 4 kråkor över sjön uppe i norr, flyger bort mot O. En ensam skrattmås ad hib. [redacted] Bofink h.

Det ser ut som om majoriteten av de c 500 fåglarna ute på öppna sjön är gräsand. Lärkfalken omigen, nära.

Fåglarna längst bort i sjöns andra ände: nu ser jag säkert c 300 ex, och däri är mycket brunand. Jag tror att c 1500 fåglar nu ses på vattnet. Lärkfalkar flyger förbi, 2 ex, den ena är otvivelaktigt juv, den tigger med sitt påträngande läte.

9999 nu sedan en stund ej en svala att se, trots utmärkt sikt och
1810 lugnt väder. Kaja hörs.
Nu lyfter 73 + 39 grågäss och flyger österut. OBS: det blir 112 ex. Det var alltså det verkliga antalet där jag nyss räknade 38 + 11 + 10 = 59 ex. Men fler sågs inte. De 2 kanadagässen lyfter också och flyger mot Ö. Kricka fåtaligt sedd. Flera små obestämda vadare ses, c 1 + 1 + 2 + 4 ex inalles, troligast kärrsnäppa eller kanske större strandpipare. Lärkfalk omigen!

1825 Jag ner från tornet. Går och plockar björnbär nära stugan med ganska gott resultat. Större hackspett h, talgoxe s h, sädesärlor också s h

1981-09-16 forts.

c 1830-1855 paus i obsarna, men jag ser att mycket sädesärlor kommer till sjön. Starflockar ses också, men bara några 100 ex, och deras beteende följdes ejnärmare. Enkelbeckasin s h

1859 högst 250 svalor nu m l m nära, både back och ladu ses och hörs. 1 lärkfalk jagar på håll. 1 blåhök, ej hanne ad, flyger västerut över sjön, lågt. Ängspiplärka h. Sädesärlor kommer från SO, nog ser jag 200 ex. Flera ladusvalor nära. 2 sävsparvar flyger upp ur vassen nära. Svalor ökar i antal över NO sjön (där som vanligt nära nog ingen fågel ligger på vattnet)

1905 jag åter upp i tornet. Stort hirr av sädesärla över NK och kringliggande vassar, säkert 150-200 ex sedda där, och flera sågs på längre håll. 1 gjuse ses över V sjön, och 1 brun kärrhök juv närmare. Starar i rörelse, antal c 1000 - 2000 ex, följs inte noga, men jag ser att de fäller åtminstone delvis i de s k "yttre ruggarna", ett par vassruggar NV ut från NK och belägna rätt långt ut. Ej säkert att de stannade där. Starflockar i rörelse flerstädes. Enkelbeckasiner rundflygande. Ladusvalor ses, så nära att de lätt kan bestämmas. Därtill ses svalor långt ute över sjön, antal några 100 ex. Några krickor s, Bläsand allmän, brunand allmän, gräsand mycket allmän, sothöna sedd men numerär ännu oklar.

1914 nu c 700 svalor över sjön, glest fördelade, flyghöjd 10-100 m; inga svalor längs vattnet

1916 från V kommer 4 svanar, de ses av en slump på mycket långt håll. De fäller ute på öppna sjön enligt skiss, ibland änder i betydande antal. Det är 2 ad och 2 juv sångsvanar. Och alldeles intill den plats där de fäller ligger knölsvankullen med 6 ungar (nu stora, m l m fullvuxna)!! 1 knölsvan ad går till anfall mot 1 ad sång men blir biten i vingen och direkt bortmotad! 35 sädgäss kommer från Ö. Sädesärlor nu uppe, c 50-75 ex ses. Svalor försvunna flera minuter, men

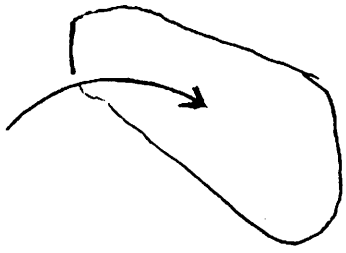

1918 nu kommer c 400 svalor nära, de flyger tätt och gör en runda över NK. Jag hör mycket både av ladu och back; båda arterna ses också. Rall skriker på 2 eller troligen 3 ställen samtidigt. Väder: på e m uppklarnande, molnen upplöstes delvis redan när jag for ut med Johnny. Nu en del moln kvar men lätta och vackra. I väster och upp mot zenit alto-cumulus-artade moln. Delvis kvällssol. Spegelblankt och/eller krusningar

1921 svalor delvis lågt över sjön; samtidigt kommer andra svalor till sjön från SO. - De 2 sångsvanarna ad ligger intill varandra med raka halsar och håller vingarna skarpt vinklade och lågt, så att deras ytterdelar kommer under vattnet. Ibland "pumpar" eller vevar de vingarna upp och ner, även så att de kommer ner i vattnet (dock ej vingknogarna, åtm. ej alltid). Se skiss, som är mycket svår att få träffande. Knölsvanen ad simmade bort från dem med sänkt huvud!

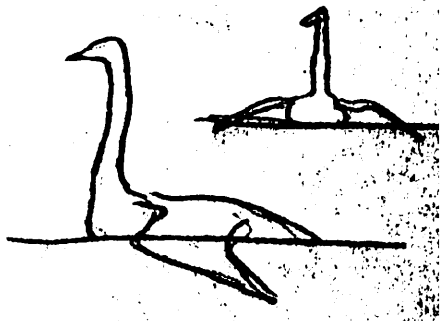

1925 6 + 8 sädgäss kommer från Ö

1926 sädesärlor uppe. 5 sädgäss från Ö

1927 27 + 6 + 2 + 30 + 8 sädgäss från Ö, störtar i vattnet, så att vinandet hörs långt bort. Rall skriker

1928 trana hörd. 7 tranor kommer enligt skiss: De flyger lågt. I kikaren får jag samtidigt in c 1100 svalor i ovanligt väl avgränsat band, ungefär som prickade linjen anger. Mycket långsmal men rätt tät flock alltså.

1981-09-16 forts.

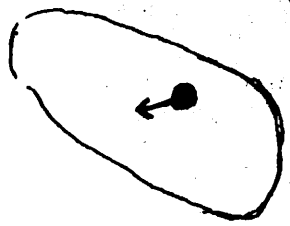

1932 svalor, uppskattat antal c 2000 ex, bildar ett "moln" ute över sjön enligt skiss; "molnet" rör sig enligt pilen:
En ung pojke kommer upp i tornet; han säger att han just kommer från Vombsjön där det också fanns mycket svalor ikväll. Rödhake knäpper. De nyssnämnda 7 tranorna har rundflugit över sjön. Jag hör och ser på både ad och juv i flocken. Nu går de mot SO, och [illegible] ungefär över sjöns Ö strand möter de 27 grågäss som kommer från O-SO och störtar ner i sjön. Sjöns yta spegelblAnk, delvis och stundvis lätta krusningar
1937 rödhake knäpper. Vårtbitare hörs. Gräsand hörs. Inga svalor ses.
1940 trana hörs i NO eller O, sädgås hörs däråt också
1941 en mycket lågflygande och [illegible] smal och tät flock svalor ses vid yttersta ruggarna, antal ex c 250 (Flockens utseende och beteende påminner snarast om backsvala, men alls ej säkert). Obestämd flock på c 15 småvadare lågt över sjön, långt bort.
1944 3 + 42 + 8 + 85 sädgäss från Ö, högljudda, de störtar, lägger sig utanför NK, nordväst därom, där gäss gärna ligger. Det klarnar alltmera; en ljus och stilla och fin kväll. Gräsänder hörs. En stor mängd änder ligger nu relativt koncentrerat enligt skissen här. - Bläsand hörs

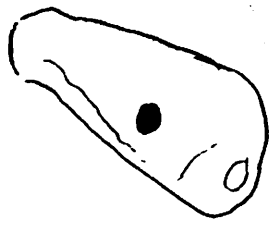

1948 4 gräsänder flyger mot Ö. Gräsänder och sädgäss på sjön låter höra sig. Rödhake knäpper. 1 obestämd vadare mot Ö, nära; påminner om brushane. Bläsand hörs. Flera enkelbeckasiner hörs, ivriga läten, antagl. från [illegible] rätt många ex.
1954 [illegible] kattuggla hörs på håll. Rödhake knäpper. Vårtbitare spelar litet. Flera enkelbeckasiner hörs och 2 ex ses också, de flyger mot Ö
1955 gräsand hörs, och sädgässen på sjön kacklar litet. 6 sädgäss kommer från Ö, störtar
1956 6 sädgäss till, likaså. - Trots ljus kväll nu så [illegible] skumt att man knappt ser en enkelbeckasin mot kvällshimlen på 100 m håll.
1958 15 + 30 sädgäss från Ö, fäller. Bläsand h, sädgäss h från sjön, gräsand h. Andflock flyger österut
2000 c 50 gräsänder mot Ö. 6 fåglar flyger västerut över sjön, höjd några tiotal meter, kanske änder men helt oklara. Bläsand h, och gräsand snattrar hela tiden. 5 + 4 + 2 gräsänder flyger österut, men bara en del av de bortflygande änderna ses nu. Jag tycker mig höra passerande andflockar ett par ggr. Enkelbeckasin hörd flera ggr
2002 man hör hur andflockar lyfter. 70 + 30 + 40 änder kommer förbi mot Ö på närhåll, det är så [illegible] gott som säkert enbart gräsand. Därtill flockar som bara hörs
2003 jag ner från tornet. Stor gräsandflock susar österut, rakt över.
2005 temp är +8° C. Obsar slut, åtminstone sammanhängande obsar slut. Jag ordnar kvällsmåltid: 2 cl malörtsbrännvin, 1 Pripps export, smör, bröd, Västerbottensost, hårdstekt bacon med [illegible] mango chutney, nyplockade björnbär med socker och grädde och mandelspån. Sångsvanmusik, mycket stark just vid desserten c 2040-2045. Och 2100-2102 kom en tranflock över, lågt och nära, de ropade starkt, både ad och juv.

Ett par tillägg: (a) ungefär 1750 hördes grönbena
(b) vid en räkning såg jag flera skäggdoppingar än förut, det blev summa 10 ex, däri både ad och juv.
(c) 1 stor Aeshna flög kl 1830 utanför stugan.

S L U T

1981-09-17, torsdag.

Jag bodde i stugan på [illegible] natten. Var uppe 0315; då var det stilla väder, klart månsken och bara +4° C. Kl 0445 var det till betydande del molntäckt, inget månsken, och oförändrad temp. Nästan ljudlöst ute, bara (svagt/mycket) kackel av gäss från sjön, men plötsligt hördes också kattugglans dallrande rop.

Morgonkaffe på verandan 0505-0530. Fortfarande nattmörkt, men österhimlen började ljusna efterhand, och temp steg drygt en halv grad.

0550 först ljudlöst, sedan hörs gräsand rätt nära, och så skriker en häger högljutt flera ggr

0558 det har ljusnat mycket avsevärt. Klar sikt, lugnt, delvis molnigt. Sädgäss bryter upp, läten hörs, vingläten också, men flocken dold av träd; skattningsvis högst ett par tiotal ex. [illegible] Rödhake börja knäppa. Jag skyndar upp i tornet, är etablerad där 0600.

0601 6 sädgäss mot Ö, och kort därpå 11 sädgäss till likaså. Jag hör vinande ljud av fällande andflockar, tydligen rätt stora flockar, [illegible] ser dem inte först, men

0605 kommer 3 flockar på summa [illegible] c 50 ex från SO, störtar ner vilt i närmsta klarvatten. Det är gräsand (men varje ex kunde inte bli kritiskt bestämt). 8 sädgäss mot Ö. Flera rödhakar knäpper. Väder övervägande klar himmel. Månen står högt i SSV. Gäss hörs svagt från sjön. Kricka h, häger h, sävsparv h,. Molnen framför månen är lätta, de driver ungefär österut

0608 12 + 45 + 2 + 1 sädgäss mot Ö eller SÖ. Bläsand hörs många ggr, gräsand h. Jag granskar "tarmen": där ligger lätt dimma, och nästan säkert ses inga fåglar på vattnet. På NK (=närmsta klarvatten) bara få fåglar (läs: änder) att se, däremot ligger mycket fågel närmast utanför de vassruggar som avgränsar NK

0610 sädesärla hörs, från luften. Järnsparvens enkelton hörs från marken. Kackel av sädgäss på långt håll i V-NV; jag tror att en [illegible] del sådana gäss flyger m l m västerut. [illegible] Koltrast & rödhake hörs.

0613 4 + 8 [illegible] + 70 + 20 + 25 + 2 + 43 + 6 sädgäss mot Ö

0615 9 + 6 dito likaså. Alla passera minst 100 men högst c 400 m norr om tornet där jag står.

0616 sävsparv h. 14 sädgäss iväg såsom ovan. Stor kör av sädesärlor, men de ses ej. Rall skriker. Spegelblankt och kallt.

0618 koltrast h, [illegible] och sädesärlor hörs ivrigt, de bryter upp från nattkvarteret ute i sjön men jag ser bara c 10 ex flyga över tornet mot O-SO. Uppenbart stort uppbrott i alla fall. Jag vet inte exakta nattplatsen för dem, men att de suttit i vassen - och nästan säkert inom 500-700 m från tornet - är otvivelaktigt. Flera vita svanar ses på olika håll i sjön. Sångsvan hörs nära! 10 sädgäss bryter upp ett stycke ut, flyger en djup u-formad flyktsväng nerom NK men därefter iväg mot O-SO såsom de föreg. Sädesärlor hörs i mycket livlig kör i flera minuter, jag hör tydligt att de flyger mot SO. [illegible] Det måste vara hundratals, men så många ser jag inte. De flyger oftast glest och vanligen högt när de passerar över tornet. - 8 bofinkar mot SV

0622 sädesärlor hörs ånyo synnerligen livligt, stor och mäktig kör. Alla flyger mot SO ungefär. Kören stegras till formlig jättekör, och jag ser stora glesa flockar fara iväg ungefär enligt skiss:

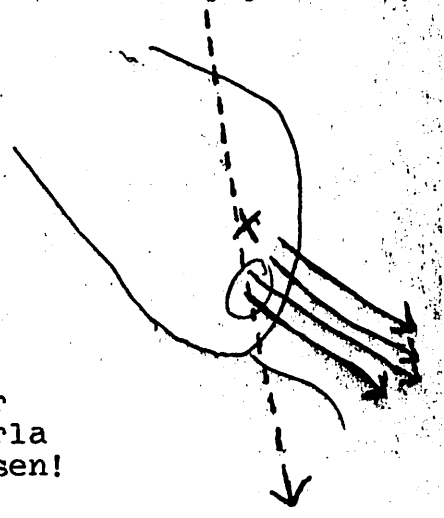

0624 2 sädgäss mot SO. 2 gräsänder från SO, de fäller. Rall skriker. Jag ser att vattenfågel i betydande antal ligger även rätt långt och långt bort i V delen. - Det blir nästan molnfritt utom litet moln i NO.

0627 1 blåhök hona eller juv över vassen mycket lågt, den kör upp c 20 enkelbeckasiner. Ungefär 18 + 13 sädgäss kommer enligt streckad pil på samma skiss här: De flyger högt. Har absolut inte lyft ur sjön; jag misstänker att det är nykomlingar för säsongen. 8 kajor flyger mot S. Sädesärla hörd. 2 sångsvanar ad ligger vid X på skissen! Blåmes hörd. Sädesärla hörd igen.

1981-09-17 forts.

0630-0631 sädesärlor hörs många ggr, flyger mot OSO-SO. Ett par tre hundra starar rundflygande utanför tornet. 6 + 2 + 2 + 2 + (=13) kajor flyger mot S eller SSO. 8 bläsänder varav 5 hannar ad, alla från Ö, fäller. Brun kärrhök juv över vassen. Mycket grågäss ligger strax utanför NK, jag räknar först c 70 ex, men kort därefter är över 100 ex synliga. Trädpiplärka h, trädkrypare h från björkarna. 21 kajor flyger mot SO. 15 kajor till på ungefär samma sätt. Grönsiska hörd. Ett par hundra rundflygande starar. 1 obestämd mås flyger högt mot V.

skissen av sjön här visar var ett antal svanar m m ligger.

0638 Plats a: 2 knölsvanar ad
Plats b: 2 sångsvanar ad och c 60 grågäss.
Kl 0655 simmar 1 knölsvan ad fram bakom vassen och jagar bort sångsvanarna, en i taget, simmar mot dem i hotposition.
plats c: 2 knölsvanar ad som är tydligt irriterade av 2 sångsvanar ad alldeles nära. Därtill 3 svanar juv (knöl?)
Plats d: 2 svanar ad, ligger i dimbank, art oklar.
Bofink h, bergfink h, 1 hussvala sedd och hörd

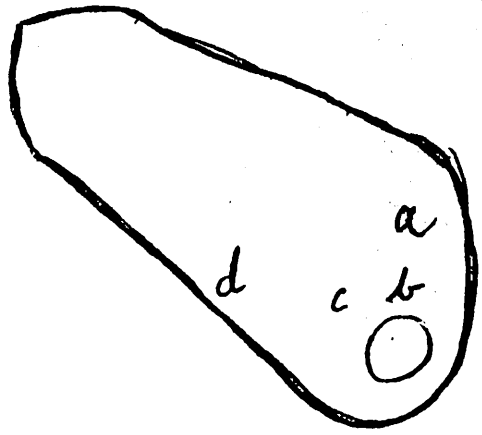

0644 4 vipor ses över sjön, och högst 500 starar kommer över enligt skiss, obs den radiära spridningen. De hade inte lyft nedanför stugan utan längre ute, exakt plats okänd. Ytterligare c 250 starar passerar på ungefär samma sätt.
1 koltrast flyger mot S
Sävsparv h, bofink h

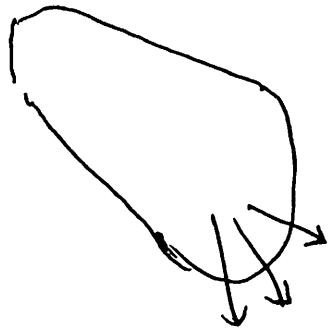

Ø0648 några ladusvalor på nära håll
0653 också några ladusvalor nära. Inga andra svalor ses. Kaja hörs neråt Silvåkra by. Järnsparv hörd.
0655 knölsvanen går till anfall, se ovan 0638.
0657 denna knölsvan, som alltså ligger intill flocken på c 60 grågäss jagar först iväg den ena sångsvanen, som lyfter och flyger över närmsta klarvatten. Därefter attackeras den andra sångsvanen, som också lyfter och flyger bort mot norr. Grågässen ligger precis intill dessa svanar och ser irriterade ut, simmar undan men lyfter ej.
2 kanadagäss lyfter enligt skiss och flyger bort. De har legat osynliga bakom vass. Enkelbeckasin far omkring, störtar med våldsam fart neråt. De 2 ovannämnda obestämda svanarna ses nu mycket fint, det är knölsvan.
1 skrattmås ses, 6 vipor ses.
Mycket bläsand! Brunand ses också.

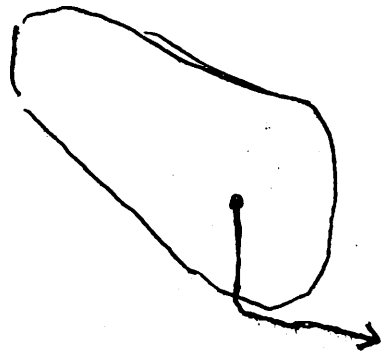

FORTS

de 2 sångsvanarna ad på plats c (se föregående sida) lyfter tillsammans med sina 2 ungar, som är tydligt ljusare än knölsvan-ungar (särskilt är vingarna mycket vitare). Alla 4 fäller snart igen, ropar en hel del. OBS: jag skrev [illegible] härovan, att på plats c syntes 2 knölsvanar ad, 2 sångsvanar ad samt 3 svanar juv, troligen knölsvan. Detta var helt riktigt. Det är praktiskt taget säkert att där dessutom låg 2 sångsvanar juv, fast de just då inte var synliga.

0700 grönsiska h

0701 grågässen flyger upp, reser mot OSO ungefär; det ♂ är c 85 ex. 5 bofinkar mot SSV. Från N eller NO kommer 1 häger ad och 1 häger juv, båda fäller i vasskant norr om NK; strax efter dem kommer ännu 1 juv, fäller också där. Ytterligare 12 grågäss lyfter och far bort som de andra. Större hackspett hörd Ivans backe.

0706 35 ringduvor flyger ungefär mot S, tämligen lågt och glest. Strax därefter upptäcks flock på c 40 ringduvor, den flyger mot S eller SSV högt, långt ute över sjön. Första typiska sträckflock av ringduva jag sett i höst. Tranor nalkas. Mycket stort förband svalor flyger söderut, [illegible] rätt nära över NK, ganska glest

0709 18 sädgäss flyger enligt skiss:
Höjd c 150 m. Ser ut som sträckflock (heldragen linje!!)
Nästan samtidigt kommer 15 tranor ungefär enligt streckad linje:
Rall skriker.

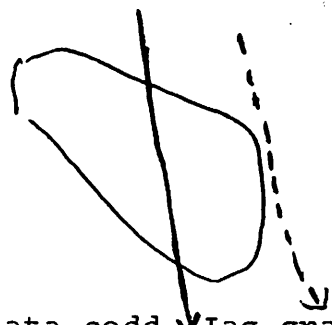

Liten flock på 4 skogs- och 7 ringduvor mot S. Knölsvan ad på NK anfaller sångsvan ad, denna lyfter!
5 backsvalor mot S. Järnsparv hörs i riktig kör, ♂♂ ovanligt livligt. 1 skata sedd. Jag granskar änderna på sjön, ser gräsand, bläsand, kricka, brunand samt därtill sothöna. Gräsand och bläsand [illegible] tycks dominera ute på öppna sjön, kanske alldeles särskilt bläsand. Enkelbeckasiner uppe och flyger. 1 brun kärrhök juv. 2 blå kärrhökar över vasser vid sydsidan av sjön, ingen är hanne ad. Järnsparv, ladusvala, backsvala, bergfink.
Det blir imma på tuben vilket försvårar bestämningen av [illegible] änder m m på avstånd, trots att det är drömbelysning på sjön nu.

0720 mycket ladu och back över sjön. Långt ute också en obestämbar vadarflock på 12-15 ex lågt över vattnet. Brun kärrhök 1 juv, den kör upp bläsänder. Svalor ses. Ej mindre än 60 enkelbeckasiner rundflygande, alla ses samtidigt, ibland m 1 m tydligt i en flock, ibland mera splittrade. Åtminstone delvis oroade av kärrhöken. 50 vipor rundflygande över sjön, de flyger delvis sakta och mycket lågt över de simmande änderna, och jag får intrycket, liksom många ggr förut, att de är väldigt nära att fälla på vattnet, (fast de så gott som aldrig gör det!). 2 havstrutar ad över sjön. Jag ser nu tydligt att bläsand är dominerande art ute på öppna sjön, c 500 m bortom yttre [illegible] gränsen av NK och längre ut.
Grönsiska hörs många ggr. Bofink hörs. Svalor: back och ladu ses. Flock 19 ringduvor mot S. Sädesärla. Rödhake knäpper.

0727 10 gräsänder från SO, fäller. Viporna är c 65 till antalet, de rundflyger länge över sjön, delvis mycket lågt ss ovan. Jag granskar änder på vattnet på nytt, därvid ej fullständig bokföring av småfågelflockar och ev. annat. Större hackspett hörd. Sävsparv hörd. Rall skriker. Några sädesärlor mot SO. 2 sädgäss också mot SO ungefär.

0730 nu mindre noggranna anteckningar trots oavbrutna obsar från tornet. Jag ser duvflockar, bofinkflockar (alltid små!), ser skäggdopping, svalor. Hör gärdsmyg nedanför tornet (inte vanligt efter de stränga vintrarna). Hör rödhake många ggr. Kråka.

1981-09-17 forts.

Jag hör också mesar. Ser 1 taltrast flyga över, 1 sånglärka likaså. Vipflocken flyger (kanske efter kort frånvaro?) ånyo alldeles lågt över vattnet, sakta, så att fåglarna passerar bara några centimeter över vattnet och de där liggande änderna. Långt bort i väster ser jag tydligt sothöns i flock, dock ovisst antal eftersom jag ej kan bestämma alla fåglar på vattnet därborta.

0745 backsvalor. Skrattmås, svalor, sävsparv. De sedan tidigare sedda knölsvankullarna (med 3, 5 och 6 ungfåglar) sedda.

0750 jag obsade från tornet till c 0750. Gick sedan ner, plockade björnbär med måttligt resultat.

- - - - - -

Obsar efter 0750 alltså ofullständiga. Men jag såg att småfågelsträcket fortsatte, däri ingick bofink, bergfink, sånglärka, trädpiplärka, ängspiplärka, järnsparv (mycket allmän!!), grönsiska; även sävsparv hörd, och en gång hördes grönfink. Ladu- och backsvala sträckte också, dessa gick delvis högt, vilket f ö även gällde andra arter i växlande grad (troligen gick sträcket till stor del högt uppe, ty jag hörde locklätena m l m oavbrutet men såg inte ofta fåglarna, och de som sågs gick oftast högt). Vädret härligt på morgonen!

0815 35 sädgäss kom över från NV, fällde ej

0905 kom c 50 sädgäss till sjön från O. Fr o m nu ser jag också småfågelflockar komma med "omvänd kurs", d v s ungefär mot NO. De första flockar som sågs komma på det sättet var ett par små bofinkflockar.

0919 24 sädgäss till sjön från O

0930 2 hussvalor över stugan. Nu ser jag 1 amiral (Vanessa atalanta = Pyrameis atalanta), den sitter på ett björnbärsblad och exponerar sig för morgonsolen. Min första för i höst. Slutar denna omgång av björnbärsplockning nu.

0935 på närmsta klarvatten mycket kricka. Över vattnet där c 200 svalor lågt svärmande i solskenet, det är c 80 procent back och resten ladu. 4 gråtrutar juv i krets över sjön. Stora bläsandflockar uppe och flyger över sjön, däri är hannar ad avgjort allmänna, säkert c 35 procent av totalantalet, eventuellt mera.

0945-1010 obsar från verandan. Thé-paus. Temp 0945 10° C, finfint väder, mest sol, nästan stilla, ibland svag vind omkring O eller SO. - Över NK 200-300 back- och 20-40 ladusvalor. Svankullen på 3 juv med båda föräldrarna också där. 1 kretsande brun kärrhök juv. Flera höggående småfågelflockar på återsträck ungefär enl. skiss här. Flockstorlek: c 10, c 20, 5, c 25 ex etc. Flockar oftast högt och ej så nära att bestämning blir lätt, men det mesta är säkerligen

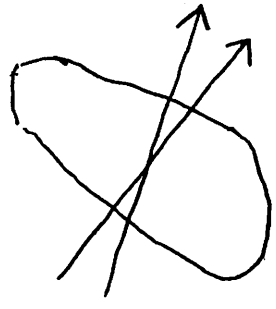

1006 bofink. 1 halvljus ormvråk med tydligt ljust på stjärtbasens mitt kretsar lågt. Samtidigt sträcker en ormvråk högt mot VSV. 4 skedänder rundflygande.

1015 partiellt uppbrott av änder långt bort i västra sjön: det är c 75 brunänder och 40 bläsänder

1016 1 mörk ormvråk kretsar lågt. Flock 20 duvor mot SSV på kanonhöjd. Återgående småfågelflockar fortsätter att komma

1020 2 korpar flyger mot NO över sjön, högst 250 m ute, lågt; de ropar dämpat. Talgoxe sedd. Ladu- och backsvalor är allmänna över sjön, de ses även mycket högt uppe. 3 vipor lågt, de slår efter brun kärrhök juv som sakta flyger över sjön! Återsträck av småfågelflockar fortsätter i måttlig omfattning, ofta några minuters paus mellan flockarna, men det är lätt att se om man söker efter det.

1030-1042: c 7 vråkar kretsar och glider bort, oerhört långt borta i väster; när jag släpper dem i kikaren får jag inte in dem på nytt. Flock 65 ringduvor högt mot S. Nu starkt återgående småfågelsträck, över sjön, mest högt men även låga flockar.

1981-09-17 forts.

Det är uppenbart att bofink dominerar häri. Återsträcket är inte obetydligt, skattat c 150 ex per 10 minuter.
2 rörsångare i sälgbuske i vasskanten. 3 tranor kretsar högt.
1 utpräglad börringevråk lågt kretsande.
3 ormvråk passerar tämligen högt sålunda:
Kurs ungefär S (heldragna linjen!)
7 ormvråkar mycket högt, ungefär mot SSV (streckade linjen!).
12 korsnäbbar mot SV rätt nära över SO-delen av sjön (prickad linje!)
1 fiskgjuse lågt över sjön.
Återsträcket av småfågel fortsätter!

1046 1 sparvhök mot S på jättehöjd. En småfågelflock mot NO!

1053 1 gjuse + 2 ormvråkar kretsar på medelhöjd; ormvråkarna försvinner, gjusen går mot NO, men snart därefter ses 1 gjuse som flyger högt mot Ö. Jag tror inte det var samma ex.
Återsträcket av småfågel fortsätter, flockarna är på 5 - 25 ex, men de kommer ofta. Ett par låga flockar består av bofink. De flesta av dessa småfågelflockar går högt ute över sjön, vissa flockar mycket högt

1103 9 enkelbeckasiner rundflygande över NK. 1 fiskgjuse över V änden av sjön

1105 passning slut - trodde jag. Men då ses 2 ad och 2 juv sångsvanar på NK. 1 knölsvan ad ligger bredvid i utpräglad aggressionsställning med lyftа vingar. Nu kommer ännu 1 knölsvan ad flyganде och fäller. Sångsvan till angrepp, ena knölsvanen blir bortkörd. Därefter passning slut.

- - - - - -

Jag vattnar en del växter utomhus. 1 ormvråk sitter på den obetade ängen mellan stugan och Ivans backe. 1 brun kärrhök juv glider förbi mot SV på c 200 m höjd, antagligen stråckflykt. Samtidigt ses 1 brun kärrhök som har lysande ljus-orange [redacted] på övre vingtäckare och framrygg enligt skiss; även huvudet är ljust men inte så starkt färgat utan blekare. Jag antar att detta ex ej är en årsung fågel (månne helt säkert?). Detta ex flyger lågt över NK och anfalles eller kanske uppsökes av en klar juv, helmörk med orangebrunt-gult huvud. Alltså nu 3 ex av brun kärrhök här.

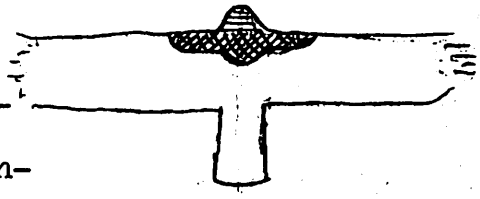

Småfågelsträcket i retrograd led fortsätter, jag ser och hör nu även grönsiska [redacted] däri.
OBS: efter ungefär 0915 har jag nästan bara sett återsträck av småfågel. Intet normalriktat sträck alltså, dock med undantag av svalor som ej alls setts på återsträck [redacted]; däremot tror jag att ett glest normalriktat sträck av svalor har förekommit.

- - - - - -

nu 1130 temp [redacted] 11° C. Nu passerar 70 + 30 finkar mot NO!! Flock 12 vadare sedd över sjön, art oklar. Kråka sedd i ringa antal.
Fortsatt återsträck av bofink etc. Även 1 större hackspett flyger mot NO. 1 blåhök, ej hanne ad, mycket lågt över ängen bakom huset. 1 ormvråk lågt över Ivans backe.
Obsar nu mycket ofullständiga, jag diskar och gör i ordning i stugan.

1155 nu 2 gjusar över sjön, varav den ena kom från Ö. Ungefär 200 bläsänder lyfter när gjusen passerar rakt över dem. Bläsanden dominerar där (=ute på öppna sjön). Entita sedd och hörd.

1200 jag släpper diskandet och skyndar till verandan. Just i det ögonblicket ses samtidigt ø, på låg höjd över vassen i SO hörnet, 1 gjuse, 1 stor duvhök och 1 lärkfalk! De separerar och flyger åt olika håll. Gråtrut ad sedd.
Därefter ej obsar på en god stund, åtminstone intet nämnvärt.

1981-09-17 forts.

1250 5 ormvråkar samtidigt kretsande på högst 100-150 m höjd ungefär över det nedlagda sandtaget eller något längre bort. 1 korp samtidigt högre uppe, den gjorde en helt magnifik störtflykt, dock ej mot vråkarna.

1255 jag öppnar köksdörren. Då springer en mink på gräsmattan 10 m bort. Den blir ej störd av mig utan förfogar sig lugnt bort till uthuset och blir osynlig bakom hörnet. Då utbryter en hisklig konsert av skrik och gällA fräsanden, först tror jag att det är dödsskränet från något djur som minken tagit, men alls icke: ut bakom hörnet kommer 2 minkar med vild fart, den ene en knapp meter efter den andre, och det blir en ytterst snabb och ganska långvarig förföljelse på gräsmattan, ø i många krokar, ibland bara 3-4 meter från mig. Mycket kraftigt byggda djur, rätt ~~/~~ "brett" spolformiga kroppar, glänsande päls. Slutligen försvinner djuren i buskaget vid dasset, men ena exemplaret kommer ut och formligen studsar förbi kökstrappan i granna rätt höga språng, avstånd från mig c 1½ meter. Ingen synbar reaktion för min närvaro.

1305 jag lämnar stugan, går längs järnvägen upp mot Revingehed. Just vid starten kommer 75 sädgäss från SO och fäller i sjön. Hämpling hörd. Mycket sländor ses, dels Aeshna (som också setts tidigare idag alltifrån c 0930), dels mindre arter med röd eller rödbrun färg (jag glömmer alltid släktnamnet: Leucorrhinia eller Sympetrum eller något annat?). Många av dessa senare ex flyger lågt och just över järnvägen (där det numera aldrig går tåg). Jag går sakta och letar mycket efter extremhöga kretsare eller sträckare, men av rovfågel blir det praktiskt taget intet, jag finner bara 1 lågflygande ormvråk. Orsaken till det ringa rovfågelsträcket: rimligen den SO vinden, som "driver av" eller förskjuter sträckarna mot V, med resultat att de kommer att kors Öresund längre norrut än vid vindar mellan SV och NV.

1317 tranor hörs, och jag finner en kretsande flock på 36 ex i NV-VNV högt, och allt högre kommer de, antagligen står kretsen ungefär över Revingeby. De stiger högt, glider sedan mot SO men tycks svänga alltmera rakt S, ropar flitigt. - 1 sparvhök lågt. 1 sittande ormvråk + 1 till. 1 + 1 större hackspettar. Tofsmes hörd i tallskogen. Jag plockar björnbär på vägen, med någorlunda hyggligt resultat.

1422 ankomst Revingehed (Kvinnevad). Större hackspett i träden helt nära.

1435 avresa med buss mot Lund

c 1508 ankomst Lund.

Tillägg: (a) en gång i morse såg jag 3 viggar, alla hannar, flyga över sjön

(b) en årta, hanne, nästan säkert sedd en gång flygande över NK; jag tyckte mig se både det breda ögonstrecket och den ljusa kropps- och vingfärgen, men iakttagelsen blev sekundsnabb, och det är bäst att inte vara kategorisk.

~~SLUT~~

Ytterligare skall tilläggas, att sjöp. vid åtegående bofinkflockar ända till kl. 1400. Bergfink också hörd någon gång där.

1981-09-19, lördag.

Det hade överenskommits att jag skulle - tillsammans med Magnus Sylvén - leda en tur med Dalarnas Ornitologiska Förening till Falsterbo denna dag. Kl 0545 blev jag hämtad vid Tenorgränd av Magnus, som i sin bil även hade med sig sin maka Rigmor samt son och mycket späd dotter, jämte ett par vänner. Vi for till Falsterbo, ankom dit 0630 i alldeles uruslet väder: frisk, ökande vind omkring SO, regn på och mörkt och dålig sikt! Formliga mängder av ornitologbilar stod parkerade från Kolabacken flera 100 m uppemot f d stationen. Vi väntade, men inga dalmasar kom. Vi observerade att många bilar började lämna platsen redan nu på morgonen, troligen p g av dåligt väder och dåligt sträck. Vi körde upp i Höllviksnäs och tankade. Efter många vändor, alltför långa att återge här, fick vi veta att dalaornitologernas buss hade blivit stulen på natten i Malmö men att reservbuss ordnats och var på väg. Omkring 0830 kom de, 48 personer! Vi diskuterade läget och beslöt på Magnus inrådan att istället fara till Börringesjön. Så skedde. Vi for via Kämpinge - Trelleborg - Anderslöv. Regn och uruselt väder, vi såg knappast något mer än 2-3 tornfalkar, 2 sparvhökar och på en plats litet ljungpipare på en åker. Vipor förstås, annars mest bara måsar som idag var talrika (skrattmås, fiskmås, gråtrut) och dels flög mot vinden, dels stod på fält, ibland 400-1000 ex inom synhåll samtidigt.

Stopp vid f d järnvägsstationen i Börringe. Jag gick med gruppen runt N Börringesjön (=Klosterviken). Där låg ett par tre dussin sothöns, c 100 gräsänder (se nedan), 1 knölsvan ad med 5 vuxna ungar eller rättare ungfåglar, samt några skäggdoppingar. Över sjön 1 brun kärrhök juv, 1 glada i regndiset och 1 gjuse. Fattigt med andra fåglar. Vi fann 1 död rödhake (årsung) och rester efter en ormvråk. Jag redogjorde för åldersbestämning, ruggning, variation etc etc och diskuterade också bland annat traktens hjortdjur, speciellt kronhjorten.

Gräsänderna väckte intresse, eftersom vi såg minst 2 onormalt färgade ex. Det ena hade en mycket stor vit 'sköld' på bröstet, det andra, som sågs i flykten tillsammans med ett par tiotal normalfärgade ex, hade en remarkabel teckning: i båda vingarna var ungefär de 3-4 yttersta (och/eller längsta) handpennorna snövita, och därtill var huvudet och frampartiet till stor del vitt. När fågeln flög, blev det två snabbt "vibrerande" eller viftande vita fläckar, en på var sida om kroppen, och därtill en starkt vitbrokig "front" i mitten. Ej minst i detta svaga ljus med regndis blev det en underlig effekt

smala

Vi gjorde matpaus vid landsvägen helt nära järnvägskorsningen vid Lindved. God stämning trots allt. Jag var verkligen ledsen över det klena utbytet, men deltagarna föreföll faktiskt nöjda, och det framgick av deras yttranden att de uppskattade vad jag berättat. 'Det vi inte har fått se har vi fått höra', sade de bl a.

Kl 1150 åter till f d järnvägsstationen i Börringe. Det befanns att deltagarna ville tillbaka till sitt vandrarhem i Malmö för att byta kläder. Magnus lovade att taga dem ut på e m och lyssna till kronhjortsbröl nära hans bostad (mellan Öved och Bjärsjölagård). Jag underströk att om jag hade lovat att leda turen så ansåg jag mig inte kunna [redacted] lämna sällskapet redan kl 12. Men det var tydligt att Magnus' förslag gillades. Därför blev det så att jag fick lift med bussen, som for via [redacted] Lund till Malmö, och Magnus med familj for hem för att senare taga hand om resenärerna.

Det var stor otur med vädret, och jag tyckte synd om folket som färdats så långt och hamnat i nästan maximalt dåligt sträckväder.

Jag gjorde inga anteckningar på dagen. Ovanstående är renskrivet direkt tisdag 22 sept., och jag har ännu inte träffat Magnus och fått höra om fortsättningen.

(260)

1981-09-21, måndag.

Jag tog bussen från Lund 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1212. Gick i lugn takt på järnvägen ner till stugan, ankomst dit 1255. Besöket skedde delvis eftersom en driftgrupp från regementet ville kontrollera hydroforen.

(260)

Fågel på vandringen ner till stugan: nötskrika 3, trädpiplärka 1 uppskrämd, nötväcka 1 (inte vanlig här), taltrast enstaka överflygande, järnsparv 2 sedda och därtill hörd, rödhake 1 funnen död vid stugan, hade uppenbart slagit i [illegible] glaset på verandadörren. Gärdsmyg hörd. Lärkfalk 2 ex sedda samtidigt över sjön, de anföll en brun kärrhök därute. Kungsfågel hörd, bofink hörd, grönsiska 5 överflygande. 24 vipor flög över mot Ö. Större hackspett hörd, ormvråk också hörd.

Kl 1310 gick jag upp i tornet och granskade sjön. I "tarmen" sågs 40 gräsänder (vilket i praktiken betyder att där låg [illegible] mycket flera). På NK sågs 65 gräsänder, [illegible] sothöns, bläsand, brunand, vigg, kricka och skäggdopping . (Otydligt uttryckt, men nästan säkert sågs bara c 65 ex inalles, omfattande alla dessa arter). Därtill 2 smådoppingar.

Utanför NK räknades minst 320 vattenfåglar, det var brunand, bläsand, sothöna, 2 skäggdoppingar, 2 skedänder, och av knölsvan dels 1 + 1 ad, dels familjen på 2 ad och 5 juv. Däremot vid första räkningen inga gräsänder, men senare simmade några ex fram.

Längre bort i ~~[illegible]~~ samt vid södra stranden räknades c 50 m 1 m obestämda vattenfåglar (d v s änder och kanske en del sothöns). Och på öppna vattnet utanför yttersta ruggarna fann jag 80 fåglar, mest bläsand men litet brunand och litet skäggdopping. Och längst bort i väster c 15 obestämda änder/vattenfåglar, och längst uppe i NV låg måhända också något, men läget där ovisst på grund av regn; fåglarna [illegible] m 1 m osynliga (och troligen inte talrika).

väster

Några hussvalor över tornet.

Kl 1325 sågs c 20 backsvalor, 1 hussvala och några obestämda svalor, alla rundflygande.

Kl 1327 sikten bättras, regnet nu mycket svagt. Spegelblank sjö. Rörhöna hörd, gärdsmyg hörd. Brun kärrhök juv kretsar [illegible] över NK. Där ligger nu 7 skedänder, 10 krickor, 1 vigg och c 50 andra änder, som utgör en blandning av gräs- och bläsänder. OBS att en god del av NK numera inte kan granskas noga eftersom alarna framför tornet vuxit upp så starkt. De ovannämnda änderna skräms upp av kärrhöken, åtminstone till största delen. 1 lärkfalk flyger nära förbi tornet. Minst 22 skrattmåsar ses uppe i NV, rör sig mot sjöns NO del; antagligen är antalet större. 1 bläsgås flyger runt under dämpat läte, som jag inte tycker är riktigt typiskt; men fjällgås var det absolut inte, det syntes mycket tydligt.

Kl 1340 de 3 knölsvanarna juv (som kläcktes här i SO sjön i våras) ses nu: de ligger inte på NK men strax NV därom. En knölsvan ad ligger c 150 m från dem, en annan dito ad ytterligare c 150 m bort; säkert är detta föräldrarna. 1 ladusvala juv flyger förbi. 1 gråtrut juv ses och 1 havstrut ad kommer från NO.

Blåmes, häger. Ännu 1 knölsvan ad ligger uppe i NO, f ö ses däruppe bara 1 skäggdopping, ingenting annat (och där har varit synnerligen fattigt på fågel m 1 m hela säsongen).

Kl 1344 kustpipare hörs, flyger över. Jag finner fåglarna, det är en flock på 8 ex som kommer lågt över sjön enligt skiss här. Åtminstone något ex är fortfarande i utfärgad dräkt, d v s mer eller mindre ren häckningsdräkt. Troligen hade mer än ett ex sådan dräkt. OBS ! hur flocken svänger över sjön. Men den fortsätter.

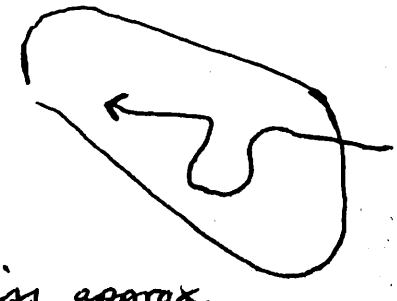

Skiss approx. Troligen ännu krokigare flygbana.

Långt bort utanför f d Almen finner jag även svanfamiljen som består av 2 ad och 6 juv; alla 8 exemplaren ses.

F O R T S

1981-09-21 forts.

Allra längst uppe i NV i sjön ligger mer obestämda änder än jag förut trodde. Antalet synliga ex är c 50-75, siffrar dock myc my. ungefärliga och säkert för låga. Se skiss:

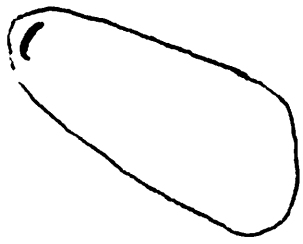

Kl 1355 kommer 2 man från regementets driftgrupp för att se till hydroforen. Jag ner och hälsar på dem och tackar för hjälpen. Allt klart redan kl 1400.

Kl 1405-1425 plockade jag björnbär och fick ihop en riklig portion. Satt sedan på verandan till 1455 och åt björnbär och drack kaffe. Obsar därvid ej oavbrutna, men jag såg en del:

a) över 30 enkelbeckasiner i flock,
b) 38 vipor över sjön, de singlade neråt (som vipor ofta gör över sjön, så att man får intrycket att de vill fälla), men de fortsatte mot NV. 9 andra vipor längre bort.
c) 1 blåhök, ej hanne ad, kom över sjön mycket lågt över bläsänder etc, men dessa lyfte ej.
d) en brun kärrhök sedd, den var i ruggning och var absolut ingen årsung fågel, men jag blev ej klar över kön och ålder för övrigt.
e) ringa oro förekom på änder: bläsand, brunand, kricka; och på sothöns.
f) antalet änder mycket långt uppe i mmm NV var större än jag tidigare sett idag, men alla ex däruppe var obestämbara.
g) lärkfalk sedd flera ggr över närmsta vass.

- - - - - -

Från 1510 obsade jag oavbrutet från verandan. Det ljusnar avsevärt. och det blåser upp från SV. 4 stjärtänder lyfter, fäller på NK. 1 fiskgjuse ses över V änden av sjön. 1 fiskmås ad sedd.

Ensam sädgås flög över mot SO. OBS att inga gåsflockar sågs i sjön (eller för övrigt); bara summa 1 bläs- och 1 sädgås sedda.

Tillägg: (1) temp kl 1400 var +14° C, alltså milt väder.
(2) en blå trollslända av släktet Aeshna sågs när jag plockade björnbär.

1981-09-28, måndag.

För med buss från Lund 1140, ankom Revingehed (Kvinnevad) 1215, vandrade sedan sakta på järnvägen ner till stugan. Det var mycket vackert och varmt väder, sol, svag vind, en del cumulusmoln som dock vanligen var lätta. 1 tornfalk sedd strax vid Kvinnevad, och kort därefter hördes grönsiska. Från tallskogen hördes nötkråka mycket bra. Bofink och bergfink hördes också, liksom större hackspett samt järnsparv (det långa höga, ofta dubbla lätet från fågel på marken). Jag tittade mig noga omkring efter kretsande rovfågel men fann, efter långt sökande, bara 3 ex oerhört långt borta och inte högt heller; de var obestämbara men troligen vråk förstås. 1 ensam fiskmås juv drog över. Grönsiskeflockar sedda och hörda.

1243 trana hörs. Det dröjer säkert en minut innan jag upptäcker dem, det är 8 ex kretsande rätt långt bort i norr och därbortom en flock på 9 ex som nalkas. Snart börjar även den flocken kretsa; då är den på ungefär 250 m höjd och den förstnämnda på c 400 m. De två flockarna stiger, den ena ligger hela tiden ungefär rakt över den andra. De smälter inte ihopa. Fåglarna ropar flitigt, och åtminstone någon juv hör jag tydligt. Flockarna ~~börjar~~ slutar kretsa och fortsätter ungefär mot S samtidigt, men de smälter inte samman. Övre flocken på c 700 m, lägre på c 500 m (kanske knappt). De upphörde att kretsa 1247. Järnsparv hörd ("silverklockan"), nötväcka hörd, mindre hackspett likaså, mesar hörda. Förnyat och långvarigt letande efter kretsande rovfågel: jag finner 2 ormvråkar tämligen högt uppe, den ena störtar som en kula neråt men stiger igen, upprepar förfarandet ett par ggr. 1 taltrast hörs, kort därefter ses 1 ex flyga över. Ännu 1 tornfalk.

1 obestämd mås, troligen en trut, på jättehöjd mot Ö. Ängspiplärka sedd och hörd, större hackspett hörd på nytt, taltrastar hörs och 3 ex flyger över mot S. 1 dubbeltrast flyger förbi mot V. Jag granskar himlen igen, det är mycket fina lätta cumuli. Nu bättre resultat: först finner jag jämnt 10 ormvråkar mycket högt, de kretsar men är just på väg att avbryta kretsandet och glida mot SV; de är så högt att jag inte lyckas återfinna mer än 2 ex sedan jag ett ögonblick släppt dem med kikaren. Kort därefter finner jag 4 + 7 nya ormvråkar betydligt lägre, de stiger och sluter sig samman. Snart kommer en ensam ormvråk mycket lågt från Ö, jag studerar den och kan sedan ej återfinna de 11. Ytterligare 1 ormvråk kommer, stiger. Alltså summa 10 + 4 + 7 + 1 + 1 ormvråkar = 23 ex. Därav en mycket ljus och en tämligen ljus. - Från Krankesjön hörs gräsand och bläsand, och en ensam skrattmås ses.

1320 ankomst stugan. Blåmes sedd. Över Krankesjön, där jag ser mängder av fågel (se nedan!), flyger först c 30 vipor mycket lågt och kastande, och det ser ut (som det ofta gör i dylika fall) som om viporna ämnade fälla på vattnet, men det gör de aldrig eller nästan aldrig. Något senare ses minst 70 vipor med liknande beteende, och en flock på c 60 ex drar över mot Ö (säkert andra ex, eller åtminstone sannolikt). Totala antalet sedda vipor i varjefall minst 100. Flock 18 skrattmåsar + 1 fiskmås sedd. Entita hörd. Jag lagar kaffe och äter sätter mig på verandan. Härligt att vara härute igen.

1355 upp i tornet. Jag gör en rundspaning och räknar vattenfågel. Resultat: i "tarmen" inte en fågel synlig. På NK ligger inte mycket: 12 gräsänder varav 8 hannar och 4 honor, vidare 1 vigg och 1 brunand samt på annat ställe över 20 änder varav c 10 gräsänder, några brunänder och några obestämda änder. - I sjöns NO del ligger 2 knölsvanar ad samt en gråsanddrake! Där brukar denna säsong alltid vara fattigt på andfågel. Närmast utanför de vassruggar som avgränsar NK (och i någon grad inne mellan dessa ruggar) ses c 400 fåglar, varav bara 5 + 1 skäggdoppingar, resten är en blandning av gräsand, bläsand, kricka, brunand och sothöna i rätt jämna proportioner, dock ser jag inte mer än några tiotal krickor och får dessutom intrycket att sothönan är relativt fåtalig. Knölsvanparet med 3 juv ligger nära; längre ut ligger 5-kullen med båda ad, och långt bort i V änden upptäcker jag 6-kullen, fortfarande fulltalig, och båda ad närvarande.

1981-09-28 forts.
Långt ute på öppna sjön ligger c 800 bläsänder (!!), en del obestämbara änder och en del sothöns. Svårt att ange antal här, men jag tror inte det var mer än c 100 obestämda änder synliga, och jag fick intrycket att sothönsens antal var mycket måttligt. 2 sädgäss flög över mot V. 2 knölsvanar ad låg långt ute bland änderna. Långt uppe i NV i sjön låg c 50 skrattmåsar på vattnet (varje ex kunde ej bestämmas kritiskt); dessutom flög en del skrattmåsar över sjön, både ad och juv. 1 fiskmås juv också. Grönsiskeflockar flög över mot NO, kort därefter flera småflockar likaså.

1415 Väder: det har dragit upp höga moln. Inte solsken längre, eller bara litet. Inga rovfåglar sedda. Bofink sedd. Häger juv sedd. Sländor av släktet Aeshna flyger; även mindre arter har jag sett (av andra släkten). Plötsligt kommer en flock på exakt 15 ejdrar österifrån, de svänger över sjön ungefär enligt skiss och är kortvarigt i god belysning, då ser jag att åtminstone hälften är hannar, kanske flera, men det kunde ej avgöras eftersom flocken snabbt kom i hopplöst motljus. Flyghöjd 150-200 m. Ovanlig förekomst på hösten.

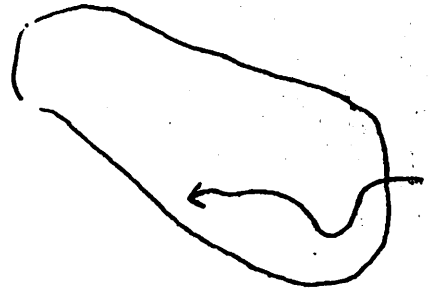

1 duvhök upptäckes, den kretsar tämligen högt.

Det är nu lätt och ljus himmel, fint väder, och varmt. Svag sol från 1425. 1 gråtrut juv över sjön. 1 i fjärran kretsande vråk, men inte flera sedda trots mycket sökande. Ute på öppna sjön ligger, på avsevärt avstånd från de 2 gamla knölsvanarna, även 1 ad knölsvan med 1 juv i sällskap. Dessa är absoluta nykomlingar. De 3 "vanliga" kullarna syns samtidigt. - Grönsiskor i småflockar flyger fortfarande mot NO. Jag ser att det ligger mycket änder i kanten av vassruggarna och/eller m l m osynliga inne bland vassrören. Dessa ex är ej inräknade i summorna härovan. 1 häger ad och 1 häger av obestämd ålder.

Militära övningar pågår, med en del skjutningar. Dessa förband skrämde ej änderna, dock såg jag att gräsänderna på NK reste hals när det sköts i närheten av tornet. Men de lyfte inte. 7 starar mot SV.

1437 c 12-15 ladusvalor plötsligt över NK. Vipflock lågt över sjön.

1442 1 forsärla flyger mot NO, den hörs först, ses därefter, jag följer den i kikare c 250 m

1445 fingranskning av änderna ger på NK summa 6 viggar, 4 skedänder och 25 krickor (förutom det ovan sagda). 1 sparvhök juv passerar nära, den är ovanligt brun, nästan ljust rödbrun ovanpå. Den gör, helt oväntat, en snabb och brant dykning ner mot vattnet där krickorna ligger men fortsätter; jag glömde notera krickornas beteende. - Trädkrypare h; grönsiska s h, alltid i småflockar.

Jag undersöker svanarna, ser de 3 "vanliga" kullarna: 2 ad 3 juv, 2 ad 5 juv, 2 ad 6 juv, därtill 1 ad 1 juv (som ovan), och därtill 2 ad uppe i NO och 2 eller 3 ad liggande nära 3-kullen, och slutligen 2 ad nära sjöns S strand rätt nära båtlegan. Sångsvan ej sedd nu. Änderna på sjön visar ingen stor oro, ligger nästan stilla, dock ses ofta bläsänder, ensamma eller i småsällskap upp till c 5 ex, vara uppe och flyga runt. Möjligen kan någon liten flock också lämna sjön, men detta ej observerat.

1503 nu plötsligt stor oro på änderna, närmare bestämt på de c 400 ex som ligger i NV utkanten av NK. Massor av bläsand och brunand upp, vidare 25 skedänder varav en hanne som här, när den ses i fält, förefaller ha nästan klar praktdräkt, sådan som man ser på våren. Vidare c 5 stjärtänder uppskrämda. Däremot ej mycket gräsand! Orsak till skrämseln oklar. Kanske denna:

1506 1 brun kärrhök, troligen hona ad, flyger över sjön, ungefär från f d Almen mot NO eller snarare O, på ett par tiotal

1981-09-28 forts.
meters höjd. - Spillkråka hörd. - Antalet gräsänder som nu ligger synligt på NK har ökat till över 70. Av 70 ex är 55 hannar och 15 honor.

1513 1 brun kärrhök juv, inte samma ex som nyss, kommer över vassen vid NK och kör upp c 25 gräsänder och 20 krickor som dessförinnan legat osynliga, mest inne i vassen.

12 kajor kretsar uppåt Ivans backe. De är mycket tydligt fördelade parvis.

1522 nu är antalet synliga gräsänder på NK över 130 ex, och kricka 40, brunand däremot bara få.

Det blir alto-cumulus-himmel, fortfarande ljus, dock tätare och mörkare moln i väster. En ensam ormvråk kommer högt över sjön enligt skiss, den gjorde åtminstone en eller ett par korta kretsar innan den fortsatte. Även 1 nötskrika sedd, den flyger tämligen lågt mot SV. 1 Nyctalus flyger österut.

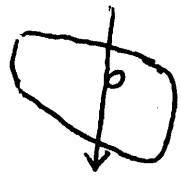

1540 jag ner från tornet. Temp nu 16½ grader C (Klockan 1330 var det 18 grader C). Precis nerkommen från tornet ser jag 1 fiskgjuse som flyger och ryttlar över V delen av sjön.

1545-1615 plockade jag en lagom portion björnbär alldeles vid stugan. Mycket litet fågel i rörelse, bara någon grönsiskeflock; entita hörd, kråkor sedda.

Tillägg: på vandringen Kvinnevad - stugan såg jag flera Aeshnasländor; och över järnvägen, oftast helt lågt, flög många ex av en mindre odonat, utpräglat rödbrun på bakkroppen. Osäker på namnet, släktnamnen ~~P~~ Leucorrhinia och Sympetrum (Sympetron?) svävar för mig. Leucorrhinia rubicunda??

Återstoden av anteckningarna denna dag har renskrivits för hand.

B

1981-09-28 forts.

Kl 1615 ställde jag mig nedanför Anderssons hus och tittade ut över sjön. Nästan heltäckande höga moln, men klart och sikt över 15½ grader C, praktiskt taget vindstilla. I riktningen flyger långe över NK, skränar och nyttjar, gör ansatser att störta ett par ggr men stiger på nytt. Den flög runt över c 100 grisänder, som inte lyfte, däremot lyfte c 50-60 knölar, och flera små eller medelstora flockar med sträckand kom också på vingarna säkert 30 ex inalles. Ett par tre högar ses, och ute på öppna sjön är det ringmärkt av fågel. Rall hörs skrika en gång, en vipflock flyger över sjön, och fåglarna för övrigt lätt och flyglustet på mycket låg höjd över vattnet. 1+2 enkelbeckasiner uppe och flyger. Rätt mycket skratt nu ses; en del flyger österut. Inalles nog >50 sedda, däri 2-3 rörhämmar sjöng. 2 ringduvor över fälaråkershagen, och 2 skogsduvor flög över sjön mot samma skog. Ladusvala sedd över sjön men knappt mer än 20-25 sedda, alla lägt, delvis helt nära sjösen, som fortfarande flög runt.

Helt oväntat ser jag 2 svanar på NK; det är sångsvanar ad. 3-4 stadsråkor kommer ut över vassen, f.ö. nästan ingen aktivitet på småfågel. Enstaka helt små sällskap av blåsand är uppe och flyger. Gässen: se nedan.

Kl 1645, när jag renskrivit denna sida, reser jag mig upp och tittar ut över NK från verandan. Då lyfter där 5 sångsvanar ad, nära varandra alla "halvdyker" flera ggr sätter fingalen i rörelse. Bredvid dem 4-5 stadsråkor varav 1 ♂ i fin parbildningsdräkt (när den ses med kikare på 200 m håll), den lyste "alldeles vit" bland de övriga änderna.

1981-09-28 forts.

Den avsmalnande gjusen flög länge omkring, nästan hela tiden över NK. Kom ofta nära, den hade ljusa fjäderkanter på undersidan och var säkert en juv. Kl 1635, i den sekund när jag lyfte blicken från papperet, steg gjusen upp från NK med en medelstor fisk i klorna. Förskräckta stora trutar alarmerade, hade också skrämt upp en flock på c 10 änder.

Jag vände tillbaka i Vrångsfjärden och tillade mig omkring. En Nyctalus flög uppåt stora heden, delvis nära ett högt stående mastliknande modellflygplan, som manövrerades elegant, gjorde flera loopings etc; men fladdermusen försköll högre bestämd.

Kl 1710: en gjuse lyfter med stor och mycket "hög" fisk från NK, flyger först mot S eller SV alltså åt ungefär motsatt håll gentemot färdriktningen. Rimligen ett annat ex.

Kl 1717 ses en skarflock på c 200 ex nära längst ute över sjön. Just då lyfter en mängd blåänder: c 450 ex upp (men de som lyfter längre bort lyfter ej; detta gäller säkert c 500-600 ex, som syns tydligt, ehuru det är omöjligt att bestämma deras kvantitet). En del av blåänderna fäller sjön innom synhåll, men de flesta gör det inte (men jag ser ju inte N och NO delarna av sjön från verandan).

Kl 1726: En stare flyger runt över vassen utanför stugan!! Tycks fälla till sist. En skarflock ses på långt håll, men ingen flock närmare. - Den ensamma staren uppe igen, rundflyger många varv.

Kl 1729 kommer c 20 starar nära men försvinner strax.

1981-09-28 forts.

Kl 1730 ses c 15 skarv fälla i västkanten nedanför skyan (större kanten, mot Lekmossen!). Skrak därefter kommer högst 150-200 skarv i vinande fart från SO, alldeles över trädtopparna, men de fäller inte utan flyger runt, mycket splittrade. Nästan samtidigt kommer c 100-120 ladusvalor från N, börjar flyga runt och blandar sig någon minut med skarvarna; men snart är både skarv och svalor försvunna. Flygande järnsparv hörs ett par ggr.

1755 upp i Gornet igen. Molnigt, mild; svag vind blåser, trol. fr. N eller NV. God sikt. Över den vassrygg där skrakmöarnar huvudsakligen brukade häcka, glindrade det av mycket lågflygande svalor. De ses knappt mot mörk bakgrund, men då de avbedinar sig mot vattnet ses att ánbalet är c 200 ex. Mycket snabba, bildar relativt tät flock som ofta på kvällarna letar före natthamn. De är strax (före 1800 i varje fall) försvunna; de fälldes uppenbarligen just där. - På NK gräsänder som snabbar vänd i vinge. Därtill pinner sig 3 knipor där, nära tillsammans, de flyter då och då, 1 ex är mycket mindre än de andra; dessa 2 större ex är också ljusare spec. på undersidan, men inte tillnärmelsevis en färg som o ad. Rimligen o o 4

1807 4 Granor enligt helstreckad linje, höjd > 100 m:

1808 5+34 gäss enligt streckad linje

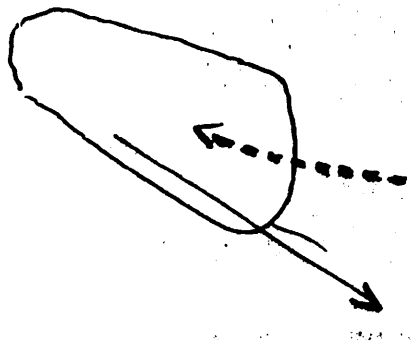

1981-09-28 forts.

Flocken på 5 gäss, alla sädgäss, följde dock ej med säkerhet, Cyklades svänga mot S. Flocken på 34 ex störtade ej från skärandet av strandlinjen utan först flera hundra meter ute över sjön, så att de lade sig på ungefär NV om NK. I denna flock hördes mest sädgäss men ett par blisgäss, säkerligen mer än 2 ex.

1809 gäss. 8 sädgäss från OSO störtar. Samtidigt flyger några grisänder från sjön mot SO

1811 minst 40 änder mot SO (heldragen linje) och samtidigt 22 sädgäss ungefär från ONO (se streckad linje), de kackar, störtar först några 100 m ute över sjön. –

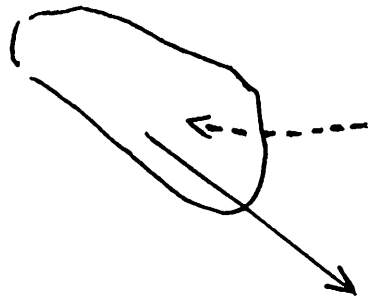

Grisänder flyger mot SO; jag ser 6 + 10 + 4 + minst 57 i småflockar, + mycket flera. Några flockar får en runda innan de reser bort. Fler änder än de angivna är i rörelse. – Vild koncert av häger! Enkelbeckasin hörd ett par ggr.

1815 14 grisänder mot SO–OSO. Alla bortflygande änder ses ej; samtliga bara hörs. Samtliga flockar passerar norr om mig, andra söder om mig, ett par flockar m. l. m. rakt över Tornet.

Plötsligt kommer en flock på c 60 dykänder ung. skriss. Starkt vingsus, höjd c 75 m. mycket snabbt. Vigg ♂? Kom rakt över, sågs bara bakifrån.

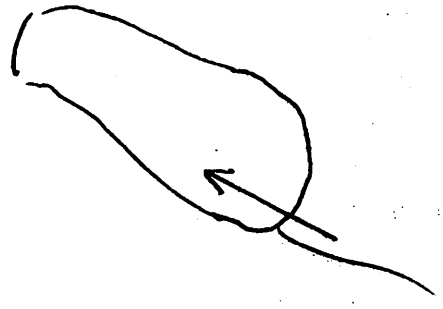

1981-09-28 forts.

15 sädgäss kommer, störtar. Rödhake hörd. Ytterligare 8 sädgäss.

1819 45 sädgäss kommer, störtar otroligt "vilt" och ofta starkt slingrande och med plötsliga kast även uppåt (som flera flockar gjort idag). Under störtandet möter de c 10 änder på väg åt motsatt håll. Enkelbeckasin hörd flera ggr. Taltrast hörd. Det skymmer snabbt. Långt ute över sjön ses flera andflockar, de är med svårighet synliga i dunklet. Kanske bara på rundflygning, men betydande oklarhet, och artbestämning helt omöjlig. Enstaka grär- och blåsänder hörs från sjön

1823 15 + c 11 sädgäss kommer; några änder resor

1826 6 + 40 + 35 gäss från O-ONO, däri några blågäss. 2 obestämda gäss flyger högt mot VNV, fälde nästan säkert ej med de övriga. Tycktes mig höra ett underligt läte; troligen ej sädgäss.

1829 Det är nu så skumt att man har svårt att se de ankommande gåsflockarna. De nalkas alla på ungefär samma höjd: c 60-80 m. 8 gäss kommer, det är sädgäss. Enkelbeckasin hörd.

1832 10 sädgäss kommer. Blåsand hörd vissla många ggr. Vingslåtter av flygande änder hörs också. En flock på c 25 dykänder kommer utifrån sjön men svänger västerut när fyren och försvinner utåt sjön igen. Att mycket osäker men kanske vägg ??

13 sädgäss ungefär från Ö störtar

1834 Det är nästan stilla nu igen. En del

1981-09-28 forts.

änder ses forthärande ligga på NK; jag ser knappt 25 st, men verkliga antalet är nästan säkert högre. Alkopparna döljer rätt mycket av NK. Jag ser också de på västra liggande gässen, de ligger strax utanför NK, ungefär i NV riktning från Torneå. Däremot är det nästan omöjligt att nu se änder på västra på detta avstånd.

1836 gässen kackla livligt och skrp. Ett par blärgäss hörde däri.
Inte en enda gåsflock kommer till, flyger hös flera ggr, blärand hös också ehuru ej mycket.

1853 gässen på sjön kackla någon minut (högst); i skogen hös tydligt ett par blärgäss.

1855 Jag ser från Torneå. Det har blivit delvis klar himmel åtminstone mot V-SV. Mycket svag vind. Temp. drygt 13° C. Ej fler obsar idag. Jag lagade middag och lade mig sedan tidigt.
Stora stridsvagnsförband åkade och kom flera ggr förbi skogen, även nu i mörkret. Stort sett, även en del skjutande. De ankommande gåsflockarna förefall emellertid ej påverkade, inte andra fåglar heller förresten.

1981-09-29, Gisdyp.

Jag vaknade omkring kl 0330 av att det regnade rätt kraftigt; det avtog dock snart. Upp 0440, då var det mulet men inte regn, nästan vindstilla, och 12° C. Morgonkaffe, men det var alldeles mörkt. Inga fåglar intet gåskackel.

0540 upp i Gornet, Blåsand h. Ensam sädgås kommer från Ö, flyger ut över sjön. Gäss [redacted] ses på västnet; där de landade igår kväll ses inte många, men på öppna sjön utanför Silvsåkra gods bådlepa ligger en flock, mycket approx. 100 ex. tes där, och ett par (ej större) flockar längre ute. Bofink h, sädesärla h, sångsvan h. Det är mulet och grått. Sävsparv h

0544 ladusvala h (måne rätt?).

Jag granskar sjön. I "Tarmen" ses ej en fågel, på NK ses c 200 änder, som uteslut ligger nästan alla i S delen.

0546 järnsparv h många ggr, bergfink h, en flock grönsiskor flyger över mig alldeles nära, men den bara hörs, ses ej. Det är skumt; man ser änder på sjön bara om de ligger relativt nära. Gärdsmyg h, smädopping hörd drilla ett par ggr, uppenbart från NK, långa drillar. Bofink h både från luften och från träden. Sångsvan h.

0550 exakt 10 gäss flyger ungefär österut enligt skiss. De är Tysta, och inte heller hörs gäss från sjön

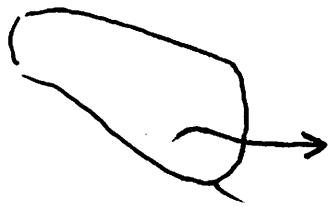

0552 Småfåglar av oannämnda arter hörs igen. Gäss lyfter, se nedre skissen. 50 mot Ö och c 28 starka mot SO - SSO (approx). Därutöver lyfte med

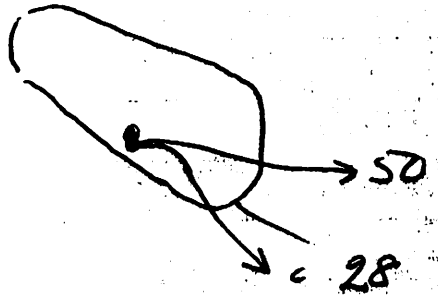

1981-09-29 / forts.

säkerhet en del gäss till, dock knappt mer än c 50 ex. Jag kunn ej se varthän de flög. Rödhake h, trädkrypare h, sädesärlor hörs i många ex, det är tydligt att de bryter upp ute i vassen och flyger över mot SO, men de flyger högt och jag ser dem ej: 1 Nyctalus flyger förbi. Rall skriker flera ggr. Gäss ligger lösa på sjön på olika ställen. Annan rall skriker från SO hörnet (den förra från N eller NV)
0556 nu mycket dämpat kackel av gäss från sjön. Svankullen med 3 juv sedd. Allasor av änder långt ute ungefär där huvudmassan av blåänder låg igår. Gässen tystnar snart. Sångsvan h ljen.

11 gäss flyger förb, se skiss (vilken med riktighet är approximativ) Det är blågäss. Det var nu så pass ljust att jag kunde se färgen på vingarnas ovansida, och naturligtvis ~~fjädrar~~ fåglarnas form, vingslagsfrekvens etc, däremot ej blå eller undersidor. Plötsligt lät de höra sig: en förb blågäss! 5 till, också blågäss, kom 200 m bakom, anslöt. 2 sångsvanar lyfter under gässen men faller snart. Järnsparv h, mesar h, koltrast h, sädesärla h: en kråka överflyg.

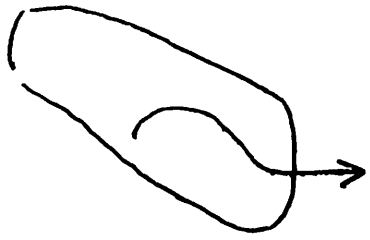

0600 Talgoxe h, sädesärla h, koltrast h, Den gässflock, som ligger närmast (se skiss), kacklar och lyfter, reser mot Ö. Det är 47 + 8 + 4 ex. Vid

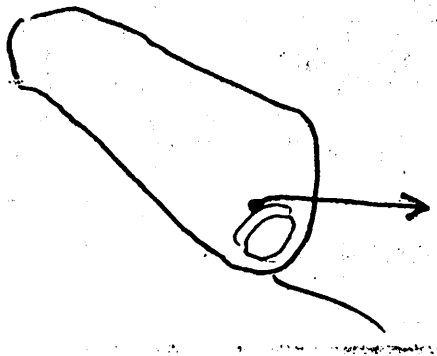

1981-09-29 forts.

uppflogen hörs ett par blärgärs, resten är sädgärs. Bergpipl. h. – Väder: mycket mild, mulet, stilla, dis på håll, men upp till c 2-3 km avstånd är sikten rätt bra. Kaja h.

0603 sädesärlor hörs i stor kör

0604 de flyger över ungefär mot SO, det är många ex, särkarlen några Tibal skäddmesiser, men de flyger högt, bara ett par rel. låga ex. – Samtidigt flyttar de sista gärsen som legat ett stycke utanför godsets västlega; det är SO sädgärs, de far österut. Bergpipl. hörs många ggr, ses också flyga över. Kolbrask ses, 1 ex flyger SV. Grönsiska hörs i hel kör, 3 Grankr. Trol. Gulsp. flyger högt mot SV. Liten gul fågel sjunger nära Gomeb, rätt ringa individuell. Stare hörd en gång.

0609 blåsand h. I skäddmesiser ses, häger skriker, bergpipl. hörs också just nu, mycket mer än bofink. – Nästan alla ändar ligger på vattnet, men i NO och N ligger ingen fågel (eller nästan ingen). Skissen visar ungefär [illegible] hur fågl. indelar sig. Beteckningarna NV och V sammanfattas ofta under namnet "Väst-änden" och är obetydl. skilda. Övriga gränser också ungefärliga.

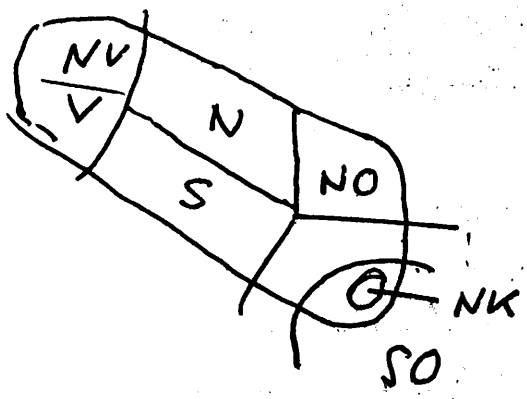

ändra skissen

1981-09-29 forts.

Mycket lite ovs på ändorna, enstaka ex eller 2-3-4 ex tillsammans ses flyga ibland. - Kaja h. Ulesar hörs, jag tror Galgoxe och blömes men är försiktig med alla de meslåten som jag inte med absolut säkerhet vet är ark-typiska.

Vassen är mycket låg och rödgul, i växlande grad förstås. Ullen den långa "Tungan" av vass mellan "Tarmen" och NK är grön och avgjort kraftig, och vassen norrut, norra delen, runt den ensamma döda björken, är också relativt kraftig och övervägande grön.

Noggrann skiss önskvärd.

0611 - 0621 småfåglar av grönsiska ses och hörs de flyger runt, fäller ete; någon flock kanske på stråle? Tungan h också. Inga andra småfåglar nu. På NK ses skedand o i tillsynes full praktdräkt, även andra skedänder (bra 2-3 ex sedda), några sedd i fö ex; huvudmassan där består av grågrand och brungrand därtill lite knipa. Fåglar. (Några blåsv!) Längre ute: blåsand rothöna etc, se nedan.

0621 massor av änder lyfter från NK, säkert 250 ex tillsvidare, alla med grågrand + brungrand. Mycket av de lyftande kom från vassen eller upp bakom vassar där jag ej ser dem från. Mycket änder blev liggande kvar på NK. En del skedand upp! 25 stora med S eller SO, Gårdsmyr h. Jag räknar nu änder: på NK c 300, ännu och stora utanför de vassrygar som avgränsar NK - SÖ, och på öppna sjön c 1100. "Tarmen" mycket, och längst i V + NV alltför dålig sikt.

Fortsättningen renskriven på maskin.

0627-0635 tillfälligt avbrott i obsarna.

0635 på vattnet strax utanför NK ligger 3 sångsvanar ad och 2 knölsvanar ad nära varandra. Knölsvanarna är föräldrarna till 3-kullen.

(275)

0637 plötsligt flock 150 starar upp från vassen nedanför stugan, närmare bestämt från vassens yttersta kant mot vattnet, just där vassen är betydligt större och kraftigare än längre inåt land. Stararna flyger kvickt iväg mot S. 3 taltrastar kommer över mot SV. Knölsvanen ad med en juv ses långt ute. Grönsiskor ses och hörs, eljes mycket stilla

0642 flock 15 finkfåglar flyger över mot NO, rätt högt. Bergfink hörd 3 sävsparvar lyfter ur vassen, hörs och ses, flyger mot SV. På jättehöjd mot den helgrå himlen upptäckes 6 svalor, funna av en slump när jag såg på sävsparvarna. Osynliga utan kikare; de flyger runt m 1 m tydligt, kanske dock med förflyttning mot S-SO. Kunde ej alls följas länge. Häger sedd

0647 30 vipor över sjön, lågt, de konstrar och svänger och kastar. F ö mycket stilla. Viporna stiger och flyger snabbt österut; det är 7 + 27 ex. 15 starar mot S,. Några skäggdoppingar sedda, de ligger spridda bland änderna och sothönsen (men sothönsen är inte talrika, åtminstone inte på närhåll).

0653 rödvingetrast hörd, och 2 ex ses flyga mot NNO högt uppe. Mina första för i höst. Större hackspett hörd från Ivans backe. Bofink h, järnsparvar h flera ggr. 2 ängspiplärkor nästan säkert hörda, men ej närhåll och ej fullt ⌀ bergsäkra. 1 kråka överflygande. Enstaka högflygande småfåglar ses. Kråkor skriker upprört och en del änder lyfter från NK, fäller dock efter c 50 - 100 m. Orsaken ses: en stor duvhök kommer söderut över vassen i god fart och mycket lågt.

I "tarmen" ses nu 2 liggande gräsänder. På NK ligger ~~massor~~ nu massor av gräsand och brunand, därtill kricka och skedand i måttligt antal, litet sothöns etc. 1 häger seglar in från S

0700 bofink lockar, 4 ex lyfter ur björkarna vid tornet och flyger bort mot NO.

0701 ladusvalor hörs, livlig kör, jag finner en gles flock på c 30 eller 40 ex, men antalet kan ha varit större. De flyger mot S ungefär, på stor höjd

0703 svalorna gör en stor sväng ut över sjön, försvinner strax. 2 koltrastar flyger norrut, högt. Flock c 20 grönsiskor virvlar runt. Brunänder, enstaka eller i mycket små flockar, är ibland uppe och flyger, en gång även 2 viggar, det är hanne + hona. 1 vit tamduva flyger rakt över tornet, kurs c sydost, flygbana spikrak. - Snöskata överflygande, grönsiskor ses och hörs fortfarande mycket ofta men flockarna är små, ibland är det enstaka ex. Blåmes h, flock ladusvalor högt uppe, rundflyger, kvittrar livligt. 2 kråkor ⌀ mot N, kort därefter 2 till på samma sätt.

0709 c 40 gräsänder fäller brant på NK.
5 småvadare flyger ungefär mot VNV i krokig kurs och kastande flykt och på c 40-50 m höjd. Se skiss: Mycket långt borta i ⌀ VNV över sjön vänder de och kommer med full fart tillbaka, stiger samtidigt högre. Kommer inom bestämningshåll: det är kärrsnäppor.

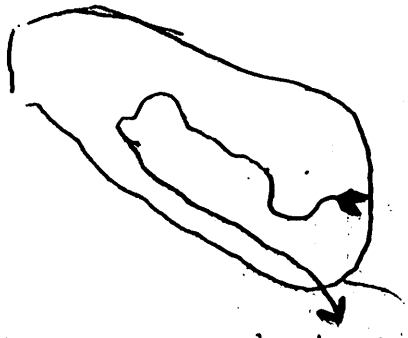

6 starar upp ur vassen. Gärdsmyg h.
1 snöskata flyger högt mot N-NNO.
Väder: molntäcket ligger lågt, ett flygplan som uppenbart passerar på relativt låg höjd, bara hörs. Trafikplan alltså.

0713 järnsparv stiger brant uppåt mot V, lockar därvid : det fina lätet som en liten silverklocka (som jag nog nästan bara hört från flygande ex. Har denna höst hörts många morgnar eller förmiddagar, när jag vandrat från Tenorgränden 8 till Ekologihuset.

35 grönsiskor flyger lågt mot V.

0715 ur vassrugge strax norr om NK lyfter en liten vattenfågel, allmän kroppsform ungefär som sothöna, kroppsfärg grå, men avståndet tillåter inte detaljstudier, dock ser jag ett svagt ljust vingband, se skiss som är högst approximativ. Fågeln flyger i flera stora svängar, mycket markerade även i vertikalled, och kvickt går det över ruggarna. Den fäller på vattnet framför en rugge men precis i kanten och försvinner genast i vegetationen. Otvivelaktigt sumphöna av någon art, men vilken? Jag har synnerligen begränsad fälterfarenhet av dessa arter. (I efterhand har jag tänkt över avståndet mellan tornet och den rugge där fågeln lyfte och där där den fällde. Skattar det till 250 m. Fågeln flög säkert ett par tre hundra m sträcka men så krokigt att den fällde nära den plats där den flög upp).

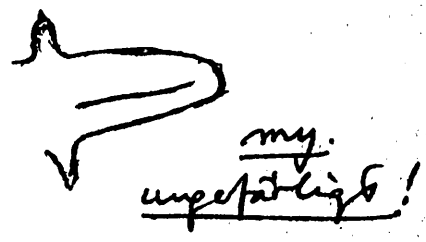

4 skrattmåsar flyger mot SO. Sånglärka hörd en gång. 1 skrattmås juv och 1 fiskmås juv flyger lågt över sjön, flyger runt, flyger bort mot Ö. - Nu ses över 300 änder på NK, 3 stjärtänder flyger mot SO, höjd c 200 m. Litet grönsiska rundflygande. Gärdsmyg hörd, kråka hörd. Några skrattmåsar lågt över NK. Några ladusvalor överflygande. Fågelliv mycket stilla.

0727 några regndroppar faller, men det slutar strax.

0730 jag ner från tornet. Större hackspett hörd. Svanar idag: läge som igår eller ungefär så. Ej noga studerade idag.

- - - - - -

Härefter avbrott i obsarna, men jag sitter mest på verandan.

0900 mycket änder på NK. 1 brun kärrhök juv sitter länge i buske i yttre kanten av NK.

0929 en dov men ovanligt stark smäll (från militärförbanden i omgivningen). Resultat: från NK lyfter c 350-400 änder: gräsand, brunand, bläsand, skedand, vigg. De far runt, men många fäller inom mindre än en minut på NK igen. Kärrhöken lyfter ej, änder längre ute på sjön ej heller.

0950 kråkor skriker upprört, och en häger juv kommer och börjar flyga runt i trånga rundor på bara c 10 m höjd över mycket begränsat område. Hägern skriker inte men har ett mycket lustigt och egendomligt läte, ett rätt lågmält och praktiskt taget oavbrutet morrande med något varierande ton: "orrreärrrrrorrrärrre, Hägern flyger ibland med halsen m 1 m utsträckt. Jag ut från verandan - och finner en stor duvhök sittande mycket lätt synlig i en av de högvuxna Salixbuskarna utanför kanalmynningen. Höken sitter med påfallande upprätt hållning och har tydliga längsfläckar på undersidan. Hägern flyger runt ovanför, oftast my. nära, och jag ser att duvhöken lyfter huvudet och följer hägern med ögonen. Detta pågår länge, ser särdeles trevligt ut.

0955 lyfter duvhöken plötsligt, kastar sig över busken och försvinner genast m 1 m mot söder. Hägerns läte blir högre ett slag, fågeln flyger runt ännu något efter hökens försvinnande.

- - - - - -

Efter c 1000 satt jag mycket på verandan och tittade ut men gick också ut och plockade björnbär och fick ihop en lagom portion. Gjorde i ordning i stugan, åt en måltid, diskade, städade etc. Vid två tillfällen såg jag massuppbrott av änder, ena gången på NK och kanske även längre ute, orsak okänd, men mycket fågel var uppe; andra gången var minst 1½ timme senare, då var det en båt långt bort [andra änden av sjön] nära ; den var också ute på öppna sjön neråt godsets båtlega etc. Den skrämde upp massor av änder, särskilt bläsänder, och det är åtminstone

troligt att en hel del änder lämnade sjön, men detta kanske bara tillfälligtvis.

Jag var uppe i tornet ännu en gång på f m och fann att antalet synliga änder på öppna sjön hade minskat, dock låg fortfarande en hel del kvar på långt håll.

(277)

Strax utanför NK fann jag nu en fin flock på c 120 sothöns. En fiskgjuse flög över sjön, först långt bort, sedan mycket närmare, den ryttlade över NK. Vid kanalmynningen hördes överflygande bofink, bergfink (mer än bofink!), vidare gulsparv (de första på länge). Över ängen (betesmarken) mellan sjön och Silvåkra allé flög en småfågelflock runt, den var tät och lättrörlig, och jag misstänkte hämpling. Ett tu tre kom flocken närmare i en lång flyktsväng: hämpling alltihop, c 130 ex!

- - - - - -

Kl 1300 började det blåsa upp rätt plötsligt, ungefär från SV. Vinden blev inte hård men rätt frisk, det föreföll som om en kallfront nalkades, men molnigheten förblev oförändrad: mulet och grått, och temp låg omkring 13° C och ändrades inte nämnvärt.

Kl 1510 startade jag vandringen upp mot Kvinnevad. Vind måttlig ökade ej mera; fortsatt gråväder men hygglig sikt. På vägen upp hade jag ängspiplärkor ett par tre ggr, 2 ormvråkar helt lågt, och nära Kvinnevad rätt mycket svalor, de flög glest mot V ungefär, höjd 1 - 20 m. Plötsligt ökade antalet så att c 30 eller 40 syntes samtidigt. Bara ladusvala sedd, nästan enbart juv., men jag tyckte mig höra hussvala en gång. Ingen backsvala; OBS att den arten häckar just här i sandtaget.

Kl 1625 kom bussen. När den körde in i Revingeby, susade en sparvhök alldeles framför bussen, lågt bland villor och träd.

Tillägg: igår 28 sept, på vandringen ner mot stugan: en skogsödla, ett litet ex, sågs på järnvägen, mellan rälsen, språng mycket kvickt på rälsen på den flata basen, kunde inte komma över skenan men kröp till sist under. Nästan hela vägen låg rälsen tätt mot marken resp. mot slipers, så det kan mycket väl ha varit svårt för ödlan att komma ut.

1981-10-11, söndag.

Jag tog buss från Lund 1235, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1307. Från bussen sågs inne i Lund stad 2 rödstjärtar och vid uppehåll i S Sandby en tredje rödstjärt, vilket jag finner litet underligt. En tornfalk ryttlande V om Revingeby. Därutöver nästan ingen fågel, ett par ladusvalor dock sedda.

Jag vandrade sakta från Kvinnevad till stugan. Ängspiplärka allmän, många ex sedda (delvis uppskrämda) och hörda. Även sävsparv ofta sedd och hörd, och säkert ett par tiotal ladusvalor sedda. 1 tornfalk ryttlande, kort därefter 1 tornfalk rätt högt kretsande, möjligen dock samma ex. 1 ljus ormvråk kretsande på långt håll, 3 normalfärgade ormvråkar närmare. 6 skrattmåsar högt kretsande. 1 normalfärgad ormvråk sittandd i skogsbryn. Bofink hörd, grönsiska hörd. 2 obestämbara gäss flygande mycket långt borta. Rödhake hördes knäppa, kaja hörd. 1 glada högt uppe, den glider sakta söderut. - En enda kanin sedd, detta nära Kvinnevad.

Väder: mycket god sikt, måttlig vind omkring V, mest molnigt av vita och grå rätt lågt liggande cumuli, men mycket ljust och det blev alltmera solsken under vandringen. Risk för någon skur, men bara några droppar föll.

Insekter: på örtvegetationen nära Kvinnevads f d hållplats (=järnvägshållplats) sågs flera larver av Macrothylacia, minst 6 levande och stora samt en död. Från järnvägsvallen lyfte en amiral (Vanessa [illegible] eller Pyrameis atalanta), den flög med stor snabbhet söderut i solen.

Jag gick söderut och tittade mig flitigt omkring, granskade ofta himlen. Mycket goda möjligheter att se rovfågel och andra kretsare mot de ljusa molnen. Fann 1 sparvhök kretsande rätt högt. Strax före Saltkråkan hördes korp, 2 ex, de ropade i ett kör och föreföll mycket exalterade. Visade sig över trädtopparna, flög runt över begränsat område, men jag gick inte dit för närmare inventering. 1 glada sågs högt ovanför korparna, även den gled mot S med stjärten hoplagd och vingarna rätt indragna, som föregående ex ungefär.

Jag går ner vid Saltkråkan och tittar ut över sjön, ser 1 brun kärrhök juv, ett par knölsvanar i vattnet, 2 överflygande stjärtänder etc och en hel del änder i vattnet men gör ingen närmare granskning av dessa. 1 nötskrika flyger mot S över skogen. Mycket grönsiska, flera flockar flög över, mest mot S eller SV, oftast dock bara 15-20 [illegible] ex/flock. Men i strandskogen mellan Saltkråkan och stugan var det bokstavligen fullt av grönsiskor, både i alarna och andra träd och nere i nässlor och andra örter inne bland träden. Hundratals ex här, och med visshet ett par tre hundra ex sedda inalles på vandringen.

1352 ankomst stugan. 1358 kom en flock på 40 vipor mot O-OSO över sjön.

1400 jag upp i tornet, gör noggranna studier av sjön och dess fågelliv. Bruna kärrhöken juv återsedd, och 1 gjuse kommer från NO och börjar ryttla över sjön, ses rätt länge, men jag släpper den för att räkna vattenfågel. Finner följande: Den s k "tarmen" utan synlig fågel. Även NK (=närmsta klarvatten) [illegible] fattig på fågel jämfört med föregående besök; jag ser högst 40 gräsänder, 25 skedänder och några krickor samt c 20 sothöns, därtill 3 knölsvanar juv. Mer fågel fanns dock men kunde ej studeras noga eftersom alarna nu döljer åtskilligt av vattenytan. Nästan säkert var det c 25 gräsänder till och minst 25-30 krickor, och ev. annat.

Huvudmassan av änder och sothöns låg vid de "yttersta ruggarna" uppe i NV, de bildade ett långt men tydligt stråk som sträckte sig även till sjöns NO del, där dock bara c [illegible] 100 ex låg. Även låg en del änder och sothöns rätt nära utanför NK. Totalt sågs här c 700 eller 750 blandade vattenfåglar, de låg om varandra, men en stund var de i fullkomlig drömbelysning och kunde studeras noga. Jag fick c 150 gräsänder, minst 200 bläsänder, c 100 brunänder och c 300 sothöns. Därtill 4 + 4 [illegible] stjärtänder, minst 25 skedänder och minst 3 skäggdoppingar. För svanar se nedan. OBS att det verkliga antalet änder ø och sothöns i denna del av sjön måste legat avsevärt högre, skattat kanske 1000 ex inalles.

Långt i väster låg en båt innan jag gick upp i tornet, därför fanns där inte många synliga fåglar, men längst uppe i NV låg en hel del obestämbar vattenfågel, allra minst 250 ex sågs, och verkliga siffran kan givetvis vara mycket större. Därtill sågs däruppe minst 6 svanar, jag tyckte först att ø 3-4 juv fanns däri, men dessa återsågs ej; [illegible] däremot sågs sångsvanar därborta något senare, se nedan.

Efter kort stund kom ännu 1 gjuse, även den kom m l m från NO; det tidigare sedda ex var kvar. 1 + 1 hägrar. 1 sparvhök mot S över sjön. Långt ute i NNV (ungefär) fann jag en rad vita fåglar, som i kikare och tub befanns vara 9 + 3 skäggdoppingar. Rall skrek 1 gång. En gjuse juv kommer mycket nära och lågt över tornet med en ovanligt liten, men rätt hög och hoptryckt fisk som i det starka solljuset hade utpräglad silverglans. Fågelns ungdräkt syntes mycket fint. Ladusvalor ses ideligen, inga stora flockar men arten my. allmännare än jag trott. Trastar över-

1981-10-11 forts.
flygande rätt ofta, rödvinge mest men även snöskata och taltrast och någon koltrast, dock bara enstaka ex eller 2-3 m 1 m tydligt tillsammans. [redacted] 1 ormvråk. Flock 17 sothöns på NK tätnade mycket tydligt och snabbt när gjusen flög rakt över på c 25-30 m höjd, men fåglarna lyfte inte.

Nu härligt solsken och utmärkt sikt. Jag försöker få ordning på svanarna i sjön. På NK ligger förutom de 3 unga knölsvanarna även 2 ad, uppenbart föräldrarna. Norr om NK ligger 3 sångsvanar ad och 1 knölsvan ad nära varandra utan synbar irritation från någondera hållet, fåglarna tar föda under vattnet, och knölsvanen har inte rest vingarna. Ett stycke därifrån 2 andra knölsvanar ad. På annat håll rätt långt därifrån ligger 1 knölsvan ad och tämligen kort bit från godsets båtlega ligger 2 knöl ad. På grund av det fina ljuset ser jag nu också att de 8 svanor ad som är synliga i V ändan är sångsvanar allihopa, de hörs också. På andra platser långt bort i V + NV ses 1 + 1 obestämda svanar ad.

[redacted] 2 gråtrutar överflygande i sällskap, 1 ad och 1 juv. Fiskmås ad sedd. Nära tornet hörs trädkrypare och bergfink, och [redacted] grönsiskan är avgjort allmän, ses och hörs oavbrutet, ofta några sittande nära i trädtopparna, överflygande och/eller rundflygande i smärre sällskap etc. Ännu 1 sparvhök sedd, ladusvalor visar sig nästan hela tiden, en ensam vigg flyger runt, 2 knipor (ej ♂♂ ad) ligger på NK alldeles nära de 3 ungsvanarna, fiskgjusen nr 3 kommer tillsynes, 2 blåhökar kretsar i V, 3 enkelbeckasiner, fiskmås både ad och juv ses [redacted] i ringa antal, och 1 häger ses flyga på håll.

1455 ner från tornet. Jag dricker kaffe på verandan, tittar ut över sjön, ser ladusvalor, grönsiskor, trastar (men nästan bara enstaka ex av trastar). 6 gäss på håll i V-NV, jag tror inte det var sädgäss. 10 + 1 enkelbeckasiner rundflygande. 5 blåhökar samtidigt kretsande i V, därav 1 ♂ ad. Sävsparv sedd, bl a 1 ex sittande på telefontråden bakom huset. 1 Aeshna flyger över vassen. Det är mest sol och fin sikt. Temp. vid ankomsten var 10° C, nu när klockan är 1530 är den 8° C. Enstaka kråkor över sjön och sittande i busktoppar. En rovfågel passerar lågt över vassen och med god fart mot S, det var praktiskt taget säkert en (stor) duvhök, men jag såg den ytterligt kort och undviker att ta den med i artlistan. Ringduva sedd, men bara helt enstaka ex på håll. Skogsduva: 4 ex flög över mot "stora heden".

Obsar c 1530-1615 ej sammanhängande; [redacted] intet nytt sågs, men aktivitet av trast och grönsiska fortsatte. Kl 1620 flög 6 trädlärkor lågt förbi över P-platsen; det är troligt att de just hade lyft.

1630 åter upp i tornet. Änder och sothöns: ingen nämnvärd ändring. Svanar: för-[redacted] utom det ovan sagda sågs 1 ad 2 juv knölsvanar ute på öppna sjön (men det är tänkbart att dessa utgjorde del av 5-kullen; se nedan). 1 fiskgjuse rätt nära, den störtar ner och kommer upp med mycket stor och tung fisk, flyger rakt emot tornet, passerar norr därom mot Ö eller kanske SÖ. Grönsiskor nu massvis!! Långt ute på sjön samlas en del mås, det är mest skrattmås men även några fiskmåsar juv och någon fiskmås ad; summa ex av båda arterna säkert 50, (Och det blev fler, se nedan). Litet kricka sågs på NK. Överflygande flock c 25 kajor mot N-NV. Bruna kärrhöken juv återsedd. 4 kärrsnäppor kom med full fart mot V eller VNV. Några koltrastar bryter upp, en och en, men kort efter varandra, och far mot S-SV. Detsamma gör 1 + 1 + 1 rödvingar + några trastar till. 1 knipa flygande, fäller ute på sjön hos 2 andra knipor, som högst sannolikt är hannar ehuru ej fullt utfärgade tycks det Flock på 3 starar rundflygande! Glesa förband av skratt- och fiskmås drar mot Ö, de rör sig som alltid på en bana ungefär från sjöns NO "hörn", alltså långt norr om tornet, men lättar att bestämma. Många tiotal inalles. 1 sparvhök från N, nalkas, men tappas och återfinnes ej. 1 nötskrika sedd. Ensam sädgås rundflygande. Flock 30 starar över SO-hörnets vassar. Ladusvalor i förvånande stort antal, många tiotal säkert sedda (men ej räknade). Mer mås mot Ö ss förut. Ängspiplärka hörd, och större hackspett hörd från Ivans backe.

Ungefär 1645 kom en stor finkflock med kurs ungefär mot S eller SSO, säkert var det bofink och/eller bergfink, c 75 ex. Kl 1701 och 1703 kom likadana flockar med samma kurs,, jag tror det var allra mest bergfink. Månne mot nattplats eller kanske sträckflykt? (När jag såg flockarna trodde jag det var flykt mot nattplats, men dagen efteråt fick jag höra att Inga och Thomas hade haft stora flockar av grönsiska och bofink/bergfink utgående med kurs c 130 - 140 grader, alltså mot SO, på kvällen på söndagen, studerade med radar från Vitemölla etc. Klar sträckrörelse uppenbarligen.). [redacted]

Resten renskriven på andra maskinen.

Kl 1705 hade jag ytterligare c 50 finkar på samma sätt. Glesa måsar fortsätter att resa mot Ö (nattkvarter Vombsjön, tror jag).

Kl 1707 mer bergfink samma kurs. Nu finner jag knölsvanarnas 5-kull ute på sjön, båda ad och alla 5 juv tillsammans. Snöskata hörd. Flock 300 finkar mot SSO ungefär!

1981-10-11 forts.

1708 ff flera starflockar kommer, dels mycket lågt ungefär från norr över vattnet, dels från NO-O precis över trädtopparna och tornet, manövrerar ytterst snabbt och susar ner till vassen. Antal ex c 50-200 per flock.
11 sädgäss flyger på c 100 m höjd enligt skiss, de håller jämn höjd och rak flygbana, fäller ej.

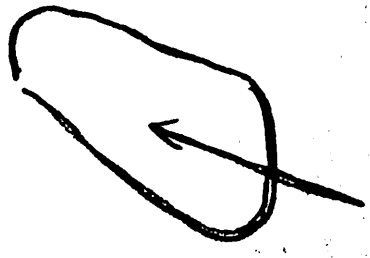

1712 nu har det blivit c 4000 starar över SO-hörnets vassar, de försvinner mot S men nya flockar på c 50-150 ex/flock kommer över tornet etc till vassen.
1 gröngöling flyger mot SV nära tornet.
60 + 30 + 15 finkar passerar ungefär som förut, kurs c SSO.
Järnsparv hörd, flyktlätet.

1715 c 2000 starar fäller i vassen, just i den del av vassen som är kraftigast och tätast och som ännu behållit sin dominerande gröna färg; den biten ligger mellan "tarmen" och NK. Övriga vassar dels lägre och oftast glesare, dels överväg. gulaktiga.

1717 nu minst 200 ladusvalor lågt över vattnet! Jag räknar noga, och 200 är minimisiffra. Vinden har nu mojnat nästan helt. Fin kväll

1719 nu 250 ladusvalor. Och därbortom ses 7 blåhökar, kretsande nära varandra, därav ingen hanne ad. Stararna "sisslar" i vassen.

1720-1725 svalor fortfarande anländer; det blir minst 500 ex lågt över sjön. Stararna har nu ökat med ytterligare några tusen, de är uppdelade på flera flockar som flyger lågt över sjön, ofta inne bland de i vanlig ordning kringsvärmande svalorna. Eventuellt rör sig en del starflockar m 1 m norrut. Inte säkert att de kommer att stanna på ovan angivet nattkvarter. Smådopping hörs drilla flera ggr.

1726 en stor Volvo GBE 207 anländer, den har Jägarförbundets emblem (örnen) baktill. Alltså [redacted] en eller flera naturvårdare modell Schmitz i antågande.

1727 häger skriker, 2 ex går upp alldeles intill varandra, de flyger mot O eller SO rätt lågt och skriker hela tiden i ett kör. Mycket stare flyger nu ungefär norrut, alltid my. lågt över vattnet. Bläsand hörd.

1730 1 häger kommer enligt skiss:

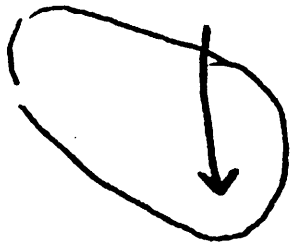

Den flyger högt, c 200 m upp, sänker sig ej nämnvärt.
Nu är antalet svalor över sjön omkring 1000, en ovanligt hög siffra i oktober. Hela dagen endast ladusvalor sedda, och ingen ad sedd. (Ett par unga män i tornet sade att de idag sett backsvala vid Vombsjön!).
Ovannämnda Volvobil vänder och far bort. Ingen människa kvar, (och intet skott lossades ikväll från denna del av sjön. På stort avstånd hörde jag 1 eller 2 skott).

1732 flock minst 20 ladusvalor kommer från Ö, lågt över tornet och relativt tätt samlade. Rödhake knäpper. Svalorna över sjön flyger nästan hela tiden lågt, och det är svårt att se dem på långt håll, trots att det blivit lugnt nu. Med andra ord: antalet kan vara betydligt över 1000 ex!

1735 svalor fortfarande uppe, lågt över sjön. Jag går ner från tornet

1736 temp nu +6½ grader C. Gärdsmyg hörd, rödhake också hörd.

1737-1750 gräsand och bläsand hörs, men ej gäss. Under dessa 13 minuter mörknar det mycket hastigt. Kvällen är inte mörk, trots en del moln.

1753 några gräsänder flyger mot O eller SO

1755 mycket änder bryter ✓ upp, reser ungefär mot O-SO. Det är så mörkt att änderna praktiskt taget bara kan ses mot [redacted] västerhimlen men ej mot mörk bakgrund. Även 1 häger lyfter, far mot O. Rödhake hörs, rödvinge hörs.

1981-10-11 forts.

1758 nu tyst ett par minuter, därefter hörs ett okänt läte, svårt att härma.
1805 kattuggla hörs ett par ggr, det blir flera ggr, men till min förvåning inga gäss alls. Det är nu närmast nattstämning, men lågt i öster står en nästan full måne, den är vit, inte rödbrunaktig. Den döljes ibland av drivande moln. Men vind vid markytan mycket svag (tvärtemot prognosen i morse).
1814 gäss hörs!! Bara sädgäss. Några småflockar kommer österifrån, ja ser mot västerhimlen (alltså när de passerat över mig) 2 + 7 + 5 + 10 ex + en flock på ungefär 20 ex, säkert ej fler i varje fall, alltså summa c 45 ex. De fäller i sjön, men nästan säkert ej på NK utan längre ute.
1815 ytterligare några sädgäss hörs, men ses ej
1820 jag avgår till fots med kurs mot Harlösa. Jag går på vägen upp mot allmänna vägen, men sneddar över f d sandtaget. Det är natt, men månen i Ö stiger högre och lyser starkt.
1827 jag är på allmänna vägen tvärs för Ivans backe. Gäss hörs, inga stora mängder men det är mycket tydligt att de nalkas både från NO och SO (ungefär!) Jag finner i [redacted] kikaren c 35 + 20 + 7 + 6 ex, som kommer flera hundra meter S om mig, samt c 25 ex som kommer norr om mig, rätt nära. Alla mot Krankesjön. Därefter en [redacted] ensam gås. Allt är sädgäss. Därefter hörs tydligt litet kackel från sjön men ej från flygande flockar. Jag fortsätter mot Harlösa.
c 1835 rödvingetrast hörs nära
c 1850 kattuggla ropar flera ½ ggr från området O-SO Kvinnevad, inte särskilt nära håll.
1905 ankomst Harlösa f d järnvägsstation, numera busstation
1920 bussen avgår Harlösa
2000 bussen ankommer Lund
2008 lokalbussen (stadsbussen) avgår Botulfsplatsen
2028 jag ankommer Tenorgränden 8.

Tillägg: på e m, omkring kl 1600, lyfte 3 nötskrikor strax efter varandra ur lilla aldungen framför tornet och flög mot SV, fällde dock efter att ha korsat gläntan framför stugan.

Ytterligare tillägg: Totala antalet observerade skäggdoppingar skall vara minst 22 ex, och antalet sedda vigg minst 4 ex.

1981-10-17, lördag.

Inga och jag for ut till stugan, ankom dit 1125. Vid Revingehed sågs 1 ormvråk. Jag obsade från verandan 1125 - 1225 och såg: summa 7 lågsträckande sparvhökar och 1 högsträckande dito. 1 sparvhök kretsande på enorm höjd. 2 lågsträckande ormvråkar och c 3 högsträckande dito. Mer än 10 ormvråkar kretsande dels på stor höjd och dels på enorm höjd, dock under molnen. Därtill sågs [illegible] inalles c 10 obestämbara kretsare och sträckare på jättelångt avstånd (säkert menas rovfågel som vanligt i dylika fall). Ännu 1 sparvhök sträckte förbi. 3 blåhökar hannar ad och 1 annan blåhök sågs, alla dessa kom lågt.

I sjön sågs:
1 snatterand, 50 gräsänder, 15 krickor, 30 brunänder. På NK 300 sothöns samt litet gräsand, brunand, vigg; därtill där 1 skäggdopping. Detta bara i början, innan noggranna obsar börjat. På sjön låg också en sångsvanfamilj på 2 ad och [illegible] 4 juv, alla lyfte 1135. Även 3 knölsvanar juv sågs. Längre ute på sjön låg flera sångsvanar och flera obestämda svanar. 1 nötskrika flög förbi mot SV eller SSV. Enstaka bofinkar och obestämda småfåglar kom högt mot SV-SSV, likaså 1 ladusvala. Ungefär 20 vipor över sjön. Fiskmås flera ad och någon juv. Obestämda måsar c 10 ex på stort avstånd, men det var nog fiskmås.

Kl 1210 kom Lisen ut med bil.

Kl 1225 - 1240 and-uppflog, vidare 5 hägrar. Knipa, bläsand etc.

Vi gjorde en rundvandring, såg därvid [illegible] ängspiplärka, 1 ormvråk grönsiska, sävsparv, snöskata, 3 kajor, 2 ljungpipare. Och på Vombs ängar 110 gäss, 2500 vipor, c 3000 starar, 1 blåhök juv, svartfågel. Grönfink hördes. OBS att rovfågel nu sågs mycket fåtaligare än på förmiddagen. På ängarna också kreatur och ryttare. (Se nedan!)

Anteckningarna slutar här, så när som på det lilla tillägget härnedan. Men jag fyllde i ett tryckt exkursionsformulär när vi gjorde en längre runda med bil till ängarna och Vombsjöns V sida. Formuläret finns kvar. Här kommer en avskrift av detsamma, på nästa sida.

Tillägg: i Lund sågs steglits idag, och idag eller möjligen någon dag tidigare såg jag i en villaträdgård på Tenorgränd en koltrast med en helvit stjärtpenna.

Nästa sida: artlista Krankesjön, Vombs ängar, Vombsjön V.

1981-10-17 forts.

Exkursionen till Krankesjön, Vombs ängar och Vombsjöns V sida. Obsar började vid Krankesjön 1125, slutade 1625. Väder: jättefin sikt, fint väder, men bymoln och cumulusmoln fram till c 1400, därvid föll också något regn. Klar eftermiddag. Här kortfattad artlista. För vidare kommentarer se härnedan. (s = sedd)

skäggdopping s
häger 5
gräsand mycket över 200
kricka 25
bläsand 150
skedand 1 hanne
vigg s
brunand 150
knipa 1
sädgås 110 + 250 samt sedd i icke angivet antal vid Vombs Södergård, samt 100 utanför Norregård. Även sedd överflygande. Inga sädgäss sedda vid Vikens gård.
bläsgås: ett fåtal ex sedda på Vombs ängar
knölsvan: en kull på 3 (juv); en kull på 5 juv och 2 ad; kanske sågs flera ex.
sångsvan: kull med 4 juv.
obestämd svan: summa högst 15 ex.
snatterand 1 sedd (se föreg. sida)
ormvråk s
sparvhök s
blåhök 3 hannar ad och 2 andra ex; därtill ännu 1 ex V om Harlösa, ej hanne ad
tornfalk 1
sothöna 500
vipa: 2500 Vombs ängar, 1000 vid Vikens gård (söder om vägen) samt 150 vid Skatteberga!! Se nedan
ljungpipare 2 + 50 sedda Vombs ä
enkelbeckasin minst 110 Vombs ängar + flera flockar + spridda ex; se nedan
morkulla 1
obestämda vadare över 100 Vombs ä, se nedan
gråtrut 1 + 6 + fler sedda
fiskmås över 10 sedda
skrattmås s
obestämda måsar c 30
skogsduva 1 ex
ringduva bara 1 ex, flög över Krankesjön
sånglärka sedd och hörd
ladusvala 1 + 2 + 1 + 1, därtill sedd vid Vombsjön enligt nedan
kråka s
råka s
kaja s
skata s
nötskrika 1 s
mesar hörda men ej studerade idag
gärdsmyg hörd
dubbeltrast 3 ex sedda
snöskata flock s
taltrast ofta sedd
rödvingetrast också ofta sedd
koltrast s
rödhake 2 ex hörda
järnsparv hörd
ängspiplärka allmän
stare allmän på Vombs ängar
grönfink: flock s
steglits sedd i Lund, se föreg.sida
grönsiska s
hämpling: flock s
domherre hörd
bofink fåtaligt sedd
sävsparv flera sedda
gråsparv sedd i Silvåkra by
pilfink också s " "

Kommentarer och tillägg:

se nästa sida!

1981-10-17 forts.

Artlistan omfattar uppenbart mest fågel som sågs vid Krankesjön och på Vombs ängar. Det framgår av följande tillägg, där det uttryckligen säges, att de gäller fågel som sågs vid Vombsjön:

OBS: i Vombsjön småflockar av vigg, därtill långt ute gräsand samt likaledes långt ute måsar (obestämda). Vid Hjälmarödshörnet [redacted] massor av mås, skratt och fisk, summa 800 - 1000 ex, därtill fler på håll, incl gråtrut i ringa antal. OBS också ladusvalor över Furets kant, c 20 - 25 ex sedda. (Dessa 5 rader nästan ordagrant citat).

Artlistan kräver ytterligare ett par kommentarer:

(a) i artlistan står "obs sällskapet knöl + sång(-svan)". Inga ytterligare anteckningar finns, men jag minns att en kull knölsvan [redacted] låg i närheten av [redacted] sångsvankullen på närmsta klarvatten; delvis låg de faktiskt i en flock utan att man såg några misshälligheter. [redacted] Så brukar de inte bete sig.

(b) Vombs ängar var delvis mycket våta. Antalet vipor där var som synes mycket högt. Men ännu märkligare var att jag såg över 100 enkelbeckasiner i en flock; den lyfte nära en mängd vipor och gjorde en snabb rundflygning och fällde igen på håll; den var tät ungefär som en ljungpiparflock men inte "skiktad" på samma sätt, och den främmande flockbilden gjorde att jag beskådade fåglarna extra noga. Förutom denna flock som jag snabbräknade till [redacted] minst 110 ex sågs flera mindre flockar samtidigt, och det är nära nog säkert, att de obestämda vadarna, som jag uppgivit från Vombs ängar till ett antal av över 100, också var enkelbeckasiner. Möjligen fanns ljungpipare däribland. Denna flock hann flyga så långt bort, innan jag granskade den, att min bestämning inte blev alldeles bergsäker. Oerhörd siffra för enkelbeckasiner på en gång på en plats! (Man kan undra hur det var i gamla dagar när kärren inte var utdikade!)

1981-10-21, onsdag.

Jag hade överenskommit med Nils Åke Andersson, som f n är på besök hos sina föräldrar vid Varalöv nära Marieholm, att vi skulle ta buss från Lund 1240 ut till Revingehed. Därifrån skulle vi gå till stugan, studera djurlivet på e m och kvällen samt bo i stugan på natten. Nästa morgon skulle vi fortsätta obsarna och därefter hämtas av Lena för en rundtur i S Skåne. Jag hade också bestämt mig för att bjuda Lena och Nils Åke på en god måltid på torsdagskvällen.

Programmet genomfördes. Jag medförde tillräckligt med mat m m, och Nils Åke hade också handlat en del goda saker, bl a en utmärkt ost. Vi kom till Revingehed (Kvinnevad) 1315 och vandrade därifrån på järnvägen ner till stugan. Mycket litet fågel trots fint väder: sol, täml. svag SV vind, växlande molnighet, någon lätt skur men över oss kom knappast någon mätbar nederbörd. Vi såg resp. hörde på vandringen: 1 ormvråk, 1 fjällvråk, järnsparv s h, rödhake dito, taltrast dito, rödvinge dito, koltrast dito. Idag måttligt med trast. Vidare lyfte 5 korsnäbbar varav 2 röda från en talldunge nära Kvinnevad, de kom fint förbi i stor sväng, försvann mot NO ungefär.

När vi fick första glimten av Krankesjön såg jag en ensam skedand flyga lågt över vattnet. Samtidigt såg jag 2 ad och 5 juv svanar lyfta rätt långt ute och flyga bort mot V (så småningom nog snarast SV) och försvinna. Art ej bergsäker, tyvärr, men det är inte osannolikt att det var knölsvankullen med 5 vuxna ungar (och kanske såg jag just deras uppbrott från sjön?!?). - Vidare sågs/hördes flera ängspiplärkor, trädkrypare, kungsfågel; grönsiska några ggr men idag inga stora flockar. Inga gäss, och obs det ringa antalet rovfåglar. Inte heller sågs duvor eller starar, och av kråkfågel inga flockar. Finkar få, och inga nämnvärda flockar. Större hackspett hörd från Ivans backe och på ett ställe till.

1402 ankomst stugan i fint väder. Vi tog en fika på verandan. Väder fortfarande fint. Härligt att vara här igen.

1505 vi går upp i tornet. Strålande väder, nästan klart, svag vind, utmärkt sikt. 1 spillkråka överflygande, dessutom hörd senare, troligen ej samma ex. Större hackspett hörd, grönsiska likaså. Fågel på sjön: i "tarmen" sågs 29 sothöns (verkliga antalet säkert högre). På NK och de synliga vattenavsnitten närmast utanför kanalmynningen räknade jag c 190 sothöns, c 15 gräsänder, 2 viggar, 15 brunänder, enstaka bläsänder, även hördes (andra) bläsänder men i helt ringa antal. Vidare 2 skäggdoppingar samt knölsvanfamiljen på 2 ad och 3 juv. Kullen med 6 juv däremot inte sedd idag. Tämligen nära ovannämnda knölsvankull låg 2 ad och 3 eller troligen 4 sångsvanar juv, det såg ut som en kull.

Närmast utanför de ruggar som avgränsar NK sågs knappt mer än 100 fåglar på vattnet: c 50 gräsänder, 5 bläsänder, 10 brunänder, 30 sothöns och 1 skäggdopping.

Ytterligare litet längre ute såg jag med tubens hjälp c 130 fåglar varav c 75 gräsänder, 25 sothöns, 10 brunänder, ett fåtal bläsänder och 3 + 1 + 1 + 1 skäggdoppingar samt ännu en bit längre ute några skäggdoppingar till.

Långt ute på öppna sjön några tiotal sothöns, några bläsänder och några brunänder.

2 korsnäbbar flög över mot NO. Rödhake hörd. Kl 1525 sågs ute över sjön 10 skrattmåsar och 10 fiskmåsar och längre ute ytterligare flockar av samma arter, de kretsade över vattnet. 3 kajor. Skata hörd. Och 1 fjällvråk drog över mot SSV eller nästan S. Vidare 1 + 1 + 1 + 5 ladusvalor juv, därefter flera sådana till.

Strax utanför norra gränsen av NK låg 2 knölsvanar ad.

Längst bort i V sågs drygt 15 obestämbara fåglar på vattnet (men jag vet att det nästan alltid är omöjligt att se och bestämma det mesta av vad som ligger så långt bort). - Glest fördelade på sjön låg ytterligare c 5-8 skäggdoppingar.

Vi observerade att, när 2 av de unga sångsvanarna "halvdök" och stod på huvudet i vattnet, samlades 3-5-7 sothöns och 1-2 bläsänder precis bakom svanen ifråga, alltså bakom den uppstående ändan! Tog näringsbitar (växtdelar) som revs lös och flöt upp, förmodade vi.

1981-10-21 forts.

1534: en duvhök flyger mycket lågt norrut över sjön, rätt nära, svänger mot NO in i strandskogen. Längst uppe i NO ligger en flock på 5 gräsänder (OBS att här nästan alltid är fågelfattigt). Gärdsmyg hörd, men mycket litet småfågel är i farten; intet utöver vad som angivits. Häger hörd. Ensam vipa flyger västerut. 1 blåhök, ej hanne ad, kommer från NO rätt långt borta, kurs mot V änden av sjön. 2 vipor mot V. Domherre hörd, hanne fäller i trädtopp helt nära. Gräsänder simmar fram ur vassarna strax utanför NK, jag ser nu betydligt flera än när de räknades nyss. Skissen visar var de flesta kommit fram. Även på NK fler gräsänder än förut. → se nederst !

1545 1 snöskata flyger mot SSV. 1 rödvinge uppe och far. 2 vipor mot V. 2 kajor sedda, 1 kråka likaså. Ensam sädgås mot NV. Mycket långt bort i V i sjön ligger 2 svanar, de verkar korthalsade men art ej säkert bestämbar.

1555 12 ladusvalor och 1 hussvala kommer nära tornet, flyger runt, försvinner snart. 1 koltrast s, 1 nötskrika flyger mot SV

1558 7 storskrakar kommer från V ungefär enligt skiss, fäller i sjön rätt nära NO hörnet. Ingen utfärgad hanne bland dem. Gärdsmyg h igen, gröngöling h, stjärtmes h. 1 fjällvråk ses över sjöns norra strand. 3 + 1 + 18 fiskmåsar kretsar över sjön men rör sig i stort sett mot öster; de flesta är juv.

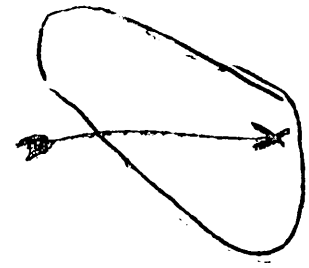

I det mycket starka motljuset ses att någorlunda stora mängder trichocerider är uppe och svärmar; glesa och individfattiga svärmar är det, men jag ser sådana flerstädes.

1608 1 blåhök hanne ad flyger bort mot sjöns V del. Enstaka kråkor. Entita hörd, blåmes likaså, talgoxe sedd.

1617 annan blåhök, ej hanne ad, flyger västerut längs sjöns S strand. 12 måsar mot öster, mest skrattmås, ett par fiskmåsar; alla flyger tämligen högt. Därefter ytterl. 7 skrattmåsar på samma sätt, de reser säkert mot Vombsjön för övernattning. 2 starar ses, de flyger runt utanför tornet. Minst 30-40 måsar till, de flyger som vanligt ungefär enligt skiss:

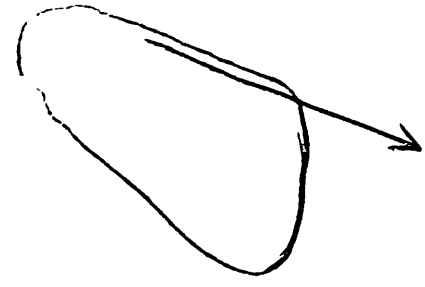

OBS att dessa måsflockar så gott som alltid rör sig rätt långt uppe i norr, räknat från tornet. Det är mest fiskmås ibland dessa ex.

1630 vi går ner från tornet, sitter sedan på verandan och tittar ut. Stilla kväll, temp kl 1700 är +5½ grader C. Ladusvalor, minst 25-30 ex, rundflygande utanför stugan över vassen. (Totala antalet var säkert högre än 30, skattningsvis 50 ex).

1635-1655 några tusen starar kom och samlades m l m tydligt till SO vassen men studerades inte närmare ikväll. 1 ny blåhök hanne ad drog mot V eller rättare VNV-NV, mot sjöns V ände. 1 sparvhök passerar nära och ytterst lågt. 1 ormvråk flyger söderut över sjön, också helt lågt.

1702 ladusvalor ses (ånyo) över SO vassen, det blir en tät svärm på inte mindre än 90 ex, rätt mycket för årstiden!

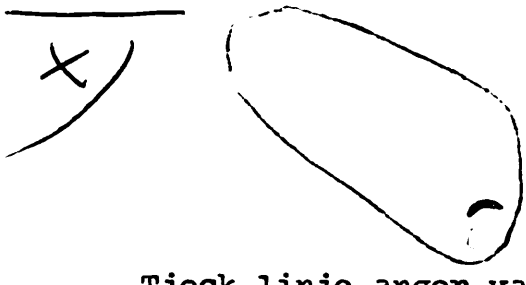

Tjock linje anger var gräsänder simmar fram ur vassruggarna

1704 1 större hackspett kryper in i holken på norra tallen

1708 talgoxe fortfarande aktiv; och annan mes ses på avstånd

1712 och följande minuter: starar strömmar norrut över NK, helt lågt över vattnet, kommer ur vassen. Enstaka flockar kommer dock också med kurs mot S. Trastar aktiva, reser mot SV eller SSV (det är åtm. mest rödvingetrast).

1981-10-21 forts.

1724 några sädgäss kommer tyst och mycket plötsligt, rakt över stugan, störtar vilt ner i sjön, halvt dolda av alarna, men det var c 10 ex. Gräsand hörs mycket ivrigt, många ex. Skäggdopping också hörd. 2 knölsvanar ad kommer från Ö, ut över sjön. Rödhake knäpper, flera ex. 1 enkelbeckasin hörd. 7 änder flyger mot Ö. [redacted]

1734 gäss hörs, de kommer från NO, bara få ex. Bläsand hörs, också bara få ex. 2 + 5 + 6 änder flyger österut, åtminstone delvis är det klara gräsänder. Sedan [redacted] kommer 20 bläsgäss + 20 sädgäss + 70 bläsgäss + c 20 sädgäss + 1 bläsgås

1737 7 + 22 sädgäss kommer. 30 bläsänder flyger mot Ö och kort därefter flyger mer änder mot Ö

1738-1739 massor av gäss kommer: 500 + 400 + 10 + 5 ex, alla dessa är sädgäss (med få undantag, troligen). Därefter kommer 6 bläsgäss. Mycket änder flyger österut.

1742 33 + över 700 sädgäss [redacted]

1745 12 sädgäss + 3 + 9 + 45 sädgäss (alla dessa = summa 69 ex var säkerligen sädgäss)

1747 300 sädgäss

1748-1749 ytterligare 300 sädgäss + 1 ensam sädgås

1752-1755 inalles c 350 sädgäss till, men denna siffra är mindre noggrann än de övriga, ty allt hanns inte med ordentligt

1800 60 sädgäss till. Nu är det praktiskt taget nattmörkt

1804 c 10 bläsgäss

1807 20 sädgäss

1811 över 60 sädgäss samt några bläsgäss

1813 60 gäss till, mest säd, men enstaka bläsgäss (däri)

1815 ytterligare 10 + 15 gäss.

Passningen fortsatte en god stund, men inga nya gäss kom. Nils Åke och jag lagade oss en god middag, och efter en pratstund och en del lyssnande på gässen kröp vi till kojs.

Tillägg: idag på f m hade jag ett par överflygande gulsparvar vid Tenorgränd på Östra Torn i Lund; det var de första här i staden i höst.

För summeringar av gässen jämte kommentarer se följande dag.

→ saknas. Blev Troligen aldrig skrivna.

Summering av ankommande gäss 21 okt och bortflygande gäss 22 okt: se Tillägget, d.v.s. det opaginerade Tillägg som renskrivits efter det att vederbörande årgång redan renskrivits och paginerats.

1981-10-22, torsdag.

Jag var uppe och såg på termometern 0130: den visade precis 0° C, Och 0430 stod den på +½ grad C (0,5 grader C).

0520-0540 åt Nils Åke och jag frukost. Gäss hördes.

0605 ut, och upp i tornet. Stor konsert av gäss. Rödhake h, gärdsmyg h, rödvinge h, gräsand h, sädgäss h, bläsgäss h. - Halvklart; men disigt. Månen stod högt. Sikt c 3 km. Det är ännu skumt. Gärdsmyg hörs ivrigt. Tjockt med gäss syns på NK och närmast väster därom

0612 140 bläsgäss flyger upp från norra utkanten av NK, de reser mot Ö. Kort därefter en ensam bläsgås likaså. Oväntat tidig start, jag hade spått att de skulle starta c 10 minuter senare. - En granskning visar att även "tarmen" är full av gäss

0613 7 ex upp

0614 105 bläsgäss + 20 tysta gäss + 135 bläsgäss + 15 tysta + 11 tysta gäss, alla upp, far mot Ö

0616 5 tysta gäss upp, därefter 44 bläsgäss. - 12 änder kommer från öster och fäller i sjön. Å 2 sädgäss upp

0618 drygt 50 sädgäss lyfter nere i söder och 160 bläsgäss i norr,

0619 och 0619 lyfter 43 bläsgäss till, alla reser ungefär mot Ö. Strax därpå lyfter 60 + 300 + 2 + 12 sädgäss i söder (approximativa tal); dessa flyga delvis mot söder. Minimisiffror! Dessa gäss gick upp från "tarmen" och dess närhet. Massor av gäss är ännu kvar. - Änder kommer från öster. - Nu stillsamt ett slag, men observera att massor av gäss är kvar på NK och utanför. Grönsiska hörs många ggr, och koltrast också hörd.

0624 240 sädgäss upp, kommer rakt över; därtill 30 andra sädgäss söder om oss

0625-0626-0627 250 + 230 + 5 + 16 sädgäss far österut, de flesta kommer rakt över oss. En gås far tillbaka mot sjön.

0628-0629 de gäss som ligger "i söder", d v s nere i "tarmen" och där i närheten, lyfter och far mot OSO ungefär, se skiss. Det är summa c 500 ex. Dessutom 15 närmare oss och 55 ex som passerar norr om oss, se tunna linjer på skissen, som är mycket approximativ.

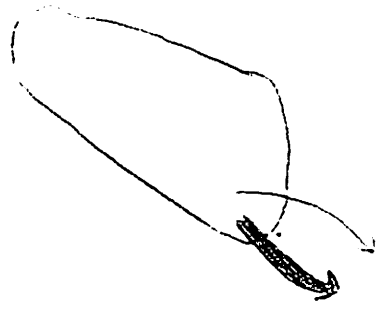

Kort därpå över 300 till i söder, 60 i norr samt 70 som tar en kosa mera mot NO.
11 + 5 + 4 + 9 gäss kommer rakt över.
Allt är sädgäss

0631 45 gäss (passerar) i söder, 7 i norr

0633 3 " " i " , 14 i norr. Därefter ytterligare 10 + 5 + 25 + 3. Allt är sädgäss. 12 sädgäss till i söder. - Järnsparv h. 2 gäss återgår ut mot sjön. 5 gäss till mot öster. Glesa fiskmåsar flyger högt mot väster. 22 + 5 + 4 sädgäss reser bort (mot Ö ungefär, som vanligt). Men ännu är litet gäss kvar på NK

0635 11 sädgäss bort, 1 kommer tillbaka

0636 80 sädgäss från NK, de flyger utpräglat mot SO eller SSO. 35 starar också ungefär mot SO. De kom utifrån sjön; ovisst var de nattat, men de hade inte suttit i vassen i SO hörnet

0638 c 8000 starar (ungefär åttatusen starar) lyfter ur vassen i SO, de flyger starkt mot SSO eller nästan mot S, se skiss:

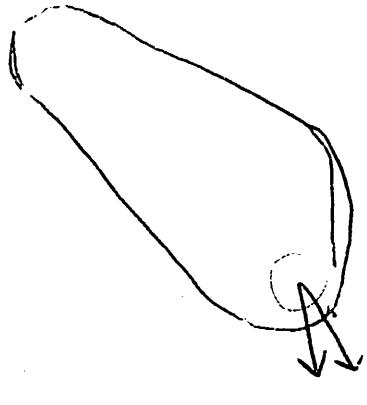

2 blåhökar ses, ej hannar ad.

0639 1 häger sedd. 250 starar uppe, de rundflyger, skrämda av blåhök.

0640 16 sädgäss upp, startar mot S men svänger mot SO.
30 grönsiskor rundflygande.

1981-10-22 forts.

0641 3 gäss startar mot S men svänger mot SO; de ser smalvingade ut och lätta i kroppen, men ingen säker artbestämning kunde göras. Gräsand hörd. 1 nötskrika flyger mot N. Domherre hörd. Några fiskmåsar flyger mot SO. Rödhake hörd. Talgoxe h, hämpling h, 1 gråsiska hörd överflygande! Skata 1 + 1 sedda. Grönfink sedd. Bläsand hörd. Gärdsmyg hörs, sjunger också ett slag, starktonigt men kort. (Gärdsmyg hördes också sjunga för en kort stund sedan) Följande arter ses resp hörs: sångsvan, gräsand, sothöna, brunand, kråka 1 + 2, kaja 1, koltrast, rall hörd, gulsparv hörd, bergfink hörd.

0650 9 sädgäss flyger tämligen högt mot OSO, de har inte lyft från sjön som de övriga. - Några måsar flyger västerut

0653 15 högflygande finkar mot SSV, 2 snöskator likaså. 3 fiskmåsar juv flyger ungefär mot SSO. Större hackspett hörd. Sothöna och änder: antalet är nog minst lika stort som igår. 6 gäss flyger högt mot OSO eller SO, söder om oss; inte heller de har lyft från sjön såsom den stora massan har gjort. Flock 15 ringduvor. Små högflygande finkflockar sedda. Bergfink hörd, ängspiplärka hörd, och plötsligt upptäcker vi över 50

0656 ladusvalor högt uppe i det stilla vädret; detta sker 0656.

0658 26 ringduvor glyger mot SV eller SSV. Pjodd hörd

0701 2 hägrar ses. Diset tätnar över sjön, men himlen är blå över oss

0705 10 ringduvor mot S eller SSV. Sävsparv hörd, rall hörd, järnsparvens flyktläte (silverklockan) hördes, trädkrypaRE hörd. 17 + 6 + 1 ringduvor tämligen högt mot S. 4 höga finkar. Stjärtmes hörd flera ggr nära, ses nu också. 15 ringduvor mot S. 4 gråsparvar mot NO. Stort gåskackel hörs ungefär från S men intet ses.

c 0720 ner från tornet. - Vi värmer oss med en kaffekopp, gör sedan i ordning i stugan, tittar ofta ut men ser intet nytt, dock ser och hör vi stjärtmes omigen, i flera ex. Trädkrypare också hörd.

Obsar föga effektiva under c 1½ timmes tid nu, detta delvis eftersom vi gjorde fint i stugan, men delvis därför att diset tätnade starkt både över sjön och betesmarken. Om det varit så tätt dis från klockan c 0600 och framåt, skulle vi inte kunnat följa gässens uppbrott på långt när lika noga.

0920 Lena kommer och hämtar oss. Diset lättar sakta, och observera att det hela tiden varit blå himmel i zenit, och fint och stilla väder f ö.

0930 vi startar mot Frualid via Harlösa - Övedsklosters kyrka. I den nyss skövlade Hjälmaröds allé (naturvårdad modell Malmöhus Län, Hörjel, Arne Lundberg, Yngvesson, John Nihlén, Friberg m fl) X) satt en ormvråk, normalfärgad, på en jättestor, lösliggande stubbe. Nära Övedskloster en enormt fin börringevråk, till stora delar mjölkvit, såg vit ut på avstånd. Vid uppfarten mot vanliga höga punkten på Frualid, alltså längs den långa häcken, sågs formliga massor av trast, särskilt rödvinge, längs hela sträckan.

Frualid: en stunds uppehåll och flitig rundspaning. Det var stilla väder och klar himmel och solsken och snarast klar luft häruppe, men lätt dis över Vombsänkan. Vi såg 1 kråka, 1 blåhök (ej hanne ad), 1 fjällvråk som länge satt i trädtopp i sänkan närmast söder om oss, och 1 duvhök, uppenbart en hanne, flög förbi längs höjdryggen. Rätt gott om småfågel: gulsparv, grönfink, talgoxe, rödhake, blåmes sågs och hördes, och en flock på minst 5 stjärtmesar vistades i häcken och flög bort mot S. Även sågs koltrast, sånglärka, några få överflygande bofinkar,

---

X) OBS: en flock på c 75 gäss gick nedanför Vikens gård; inga fler gäss sedda här.

1981-10-22 forts.
enstaka överflygande grönsiskor, kaja. I en buske satt en småfågel som tedde sig alldeles utomordentligt ljus, snarast gråvit. Hela fågeln syntes inte, men en god del, och jag trodde absolut att det var en missfärgad individ. Vi avancerade, särskilt Nils Åke; fågeln satt snällt kvar, och till slut stod sanningen klar för oss, det var en pilfink som exponerade en stor del av undersidan i solen, och det är ytterst tveksamt om den var blekare än normalt. Lärorikt - och ännu ett bevis för min gamla tes, att man måste titta länge och noga!
På avstånd 2 kretsande ormvråkar, båda i motljus, färg ej möjlig att avgöra noga. Vidare hördes korp, fasan hördes många ggr, sävsparv flög över, och flera nötskrikor likaså, därav en helt stjärtlös. Flock på 4 ringduvor flög förbi, därav ett ex som hade synnerligen "trasiga" vingar ungefär enligt skiss. Vi såg tydligt att luckorna [illegible] var praktiskt taget likadana både i höger och vänster vinge. Månne normal ruggning kan se ut så? Det var lätt att se att denna fågel fick anstränga sig mer för att hålla sig i luften.

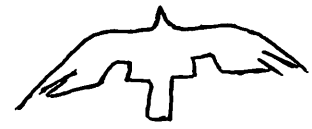

- 1 sparvhök kom mot S över Frualid.
Vid rastplatsen plockade vi också en ovanligt stor och välutbildad sömntorn på Rosa; Lena avsåg att använda den i skolan. Ännu 1 sparvhök sågs, och sädgäss hördes på långt håll men [illegible] sågs ej. Vintermygg (Trichocerider) dansade flerstädes i solen i små svärmar. Det var stilla och härligt häruppe.

Från Frualid for vi [illegible] till Vombsjöns SO hörn (i gamla dagar kallades platsen "Eskebeskan", men jag har ännu aldrig sett namnet på någon karta). Spillkråka sågs vid ankomsten hit. Ute på Vombsjön låg minst 200 gräsänder, glest fördelade men dock inom ett begränsat område på c 500 x 200 m (grov skattning). Även sågs [illegible] tämligen mycket skäggdopping på den stilla vattenytan, säkert 30-35 ex. 3 viggar låg där också, nära varandra. - Större hackspett hördes, gröngöling likaså. Nötskrikor sågs, [illegible] kungsfåglar sågs och hördes, några få grönsiskor flög över, och en flock stjärtmes sågs här också, det var tredje gången idag, säkert en sak som inträffar mycket sällan. Tofsmes och svartmes hördes. Gråtrut sedd över sjön. Och plötsligt hördes mindre hackspett, dagens fjärde spett-art. Rödhake, järnsparv, bergfink, blåmes hördes (och sågs delvis), och en ladusvala flög förbi längs branten. Trädkrypare också hörd, och ett tu tre hördes ett fint och melodiskt kvittrande. Jag kände i samma ögonblick på mig, dels att jag hört lätet förut, dels att jag snart [illegible] men inte genast skulle komma på vilken art det gällde. Men Nils Åke kom på det direkt: det var överflygande snösparv, höstens första för min del. Hördes flera ggr. Ett mycket vackert läte. Vidare här: kråkor, nötskrikor; överflygande hämpling hörd, grönfink likaså, 1 sparvhök, 1 häger, ett par råkor flög mot S på stor höjd, 1 gråtrut juv sågs (ad sågs nyss); gulsparv sedd och hörd, flög också över, ladusvala nog bara ett ex, domherre flera ex hörda. 1 skrattmås och 2 fiskmåsar flygande över sjön. En ensam Nyctalus flygande. 4 starar kom också förbi.

Ungefär 1135 for vi iväg från Eskebeskan, for via Björka - Ilstorp - Snogeholm ner till utsiktspunkten S om Bellinga lagård. På vägen observerades att fälten vid Ilstorp var mycket våta; har gick rikligt kråka och råka. Vid Snogeholm 1 ormvråk, normalfärgad.

Vid ankomsten till obs-platsen vid Bellinga lagård såg vi [illegible] 3 glador, 2 av dem intill varandra, den tredje ett par hundra meter därifrån, alla tre flög sakta och elegant mot NV.

Ellestasjön hade högt vatten. Det stengrund som alltid syns fritt från landsvägen var visserligen synligt även idag, men bara de två [illegible] största och högsta stenarna, och på den ena av dessa satt en storskarv! Trevligt. Några skäggdoppingar syntes, likaså över 100 gräsänder; men obs att man inte ser hela sjöns yta från denna utsiktsplats. Långt bort emot andra stranden sågs minst 200-300 måsar, det var skratt- och [illegible] fiskmås ehuru i rätt ovissa proportioner. Över skogen i norr mycket kråka (säkert 30-40) och kaja (säkert c 75 ex) på vingarna. Vidare sågs större hackspett, nötskrika och ett ringa antal bofinkar.

1981-10-22 forts.

Därefter fortsatte vi till Krageholmssjön, vanliga utsiktsplatsen vid S sidan, ankomst dit 1235. I sjön flock 9 viggar och c 25 gräsänder och 1 eller 2 skäggdoppingar, allt högst 400-500 m från obsplatsen. Ibland de grova bokarna etc sågs och/eller hördes nötväcka, talgoxe, blåmes, bofink, domherre. En ensam Nyctalus flög över sjön och invid de höga träden, och en ensam ladusvala kom förbi där, flög också runt ett slag nära fladdermusen. 1 fjällvråk kom över. Enstaka fiskmåsar flög från sjön ungefär mot S (SSV, SSO). Några få kråkor. Den ensamma Nyctalusen flög mycket länge omkring över samma område, som väl var högst ett par ⌀ hundra m i diameter. Entita hörd. 20 skrattmåsar ute på sjön.

Vi avnjuter kaffe och smörgåsar här. Under tiden simmar alltflera gräsänder fram ur vassen, det blir summa c 60 synliga (men hela sjön syns ju inte härifrån, så t ex inte viken som går in mot slottet, och där har jag ofta sett mycket änder m m under gångna år, när jag inventerade området). Totalt blir över 10 skäggdoppingar synliga.

[illegible]. Här blir en viss aktivitet på rovfågel: 5 ormvråkar + 2 ormvråkar och 2 fjällvråkar + 1 fjällvråk + 1 sparvhök + en hök, som med stor sannolikhet var en duvhök + 1 glada + 8 ormvråkar varav en börringevråk + 1 ormvråk och 1 sparvhök; alla dessa gick ungefär västerut, i något fall efter kretsande.

Kl 1335 går vi ner och tittar ut över det fina fältet med ekar söder om rastplatsen. Står här 1335 - 1350. Ser minst 4 ormvråkar och 2 sparvhökar. Mycket nötskrikor flyger över, eller mellan ekarna etc. Och ett par gråsparvflockar flyger över, riktning ungefär mot slottet. Efter paus kommer minst 12 vråkar på stor höjd i motljuset, alla kan inte bestämmas kritiskt, men minst 2 är bergsäkra ormvråkar, [illegible] och i själva verket är det knappt något tvivel om att de allra flesta var ormvråk.

Från denna rastplats for vi via slottet upp på lilla vägen till Eneborg; här på vägen sågs 1 glada till och på fälten mycket fiskmås men inga gäss. Från Eneborg satte vi kosan söderut mot Ystad men svängde västerut mot Ruuthsbo, stopp här för rundtitt i det fina vädret och eftersom skogen här [illegible] är den sydligaste utposten av sådan naturtyp, vilket kan ha betydelse för rastande fågel. På vägen före Ruuthsbo ännu 1 glada. Och när vi stannade, kretsade 1 havsörn juv, 2 fjällvråkar, 2 sparvhökar, 2 glador och 3 ormvråkar i närheten; havsörnen och 1 glada och 1 sparvhök var alldeles intill varandra, sparvhöken högst, men den reagerade inte synbart inför havsörnen. Gladan låg lägst men kom efter ett par minuter upp i höjd med örnen och gjorde då upprepade attacker mot den, dock blev de inte ordentligt fullföljda; gladan vek av när den var ett par meter bakom örnen. Rovfåglarna kretsade, och några, däribland de 2 fjällvråkarna och minst 1 glada, tenderade att glida västerut. Men ⌀ örnen och någon rovfågel till hängde länge över oss, steg dock m 1 m tydligt och avlägsnade sig sakta uppåt N eller NO. Det föreföll mig tydligt att örnen, som länge följdes med kikare, var på väg att fälla för natten uppåt Krageholmsskogarna. Medan rovfåglarna kretsade, hördes korp flera ⌀ ggr, säkert en av landets sydligaste korpar! På håll 2 + 3 rådjur. Flock 20 gräsänder och 3 krickor flög över mot V. Skrattmåsar och fiskmåsar sågs i antal, och på håll i S uppenbarade sig en mycket stor krets av mås, säkert minst 500 ex, skratt och fisk. 1 fjällvråk drog mot V. Över ett fält i S kom en ormvråk helt lågt och makligt, den skrämde upp minst 500-600 måsar utöver de nyssnämnda 500. Verkliga massor av mås på håll.

Vi for via Skönadalsdammen, som jag aldrig förut sett fast jag ofta noterat dess läge på kartan. Trevlig plats. I dammen några gräsänder och c 100 lyftande skrattmåsar. Mycket vatten, och [illegible] dammens avflöde var en verkligt starkt forsande bäck, synnerligen vattenrik. Vi upplevde här ett egendomligt och vackert skådespel: en lantbrukare kom körande med en vagn med betblast eller annan blast. [illegible] Korna, som befann sig på andra sidan bäcken, såg detta och var tydligen vana att få mat från denna vagn, ty de gick, [illegible] alltid strängt i ett led kolonn,

1981-10-22 forts.
rakt ner i vattnet, korsade detta och gick upp på sluttningen på andra sidan ända fram till vagnen med foder. De korsade bäcken utan ett ögonblicks tvekan, trots att vattnet räckte dem upp på ryggen. Bäcken var uppskattningsvis 5 - 6 m bred, och strömen var mycket stark. Jag såg att några kvigor bokstavligen hoppade ner i vattnet så att vågorna slog samman över dem. Med god fart korsade de bäcken. Djup var den men inte så djup att de behövde simma, tycktes det. Alla djuren var naturligtvis dyblöta när de fortsatte, vattnet rann av dem, men de föreföll alls inte generade. Det var en egendomlig och vacker syn.

Vi fortsatte. I en damm såg jag en rörhöna. Vi kom snart ner till kustvägen och passerade Svarte. Väster därom stopp: Nils Åke först ut, och han sade genast, "Vinterhämpling". Och så var det, en liten flock i högörter på ett fält i närheten, kanske 10-12 ex, men även vanlig hämpling hördes, eventuellt ur samma flock. På plöjt och vått fält här i närheten gott om svartfågel, skrattmås, fiskmås och vipa. En jagande sparvhök, den satte spikrak kurs mot något byte men slutet av anfallet doldes tyvärr bakom hus och träd. Långt ute över havet en ejderflock mot V. 3 ladusvalor, pilfink, grönfink också sedda. Vi vek snart av norrut igen, mot Snårestad, såg där fasan hanne och hona (bara ett par!) , vidare 1 sparvhök och 1 normalfärgad ormvråk. Kort därefter 1 börringevråk med sällsynt färgtyp, mycket vit men också en del underligt grå färg. Satt i en pil ute på fält och granskades noga.

- - - -

Härefter fortsatte vi upp via Marsvinsholm - Skårby - Knickarp (uppehåll och spaning, men föga sett) - Bellinga lagård - Snogeholm (ej stopp) - Ilstorps by - över Klingavälsån (stopp här; utbyte se nedan) - vidare via Kumlatofta - Everlöv - Veberöd - Dalby.

Vid sydkusten och på färden därefter sågs kråka råka kaja och skata flerstädes, likaså snöskator och andra trastar. Däremot inga gäss, varken vid Ilstorp eller vid korsandet av Klingavälsån eller annorstädes. Det var också nästan slut med rovfågelaktiviteten: jag noterade summa 5 sittande ormvråkar, alla ungefär normalfärgade, därav 2 helt nära bron över Klingavälsån V om Ilstorp, de satt bara 150 m från varandra.

Vi åt en utmärkt måltid på Dalby Gästis, en plats som jag inte besökt på flera år. Vi fick sillbord, en finfin varmrätt som kallades gästgivarlåda, och glass med varm chokladsås. Blev fullt mätta.

Sedan började äventyren, hade jag så när sagt. Ty vi hade lovat att skjutsa Nils Åke till Marieholm, där han hade sin cykel stående. Så skedde också i god ordning, men det hade blivit tät dimma, och vi måste fara Dalby - Lund - Kävlinge - Marieholm mycket sakta. Nästan samtliga bilar höll verkligt låg fart; dimman var så tjock att flygtrafiken på Sturup hade inställts. Jag tror vi tog c en timme för att fara sträckan Lund-Marieholm. Där blev det farväl till Nils Åke. Vi var mycket glada att exkursionen kunde förverkligas denna gång. Och så återstod det bara för Lena och mig att i samma krypfart återvända till Lund. Det gick fint, och sista biten, efter Kävlinge, lättade dimman avsevärt.

Kommentarer om gässen vid Krankesjön igårkväll och idag på morgonen: se följande sida.

→ beked: se sid. 287!

1981-10-25, söndag.

Jag hade redan för flera veckor sedan lovat att leda en tur med ornitologer från NV Skåne (Höganäs, Helsingborg, Bjuv etc etc) ner till de sydskånska sjöarna. De färdades med buss och ankom till Lund 0910. Jag väntade dem vid stationen. Deras kontaktman var Bo Pettersson, som för något tiotal år sedan gick på Zootis. En mycket trevlig och hygglig prick. F ö bara obekanta, men det var ett särdeles sympatiskt sällskap.

Vi for Lund-Dalby-Veberöd-Silvåkra by, körde upp och stannade på "stora heden" så att vi på ett par minuter kunde gå ner och få utsikt över Vombs ängar. Det var ett "mjukt" väder med mycket fina höstfärger, alldeles stilla, något disigt, ibland lätt regn och en kort stund på morgonen [illegible] kraftigt regn, men [illegible] sådant omväxlade med ljusare perioder, sol bakom tunna grå moln, cumulusmoln blev synliga, delvis solbelysta. Inget bra väder för kretsande rovfågel, men annars bra på många sätt.

Vid första uppehållet fick vi bara litet gäss, därutöver ormvråk, fjällvråk, sparvhök etc, och åtskilligt med småfågel. För att få [illegible] bästa chanser på gäss for vi därför via Harlösa till Vikens gård nära Vombsjöns NV hörn. Här hade vi oerhörd tur med gässen, antalet rastande på höstsäd var nog c 1800, och på plöjd mark på håll stod ytterligare några hundra (men de var svåra att se och kunde knappast granskas kritiskt). Vi fortsatte igenom den naturvårdade Hjälmaröds allé förbi Svansjö. Jag gjorde en snabbtitt över Frualid men såg intet, [illegible] och vi gjorde inte ens ett försök att stanna vid strömstare-lokalen vid Övedsklosters slott utan fortsatte via Öveds f d station - Björka - Ilstorp - Tågra. Söder Tågra gård nya fina gåsflockar, c 500 ex sågs här (men eventuella flockar [illegible] invid den breda raka landsvägsbiten och nära Lottentorp eftersöktes ej). Vi for förbi Snogeholmssjön utan att stanna och likaså förbi Assmåsa och Sövestad och Krageholms slott fram till "vanliga" rastplatsen vid Krageholmssjöns S sida. Stilla och fint men disigt och gått mesta tiden. Jag beskådade ön Lybeck med tub, men den framstod endast som en mycket matt grå kontur, och fågel på det avståndet sågs knappast alls. Vi gick också upp och skådade ut över fältet med ekarna S om Krageholmssjön. En del fågel här, men bara några tiotal flygande gäss.

Tidsschemat hade hittills hållit bra, och jag funderade på att ta bussen ner till sydkusten, men det blev inte av. Vi for istället vi-[illegible] dare via Skårby upp till höga backen nära Bellinga med utsikt över Ellestasjön. Rätt mycket gräsand i sjön och en del annat, men utbyte här magert, tyckte jag själv (och antagligen många andra).

For via Bellinga lagård på lilla vägen upp till Knickarp, stopp [illegible] för utblick över markerna norrut mot Sövdesjön etc etc, men även här var det fågelfattigt. Fortsatte därför snart [illegible] fram till Blentarp, men här vek jag österut så att vi kom via Sövde by och sedan upp till Ilstorps gård. For så via Ilstorps by - Björka upp till Vombsjöns SO hörn, den fina utsiktspunkten, där det enligt deltagarnas önskan blev en längre rast. Fin natur och härliga färger och hyggligt [illegible] utbyte för övrigt. For sedan ånyo norr om Vombsjön och stannade för andra gången idag vid Viken, där massor av gäss gick kvar och där rariteter vankades, dels sådana som sågs redan i förmiddags, dels nya. Hade gott om tid här men fortsatte så småningom via Harlösa ner till omedelbar närhet av Silvåkra by, där bussen stannade. Vi gick nu ner till Krankesjön för [illegible] att se när gässen samlades i sjön. Det var annat folk uppe i tornet, och endast få av våra deltagare gick upp där; själv gjorde jag inte det och såg därför knappast något annat än sothöns och en ung knölsvan på närmsta klarvatten. Medan vi väntade på gässen talade jag om deras vanor, den sannolika tidpunkten för deras ankomst etc. Jag trodde inte på någon nämnvärd ankomst före kl 1730, men däri hade jag fel, ty redan 1712 kom de första flockarna, och de var stora. De kom många hundra m norr om oss och lade sig strax utanför närmsta klarvatten. Sedan flera stora flockar på samma sätt;

1981-10-25 forts.
en gång kom också en stor flock (eller rättare flera stora flockar i tät följd) utpräglat från SO, så att de flög in över sjön ett par hundra meter ä väster om kanalmynningen i SO-hörnet. Därefter kom, pris och lov, några hundra gäss i fina flottiljer rakt över våra huvuden, säkert c 500 ex inalles. Det hela avslutades med att ytterligare flockar kom rätt långt i norr etc. Klockan var nu 1733, men det hade mörknat snabbt på sista lilla stunden, och gässen var omöjliga att se mot mörk bakgrund. Efter 1733 inga nya gäss. Jag hade inte gjort några räkningar och inte strävat efter att se alla flockar på avstånd, men säkert kom c 2700 - 3000 ä gäss till sjön, kanske ännu något mera.

1735 gick vi upp till bussen som stod ä där vägen tar av till Fågeltornet. Sedan hemfärd via Revinge. Jag klev av vid Tunaparken i Lund. Bo Petterson tackade mycket vänligt och skänkte mig en mycket stilfull och fin keramikvas, tillverkad av keramiker Claes Thell i Höganäs. Denne man var själv med på exkursionen. Det var verkligen en tjusig present, som jag blev mycket tacksam och glad för.

Jag förde knapphändig dagbok under färden. Härnedan användas följande förkortningar:
VÄ = Vombs ängar
Viken 1 = förmiddagsobsarna vid Vikens gård
Viken 2 = eftermiddagsobsarna därstädes
Krageh = alla obsar under rasten vid Krageholmssjön
Ell = obsarna från långa backen vid Bellinga, ut över Ellestasjön
Vomb SO = Vombsjöns SO hörn incl. furet
Kranke = kvällsobsarna vid Krankesjön, fågeltornet/stugan.

Arter:

1 skäggdopping: Krageh bara 1, Ell några (c 5), Vomb SO 2 rätt nära och antagligen några längre ute, men dessa ej sedda av mig
2 häger: Krageh 1, Ell minst 2, Vombs SO först 3, sedan 5 samtidigt sittande på fiskegarn (stolpar och tvärslåar) i sjöns Ö del; därtill någon flygande. Och Kranke flera ex sedda och hörda på kvällen
3 gräsand: Krageh bara c 20 sedda (men viken in mot slottet ej granskad). Ell rätt mycket, låg spridda på vattnet, först bara c 150 sedda, men flockar lyfte från olika platser i N delen och flög och fällde längre i söder; jag tror att c 300 ex sågs här. Vombsjön: långt ute låg gräsänder i gles lång flock, summa c 250 sedda. Kranke: hörd; och när gässen kom flög som vanligt en del småflockar gräsand mot Ö, men ej mycket, några tiotal kanske.
4 kricka: bara 3 ex flygande när vi kom ner till Kranke
5 stjärtand: 3 ex flög högt mot S när vi stod på "fältet med ekarna" S om Krageh
- 6 dykänder: oväntat magert. Vid Kranke på kvällen var ett par dykandflockar uppe, men jag såg inte en enda bergsäker vigg eller knipa på hela dagen, vilket är anmärkningsvärt
6 storskrak: Vomb SO: flock 4 ex flög över sjön, fällde nära gräsänderna. Fler ej sedda.
7 sädgås: På betesmarken strax Ö om Silvåkrakärret sågs dagens första flock, c 50 betande. På Vombs Ä först nästan intet, men senare lyfte c 50 på håll och fällde närmare gäss, och ett par små flockar flög över. Viken 1: se inledn. Säkert c 500 på fält öster om gården, norr om vägen, och c 700 på fält söder om vägen. De norra lyfte plötsligt och fällde hos de södra. Summan 1200 sädgäss här är säkert i underkant. Därtill ä bläsgäss m m enligt nedan, och observera att de c 400 som stod på plöjnad på längre håll ej är inräknade här utan bedöms som obestämda.
Viken 2: ingen stor ändring.
Tågra-Sövdeborgs f d station: drygt 500 gäss varav my. approximativt 450 säd och 50 bläs.
Krageh + Ell bara små flockar överflygande, högst 25 ex/flock

1981-10-25 forts.

Krankesjön: se inledn; grovt skattat fällde c 2000-2300 i sjön på kvällen. Därutöver på dagen mycket litet, några smärre flockar flygande på avstånd etc.

8 bläsgås: VÄ summa 7 kom och fällde på norra ängarna
Viken 1: av de c 1800 gäss som syntes bra (se sädgås) skattade jag först att c [illegible] c 1300 var sädgäss och c 500 bläsgäss, men jag ändrade mig något, tror snarare på c 1200 säd och 600 bläs.
Viken 2: [illegible] av de c 900 gäss som stod norr om vägen var faktiskt c 600-650 bläsgäss (men säd i massor stod på andra ställen, se spetsbergsgås nedan).
Tågra-Sövdeborgs f d station: av drygt 500 gäss var säkert 50 bläs.
Kranke kvällen: jag fick nog intrycket att antalet bläsgäss som kom till sjön var högst 500 ex, men detta kan vara grovt fel, eftersom jag ej kunde obsa och lyssna lika noga som vanligt.

9 spetsbergsgås: Viken 2: jag granskade gåsflockarna i tub och fann en spetsbergare i en sädgåsflock som gick på jordig mark nedanför vägen. Syntes mycket bra mot mörk bakgrund, faktiskt även med blotta ögat. Andra personer i sällskapet, som uppenbart var drivna på fågel, fann inom kort ett ex till c 100 m från det första, bland sädgäss. Trevligt; alla som ville fick se arten.

10 stripgås eller indisk gås. Viken 1: vi hade bara hunnit stanna och leta kort efter vitkindade gäss, då en deltagare sade att han såg en vit gås. Och där stod den fritt, en stripgås var det, den väckte förstås mycket intresse och granskades länge och noga.
Viken 2: upptäcktes snart i den stora flocken N om vägen. Trevligt.
Jag sade att ex av denna art normalt räknades som förrymda (vilket tydligen var välkänt för många men ej för alla).

11 vitkindad gås: Viken 1: flock 9 ex upptäcktes snabbt, de flög men fällde på yttersta flanken i en mycket stor flock och var lätta att demonstrera. Viken 2: återupptäcktes, stod intill stripgåsen och i stor men ej extra tät flock där majoriteten i deras närhet utgjordes av bläsgäss.

12 knölsvan: själv såg jag bara 1 juv i Krankesjön, men många deltagare (som inte visste om att det brukar ligga 2 ad 3 juv på närmsta klarvatten) meddelade mig i alla fall att de just sett en sådan grupp. Det måste rimligen vara den nämnda familjen som ännu ligger kvar i sjön.

13 ormvråk: VÄ minst 4. Nära Viken 1: 1 börringe, vitbrokig. Krageh 1 ex kretsande, färger ej sedda. Skårby ännu 1 börringe, mycket vit. S om Blentarp vid soligt väder 1 mot V-SV. Därutöver minst ett par tre ex till på dagen, t ex [illegible] mellan Dalby och Veberöd på morgonen etc. Normalfärgade om ej annat sagts. Ilstorp 1 normalt ex.

14 fjällvråk: VÄ 1 ex, Krageholm 1 ex. S om Blentarp 2 ex mot S-SV i närheten av 1 ormvråk och 1 sparvhök.

15 sparvhök: VÄ minst 1 + 1 + 1 ex, Krageholm 1 ex, Ell 1 ex, S om Blentarp 1 ex, därutöver minst 2 ex till

16 blåhök: NV om Knickarp 1 ex (hona eller juv) mot V. Därutöver minst 1 ex sett av andra men ej av mig

17 fasan 1 ex nära Veberöd, 1 ex utan vitt halsband och allmänt mörk nära Sövdeborgs f d station, och nära Skårby 1 ex. Alla var tuppar.

18 sothöna: endast i Krankesjön på kvällen, vilket är anmärkningsvärt

19 vipa: VÄ 2 + 1 ex (!!!). Nära Skårby flock c 500 ex [illegible] över fält. Viken [illegible] 1 stor flock, c 300 ex. Viken 2: nog c 500 ex i, delvis tillsammans med skrattmås på plöjt fält. Enstaka ex och småflockar sedda på andra ställen

20 ljungpipare: summa 2 ex kom vid Viken 2 och fällde nära vipor. Läte hördes också

21 enkelbeckasin: VÄ 1 ex + c 6 ex sedda av andra. Kranke på kvällen 1 ex överflygande;och något ex hört (ej med säkerhet av mig, dock).

22 skrattmås: mångenstädes på fält och/eller flygande. Allmän Viken, nära Assmåsa etc etc. Krankesjön på kvällen: flockar drog österut

1981-10-25 forts.

för att natta vid Vombsjön, dessa flockar innehöll dock en hög andel fiskmåsar, särskilt juv. Vomb SO knappt sedd.

23 fiskmås: också mångenstädes på fält etc. Enstaka flygande ex ad och juv sedda många ggr, äflockar likaså. Krankesjön nog summa c 100 ex mot Ö (se föreg.). Vomb SO knappt sedd

24 gråtrut: några ad vid Vombsjön SO, och enstaka ad och juv sedda f ö

25 havstrut 1 vix ad och 1 ad sedda Vombsjön SO

26 ringduva: sedda några ggr, men alltid enstaka eller 2 ex tillsammans, bara en gång en flock på 4 ex, vilket kanske var fåtaligare än jag väntat

(kattuggla: enligt samstämmigt besked såg många deltagare en kattuggla från bussen när den i mörker passerade Revingehed kl 1810. Själv såg jag den inte. Men jag tror på obsen).

27 större hackspett sedd och/eller hörd flerstädes: VÄ 2 ex, Krageholm, Vombs fure, etc

28 spillkråka 1 ex flög förbi vid rastplatsen Vomb SO

29 sånglärka sedd och hörd flera ggr men i ringa antal, knappast mer än 15 ex på dagen

30 ladusvala 1 ex flög över rastplatsen vid Krageholmssjön S.

31 korp VÄ 1 ex kringvirvlande med 1 sparvhök. Vombsjön SO sedd flygande över furets kant och senare över sjön

32 kråka allmän mångenstädes

33 råka sedd många ggr

34 kaja " " " , par och småflockar och vid 2 tillfällen flockar på c 40-50 ex.

35 skata sedd några ggr

36 nötskrika sedd först i enstaka ex, men vid Krageholmssjön allmän ej minst över fältet med ekar, och likaså avgjort allmän i furet vid Vomb SO. Många ex på olika platser sedda från bussen eller vid kortare uppehåll etc

37 talgoxe sedd av mig Vomb SO m fl st

38 blåmes "

39 gärdsmyg hördes vid Krageh och vid Kranke

40 rödvingetrast var allmän på färden, oftast sedd i småflockar eller några tillsammans, men nära Tågra etc lyfte 100-tals från betesmark och äng

41 koltrast sedd i enstaka ex flerstädes

- andra trastar (taltrast och snöskata) också nästan säkert sedda, men rödvinge dominerade bland trastarna

42 rödhake knäppte vid Kranke på kvällen

43 kungsfågel sedd och hörd, bl a Vombs fure. Flera deltagare rapporterade också att de sett den bra

44 varfågel: 1 ex i buske på stora heden, och 1 ex på telefontråd vid vägen mellan Öveds f d station och Björka

45 stare sedd flockvis VÄ och annorstädes, t ex Skårby; även i ringa antal vid Kranke på kvällen

46 grönfink stor flock på 50-70 ex VÄ, i kanten, uppskrämd av sparvhök. Även senare på dagen

47 grönsiska hörd och sedd i enstaka ex VÄ och senare, men idag ingen flock sedd, bara enstaka ex, summa kanske 5-6-7 tillfällen.

48 domherre överflygande VÄ och Krageholm och Vomb SO

49 bofink: blandflock med följande på inalles c 200 ex VÄ, därtill i ringa antal sedd flerstädes.

50 bergfink: se föregående. Därtill ofta hörd överflygande, men inga stora flockar sedda

51 gulsparv överflygande, sedd och hörd, VÄ, Krageholm etc, flera ggr men aldrig flockar, bara enstaka eller ett par ex i taget

52 pilfink: Krageholm: flockar flög över fältet med ekar. (Gråsparv och/eller pilfink sågs flerstädes vid gårdar och byar, men ej noga antecknat).

S L U T
på en skön dag

1981-11-01.

Bilrunda med Lena. Start från Lund 1012, vi for mot Dalby. Redan i Lund, vid Botaniska Trädgården, sågs 1 större hackspett. Vid St.Råby en snöskateflock på fält. Ett fåtal skrattmåsar; kråka, några råkor. Det är blött på marken efter mycket regn. Men idag är det torrväder, dock tills vidare mulet, och svag eller måttlig vind omkring V. Vi passerar Dalby 1030, kurs mot Genarp. Överallt på slätten stod vatten. 1 ringduva, några skrattmåsar, några obest. småfåglar. 50-75 skratt- och fiskmåsar bland betande kor.

1 km V om det s k Björnstorps torg (= vägkorset strax S om slottet) och S om vägen på stort fält c 150 snöskator och därbortom c 200 sädgäss på grönt fält och c 150 sädgäss på jordigt fält. Enstaka fiskmåsar ad och juv, 1 vipa, några skrattmåsar samt kråkor syntes också. Därtill på my. långt håll några flygande smärre gåsflockar. 70 snöskator kommer från N, flera andra snöskator på avstånd.

1047: vi fortsätter via Genarp - här ses spridda skrattmåsar - ner till Häckeberga, kör till platsen mellan sjön och kärret, står här och obsar 1057-1113. Mycket grant är det, men mycket litet fågel att se trots högt vatten. 1 skrattmås ad flyger över, 1 kråka likaså. Rastande rödvingar täml.allmänna; koltrast hörd, ensam grönsiska flyger över, några små finkflockar ses, men ej en rovfågel. Talgoxe hörs, och en obestämd and flyger över. Mycket fattigt, men vackret! Domherre hörd, rödhake hörd.

1117: vi fortsätter och kör till Björkesåkrasjöns NV del; vi stannar på den allmänna vägen ett stycke från sjön. Bara en del av sjön ses härifrån, på håll. Jag ser i sjön minst 12 ad och 2 juv knölsvanar, vidare 10 sothöns. Men obs att bara en del av sjön kunde ses. 10 + 2 ringduvor flyger över skogen, 1 ormvråk kretsar på håll och 1 blåhök hanne ad likaså. Gulsparv sedd. Bofinkar på vägen, men bara ringa antal.

Vi forts. till Kullaröd. 1 blåhök hona eller juv flyger mot S, och kort därefter ses ännu 1 blåhök hanne ad flyga åt samma håll! Grönsiskeflock. Vi far mot norr: på översvämning V om vägen i sänka i kuperat landskap ligger 3 svanar. Vattnet är omgivet av saftigt gräs, och svanarna betar, först simmande, sedan m 1 m tydligt stående i vattnet. Det är 1 sångsvan ad och 2 mindre sångsvanar ad, näbbfärgen ses noga på alla 3 exemplaren. Först låg de i sådan vinkel att storleksskillnaden inte var påfallande, men inom kort framträdde den mycket tydligt, liksom också de mycket kortare halsarna på den mindre arten. Alla tre låg nära varandra, 3-10 m inbördes avstånd ungefär. Här också en halvljus ormvråk, en s k halv börringevråk. 10 kråkor också. Och c 10 rödvingetrastar. - På håll flock 300 snöskator och (minst) 15 kråkor.

Vi tar till höger uppför backen och kommer alltså inom kort fram till den rätt högt belägna plats, varifrån kejsarörnen (resp. kejsarörnarna) särskilt regelbundet sågs 1962. Idag dock intet att se här förutom flock på c 30 överflygande måsar, mest fiskmås. Invid kor och hästar vistades c 200 starar. Vi far mot Stenberget. Mycket kråkor ses, säkert 40-50 ex. Även råkor och kajor. Och neråt höger på den flata marken ses flera hundra måsar, det är skratt- och fiskmås men nästan säkert är fiskmåsen i (stor) majoritet. Ny flock på 300 snöskator, och ny flock på c 200 starar. 1 ormvråk.

Vi far Skönabäck - Slimminge - Ekarp (även stavat Egarp) på en liten väg, otroligt krokig för att vara en allmän väg i dessa trakter. Vid Slimminge 100 råkor och litet kajor, vidare flera hundra snöskator + 50 sådana till + 100 rödvingetrastar + 1 ormvråk. Vid Rydsgård kom 1 fjällvråk nära, samt mer snöskator; och gulsparvar ses.

Det klarnar nu. Vi tar kafferast c 2 km SSV Hylla vägskäl. Massor av trast ses under rasten, säkert 300 snöskator och 50 rödvingar. På jättestort avstånd 2 kretsande rovfåglar. På (bortåt) närmare håll c 30 kråkor.

Vi fortsätter ner mot Hylla vägskäl, ser 2 fjällvråkar här. Därefter sätter vi kurs mot Bellinga. 1 sparvhök hanne ses, och mer trast, varav allra mest snöskata.

1981-11-01 forts.

1317-1330: vi obsar från höga obsplatsen ett par km V om Bellinga lagård, bara några 100 m Ö om vägskälet. Ser 1 + 1 + 1 fjällvråkar och 1 ljus ormvråk samt på håll över skogen 2 blåhökar lekande med varandra; jag tyckte mig se att båda var juv (och inte honor ad). Dessutom kom 1 + 1 + 1 sparvhökar förbi mot V, och på långt håll sågs 1 obestämd vråk (som dock var så långt bort att den lika gärna kunde utelämnas). Vidare litet snöskata här också.

Bellinga lagård, kort stopp. Bergfink hörd. 2 sparvhökar mot V. OBS det stora antalet sparvhökar på kort stund! 2 ringduvor sågs också, men ej annat.

Assmåsa 1340-1350: ej en rovfågel, men flock på 6 stenknäckar flög mot SSV, fällde i skogen på håll. Flock 20 rödvingar sedd. Vi far mot Eriksdal, ser flock på c 250 snöskator, ser kort därefter 1 korp och en del kråkor, 1 större hackspett, och 1 eller 2 förbiflygande dubbeltrastar. 2 normalfärgade ormvråkar också.

Fortsätter i Fyledalen till Röddinge, stannar där med sikt österut över dalen. Där kretsar 1 rovfågel långt bort, det är en havsörn juv! Den flyger snart västerut, rätt lågt [illegible] (dalen längs). 2 nya ormvråkar, också normalfärgade, flyger likaledes mot V. Ännu 1 ormvråk sedd, och 1 fjällvråk och 1 sparvhök flyger mot V. Flock 15 gäss också mot V: jag misstänker att det var vitkindade, men de var tyvärr för [illegible] långt bort. Snöskator sedda ännu en gång. Nötskrika flyger förbi och andra ex hörs. Över Röddinge by även flock 40 ringduvor.

Väder: sista timmen allt lättare, det blir mera blått på himlen och rätt frisk V vind.

1422: nu vänder vi och far västerut på stora landsvägen. 1428: det blir sol och härliga höstfärger. Far nya vägen S om Sjöbo, sedan upp mot Öved. Vid Åsum 1 sittande ormvråk med brett vitaktigt bröstband. Ö om ÖVED 1 börringevråk och 1 fjällvråk, [illegible] och över Övedsskogen 1 normalfärgad ormvråk och ännu 1 börringevråk!!

Vid Färs härads hembygdsgård stopp; vi går ner till Vombsjöstranden. Ingen rovfågel ses, ej heller några änder, men över sjön finns mycket måsar, säkert mest fiskmåsar, säkert ses 50-100 ex, de flesta på långa avstånd. På närmare håll över skogen och ängen flera nötskrikor, och 1 nötväcka flög förbi. - Vid Hjälmaröd 1 sittande ormvråk, normalfärgad, satt på fälld, mycket grov stam (= en av de sista resterna av den fina allén, som nu utsatts för naturvård modell Malmöhus Län). - Vid Vikens gård sågs på avstånd neråt ån (bortåt sammanflödet mellan Kävlingeån och Klingavälsån) en hel del betande gäss, c 250 ex sågs säkert, antagligen flera, men vi stannade ej för att studera dem.

Harlösa: 20 kajor. Skrattmåsar och fiskmåsar och kråkor. Ej stopp. Därefter intet förrän vi [illegible] kommit V om S Sandby, där [illegible] sågs råkor på fälten. Vid Hardeberga-Kungsmarken åter mycket snöskata flygande både nära och på håll, totala antalet sedda knappt 200 ex, därtill en flock på c 25 rödvingar.

Ankomst Lund 1540 efter mycket skön tur; särskilt bra efter c 1300, när vädret bättrade sig.

Tillägg: protokollet i det stora hela noggrant, men följande arter sågs också på rundturen: entita, domherre, gulsparv, pilfink, skata och - dovhjort.

S L U T

1981-11-03, tisdag.
Stormen hade bedarrat fullständigt på morgonen, och det blev fint väder en stor del av dagen. På förmiddagen satte sig en större hackspett i en låg tallbuske (föga mer än meterhög) på granntomten. Spetten satt mycket bra till och i fint ljus. Jag observerade att den föreföll ovanligt mörk på undersidan, inte m 1 m rent vit utan ordentligt grå. Arten uppträder invasionsfågel som i höst. Jag minns att Lönnberg för mycket längesedan (1935) skrev om mörkbukade större hackspettar, som han samlat under en invasionshöst; men jag minns inte om det blev klart varifrån dessa spettar kommit.
På middagen drog 8 Anser-gäss, nästan säkert sädgäss, mot V. Och ett par timmar senare, omkring kl 1530, kom jämnt 10 svanar mot V eller VSV; jag tror att det var knölsvan, och jag tyckte mig tydligt se att ett par ungfåglar i flocken var ordentligt mörka; men alldeles säker artbestämning blev det tyvärr inte.

1981-11-04, onsdag.
Busväder på morgonen och middagen, men snabbt uppklarnande omkring kl 1330. När jag tittade ut kl 1505, satt 27 sidensvansar på TV-antennen på grannvillan. Mina första för i höst (men jag har hört att de uppträtt redan tidigare). Mycket trevliga; de flyttade sig snart till några smärre träd 50 m bort, återvände så till TV-antennen bara för att genast bryta upp och försvinna.

1981-11-05, torsdag.
Vid middagstiden flock på 8 sidensvansar, flög västerut vid Sparta, fällde i låga träd.

1981-11-06, fredag.
Vid middagstiden kom 1 sparvhök, tydlig gammal fågel och säkerligen en hanne, alldeles utanför Tenorgränd 8. Synnerligen klar och ljus dag, utmärkt sikt, rätt frisk vind omkring NV.

1981-11-07, lördag.
Väder oerhört klart, sikt sällsynt klar, vind svagare än igår och omkring nordlig. Kl 0935 kom en flock Anser-gäss på 12 ex mot öster. De kom i starkt motljus; omöjligt att se färger, men det var högst sannolikt sädgäss. För exkursion senare denna dag se särskilt protokoll.

1981-11-08, söndag.
På f m sågs en större hackspett på precis samma plats som i tisdags (se överst på denna sida). Den hängde i tallbusken och fann tydligen något att äta, fast jag inte direkt kunde se att där förekom några kottar. Sedan satte den sig på marken (delvis asfalterad trottoar) under busken och bearbetade ivrigt några föremål, troligen kottar. Hoppade ibland ett par meter på asfalten, vilket såg mycket underligt ut. Ännu underligare var kanske, att 4 koltrastar, 1 talgoxe och 1 rödhake vistades alldeles i närheten, inom högst 2 m avstånd från spetten, och syntes betrakta den intensivt, även om trastarna ofta flyttade på sig. -
Dagen var synnerligen klar och vacker, nästan molnfri, och sikten utmärkt. Jag gick kl 1410-1530 en bit utåt öster på gamla Hardebergaspåret. Såg 1 tornfalk ryttla bortåt Kungsmarkens golfbana, över stort höstsädesfält. Fann en flock på 7 svanor som i mycket grann snedrad flög mot V eller VSV. Upptäcktes kilometervitt bortåt öster men flög högt och kom så precis rakt över mig att jag inte kunde avgöra arten säkert. På hemvägen en ensam hämpling på gräsmatta i östra utkanten av bebyggelsen, vid Musikantvägen. Fågeln kunde flyga bra men var föga skygg. Fällde flera gånger precis intill vita små fläckar i gräsmattan - det befanns vara fruktställningar av maskrosor. Fågeln åt ivrigt fröna därur.

1981-11-07, lördag.

Biltur med Lena. Start från Lund 1035, vi for via Dalby till Genarp utan nämnvärda uppehåll och såg inte mycket fågel på vägen; V om "Björnstorps torg" på fälten en gåsflock på avstånd, knappast över 50 ex sedda, men rätt långt håll, och fler kan ha funnits. Ingen rovfågel sedd på denna sträcka.

Genarp: vi for dit eftersom det öppnades i Medborgarhuset en utställning på temat att göra Genarp till ett centrum för friluftslivet, med strövstigar och ökat antal P-platser etc etc; kanske acceptabelt på många sätt; men eftersom riksdagsmannen Johnsson i Blentarp är pamp i projektet måste man bevara sin skepsis. Vi beskådade utställningen 1105-1125, det var mest skärmar och kartor, och ett par personer som jag kände en aning talade med mig om projektet. De erkände att markägare och andra hade en blandad inställning till planerna. Jag beskådade även herr Johnsson i Blentarp men bekantade mig inte med honom. Han har röjt ett gediget oförstånd och stor brist på kultur när det gäller miljöfrågor.

Från Genarp for vi i det härliga klara och soliga vädret förbi Häckebergasjön men stannade inte där utan fortsatte upp mot Dörröd. Stannade där vägen mot Dörröd tar av från Skurupsvägen och tittade oss grundligt omkring kl 1138 - 1205. Till att börja med avgjort magert. [redacted] före stoppet 1 varfågel flygande. Efter långt obsande anträffade jag summa 1 kretsande ormvråk, och med långa mellanrum flög 2 + 1 + 1 kråkor mot V, rätt högt. Samlad flock på 16 fiskmåsar likaså, allra mest ad. 1 ringduva flög förbi, 1 domherre sedd och hörd, gulsparv hördes 2-3 ggr, 1 grönfink överflygande. Efter mer letande fann jag långt bort ännu 1 ormvråk och 1 sparvhök och därefter ännu 1 ormvråk, båda de sistnämnda normalfärgade; alla dessa 3 ex sågs nära varandra. Ej sträckflykt. Flög rätt lågt. På långt håll en svartfågelflock (kaja, kråka), minst 40-45 ex, försvann mot SO. 4 kråkor mot V. Nötskrika hörd. 1 varfågel fällde i allra översta toppen på en hög bok. - Härligaste väder, svag N vind.

1205 vi fortsatte in på Dörrödsvägen men stannade efter 1 km eller kanske litet mera, på plats med god sikt mot Ö och S etc. Stod här 1208-1220. Jag fann på långt håll och rätt högt nere i S 2 kretsande havsörnar, de var i argt motljus och åldern kunde inte avgöras, [redacted] men flygbilderna sågs med lätthet i kikare, och jag fick in båda i tuben, den ena dock kortvarigt. Den andra följdes, den steg högre och högre. Den var nästan rakt under solen, från mig sett, och ett par gånger när den kretsade reflekterades solljuset från dess översida så att det blänkte till, mycket grant. Örnen kom så småningom i något bättre ljus, och jag är nästan säker på att var en juv. I närheten av örnen ett par vråkar, och längre bort och på mycket stor höjd ännu ett par kretsare, omöjliga att bestämma. Nötskrika hörd. Örnarna gled så småningom mot V, men sänkte sig och kom aldrig nära. När de försvunnit, visade sig 3 ormvråkar på nära håll, dock ej i sällskap, samt 1 sparvhök, den sistnämnda flög mot Ö.

Vi forts. mot Dörröd, såg ännu 1 ormvråk av normalfärg ss de föregående, såg även några kråkor. Sträckan Dörröd - Veberöd intet sett utom svartfågel, mest kråka. I Veberöd fortsatte vi österut på väg 12 men stannade vid järnvägskorsningen eftersom Lena skulle fotografera några höstgranna bokar och ekar. Detta kl 1240-1250. Därvid såg jag ytterl. 1 normalfärgad ormvråk. Vi tog in på Vombvägen men i Vombs by vred vi mot Ö in på den s k Norra Vombvägen och for genom Furet till vanliga obs-platsen vid sjöns SO hörn. Här befanns det att nordanvinden var betydligt friskare än vi trott. Jag tyckte att det borde hänga någon rovfågel över den branta stranden, buren av den dynamiska uppvinden, men jag såg ingenting av den sorten. I sjöns SO del, några hundra m ut från land, en rätt gles flock på c 200 gräsänder samt 2 storskrakar (hanne och hona). I furet nötskrika.

Vi fortsatte till Frualid, där jag hoppades att någon rovfågel skulle kretsa, eftersom nordanvinden mot den branta sluttningen borde gynna dem. Och här hade vi tur, ty en praktfull havsörn juv

1981-11-07 forts.
kretsade verkligen här, höjd c 150 m, den steg sakta, gled antydningsvis norrut litet granna men steg ytterligare och försvann i medvind mot S. Mycket grant. Korp hördes, och 1 ex befanns "stå" mot vinden över branten, den steg, och formade sig sedan som en torped och föll mot vinden för att ånyo stiga uppåt. Hade trevliga lågmälta läten för sig. Mycket småfågel i långa häcken, men vi stannade inte utan fortsatte upp till högsta platsen på vägen där vi ämnade fika och eventuellt plocka slånbär. Men därav vart intet, ty dels vistades här 2 damer som plcokade bär för fullt, dels kom det upp 3 bilar fulla med folk. De sade saktmodigt ifrån att de skulle jaga däruppe, varför vi lika artigt sade att vi genast skulle bege oss därifrån. Så skedde, och vi etablerade oss på en bra plats i lä av en bokskog nära stenbrottet, med fri sikt mot S. Här (och på nyssnämnda plats) gulsparv överflygande, och 1 normalfärgad ormvråk,. Vi tog fikapaus här och trivdes utmärkt i det ljuvliga höstvädret. Stannade här 1340-1410. Bergfink överflyg. 1 normalfärgad ormvråk och 1 ormvråk i motljus. Flock 35 vipor flög rätt högt mot V eller VSV. Gulsparv hörd på nytt, nötväcka hörd, nötskrika sedd. Korp hörd ideligen, den "småpratade". Mesar hörda. - En del smärre cumulus-artade moln drar upp från N. 1 ensam bofink förbiflygande. 1 varfågel nära, flög bort. Ingen enda högkretsare eller annan kretsare sedd här. 1 kråka. 1 bofink.

1410 vi for ner på den stora men icke allmänna vägen från stenbrottet till vägen Sjöbo-Harlösa, följde den via Övedskloster (OBS: ej stopp vid strömstare-lokalen) till Vikens gård. Norr om vägen gick en flock på c 260 gäss varav 35-40 % bläsgäss, resten sädgäss. På grönt fält (höstsäd) söder om vägen, rätt långt bort mot åarnas sammanflöde och i starkt motljus gick en ovanligt stor gåsflock, och tät var den också. Jag gjorde en snabbräkning och fick c 1500 ex men ingen närmare bestämning var möjlig från vägen.

Nära de 260 gässen gick c 50 glesa vipor på fältet.

OBS: stor översvämning väster om Vombsjön, men ej granskad idag. Vi for istället ner till stugan. På vägen dit 1 ormvråk samt en på mycket låg höjd ryttlande varfågel, den ryttlade m mycket snabba vingslag, höjd bara c 1-2 m. Strax före stugan sågs 2 spillkråkor, de flög strax efter varandra till Ivans backe. 1 häger flygande.

Ankom stugan 1440. Jag gick genast upp i tornet och granskade sjön. Såg:

a) i "tarmen" 1 häger, men intet annat liv
b) på NK 40 + 8 sothöns, 2 brunanddrakar och 3 viggar. (OBS: minimisiffror eftersom närmsta delen ej helt synlig p g av alarna)
c) uppe i sjöns NO del noll och intet (som vanligt!). Men
d) väster därom, ungefär enligt skiss, låg summa 600 gräsänder och 25 storskrakar, alla i smalt band:
Här sågs även 1 skäggdopping och 1 gråtrut ad.

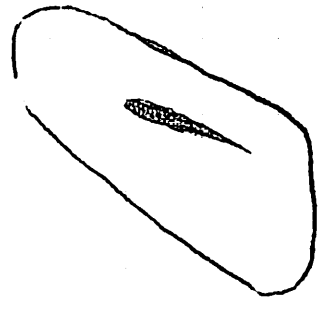

e) mycket långt bort i V delen sågs c 40 obestämbara simfåglar (men den siffran kan vara grovt fel, d v s långt under verkliga antalet).
Precis när vi kom, flög dessutom 2 ad och 4 juv knölsvanar över NK, de svängde men fällde inte utan försvann. Inga andra svanar sedda. Däremot sågs 2 kråkor i buske långt ute, 2 ormvråkar med ø normal färg sågs lågt och nära, skata sågs, och gärdsmyg hördes.
Långt ute över sjön, på c 20-30 m höjd, flög en storskarv, det sågs mycket fint på flygsättet med lugna slag avbrutna av korta glidningar. Den gjorde en stor sväng. Jag tappade den när en ensam gås kom in i synfältet, flygande mycket lågt över vassen; det var dock tydligen en sädgås.
Kl 1505 ner från tornet. Temp nu +2½ grader C. Vi for hem via Silvåkra by - Tvedöra. Nära S Sandby 1 flygande häger, eljes bara litet svartfågel. S L U T

1981-11-10, tisdag.

Eftersom övriga dagar åtminstone fram t o m lördagen tycks bli upptagna med annat, passade jag på att fara ut idag. Tog bussen 1240 från Lund, ankomst Vikens gård Ö Harlösa 1325. Avsåg att granska fågellivet bl a på de stora översvämningarna vid Kävlingeån V om Vombsjön. Men dessa var praktiskt taget helt frusna och tomma på fågel; framåt e m fällde där dock en del mås och bläsgäss (se nedan). Fältet norr om allmänna landsvägen och närmast öster om Vikens gård hyste massor av gäss; litet gäss stod även nedanför gården etc. Vombsjön öppen förstås, men "lagunen" i NV hörnet hade redan fått tunn is, som just höll på att frysa ihopa. Måttlig vind från V - SV, men naturligtvis nästan ingen vågrörelse på "lagunen"; dock tillräckligt för att den tunna isen skulle klirra svagt och melodiskt hela tiden.

Väder: utmärkt vackert vid avresan från Lund och fram till e m; men enligt prognosen drog det upp ett molnsystem från NV, det låg högt och hade fiberartad struktur, och det dolde solen m l m tydligt ungefär från kl 1430. God eller mycket god sikt, och ej regnhotande. Vinden kall men ej hård.

Jag gick från Viken ner till Vombsjön och en bit utefter vägen längs V sidan, sedan tillbaka samma väg fram till Harlösa, ankomst dit 1555, tog en fika på det tråkiga caféet, tog bussen hem 1620, ankom Lund 1655. - Artlista: (OBS: hägern ej på rätt plats!):

1 skäggdopping i Vombsjön, de låg enstaka med långa mellanrum men ofta nära gräsandflockar; jag såg nog c 7-8 ex inom bestämbart håll.
2 sångsvan: vid ankomsten sågs 12 ex ad beta på höstsäd nära översvämningen. Senare fällde 5 ad i Vombsjön rätt nära NV hörnet. Därefter några flygande småflockar, bara ad, men det var nog ej mer än 17 ex inalles
3 knölsvan: 1 ad och 2 juv kom västerifrån på e m och fällde i Vombsjön
4 sädgås: i ovannämnda stora flock knappt över 250-300 ex, därtill c 50 ex betande nedanför gården. Se följande art
5 bläsgås: gåsflocken N om vägen och Ö om Vikens gård bestod av c 1250 eller 1300 ex, varav c 250 sädgäss och c 1000 bläsgäss. Se närmare nedan
6 gräsand: inom en radie av c 500-600 m räknat från Vombsjöns NV hörn låg högst 225 ex. En noggrann granskning av sjön i övrigt gav ytterligare c 475-500 ex inom bestämbart håll; längre ute anade man ytterligare änder som dock var obestämbara. Alltså summa c 700 gräs.
7 knipa: först sågs hanne ad + hona, sedan 3 flygande hannar ad. Ej fler
8 vigg: bara c 2 + 2 + något enstaka ex till sedda
9 storskrak: flock 13 ex lyfte nära åns utlopp, därtill ett ensamt flygande ex över sjön samtidigt
10 salskrak: på rätt nära håll i NV hörnet lyfte bland gräsänder 2 ex, det syntes utmärkt tydligt att det var 1 hanne juv och 1 hona; honan mycket mindre och mattare i färgerna. Hannen var typisk juv som ej anlagt den vita dräkten ännu. Mina första ex för i höst.
11 häger: 3 ex i sällskap sågs flyga över Vombsjöns N strand bortåt Svansjö.
12 glada 1 ex mycket lågt kretsande över fält nära Viken. Någon timme senare 1 ex nära Hjälmaröd, kanske samma ex; och ännu senare 1 ex över sjöstranden mycket långt bort i Ö
13 sparvhök: 1 ex kom vid Hjälmaröd, satte efter en snöskata (ur en gles flock vid f d banvaktstugan); förföljde den säkert 150 m och var den tätt i hälarna men trasten fick upp farten bra och tycktes flyga inne bland täta småträd mot slutet, och sparvhöken gav upp och gjorde ett elegant bakåtkast (just när jag trodde att den skulle lyckas)
14 ormvråk: på långt håll i Ö 1 normalfärgad och 1 som var starkt vit undertill men inte ovanpå; på närmare håll sågs 3 normalfärgade (med visshet olika ex) och 1 börringevråk. Summa 6 ex sedda.

15 vipa: vid den mycket stora gåsflocken lyfte några få vipor, jag såg bara 3 ex. Flera kan ha stått dolda. - På utvägen, på fältet [illegible] norr om vägen och väster om Revingeby (fältet där det ofta [illegible] går mycket kreatur) sågs en gles men stor vipflock, de stod ojämnt fördelade över en yta på minst 400 x 75 m, antal allra minst 300 ex där.
16 skrattmås: sedd över fälten både vid Viken och neråt å-utloppet, där stora jordbruksredskap arbetade. Men inte talrik, jag såg högst 15-20 ex. OBS dock text under nr 19.
17 fiskmås allmän. Först sedd till ett antal av c 30-40 ex över fält och flygande på avstånd, men vid motorredskapen samlades 100-tals, både ad och juv var väl [illegible] företrädda. Hela tiden ute över [illegible] Vombsjön. SE även nr 19
18 gråtrut: flera ad och juv över Vombsjön, även liggande på vattnet och sittande på pålar; knappt över 10 ex sedda [illegible] till att börja med, men senare såg jag att säkert ett par tiotal, kanske fler, vistades på fält och bakom lantbruksredskap neråt översvämningen. Se [illegible] även följande art.
19 havstrut: minst 2 ad sedda, flög över Vombsjön. - Mot e m omkring kl 15, när jag tittade ut över de frusna översvämningarna, fann [illegible] jag att där stod minst 200 måsar, majoriteten otvivelaktigt fiskmås, men gråtrut fler än jag trott. Totala antalet sedda måsar låg [illegible] säkert på c 300 ex. Men säkra havstrutar bara 2, alltså.
20 sånglärka: ett ensamt ex flög kvittrande förbi vid Hjälmaröd.
21 snöskata: flock vid Vikens gård på c 60 ex, och c 100 ex senare vid Hjälmaröd (Kan delvis ha varit samma, men å andra sidan sågs flygande flockar, visserligen rätt små, flera ggr)
22 koltrast några sedda Harlösa etc, delvis flygande österut på e m.
23 kråka sedd i rätt ringa antal
24 råka sedd i ett par ex
25 kaja: något tiotal på närhåll, och flock på minst 50 ex på håll
26 skata sedd.

Tillägg om gässen.

Flocken ö Vikens gård stod i utmärkt ljus. Jag etablerade mig på bra plats vid uthusen och granskade dem noga. I ena utkanten c 150 sädgäss, f ö bestod flocken av bläsgäss med måttligt eller svagt [illegible] inslag av sädgäss. Jag räknade flocken [illegible] flera ggr;första gången stod en mindre del av flocken dold, men jag fick c 1100 ex. Senare fick jag c 1200-1250-1300 ex, varav c 250 säd och 1000 bläs. Intet annat fanns i denna flock. När jag gick på landsvägen på ett par tre 100 m avstånd, lyfte allihopa. En mindre del drog sig ner mot fält vid översvämningen, men de mesta flög [illegible] uppåt norr och försvann, fällde dock till stor del så att de syntes, bara några få 100 m längre bort. - Någon knapp timme senare, när jag stod vid Vombsjön, kom bläsgäss i små eller medelstora förband ner från N, några [illegible] flockar fällde på Vombsjön (lyfte snart!), men de flesta fällde på höstsäd nära Översvämningen, nedanför Viken. Stort liv när de flög över. Ett par flock "störtade" brant, både över sjön och när de fällde på fältet.

OBS: (a) jag såg några få ex i tydlig ungdräkt, utan svart undertill, och allmänt oansenliga, ej lätta att skilja från sädgäss om man ser dem dåligt. Men en mycket stor majoritet såg ut som ad, med bläs framtill, och svart på buken., mer eller mindre.
(b) i en flock var ledargåsen påfallande stor, jag trodde på annan art (kanada!), men kikaren röjde att det var en bläsgås av rent påfallande storlek och nära nog [illegible] helsvart på undersidan, vilket syntes mycket bra. Näbbfärg omöjlig att se.
(c) fåglarna i en liten flock på 3 ex såg istället avgjort små ut, men denna flock råkade lyckligtvis komma nära, och jag såg tydligt att det var bläsare alla tre.

S L U T

1981-11-15, söndag.

Lena och jag besökte först Kristina i hennes mycket trevliga lägenhet på Prennegatan 19; sedan gjorde vi en runda med bil. Start från Lund 1200 i fint väder; det hade varit strålande sol och m l m molnfritt på morgonen och f m, men nu hade det dragit upp ett molntäcke. Dock fortfarande bra, alldeles torrt, god sikt, ett par plusgrader, och svag vind som blev ännu svagare och på e m nära nog omärklig. Vi for Lund-Staffanstorp-Klågerup-Bökeberg-[illegible] stora vägkorset N om Svedala - in på E 14, ner förbi Börringekloster, stannade vid Norra Börringesjön - forts förbi Börringe samhälle och S Börringegård, stannade kort för att se ut över stora Börringesjön - till Havgårdssjön, stannade även där kort och granskade sjön - korsade järnvägen, tog kafferast på vanliga stället vid Lemmeström - upp på E 14, följde den till Rydsgård, upp förbi Rydsgårds slott - över åsen till Hylla (stopp på åsen) - in till Frihult och Navröd vid Sövdesjön, stannade ett par ggr här, forts. till kvarnruinen, stannade där också, forts förbi Sövde flygfält - korsade väg 12 - förbi Björka - Övedskloster (stopp för strömstare som sågs från bilen) - Viken - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst Lund 1630. Alltså en tämligen snabb tur. Mycket ogynnsamt väder för rovfågel, eller rättare sagt för flygande rovfågel, men likväl en mycket trevlig runda. - Observationer:

vid S:t Lars 1 ryttlande fjällvråk, vid Staffanstorp 1 tornfalk på lyktstolpe över vägen, vid Hyby 1 sittande fjällvråk, vid Holmeja 1 sittande ormvråk med fint bröstband, [illegible] normalfärgad, samt 1 likaledes normalfärgad ormvråk som fällde på marken. En del måsar på plöjda fält alltifrån Lund, det var fisk- och skrattmås. Kråkor i ringa antal, 1 ex, 3 ex, etc. Sjödikena: vissa utfyllnader på gång??? Undersök!

1230 stora vägkorset strax N Svedala, här c 20 råkor jämte några kråkor och skator, strax innan ankomsten till korset.

I kärr N om vägen 2 knölsvanar ad. 20 fiskmåsar och några obestämda måsar. 1 normalfärgad ormvråk satt i grovt träd på en stor gren som sträckte sig ut över vägen, höjd c 5-6 m, lyfte ej för trafiken.

1235-1300 Norra Börringesjön (=Klosterviken) var synnerligen rik på gräsand, minst 800 ex sågs, och det var helt uppenbart att mycket fler låg inne i vassen, bakom döljande vasskanter etc. Jag skulle inte bli ett dugg förvånad om verkliga antalet låge på c 1200-1400 ec. Bland gräsänderna letade jag upp 2 abnorma ex, varav ett helvitt (som inte alls behövde letas upp, det stack av på flera 100 m håll) och ett flavistiskt, saknade helt grönt och svart och mörkbrunt etc, men [illegible] de stora fjäderfält, som hos en normal hanne är silvergrå var hos detta ex särskilt ljusa och av en ljust gulbrun färg. F ö hela dräkten mönstrad ungefär som hos en hona men alltigenom mycket blekare, melaninet föreföll saknas. Vidare bland gräsänderna: 3 krickor, som låg tätt ihop; summa c 10 glesa knipor, varav flera hannar ad, somliga låg tydl. ensamma, andra hade hona intill sig; [illegible] vidare misnt 6 viggar varav ingen utfärgad hanne; 1 ad och 4 juv knölsvanar, och minst 30 sothöns som låg å rätt spridda, inblandade bland gräsänderna. Nästan hela den fria vattenytan kunde granskas, undantag endast en [illegible] liten bit närmast slottet, kanske 5 procent av öppna ytan, om ens det. I träden härintill även entita sedd, domherre hörd många ggr. Från hus kom en flock gråsparv och pilfink summa c 25 ex. Några snöskator överflygande, och 1 normalfärgad ormvråk flög förbi. 1 + 1 kråkor likaså.

Börringe f d station: flock på c 20 kajor fällde i trädtopp, flög strax bort. Stopp S om S Börringegård för titt över stora sjön: man ser härifrån en mycket betydande del av [illegible] sjön. Ytan alldeles tom så när som på 2 obestämda svanar mycket långt ute! 1 flygande [illegible] häger över sjön, 1 normal ormvråk i trädtopp, och flock c 15 gulsparvar i annan trädtopp. Intet annat; men vi stannade bara kortvarigt. Mot Havgårdssjön, därvid några enstaka kråkor, dito skator. Havgårdssjön spegelblank, fågeltom utom längst upp i N-NV, där det låg gräsänder, till stor del m l m tydligt inne i vassen, antal my. osäkert men jag tror på c 100 - 200 ex.

Kafferasten Lemmeström med sikt över kullarna med gammal bokskog: 3 fasantuppar, gulsparv hörd, 1 kråka, 1 skata. Intet mera!!

1981-11-15 forts.

Vi forts. upp till E 14 och sedan österut. 1 obestämd vråk i m 1 m torr grantopp. 200 snöskator lyfte från fält. 1 fjällvråk vid vägkanten på stolpe, lyfte ej fast den satt kanske 7-10 m från bilarna. Kort därefter 1 normalfärgad ormvråk på samma sätt, satt säkert bara 5-6 m från bilarna.

Vid Rydsgårds samhälle, i dess norra utkant där man viker av mot slottet, sågs en rätt tät flock på ett fält, det var c 15 kråkor och minst 30 råkor. Här också en skrämd flock gråsparv på minst 75-100 ex, jag hann ej se eventuella pilfinkar.

1400 vi passerar Rydsgårds slott. Här 1 fasantupp. Vi fortsätter på den trevliga vägen över åsen till Hylla, stannar på en hög punkt, där domherre hörs och några i fjärran flygande gåsflockar på c 100 ex inalles ses, f ö intet. Från Hylla viker vi in på den enskilda vägen till Frihult och Navröd vid Sövdesjöns SV del. 1 ormvråk sittande inne bland träden i halvhög risig talldunge, brett bröstband, normalfärg. 300 m längre fram sitter 1 ormvråk fritt i trädtopp, lyfter, är avgjort ljus undertill men har intet vitt ovanpå, "halvljust ex". Vid Sövdesjöns SV vik 1 sparvhök jagad av 1 kråka. Forts strax upp till obsplatsen vid det lilla huset som heter Tranebo (vid Navröd). Här fin utsikt över sjön men inte över den del som jag sett tidigare, där det låg en hel del glesa svanar. Från Tranebo sågs summa 1 flygande knipa över sjön, men därtill långt ute en välsamlad flock på c 130 storskrakar. Långt bort hördes blässgäss, och en flock på kanske 30 ex kom från Ö (ungefär) och fällde hos gäss långt bortåt Blentarp till, kort därefter kom ytterl. c 70 gäss på samma sätt. De ankommande gässen var helt uppenbart blässgäss. 2 sädgäss fläg förbi. Flygande gåsflockar kom högt. Vidare sågs 1 häger; 1 underskön blåvit blåhök hanne adad över tuvmarken vid SV änden, ännu 1 häger; och sångsvan hörs nästan hela tiden, delvis lustiga dämpade toner, men ingen ses från denna obs-plats. Se nedan om samtal med 5 danskar.

Forts till kvarnruinen. Härifrån ses 10 + 9 glest liggande sångsvanar utanför den öppna stranden N om kanalen från Snogeholmssjön (läs: N och NV om denna kanals mynning!). Här också några knipor samt en flock c 25 viggar. Över sjön minst 1 gråtrut ad och flera fiskmåsar. Det klarnar nu sakta, mycket god sikt. 11 sädgäss flyger mot Ö, 4 dito mot NV. Vi forts., ser 1 varfågel i trädtopp och finner att verkliga antalet sångsvanar är minst 36, de ligger my. glest, halvdyker ofta. Flera knipor och några fler viggar också sedda. 1 häger, några få kråkor, men inte en rovfågel här. Vi passerar Dahls hus, ser mesflock och 1 nötskrika. Fortsätter som ovan sagts, ser vid Björka by 1 grönsiska gröngöling flyga förbi. Kort stopp före Övedskloster: c 23 + 130 måsar kommer högt från OSO resp ONO till Vombsjön, det är bara fisk- och skrattmås. Vid Övedskloster 1 strömstare på sten i den strida bäcken, anträffades från bilen, men vi stannade för den. Mycket stort vitt fält på bröstet. 1 större hackspett här. Klockan nu 1547. Vi fortsätter på vägen mot Hjälmaröd, ser 1 + 1 nötskrikor och ute över sjön 1 häger rätt högt.

Kl 1558 solen går ner. Från Vikens gård ses att minst 600-750 gäss går neråt åarnas sammanflöde, men vi stannar ej för att granska dem. Vi fortsätter mot Harlösa. 1 normalfärgad ormvråk lågt och nära, flög nog mot nattkvisten. Revingeby (nära gamla storkgården) 1 fjällvråk i trädtopp, och efter 500 m en ny fjällvråk, som flög lågt över vägen. Klockan då 1605.

Tillägg: (a) utöver det sagda sågs några helt små flygande gåsflockar på håll, och en flock på c 45 ex flygande högt mot S-SSO från kvarnruinen. OBS: få gäss! Och inga alls i sänkan N Klågerup eller V om Hyby kyrka.

(b) 1 sparvhök skall tilläggas nära Sövdeborg

(c) vid Navröd mötte vi bl a 5 danskar som gjort rundtur och uppenbart startat tidigare än vi,. De hade sett 5 örnar vid Börringesjön, 1 havsörn vid Ellestasjön och 1 havsörn över Fyledalen. Av intresse eftersom man sällan får sådana bevis för hur olika utfallet kan bli. (Jag tror att vinden var mindre svag på f m. Kanske kan det soliga vädret på f m också ha spelat in??).

(d) ornitolog-grupper sedda mångenstädes idag! slut

1931-11-21, lördag.

Lena och jag gjorde rundtur, start från Lund 0940. Vid starten var det halvklart eller mest molnigt, torrväder, och omkring +8° C, men mycket hård vind, 15-18 m/sek med stormbyar. Vind omkring V. Vi for Lund-Staffanstorp-Klågerup-Bökeberg-Svedalakorset (för vidare färd se nedan). Vid S:t Lars kom 4 sädgäss mot V. Det var väldigt mycket vatten: Höjeå starkt översvämmad, och på fälten både stora och små vattensamlingar. 1 ensam skrattmås mot V, f ö ej en fågel att se i blåsten. På långt håll S om Staffanstorp en stor rovfågel över en gård, det var nästan säkert en glada men obsen blev en aning för kortvarig. - Sänkan N om Klågerup, där Torrebergabäcken flyter: inga gäss, liksom fallet var vid förra besöket. Men mycket av vad som förr var m 1 m fuktig betesmark var nu odlad, plöjd resp. med höstsäd, och lokalen kanske (men inte uppenbart) mindre lockande för gässen. 1 ormvråk passerade snabbt mot Ö i medvinden. 2 sädgäss mot V vid Klågerup, ena ex var mycket större än det andra, men båda var bergfasta sädgäss.

Omedelbart S om Klågerup flera hundra kråkfåglar, huvudsakligen SO om samhället, dels på fälten, dels flygande i m 1 m glesa flockar; jag såg bara kråka och råka. Vid Hyby mer kråkfågel, särskilt råka; därtill litet mås (fiskmås, säkert ngn skrattmås) över fälten, men inte heller här några gäss att se.

Kl 1005 stannade vi vid P-platsen nära Yddingens N ände, på stora vägen. Rundtitt gav ingen rovfågel. På Yddingen var det mest fågeltomt, men långt nere i S låg stor flock av vattenfågel, omöjlig att bestämma i stormen. Ensam gås flög mot V. Flocken nog på c 200 ex. Vi fortsatte snart mot S. Ännu en ensam gås kom mot V! Månne samband med det faktum att det idag är sista dagen för gåsjakt? Fåglarna kan ha blivit mycket jagade denna morgon, ej minst eftersom hård vind anses bra för gåsjakt: fåglarna kommer lågt. Det lärde jag mig i gamla dagar av Gunnar Nordqvist, och det bekräftades åren c 1975-78, när jag köpte gäss till Zool. Museet från jägaRE Borgström på Sövdeborg.

Sjödikena: några kråkor, eljest intet. Väder milt, och torrt också, men mest mulet, med kyliga gråvita och blåvita höstfärger och ofta ljusare emot solen, men inget ordentligt solsken.

Klo

Från Svedalakorset for vi på E 14 till Börringekloster-Klosterviken-Börringe samhälle - en bit förbi Södra Börringe gård-Havgård-korsade järnvägen-stannade som vanligt i backen vid Lemmeström. För fortsättningen se nedan.

Svedalakorset-Börringekloster ej en fågel. Klosterviken: rätt kort stopp och granskning av vattnet gav minst 50 sothöns uppåt slottet och säkert c 500 gräsänder, men dessa låg till allra största delen på små vattenytor innanför vass eller annan vegetation. Fria ytan hyste bara sothönsen och ett fåtal änder. 3 kråkor på ängen nära Börringe station, även skator sedda.

Efter Södra Börringe stopp för noggrann granskning av stora Börringesjön och skogarna däromkring. Inte ett liv att se förutom några kråkor. Jag gick upp på en hög punkt Ö om vägen, så att jag fick utsikt över Havgårdssjön också, och bokskogen därbakom. Här blev lyckan bättre: 2 havsörnar lekte med varandra i luften över skogen, höjd bara c 50-100 m. En tredje havsörn kom till synes, och ett slag hade jag alla 3 i synfältet, Lena kom också upp och fick se alltihop. Jag tyckte mig tydligt se att en av örnarna hade vit stjärt. Efter några minuter kom en fjärde havsörn från vänster; örnarna höll sig först med ett par hundra m inbördes avstånd, eller kortare; men snart bildade de 2 "par", det ena försvann my. lågt bortom skogen men det andra steg högre, och fåglarna lekte livligt med varandra, slog efter varandra och föreföll att tippa runt ett par ggr i den hårda vinden. Mycket praktfullt. Jag tyckte mig se att dessa 2 ex var helt eller nästan helt mörka, även på stjärtarna. Anför därför dessa ex som 1 ad, 2 juv och 1 av oklar ålder. STorartat skådespel. Vi for dit, såg på vägen 1 stor och grann duvhök, uppenbart en juv,

1981-11-21 forts.
och 1 ormvråk, båda flygande lågt i vinden. Över Havgård och skogen inga örnar kvar att se. Havgårdssjön ej undersökt. Jag granskade däremot himlen och skogarna runtom, ej minst höjderna N om järnvägen, men fann intet. Uppehållet på "kejsarörnsplatsen" vid Lemmeströ gav däremot resultat: 1 kungsörn juv flög mycket lågt framför hög bokskogsridå, över sluttning med smågranar, den var utpräglat vitbrokig med iögonenfallande vitt på vingarnas översida och brett vitt på stjärtbasen. Enstaka kråkor sedda, och 6 gäss flög mot V.

Vi fortsatte upp på E 14, följde den till Eksmaden, där vi vände norrut mot Häckeberga. Efter några km hindrades vi av en stor gran som fallit över vägen. Det var inne i skogen, och många andra granar hade fallit, men ej i denna storm ty de var redan uppsågade, m 1 m. Men denna gran hade tydligen fallit precis nyss, ty ~~ingen~~ bilar hade blivit hindrade före oss. Vi vände och for tillbaka och vred sedan mot Svarvartorp. Här, på öppen mark nära en gård, lyfte en alldeles ovanligt stor flock gulsparv, säkert 80-90 ex, men totala antalet var nog större, ty de lyfte delvis sent och hann knappt ses alla. Efter ytterl. 2 km såg jag en rovfågel komma från öster, den flög på c 10-20 m höjd mycket sakta emot den hårda vinden, så sakta att jag första sekunden fick tryck att den stod stilla i luften. Kvickt stopp: det var en Aquila-örn, mycket tydligt mindre än en kungsörn men mycket större än en fjällvråk. Den hade hopdragen, kraftfull hållning när den sakta flög emot vinden, och stjärten föreföll smal. Inte med bästa vilja kan jag påstå att vingarna såg särskilt breda ut. Färgen var brun, ej särskilt mörk och ej jämn: vingarnas ovansida var ljusare ungefär enligt skiss, och ett väl avsatt ljust (snarast vitaktigt) band gick som skissen visar; jag såg många ggr att bandet var böjt åtminstone ungefär som på bilden. Vingspetsarna var inte nedåtböjda; och handpennorna, som med denna vinghållning spretade relativt litet, hölls enligt skissen. Stjärten var brun, mot basen ljusare brun eller rödbrun, men oskarp övergång, intet band, inga skarpa kontraster. Jag såg inga färgkontraster heller på huvud eller undersida, detta trots att fågeln syntes mycket bra från sidan när den sakta flög västerut. Så småningom höjde den sig och jag fick den alltmera bakifrån, men jag såg den flyga helt fritt minst 500 m på ett avstånd av 250-400 m. Fick även upp tuben på biltaket och fick in den fint. På vingarnas undersida såg jag intet mönster, men Lena sade att den hade en ljus strimma där enligt nedre skissen; eller kanske man bör säga: en långsträckt fläck där.
OBS: allmän färg brun, ej jämn, som sagt; men ingenstans var färgen åt det svartbruna hållet.

Jag finner fågeln svår att bestämma entydigt. Den minst sällsynta och samtidigt den för årstiden rimligaste vore väl större skrikörn, men det är tveksamt om den bestämningen håller. När detta skrives rent (22 nov., alltså dagen efter exkursionen) har jag ännu inte tittat i de bästa fälthandböckerna, ej heller i specialuppsatserna.

Lena tyckte att stjärten var lång; själv tycker jag den var av medellängd, men det skall upprepas att den såg smal ut. Hållning och flygbild måste dock bedömas i relation till väderleken. Det är ju bekant att t o m havsörnen kan se relativt smalvingad ut när den med halvt indragna vingar kämpar sig fram mot stormen.

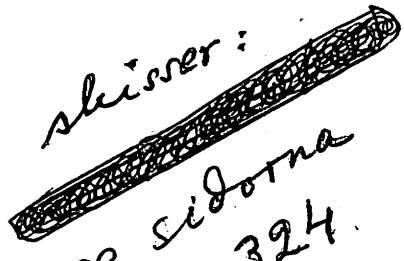

se sidorna 323-324.

1981-11-21 forts.

Kl 1130 försvann örnen mot V-VSV, och efter några minuters diskussion fortsatte Lena och jag, passerade Svarvartorps vägskäl, såg 1 större hackspett fälla på stam vid vägen och for sedan dels genom fin skog, dels genom stora granplantager av växlande ålder fram till Häckeberga. På vägen bara spridda kråkor. Över Häckebergasjön 2 hägrar, och i sjön flock på c 120 gräsänder (men sjöytan bortom slottet etc ej sedd). Vi for fram till Häckebergakärret och gick upp på kullen och tittade ut. Mycket grant. Massor av [illegible] vatten i det stortuviga kärret. Här låg tre sångsvan-par med c 100-150 m inbördes avstånd, alltså 2 + 2 + 2 ad, därtill skymtade svanar bakom träden på två [illegible] ställen. De sex slöt sig samman när de blev oss varse, och ropade sakta. Intet annat [illegible] sågs, observera alltså att inga änder sågs i kärret. Vi vände och for samma väg tillbaka, såg 1 varfågel på telefontråd, passerade Häckebergasjön på nytt och såg förutom de nyssnämnda 120 gräsänderna även andra flockar vattenfågel långt bort, men just här är det förbjudet att stanna på vägen, och vi ville vidare. Klockan nu 1225.

Vi for tillbaka till avtagsvägen mot Dörröd, följde den och kom via Dörröd till Veberöd. Söder om Veberöd 1 ormvråk lågt över backe med tallar etc. Vinden avtagande men forffarande rätt hård och byig. Himlen ofta delvis klar, men nästan intet solsken. Vi for österut på väg 12, svängde norrut vid Klostersågen, passerade Övedskloster, såg inga rovfåglar och nästan inga småfåglar etc, däremot stod det några hundra gäss vid Vombsjöns Ö sida, [illegible] på fälten mellan landsvägen och stranden, norr om vägskälet nära Björka. Men vi stannade inte, ty bilen började bli besvärlig, det verkar som om kopplingen inte fungerade ordentligt. For därför utan stopp genom skogen vid Vombsjöns N sida men stannade vid Färs Härads bygdegård, tog matsäcken med oss och gick ner till den gamla järnvägsbanken vid sjön. Skön matrast; därvid sågs 1 häger på håll, 1 skäggdopping i vinterdräkt på vattnet, och glesa måsar långt ute över sjön, däribland uppenbart några trutar också, men artbestämning ej god i motljuset. - Efter matrasten fann Lena ett ställe med slånbär, och vi plockade ett par liter prima [illegible] vara. Fortsatte därefter via Harlösa ner till stugan vid Krankesjön, [illegible] men vi ställde bilen på Ivans backe. 1 ormvråk lågt över stora heden.

Stugan kl 1415. Allt väl där. Jag upp i tornet 1425-1442. Fann: c 250-300 gräsänder långt ute i smal flock, minst 25 storskrakar i flock uppe vid N kanten rätt långt mot NO hörnet. Bara en storskrake uppe och flög, detta var en hanne ad. Minst 25 obestämda änder däruppåt. 3 sångsvanar ad vid N stranden, de [illegible] simmade västerut och lyfte och flög mot V. I "tarmen" 1 obestämd ungsvan. På ledning 1 varfågel. 1 häger över sjön. Från tornet 1 blåhök hanne ad nära i krets och 1 blåhök hona eller juv, båda kretsande mot Ö; kort därefter från [illegible] marken 2 andra blåhökar, ej hannar ad, kretsande i V. Talgoxe sedd, men inga andra småfåglar praktiskt taget.

Vi fortsatte, for upp till Kvinnevad och förbi Revingehed, men kort därefter gav bilen upp. Jag gick till Revingeby och ringde efter taxi; den kom fort, det var en ovanligt trevlig och effektiv chaufför, han anropade bärgningsbil, som vi mötte i S Sandby. Där fick bärgaren bilnyckel och instruktioner. Vi kom hem c 1610. Högst intressant dag.

Ett par smärre tillägg:

a) 1 häger sågs flyga över stora heden
b) minst 30 svanar, säkert sångsvan, gick på jordigt fält N om Revingeby. Kan ha varit flera.
c) stora flockar obest. gäss sågs (flyga) i öster när vi lämnade Krankesjön.
d) vid Revingeby 2 ormvråkar varav 1 med påfallande vitt i stjärten utan att vara ljus f ö; och en sista ormvråk på staket V samhället
e) flock c 50 skratt- och fiskmås cirklade t högt över Häckebergakärret
f) skata sedd flerst., domherreflock 10-12 ex Eksmaden, 1 större hackspett h Ivans backe. Koltrast c 1 + 1 sedda, flock c 30 snöskator sedda neråt Svarvartorp. Entita hörd vid stugan.
g) 1 gröngöling flög över Börringe samhälle
h) OBS: inga duvor, inga fasaner

i) alla kråkfåglar ej noterade. Men småfågel nästan allt!

B

(309) OBS: ett par notiser från november finns på p. 320.

309

1981-11-29, söndag.

Jag hade överenskommit med Sören Svensson att idag omkring kl 1000 lämna honom ett rättat korrektur till en uppsats i VF. Sören bor i Torna Hällestad. Lena och jag startade från Lund 0940 och for via S Sandby - Tvedöra ut till Sören. Kort samtal med honom; han är alltid mycket pigg och aktiv och effektiv. Därefter fortsatte Lena och jag till Krankesjön för att se att allt var OK vid stugan. Så var också fallet, dock var el-strömmen bruten, förmodligen till följd av sista stora stormen.

Vi gick upp i tornet 1030, stannade till 1050. Det var helt svag vind och torrväder och grått molntäcke som dock bröts upp något så att solen kom fram kortvarigt. Tyvärr var det lätt dis, så att färger syntes dåligt på större avstånd än c 1½ km. Men huvudmassan av fågel i sjön kunde bestämmas med kikare och tub; däremot var det helt omöjligt att kritiskt granska varenda and på längre håll.

Sjön var mycket rik på fågel, inte på arter men på individer. Jag såg [illegible] att den s k tarmen var täckt av tunn is, f ö helt isfritt.

Närmsta klarvatten hyste helt litet fågel, nämligen:
c 4 + 2 + 1 viggar, antagligen något enstaka ex därtill;
1 knipa hona i sällskap med ett par viggar, 2 gamla kniphannar på avstånd därifrån;
3 storskrakar, varav ingen hanne ad;
1 ensam sothöna, samt
5 knölsvanar varav 2 ad och 3 juv, rimligen = den familj med 3 ungar som kläckts här och legat här hela sommaren och hösten.

Sjön i övrigt hyste en mycket stor mängd änder, som låg ungefär enligt skiss:

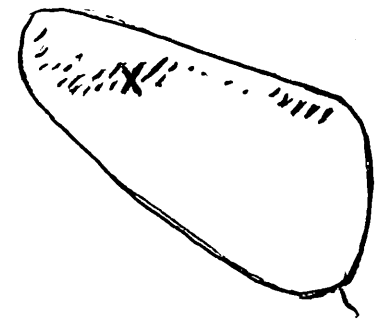

Observera fördelningen! Änderna låg alltså på långt håll från tornet (undantag endast de my. få exemplaren på NK). Totala antalet synliga fåglar på vattnet var c 2100, men siffran är approximativ och säkert i underkant eftersom fåglarna närmast norra stranden och - ännu mera utpräglat - flockarna längst bort i V änden avtecknade sig mycket "matt" ochdels kan ha varit större, dels var omöjliga att bestämma. Men huvudmassan av de 2100 var gräsand, säkert kunde jag se att minst 1400 ex var gräsand. Vid X på skissen låg en samlad storskrakflock som knappast innehöll mer än 100 ex, Resten, alltså minst c 600 ex, måste förbli obestämda, även om jag anser det ytterst sannolikt att majoriteten även av dessa bestod av gräsand.

Över sjön flög några glest fördelade fiskmåsar ad, rätt högt. 2 hägrar kom flygande från NO hörnet helt lågt, och en av dem fällde hos en tredje häger som stod på en liten vassbank. Vidare flög en stor duvhök mot SV-VSV över sjön.

Invid stugan vistades flera blåmesar, och från tornet sågs 1 domherre flyga förbi, dessutom hördes från tornet nötskrika, nötväcka, överflygande bofink och gärdsmyg, den sistnämnda hördes flera ggr helt nära.

På utvägen mellan Tvedöra och Torna Hällestad 1 ormvråk och 1 obestämd [illegible] vråk. Vidare c 50-75 obestämda gäss flygande på rätt långt håll neråt Sandby mosse. På fält, särskilt i kanten av m 1 m frusna översvämningar, sågs rätt mycket kråkor och råkor, ej minst mellan Torna [illegible] Hällestad och Stensoffa, men även nära Tvedöra etc. Skata sedd flerstädes, gråsparvar lyfte vid ett par [illegible] gårdar.

På hemvägen sågs också kråka, råka, kaja och skata i tämligen stort antal, och på TV-antenn i S Sandby satt 3 turkduvor. Och rätt nära Stensoffa flög en stjärtmes helt nära parallellt med vägen, det var invid den s k hägerdungen, där gladan brukar häcka.

Vi lämnade stugan och tornet vid Krankesjön kl 1055 och var hemma kl 1122.

Det skall tilläggas, att rätt mycket fiskmås, ad och juv, stod glest fördelade på plöjda fält etc Ö om Ö Torn, resp. flög lågt över dessa fält.

Många träd, därav flera synnerligen grova, hade fällts av sista stormen (24 nov, när jag var i Uppsala på gåssymposium).

1981-12-05, lördag.

Sven-Axel Bengtson, min efterträdare på Zootis, hade bett mig deltaga i en rundtur i S Skåne tillsammans med 9 norska studenter, som just nu vistas i Lund för deltagande i en serie fågelseminarier under Sven-Axels ledning. Jag accepterade med glädje. Studenterna bodde - åtminstone natten till söndagen - på fågelstationen i Falsterbo. Sven-Axel och en norsk student bodde dock hos Sten Rundgren i Lund. Jag avhämtades 0745 av Sven-Axel, och vi for ner till Falsterbo. Det var delvis molnfritt och alldeles utmärkt sikt, litet nysnö och någon köldgrad och delvis halt väglag.

(310)

På nervägen såg jag följande rovfåglar: 1 tornfalk nära S om S:t Lars. 1 ormvråk i Malmö utkant, 1 tornfalk likaså. På sträckan Malmö - Vellinge ytterligare 4 ormvråkar. En av tornfalkarna och en eller två av ormvråkarna satt på stolpar (belysningsstolpar) vid motorvägen och lyfte ej för passerande bilar.

Vid ankomsten till Falsterbo fågelstation befanns det råda en påtaglig stillhet. Inte en människa uppe, dörren låst. Men många tomflaskor på borden. Vi kom dock in så småningom och fick liv i folket. For ner till Kolabacken (som nu är inhägnad och oåtkomlig eftersom slitaget på den, ej minst av fågelskådare, blivit alltför stort). Därefter rundvandring Fyren-Nabben-sydkusten-klubbhuset-Kolabacken. Det var frisk vind, och en snöby kom över oss men försvann snart. Nästan intet sträck. Stora flockar grönfink for dock ut och in; åtminstone till stor del rundflygningar även om kanske något sträck förekom. Flockarna var på c 30 - 100 ex/flock. Dessutom 1 sävsparv, och c 8 + + 25 starar kom ner till golfbanan, där de fällde. På nedersta greenen gick 3 berglärkor. Över havet gråtrut som vanligt, någon fisk- och skrattmås etc; och enstaka storskarvar kom över golfbanan med kurs mestadels mot S. Helt enstaka ejdrar (1 guding, några andra) sågs, likaså några småskrakar enstaka eller i flockar upp till 5 ex, och några små knipflockar med betydande andel gamla hannar flög förbi mot väster. Liknande beteende visade några småskrakflockar; det kan mycket väl ha varit sträckflykt. Gräsand hanne och hona flög förbi, därtill gräsandflock på c 15 ex på håll. Ensam kaja. Ej en rovfågel. Alltigenom en fågelfattig decembermorgon, men Sven-Axel ville dock visa lokalen för studenterna. Och jag redogjorde för sträcket och ringmärkningsjobbet, pekade ut obs-platser, angav de vanliga beteendemönstren hos flyttarna etc.

Kl 1020 hade vi gjort rundvandringen och höll just vid postkontoret alldeles vid f d järnvägsstationen, när jag hörde/såg sidensvans. Genast därefter avresa för rundtur i Skåne. Vi for i norrmännens VolksWAGenbuss. For förbi Ljungen, där det var ytterst fågelfattigt, sedan via Kämpinge-Skåre-Trelleborg-Gislövs läge-Gislöv-Anderslöv-Grönby--Grönalund upp till obs-platsen vid SO Börringesjön, där vägen tar av mot Havgård. Stopp här. Denna färdväg i stort sett fågelfattig. Vid V utkanten av Trelleborg, där vi stannade helt kort, sågs 1 tornfalk. Här var lokalt mycket mer snö än i Falsterbo, och i snön på gräsmatta vid vägen plockade råkor, säkert 15-18 ex inalles. I havet sågs c 10 kanadagäss, dock ej av mig. Jag fann istället att en samlad flock på minst 30 havstrutar ad (och några juv, men troligen inte många) vistades på en rad grova stenblock i vattnet. Klockan 1050 i Trelleborg. Därefter: kråkor i snö vid Ö utkanten av staden, sedan knappt en fågel på hela vägen upp till Börringesjön. Vi gick upp så att vi fick fri sikt över sjön. Den var isfri, helt och hållet såvitt vi såg. Fritt ute på vattnet, rätt långt från land, låg en flock på c 500-600 gräsänder och på avstånd från dem en flock på c 30 dykänder, jag kunde inte klara dem men någon sade att det var vigg. Kråkor spridda. Sånglärka hörd. Rundspaning i solsken och utomordentligt god sikt gav föga: 3 flygande obestämda svanar långt bort, någon högkretsande trut, etc. Men ett tu tre dök en örn upp i öster, den kom långsamt närmare. Det var en havsörn ad med vit stjärt; huvudet var däremot inte märkbart ljusare än hals och kropp; åldern diskuterades och förmodades vara c 4 år (jag tror det är rätt men har inte checkat saken). Örnen flög ut över Börringesjöns södra del och måste varit fritt synlig för gräsänderna minst 1-2 minuter innan de lyfte och for mot norr. Även dykandflocken flög åt samma håll. 1 häger flög uppe i norr.

1981-12-05 forts.
Flock på 35-40 snöskator flög förbi, fällde delvis på betesmarken. Vid gården [illegible] pilfinkar. Ut över fälten ner mot sjön sprang 4 dovhjortar.

Sikten var så kristallklar att man i tub med lätthet kunde läsa texten på den jättelika kranen vid Kockums varv i Malmö.

Vi fortsatte via Havgård-Lemmeströ (kejsarörnsplatsen, "vanliga" rastplatsen när Lena och jag far hitner); jag pekade ut den gamla fina bokskogen på kullarnas toppar och granplanteringarna på lägre nivåer, och redogjorde för platsens kvaliteter och landskapets uppkomst etc). Vi upp på E 14 och [illegible] sedan i all hast mot [illegible] Skurup, ty ungdomarna hade inte fått tid till något morgonkaffe i Falsterbo. 1 tornfalk nära vägen (Sven-Axel) och 1 normalfärgad ormvråk.

Skurup: in på hotellet, beställde mat, fick mat, både god och riklig, och fortsatte sedan kl 1305 med kurs österut men vek av mot N förbi Rydsgårds slott. I grov bok satt 1 ormvråk, normalfärgad. Vi for upp på åsen via Beden-Skoghult och ämnade oss till den goda utsiktsplatsen mellan Skoghult och Bellinga lagård. Men strax efter Skoghult kom en havsörn juv alldeles nära över oss, långsamt och grant. Därefter fortsatte vi fram till nyssnämnda obs-plats. Såg oss omkring. I väster steg en kungsörn juv upp, den fick sällskap av ännu 1 kungsörn juv och 1 havsörn ad, alla kretsade tillsammans ett slag, sedan gled havsörnen bort mot Ellestasjön, men österifrån kom samtidigt en tredje kungsörn juv; alla tre kretsade nära varandra men skildes snart åt. Oerhört grant i solskenet. Glesa kråkor, smärre förband kajor [illegible] etc sågs också, men inga vråkar här. Vi fortsatte via Bellinga lagård och därifrån norrut förbi Snogeholm (ej stopp) - Sövdeborgs slott fram till stora landsvägen S om Tågra. Stannade här för att se efter gäss men såg inga; däremot kom en kungsörn rakt över bilen och försvann mot S över skogen, jag såg den på nära håll [illegible] men 2 sekunder för sent för att avgöra åldern, tyvärr. Vi fortsatte mot Tågra men stannade eftersom två örnar sågs leka med varandra i luften över Oran, någon km Ö om Tågra. [illegible] Kvickt ut. Det var 2 kungsörnar, den ena var en klar juv och kom allt [illegible] närmare längs Orans kant, den andra vände och [illegible] höll sig mycket [illegible] lågt, jag tror det var en juv men såg det ej med absolut säkerhet. Men kul i alla fall med summa 6 kungsörnar och 3 havsörnar på denna rätt snabba [illegible] färd. När vi obsade dessa örnar, kom flockar av gäss från Ö och fällde uppenbart strax V om Tågra gård och ovanligt nära nedanför Oran. Gässen kom i flock efter flock, de enskilda förbanden var vanl. på 10-40 ex. Snöskateflock här också, c 30 ex sedda. Vi for förbi Tågra, stannade sedan strax V om gården, fann gässen, som fällt enligt ovan. Det var c 200 ex, bara sädgäss så när som på en vitkindad gås som upptäcktes av en av norrmännen. Fler gäss kom från V, minst 150 ex skall tilläggas. 1 varfågel i trädtopp.

Det var tydligt att det fanns en hel del gäss bortåt Ilstorp. Vi for därför ditåt, stannade mellan Ilstorps gård och Ilstorps by eftersom vi fann att det stod mycket gäss på jordiga fält med översvämningar norr om landsvägen här, och en hiskligt stor och rätt utbredd flock på höstsäd söder om vägen. Norra flocken skattades av Sven-Axel och mig (oberoende av varandra) till 900 - 1000 ex, södra flocken skattades av mig till 1200-1300, av norrmännen till c 1100. Småflockar flög från S till N flocken, delvis rakt över bilen. Totalt antal gäss här alltså 2200 ex, approximativt men säkert inte färre enligt min bestämda mening. [illegible] Vi såg och hörde bläsgäss ofta, men goda granskningar visade att totala antalet bläsare knappast kan ha varit över 150 eller högst 200 ex.

Eftersom vi fick gässen så bra här, beslöt vi att inte fortsätta till Kumlatofta (som jag haft i reserv, om gässen skulle uteblivit). [illegible] Vi hade talat om det märkliga nattkvarteret för glador vid Tomelilla (Örups almskog), och det borde ju bli en upplevelse ej minst för norrmännen som inte har gladan regelbundet i sitt eget land. Sagt och gjort: vi satte full fart österut genom Sjöbo Ora. 1 Varfågel till, denna satt på telefontråd. 1 ormvråk sågs från bussen, dock ej av mig.

Klockan var 1440 när vi for genom Oran. Inom kort var vi vid det s k Svampakorset V om [illegible] Tomelilla, svängde här söderut och stannade vid

1981-12-05 forts.
Tylehögs gård eftersom vi skymtade ett par låg-kretsande glador därbakom; 1 ex fällde rentav i träd vid gården. En omsorgsfull rundtitt visade att minst 12-15 glador kretsade bakom (=öster om) gården. Detta när kl var 1505; ett par minuter senare skattades antalet till 15-18. Vi for via Benestad ner till Örup, svängde österut alldeles vid Benestads kyrka och [redacted] på den enskilda vägen som norrifrån går ner till Örup. (vek sedan in)

312

Det var en klar och fin kväll. Massor av svartfågel. På ett fält säkert 500-700 ex, mest råka, ∱ därnäst kaja, bara få kråkor. Även andra svartfågelflockar sedda, [redacted] och skator sågs också. Vi väntade nu, med god utblick över skogen, fram till 1535, men inga glador kom. For därför tillbaka [redacted] samma väg via Tylehög, såg en del glador på håll, letade oss fram mot Tomelilla och fann till slut att huvudmassan av [redacted] glador satt i, respektive kretsade över, en liten lövträdsdunge mellan Tomelilla och Tryde kyrka. [redacted] Här räknades av mig minst 52 glador, samtidigt som en del andra ex redan sågs flyga sakta söderut mot Örup. Jag räknade även dessa och fick 23 + c 10 ex; dessa siffror är nästan exakta och nästan säkert inte för höga, [redacted] varav jag drar slutsatsen att minimiantalet glador måste varit 52 + 23 + nära 10, alltså summa nära 85. Sven-Axel fick på samma sätt 53 + 22 + c 12 = c 87 ex. Klockan 1545 lyfte huvudmängden av de 52 [redacted] eller 53 som dittills suttit i nyssnämnda lövdunge, alla kretsade eller flög makligt om varandra men förflyttade sig sakteliga m l m mot S,. Detta studerade vi till kl 1555, då vi for tillbaka till Örup förbi Tylehög ss ovan sagts. Nu hade en del [redacted] glador (förstås) redan kommit till det definitiva nattkvarteret, vi såg att en del satt sig men dessa var svåra att räkna. Ungefär 40 ex sågs när vi kl 1600 gjorde noggrann räkning här, men antalet synliga ex sjönk alltefteersom de satte sig. Kl 1612 var bara 2 synliga, och kl 1615 ingen alls. Det skymde nu snabbt trots mycket klar kväll, och kl 1620 for vi iväg mot Falsterbo via Benestad-Ystad- sydkusten. Det gick raskt och fint. I Falsterbo vid fågelstationen kort ompackning, ett mycket vänligt tack till mig från Sven-Axel och norrmännen, och sedan for Sven-Axel och jag och samma norrman, som vi hade med oss från Lund i morse, tillbaka till Lund. En härlig dag, och jag satte det allra största värde på att få deltaga.

Tillägg och rättelser: jag förde en ytterst kortfattad och svårläslig dagbok. [redacted] Renskrev den följande dag i Lund. Observera följande:

(a) på golfbanan i Falsterbo fann vi en död och alls inte färsk grågås.
(b) snösparv sågs i Falsterbo: 1 ex flög över golfbanan, och 1 ex sprang på sanden nere vid spetsen
(c) vid Havgård skrämdes en större hackspett upp från ett allétråd precis intill bussen
(d) vid ovan angivna obs-plats vid Börringesjön, där vi såg första havsörnen, uppskrämdes även en ormvråk i intressant dräkt: den var av "halvljus" typ, men stjärten var mycket ljus, inte så att bashalvan stack av m l m mot ytterdelen utan så att hela stjärten var avgjort ljus. Avstånd inte kort nog för detaljstudier; men Sven-Axel, som studerade fågeln lika noga som jag, hade en alldeles likartad kommentar som ∱ ovanstående. Sällsynt färg!
(e) Vid Tylehögs gård sågs samtidigt 3 ormvråkar på em, alla tre var mörka och faktiskt påfallande lika i färgen
(f) när vi passerade Röddinge sågs en tornfalk av flera deltagare men ej av mig.
(g) uppgifterna om varfågel härovan skall lyda så: 1 ex satt på telefontråd nära Tågra, och 1 ex satt i högsta toppen på en gammal bok i västra utkanten av Sjöbo Ora, där nya vägen når skogsbrynet.

S L U T

(313)

1981-12-16, onsdag.

For med buss från Lund 1240, via Harlösa, till Öved 1330. På vägen bara 1 ormvråk, den satt i träd vid gård strax V om S Sandby. Normalfärgad. Därutöver bara kråkor, knappt över 10-12 ex, varav flera på vägbanan, samt några kajor. Det var strålande vinterväder, sol och nästan molnfritt och svag vind och mycket kallt, och ett jämnt snötäcke på c 20-25 cm tjocklek.

(313) Obsade runt horisonten vid Öved. Intet att se över Frualid, och f ö bara 1 ormvråk som lyfte från träd vid vägkanten, skrämd av bil. Normalfärgad. Kort därefter 1 + 1 ormvråkar till, flygande på rätt nära håll, båda normalfärgade. Jag gick västerut på vägen. En ensam entita mycket orädd, på de grova stammarna och i snön vid trädens bas; därutöver ännu 1 [illegible] ormvråk, den satt i trädtopp på håll och var rätt ordentligt ljus men ingen "riktig" börringevråk, hade inte vitt på vingarnas ovansida. Jag gick en runda inne i skogen; men allt i fågelväg där var en fin varfågel, som fällde i hög boktopp och sedan flög vidare. Över skogen kom en finfin flock [illegible] på 11 knölsvanar mot väster, det var 8 [illegible] ad och 3 juv; starkt vingläte, höjd under 100 m. I snön i skogen var det mycket rikligt med spår av hare, rådjur och hjort. Men eftersom snön legat länge utan att blåsas omkring och utan att smälta, är det nog bara svag korrelation mellan antalet spår och antalet djur!

Jag gick ner genom skogen till Vombsjöns strand nära Färs härads hembygdsgård. Sjön helt frusen, snö på isen, spår av rådjur etc på snön, men bara c 100 m ut. Inga människospår [illegible] i snön på isen, och på land bara ett enda skidspår. 1 blåmes rotade bland bark och [illegible] småskott på ungbok, andra mesar (talgoxe??) hördes, domherre hördes [illegible] flera ggr. Mycket långt ute över isen flög en gås; kort därefter fann jag en gås stående på isen, kilometerlångt ute i motljuset. Ännu längre bort sågs 2 fåglar flyga i sällskap, antagligen var det 2 korpar men detta osäkert. Och ännu längre i [illegible] fjärran över Furet sågs en örn flyga, men på gränsen för vad som kunde ses i kikare, och det är mest korrekt att utelämna den helt i protokollet.

Jag fortsatte mot V, dels på stranden, dels (och mest) på landsvägen. Ensam snöskata hördes, sågs kort därefter flyga förbi. Med kortare mellanrum 2 omrvråkar sedda, normalfärgade. Vid Svansjö gård ännu 1 ormvråk lyftande [illegible] från träd, normalfärg eller ganska mörk. Domherre hörd på nytt flera ggr. Helt enstaka kråkor överflygande, summa högst 5 ex. Flitiga rundspaningar gav intet därutöver. Nötväcka hördes flera ggr nära Svansjö, och 1 koltrast flög över vägen. En del Passer-ex flög över, 1 ex landade i buske, det var pilfink, [illegible] detta också vid Svansjö. Mellan Svansjö och Hjälmaröd 1 nötväcka förbiflygande, 1 ormvråk vid Hjälmaröd, normalfärg, och ännu 1 dito strax Ö om Harlösa, färg oklar, det hade blivit skymning. Ytterligare någon koltrast sedd, 1 skata likaså. Ankomst Harlösa 1605; bussen gick därifrån 1620, ankomst Lund 1700.

Gnistrande vinterväder enl. ovan, stilla, kallt, men kylan kändes ej alls besvärande förrän c 1530 när jag hade 2-3 km kvar till Harlösa. Då kändes det - rätt plötsligt - bitande kallt, och än värre blev [illegible] det då en rätt svag men iskall nordanvind började blåsa. Mina fingrar värkte, trots handskarna, och jag kände att jag måste samla mig och inte lämna landsvägen. Kom mycket frusen till Harlösa.

Tillägg: råka sedd på nära håll i Harlösa på utvägen.

Artlista: kråka, råka, kaja, skata, nötskrika (se nedan), pilfink, domherre, varfågel, entita, blåmes, nötväcka, snöskata, koltrast, knölsvan, obestämd gås, ormvråk.

Ännu ett tillägg: vid Vombsjöstranden [illegible] nedanför Färs härads [illegible] hembygdsgård hördes även nötskrika. Det skall också sägas, att spår av hare och rådjur och hjort - säkerligen mest dovhjort - var rikliga västerut ungefär till Hjälmaröd (=NV hörnet av Vombsjön). På en [illegible] plats strax V om Svansjö gård [illegible] gick c 19 harspår över vägen på en sträcka av bara c 20 meter. Men det kan förstås ha varit bara ett eller ett par ex som gått här.. OBS den mycket korta artlistan av fågel!

S L U T

(B) (314)

1981-12-20, söndag.

Lena och jag for som hastigast ut till stugan vid Krankesjön för att kontrollera läget. Start från Lund 1050 i strålande vinterväder. Just när vi skulle starta kom en normalfärgad ormvråk över huset, argsint förföljd av en kråka. De försvann österut. Inom ett par minuter hann vi ikapp dem, de flög fortfarande österut över fälten Ö om Ö Torn, alldeles lågt, och kråkan var lika aggressiv. Den hade då förföljt vråken väl 1000 m, i själva verket längre, eftersom jag varken såg när det började eller när det slutade.

(314)

Intensivt ljus och solig vinterdag, fin sikt, NV vind av några sekundmeters styrka, molnfritt så när som på lätta slöjor långt borta i öster; kallt.

Nära S Sandby 1 råka och över samhället ytterl. 1 + 1 + dito, därtill 4 kajor. 1 överflygande kråka. Därefter, mellan S Sandby och Mossavägens f d hållplats, en stor flock svartfågel i träd och på fält därintill, säkert 75 kajor och 10 kråkor och väl 40 ex som jag inte hann bestämma. De flesta i ett träd, men c 12-15 ex satt på snötäckt fält där dock en del bara fläckar fanns, [redacted] verkade det som om djur (harar?) grävt i snön och blottat en del växter. Snön ligger annars överallt ungefär jämnt, och snötäckets tjocklek torde vara c 20 cm här. - Skatteberga ännu 1 överflygande kråka. I skogen överallt rikligt med snö på grenar och kvistar.

I den ovårdade trädgården N om vägen V om Revingeby satt 2 ormvråkar, m 1 m normalfärgade, den ena i buske 5 m från vägen, den andra i trädtopp 30-40 m från vägen. Ingen lyfte när vi for förbi. Vid Revingeby 1 råka på lyktstolpe. Vid Revingehed 1 + 1 överflygande skator. Inte en småfågel sedd från bilen. I träd satt 5 kajor och 1 kråka.

Vägskälet vid Kvinnevad 1115. Lena kör rätt sakta, vägen är delvis osandad och delvis hal. Här vid Kvinnevad 1 råka och 2 kråkor lyftande från vägen.

Ankomst stugan 1120. Allt lugnt här. Termometern utanför stugan visade minus 11° C, temp. inne i stugan var plus 1° C. Möss hade rivit ner några smärre [redacted] askar etc från hyllor i köket. - Jag upp i tornet. Därupppe kändes vinden mycket tydligt, det var härligaste vinterväder men mycket bistert. Sjön absolut hundraprocentigt frusen, ej ett liv på isen, inte heller några spår av människor eller djur för den delen. Rundspaning utan resultat många ggr. Jag ner snart och gick med Lena till kanalmynningen: kanalen helt frusen, på snön på isen spår av kanin och mink och även större spår men ej färska, trol. räv. Kaninspår [redacted] harspår även f ö i snön, men kaninspåren sparsamma. Länge sågs ej en fågel, men slutligen kom en ensam kråka överflygande och därefter 2 gråtrutar, en ad och en juv, i sällskap mot V på c 100 m höjd.

Vi startade 1150, for genom Silvåkra allé men stannade här för blick över Silvåkrakärret. Inte en fågel att se på håll. På närhåll snurrade en liten småfågel förbi, troligen en gärdsmyg. [redacted] Vi fortsatte efter c 8 minuter. Vid Tvedöra 8 fasaner på gårdsplan, och ytterl. [redacted] 2 kråkor och 1 + 1 kajor flög över. Kort därefter stopp där det stod massor av kreatur, säkert ett par 100 ex. Bland dem minst 10 kråkor och 20 kajor och 1 normalfärgad ormvråk, antagligen mer svartfågel. Fortsatte strax. 1 fasanhöna på vägen. Ny koncentration av svartfågel på marken i den inhägnad [redacted] nära Måryds-vägen, där det brukar gå tamsvin. Idag inga svin men minst 75 kajor och 25 kråkor på marken i [redacted] tät flock, där det fanns åtminstone något litet barmark (fast det var knappt!). 1 obestämd småfågel flög förbi på avstånd. Vi fortsatte snart, för igenom S Sandby OCH VIDARE mot Lund utan att [redacted] se mer fågel. Ankom Lund (Ö Torn) 1232.

Alla sedda fåglar antecknade idag. OBS hur starkt svartfåglarna dominerar.

S L U T

1981-12-27, söndag.

Jag hade kommit överens med Nils Åke om en exkursion, och Lena ville gärna komma ut i naturen efter juldagarna. Även Anders, Lenas pojke, yttrade önskemål att komma med. Alltså: idag kl 1055 lämnade vi bostaden vid Tenorgränd, for ner till stationen, hämtade Nils Åke som kom kl 1108,och satte därefter genast kursen österut, for Lund - S Sandby - Revingehed - Harlösa - norr om Vombsjön och stannade först vid Färs härads hembygdgård. Gick ner till sjön men såg här praktiskt taget intet utan fortsatte snart till Öved, vägskälet där vägen går upp mot Tulesbo och där man har sikt dels norrut, dels också över Frualid. Rundspaning, utbyte se artlista nedan. For så förbi Övedskloster (men stannade inte vid strömstarelokalen) - Vombsjöns Ö sida - Björka - Ilstorps by - Ilstorpsgården - förbi Sövde flygfält - Snogeholm (ej stopp) - långa backen vid Bellinga. Stopp här och grundlig rundspaning över härligt vinterlandskap men med särdeles magert fågelutbyte. Vände här, for via Bellinga lagård upp mot Knickarp men stannade kort före nästa allmänna vägskäl, där man har fin sikt norrut. Här ny grundlig spaning med magert resultat. Vi tog kafferast här och avnjöt Lenas goda smörgåsar. Oerhört grann utsikt över skogar med dimfrost på träden, men som sagt väldigt magert med djur. Vi fortsatte ner via Knickarp - Skårby till Krageholmssjöns S spets, vanliga rastplatsen. Stopp här en stund. Mötte två ornitologer, som jag kände till utseendet men ej till namnet; se nedan betr. deras berättelse och våra obsar här. Därefter fortsatte vi via Sövestad till Ystad. Här tog Nils Åke och jag in på Hotel Continental du Sud, under det att Lena och Anders återvände till Lund.

Nils Åke och jag hann med en rundvandring nerom hamnen i bister köld. Vädret f ö under dagen mycket vackert, massor av snö, sol, svag vind, sikt oftast god men över Vombsjön delvis frostdis, som dock var måttligt och lättade just när vi vistades där. Kall dag, men kylan kändes föga besvärande under bilturen. Däremot alldeles ovanligt sträng köld när vi gick nerom hamnen i Ystad.

1520.

Vi ankom Ystad ~~1540~~ Efter besöket vid hamnen - det blev kortvarigt ty det mörknade snabbt - tog vi vårt hotellrum i besittning, klädde om oss och gick ner och åt på "Kajutan"; sedan satt vi på rummet och pratade och skrev en artlista eller rättare sagt två: en för obsarna i inlandet och en annan för obsarna i hamnen.

Utbyte: vid ankomsten till Lund såg Nils Åke skrattmås över stationsområdet.

Under bilfärden sågs följande:

1 ormvråk summa 8 ex, sålunda: 1 väster om S Sandby, flygande. 1 sittande i träd vid Svansjö. 3 under uppehållet vid Öved, varav 2 flygande rätt nära och 1 sittande långt bort i trädtopp; detta ex var ljust och påfallande brokigt i färgen, men någon utpräglad s k börringevråk var det ej. Därefter 1 ex sittande i stor bok nära Öveds f d station, 1 ex flygande nära Snogeholm samt 1 ex flygande vid Krageholm. Det sistnämnda sågs i motljus och kunde ej studeras ifråga om färgen, alla övriga med ovan nämnt undantag var normalfärgade.

2 fjällvråk 1 flygande ex vid Öved

3 kungsörn 1 ad kretsande och sedan flygande mot S vid Öved. Upptäcktes N om oss, kretsade, steg måttligt, var en klar ad med en del gråaktigt på vingarnas översida men intet spår av vita fläckar eller fält på vingarna eller stjärten. Dock kunde jag inte se om stjärtpennorna var melerade eller m l:m klart enfärgade. Huvudet var ljust. Fågeln kom aldrig närmare än c 300 m men sågs länge och fritt och i utmärkt belysning, låt vara att den så småningom satte kurs mot S och därvid hamnade i snett motljus. Mycket rolig obs; och det gladde mig att alla fick se den.

4 havsörn. De ovannämnda fågelskådarna berättade för oss, att de sett 3 havsörnar när de stått vid Eneborgs by. Det var 1 ad och 2 juv, och de hade flugit söderut. Därför hade observatörerna trott att örnarna skulle flyga till ön Lybeck och sätta sig, och därför kom de (observatörerna!) hastigt mer till obs-platsen vid sjöns S ände

1981-12-27 forts.

för att undersöka saken. Jag hade redan spanat runt och granskat både himlen och trädtopparna på Lybeck och andra träd utan att se en örn. Medan vi stod där, kom faktiskt två havsörnar på långt håll från NO med kurs på Lybeck. Den ena fällde i trädtopp, och det sågs tydligt att den var juv. Den andra såg jag bara i flykten, och jag är praktiskt taget säker på att den också var juv.

5 duvhök: 1 ex flög lågt över den isbelagda Krageholmssjön från Ö mot V och försvann in bland de stora lövträden på V stranden.

6 större hackspett 1 ex Öved

7 kråka: en flock på minst [illegible] 10 ex sågs vid Vikens gård och en stor flock på säkert 25 ex vid Ilstorpsgården tillsammans med kajor och råkor; därtill enstaka ex sedda flygande eller sittande på många ställen, men ej räknade. Den enda fågel vi såg vid utsiktsplatsen nära Knickarp var en överflygande kråka. Spridda ex över Vombsjön etc.

8 råka också sedd i flock vid Ilstorp och nära Ystad etc, men inte på sträckan mellan [illegible] dessa båda platser.

9 kaja : sedd flerstädes i ringa antal, men vid Ilstorpsgården säkert 50-70 ex, kanske flera.

10 skata sedd i enstaka ex vid Svansjö; även norr om Ystad etc.

11 nötskrika 1 flygande vid Vombsjön, 1 dito vid Ellestasjön

12 korp: från Vombsjöstranden nedanför Färs härads hembygdsgård sågs över den isbelagda sjön 1 + 1 korpar, de lät höra sig också. Strax därefter kom minst 3 ex från annat håll, det var absolut inte samma ex. Alltså minst 5 ex sedda och hörda här. Jag hade således fel när jag härovan skrev att nästan intet sågs på denna plats.

13 gråsparv sedd vid ett par gårdar

14 pilfink likaså

15 gulsparv några ex i Björka by

16 domherre 1 hanne överflygande vid Knickarp; även hörd någon gång på annan plats.

17 koltrast 1 ex flög tvärs över Krageholmssjön från V mot Ö, och ytterligare något ex sågs från bilen

18 talgoxe summa 4 sedda i alléträden vid Öved

19 blåmes 1 ex sett i Björka by

20 stjärtmes: Nils Åke såg 1 ex från bilen när vi passerade Snogeholm

21 fasan: 1 höna Hjälmaröd och 2 tuppar nära Sövestad.

OBS fattigdomen på småfågel (fast sådana nog nästan alltid blir underrepresenterade när man gör rundturer av denna typ). OBS vidare att ej en enda mås eller andfågel sågs på färden i inlandet. Alla sjöar var förstås hårdfrusna, utan synliga vakar. -

På rundvandringen i Ystad hamn i skymningen sågs följande:

1 knipa 2 ex, ej hannar [illegible] ad
2 brunand hona } dessa tätt tillsammans i miniatyr-vak

3 storskrak summa 8 + 12 + 2 flygande, många var tydligen hannar ad;
[illegible] eventuellt fanns något flera

4 sothöna summa 3 + 1 ex

5 skrattmås minst 350-400 ex, troligen flera; se nedan

6 fiskmås bland skrattmåsarna men i ringa antal, ej över 15 sedda

7 gråtrut: låg i mängder på isen, säkert 700-800 [illegible] ex sedda, kanske flera. Hög andel var juv!

8 havstrut bara 1 ad sedd med säkerhet

9 kråka minst 25 på isen

10 råka c 15 sedda på isen

11 kaja c 100 sedda, delvis på isen, delvis flygande

12 gulsparv summa c 25 ex sedda

13 bofink bara hörd av Nils Åke

14 skata sedd

15 turkduva till vår förvåning sågs bara 1 ex överflygande; intet ex sågs vid de stora silo-anläggningarna där de brukar vara allmänna.

Kommentarer se nästa sida!

1981-12-27 forts.

Observera: Ystads hamnbassäng var nästan helt och hållet fylld med is, delvis fast, delvis i flak som låg alldeles intill varandra. Bara ett par mycket små [illegible] vakar; den där knipornа och brunanden [illegible] låg var bara ett par [illegible] kvadratmeter stor. Måsarna låg mest på isen, men en mindre del var uppe och flög. Kråkfåglarna stod på isen. Även längre ut mot vågbrytarna (de som ej är landfasta) var det mest is.

Jag upprepar att obsarna vid hamnen var rätt kortvariga och ej fullständiga, men det är likväl anmärkningsvärt att exempelvis inte en enda gräsand eller vigg sågs nu på e m. Jämför nästa dag.

1981-12-28, måndag.

Nils Åke och jag sov gott och steg upp c 0715. Åt frukost på hotellet, packade våra ryggsäckar etc.; och eftersom vi i förväg granskat busstider etc visste vi hur vi skulle disponera dagen. Vi ställde in packningarna i förvaringsbox på järnvägsstationen, gjorde sedan en kort tur vid hamnen. Vädret var mycket mildare än igår. I hamnen och därutanför var läget mycket förändrat, det fanns stora isfria ytor. Massor av mås ungefär som igår, även kråkfågel ungefär likadant, men i stor vak låg minst 200 viggar och många dykandflockar flög förbi på rätt långt håll utanför vågbrytarna, inalles minst 200-300 ex sedda, det verkade vara vigg. En välsamlad flock brunand på c 30 ex eller mer låg också i det öppna vattnet. Flera turkduvor flög över, och småfågel sågs bortåt silobyggnaderna. Inga noggranna obsar nu, men vi avsåg att granska hamnens fågelliv närmare på e m. Se närmare nedan.

Kl 0900 gick bussen mot Sjöbo, vi tog den till den hållplats som är närmast Sövdeborgs f d station, där hoppade vi av 0930. Det var mulet och nästan vindstilla och svagt dis men alls inte hopplös sikt på rimliga avstånd. Vi gick på vägen upp mot Tågra gård, noggrant avspanande omgivningarna men såg föga. Vände innan vi kommit till Tågra och gick tillbaka, därvid på den gamla vägen som går östligare än den stora nya [illegible] men mynnar ut på den senare efter c 1½ km, inne i skogen. Följde sedan stora Ystadvägen söderut, hela tiden sakta, obsade över Snogeholmssjön men såg nästan intet där; den var helt istäckt och folk fanns på isen. Fortsatte via ö Assmåsa gård och hann till en busshållplats N Eneborg när klockan blivit 1220. Väntade här [illegible] på bussen, som kom 1235 och förde oss tillbaka till Ystad, ankomst 1300. Fågelutbyte se nedan.

I Ystad tog vi en fika och gick sedan en grundlig runda nerom hamnen och väster därom, tid 1335-1450. Trevliga obsar, se nedan.

Kl 1520 tog vi åter buss mot Sjöbo, bytte där till en snabbuss som bara hade oss två som passagerare; den skulle hämta folk på Lasarettet och köra dem tillbaka till Ystad. Tack vare ett rött trafikljus [illegible] kunde jag hoppa av vid korsningen Tunavägen-Tornavägen kl 1635. Nils Åke följde med till järnvägsstationen, ty bussen går därom på vägen från sjukhuset. På återresan Ystad - Sjöbo - Veberöd - Lund var det för mörkt för att studera fågel, dock såg vi c 2-3 km N om Ystad en mycket stor ansamling av råkor på den djupa snön på marken och fälten närmast vägen, säkert 250 ex, kanske flera. Även senare, i djup skymning, sågs ansamlingar av kråkfågel (det var åtminstone mest kråkor) på ett par ställen.

Dagen var mycket skön och obsarna gav gott besked om fågellivet. Men extra gynnsamt väder för studier av rovfågel var det alls inte, ty det rådde nästan vindstilla och var [illegible] helgrått, med ett par korta och obetydliga "försök" till uppklarnande.

Se nästa sida för [illegible] artlistor med kommentarer.

(318)

1981-12-28 forts.

art	hamnen morgonen	vandr. Tågra -Assmåsa-Eneb.	hamnen eftermiddagen	ytterl. kommentarer
gräsand			flock 10 på isen	
vigg	200 ♂ minst		100+800+200+300	ja
brunand	flock		flock c 35 ♂♂ och 8 ♀♀	
alfågel	1 hanne		summa c 15-20 sedda ++	ja
knipa	2		glesa + flock, tot. 70	ja
storskrak	sedd		totalt c 50 ex	ja
ejder	helt få		helt få, c 6 ex	ja
ormvråk		3 + 3 + 2	1 juv	ja
sparvhök			1 överflygande	
tornfalk	1 sedd		1 sedd	
sothöns			summa 2 + 5 sedda	
skrattmås	c 500		minst 500	
fiskmås	några		c 10 sedda	
gråtrut	massor		nog nära 1000 inalles	
havstrut			3-4 ad och c 3 juv sedda	
turkduva	6 sedda		över 15 sedda	ja
större hacksp		1 sedd, 2 hörda		
kråka	sedd	t.ofta sedd	minst 30	ja
råka		se kommentar	enstaka ex	ja
kaja	sedd	bara 1 + 1	50 - 100 ex	ja
skata		2 Sövdeborg stn + enstaka därtill	1 vid silon	
nötskrika		1 + 1 sedda		
talgoxe		bara 1 sedd		ja, se under rubriken "mesar etc."
blåmes		bara 1 sedd		
svartmes		2 sedda, minst		
entita		flera ggr		
trädkrypare		2 sedda		
kungsfågel		minst 2 sedda		
koltrast		sedd	minst 2 vid silon	
grönfink			bara 2 sedda, i nyponbuske efter långt letande	
domherre		sedd och hörd		
bofink			10 ex vid silon	
bergfink			12 ex " "	(etc.)
gulsparv		sedd och hörd	säkert 100 ex inalles vid silon	
gråsparv	sedd	sedd Assmåsa	sedd, högst 15 ex tror jag	
pilfink		flock Assmåsa	sedd med andra småfåglarna	
		på c 15 ex	men bara några ex	

Kommentarer:

vigg: flocken på c 200 låg alldeles V om piren vid silo-anläggningarna, och flocken på 300 låg ett tre hundra m längre västerut, där det var öppet vatten ända intill stranden. Invid denna flock men litet längre ute låg en rätt väl samlad flock på c 40-45 knipor med rätt många hannar ad uti. - Övriga viggflockar låg i öppet vatten i hamnbassängen.

alfågel: vi såg bara hannar, några låg ensamma, andra bildade småflockar på upptill 5-6 ex, flög ofta. Totalantal sedda ej över 20 tror jag

knipa: i öppet vatten utanför hamnbassängen låg flera hannar ad spridda i liten vak nära vågbrytare låg en tät flock på 1 hanne ad och 8 eller 9 honor (honfärgade, nästan säkert bara honor); därtill den under vigg omtalade större flocken, samt litet till.

storskrak: hög procent hannar ad. En överflygande flock på 9 ex bestod enbart av hannar ad.

ejder: jag såg 5 honfärgade ex och ett ex som såg ut som en fjolårshann

1981-12-28 forts.

ormvråk: enda rovfågelart som sågs på vandringen Tågra-Assmåsa-mot Eneborg. Inte jämnt fördelad. Inga sågs vid Tågra eller eljes i Fyledalens mynning, ingen heller när vi gick genom skogen. Men vid Assmåsa 3 ex rätt nära varandra, sittande och flygande. Därefter ej sedd förrän vi kommit nästan till den hållplats där vi väntade på bussen. Då sågs 3 ex till, alla Ö om vägen, de vistades delvis nära varandra. 1 ex satt i trädtopp, annat ex flög dit och fällde i annan trädtopp mindre än 75 m bort. - På uppvägen från Ystad på morgonen ingen sedd, men på återvägen sågs 2 ex mellan Sövestad och Ystad. Alla dessa ex normalfärgade. - Senare fällde 1 ex alldeles framför oss vid kajen vid hamnen, rätt ljus juv med välmarkerade längsfläckar på bröstet. Föföljdes hårt av kråkor och kajor, flög bort och fällde 150 m bort.

(319)

turkduva: vid stora silon sågs flock 13 ex plus ett par spridda. Flocken på 13 mycket nära, på marken. Däri 1 ex med abnorm fjäderdräkt, som jag aldrig sett förut hos denna art. Grundfärgen var mycket ljusare, mera åt gulgrått, och dessutom hade de stora övre vingtäckarna och kanske även ryggfjädrarna och en del armpennor stora, ännu ljusare ändfläckar eller subterminala fläckar, som snarast var blåvita eller gråvita, de var inte helt välavgränsade inåt (=mot fjäderbasen) men betydligt bättre utåt, och de var mycket tydliga. Fågeln såg "hamrad" ut (jag tror att denna term användes av duvodlare för färgteckning av denna typ). Alltså: ljusare än normalt, med ännu ljusare, stora till rätt stora fläckar på talrika fjädrar (men ej synbart på småfjädrar på bröstet, halsen etc). Det svarta halsbandet var synnerligen tydligt även på detta ex.

kråka: rätt allmän på vandringen, men knappt alls i flockar. Nära Ystad på e m sedd i större flock. Och vid hamnen på isen och/eller på kajerna fanns säkert 30 ex, troligen flera

råka: bara sedd vid hamnen och nära Ystad. För kvällsflock se ovan.

kaja: vid hamnen dels på isen etc ungefär som kråkorna, dels en flock rundflygande vid silon. Kanske över 100 ex vid hamnen inalles.

mesar etc: antalet småfåglar sedda vid vandringen genom skogen var mycket litet. Först hördes entita, sedan sågs enstaka entitor ett par ggr, sedan kom dagens enda flock tillsynes helt nära, mest i grova tallar vid vägen, Där sågs mycket tydligt 1 talgoxe, 1 blåmes, 2 entitor, 2 svartmesar, 2 kungsfåglar och 2 trädkrypare. Nils Åke såg med säkerhet ytterl. ett par kungsfåglar och någon mes. Trevlig flock. Därefter sågs entita ännu en eller två ggr.

Allmänt omdöme om dagen: mycket låg flyg-aktivitet på fågeln; detta gäller obsarna i inlandet. Vid hamnen var det mycket större aktivitet, mycket flygningar av mås, kråkfågel, vigg, skrake etc, men detta åtm. delvis beroende på skrämsel (pojkar med ryska smällare etc). Mycket litet småfågel i skogen. Biltrafiken på vägen livlig men torde stört oss mycket mera än småfåglarna. - Spår av däggdjur sågs, var rikliga men de flesta stora spår var inte färska. Vi såg dock färska spår av rådjur, hare, räv samt av en älg, mycket fint, och där i närheten ett näbbmus-spår. Smågnagare åtskilliga spår, men vi kan inte arterna skilja åt, åtminstone inte jag. Nils Åke kan de nordliga smågnagarnas spår mycket bra men sade sig vara osäker på de gnagarspår vi såg idag.

SLUT

(320)

Notiser från november och december 1981

15 nov. omkring kl 0930 flög en flock på 21 sädgäss mot V över Lund, närmare bestämt över Tenorgränd.

15 nov. omkring kl 1030 såg Rune Gerell 2 havsörnar och 2 kungsörnar över Havgårdssjön, enligt besked till mig följande dag.

15 nov. gjorde Lena och jag en rundtur och kom även nerom Havgårdssjön men såg inga örnar denna dag; se särskilt protokoll.

24 nov. bevistade jag symposiet om "DE SVENSKA GÄSSEN" på Ultuna vid Uppsala. Det var anordnat av Svenska Jägarförbundet och Sveriges Ornitologiska Förening. Många bra föredrag, och ett fåtal dåliga. Se särskilda papper, incl. mina anteckningar, som gjordes under föredragen och den avslutande diskussionen.

28 nov., som var en lördag, sågs en större hackspett, hona, sitta på grannvillans (Oxelius' villas) TV-antenn. Spetten satt där flera minuter, rörde på huvudet men satt f ö stilla. Den satt på en av tvärarmarna av metall, med nästan horisontell kroppshållning, även om framkroppen och huvudet var tämligen upprest. Ovanlig [redacted] Position för en hackspett. - Detta var på f m omkring kl 1000. En stund senare, när jag var på vandring mot Zootis, kom en sparvhök över Östra Torn och flög lågt över motorvägen med dess livliga trafik; den försvann alldeles lågt vid DRACO-fabriken.

29 nov. gjorde Lena och jag en snabbtur till Torna Hällestad och Krankesjön, se särskilt protokoll.

30 nov. på f m flög flera glest fördelade snöskator över Östra Torn. De lät höra den höga visseltonen.

4 dec. 1 tornfalk ryttlade precis vid motorvägen, där den går på bro över vägen mellan staden och Östra Torn. Falken hängde över vägbanken, bara några meter från passerande bilar som kom i ström och ofta fort.

5 dec., lördag. Rundtur, se särskilt protokoll.

6 dec. 1 tornfalk flög på e m rakt över huset Tenorgränden 8.

7 dec. tornfalken ryttlade vid motorvägen, precis på samma ställe som 4 dec.
På kvällen denna dag blev det tätt snöfall, som [redacted] höll på länge. Vädret samtidigt nästan lugnt.

8 dec. När jag på f m gick till Zootis efter att ha skottat trottoar etc, var det sol och fint och flera minusgrader och ett jämnt [redacted] snötäcke på c 15 cm, kanske mera. 3 snöskator flög mot SV, 4 andra mot V, 2 mot N; enstaka fiskmåsar mot V. Även flera koltrastar uppe och flög, kanske mest mot V. Tornfalken vid motorvägen var inte kvar. - Kl 1155 kom en flock på 40 sädgäss mot V över Zootis. - Johnny Karlsson, [redacted] som bor i Revingeby, berättade att gäss hörts rätt mycket över hans bostad redan på natten till 8 dec. Rimligen uppbrott på grund av det tjocka snötäcket (men inte på [redacted] grund av kylan).

P.S. Den 9 dec. meddelade Johnny: gässen hördes omkring kl 2330 natten till 8 dec. De hördes "inte i timtal men i flera omgångar". Det snöade ännu när de hördes. Johnny hade också både 8 och 9 dec. sett flera flockar gäss flyga västerut; idag 9 dec. dock även en flock som flög österut nära Lund. Vi var överens om att gässen ofta gör sådana "recognosceringsflygningar" för att se om ett omtyckt område blivit "beboeligt" igen för dem. [redacted] På tidiga förmiddagen 9 dec., när Johnny såg flocken som flög mot öster, rådde fint väder, många köldgrader och naturligtvis ingen bättring i snösituationen för gässen, men sol och fint och utmärkt sikt.

(321)

Fortsatta notiser från (~~november och~~) december 1981

Inga meddelade mig, att hon varit ute vid stugan lördag 5 dec. Därefter hade hon farit över Vombs ängar och sett c 1000 gäss, mest sädgäss, men bläsgås hörd i ovisst antal. Vidare på Vombs ängar c 200 vipor och flock på 48 ljungpipare. Därefter färd till Harlösa, varvid hon sett c 1000 gäss även nedanför Vikens gård. Även här mest sädgäss, men bläsgås hörd.
Hans Källander sade mig att han haft en vipflock passerande över Torna Hällestad västerut, jag tror det var lördag 5 dec. också. Antal c 60 ex.

Natten till 10 dec. föll mer snö, och likaså på morgonen 10 dec., så att snötäcket säkert var 15-18 cm i Lund. Det hade varit köldgrader oavbrutet. Snön låg tjockt och rätt jämnt. - 10 dec. kl 1500 flög 7 sädgäss mot V över Zootis.

11 dec. omkring kl 1430 flög en flock på 10 svanar mot SV över Lund, höjd c 75 m. De kom rakt över Tenorgränd men jag såg dem för sent, fick dem bara bakifrån, och ø kunde inte bestämma dem.

(322)

Notiser från december 1981. Alla obsar gjorda vid Östra Torn i Lund.

(322)

1981-12-18, fredag: 1 tornfalk

1981-12-19, lördag: 1 tornfalk, 1 rödhake

1981-12-21, måndag: flock 10 knölsvanar flög mot V eller VSV klockan 1553. Låg höjd, knappt över 50 m

1981-12-30, onsdag: snösparv hördes flyga över just när jag kom till ekologihuset på f m. (Datum kan vara fel på högst 2 dagar). Såvitt jag minns har jag aldrig tidigare haft snösparv inom Lunds stad.

Över Lund och Östra Torn sågs i december dagligen skrattmåsar ad och juv samt fiskmåsar ad och juv. De var aldrig talrika, man såg ofta bara ett ensamt ex över husen och gatorna, ibland 2-3 ex, och det största antal jag såg samlat var 4 fiskmåsar ad som en dag råkade ihop sig på Oxelius' (=grannvillans) tak över några matbitar. Jag fäste mig vid att icke-utfärgade ex av båda arterna sågs ofta, kanske nästan lika ofta som ad. OBS att det alltifrån c 10 december rådde sträng vinter med mycket snö, som låg ganska jämnt fördelad, och ner till 15-18 minusgrader, i extremfall ännu lägre temp.

1981-11-21 forts. (323)

se sid. 307

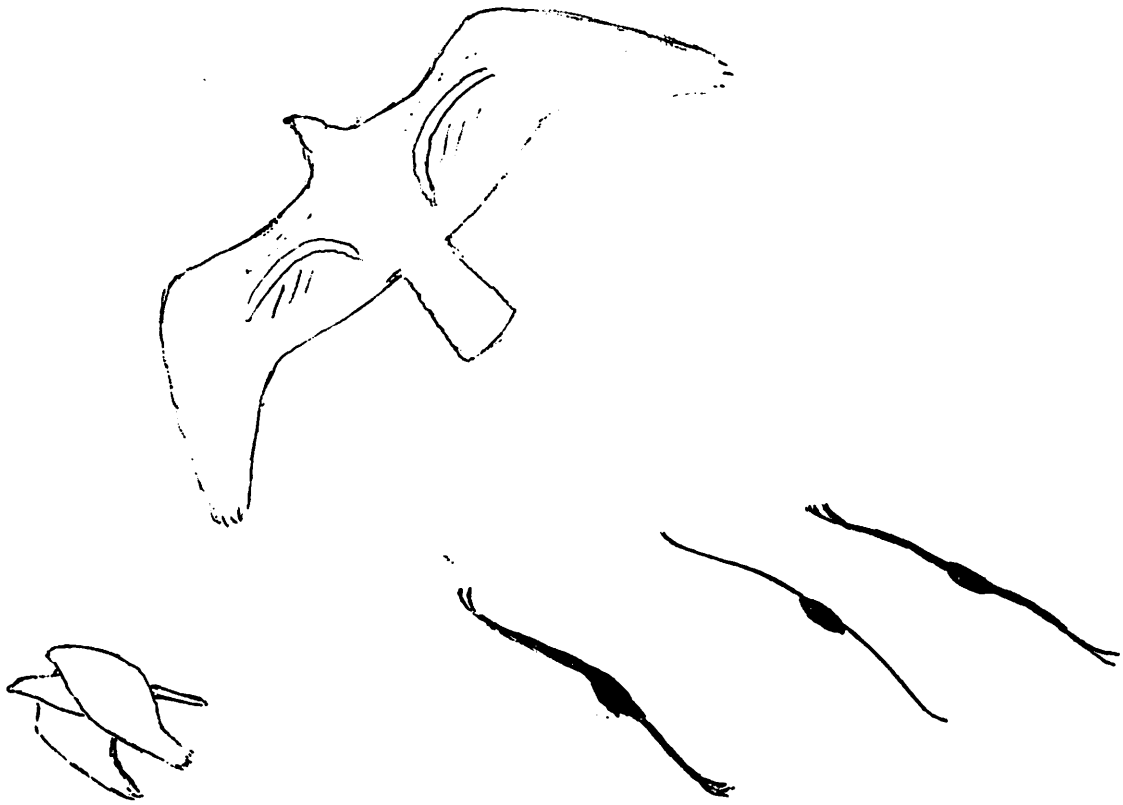

Örn sedd vid Svarvartorp SO Häckeberga, Skåne, 1981-11-21

Följande anteckningar gjordes:

(a) örnen kämpade sig fram, lågt och mycket sakta, mot vinden som hade en styrka på 15-20 meter/sekunden.

(b) fågeln hade därför en "kraftfull" hållning med vingarna indragna och halvt hoplagda. Handpennorna låg starkt bakåt och var också hoplagda så att de spärrade relativt litet. "Inte med bästa vilja kan jag påstå att vingarna såg särskilt breda ut".

(c) stjärten hölls hoplagd och föreföll därför smal. Den var i varje fall inte särskilt kort.

(d) jag såg fågeln först snett framifrån, sedan från sidan, slutligen snett bakifrån och bakifrån. Då sågs det tydligt att vinghållningen var ungefär som på nedre högra [redacted] bilderna.

(e) kroppsfärgen var brun, ej särskilt mörk och ej jämn. Delvis m l m åt rödbrunt, men absolut inte svartbrunt och alls inte heller ljust som exempelvis hos en brun kärrhök hanne ad eller dylikt.

(f) på vingarnas översida ett väl avsatt ljust band ungefär som skissen visar. Det var snarast vitaktigt. Jag såg många ggr att det var böjt ungefär som på skissen. Vingarnas översida var även i övrigt delvis ljusare än kroppen, detta markerat (med avsikt ungefärligt) med de svaga strecken på skissen. Jag minns att översidan erinrade mig om en ung brun glada.

(g) kanske fanns även på vingarnas undersida ett böjt ljust band; detta sågs dock inte av mig (se följande sida).

(h) stjärtroten (stjärtbasen) var absolut inte vit men den var något ljusare brun (m l m rödbrun) än stjärtens ytterdel.

(i) kroppsstorleken var mycket tydligt mindre än hos en kungsörn men mycket större än hos en fjällvråk, och jag vågar påstå med stor bestämdhet att det var en örn av släktet Aquila. Approximativt åtminstone måste storleken varit som hos en skrikörn.

(k) fågeln studerades först med kikare Kowa 10x50, sedan med tub 25x. Jag följde den en flygsträcka på minst 600 m över alldeles öppet land. När den först upptäcktes, stod den faktiskt stilla mot den hårda vinden, sedan rörde den sig mycket långsamt framåt.

FORTS.

1981-11-21 forts (324)

se sid. 307

Örn sedd vid Svarvartorp 1981-11-21 forts.

(l) observationerna gjordes i sällskap med Lena Tihkan, som ofta exkurrerat med mig och sett många örnar på sista fem åren, men hon har aldrig arbetat med fältornitologi för övrigt. Hon studerade örnen med kikare 10x50 ända från början, även när jag övergick från kikare till tub;och detta skedde så att tuben lades på biltaket eftersom stativet inte kunde användas i denna hårda vind. Lena sade sig med bestämdhet se ett ljust band på vingens undersida ungefär enligt ovanstående skiss, som hon ritade i fält. Hon tyckte också att stjärten var smal och mycket lång.

(m) jag upptäckte fågeln på c 300-400 m avstånd. Vi for fram c 100 m mot den, stannade sedan och fick den ungefär enligt nedanstående skiss. Den flög på 10-20 m höjd, men när den avlägsnade sig i väster, steg den högre (till kanske 50 m) och försvann så småningom över skogsland.

avstånd från OBSPLATSEN till A: c 300 meter
" " " " B: högst 250 meter.

B

Tillägg

B

1981-05-29.

Sommargyllingen hördes av Inga vid stugan denna dag.

Denna notis placeras i Tillägget, eftersom anteckningarna för år 1981 redan är definitivt paginerade.

B

Tillägg B

Krankesjön 4 juli 1981, eftermiddagen.

Från Ålabäck mot väster. [redacted] Smal vassbård upp till där skogen/buskarna börjar tätna. Hela sträckan finns det ett påtagligt inslag av ag i strandveg. Utanför gles, gles förekomst av bladvass.

På den västra sidan en kraftig, bred bladvass, med kraftig ytterkant.

Inne i viken längst i väster, omedelbart norr om Länsmansbäckens utlopp. Där växer rätt tätt av Potamogeton pectinatus (borstnate) och i södra kanten av viken kommer det till P. crispus.

Kör från Länsmansbäcken rakt ut mot sjön, mot den yttre sävruggen. Bestånd av borstnate, som längre ut tas över av crispus. Stora sjok av crispus, många ligger och flyter i ytan.

35 brunand, ca 5 honor. 1 sothöna plus ett par sångsvan, revirhävdande.

200 meter ut från södra stranden, i höjd med Almentornet: Hela vägen rikligt med crispus och enstaka pectinatus.

1 gluttsnäppa över, 1 sothöna vid Almentornet.

Vidare rakt ut mot mitten av sjön ökar djupet, och vid djup över cirka 1 m [redacted] försvinner veg. Kör in mot södra stranden, och rätt [redacted] kommer [redacted] naten åter, med minskande djup.

Kör sedan mot öster till den östligaste ruggen i bården utanför Almentornet. Den ruggen består av smalkaveldun, och har en position som är ungefär i höjd med badplatsen på norra sidan av sjön. Fram till den ruggen rikligt med nate, som gör det besvärligt att ta sig fram, eftersom växterna fastnar i motorn.

Ungefär mitt i sjön, utanför badplatsen står en cirkelformad rugge av Scirpus lacustris. Djupet är ca 1,30 meter. Där finns ingen veg.

Vidare mot öster, ute i sjön, ca 1/3 från den östra stranden. I enslinjen mellan Lottagården och Silvåkragården är det tämligen grunt, och där finns en ensam gles bladvass-rugge. Crispus och pecti-

B

Tillägg B

Sid 2, Krankesjön 4 juli 1981.

natus. Sedan mot [redacted] söder in mot stranden. Då blir det djupare, med gles förekomst av pectinatus. Närmare stranden glesvis förekomst av crispus. Vidare utmed stranden 100-200 meter ut från stranden mot öster ner till "skrattmåsområdet", och där gles, stundom riklig förekomst av nate. I vassområdena i öster mycket rik och tät förekomst av nate, främst pectinatus. Vid Silvåkrabäckens utlopp ett mycket frodigt bestånd av gul näckros. Vattnet helt klart i ett rätt stort område utanför bäckens utlopp. Bäcken helt sluten av högörter och Salix-buskar.

Kör från Silvåkratornet rakt ut i sjön till enslinjen Silvåkragården/Lottagården. Djupet är upp till en meter, och hela vägen en riklig förekomst av cripsus, uppblandad med pectinatus.

2 Kör in mot Silvergers bergs vik. Cirka 300 meter från stranden blir djupet åter ca en meter, och då vidtar ett frodigt bestånd av Crispus.

Norr ut mot Lottagården, ca 150 meter från stranden. Hyfsade bestånd av Crispus. Från Lottagården och vidare upp till Ålabäck inga undervattensväxter.

5 sångsvanar i östra delen.
Knälsvan med 3 pull vid Silvåkratornet.

/JK. (= Johnny Karlsson).

B

Tillägg B

1981-08-15.

Upp i tornet (=Silvåkratornet) 1655. Utbyte: "Tarmen": här ses minst 13 änder (art: se nedan). Närmsta klarvatten incl. kanalmynningen: minst 26 änder, i realiteten säkert flera, men mer ej synligt med säkerhet. Närmast utanför närmsta klarvatten över 80 änder. I sjöns NO del intet (som vanligt I dess norra del, d v s utanför den magra vassen längs nordstranden ses ett fåtal (änder). Se skiss här:

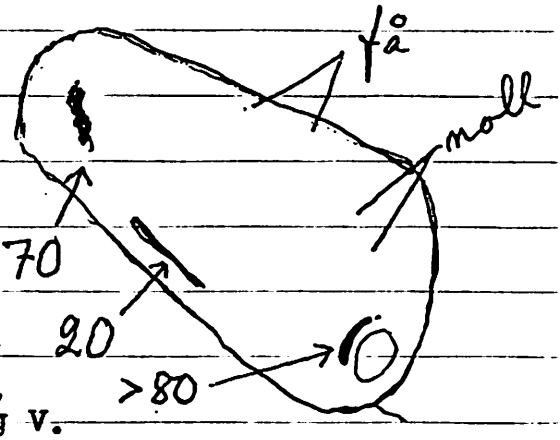

Utanför S stranden 20 änder och långt bort i V delen ytterligare 70 (änder och/eller andra vattenfåglar). Se samma skiss. Summa sedda = 210 vattenfåglar förutom gäss och svanar. På NK (=närmsta klarvatten) en svankull hanne + hona + 3 ungar. Och nu syns utanför vassen i sjöns NO "hörn" en svankull på hanne + hona + 5 ungar. Vidare ses 40-50 grågäss (exakt plats ej angiven). Helt få skrattmåsar sedda, och c 4 hägrar sedda.

Väder: mycket fin och solig eftermiddag, my. klar luft, men rätt frisk vind omkring V.

1705: nu ses 26 änder i "tarmen", därtill 1 häger; och längst in ligger också svankullen med 3 ungar. 5 skrattmåsar där också. På NK ses 3 knipor, skedand ses, och utanför NK flera brunänder. För övrigt är det gräsand. Kråka ses. Sothöns: ett fåtal sedda ute i "bästa koncentrationen" (av änder) strax utanför NK.

1717: nu 60 änder i "tarmen"!!! 1 fiskgjuse ryttlar, och 1 sparvhök kommer över vassen mot SV sålunda:

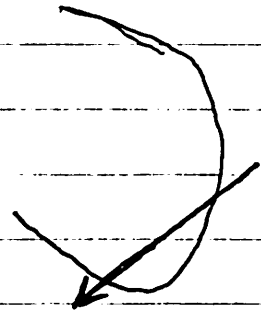

1720: gjusen slår i vattnet vid vassrugge, från rätt låg höjd, och kommer upp med stor tung fisk; den flyger lågt mot V, stiger sakta, efter 250 m (flykt) tappar den fisken, som faller i vattnet. Gjusen gör ej ansats att ta den utan fortsätter. Svartsnäppa hörs många ggr. Ytterl. 5 sothöns ses. Ingen dopping sedd!! De fåglar som ligger spridda långt ute på vattnet är gräsand och ett ringa antal obestämda änder. Småfågel nästan noll; ett par hussvalor ses. 1 bofink hanne också. Bland änderna vid grågässen ses nu c 15 sothöns. 1 kråka.

1730 jag ner från tornet. Ser därefter:
8 ljungpipare flygande mot V. 1 obestämd vadare likaså. 1 brun kärrhök ad i ruggning. 1 + 1 tornfalkar juv. 1 tornfalk ad ses också, den är i stark ruggning och är ojämn i handpennorna. Hägrar ses. Gjuse likaså, ofta 2 ex samtidigt. Gröngöling hörd, och större hackspett också hörd.
(Uppenbart att obsarna efter 1730 ej var oavbrutna. GR).
Inga hade plockat finfina bär (björnbär).

1930: jag går ånyo upp i tornet. Nu ses i "tarmen" 20 änder och på NK minst 20 änder. skogssnäppa hörd flera ggr, men bara 1 ex. Ute på vattnet ligger nu c 130 änder synliga, fördelade enligt skiss:

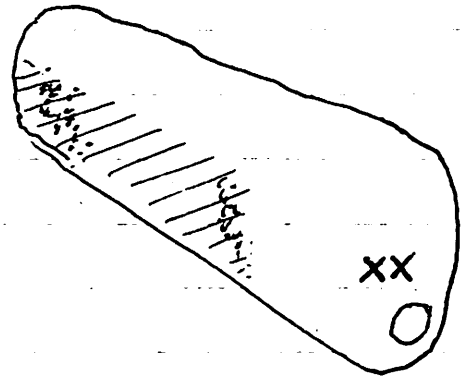

Flest där prickarna är tätast. Siffran 130 är minimum. - Grågässen har nu delvis stuckit bort, de har ✓ flugit mot OSO, säger Inga. Ladusvala hörs, och några få ex ses. gluttsnäppa hörd på långt håll. Kullen med 6 relativt små svanungar också sedd. Litet änder ses också vid XX på skissen. 13 ärlor kommer österifrån till sjön. Hägrar sedda. I "tarmen" ses nu mer änder.

FORTS

B

Tillägg B

1981-08-15 forts.

1947: grönbena hörd. 1 backsvala flyger över. 1 trädpiplärka kommer över mot SV, ses och hörs. Änder ligger ~~på~~ tämligen rikligt på vattnet, dock spritt. I "tarmen" däremot ligger de tätare, där ses 40 ex. 2 knölsvanar ligger utanför N stranden, ungefär mitt på, men nära vassen. Flera småflockar stare ses flyga högt och mycket långt borta vid sjöns V ände; (sådana flockar är synliga från Silvåkratornet men deras beteende kan inte följas noga p g av avståndet). Se pilarna på skissen här. Några starar fäller emellertid också i vassen nedanför tornet, se X på skissen.

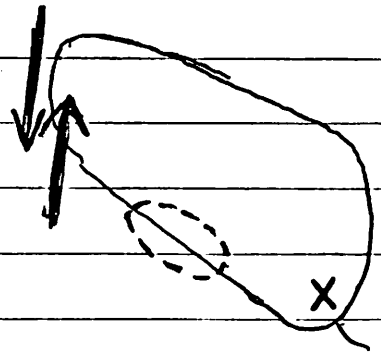

Stor svärmning av diptera, massor. Vind nu mycket svagare. Gulärlor hörda. Gles svalflock ses ungefär över inramat område på skissen.
Skogssnäppa hörd flera gånger; grönbena också hörd.
1952-1955: svalor ökar i antal; kanske är det nu 1000-tal över sjön, men de vistas mest över V delen av sjön och flyger mest lågt (varför antalet är my. svårt att räkna resp. skatta).
Stare kommer nu i betydande antal till sjöns V ände: 1000 + 500 + mycket mer; de flesta ~~(siffror m.m. saknas)~~ kommer ungefär norrifrån, se skiss:

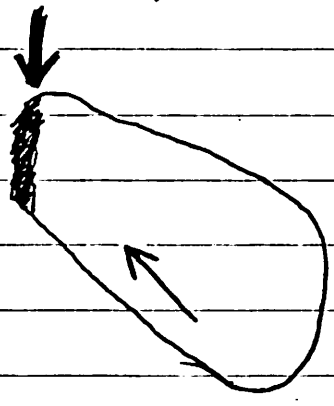

2000: rall skriker ovanligt länge. Flera m l m stora starflockar ses i V. Flock 28 brunänder flyger runt. Skogssnäppa hörd flera ggr. Delar av en flock på c 50 starar försöker fälla ~~på~~ (i vassen) nedanför stugan men fortsätter. Mycket stare ses i V. Rörsångare hörs några sekunder. Sothöna (hörd). Nu ses över 200 änder på vattnet. -
Härlig dipter-svärmning. Grönbena hörd, skogssnäppa hörd, kricka hörd. Dykänder flyger.
1000-tals starar kommer över sjön ungefär enligt denna skiss:

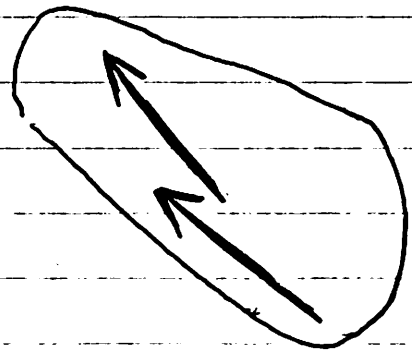

6 måsar flyger mot Ö. Nu ses över 5000 starar i (eller: över) sjöns NV och V ände.
2012: nu nog 1000 svalor, men de är långt bort, och lågt. Av stare ses nu högst 10000 (högst tiotusen).
2015: 2 lärkfalkar jagar stararna, "som kulor".

SLUT

Renskriven 1983-12-28, alltså efter definitiv paginering av anteckningarna för år 1981. Placeras därför i tillägget.

B

Tillägg B

1981-08-30 och 1981-08-31.

Mycket änder sågs dessa dagar i Krankesjön, ej minst i sjöns västra del. Detta meddelades mig både av Inga och av Sören Svensson.

Placeras i tillägget.

B

Tillägg

B

1981-09-01, tisdag.

Stugan vid Krankesjön. Järnsparv hörd på morgonen. Vid Ekologihuset i Lund flera tornsvalor.

På kvällen åter ute vid stugan. Klockan 1835 flög flera vråkar högt mot SSV-SV. Sommartid! Men likväl mycket sent på dagen för en sådan observation.

1981-09-02, onsdag.

Stugan vid Krankesjön. 1 tornsvala sedd. Trots fint väder såg jag av rovfågel bara följande:

kl 1200 2 bivråkar och 1 tornfalk kretsande
1400 1 bivråk mot S
1530 1 sparvhök mot V

Även noterat att 14 koltrastar sågs med anmärkningsvärt beteende, men hur de betedde sig är inte angivet!

1981-09-03, torsdag.

Stugan vid Krankesjön. Fint väder. På morgonen ej koltrast, men järnsparv och trädpiplärka kom över. 2 sparvhökar och 4 tornsvalor sågs också. Det fina vädret fortsatte, men jag gjorde föga obsar. Var på Zootis 1145 - 1630.

Denna sida måste placeras i tillägget.

1981-10-18.

Vandrade på "Hardebergaspåret", start 1045, hemkomst 1145. Anteckningar rätt knapphändiga, men fågelaktivitet tydligen hög. Väder vid starten: mulnande, nästan vindstilla, men en mycket svag vind omkring SO-O blåser upp.

1 + 1 ormvråk. 2 ormvråkar + 1 blåhök (ej hanne ad) kretsar. 2 ormvråkar + 1 fjällvråk. 1 + 1 + 1 ormvråk. Massor av trast. Kråkor 7 + 3 + 3 + flera. 3 ormvråkar. 1 osäker ormvråk. Skrattmås. Högsträck av småfågel. 7 + 11 + 4 sädgäss. Gärdsmyg, järnsparv, grönfink, fiskmås. Flock 10 ringduvor och 2 skogsduvor.

Högsträckande [illegible] småfåglar ses, bofink sedd bland dem (men alla ex ej kritiskt bestämda).

1131 1 fjällvråk. Trastar rundflygande, men åtminstone delvis flyger ∅de ungefär mot NO. Grönsiskor hörda

1135 1 fjällvråk och 1 ormvråk. Kajflock Ø på 8 ex. Järnsparv, domherre. Trastar överallt, men inte många på sträckflykt. Rödvinge synnerligen allmän! Snöskata allmän. Taltrast hörd. Koltrast flera ex sedda.

1138 7 + 3 ormvråkar i rätt tydlig flottilj med kurs mot SSV; inbördes avstånd 50 - 100 m. Alla ex ej kritiskt bestämda; flocken ses på avstånd i öster.
Järnsparv sedd och hörd. Domherre. Fiskmås

1145 hemma igen. Molnigheten: täcke med luckor, molnigheten ökar sakta. Vind fortfarande mycket svag.

- - - -

Före vandringens början såg jag en sparvhök över Östra Torn.

Kommentarer:

anteckningarna slarvigt förda, särskilt beträffande fåglarnas beteende. Men uppenbarligen pågick sträck av rovfågel och småfågel. Trastar tydligen mycket talrika, dock mest som rastande.

GRck vid renskrivningen 1991-09-26.

03 OK

1981-10-21 och -10-22

Tillägg:

Tillägg B

Antal ankommande gäss av alla arter till Krankesjön 21 okt. 1981 på kvällen	Antal bortflygande gäss av alla arter från Krankesjön 22 okt. 1981 på morgonen
10	140
131	1
29	7
915	105
6	20
33	135
>700	26
12	6
3	44
54	2
300	> 50
301	160
350	43
60	360
10	14
> 80	270
5	501
60	515
25	55
3084	>300
	60
	70
	29
	45
	7
	17
	43
	12
	5
	31
	11
	80
	16
	3
	3183

Båda summorna är minimisiffror, men verkliga antalet kan säkerligen inte ha varit mer än några få procent högre.

Tillägg
B

Örn sedd vid Svarvartorp SO Häckeberga, Skåne, 1981-11-21

Följande anteckningar gjordes:

(a) örnen kämpade sig fram, lågt och mycket sakta, mot vinden som hade en styrka på 15-20 meter/sekunden.

(b) fågeln hade därför en "kraftfull" hållning med vingarna indragna och halvt hoplagda. Handpennorna låg starkt bakåt och var också hoplagda så att de spärrade relativt litet. "Inte med bästa vilja kan jag påstå att vingarna såg särskilt breda ut".

(c) stjärten hölls hoplagd och föreföll därför smal. Den var i varje fall inte särskilt kort.

(d) jag såg fågeln först snett framifrån, sedan från sidan, slutligen snett bakifrån och bakifrån. Då sågs det tydligt att vinghållningen var ungefär som på nedre högra [redacted] bilderna.

(e) kroppsfärgen var brun, ej särskilt mörk och ej jämn. Delvis m 1 m åt rödbrunt, men absolut inte svartbrunt och alls inte heller ljust som exempelvis hos en brun kärrhök hanne ad eller dylikt.

(f) på vingarnas översida ett väl avsatt ljust band ungefär som skissen visar. Det var snarast vitaktigt. Jag såg många ggr att det var böjt ungefär som på skissen. Vingarnas översida var även i övrigt delvis ljusare än kroppen, detta markerat (med avsikt ungefärligt) med de svaga strecken på skissen. Jag minns att översidan erinrade mig om en ung brun glada.

(g) kanske fanns även på vingarnas undersida ett böjt ljust band; detta sågs dock inte av mig (se följande sida).

(h) stjärtroten (stjärtbasen) var absolut inte vit men den var något ljusare brun (m 1 m rödbrun) än stjärtens ytterdel.

(i) kroppsstorleken var mycket tydligt mindre än hos en kungsörn men mycket större än hos en fjällvråk, och jag vågar påstå med stor bestämdhet att det var en örn av släktet Aquila. Approximativt åtminstone måste storleken varit som hos en skrikörn.

(k) fågeln studerades först med kikare Kowa 10x50, sedan med tub 25x. Jag följde den en flygsträcka på minst 600 m över alldeles öppet land. När den först upptäcktes, stod den faktiskt stilla mot den hårda vinden, sedan rörde den sig mycket långsamt framåt.

FORTS.

Tillägg
B

Örn sedd vid Svarvartorp 1981-11-21 forts.

(l) observationerna gjordes i sällskap med Lena Tihkan, som ofta exkurrerat med mig och sett många örnar på sista fem åren, men hon har aldrig arbetat med fältornitologi för övrigt. Hon studerade örnen med kikare 10x50 ända från början, även när jag övergick från kikare till tub;och detta skedde så att tuben lades på biltaket eftersom stativet inte kunde användas i denna hårda vind. Lena sade sig med bestämdhet se ett ljust band på vingens undersida ungefär enligt ovanstående skiss, som hon ritade i fält. Hon tyckte också att stjärten var smal och mycket lång.

(m) jag upptäckte fågeln på c 300-400 m avstånd. Vi for fram c 100 m mot den, stannade sedan och fick den ungefär enligt nedanstående skiss. Den flög på 10-20 m höjd, men när den avlägsnade sig i väster, steg den högre (till kanske 50 m) och försvann så småningom över skogsland.

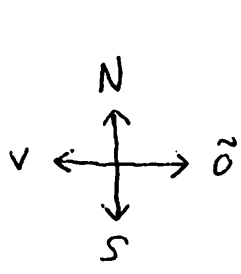

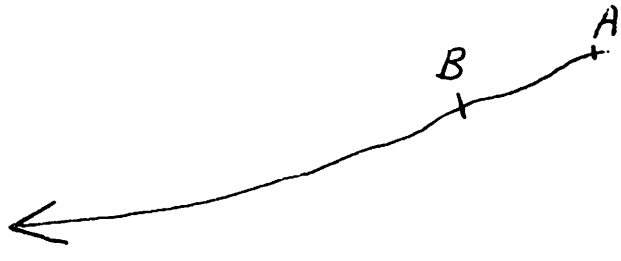

× OBSPLATS

avstånd från OBSPLATSEN till A: c 300 meter
" " " " B: högst 250 meter.

(320)

Notiser från november och december 1981

15 nov. omkring kl 0930 flög en flock på 21 sädgäss mot V över Lund, närmare bestämt över Tenorgränd.

15 nov. omkring kl 1030 såg Rune Gerell 2 havsörnar och 2 kungsörnar över Havgårdssjön, enligt besked till mig följande dag.

15 nov. gjorde Lena och jag en rundtur och kom även nerom Havgårdssjön men såg inga örnar denna dag; se särskilt protokoll.

24 nov. bevistade jag symposiet om "DE SVENSKA GÄSSEN" på Ultuna vid Uppsala. Det var anordnat av Svenska Jägarförbundet och Sveriges Ornitologiska Förening. Många bra föredrag, och ett fåtal dåliga. Se särskilda papper, incl. mina anteckningar, som gjordes under föredragen och den avslutande diskussionen.

28 nov., som var en lördag, sågs en större hackspett, hona, sitta på grannvillans (Oxelius' villas) TV-antenn. Spetten satt där flera minuter, rörde på huvudet men satt f ö stilla. Den satt på en av tvärarmarna av metall, med nästan horisontell kroppshållning, även om framkroppen och huvudet var tämligen upprest. Ovanlig [redacted] Position för en hackspett. - Detta var på f m omkring kl 1000. En stund senare, när jag var på vandring mot Zootis, kom en sparvhök över Östra Torn och flög lågt över motorvägen med dess livliga trafik; den försvann alldeles lågt vid DRACO-fabriken.

29 nov. gjorde Lena och jag en snabbtur till Torna Hällestad och Krankesjön, se särskilt protokoll.

30 nov. på f m flög flera glest fördelade snöskator över Östra Torn. De lät höra den höga visseltonen.

4 dec. 1 tornfalk ryttlade precis vid motorvägen, där den går på bro över vägen mellan staden och Östra Torn. Falken hängde över vägbanken, bara några meter från passerande bilar som kom i ström och ofta fort.

5 dec., lördag. Rundtur, se särskilt protokoll.

6 dec. 1 tornfalk flög på e m rakt över huset Tenorgränden 8.

7 dec. tornfalken ryttlade vid motorvägen, precis på samma ställe som 4 dec.
På kvällen denna dag blev det tätt snöfall, som [redacted] höll på länge. Vädret samtidigt nästan lugnt.

8 dec. När jag på f m gick till Zootis efter att ha skottat trottoar etc, var det sol och fint och flera minusgrader och ett jämnt [redacted] snötäcke på c 15 cm, kanske mera. 3 snöskator flög mot SV, 4 andra mot V, 2 mot N; enstaka fiskmåsar mot V. Även flera koltrastar uppe och flög, kanske mest mot V. Tornfalken vid motorvägen var inte kvar. - Kl 1155 kom en flock på 40 sädgäss mot V över Zootis. - Johnny Karlsson, [redacted] som bor i Revingeby, berättade att gäss hörts rätt mycket över hans bostad redan på natten till 8 dec. Rimligen uppbrott på grund av det tjocka snötäcket (men inte på [redacted] grund av kylan).

P.S. Den 9 dec. meddelade Johnny: gässen hördes omkring kl 2330 natten till 8 dec. De hördes "inte i timtal men i flera omgångar". Det snöade ännu när de hördes. Johnny hade också både 8 och 9 dec. sett flera flockar gäss flyga västerut; idag 9 dec. dock även en flock som flög österut nära Lund. Vi var överens om att gässen ofta gör sådana "recognosceringsflygningar" för att se om ett omtyckt område blivit "beboeligt" igen för dem. [redacted] På tidiga förmiddagen 9 dec., när Johnny såg flocken som flög mot öster, rådde fint väder, många köldgrader och naturligtvis ingen bättring i snösituationen för gässen, men sol och fint och utmärkt sikt.